

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

107'nci Birleşim 27 Haziran 2016 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	135
II.- GELEN KÂĞITLAR	139
III.- YOKLAMALAR	201,229,295
IV.- AÇIKLAMALAR	153,171,192,234,291,305
1.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, amatör spor kulüplerine gerekli desteğin sağlanması, modern standartlarda spor faaliyetleri gerçekleştirebilmelerini sağlayacak tesis ve altyapı sorunlarının çözülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	153
2.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, Edremit Körfezi'nde meydana gelen şiddetli rüzgâr ve fırtınanın ciddi maddi hasara neden olduğuna ilişkin açıklaması	153

- 3.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, turizmcilerin içine düştüğü darboğazdan ve ekonomik krizden çıkabilmesi için Hükümetin ne gibi projeler hazırladığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 154
- 4.- Mersin Milletvekili Aytağ Atıcı'nın, Mersin'de 5 bin kişiyle yapılan bir ankette nükleer santral kurulmasına halkın yüzde 79'unun "hayır" dediğine ve nükleer enerji bilgilendirme ofisleri kurularak öğrencilere yanlış bilgiler verildiğine ilişkin açıklaması 154
- 5.- Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Şehit ve Gazi Yakınlarına İş Hakkına Dair Yönetmelik'teki adaletsizliğin giderilmesi için herhangi bir adım atılıp atılmayacağını ve adil kullanım kotası uygulamasının ne zaman sona ereceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 154
- 6.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, toplumda güvenlik düzeyi çatışma derecelerine göre yapılan değerlendirme sonunda hazırlanan küresel barış endeksine göre Türkiye'nin 163 ülke arasında 145'inci olduğuna ilişkin açıklaması 155
- 7.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Ensar Vakfının Manisa'daki devlet okullarında yaz okulu açma girişiminin Manisalıları rahatsız ettiğine ilişkin açıklaması 155
- 8.- Hatay Milletvekili Birol Ertem'in, Hatay Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinin durumuna ve basına yansıyan iddiaların araştırılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması 155
- 9.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde 150 civarında sağlık çalışanına konulan kanser teşhisinin incelenmesi için müfettiş gönderilmesini arzu ettiğine ilişkin açıklaması 155:156
- 10.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, terörün önlenmesi için yalnızca askerî ve polisiye tedbirlerin yeterli olmadığına ve komşu ülkelerle ilişkilerin ne zaman düzeltileceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 156
- 11.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, İsrail ile Türkiye arasında Roma'da gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında varılan mutabakat şartlarıyla ilgili bilgi almak istediğine ilişkin açıklaması 156
- 12.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Aydın'ın Sultanhisar, Atça, Köşk ve İncirliova'da çilek üreticilerinin zor durumda olduğuna ve Ziraat Bankasına olan borçlarının ertelenmesini istediğine ilişkin açıklaması 156
- 13.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Başbakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş'un bir toplantıda sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 157

- 14.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, İzmir'in Bayraklı ilçesi Yamanlar Mahallesi'nde 4 caminin, içinde "Yamanlar Cemevi" ifadeleri olduğu için bir ölüm duyurusunu yapmadıklarına ve bu konunun araştırılmasını istediğine ilişkin açıklaması 157
- 15.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İstanbul'da LGBTİ'lilerin yaptığı basın açıklamasına ilişkin açıklaması 157
- 16.- İzmir Milletvekili Musa Çam'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının insanları ayırt etmeksizin ve ötekileştirmeksizin herkese hizmet vermek zorunda olduğuna ve bu topraklarda yaşayan her vatandaşın selasının ve ölüm duyurusunun camilerden yapılabilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 158
- 17.- Balıkesir Milletvekili Mehmet Tüm'ün, Balıkesir'in Altınoluk beldesi ile Çanakkale'nin Küçükkuyu beldesinde ciddi bir fırtına ve kasırga felaketi yaşandığına ve yurttaşların zararlarının ne zaman ve nasıl giderileceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 158
- 18.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, desteklemelerin üretici birlikleri üzerinden ödenmemesi hâlinde bu birliklerin gelirlerinin kesilmiş olacağına ve 100 bin ton şeker ithal edilmesi konusunda açıklama yapılmasını beklediğine ilişkin açıklaması 158:159
- 19.- Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, 26 Haziran Birleşmiş Milletlerin İşkence Görenlerle Dayanışma Günü'ne, toplumsal yaşamın her alanında işkencenin sürdüğüne, baskıların şiddetin ve işkencenin arttığı bu süreçte sessiz kalındığına ve herhangi bir adım atılmadığına ilişkin açıklaması 159:160
- 20.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, İsrail'le ilişkiler konusunda birtakım anlaşmalara varıldığının ifade edildiğine, böylesine önemli bir konuda Hükûmetin Meclisi bilgilendirmesi gerektiğine ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın terörle mücadele bağlamında sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 160
- 21.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, uzunca bir süredir devam eden müzakereler neticesinde AKP Hükûmeti ile İsrail'in anlaşma sağladığına ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İsrail'le ilgili daha önceki açıklamalarına ilişkin açıklaması 160:161
- 22.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Türkiye'nin özellikle son dönemde terörle mücadele noktasında çok kararlı bir tutum içerisinde olduğuna, Türkiye ve İsrail arasında epey zamandır müzakereleri süren anlaşmayla alakalı bugün bir noktaya ulaşıldığına ve hayırlı olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması 161:165

- 23.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın terörle mücadele bağlamında sarf ettiği bazı ifadeleriyle ilgili Meclisin iradesini ortaya koyması gerektiğine ilişkin açıklaması 171:173
- 24.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bütün konuşmalarında terörle mücadele noktasındaki kararlılığı ortadayken zorlama bir yorumla bir anlam çıkarmaya çalışmanın ve bunun üzerinden bir polemik oluşturma'nın doğru bir tutum olmadığına ilişkin açıklaması 173
- 25.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın terörle mücadele bağlamında sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 173:174
- 26.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 174
- 27.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, düşen Rus uçağıyla ilgili olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Putin'e mektup gönderildiğine dair Kremlin'den yapılan resmî açıklama konusunda bilgi verilmesini istediğine ilişkin açıklaması 192:193
- 28.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Eczanesinde öldürülen 4 eczacı için yapılan anma törenine iktidar partisinden hiç kimsenin katılmadığına ilişkin açıklaması 234:235
- 29.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Beşinci Oturumda sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 291
- 30.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, İç Tüzük'ün 72'nci maddesiyle ilgili önerenin okunup okunmamasının Genel Kurulun takdirine sunulması gerektiğine ilişkin açıklaması 305:306
- 31.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İç Tüzük'ün 72'nci maddesiyle ilgili önerge verilmesinin bir hak olduğuna ve önerenin gerekçesiyle bütün olduğuna ilişkin açıklaması 306:307
- 32.- Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, önergelerin hepsinde gerekçelerin okutulması ve daha önceki süreçlerde gerekçe okutulmamışsa bu yanlışlıktan geri dönülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 307

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**166,174,193,201***A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ*

166:171

1.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 20 milletvekilinin, özelleştirme işlemleri konusundaki yargı kararlarının uygulanmaması nedeniyle oluşan kamu zararının boyutlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/244)

166:168

2.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Gökdağ ve 19 milletvekilinin, Antep fıstığı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/245)

3.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 21 milletvekilinin, Kırklareli ili Demirköy ilçesi İğneada beldesinde yapılması planlanan nükleer enerji santralinin Kırklareli ve Trakya bölgesine vereceği zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/246)

168:169

169:171

B) TEZKERELER

174:192,193:201,201:202

1.- Başbakanlığın, Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin 5 Eylül 2016 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL harekâtına iştirak etmesi hususunda Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Hükûmete izin verilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (3/802)

174:192,193:201,201:202

VI.- ÖNERİLER**202,208,229,230,235,****242,250***A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ*

202:207,208:222,229,

230:234,235:240,

242:245,250:251

1.- MHP Grubunun, Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul ve arkadaşları tarafından, sağlık sektöründeki kamu-özel ortaklığı projelerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 7/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

202:207,208:212

2.- HDP Grubunun, Siirt Milletvekili Kadri Yıldırım ve arkadaşları tarafından, kamu emekçilerinin sendikal hak ve özgürlüklerinin korunması ve güvence altına alınması için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla 20/6/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

212:222,229,230:231

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/120) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

231:234,235:240,

242:245,250:251

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

208,222,240,245,279

1.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul’un, Kütahya Milletvekili Vural Kavuncu’nun MHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

208

2.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

222:223

3.- Van Milletvekili Lezgin Botan’ın, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

223:224

4.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

224:225

5.- Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun, Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Van Milletvekili Lezgin Botan ile Ankara Milletvekili Levent Gök’ün sataşma nedeniyle yaptıkları konuşmaları sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

225:226

6.- Van Milletvekili Lezgin Botan’ın, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

226:228

7.- İzmir Milletvekili Musa Çam’ın, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

228:229

8.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel’in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

240:242

9.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul’un, Adana Milletvekili Necdet Ünüvar’ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

245:246

- 10.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması 246:247
- 11.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Adana Milletvekili Necdet Ünüvar'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 247:248
- 12.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 248:249
- 13.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması 249:250
- 14.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün 400 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 279:280
- 15.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 280:282
- 16.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün 400 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması 282:283
- 17.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 283

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYON- LARDAN GELEN DİĞER İŞLER

251,258,284,292,295,309

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

251:253,258:279,284:291,

292:294,295:302,309:316

- 1.- Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 400) 251:253,258:279,284:291,
292:294,295:302,309:316

- 2.- Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasasına Sekizinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 343) 316

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER**254,302,307**

1.- 400 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle görüşmelerinin yapıp yapılamayacağı hakkında

254:258

2.- İç Tüzük'ün 72'nci maddesi uyarınca, görüşülmekte olan Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın tümü üzerindeki görüşmelerinin devam ettirilmesi amacıyla verilen önerenin gerekçesinin okunmamasının İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında

302:305,307:309

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**317**

1.- Hatay Milletvekili Hilmi Yarayıcı'nın, Kurum kadrolarına ve yapılan atamalara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/5476)

317:318

2.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Başbakanlığa ait makam araçlarına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin cevabı (7/5490)

319:321

3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Üsküdar Belediyesinin borçlarına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/5557)

322:324

4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/5676)

325:326

5.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, TBMM bünyesinde bulunan kiralık araçlara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/5719)

327:329

6.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, 2016 yılında Aydın ili için ayrılan bütçeye,

2016 yılında Aydın ili için ayrılan bütçeye,

İlişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/5814) (7/5816)

330:332

7.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, 2016 yılında Nevşehir ili için ayrılan bütçeye,

2016 yılında Nevşehir ili için ayrılan bütçeye,

İlişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/5815) (7/5817)

333:335

8.- Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara'nın, TBMM Kreşinin bir etkinliği ile ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/5983)

336:338

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak beş oturum yaptı.

Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız, Aydın ilinin sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Osman Boyraz, İstanbul'a,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, Muş ilinin sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İstanbul Milletvekili Ali Şeker, İstanbul Milletvekili Osman Boyraz'ın yaptığı gündem dışı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

İstanbul Milletvekili Osman Boyraz, İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasına şahsına,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, şoförlük mesleğinin sorunlarının her geçen gün arttığına,

Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı, AKP'yi, kendi yaşam tarzlarını dayatmak ve anayasal altyapıyı sağlamak üzere ülkeyi iç savaşa sürüklemekten derhâl vazgeçmesi için uyardığına,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, Afyonkarahisar'ın Hocalar ilçesi Davılgı köyü ile Çay ilçesinin Koçbeyli köyünde yaşanan sulama sorunlarına,

Adıyaman Milletvekili Adnan Boynukara, terör propagandasının yapıldığı bir yayın organına destek vermenin düşünce ve ifade hürriyetine destek vermek olmadığına,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, AB müzakerelerine devam edip etmeyeceğimizin millete sorulabileceğine,

Hatay Milletvekili Birol Ertem, Millî Eğitim Bakanlığının, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmen adaylarının atanmasıyla ilgili herhangi bir çalışması söz konusu olup olmadığını öğrenmek istediğine,

İzmir Milletvekili Musa Çam, emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili yasanın bir an önce çıkması için Hükûmete çağrıda bulunduğu ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan personelin de milletvekillerine çıkan yemekten yararlanması gerektiğine,

Isparta Milletvekili İrfan Bakır, 6 Haziran 2016 günü Isparta'nın Eğirdir ilçesi ve köylerinde meydana gelen şiddetli dolu yağışı nedeniyle meydana gelen zararın karşılanıp karşılanmayacağını öğrenmek istediğine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Öz, Çanakkale Cevatpaşa Mahallesi halkının imam hatip okuluna dönüştürülen Merkez Ortaokulu için mücadele ettiğine ve bu uygulamaya derhâl son verilmesi gerektiğine,

Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, Tekirdağ'ın Saray ilçesi Safaalan Mahallesi'nde üçüncü hava limanına malzeme üretmek gerekçesiyle İGA Havalimanı Anonim Şirketine maden ocağı izni verildiğine ve Tekirdağ halkının bu talan ve doğa katliamına izin vermeyeceğine,

İstanbul Milletvekili Ali Şeker, Niğde'de 1 astsubay, 1 polis ve 1 vatandaşı şehit eden 3 IŞİD'linin terör örgütü üyeliğinden ceza almadıklarına,

İstanbul Milletvekili Hurşit Yıldırım, kendi oylarının parmak basanların oyuyla eşit olmaması gerektiğini söyleyen elitist bakış açısını kınadığına,

Adana Milletvekili Zülfikar İnönü Tümer, Adana’da on yedi saate varan elektrik kesintileri yaşandığına ve bu kesintilerin ne zaman son bulacağını öğrenmek istediğine,

Adana Milletvekili İbrahim Özdiş, Çukurovalı narenciye üreticilerinin dış politikalardan kaynaklı olası zararların nasıl karşılanacağını ve adil kullanım kotası uygulamasının ne zaman sona ereceğini öğrenmek istediğine,

Kırklareli Milletvekili Vecdî Gündoğdu, taban fiyatlarının ivedilikle ve üreticiyi mutlu edecek düzeyde açıklamasını beklediğine,

Aydın Milletvekili Mehmet Erdem, Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız’ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Türkiye’nin borca değil üretime dayanan bir ekonomik modeli hayata geçirme mecburiyeti olduğuna ve daha fazla zaman kaybetmeden turizmde bir dönüşüm sürecine girmesi gerektiğine,

Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel, Diyarbakır, Bingöl ile Muş’un birçok ilçesinde ve mahallesinde sokağa çıkma yasağı uygulandığına, şu an orada yaşanan olaylar nedeniyle halkın can ve mal güvenliğinin tehlike arz ettiğine ve 1990’larda meydana gelen Kulp ve Lice olaylarıyla ilgili davaların sürecine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, köy enstitülerinin kurucusu, uygulayıcısı İsmail Hakkı Tonguç’un 56’ncı yılı ölüm yıl dönümüne, köy enstitülerinin bir aydınlanma projesi olduğuna ve Türkiye ’nin yeniden çağdaş, laik, ilerici bir eğitim sistemine kavuşmasını temenni ettiğine,

Tekirdağ Milletvekili Ayşe Doğan, Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, Tekirdağ Milletvekili Ayşe Doğan’ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Başkanlıkça, Adana Milletvekili Sayın Seyfettin Yılmaz’ın Türkiye Büyük Millet Meclisi İdare Amirliğinden istifasına ilişkin yazısının 21/6/2016 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin bir duyuruda bulunuldu.

Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi ve 19 milletvekilinin, Gezi direnişiyle ilgili yaşanan bütün olayların (10/241),

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 22 milletvekilinin, kayısı üreticilerinin ve kayısının satış, pazarlama ve tanıtımıyla ilgili sorunların (10/242),

Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 20 milletvekilinin, taş ocakları ve madencilik faaliyetlerinin turizm ve tarım alanlarındaki olumsuz etkilerinin (10/243),

Araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergelerin gündemdeki yerlerini alacağı ve ön görüşmelerinin sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

HDP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, 1993 Kulp katliamı ve faili meçhul davaların zaman aşımı riskiyle karşılaşmadan sonuçlanması ve bu konuda gerekli yasal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/149) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin,

CHP Grubunun, 2/5/2016 tarihinde Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil ve arkadaşları tarafından, laik sistemin ve laik eğitimin örselenmesinin ve bunun toplumda yaratacağı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (528 sıra no.lu), Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 23 Haziran 2016 Perşembe günü (bugün) birleşiminde sunuşlarda okunmasına,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Haziran 2016 Perşembe günü (bugün) birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Manisa Milletvekili Erkan Akçay,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

Ardahan Milletvekili Orhan Atalay'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine;

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Kürt illeri-Türk illeri şeklinde bir tasnifleme veya hut da bölücülük anlamına gelebilecek herhangi bir değerlendirmenin söz konusu olmadığına,

Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel, 1990'larda yaşanan katliamlar ve faili meçhullerin bugün daha ağır bir şekilde yaşandığına,

İzmir Milletvekili Oktay Vural, 2007 yılından bu yana yürütmüş olduğu Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilliği görevinden ayrılarak Milliyetçi Hareket Partisi Grubu milletvekili olarak çalışmalarını ve hizmetlerini sürdürme kararı aldığına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş, Ardahan Milletvekili Orhan Atalay'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Halkların Demokratik Partisine,

Ardahan Milletvekili Orhan Atalay, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 13 ve 16'ncı maddeleri ile İç Tüzük'ün 150'nci maddesi uyarınca yapılan gizli oylama sonucunda Sayıştay Başkanlığına Seyit Ahmet Baş seçildi.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/725) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 387), görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 400) görüşmeleri, Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Tunceli Milletvekili Alican Önlü'ye, yerinden sarf ettiği kaba ve yaralayıcı sözleri nedeniyle kınama cezası verilmesi kabul edildi.

Manisa Milletvekili Erkan Akçay,

Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan,

Genel Kurulun İkinci Oturumunda yaşanan tartışmalara ve olaylara;

Millî Savunma Bakanı Fikri Işık, Siirt Milletvekili Kadri Yıldırım'ın 387 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 9'uncu maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Milliyetçi Hareket Partisinin terörle mücadelede her zaman güvenlik güçlerinin, Türkiye Cumhuriyeti devletinin arkasında durduğuna ve 387 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümünün oylamasında kabul oyu vereceklerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinin terörle yaptığı mücadelede her zaman yanlarında olduklarına ve 387 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümünün oylamasında kabul oyu vereceklerine,

Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel, 387 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın demokrasiye, özgürlüklere ve hukuka aykırı olduğuna ve tümünün oylamasında ret oyu vereceklerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, bu kanunun ülkenin terörle mücadelesinde çok önemli bir etken olacağını düşündüğüne ve emeği geçen herkese teşekkür ettiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 24/6/2016 Cuma günü toplanmamasının Genel Kurulun onayına sunulmasının uygun görüldüğüne ilişkin önerisi kabul edildi.

Komisyonların bulunmayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, 27 Haziran 2016 Pazartesi günü saat 14.00'te toplanmak üzere 22.36'da birleşime son verildi.

Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

Başkan Vekili

Sema KIRCI

Balıkesir

Kâtip Üye

Ömer SERDAR

Elâzığ

Kâtip Üye

Mücahit DURMUŞOĞLU

Osmaniye

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 141

24 Haziran 2016 Cuma

Tasarılar

1.- Uluslararası İşgücü Kanunu Tasarısı (1/727) (Avrupa Birliği Uyum; İçişleri; Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2016)

2.- Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/728) (Adalet; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2016)

No: 142

27 Haziran 2016 Pazartesi

Tasarılar

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/729) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.06.2016)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kendi Sınırları Dahilinde ve Ötesinde Tarifeli Hava Hizmetlerine İlişkin İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/730) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.06.2016)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/731) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2016)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arap Turizm Örgütü (ATÖ) Arasında Türkiyede Bir Temsilcilik İhdas Edilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/732) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2016)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

1.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Akhisar Stadi'nin tamamlanamamış olmasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/4619)

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yurt dışı gezilerine katılan gazete temsilcilerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/4621)

3.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, Van Şehir Stadi'nin yapımına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/4622)

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, iddia oyun kuponlarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/4623)

5.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, şans oyunlarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/4624)

6.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Spor Toto kuponlarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/4625)

7.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, IŞİD tarafından Kilis'e yapılan roket saldırılarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5480)

8.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, Suriye topraklarından Kilis'e yapılan roket saldırılarının engellenmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5481)

9.- İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci'nin, İstanbul Gaziosmanpaşa'da riskli alan ilan edilen yerlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5482)

10.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, İstanbul'da sahte reçete düzenledikleri iddia edilen kişilere yönelik yapılan operasyona ve terör örgütü bağlantılarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5483)

11.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, Diyarbakır Asker Hastanesi'nde görevli bazı doktorların rapor alarak güvenlik görevlilerinin tedavilerini yapmadıkları iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5484)

12.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, sığınmacı kamplarındaki yeni doğan bebeklere ve sağlık kontrollerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5485)

13.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir gazeteciye yönelik suikast girişimine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5486)

14.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Sivas'ın diğer illere verdiği göçün sebeplerine ve önlenmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5488)

15.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Sinop'un diğer illere verdiği göçün sebeplerine ve önlenmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5489)

16.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Gölbaşı'nın Bezirhan mahallesinin çeşitli sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5491)

17.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'da kanalizasyon şebekesine bağlı olmaksızın foseptik kuyusu kullanan binalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5492)

18.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kahramanmaraş'ın bir köyüne kurulması planlanan çadır kente ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5493)

19.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, IŞİD terör örgütü tarafından Kilis'e yapılan roketli saldırılara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5494)

20.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2003-2015 yılları arasında örtülü ödenekte yaşanan artışa ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5495)

21.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, IŞİD terör örgütü tarafından Kilis'e yapılan roketli saldırılara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5496)

22.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Polatlı ilçesinde bulunan bir köyün sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5497)

23.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Polatlı ilçesinde bulunan bir köyün sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5498)

24.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Polatlı ilçesinde kurulması planlanan bir çimento fabrikasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5499)

25.- Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil'in, Bursa'da açılması planlanan bir müzeye ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/5500)

26.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, TRT'de görev yapan bir personelin Cumhurbaşkanına hizmet verdiği iddiasına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/5501)

27.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Erzurum'da bulunan bankalara ve bu bankaların 2002-2015 yılları arasında kullandıkları kredi ve mevduata ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Mehmet Şimşek) yazılı soru önergesi (7/5502)

28.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5503)

29.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, bir gazeteci tarafından yayınlanan kitabın bazı cezaevlerinde sakıncalı bulunduğu iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5504)

30.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bakanlığa ait makam araçlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5505)

31.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, Çanakkale Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda bir gazetenin mahkumlara verilmediği yönündeki iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5506)

32.- Ankara Milletvekili Necati Yılmaz'ın, Adalet Bakanlığının cezaevlerinde uygulanmak üzere gizli bir genelge yayımladığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5507)

33.- Ankara Milletvekili Necati Yılmaz'ın, Ankara Büyükşehir Belediyesinin engellilere yönelik uygulamalarına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5508)

34.- Kahramanmaraş Milletvekili Fahrettin Oğuz Tor'un, İstanbul'da sahte reçete düzenledikleri iddia edilen kişilere yönelik yapılan operasyona ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5509)

35.- Mersin Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, asgari ücret alan işçilerin ücretlerinin kesildiği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5510)

36.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ülkemizde özel sektör çalışanlarının mesai ve fazla mesai saatlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5511)

37.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, engelli vatandaşların istihdamına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5512)

38.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, İstanbul'da yaşanması muhtemel deprem karşısında alınan önlemlere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5513)

39.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin illerindeki çay fabrikalarının neden olduğu çevre kirliliğine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5514)

40.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, ülkemizin Suriye sınırına ABD menşeli HIMARS füze savunma sistemi yerleştirileceği yönündeki ifadelerle ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5515)

41.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bakanlığa ait makam araçlarına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5516)

42.- Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in, nükleer enerjiyle ilgili çeşitli açıklamalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5520)

43.- Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in, elektrik dağıtımındaki kayıp ve kaçak oranlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5521)

44.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, 2015 yılında rüdevans yoluyla temin edilen elektrik miktarlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5522)

45.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, son beş yılda termik santrallerden elde edilen elektrik enerjisi miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5523)

46.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın, Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde hayvancılıkla uğraşan vatandaşların devam eden çatışmalardan kaynaklanan sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5524)

47.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, 2016 yılında tarımsal danışmanlık kapsamında verilen desteklere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5525)

48.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, çiftçilere verilen toprak analiz desteğinin 2016 yılında kaldırılmasına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5526)

49.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, TKDK'ya alınan şirket personeline ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5527)

50.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan'ın, Van'ın İpekyolu ilçesinde bir eve yapılan baskınla ilgili çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5530)

51.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, bir cenazenin Gaziantep'in Nizip ilçesine defnedilmesine izin verilmemesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5531)

52.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize Belediyesi'nin bazı imar değişikliği kararlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5532)

53.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, tutuklu bulunan gazetecilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5533)

54.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, terör saldırılarının ardından getirilen yayın yasaklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5534)

55.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'ne düzenlenen terör saldırısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5535)

56.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesindeki ihale ve hizmet alımlarında usulsüzlük yapıldığına dair iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5536)

57.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan'ın, Ağrı Geri Gönderme Merkezi'nde bulunan ve yabancı terörist savaşçı olarak nitelenen kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5537)

58.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, ülkemizde bulunan Suriyeli sığınmacı sayılarına ve kamu düzenini bozan olaylara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5538)

59.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, ülkemizdeki Suriyeli sığınmacılarla ilgili çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5539)

60.- Van Milletvekili Adem Geveri'nin, IŞİD terör örgütü hakkındaki bir rapora ve IŞİD'e karşı alınan tedbirlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5540)

61.- Mardin Milletvekili Ali Atalan'ın, Mardin'in Nusaybin ilçesinde sürdürülen operasyonlarda kullanılan silah ve mühimmatla ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5541)

62.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Türk Hava Kurumu Üniversitesi ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5542)

63.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, Balıkesir'de engellilere yönelik erişilebilirlik çalışmaları yapılan kamu binalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5543)

64.- Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'ın, 10 Ekim 2015 tarihinde Ankara'da gerçekleşen terör saldırısıyla ilgili ihmâl iddialarının soruşturulmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5544)

65.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, 1925-1930 yılları arasında Muş'tan Türkiye'nin çeşitli bölgelerine sürgüne gönderilen kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5545)

66.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, 1925-1930 yılları arasında Elazığ'dan Türkiye'nin çeşitli bölgelerine sürgüne gönderilen kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5546)

67.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2003-2016 arasında Bakanlığın düzenlediği kurs ve eğitim seminerlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5547)

68.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, uyuşturucu ile mücadeleye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5548)

69.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, selefi ideolojiye sahip terör örgütlerinin Türkiye'deki faaliyetlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5549)

70.- Antalya Milletvekili Devrim Kök'ün, iki ilin sınırının değiştirilmesi kararına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5550)

71.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, İstanbul'un Avcılar ve Küçükçekmece ilçelerinde yürütülen arkeolojik kazı çalışmalarına ve çeşitli iddialara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5551)

72.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Bursa'da açılması planlanan bir müzeye ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5552)

73.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, 2011 yılından itibaren Vergi Müfettiş Yardımcıları için yapılan yeterlilik sınavlarına ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5553)

74.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, İstanbul'un bazı ilçelerinde uygulanan ecrimisil bedellerine ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5554)

75.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, İstanbul'un bazı ilçelerindeki Hazine arazilerinin kullanımına ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5555)

76.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Gelir İdaresi Başkanlığı'nda yemek ihalesini kazanan şirkete ve çeşitli iddialara ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5556)

77.- Hatay Milletvekili Hilmi Yarayıcı'nın, Hatay'ın Defne İlçesindeki bir okulda verilen eğitimle ilgili çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5558)

78.- Mersin Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Hatay'da bir ilkokulda bir öğretmenin derslere kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı şekilde girdiğine dair iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5559)

79.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, 2016 yılındaki öğretmen ihtiyacına ve yapılacak atamalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5560)

80.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, 2016 yılında Bakanlığa bağlı öğretmenleri ve lojman sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5561)

81.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, 2002 yılında Bakanlığa bağlı öğretmenleri ve lojman sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5562)

82.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir dernek tarafından düzenlenen toplantıda Alevilik ile ilgili kullanılan ifadelerle ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5563)

83.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, Diyarbakır'da haklarında soruşturma açılan öğretmenlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5564)

84.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, görme engellilerin eğitim gördüğü okullara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5565)

85.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, kaybolma tehlikesi altında olan dillerin korunmasına ve anadilde eğitime ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5566)

86.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2002'den beri açılan çeşitli okullara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5567)

87.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, ilkökulda bitişik yazının zorunlu tutulmasının etkilerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5568)

88.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, vatani görevini yerine getirirken yaralanan askerlere ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5569)

89.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Kırşehir'in Mucur ilçesinde bulunan Seyfe Gölü'ne ve çeşitli iddialara ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5570)

90.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, Suruç Ovası Pompaj Sulama Projesine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5571)

91.- Mersin Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, bir ilaç şirketiyle ilgili çeşitli iddialara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5572)

92.- Kahramanmaraş Milletvekili Fahrettin Oğuz Tor'un, İstanbul'da sahte reçete düzenledikleri iddia edilen kişilere yönelik yapılan operasyona ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5573)

93.- Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'ın, Erzurum'da bir tutuklunun ameliyatına dair çeşitli iddiaların soruşturulmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5574)

94.- Adıyaman Milletvekili Behçet Yıldırım'ın, radyoloji teknisyeni ve teknikerlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5575)

95.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bakanlığa ait makam araçlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5576)

96.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, fiili hizmet süresi zammına yönelik çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5577)

97.- Ankara Milletvekili Necati Yılmaz'ın, Ankara'da tüketilen içme suyuna ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5578)

98.- Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara'nın, Kepez Devlet Hastanesi'nin faaliyete geçmemesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5579)

99.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Osmangazi Köprüsü'nden geçişlerde alınan ücretlere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5580)

100.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, son beş yılda Bingöl'de yolcu taşımacılığı yetki belgesi için tahsil edilen miktara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5581)

101.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Diyarbakır-Bingöl arasındaki yol çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5582)

102.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Erzurum-Tekman arasındaki yol çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5583)

103.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir tecavüz davasında verilen mahkeme kararına ve 2002-2016 yılları arasında görülen tecavüz vakalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5584)

104.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, TRT'nin drone kiralama giderlerine ve çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5585)

105.- Ankara Milletvekili Necati Yılmaz'ın, Ankara'daki mania hattının kaldırıldığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5586)

106.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, Van depremi sonrasında vatandaşlara yönelik alınan önlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5587)

107.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilinde bulunan kapalı köy okulu ve sağlık ocaklarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5588)

108.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, AFAD'a bağlı Nizip Mülteci Kampı'nda çocukların cinsel istismara uğramasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5589)

109.- Diyarbakır Milletvekili Feleknas Uca'nın, AFAD'a bağlı Nizip Mülteci Kampı'nda çocukların cinsel istismara uğradığına dair iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5590)

110.- İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya'nın, devlet büyüklerine hakaret suçu dolayısıyla ceza alan kamu görevlileri verilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5591)

111.- Ankara Milletvekili Necati Yılmaz'ın, ASKİ bünyesinde hizmet veren bir taşeron firmanın toplu iş akdi fesihlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5592)

112.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı bir köyün çeşitli sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5593)

113.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı bir köyün çeşitli sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5594)

114.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı bir köyün çeşitli sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5595)

115.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı bir köyün elektrik hizmeti ile ilgili sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5596)

116.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı bir köyün çeşitli sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5597)

117.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı bir köyün çeşitli sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5598)

118.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı bir köyün çeşitli sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5599)

119.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı bir köyün çeşitli sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5600)

120.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, bir çadırkentte yaşanan cinsel istismar vakasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5601)

121.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, İİBF mezunlarının KPSS ile muhasebe öğretmeni olarak yerleştirilme haklarının olup olmadığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5602)

122.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsni Bozkurt'un, Konya'da yapılması planlanan metro projesinin ihalesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5603)

123.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, bir çadırkentte meydana geldiği iddia edilen cinsel istismar olaylarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5604)

124.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, Menemen R Tipi Cezaevindeki bir hasta hükümlünün sorunlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5606)

125.- Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir'in, Menemen R Tipi Cezaevindeki bir hasta hükümlünün sorunlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5607)

126.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın Sandıklı ilçesinde bulunan Ağır Ceza Mahkemesi'nin kapatılmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5608)

127.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, ülkemizdeki cezaevlerinden firar eden IŞİD militanlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5609)

128.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5610)

129.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, IŞİD terör örgütü üyeliği iddiasıyla yargılanan kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5611)

130.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, firar eden iki sanığa ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5612)

131.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2012-2016 yılları arasında kötü muameleye maruz kalan tutuklu ve hükümlülere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5613)

132.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, IŞİD terör örgütünün Türkiye'deki faaliyetleri nedeniyle açılan bir davaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5614)

133.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın, yaşanan çatışmalar nedeniyle Yüksekova'dan göç eden vatandaşların sorunlarına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5615)

134.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, terörle mücadele esnasında yaralanmasına rağmen gazi veya malul sayılmayan güvenlik görevlilerinin sorunlarına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5616)

135.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'ın, erişilebilirlikle ilgili yapılan çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5617)

136.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, kadına yönelik şiddete ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5618)

137.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5619)

138.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Cumhurbaşkanının AB ile ilişkiler hakkında yaptığı açıklamasına ilişkin Avrupa Birliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5620)

139.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Avrupa Birliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5621)

140.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5622)

141.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, terörle mücadele esnasında yaralanmasına rağmen gazi veya malul sayılmayan güvenlik görevlilerinin sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5623)

142.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilindeki çalışan verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5624)

143.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5625)

144.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, kiralık işçi uygulamasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5626)

145.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, Manisa'nın Soma ilçesindeki maden kazaları hakkında kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu doğrultusunda yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5627)

146.- İstanbul Milletvekili Erdal Ataş'ın, işine son verilen bir çevre mühendisine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5628)

147.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, madencilik sektörü ile ilgili verilen görüşlere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5629)

148.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de bir köyün taşınması kararına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5630)

149.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5631)

150.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın, Ayvalık ilçesinde bulunan balık çiftliklerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5632)

151.- İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün, Aliaga Sanayi Bölgesi'ndeki sanayi yatırımlarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5633)

152.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5634)

153.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın, Hakkari'nin Yüksekova ilçesindeki esnafın sorunlarına ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5635)

154.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, madencilik sektörü ile ilgili düzenlemelere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5637)

155.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, yapılması planlanan termik santrallere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5638)

156.- Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir'in, Diyarbakır'da elektrik verilmeyen köy ve mezralara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5639)

157.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5640)

158.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, maden facialarının önlenmesi için alınan tedbirlere ve Soma-Eynez maden ocağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5641)

159.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın Sultandağı ilçesi ve köylerinde yaşanan don olayına ve çiftçilerin mağduriyetlerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5645)

160.- Kahramanmaraş Milletvekili Fahrettin Oğuz Tor'un, hububat ve kayısı üreticilerinin sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5646)

161.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, madencilik sektörü ile ilgili verilen görüşlere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5647)

162.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, tarımsal sulama kaynaklı elektik borcu bulunan çiftçilere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5648)

163.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5649)

164.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır'ın, Kemalpaşa kirazı üreticilerinin sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5650)

165.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, elektrik borcu bulunan çiftçilerin tarımsal desteklemeden yararlanamamasına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5651)

166.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, tarım danışmanları ile ilgili alınan bir karara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5652)

167.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5653)

168.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, Erzurum'un Aşkale ilçesinde Kürt kökenli işçilere yönelik bir saldırıya ve yapılan işlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5656)

169.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın, Bakırköy L Tipi Kadın Kapalı Cezaevindeki yaralı bir tutukluya verilen sağlık hizmetleri ile ilgili sorunlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5657)

170.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın, Bakırköy L Tipi Kadın Kapalı Cezaevindeki yaralı bir tutukluya verilen sağlık hizmetleri ile ilgili sorunlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5658)

171.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Ankara Garı'nda gerçekleştirilen terör saldırısı sonrası yürütülen soruşturmayla ve çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5659)

172.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, Ankara'daki mobese sistemine ve çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5660)

173.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Malatya Orduzu Pınarbaşı Turgut Özal Tabiat Parkı'nın kullanımı ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5661)

174.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'da bulunan çim kayağı tesislerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5662)

175.- Şırnak Milletvekili Leyla Birlik'in, Şırnak'ın Cizre, Silopi ve İdil ilçelerinde dağıtılmak istenen yardımların engellendiğine dair iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5663)

176.- Adana Milletvekili Zülfikar İnönü Tümer'in, Kastamonu Belediyesi tarafından köçek oyununun yasaklandığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5664)

177.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5665)

178.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Malatya Büyükşehir Belediyesinin su sayaçları ile ilgili uygulamasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5666)

179.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, Türk vatandaşlığına geçen Suriyeli verilerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5667)

180.- Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir'in, Denizli Büyükşehir Belediyesinin sokak müzisyenlerine yönelik gerçekleştirdiği iddia edilen bir uygulamaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5668)

181.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Kars'ta patlamamış mühimmat bulunduğu iddia edilen bir tatbikat alanına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5669)

182.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5670)

183.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, İstanbul'un Avcılar ve Küçükçekmece ilçelerindeki arkeolojik kazılara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5671)

184.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, 1. derece arkeolojik sit alanlarında geçici yapılaşma konusunda alınan bazı kararlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5672)

185.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5673)

186.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın, Ayvalık ilçesinde bulunan balık çiftliklerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5674)

187.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, Finike ve Kaş'ta bulunan tarihi eserlerin korunmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5675)

188.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, kamuoyuna yansıyan ve Panama belgeleri olarak bilinen belgelerdeki iddialara ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5678)

189.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, İstanbul Üniversitesi'nin Cerrahpaşa, Çapa ve Avcılar yerleşkeleri konusunda TOKİ ile imzalanan protokole ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5679)

190.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, YÖK Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nde yapılan bir değişikliğe ve öğrencilere verilen cezalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5680)

191.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, 2016/4 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında açılan soruşturmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5681)

192.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, eğitim kurumlarına yapılan yönetici atamalarına ve çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5682)

193.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5683)

194.- Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Adana ilindeki bazı okullarda kılık kıyafet yönetmeliğinin uygulanmadığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5684)

195.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, İstanbul'un Maltepe ilçesinde bulunan bir okulun dönüştürüleceği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5685)

196.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesinde bir okulda yaşanan cinsel istismar olayına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5686)

197.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, terörle mücadele esnasında yaralanmasına rağmen gazi veya malul sayılmayan güvenlik görevlilerinin sorunlarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5687)

198.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5688)

199.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, güvenlik güçleri tarafından öldürülen DAİŞ üyelerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5689)

200.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın İncehisar ilçesinin Alanyurt Köyü'nde yaşanan içme suyu kirliliğine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5690)

201.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, madencilik sektörü ile ilgili verilen görüşlere ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5691)

202.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesine sulama amaçlı gölet yapılmasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5692)

203.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ili Ulukışla ilçesinde bir gölet yapılmasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5693)

204.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesinde ağaç ıslah çalışması sonrası görevlendirilen bir işçiye ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5694)

205.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de bir köydeki içme ve sulama suyu çalışmasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5695)

206.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesinde bulunan bir köye gölet yapılmasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5696)

207.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5697)

208.- Bolu Milletvekili Tanju Özcan'ın, Seben ovasındaki arazilerin sulama sorununa ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5698)

209.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, Kağıthane Devlet Hastanesi'nde görev yapan bir doktor hakkındaki iddialara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5699)

210.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyon'un Sandıklı ilçesi Devlet Hastanesi'nde hekim yetersizliği iddialarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5700)

211.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın Sandıklı ilçesindeki dış hastanesi ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5701)

212.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, terörle mücadele kapsamında gazi veya malul sayılmayan yaralıları ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5702)

213.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, sahte reçetelerle alınan bazı ilaçların Irak ve Suriye'deki terör örgütlerine gönderildiği iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5703)

214.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, acil sağlık hizmetlerinde çalışanların sorunlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5704)

215.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilindeki aile hekimliği uygulamasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5705)

216.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5706)

217.- Siirt Milletvekili Besime Konca'nın, Siirt-Eruh kara yolu yapım çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5707)

218.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın İscehisar ilçesi Alanyurt Köyü'nde bulunan bir yolun yapım ihtiyacına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5708)

219.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın İscehisar ilçesinin Karaağaç Köyü'ndeki yol yapımı ihtiyacına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5709)

220.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Gökdağ'ın, THY'nin 2016 yılının ilk üç ayına ait faaliyet zararına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5710)

221.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Karayolları 6. Bölge Müdürlüğünde çalışan taşeron işçilere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5711)

222.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Ulukışla-Pozantı yolu üzerine yaya geçidi yapılmasına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5712)

223.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Ulukışla-Pozantı yolunun duble yol yapılmasına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5713)

224.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Ulukışla-Pozantı yol yapım çalışmasına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5714)

225.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilindeki yol yapım çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5715)

226.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5716)

227.- Batman Milletvekili Mehmet Ali Aslan'ın, minibüs şoförlerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5717)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 20 milletvekilinin, özelleştirme işlemleri konusundaki yargı kararlarının uygulanmaması nedeniyle oluşan kamu zararlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/244) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2015)

2.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Gökdağ ve 19 milletvekilinin, antep fıstığı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/245) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2015)

3.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 21 milletvekilinin, Kırklareli'nin İğneada beldesinde yapılması planlanan nükleer enerji santralinin bölgeye vereceği olası zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/246) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2015)

27 Haziran 2016 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 107’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçmeden önce, sisteme girmiş olan sayın milletvekillerine -ilk 15 milletvekiline- birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Engin...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Didem Engin’in, amatör spor kulüplerine gerekli desteğin sağlanması, modern standartlarda spor faaliyetleri gerçekleştirebilmelerini sağlayacak tesis ve altyapı sorunlarının çözülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Amatör spor kulüpleri ülkemizde sporun gelişmesi, genç yeteneklerimizin kendilerini geliştirebilmeleri ve çocuklarımızın, gençlerimizin spor yaparak kötü alışkanlıklardan uzak kalmaları açısından son derece önemli bir role sahip. Fakat, kısıtlı bütçelerle ayakta kalmaya çalışan amatör spor kulüplerinin tesis ve altyapı yetersizliği, spor malzemesi eksikliği, sağlık hizmetlerine erişim ve eğitim ihtiyaçları gibi önemli sorunları var. Özellikle İstanbul’da bu anlamda önemli eksiklikler var. Engelli spor kulüplerimiz de dâhil olmak üzere amatör spor kulüplerimize gerekli destekleri sunabilmeli, modern standartlarda spor faaliyetleri gerçekleştirebilmelerini sağlayacak tesis ve altyapı sorunlarını çözebildeliyiz. Bu konu partiler üstü ele almamız gereken bir konu ve katkı sağlamak hepimizin görevi. Yerel yönetimlerin de amatör spor kulüpleri arasında ayırım yapmadan ve spora siyasi bir bakış açısıyla bakmadan destek olmalarını gerektiğini de ifade etmek istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Akın...

2.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın’ın, Edremit Körfezi’nde meydana gelen şiddetli rüzgâr ve fırtınanın ciddi maddi hasara neden olduğu ilişkin açıklaması

AHMET AKIN (Balıkesir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Edremit Körfezi’nde dün sabah itibarıyla meydana gelen şiddetli rüzgâr ve fırtına ciddi maddi hasara neden oldu. Altınoluk-Küçükkuş arasında etkisi daha yüksek olan fırtına nedeniyle çok sayıda iş yeri zarar gördü, sahildeki ağaçlar yerinden sökülüp devrildi, bölgedeki bazı evlerin çatıları uçtu. Fırtınayla birlikte oluşan şiddetli yağış sele neden oldu. Edremit-Çanakkale yolunda meydana gelen göçükler ulaşımda sıkıntılara yol açtı. Yine, denizde meydana gelen büyük dalgalar sahildeki iş yerlerine zarar verdi. Öncelikle hemşehrilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Herhangi bir can kaybının olmaması tek tesellimiz. Edremit Belediyemiz bölgede gerekli incelemeyi yaptı ve Belediye Başkanımız zarar gören esnafı ziyaret ederek gerekli destekte bulunacağını açıkladı. Başta İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü olmak üzere ilgili tüm kurumlarımızın konuya duyarlılık göstermesini, esnafımızın ve zarar gören tüm vatandaşlarımızın yaralarının bir an önce sarılmasını bekliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Topal...

3.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, turizmcilerin içine düştüğü darboğazdan ve ekonomik krizden çıkabilmesi için Hükûmetin ne gibi projeler hazırladığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bilindiği gibi, Suriye savaşı ve geçen sene Rus uçağının düşürülmesiyle Rusya'yla başlayan kriz sonrasında ülkemize gelen turist sayısında ciddi bir azalma meydana gelmiş ve turizmimiz yara almıştır. Bayram tatili dokuz gün ilan edilmesine karşın Hatay ilimizde de grup ya da münferit turist taleplerinin önemli ölçüde azaldığı görülmektedir. Turizm sektörünün çektiği sıkıntılar kelimelerle anlatılacak durumda değildir. Turizmcilerimizin içine düştüğü darboğazdan ve ekonomik krizden çıkışı için Hükûmetiniz ne gibi projeler hazırlamıştır? Yaşanan savaş nedeniyle turizm gelirlerinde ciddi azalma görülen Hatay gibi, Antalya gibi illerimize çeşitli destek paketleri verilmesi düşünülmekte midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

4.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, Mersin'de 5 bin kişiyle yapılan bir ankette nükleer santral kurulmasına halkın yüzde 79'unun "hayır" dediğine ve nükleer enerji bilgilendirme ofisleri kurularak öğrencilere yanlış bilgiler verildiğine ilişkin açıklaması

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Mersin'de 5 bin kişiyle yapılan bir ankette nükleer santral kurulmasına halkımızın yüzde 79'u "hayır" dedi. Bunun sizin için bir anlamı var mı, bilmiyorum; millî iradenin bir anlamı var mıdır, bilmiyorum. Üstelik de anket üniversite tarafından ve Kent Konseyi iş birliğiyle yapıldı. Yani, tamamen tarafsız ve bağımsız bir anket olarak karşımıza çıkıyor. Bu bir tarafta dururken maalesef nükleer enerji bilgilendirme ofisleri kurularak Mersin'de ve yeni de İstanbul Teknik Üniversitesinde öğrencilere yalan yanlış bilgiler veriliyor. Ortaokul öğrencilerine bile nükleer santralin ucuz olduğu, iyi olduğu, yenilenebilir enerji kaynaklarının ise doğa şartlarına bağımlı olduğu söyleniyor. Bu tamamen yalandır ve kesinlikle kabul edilemez.

BAŞKAN – Sayın Özdiş...

5.- Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Şehit ve Gazi Yakınlarına İş Hakkına Dair Yönetmelik'teki adaletsizliğin giderilmesi için herhangi bir adım atılıp atılmayacağını ve adil kullanım kotası uygulamasının ne zaman sona ereceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sorum Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına: 9 Mayıs 2014 tarihinde yürürlüğe giren Şehit ve Gazi Yakınlarına İş Hakkına Dair Yönetmelik'te adaletsiz bir durum vardır. Buna göre, güneydoğu şehitlerinin ve gazilerinin yakınlarına iş imkânı sağlanırken Kıbrıs gazilerinin ve şehitlerinin yakınları bu yönetmelikten faydalanamamaktadır. Bu ikiliğin ve adaletsizliğin giderilmesi için herhangi bir adım atılacak mıdır?

Yine, bir başka sorum Haberleşme Bakanına: “Adil kullanım kotası” denen çağ dışı, adaletsiz uygulama ne zaman sona erecek?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

6.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, toplumda güvenlik düzeyi çatışma derecelerine göre yapılan değerlendirme sonunda hazırlanan küresel barış endeksine göre Türkiye'nin 163 ülke arasında 145'inci olduğuna ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Amerikan Ekonomi ve Barış Enstitüsü dünyadaki 163 ülkeyi güvenlik ve huzur açısından değerlendirdi. Toplumda güvenlik düzeyi çatışma derecelerine göre yapılan değerlendirme sonunda hazırlanan küresel barış endeksine göre Türkiye, 163 ülke arasında 145'inci oldu. 2007 yılında 97'nci, 2009'da 121'inci, 2011'de 127'nci, geçen yıl da 138'inci sıradaydık. Güvenlik ve huzur alanında uluslararası sıralamalarda giderek gerileyen son sıralardaki yerimizin mevcut iktidar tarafından tekrar değerlendirilmesini... On dört yıldır çözilemeyen bütün sorunlarımızın yanında, en önemlisi, giderek güvensiz ve huzursuz bir ülke olmamızın sorumlusu kimlerdir, tekrar sormak istiyorum?

BAŞKAN – Sayın Nurlu...

7.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Ensar Vakfının Manisa'daki devlet okullarında yaz okulu açma girişiminin Manisalıları rahatsız ettiğine ilişkin açıklaması

MAZLUM NURLU (Manisa) – Sayın Başkan, küçük çocuklara tecavüz ve tacizle gündeme gelen Ensar Vakfının Manisa'daki devlet okullarında yaz okulu açma girişimi Manisalı hemşehrilerimi fazlasıyla rahatsız etmiştir. Ensar Vakfını aklama çabasındaki AKP Hükümeti, tüm devlet olanaklarını Ensarcılara peşkeş çekme çabasıdadır. Ne yazık ki iktidara yalakalık peşinde koşan devletin valisi, kaymakamı ve daire müdürleri de bu sapkın vakıf için seferber olmuştur. CHP Manisa İl Başkanlığımız bugün tüm örgütlerimizle birlikte Murat Germen Ortaokulu önünde bir basın açıklaması yaparak olayı protesto etmiştir. Laiklikten ödün vermeden din ve vicdan özgürlüğünü savunan bizler, gençlerimizi ve çocuklarımızı korumak adına, Manisa'da Ensar Vakfını ve yaz okulunu istemediğimizi buradan haykırıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ertem...

8.- Hatay Milletvekili Birol Ertem'in, Hatay Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinin durumuna ve basına yansıyan iddiaların araştırılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

BİROL ERTEM (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hatay Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, enfeksiyon hastalıkları nedeniyle son bir yılda bebek ölümlerinin artışıyla sık sık gündeme gelmektedir. Hasta trafiğinin son derece yoğun olduğu hastanede hijyene özen gösterilmediği iddia ediliyor. Oda, tuvalet temizliği, hastanede çıkan yemeklerin temiz olmaması bir yana, âdetâ bunların hastalık saçtığı ifade edilmektedir. Özellikle yeni doğan ünitesinin pislik içinde olduğu ve Suriyeli hastaların hastane tarafından insan yerine konmadığı belirtiliyor. Basına da yansıyan bu iddiaların araştırılmasını talep etmekteyiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın İlgezdi...

9.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde 150 civarında sağlık çalışanına konulan kanser teşhisinin incelenmesi için müfettiş gönderilmesini arzu ettiğine ilişkin açıklaması

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Teşekkürler Başkan.

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde radyolojide görevli 12 çalışanın kansere yakalanmasıyla ortaya çıkan skandal çığ gibi büyüyor. Bugüne kadar kanser tanısıyla meslek kuruluşlarına başvuran radyoloji çalışanlarının sayısının 150 olduğu ortaya çıktı. Sendika ve meslek kuruluşlarının çağrısına rağmen ilgili bakanlıkların konuya ilişkin inceleme ve araştırma başlatmamaları hekimlerin ve sağlık emekçilerinin hayatlarını tehlikeye atıyor. Radyasyon doz ölçümleri mevzuata uygun yapılmayan hastanelerde merdiven altı atölyelerde ucuza imal edilen kurşun önlüklerin kullanılması âdetâ cinayete teşebbüstür.

Ayrıca, performansa dayalı ödeme sistemi nedeniyle yoğun iş yükü altında ezilen radyoloji hekim ve teknisyenleri ne kendilerinin ne de hastaların sağlıklarını koruyamamaktadır. Kısacası, sağlıkta dönüşüm diyerek hastayı müşteri, çalışanı köle olarak gören sisteme çevrilen bu sistem herkesin yaşamıyla oynamaktadır. 150 civarında sağlık çalışanına konulan kanser teşhisinin incelenmesi için söz konusu hastaneye müfettiş gönderilmesini arzu ediyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Arslan...

10.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, terörün önlenmesi için yalnızca askerî ve polisiye tedbirlerin yeterli olmadığına ve komşu ülkelerle ilişkilerin ne zaman düzeltileceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakanım soruyorum: Terörün önlenmesi için yalnızca askerî ve polisiye tedbirler yeterli gelmiyor. Bunun için Suriye'ye ve komşularımızla ilişkilerimizi düzeltmeyi, bütün komşularımızla iyi ilişkiler geliştirmeyi, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün bize gösterdiği yolda “Yurtta sulh, cihanda sulh”u sağlamayı ne zaman düşünüyorsunuz?

İki: Terörün önlenmesi ve temizlenmesi için yapılan çalışmalardan sonra sınır güvenliğinin ve bölge halkının güvenliğinin sağlanması ve ekonomik ve sosyal tedbirlerin alınması suretiyle teröre bulaşmayan bölge halkıyla ne zaman, nasıl kucaklaşmayı düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yeşil...

11.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, İsrail ile Türkiye arasında Roma'da gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında varılan mutabakat şartlarıyla ilgili bilgi almak istediğine ilişkin açıklaması

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sayın Başkan, İsrail'le Türkiye yetkilileri arasında dün Roma'da gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında varılan mutabakat ile Türkiye Gazze ablukasının kalkmasından neden vazgeçmiştir? İsrail'in resmî tazminat ödemek yerine Türkiye'de bir insani yardım fonuna 21 milyon dolar yatıracağı doğru mudur? Bu para hangi fona, vakfa yatırılacaktır? Türkiye'nin Gazze'ye göndereceği insani yardım malzemelerinin İsrail kontrolünden geçirilerek Gazze'ye ulaştırarak olması bu zamana kadar sürdürülen politikanın iflası değil midir? Bundan önceki insani yardım malzemeleri de İsrail kontrolünden geçmiyor muydu? Mutabakatın Rusya'yla bozulan ilişkilerin ardından İsrail doğal gazının ülkeye getirilmek istenmesiyle bir ilişkisi var mıdır?

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Yıldız...

12.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Aydın'ın Sultanhisar, Atça, Köşk ve İncirliova'da çilek üreticilerinin zor durumda olduğuna ve Ziraat Bankasına olan borçlarının ertelenmesini istediğine ilişkin açıklaması

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Aydın Sultanhisar, Atça, Köşk ve İncirliova'da bu sene çilek üreticileri zor durumda. Biliyorsunuz, Rusya uçağı düşürüldükten sonra Rusya'ya olan ihracatımız durmuş durumda. Çilek üreticileri geçen sene genellikle Ziraat Bankasından kredi çekerek bu üretimi yapıyorlardı. Bu sene, üzülerek söylüyorum, Aydın çilek üreticilerinin bütün çilekleri tarlada kaldı. Bir yıl boyunca çilek üreticilerinin Ziraat Bankasına olan borçlarının ertelenmesini istiyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Arık...

13.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Başbakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş'un bir toplantıda sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Daha dün “Harun olmaya geldiler, Karun oldular, biz AKP gibi fıravunlaşmayacağız.” diyen, “2023’te Başbakanın çocukluk arkadaşı, askerlik arkadaşı, mahalleden arkadaşı, belediyeden arkadaşı ve şoförlerinden başka hiç kimsenin milletvekili olmadığını göreceğiz.” sözleriyle bugünlere işaret eden ve sonrasında kendisi de bu Karunlara karışan Numan Kurtulmuş cumhuriyete laf ederek anlaşılan AKP’deki yerini sağlamlaştırmak istiyor. Öncelikle Sayın Kurtulmuş’a Sayın Abdullah Gül’ün, Bülent Arınç’ın, Hüseyin Çelik’in akıbetini hatırlatmak isterim. Dini siyasete alet ederken unutmayın ki bugün o koltukta cumhuriyet sayesinde oturuyorsunuz. Bilesiniz ki, cumhuriyet tarihinde hiçbir cami ahır yapılmadı. Sizin döneminizde ise rant uğruna, para uğruna, yandaş uğruna camiler yıkıldı, cami arsaları satıldı. Kayseri’de tarihî Kalem Kırdı Camisi niye yerinden taşındı? Eski Terminal Camisi niye yıkıldı? Tomarza’nın Culha köyündeki cami arsası kime satıldı? Bunları kamuoyuna açıklayın da kim camiyi ahır yapmış, kim rant için cami yıkmış öğrenelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Doğan...

14.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, İzmir'in Bayraklı ilçesi Yamanlar Mahallesi'nde 4 caminin, içinde “Yamanlar Cemevi” ifadeleri olduğu için bir ölüm duyurusunu yapmadıklarına ve bu konunun araştırılmasını istediğine ilişkin açıklaması

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – 25/6/2016 tarihinde İzmir ili Bayraklı ilçesi Yamanlar Mahallesi’nde Hakk’a yürüyen bir canın duyurusu yapılmak üzere, bulunan 4 camiye başvurulduğu hâlde duyuru cümlesinde “Yamanlar Cemevi” geçtiği için duyuru yapılmamıştır. Diyanetin talimatı olarak belirtilen bu durumla ilgili olarak konuyu Başbakanlık bilgisine sunarak bu konunun araştırılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu...

15.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İstanbul'da LGBTİ'lilerin yaptığı basın açıklamasına ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün İstanbul’da LGBTİ’lilerin Onur Yürüyüşü yapmak istemesi üzerine, daha doğrusu basın açıklaması yapması üzerine İstanbul’un bütün Taksim ve İstiklal Caddesi gazlarla ve 1 metrekareye 50 emniyet görevlisi düşerek yasaklandı. Onların ifadesiyle söylemek istiyorum, diyorlar ki: “Yasaklanan, bizim, bu dünyanın onurlu insanların varoluşunu, taleplerini, barışa, adalete ve eşitliğe dair özlemlerini duyurma çabasıdır. Varoluşumuzun bize verdiği onur, gördüğümüz baskıyla büyüyor. Bizi incitmek için ettikleri hakaretleri biz gururla sahipleniyoruz. Sahip olduğumuz sınırlı alanları dayanışmayla büyütüyoruz. Bugün yürüyemiyoruz ancak aslında yürümeye daha yeni başladık. Attığımız sloganların sesi kulağımızda, gökkuşağının renkleri bizimle ve özgürlüğün kokusu burnumuzda. Hoşgöründen, tahammülünden, izinlerden daha fazlasını istemek için yola çıktık. Kişisel, siyasal ve sosyal haklarımızın güvence altına alınması, Anayasa’da...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – “...cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin yer alması ve LGBTİ hareketinin politik bir özne olduğu gerçeğinin tanınması için mücadelemizi öreceğiz.”

BAŞKAN – Sayın Çam...

16.- İzmir Milletvekili Musa Çam'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının insanları ayırt etmeksizin ve ötekileştirmeksizin herkese hizmet vermek zorunda olduğuna ve bu topraklarda yaşayan her vatandaşın selasının ve ölüm duyurusunun camilerden yapılabilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı Türkiye’de 78 milyon insanı temsil eden bir kurumdur, herkesin vergi vermiş olduğu bir kurumdur. Dolayısıyla, Diyanet İşleri Başkanlığı insanları ayırt etmeksizin ve ötekileştirmeksizin herkese hizmet vermek zorundadır.

Geçtiğimiz günlerde İzmir’de Kemeraltı esnafından bir Musevi vatandaşımız hayatını kaybetti. Yurttaşlar bir camide sela verilmesiyle ilgili gittiklerinde, “Bu Musevidir.” diye sela verilmiyor ve duyuru yapılmıyor.

Yine, bu hafta sonu bir vatandaşımız, Alevi vatandaşımız hayatını kaybetti. Camide bir sela verilmesi ve duyuru yapılmasıyla ilgili söylendiğinde cami imamı diyor ki: “Diyanetin genelgesi var; biz farklı mezheplerdeki insanların cenazeleriyle ilgili sela veremeyiz, duyuru yapamayız.”

Diyanet İşleri Başkanlığı bu yayımlamış olduğu genelgeyi geri çekmeli ve bu topraklarda yaşayan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSA ÇAM (İzmir) – ...her vatandaşımızın selası ve duyurusu camilerden yapılmalıdır diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Tüm...

17.- Balıkesir Milletvekili Mehmet Tüm'ün, Balıkesir'in Altınoluk beldesi ile Çanakkale'nin Küçükkuyu beldesinde ciddi bir fırtına ve kasırga felaketi yaşandığına ve yurttaşların zararlarının ne zaman ve nasıl giderileceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Teşekkür ederim Başkan.

Pazar günü Balıkesir ilimize bağlı Altınoluk beldemizde ve aynı zamanda Çanakkale’ye bağlı Küçükkuyu beldesinde ciddi bir fırtına ve kasırga felaketi yaşandı, özellikle turizmle uğraşan esnafımız büyük zarar gördü, acilen yaralarının sarılması gerekmektedir.

Sayın Bakana sormak isterim: Altınoluk beldesini felaket bölgesi ilan edecek misiniz? Yurttaşların zararlarını Ramazan Bayramı’ndan önce tazmin etmeyi düşünüyor musunuz? Bu konu Bakanlar Kurulunun gündemine alınmış mıdır? Altınoluk ve Küçükkuyu esnafına verilmek üzere yerel yönetimlere acil yardım olarak bir kaynak aktarılmış mıdır? Bu miktar ne kadardır? Buradan yurttaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmaz...

18.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, desteklemelerin üretici birlikleri üzerinden ödenmemesi hâlinde bu birliklerin gelirlerinin kesilmiş olacağına ve 100 bin ton şeker ithal edilmesi konusunda açıklama yapılmasını beklediğine ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Üretici birlikleri üzerinden alınan damızlık, anaç sığır, koyun, keçi desteklemeleri geçmiş yıllarda üretici birlikleri üzerinden ödeniyordu. 2015 yılı desteklemeleri bazı birliklerin üye hesaplarına yatırılmıştı, 2016 yılında da üretici hesaplarına yatırılacağı söylenmişti.

Üretici birlikleri eğitimli, donanımlı kadrolarıyla çiftçiye destek veren kuruluşlardır ve sadece gelirleri bunlardan kesilen binde 2 gelirdir. Bu durumda, birliklerin doğru hizmet vermesini beklemek hayal olur.

Yine, Tarım Bakanlığı yirmi yıl aradan sonra 100 bin ton şeker ithal etmeyi planlıyor. Türkiye’de şeker satan toptancıların ellerindeki stoklar kontrol edilmeden yapılan ve Türkiye’yi üretimsizleştiren bir projedir. Sayın Bakanın bu konunun altyapısını açıklamasını istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Çağlar Demirel, sisteme girmişsiniz. Buyurun efendim, iki dakika süre veriyorum.

19.- Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel’in, 26 Haziran Birleşmiş Milletlerin İşkence Görenlerle Dayanışma Günü’ne, toplumsal yaşamın her alanında işkencenin sürdüğüne, baskıların şiddetin ve işkencenin arttığı bu süreçte sessiz kalındığına ve herhangi bir adım atılmadığına ilişkin açıklaması

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün, biliyorsunuz, 26 Haziran günü Birleşmiş Milletlerin İşkence Görenlerle Dayanışma Günü’ydü. Ne yazık ki Türkiye’de “İşkenceye sıfır tolerans.” olarak ifade edilmesine rağmen hâlâ işkencenin yoğun bir şekilde yaşamın her alanında sürdüğünü biliyoruz. İşkencenin yaşamın her alanında sürdüğünü söyledik, cezaevinden tutalım toplumsal yaşamın her alanında. İşkencenin arttığı bu süreçte aslında çıkartılan yasalarla da bunu pekiştiren bir süreç olarak görmek mümkündür. Bununla birlikte, cezaevinde işkence ve tecrit uygulamalarının devam ettiğini bir kez daha söyleyebiliriz. Çıplak aramadan tutalım onur kırıcı birçok davranışın geliştirildiğini ve hâlen Aliğa Şakran Cezaevinde bundan kaynaklı insanların açlık grevine girdiğini de biliyoruz.

Yine, sokağa çıkma yasaklarıyla birlikte temel insan haklarına erişimin engellendiği ve bunun hukuk dışı uygulamalarla gerçekleştiği, cenazelere bile işkencenin yapıldığı bu süreçte, genel olarak baktığımızda, başta abluka alanlarına olmak üzere birçok yerde işkencenin daha fazla görüldüğünü söyleyebiliriz.

Özelde de 1990’lı yılları da aratacak durumda yaşanan bir süreci biz burada tekrar ifade etmek istiyoruz: 27 Mayıs’ta gözaltına alınan ve hâlâ akıbetinden haber alamadığımız Hurşit Kültür’in durumuna ve nerede olduğuna, geçen hafta da ifade etmemize rağmen, hâlâ bir cevap alamadık. Hurşit Kültür nerede? İşkence gördü mü? İşkence ile gözaltındaki sürecine ilişkin bilgi almak istediğimizi ifade ediyoruz.

Ama, onun dışında, bugün Bingöl, Diyarbakır, Muş, ağırlıklı olarak da Lice’de gerçekleştirilen köy boşaltmaları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika ek süre veriyorum, tamamlayalım Sayın Demirel.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Özelde, kendi gözlerimle gördüğüm için ifade edeceğim, 1990’lı yılları da çok aratan bir şekilde Diyarbakır’da, Bingöl’de, Muş’ta, bütün alanlarda, köylerde, yaşam alanlarında sokağa çıkma yasaklarıyla ve yoğun bombardımanlarla karşı karşıya... Köylerin çok yoğun boşaltılmasına, işkenceye maruz kalınmasına, evlerinin yıkılmasına, ormanlık alanlar başta olmak üzere evlerinin yakıldığına dair kendi gözlerimle gördüğüm süreci ifade etmek istiyorum. Bu baskıların ve şiddetin, işkencenin arttığı bu süreçte buna ilişkin sessiz kalındığını ve herhangi bir

adım atılmadığını da bir kez daha buradan ifade etmek istiyoruz. Şu anda Lice'nin Licok köyü de denilen köyünde çok yoğun bir yangın olduğu, orada hayvanların telef olduğu ve yaşam alanları olarak bağların, bahçelerin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – ...ürünlerin yakıldığı bir süreci hep birlikte gördük. Buna ilişkin de belli bir duyarlılık sağlanması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Gök, buyurun, size de iki dakika süre veriyorum.

20.- *Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, İsrail'le ilişkiler konusunda birtakım anlaşmalara varıldığına ifade edildiğine, böylesine önemli bir konuda Hükûmetin Meclisi bilgilendirmesi gerektiğine ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın terörle mücadele bağlamında sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, iki hususu gündeme getirmek istiyorum, ikisi de ayrı ayrı önemli.

Birincisi: 2009'da "...”(x) başlayan, 2010'da Mavi Marmara'yla gelişen süreçte, bugün Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde önemli bir yer tutan İsrail'le ilişkiler konusunda birtakım anlaşmalara varıldığı ifade edilmektedir. Böylesine önemli bir konuda Hükûmetin Meclisimizi bilgilendirmesi gerekmektedir. Daha önce, dış politikada bu olaylar olduktan sonra neler talep edilmiştir ve neler gerçekleştirilmiştir ya da gerçekleştirilmemiştir, Meclisimizin derhâl bilgilendirilmesini rica ediyoruz. Bu konuda bir Hükûmet üyesince burada -herhâlde Sayın Işık bu konuda bizleri aydınlatacaktır- tartışmalara başlamadan önce bu konu hakkında milletvekillerine ve yüce Türkiye Büyük Millet Meclisine bilgi verilmesinde çok açık bir zaruret olduğu ortadadır.

İkincisi: Geçtiğimiz hafta terörle mücadele konusunda önemli bir yasayı kabul eden Meclisimiz bu çalışmaları sürdürürken Cumhurbaşkanının “Teröristler kadar onurlu ve gururlu olmalıyız.” sözleriyle karşılaştık ve bu söz şu ana kadar hiçbir şekilde tekzip edilmedi ve Cumhurbaşkanı tarafından bir anlam verilecek şekilde bir ifade de olmadı. Dolayısıyla, terör konusunda her zaman birlik ve beraberlik içinde olan yüce Meclisimizin Cumhurbaşkanının bu açıklaması karşısında derhâl görüşmelere ara verip arkada grup başkan vekilleri aracılığıyla bir bildiri yayımlanması ve Meclisimizin bu konudaki bir dik duruşunun sergilenmesi zarureti ortadadır. Bunu bekliyoruz ve takipçiyiz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Akçay, buyurun.

21.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, uzunca bir süredir devam eden müzakereler neticesinde AKP Hükûmeti ile İsrail'in anlaşma sağladığına ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İsrail'le ilgili daha önceki açıklamalarına ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Uzunca bir süredir devam eden müzakereler neticesinde AKP Hükûmeti ile İsrail bir anlaşma sağladı ve kamuoyuna da yansıdı. Bu konuda Sayın Başbakanın da açıklaması var.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Bu anlaşmada, Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'ın daha evvel öne sürmüş olduğu 3 şart içerisinde olan Gazze'ye yönelik ambargonun kaldırılması şartından vazgeçilmesinin ardından uzlaşı sağlandığı anlaşılıyor.

İsrail'le ilişkilerdeki yumuşama sinyalleri, Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'ın 10 şubat 2016'da ABD'nin önde gelen Yahudi kuruluşlarının çatı örgütünü Beştepe'de, sarayda ağırlamasının ardından gelmiştir. Burada “yumuşama” kelimesinin altını özellikle çiziyorum çünkü Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'ın İsrail'e karşı tutumunu en iyi ifade eden kelime budur. Bazı sözleri özellikle hatırlatmak istiyorum çünkü bunlarla tarihe not düşülmüştü o günden bugüne geldiğimiz noktada.

Bir de muhterem Genel Kurulun dikkatine: Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli'nin Türkiye-İsrail ilişkileri ve Mavi Marmara hadisesinden sonra kamuoyuna beyan ettiği görüşlerini, 6 Eylül 2011, 31 Mayıs 2010, 24 Temmuz 2014 ve 28 Temmuz 2014 tarihli açıklamalarını hassaten dikkate alıp okumalarını tavsiye ediyorum.

Temmuz 2014'te Sayın Erdoğan'ın CNN'e verdiği röportajda kullandığı ifade şu: “İsrail bir terör devletidir.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Tamamlayalım Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim.

19 Temmuz 2014: “Ben görevde kaldığım sürece hiçbir zaman İsrail'le olumlu bir şey düşünmem.” Yine “O masum çocukların ahl, o masum annelerin feryadı er ya da geç İsrail'den sorulacak.”, “İsrail eninde sonunda kendi döktüğu kanda boğulacak, zulme ses çıkarmayan her ülke bu kara lekeyi taşıyacak.”, “Türkiye, İsrail'in ve diğer zalimlerin nöbetçisi bir ülke olmayacak.” O kadar çok ki süre yetersiz.

şimdi, madem anlaşma yapıldı, taraflar uzlaştı. Buradan Hükûmete ve Sayın Cumhurbaşkanına sormak istiyorum: Bu söylediğiniz sözleri nereye koyacağız, bunları ne yapacağız, bu sözler nereye gidecek? İç politik kamuoyuna yaptığınız hamaset ve akıl dışı politikalarla acaba Türkiye'ye zarar verdiğinizin farkında mısınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu sözleri geri almış olmuyor musunuz? Önceden planlı, şuurlu ve bilinçli bir şekilde bu ilişkileri götürmek gerekir ve Türkiye'nin hak ve menfaatlerine zarar vermemek gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAşKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

Sayın Muş, buyurun.

22.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Türkiye'nin özellikle son dönemde terörle mücadele noktasında çok kararlı bir tutum içerisinde olduğuna, Türkiye ve İsrail arasında epey zamandır müzakereleri süren anlaşmayla alakalı bugün bir noktaya ulaşıldığına ve hayırlı olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması

MEHMET MUş (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Türkiye, özellikle son dönemde terörle mücadele noktasında çok kararlı bir tutum içerisinde. Bu noktada Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamaları, beyanatları da ortadadır. Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadelerinin çok daha dikkatli dinlenmesi durumunda neyi kastettiğinin daha iyi anlaşılabileceğini

düşünüyorum. Bu terörün kökü kazınana kadar, bu noktada, hem biz AK PARTİ olarak hem de devletin ilgili kurumlarının kararlılığının son derece yüksek seviyede olduğunu bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Türkiye ve İsrail arasında epey zamandır müzakereleri süren anlaşmayla alakalı bugün itibarıyla bir noktaya ulaşıldı. Türkiye'nin burada ortaya koymuş olduğu şartlar yerine getirilmiştir ve Türkiye bu noktada onurlu dış politikasını, dirayetli duruşunu da göstermiştir, ortaya koymuştur ve şartlarının kabul edilmesiyle beraber ilişkilerin normalleşmesi noktasında adımların atılabileceği ifade edilmiştir.

Bu noktada, ülkemiz için hayırlar getirmesini temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – İki talebim oldu benim, iki ayrı talebim oldu Sayın Başkanım. Birincisi, bu, İsrail'le olan, yapıldığı duyurulan anlaşmayla ilgili olarak Meclisimizin bilgilendirilmesini bekliyoruz. Sayın Bakan yerinde. Bence ilk önce, böylesine, altı yedi yıllık süreç içerisinde Türk iç ve dış politikasını önemli ölçüde etkileyen ve bu konuda pek çok tartışma yaşanan bir konuda bugün nereden nereye gelinmiştir, neler olmuştur, neler talep edilmiştir ve neler yerine gelmiştir, bu Meclisin bir bilgilene hakkı olduğunu düşünüyoruz. Son derece haklı bir taleptir, Sayın Bakandan bu konuda bir açıklama bekliyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gök.

Tabii, bugün Başbakanlığın bir tezkeresi de var, Hükûmet adına da konuşmalar olacak, bu süreç içerisinde göreceğiz. Bugün Sayın Başbakanın da açıklamaları oldu bildiğim kadarıyla. Dolayısıyla, biz gündeme geçiyoruz, önümüzdeki süreçte göreceğiz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Peki. Sayın Başkan, siz, herhâlde o tezkere de bu konuda bilgi verilecektir diyorsunuz?

BAŞKAN – Efendim, o, Hükûmetin takdiri.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama...

BAŞKAN – Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, sorunu, tartışmayı noktalamak istiyorum ben. Çok önemli bir konu yani hepimizin duyarlı olduğu bir konu. Şimdi, tüm Türkiye ve bütün dünya kamuoyu, böyle bir tablo içerisinde yorumlar yapacak. Bu konuda, herhâlde, milletvekillerinin bilgilene, Hükûmet tarafından bilgi verilmesi son derece doğaldır. Yani bu haksız bir talep değildir, çok haklı ve makul bir taleptir.

BAŞKAN – Tamam Sayın Gök, siz talebinizde bulundunuz. O talep...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama Sayın Bakan da oradayken rica ediyoruz, Sayın Bakanda hiçbir kıpırdama dahi görmüyoruz.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Belki fikri yoktur.

BAŞKAN – Sayın Gök, teşekkür ediyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım ama konunun muhatabı Hükûmet.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Bakanın haberi olmayabilir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Siz diyorsunuz ki: “Hükûmet böyle yapacaktır.” Öyle yapacaktır, yapmayacaktır...

BAŞKAN – Hükûmet adına bugün Sayın Başbakanın açıklamaları oldu Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama efendim Meclis...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, Levent Bey kendi talebini iletti.

BAŞKAN – Evet.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Hükûmet takdir eder, biz gündemimize bakacağız.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

LEVENT GÖK (Ankara) – Peki, efendim, bu takdirin ötesinde bir değerlendirme olmayacak mı yani bu Mecliste?

BAŞKAN – Sayın Gök, biz ne yapabiliriz bu konuda? Siz talebinizi ilettiniz.

Evet, teşekkür ediyoruz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, siz, Hükûmete iletebilirsiniz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Benim bir talebim daha var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun öbür talebiniz neydi?

LEVENT GÖK (Ankara) – Sanırım, Sayın Erkan Akçay, bu konuda...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye... Buyurun dinliyorum ben sizi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Akçay.

Sayın Gök, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben, böylesine önemli bir konuda, bütün bu tartışmalara başlamadan önce, Türkiye’nin millî menfaatlerini, çıkarlarını etkileyecek olan bu tablo karşısında çok haklı ve yerinde bir tespitle bu konuda Meclisimizin bilgilendirilmesini talep ediyorum.

BAŞKAN – Tamam, Sayın Gök, talebinizi ilettiniz.

Teşekkür ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – İletirsiniz de ne olur sonuçta?

Sayın Bakan, buyurun, bekliyoruz sizi.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Başbakan İsrail’le anlaşmaya ilişkin yaptığı açıklamada, bu anlaşmanın Türkiye tarafından Dışişleri Müsteşarı ve İsrail tarafından karşı muhatabıyla yarın imzalanacağını ifade ediyor; malumunuz, daha sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine bir uluslararası anlaşma şeklinde intikal edecek.

Uzun yıllardır üzerinde tartışma yapılan ve gerek bölgemizde gerekse dünyada Türkiye-İsrail ilişkilerini fevkalade etkileyen hadiseler yaşanmıştı. Dolayısıyla, Türk kamuoyu bu konuyla yakinen de ilgilidir. Doğaldır ki Türkiye Büyük Millet Meclisine Hükûmetin bilgi vermesi gerekir. Sizin de Meclis Başkan Vekili olarak Hükûmete bizlerin bu talebini iletmeniz ve Hükûmet adına ilgili bir bakanın henüz anlaşma da imzalanmadan bu konuda bilgi vermesinde fayda görüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Her iki talep de elbette ki haklı taleplerdir. Hükûmet uygun bir zamanda bunu cevaplamalı ve Meclisi bilgilendirmelidir. Ama, böylesine bir talep Meclisin çalışmasını tayin etme, takdir etme durumuna gelemmez. Meclis kendi gündemi çerçevesinde çalışmalarını sürdürmeli.

BAŞKAN – Sayın Demirel...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu konuyla ilgili, Hükûmetin bir an önce Meclisi bilgilendirmesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü daha önceki yapılan açıklamalarda, özellikle Sayın Cumhurbaşkanı, burada olduğu sürece asla böyle bir normalleşmeye gidilemeyeceğini ifade etmişti. Ne oldu da böyle bir değişim gerçekleşti? Yani, sadece basına verilen bilgiler üzerinden ifade etmeniz doğru olmadığını düşünüyorum. Bu yaşanan süreçle ilgili, bu imzalanan barış antlaşmasıyla ilgili ne değişti, ne gelişti de basına sadece bu imzalanan deklare edildi? Bu konuda başta Genel Kurulun bilgilendirilmesi gerekiyor, Genel Kurulun bu konudaki düşüncelerinin alınması ve Genel Kurula da bu yaşanan sürecin birlikte aktarılması gerekiyor. O yüzden, daha önce söylenen sözler ile bugünkü konuşulanlar arasındaki çelişkilerin ortaya çıkmasını sağlayacak ya da o çelişkileri giderecek konunun Genel Kurulda yapılacak açıklamalarla giderilebileceğini düşünüyorum. O yüzden, ben de Hükûmetin bu konuda Genel Kurulu bilgilendirmesi gerektiğini söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demirel.

OKTAY VURAL (İzmir) – Meclise bilgi verilsin, basına değil.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, şöyle yapabiliriz: Beş on dakika ara verelim, siz Hükûmeti temsil edecek...

BAŞKAN – Sayın Gök, bu karar verildiği anda o icra edilebilir. Bakın, şu var: Siz talebinizi ilettiniz, ben önümdeki gündemi uygulamakla mükellefim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, ben tartışmayı uzatmak istemiyorum. Hükûmet diyebilir ki: “Gün içerisinde bilgi verilir.”

BAŞKAN – Onu derse der, yine der, diyebilir onu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Peki, bunu bir duyalım ama kendilerinden.

BAŞKAN – Siz talebinizi ilettiniz, burada dile getirildi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir beş on dakika rica edelim, bir görüşün. Yani, şu anda bütün Türkiye ve dünya kamuoyu bunu takip ediyor. Biz de bilelim ki gün içerisinde, örneğin, bir saat sonra Hükûmetten bu konuda Meclise bilgi verilecek ve biz onu dikkatle izleyelim. Yani, bunu bir yapalım hemen isterseniz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gök.

Bu iletildi zaten, Hükûmet de burada, Hükûmet yetkilileri de burada, bu talebiniz de iletildi; gerek görüldüğü anda bu, Meclisimize sunulur.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bakın, çok nazik bir şekilde...

BAŞKAN – Sayın Gök, sizi dinledim.

Buyurun.

Teşekkür ediyorum.

Bakın, şu var: Özellikle, Sayın Cumhurbaşkanımızla ilgili birkaç şey söylendi ve terörle mücadele noktasında Sayın Cumhurbaşkanımızın kararlı duruşu, dik duruşu ortadadır. Bir defa, burada kalkıp bu şekilde farklı yorumlara yol açmanın doğru olmadığını düşünüyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hükûmet dedik, Meclis Başkan Vekili demedik, Hükûmet bilgi versin dedik ya!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hükûmetin de Cumhurbaşkanının da dik bir duruşu söz konusu değil, çelişkilerle doludur duruşu.

BAŞKAN – Bakın, dış politika, millî meseleler, toplumsal meseleler hepimizin ortak arzusudur, ortak bir şekilde kararlı duruş gerektirir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, terörist kadar onurlu durmaktan bahseden bir Cumhurbaşkanının duruşu çelişkilerle doludur. Başbakanın, Hükûmetin...

BAŞKAN – Sayın Akçay, lütfen, istirham ediyorum, Sayın Cumhurbaşkanının bu konudaki samimiyetini hiç kimse test edemez. Terörle mücadele noktasındaki kararlı duruşu ortadadır.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – ...sadece terör hadiseleri değil, İsrail’le ilişkilerindeki tutumu da ortada. İsrail’le ilişkilerde kararlılık, tutarlılık var mı?

BAŞKAN – Şimdi, Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç adet önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök, bu konuyu kapatıyoruz. Lütfen...

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, kapatalım ama İç Tüzük’ün 64’üncü maddesine göre, Genel Kurula Başkanlık eden Başkan ve Başkan Vekili herhangi bir şekilde görüşünü açıklayamaz. Siz bunu sık sık yapıyorsunuz.

Şimdi, bakın, bu söz bana ait değil. Ben dilerim ki sehven olduğu ya da yanlış şekilde söylendiği ifade edilsin ama bu söz bugüne kadar düzeltilmedi.

BAŞKAN – Bunu tüm kamuoyu biliyor, bunun düzeltilecek bir tarafı yoktur Sayın Başkan.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, nasıl düzeltilecek bir tarafı yok?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Doğru söylüyor, düzeltilecek bir tarafı yok.

BAŞKAN - Yani Sayın Cumhurbaşkanının kararlı duruşunu terör karşısında, tüm millet olarak, Meclis olarak aynı zamanda kararlı duruşumuzu herkes biliyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani şu sözün “Teröristler kadar onurlu ve gururlu olmalıyız.” sözünün düzeltilecek bir yanını görmüyor musunuz Sayın Başkan, AKP Grubu da görmüyor mu?

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç adet önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, anlaşılıyor ki AKP Grubu da siz de bu sözlerin arkasındasınız. Olabilir mi böyle bir şey?

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

1.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 20 milletvekilinin, özelleştirme işlemleri konusundaki yargı kararlarının uygulanmaması nedeniyle oluşan kamu zararının boyutlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/244)

(Kâtip Üye Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu tarafından önerenin okunmasına başlandı)

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Özelleştirme İdaresinin işlemleriyle ilgili yargı kararlarının uygulanmaması nedeniyle oluşan kamu zararının boyutlarının saptanması...”

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani, hiç olmazsa AKP Grubunu bu formülden çıkartalım. Yani, AKP Grubu ne diyor bir duyalım bunu.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Grup Başkan Vekili konuşuyor.

Levent Bey, siz konuşurken önerenin okunması doğru değil.

(Kâtip Üye Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu tarafından önerenin okunmasına devam edildi)

“...kamu zararının daha fazla büyümesinin önüne geçecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri kapsamında Meclis araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Gerekçe:

AKP’nin on üç yıllık iktidarı döneminde Türkiye’de hukuk devleti ilkesi ağır bir yara almıştır.”

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bir arkadaşları dinleyelim ki...

(Kâtip Üye Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu tarafından önerenin okunmasına devam edildi)

“Bu süreç bir yandan toplumun adalet duygusunu zedelerken, bir yandan da büyük kamu zararlarına yol açmıştır.”

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir bitirsin, tekrar söz veririm. Ama, başladık...

Siz buyurun, oturun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama, daha benim sözüm bitmedi.

Yani AKP Grubu bir cevap verecek, buna cevap hakkı tanımıyorsunuz.

Bittikten sonra alacağım sözümü tekrar.

(Kâtip Üye Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu tarafından önerenin okunmasına devam edildi)

“...Özelleştirmelerle ilgili çok sayıda yargı kararı yerine getirilmeyerek kamu zararına yol açılmaktadır.

Türkiye’de özelleştirme süreci 1986 yılında başlarken 1986-2003 döneminde yaklaşık 8,2 milyar dolarlık, AKP’nin tek başına iktidar 2003-2015 döneminde ise yaklaşık 61,8 milyar dolarlık özelleştirme yapılmıştır. AKP, siyasi iktidarının ömrünü uzatabilmek için ülkenin çok önemli tesislerini, üç dört yıllık kârları karşılığında değerinin çok altında bedellerle yandaşlarına satmıştır.

Seydişehir Eti Alüminyum AŞ’nin 305 milyon dolar bedelle özelleştirilmesinin ardından, yaklaşık değeri 2 milyar doları aşan Oymapınar HES, fabrikanın elektrik ihtiyacının karşılanması gerekçesiyle ihaleyi alan Cengiz İnşaata bedelsiz olarak verilmiştir. Yaklaşık 305 milyon dolarlık bir özelleştirmede ihale şartnamesinde olmamasına rağmen, 540 megavat kurulu gücü bulunan ve değeri 2 milyar doları aşan Oymapınar HES’in bedelsiz verilmesinin kamu yararıyla bağdaşmadığı açıktır. Danıştay da bu hukuksuzluğu ve kamu zararını tespit ederek özelleştirme işlemini iptal etmiştir.

Ancak, AKP hükûmetleri, aralarında Eti Alüminyum AŞ özelleştirmelerinin de bulunduğu çok sayıda özelleştirme işlemiyle ilgili kesinleşmiş yargı kararlarını uygulamamıştır. Bu tutumun Anayasa’ya aykırı olduğu açıktır. AKP bu tutumunu bir adım daha ileri götürerek özelleştirmeye ilgili yargı kararlarını uygulamamak için 2 kez kanun çıkarmıştır. Anayasa’ya aykırı olduğu çok açık olan söz konusu kanun maddeleri Anayasa Mahkemesi tarafından 2 kez iptal edilmiştir.

AKP hükûmetleri yargı kararlarını uygulamayarak bir yandan hukuk devleti ilkesini zedelerken bir yandan da ağır bir kamu zararına yol açmaktadır. Aslında kamunun elinde olması gereken tesisler yandaş şirketlere kaynak aktarmaktadır. Hukuka ve kamu yararına aykırı bu sürecin devam etmesi kabul edilemez.

TBMM yurttaşların haklarını, hukuk devletini ve kamu yararını korumak için harekete geçmeli, bir komisyon kurarak oluşan kamu zararı boyutlarını belirlemeli, sorumluları hakkında da gereken süreci başlatmalıdır.

Bu nedenlerle, özelleştirme işlemleri konusundaki yargı kararlarının uygulanmaması nedeniyle oluşan kamu zararının boyutlarının belirlenmesi ve kamu zararının sorumluları hakkında yasal süreçlerin başlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılması gerekli görülmektedir.

1) Çetin Osman Budak	(Antalya)
2) Aydın Uslupehlivan	(Adana)
3) Elif Doğan Türkmen	(Adana)
4) Haluk Pekşen	(Trabzon)
5) Mazlum Nurlu	(Manisa)
6) Kadim Durmaz	(Tokat)
7) Lale Karabıyık	(Bursa)
8) Ahmet Haluk Koç	(Ankara)
9) Gülay Yedekci	(İstanbul)
10) Bülent Öz	(Çanakkale)
11) İrfan Bakır	(Isparta)
12) Mehmet Gökdağ	(Gaziantep)
13) Musa Çam	(İzmir)
14) Kazım Arslan	(Denizli)
15) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)

16) Ali Şeker	(İstanbul)
17) Mevlüt Dudu	(Hatay)
18) Cemal Okan Yüksel	(Eskişehir)
19) Nurhayat Altaca Kayışoğlu	(Bursa)
20) Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(İstanbul)
21) Mahmut Tanal	(İstanbul)”

2.- *Gaziantep Milletvekili Mehmet Gökdağ ve 19 milletvekilinin, Antep fıstığı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/245)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

“Yeşil altın” olarak adlandırılan Antep fıstığı, Gaziantep ve çevre illerinin ekonomisinde önemli bir ihraç ürünü olarak, gıda üretiminde ana ve yan ürün olması, yemek kültüründe, sosyal etkileri bakımından istihdam konusunda oldukça büyük bir öneme sahiptir. Ancak, bu ürünün ekonomiye katkısı henüz istenilen seviyeye gelmemiştir. Birçok sorunla karşı karşıya bırakılmış olan Antep fıstığı üreticileri, sorunlarına ilgi gösterilmesini ve çözüm üretilmesini beklemektedir. Antep fıstığının teşvik sistemi içerisinde yer almadığı, kayıt altına alınamadığı, kaçak fıstık ticaretinin engellenemediği ve geleceğe yönelik planlamaların yapılamadığı sürece bu sektörün gelişmesi ve Antep fıstığının küresel bir markaya dönüşmesi mümkün olamayacaktır. Antep fıstığı üreticiliğinin gelişmesini, sorunlarının çözülmesini, sürekliliğinin sağlanmasını ve üretim artışıyla paralel dünya pazarlarında söz sahibi ülke konumuna gelebilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İç Tüzük’ün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1) Mehmet Gökdağ	(Gaziantep)
2) Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(İstanbul)
3) Aylin Nazlıaka	(Ankara)
4) Kadim Durmaz	(Tokat)
5) Mahmut Tanal	(İstanbul)
6) Necati Yılmaz	(Ankara)
7) Özkan Yalın	(Uşak)
8) Lale Karabıyık	(Bursa)
9) Ceyhan İrgil	(Bursa)
10) Seyit Torun	(Ordu)
11) Haluk Pekşen	(Trabzon)
12) İlhan Kesici	(İstanbul)
13) Nurhayat Altaca Kayışoğlu	(Bursa)
14) Mehmet Göker	(Burdur)
15) Çetin Arık	(Kayseri)
16) Hüseyin Çamık	(Mersin)
17) Orhan Sarıbal	(Bursa)
18) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)
19) Burcu Köksal	(Afyonkarahisar)
20) İrfan Bakır	(Isparta)

Gerekçe:

Yaklaşık yedi bin yıldan bu yana Güneydoğu Anadolu Bölgemizde yetiştiği saptanan Antep fıstığı, bölgenin en önemli markalarından biri konumundadır. Bölgede 200 bin kişinin doğrudan ya da dolaylı olarak geçimini sağladığı ve binden fazla firmanın ticaretini yaptığı Antep fıstığının daha geniş ve yaygın olarak üretilme ve verimliliğini artırma potansiyeline sahip olmasına karşın henüz istenilen düzeye gelinememiştir. Bunun yanı sıra, dünya pazarlarında artan rekabet Antep fıstığı ihracatında Türkiye'nin dış piyasalardaki payının ciddi şekilde azalmasına neden olmuştur. Türkiye, dünya Antep fıstığı üretiminde önceleri İran'dan sonra 2'nci sırada yer alırken son yirmi yılda ABD'den sonra 3'üncü sıraya gerilemiştir.

Ülkemizin Antep fıstığı ağaçlarının yüzde 90'ı Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Siirt'te bulunmaktadır. Antep fıstığı ağacı sayısı bakımından en çok olan il Gaziantep'te, ağaç sayısına nazaran elde edilen ürün az olmaktadır.

Ülkemizde, halk arasında Antep fıstığının sulanmadan yetiştirileceği şeklinde yanlış bir kanı yaygın olmasının yanında, sulama imkânlarının da yetersiz olması sebebiyle Antep fıstığı üretimimiz düşüktür. Antep fıstığı sulamadan değil, taban suyu seviyesinin yüksek olmasından hoşlanmaz. Ayrıca hasat elle ve hasat sonrası işlemler de yaygın olarak geleneksel yöntemlere göre yapılmaktadır. Antep fıstığı üretiminde geleneksel metotlar bırakılmalı, kalite ve verimi artıran sulamaya önem verilerek ürünler kalite derecesine göre sınıflandırılmalıdır.

Bir diğer sorun ise kaçak fıstık sorunudur. Serbest bölgenin yakın olmasından dolayı İran'dan kaçak olarak bavul ticaretiyle İran fıstığının üreticimizin satış fiyatının yarısına gelmesi çiftçilerimizi zor durumda bırakmaktadır. Tedbir alınarak kaçak fıstık girişi mutlaka önlenmelidir.

Diğer taraftan, depolama süresi uzun olan Antep fıstığında piyasada kaliteli ürünün her an bulunabilmesi, fiyat istikrarı sağlanması ve üreticimizin yeterli gelir elde edebilmesi için lisanslı depoculuk ve ürün ihtisas borsaları kurulması bir zorunluluktur. Lisanslı depoculuk ve ürün ihtisas borsalarının hayata geçirilmesi üreticimizin ürününü değerine pazarlamasını sağlayacak, fiyat istikrarında sürdürülebilirlik ile kaliteli ürünün her an piyasada bulunabilirliği mümkün olacaktır.

Antep fıstığının devlet desteği olmadan uluslararası piyasalarda rekabet gücünü artırması mümkün değildir. Bu amaçla, Antep fıstığı ürününe prim desteği verilmeli ve Antep fıstığının tarım havzası destekleme modeli içerisinde yer alması sağlanarak çiftçi teşvik edilmelidir. Ayrıca, küçük ölçekli Antep fıstığı işletmeleri kooperatifleştirilerek ortak hareket etmeleri sağlanmalıdır.

Bir marka ürün olan Antep fıstığını bu durumdan kurtarmak amacıyla TBMM'de bir komisyon kurularak fıstık üreticilerinin sorunlarının yerinde tespit edilerek tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

3.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 21 milletvekilinin, Kırklareli ili Demirköy ilçesi İğneada beldesinde yapılması planlanan nükleer enerji santralinin Kırklareli ve Trakya bölgesine vereceği zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/246)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Çevre duyarlılığından yoksun, plansız ve çarpık sanayileşme sonucu Kırklareli ilimizin ormanları, bitki örtüsü, havası, suyu, toprağı ve bölgede yaşayan yöre halkı ciddi tehdit altındadır.

Kırklareli ili Demirköy ilçesi İğneada beldesinde yapılması planlanan nükleer enerji santralinin Kırklareli ve Trakya bölgesine vereceği zararların belirlenmesi, sağlıklı ve dengeli bir çevre için gereken yasal tedbirlerin alınması amacıyla Anayasanın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

1) Vecdi Gündoğdu	(Kırklareli)
2) Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(İstanbul)
3) Kazım Arslan	(Denizli)
4) Ayтуğ Atıcı	(Mersin)
5) Mehmet Gökdağ	(Gaziantep)
6) Mazlum Nurlu	(Manisa)
7) Kamil Okyay Sındır	(İzmir)
8) Tekin Bingöl	(Ankara)
9) Ali Şeker	(İstanbul)
10) Çetin Arık	(Kayseri)
11) Nurhayat Altaca Kayışoğlu	(Bursa)
12) Gülay Yedekci	(İstanbul)
13) Mahmut Tanal	(İstanbul)
14) Mevlüt Dudu	(Hatay)
15) Cemal Okan Yüksel	(Eskişehir)
16) Kadim Durmaz	(Tokat)
17) Hüseyin Çamak	(Mersin)
18) Necati Yılmaz	(Ankara)
19) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)
20) Orhan Sarıbal	(Bursa)
21) İbrahim Özdiş	(Adana)
22) Mehmet Göker	(Burdur)

Gerekçe:

21'inci yüzyılda ülkemizin karşı karşıya kaldığı en önemli sorunların başında soluduğumuz havaya, içtiğimiz suya ve beslendiğimiz toprağımıza karşı yapılan ve yapılması planlanan saldırılar gelmektedir.

Çevre duyarlılığını ekonomik rant uğruna görmezden gelen çarpık sanayileşme anlayışı, Kırklareli'yle birlikte tüm Trakya bölgemizin sahip olduğu doğal ve kültürel zenginliklerini tehdit etmektedir.

Kırklareli ilimiz dağ, deniz, göl, mağara, kumul, orman ve dere ekosistemine ilave olarak dünyada eşi benzeri olmayan longozları bünyesinde barındıran eşsiz bir coğrafyaya sahiptir.

Eşsiz doğal zenginliklere sahip bölgemizde bir yandan biyolojik çeşitliliği korumak için uluslararası sözleşmeler imzalanıp milyonlarca dolarlık harcama yapılırken, bir yandan da çimento ve kömür limanı, taş ve maden ocakları, termik santral, bunlar da yetmezmiş gibi bir de nükleer santral kurulması planlanmaktadır.

Gelişmiş batı ülkelerinin kendi ülkelerinde yeni bir nükleer enerji santrali kurulmasına izin vermediği, eski santrallerin çevreye zarar vermeden nasıl tasfiye edileceği tartışıldığı günümüzde, olası bir kaza durumunda 15-20 milyon insanımızı etkileyecek, eşsiz coğrafyaya sahip Kırklareli bölgemizde nükleer santral planlanması akıl ve bilimle bağdaşmamaktadır.

Nükleer enerji santral kazaları ve atık kaynaklı radyasyon, gözlemlenemez ve etkisi geç anlaşıldığı için bilimin ve risk gurubundaki insanların yeterince bilmediği, dünya çapında felaketlere neden olan, sonuçları öldürücü, gelecek kuşaklar için tehlikeli risklerdir. Bunun örneği Çernobil kazasıyla yaşanmış, santralin olduğu bölgeden yüzlerce, hatta binlerce kilometredeki uzak bölgeler, ülkemizde başta Karadeniz ve Trakya bölgemiz ile Kırklareli ilimiz olmak üzere milyonlarca insan etkilenmiş, kazanın sonuçları yıllar geçmesine rağmen hâlâ tam olarak tespit edilememiştir.

Bölgemizde kurulması planlanan nükleer santralle bölgedeki ekosisteme geri dönüşsüz zararlar verilecek, Trakya'nın ve İstanbul'un yaşam pınarı Istranca Dağları, suları, havası, toprağı, bitki örtüsü, kuşu kurdu, börtü böceğı, dünyada sayılı subasar ormanları, endemik türleri, kültürel çevremiz, antik mirasımız tehdit altına girecektir.

İğneada'da yapılması planlanan nükleer santralde bir kaza olması durumunda İstanbul'un yanı sıra, Trakya'nın tamamı ile Kuzey Ege büyük tehdit altında kalacak, Marmara, Batı Karadeniz, kıyı Ege ve kıyı Akdeniz de oluşacak radyasyon bulutundan etkilenecektir.

Kırklareli bölgemizde çevre duyarlılığından yoksun, plansız ve çarpık sanayileşme anlayışının ve uygulamalarının bu şekilde devam etmesi durumunda, Kırklareli ve Trakya bölgemiz yıllar içerisinde yaşanılmayan, üretilmeyen bir bölge konumuna gelecektir.

Bu doğrultuda, Kırklareli ili Demirköy ilçesi İğneada beldesinde yapılması planlanan nükleer enerji santralinin Kırklareli ve Trakya bölgesine vereceğı zararların belirlenmesi, bölgede çevresel sorunların ivedilikle çözülmesi ve yaşanır ve üretilen bir çevre için gereken yasal tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki ön görüşmeler sırası geldiğinde yapılacaktır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gök.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- *Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın terörle mücadele bağlamında sarf ettiği bazı ifadeleriyle ilgili Meclisin iradesini ortaya koyması gerektiğine ilişkin açıklaması*

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, tekrardan kaçınmak istiyorum ama bir noktaya varmamız da gerekiyor çünkü ilk konuda, İsrail'le olan anlaşma konusunda çok çelişkili bilgiler gelmekte. Örneğin, İsrail Başbakanı Netanyahu yaptığı açıklamada Gazze ablukasının süreceğini ve -bence çok da üzücü bir cümle kullanmış- Türk topraklarından İsrail'i hedef alacak terör faaliyetlerinin engellendiğini ifade etmiş. Yani, bizim Türkiye'den İsrail'e yönelik bir terör faaliyetimiz mi var böyle bir anlaşmaya geçirildi ve Gazze ablukası bizim için bir şartken süreceğinin açıklanması ne anlama geliyor?

Yine, Türkiye'nin yardımlarını Aşdod Limanı üzerinden İsrail'in bilgisi hâlinde geçireceğı ifade edildi.

Şimdi, bu çelişkili açıklamaların giderilmesi gerekiyor Sayın Başkan. Yani, bence bugünün en önemli konusu bu.

BAŞKAN – Sayın Gök, şimdi, bakın, Başbakanlık tezkeresi görüşmelerine geçiyoruz, Sayın Bakan o konuda gerekli açıklamaları yapacak, Sayın Bakan konuşacak.

LEVENT GÖK (Ankara) – Peki, keşke bunu başından...

BAŞKAN – Söyledim ya, Başbakanlık tezkeresi var, o konuda gerekli bilgileri verecekler diye. Ben aslında...

LEVENT GÖK (Ankara) – Peki, biz o zaman onu öyle kabul ediyoruz ama ikinci talebimiz konusunda...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakan söz talep ediyor zaten.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Bakan, siz şimdi mi...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, söz talebi var efendim.

BAŞKAN – Tezkere üzerinde açıklama...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Bakanın söz talebi var efendim.

BAŞKAN – Yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O başka bir süre, o başka bir şey.

BAŞKAN – O şekilde iletiler bana.

Buyurun, siz devam edin Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Bakan, tezkerede mi ifade edeceksiniz efendim?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Biraz sonra konuşma yapacağım, orada ifade edeceğim.

BAŞKAN- İşte orada ifade edeceğini söyledi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Peki efendim, tamam.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, diğer bir konuyu siz de Meclis Başkan Vekili olarak bir değerlendirmeye tabi tutarak İç Tüzük’e aykırı davrandınız. AKP Grubunun da bir ilzamdı kurtulması gerekiyor. Elbette, Cumhurbaşkanının bu tekzip edilmeyen, sehven söylendiği ifade edilmeyen sözlerinin ne anlama geldiğini Sayın AKP grup başkan vekili ifade etti ama ben tekrar okumak suretiyle ne anlama geldiğini, kendimin ne anlam çıkardığını ifade etmek istiyorum. Cumhurbaşkanı “Teröristler kadar onurlu ve gururlu olmalıyız.” dedi.

Şimdi, bakın, bu söz son derece tehlikeli ve sıkıntılı bir söz. Bu söz söylendiği zaman, biz Mecliste teröristlerin yaptıkları faaliyetlerin önlenmesi açısından askere verilen yetkiyi tartışırken başkomutan sıfatındaki Cumhurbaşkanının bu sözünün herhâlde çok iğneleyici, rencide edici olduğu ortadadır. Bu sözler tavzihe muhtaçtır, şu ana kadar herhangi bir şekilde tavzih edilmemiştir. Meclisimiz terör faaliyetleri konusunda her zaman bir birlik sergiledi, sergilemeye çalıştı büyük çoğunluğuyla, öyle diyelim. Şimdi, böyle bir konuda herhâlde bu Meclisin de ifade edeceği bir düşüncesi vardır. Ben bütün parti gruplarından Cumhurbaşkanının bu sözüne karşı Meclisin iradesinin ortaya konulmasını talep ediyorum. Elbette, bu benim talebim, AKP Grubu katılır, katılmaz ama onlar da niçin katılmadıklarını anlatırlar ve biz de onlardan bu sözün ne anlama geldiği konusundaki kendi düşüncelerini öğrenmiş oluruz. Ben bu teklifimi yineliyorum Sayın Başkan.

Birinci talebimle ilgili olarak diyorsunuz ki: “Sayın Bakan İsrail konusunda bilgi verecek.” Peki, onu da saygıyla karşılayacağız ve dinleyeceğiz ama bu konuda, sizin de her zaman önemseydiğiniz bu konuda, terörist faaliyetler konusunda -bakın Bitlis’ten şehit haberleri geldi, Allah’tan rahmet diliyorum şehitlerimize, bütün ulusumuza baş sağlığı diliyorum- böylesine önemli bir cümle konusunda Meclis iradesini ortaya koymayacak da ne zaman koyacak?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) - Ben bu iradenin ortaya konulmasını öneriyorum. Bizleri arkaya çağırın, bir değerlendirelim, ondan sonra tutumlarımızı Meclisimize ifade ederiz.

BAŞKAN - Sayın Gök, Sayın Cumhurbaşkanımızın terörle mücadele konusundaki samimi, kararlı, dik duruşu ortadadır. Lütfen, istirham ediyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Ne zamandan beri?

BAŞKAN – Ama Sayın Muş da bu konuyla ilgili açıklama yaptı, tekrar arzu ederse, ben Sayın Muş’a tekrar söz veriyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Arkada bizi bir değerlendirmeye tabi tutun. Yani...

BAŞKAN – Değerlendirilecek bir tarafı yok Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) - Ama siz...

BAŞKAN – Sayın Muş’a söz verdim.

Buyurun Sayın Muş.

24.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın bütün konuşmalarında terörle mücadele noktasındaki kararlılığı ortadayken zorlama bir yorumla bir anlam çıkarmaya çalışmanın ve bunun üzerinden bir polemik oluşturma doğru bir tutum olmadığına ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, burada Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadelerinden zorlama bir anlam çıkarmaya çalışan Sayın Gök, buradan size bir ekmek çıkamaz.

LEVENT GÖK (Ankara) - Ben ekmek meselesinde değilim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi eğer biraz daha devam ederseniz, ben sizin söylemlerinizi ortaya dökeceğim. Fakat, burada Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadelerinden “Teröristler gururludur.” gibi bir anlam çıkartmak yersizdir, yanlışır, bunu ifade ettim.

İkincisi: Yaptığı bütün konuşmalarda terörle mücadele noktasındaki kararlılığı, vurgusu ve terörün kökünün kazınması noktasındaki ifadeleri ortadayken, zorlama bir yorumla buradan “Teröristler gururludur.” diye bir anlam çıkarmaya çalışmak ve bunun üzerinden bir polemik oluşturmaya çalışıp Meclisin gündemine geçmesini geciktirmek doğru bir tutum değildir, doğru bir tavır değildir. Umarım bu açıklama sizin için yeterlidir.

Teşekkür ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen, sayın milletvekilleri bu tartışmayı bitirelim.

Sayın Akçay da söz istedi.

Buyurun Sayın Akçay.

25.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın terörle mücadele bağlamında sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Aslında, Sayın Cumhurbaşkanının “Bizler de en az teröristler kadar onurlu ve gururlu olmalıyız.” sözünü biz şahsen ne şahsım itibarıyla ne de partimiz olarak hiç üzerimize alınmadık. “Bizler”den kastı nedir? Tabii, kapalı olan odur. “Bizler” derken belki kendisini kastetti Cumhurbaşkanı. Neticede, “bizler” deyince başta kendisini ve muhtemeldir ki AKP Grubunu kastetmiştir. Buradan da çıkıyor ki

tavzih ve tevile muhtaç sözler olduğu açık. O bakımdan, sizin, Meclis Başkan Vekili olarak da buna yorum getirmeye çalışmanıza gerek yok, AKP Grubu da zorlanıyor zaten yorum getirirken Sayın Başkan. Fakat bu sözlerin doğru olmadığı kesin ve açıktır. Yani bunun, değişik, şehide “kelle”, Öcalan’a da “sayın” deme skandalının sürekli tekrar eden bir zihin altı, şuuraltı devamı olduğunu düşünüyoruz doğrusu. Bu da kaçıyor bu ağızdan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

LEVENT GÖK (Ankara) Sayın Başkan, bir cümleyle cevap vermem gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Gök, lütfen, bitirelim.

Bir cümle, buyurun. Bitiriyoruz.

26.- *Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LEVENT GÖK (Ankara) – Terörden her kim ekmek çıkarmaya kalkıyorsa Allah cezasını versin, Allah cezasını versin. AKP grup başkan vekilinin bu söylemini kendisine aynen iade ediyorum. Biz terörden niçin ekmek çıkarmaya çalışalım? Böyle bir tablo olabilir mi? Tam tersine, terörle mücadele konusunda her zaman en büyük desteği vermiş olan Cumhuriyet Halk Partisi, kamuoyunda algılamalarla, yanıltmalarla, başka anlamlara sürüklenecek bu tartışmaların önüne de geçmek istemektedir. Bu söz düzeltilmeye muhtaçtır. Ancak anlaşılıyor ki AKP Grubu Cumhurbaşkanının bu sözünün düzeltilmesinden yana değildir. O kendilerinin bileceği iştir. Biz Cumhuriyet Halk Partisinin iradesini Mecliste bir kez daha ortaya koyuyoruz. Bu sözleri tasvip etmediğimizi ve terörle mücadeleye ağır bir darbe indireceğinin de altını çizerek sözlerime son veriyorum.

BAŞKAN – Anayasa’nın 92’nci maddesine göre Başbakanlığın bir tezkeresi vardır, okutuyorum:

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER

1.- *Başbakanlığın, Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin 5 Eylül 2016 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL harekâtına iştirak etmesi hususunda Anayasa’nın 92’nci maddesi uyarınca Hükûmete izin verilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (3/802)*

Sayı: 31853594-165-12-2544

17/6/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 11/8/2006 tarihinde kabul ettiği 1701 (2006) sayılı Karar ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5/9/2006 tarihli ve 880 sayılı Kararı’yla bir yıl için verdiği izin çerçevesinde, Türkiye, Lübnan’da konuşlu Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü’ne (UNIFIL) Silahlı Kuvvetleri unsurlarıyla katkı sağlamıştır. Söz konusu iznin süresi son olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8/7/2015 tarihli ve 1094 sayılı Kararı’yla 5/9/2015 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmıştır.

Türkiye, UNIFIL’e yaptığı katkılarla barışı koruma harekâtının etkin biçimde icrasında önemli bir işlev üstlenmiştir. Bu çerçevede Türkiye’nin katkısı gerek Birleşmiş Milletler sistemi içinde gerek bölgesel ve küresel ölçekte gerekse kapsamlı sivil-asker iş birliği faaliyetleri vasıtasıyla Lübnan toplumunun her kesimi nezdinde görünürlüğünün artmasına, ayrıca barış ve istikrarın korunmasına yönelik politikasının sürdürülmesine hizmet etmiştir.

UNIFIL’in ülkemizin askerî kuvvet katkısında bulunduğu tek Birleşmiş Milletler Barış Gücü operasyonu olması da dikkate alınarak UNIFIL Deniz Görev Gücü’ne katkımızın sürdürülmesinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

UNIFIL'in görev süresi 31/8/2016 tarihinde sona erecek olup görev süresinin bu tarihten sonraki dönem için yenilenmesi yönünde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından ağustos ayı içinde bir kararın kabul edilmesi beklenmektedir.

Bu hususlar ışığında ve Lübnan'la ikili ilişkilerimiz ile bölgedeki güvenlik koşulları da göz önünde tutularak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönünde karar alması durumunda; hudut, şümül ve miktarı Hükümetçe belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında 5/9/2016 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL Deniz Görev Gücü'ne iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Hükümet tarafından yapılması için Anayasanın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesini arz ederim.

Binali Yıldırım

Başbakan

BAŞKAN – Hükümet? Burada.

Başbakanlık Tezkeresi üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre görüşme açacağım.

Gruplara, Hükümete ve şahsı adına iki üyeye söz vereceğim.

Konuşma süreleri gruplar ve Hükümet için yirmişer dakika, şahıslar için onar dakika olacaktır.

Şimdi, tezkere üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum:

Gruplar adına; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Mehmet Günal, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ardahan Milletvekili Öztürk Yılmaz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Malatya Milletvekili Taha Özhan. Hükümet adına, Millî Savunma Bakanı Fikri Işık. Şahısları adına; İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı, İstanbul Milletvekili Şirin Ünal.

Şimdi, ilk söz, gruplar adına, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Mehmet Günal'a aittir.

Buyurun Sayın Günal. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sizleri ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, şehitlerimize -yine en son şehitlerimiz başta olmak üzere- Allah'tan rahmet diliyorum, Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Tabii, tezkere konusu artık mutat hâle geldi, her sene bunu yeniliyoruz. Dolayısıyla, on yıldır devam eden bir süreç var. Milliyetçi Hareket Partisi olarak da her zaman Türk Silahlı Kuvvetlerimizin, devletimizin arkasında olduğumuzu ve mücadelede yanlarında olduğumuzu söyledik. Bu kapsamda, baştan da belirteyim ki tezkereyle ilgili kanaatimiz olumludur ama bu vesileyle de az önce yaşanan tartışmalar çerçevesinde ve gündemde olan dış politikaya ilişkin bazı hususları da sizlerin dikkatine sunmak ve geçmişte yapmış olduğumuz bazı uyarılarımızı tekrar burada sizlere iletmek istiyorum.

Önce dikkat etmemiz gereken şey, bu görevlendirme Lübnan'la ilgili yani Suriye'nin arka bahçesiyle, buradaki karışıklıkla ilgili bir şey ve on yıldır devam ediyor, biz oraya gidiyoruz. Peki, hemen sınırimızda, yani başımızda olan olaylara müdahale edebiliyor muyuz diye önce ona bakmamız lazım. Bütün ülkeler orada; Fransa'sı, Amerika'sı, Rusya'sı gelmiş, hepsi orada. Şu anda masa kuruluyor, bir tek Türkiye yok. Yani 5-6 tane devlet masada var, Türkiye yok, bunları dikkate

almamız lazım. Suriye'yle ilgili konulara girmeden önce, bu meselenin Orta Doğu'daki tartışmaların, kargaşanın, iç savaşın sadece bir boyutu olduğunu dikkate almamız lazım. Yani sadece bunu görüşerek ve oraya asker göndererek bunu çözmeye şansımız yok.

Az önce yaşanan tartışma çerçevesinde başta birkaç hususa değinmek istiyorum. Çünkü Sayın Başbakanın açıklamasını ben de az önce dikkatle dinledim ve şaşıyorum yani bir anda, bu kadar yumuşak bir şekilde Sayın Binali Yıldırım güzel söyledi “Bundan sonra dış politikada yeni bir sürece geçeceğiz.” diye bir cümle kullandı baştan. O zaman diyoruz ki şimdiye kadar yapılanlar inkâr mı ediliyor yoksa “Farklı bir sürece geçeceğiz.” derken acaba Sayın Davutoğlu günah keçisi ilan edilip de “Vallahi, biz gene aldatıldık.” mı diyeceksiniz ben merak ediyorum. Aynen cümle böyle: “Bundan sonra dış politikada yeni bir süreç...” ve sonucunun bir tanesini gördük işte, İsrail’le anlaşma geldi, verilecek iftara Rusya’nın maslahatgüzarı da çağırılmış; güzel bunlar ama peki, bundan önce neden öyle yapmadınız da buraya geldik diye bakmak lazım.

Açıkçası arkadaşlarımız çok net bir şekilde Sayın Cumhurbaşkanını savunuyor. Hatta Sayın Başkan da topa giriyor, dayanamıyor grup başkan vekili alışkanlığıyla yani normalde öyle bir şeyin olmaması lazım. Ama sorun nereden kaynaklanıyor? Türkiye’de dış politikayı kim uyguluyor, kim yönetiyor, belli değil. Yani garip bir şey oluyor, herkes kendisine göre bir yorum çıkarıyor; Sayın Cumhurbaşkanının danışmanları dış politikaya yön veriyor, ekonomist danışmanları ekonomiye, Merkez Bankasına yön vermeye çalışıyor. Sonucunda da devlet kurumları böyle yıpratılıp tek adamcılık gidince böyle oluyor. Şimdi “Anlaştık.” diyorsunuz, ondan önce neredeydik? Yani geri götürüeyim -Osman yok bugün herhâlde- bugün göstereceğim kitap “Torbadaki Hukuk” değil “Mayın Temizleme İsrail ve AKP” başlığını taşıyor; üst başlığı da “BOP, Arap Baharı ve Suriye Meselesi İşığında”

Yeni milletvekili arkadaşlarımız bilmiyorlar ama 2009 yılında bu kürsüde üç hafta süren bir mücadele verdik, bugünkü gelişmeleri ta o günden söylemiştik “Bunu yapmayın.” demiştik. Siz o zaman ne istiyordunuz biliyor musunuz? Başta Sayın Cumhurbaşkanı, o zamanki Başbakan ve Maliye Bakanı, eski Maliye Bakanı Kemal Unakıtan olmak üzere, Suriye sınırının tamamını İsraili firmalara mayın temizleme karşılığında vermek istemiştiniz. Yani bugün geldiğimiz noktaya nereden geldik, kavga nereden geldi, ona bir bakmamız lazım.

Bu gördüğünüz topraklarda yapılan tartışmaların esası... O zamanlarda yapmış olduğumuz çalışmaları da 2012 yılında size kitap olarak sunmuştuk ve uyarımiştik. Orada güvenli bir bölgeyi İsrail askerlerine, İsraili MOSSAD ajanlarına verip şimdi bugün bu hâle geleceğimizi bir düşünün bakalım, nasıl olurdu? Bizim şu anda kavga ettiğimiz, hani “Burası bizim kırmızı çizgimiz.” dediğimiz alanlarda, bizim giremediğimiz alanlarda İsrail’in askerlerinin ve ajanlarının olduğunu düşünün.

Peki, ondan sonra ne yaptınız? Arkasından bir “...”(x) şovu geldi. Sonra Mavi Marmara geldi, sonra tekrar döndük “İsrail’e ihtiyacımız var, birlikteliklerimiz var, savunma konusu var, enerji var, yeni doğal gaz hatları var, boru var, işte Akdeniz’de aramalar var.” falan falan. Şimdi, böyle bir şey olmaz, bizim size söylediğimiz şu: Böyle ifrat-tefrit olmaz dış politikada, onu söylemeye çalışıyoruz. Bir gün kavga edip, ertesi gün restleşip beş dakika sonra “...”(x) deyince “Vallahi, size demedim, moderatöre dedim.” olmaz. Bir taraftan canciğer kuzu sarması olup, ortak toplantılar yapıp, “Kardeşim Esat” deyip ortak Bakanlar Kurulu yaptıktan sonra, arkasından da “Düşman Esed” olmaz. Şimdi içinden çıkamıyoruz. Bakın, yokuz masada, burada arkadaşlarımız bilgi versin, Sayın Bakan burada ama hazır Sayın Dışişleri Bakanının da bu süreçle ilgili bilgi vermesi lazım, sadece Millî Savunma Bakanından bunu Hükûmetin Bakanı olarak bekleriz ama yani Hükûmet adına herkes açıklama yapabilir. Ama bu süreç nereden geldi, nereye gidiyor, niye böyle oldu, bunları konuşmamız lazım ki bir daha hata yapmayalım.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, asıl sorun Sayın Cumhurbaşkanının her konuda açıklama yapmasından kaynaklanıyor, siz savunmak zorunda kalıyorsunuz ama bir gün söylediği ile sonraki farklı olunca size de sıkıntı oluyor. Ya, belki o anda bir şey söylemek istiyor, maksadını da aşılıyor, açık bir konuşmada bunu söyleyebiliyor. İşte bizim söylediğimiz de o, bunun muhatabı Cumhurbaşkanlığı değil dış politikada. Devletin başı, görüşme yapar, konuşur eder ayrı; tabii ki bazı konularda söyleyecektir ama ben her şeyi yaparım, ben her şeyi bilirim moduna geçtiğiniz zaman on dört yıldır uygulanan dış politikayı bir kalemde çizip yeni bir süreç başlatıyoruz demek zorunda kalırsınız. O zaman da uyardığımız için söyledik.

Şimdi, buradan bakıyoruz. Değerli arkadaşlar, biz sadece o anda uyarmadık, 2012 yılında yine orada bir güvenli bölge oluşturulmasını, hatta Kandil'e kadar gidecek güvenli bölge oluşturulmasını Sayın Devlet Bahçeli söyledi, uyardı sizi “Şimdiden bu önlemleri alın, yarın burası karışacak.” dedi. Yine, 9 Ekim 2012 tarihli grup toplantısında da uyardı “Suriye kaynaklı tehdit dalgası artık çok boyutlu, çok yönlü risk ve kaygıları içinde barındırmaktadır. Mülteci akını kontrol altına alınmalı ve Suriye'nin kuzeyinde yeni bir peşmerge yönetimine veya Kandil yapılanmasına asla müsaade edilmemelidir.” dedi. Ekim 2012 arkadaşlar. Bugün ne tartışıyoruz? Haberler geliyor ve PKK'yla, tırnak içinde, Kobani diye adlandırdığınız, sizin de meşrulaştırdığınız Ayn El Arap'ta ve İncirlik'te görüşmeler yapıldığını yabancı basın bize söylüyor. Şimdi, kaygımız o; iki saattir yapılan kavganın, tartışmanın nedeni, siz yeni bir müzakere sürecine mi giriyorsunuz kardeşim, onu söyleyin bize. İsrail'le yapılan anlaşmanın arkasında bu mu var? Yani, bu yumuşamanın arkasında bu mu var, nedir? Yani, oradaki enerji hatlarındaki paylaşım sonucu bir şeye mi gelindi? Peki, biz neden masada yokuz? Neden Suriye'ye, burnumuzun dibindeki şeylere müdahale edemiyoruz? Lübnan'a tamam, gönderelim de oraya niye giremiyoruz? Biz size tezkere verdik burada, niye Irak'ın içerisine giremiyoruz oradan terör geliyor da? Yani bir taviz mi veriliyor “Yeniden bir süreç başlıyor.” derken? Arkadaşlarımızın kaygısı bu. “Bir bilgi verilsin.” derken bunları kastediyoruz.

Hani “Emevi Camisi'nde cuma namazı kılalım.” derken Süleyman Şah Türbesi'ni de taşıdık, tamamen geri çekildik. Herkes orada, biz yokuz. “Bombaladık, patlattık.” dedik; karşıya 2 tane bomba atıyoruz IŞİD diye. IŞİD kim? DAİŞ kim? PYD kim? Hangisi terörist? Nedir, ne değildir belli değil. Yaratılan terör örgütleri aracılığıyla istikrarsızlık oluşturulmuş o bölgede. E peki, herkes giriyor biz giremiyoruz. Nasıl iştir bu? Yani Türkiye'ye saldırı var, elimizde tezkere var. Onun için, bunları böyle kalabalığa getirmeden ayrıntılı bir şekilde, arkadaşların dediği gibi, gerekirse kapalı oturumda yeniden Meclise de, Türk milletine de bilgi vermeniz gerekiyor. Yani öyle bir ortam var ki “O Türkmen bölgelerine yardım götürüyoruz.” dediniz, hatta hatta “Türkmenlere saldırılıyor diye uçağı düşürdük.” dediniz, Türkmenler şu anda çok perişan. Yani sadece Türkmen Dağı'nda, Suriye'de değil, Halep'te değil, Irak'ta da perişan. Gerçekten buraya gelen göçle ilgili, az önce söylediğim, 2012 yılında Sayın Bahçeli'nin uyardığı şekilde önlem almış olsaydık bu noktaya gelmeyecektik.

Ben iki gün önce burada Ülkü Ocaklarımızın açtığı Türkmen Evi'ni ziyaret ettim. Arkadaşlarımız bir sivil toplum örgütü olarak kıt imkânlarla çok başarılı çalışmalar gerçekleştirmiş. Maalesef devletin eli uzanamıyor. Orada sağlık merkezi var, eczanesi var, eğitim merkezi var. Binlerce çocuk yurtsuz kalmış. Telafer'den gelen de var, Türkmen Dağı'ndan gelen de var, hepsi var. Şimdi, bizim bunlara sahip çıkmamız lazım. Hem bahane ederken “Türkmenlerle ilgili.” diyoruz; maalesef burada böyle bir garabet var.

Peki, neden oluyor? Burada tartıştık. Değerli arkadaşlar, siz kendi elinizle yıllardır “Ayn El Arap” denilen yere “Kobani” ismini verir, sonra da gelir 29 Ekimde –kaç defa burada söyledim, Plan ve Bütçe Komisyonunda da tartıştık- Cumhuriyet Bayramı’nın olduğu günde oraya güçlerin sevk edilmesine izin verirsiniz sonra oradaki istikrarsızlığa neden olmuş olursunuz. Kontrol etmeyi bırakın, bugün bu noktaya getirdiniz.

Evet, gelinen noktada terörle mücadeleyle dönülmesi olumludur, “Biz söyledik, haklı çıktık.” demeyeceğiz, yapılması lazım, biz de arkasında duracağız. Milliyetçi Hareket Partisi olarak her zaman söyledik, “Hukuki olarak da düzenlemelerde de ne gerekiyorsa destek olacağız.” dedik. Ama, bir gün öyle, öbür gün böyle olduğu zaman, maalesef, ifrat-tefrite kaçıyor ve toparlamamız çok zaman alıyor. Türkiye’nin bu anlamda çok fazla zamanı yok. Bu görüşmeler yapıldı mı, yapılmadı mı? Sayın Bakandan Sayın Cumhurbaşkanının İsrail görüşmesiyle ilgili bilgi isterken... Ben merak ediyorum, İncirlik’te ve Ayn El Arap’ta bazı görüşmeler Türkiye devleti temsilcileri ile PKK arasında, PYD arasında -her neyse- yapıldı mı? Şimdi “PYD teröristtir.” diye bağırıyorsunuz, Amerika’ya kızılıyorsunuz; demin söylediğim gibi, Sayın Davutoğlu “Kobani’ye selam.” diye selam gönderiyordu o zaman. Çok eski değil bunlar arkadaşlar. Onun için, bu konularda millî bir dış politika izlememiz lazım. Maalesef, bu, her alana sirayet etmiş durumda.

AB’yle ilişkilerimizde de aynısı var. Yani, geçtiğimiz günlerde İngiltere’nin oylamasıyla daha fazla tartışıldı ama şimdi Sayın Cumhurbaşkanı yine topa girdi daha Dışişleri Bakanı konuşmadan “Biz de referanduma götürebiliriz.” diye. Neyini referanduma götüreceksiniz? Türk milleti zaten bundan muzdarip, gelişmelerin doğru olmadığını biliyor, siyasi dayatma olduğunu biliyor, ara sıra da olsa bazı millî çıkışlar yapıyor. Ama, bunu neden buraya getirdik? 2004’ün Aralık ayında siz Türkiye’de yaşamıyor muydunuz? Yani, gündüz gözüyle havai fişekler atıldığında -birçok arkadaşımız- Ankara’da değil miydiniz, Türkiye’de değil miydiniz? Brüksel’in şefaatine Ankara’nın şerrinden kaçan bir anlayış şimdi kalkıp bize AB düşmanlığı yaparsa -kusura bakmayın- bunu anlamayız, bunu samimi bulmayız. Cümle aynen bu değil miydi? Ankara’nın şerrinden Brüksel’in, Washington’un şefaatine gitmediniz mi? “Avrupa Birliği bir model olarak önümüzde, tamam, meşrulaştık, sonra gerek kalmadı. O zaman, biz de girmeyelim.” Yanlış.

Biz defalardır söylüyoruz: “Bu gümrük birliği bizim için dezavantajlı hâle gelmiştir. Geçmişte avantajlıydı, rekabete açıldık ama artık ikili ilişkilerimize, üçüncü ülkelerle ilişkilerimize zarar vermeye başladı.” diye Dışişleri Bakanına, Gümrük ve Ticaret Bakanına onlarca defa Komisyonunda söyledik, dokuz yıldır ben Plan ve Bütçe Komisyonunda her toplantıda dile getirdim, arkadaşlarımız da burada. Peki, ne oldu? Şimdi, bugün, siyasete, iç siyasete bunları malzeme etmeyin diyoruz. Sonra sıkışılıyorsunuz, tersini söylediğiniz zaman da kimse inanmıyor; derdimiz bu. Yukarıda söyledim -şimdi, Dışişleri Bakanımız yok, AB Bakanımız da yok- hatta Sayın Bağış’a söylemişim: Elli üç yıllık uzatmalı nişanlılık olur mu arkadaşlar? Önceki gün medyaya da açıklama yaptım. Hâlâ nişanlılıkta devam ediyoruz. Ya, evlenmeyeceksek yüzüğü atmamız lazım; evleneceksek de evlenelim dedik, biz onurlu üyelik dedik. Bu işin de bir adabı var değil mi? Arkadaşlar güldüler, İngilizcesiyle Egemen Bey’e dedim ki: Siz tercümanlık da yaptınız, yani ben bunu “...”(x) diyorum dedim yani hiç bitmeyen ama evliliğe de gitmeyen bir aşk olarak görüyorum. Güldüler. Gülmeyin dedim, kız tarafı bizim Türkiye olarak. Onların işine geliyor.

Biz yeni söylemiyoruz bunu yeniden gözden geçirelim diye. Yani bu gümrük birliğini de AB sürecinde oturup o standartları evet yapalım, kendi insanımız için demokrasi düzeyini, ekonomik kalkınma düzeyini, sosyal refahımızı hep beraber yapalım burada diyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi her zaman yapıcı, yol gösterici, uzlaşmacı oldu. Yapısal reformları beraber çıkaralım ama iç

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

politikaya alet edip bir gün öyle, bir gün böyle olduğumuz zaman maalesef olmuyor. Yani o kapsamda geldiniz, Kıbrıs'la ilgili o havayla “Yes be annem” deyip Annan Planı'na destek oldunuz. Sonra, Allah'tan, Rumlar kabul etmedi. E, şimdi geldiğimiz noktada yine Kıbrıs'la ilgili gelişmeler var; yine, az önce tartıştığımız İsrail'le yapılan anlaşmayla da bağlantılı olarak Doğu Akdeniz'deki enerji kavgalarıyla, boru hatlarıyla ilgili olarak yine bir konu var. Kendi başınıza, sadece Cumhurbaşkanının iki danışmanının kafasıyla bu olmaz. Dışışleri Bakanlığı burada, Millî Savunma Bakanlığı burada, bütün bürokrasi burada. Onlardan görüş almadan, devletin aklını çalıştırmadan yaparsanız üç gün sonra tersini söylemek ve savunmak zorunda kalırsınız. Kaygımız budur Milliyetçi Hareket Partisi olarak, yani uyarımız bundandır. O zaman, bunların elden geçmesi lazım “İngiltere kararını verdi, biz de yapalım.” demeyelim, aynı şeyi Almanya'yla yaşıyoruz. Durdurduk, diplomasi devam etmedi, karşılıklı bir şeyler söyledik. Bir anda, ocaktan beri yattık yattık -devlet olarak söylüyorum- sonra geldi, oylama çıkınca hep beraber söylüyoruz. Burada söyledik. Sayın Başkan Vekilimiz burada ama Meclis Başkanının kendisi vardı. Oktay Vural Bey gitti, konuştuk. Bir ortak deklarasyon yayımlayalım dedik, kabul edilmedi. Sayın Başkana burada da söyledik. “Efendim, işte Dışışleri Bakanlığı yapıyor.” Ne zaman yapabildik? Onaylandıktan sonra buradan ortak deklarasyon yapabildik. Bunların önceden yapılması lazım ki parlamentodan parlamentoya bir mesaj gitsin. Dostluk grubu üyesi olarak ve dış ilişkilerden sorumlu genel başkan yardımcısı olarak ben bizatihi, o gruplara partimiz adına uyarı yazısı gönderdim. Bir iki tanesinden cevap geldi sonra. Maalesef Meclis olarak bunu yapamadık. Bu toplu tavrı yapmadığımız zaman bu sonuçlara katlanmak durumunda kalırsınız değerli arkadaşlar.

Tabii, peki, diyeceksiniz ki: “Ne yapmamız lazım?” Yani Avrupa Birliğiyle ilişkileri gözden geçirelim. Evet, Türkiye'nin çıkarı neyse ona bakalım ama aynı şeyi Suriye'de de yapalım, aynı şeyi Kıbrıs'ta da yapalım, aynı şeyi Türk dünyasıyla ilişkilerde de yapalım. Bakın, Büyük Orta Doğu Projesi, bir zamanlar eş başkanı olmakla övünülen proje, maalesef emperyalist bir proje olarak Orta Doğu'yu karıştırmış ve bugün Irak'ın kuzeyindeki fiilî Kürt oluşumuna paralel olarak Suriye'nin kuzeyinde de böyle bir şeye yer açmıştır. Geç de olsa sizler de bunu fark etmiş bulunuyorsunuz. Bir an önce bu yanlışlardan dönmemiz lazım. Kendi coğrafyamızda, Milliyetçi Hareket Partisi olarak söylediğimiz, Türkiye merkezli yeni bir medeniyet projesine inanıyorsanız ki bizim dile getirdiğimiz 2023 lider ülke vizyonuna katıldınız. 2053 geliyor, süper güç olma vizyonunu Türkiye'nin gerçekleştireceksek, gerçekten samimiyseniz millî ve çok yönlü bir dış politika izlemek zorundayız. Onun için, önce içinde bulunduğumuz İslam Ülkeleri İşbirliği Teşkilatında, bunun içerisindeki İSEDAK bünyesinde ve yine Ekonomik İşbirliği Teşkilatı -ki içinde bütün Türk Cumhuriyetlerinin olduğu bir kurumdur; benim de ilgilendiğim, daha önce bağlı olan birimlerin çalıştığı, Devlet Planlama Teşkilatındayken- bütün Türk Cumhuriyetlerinin, İran'ın, Afganistan'ın, Pakistan'ın olduğu bir birimdir. Buralara ağırlık vererek yeni bir medeniyeti, yeniden Türk İslam medeniyetinin ihyasını eğer görüyorsak, medeniyetin evrensel, kültürün millî olduğuna eğer inanıyorsanız o zaman bu konulara farklı bakmak gerekiyor. Yani hamasi nutuklarla, iç politikaya dönük söylemlerle bunu çözme şansımız yok.

Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak her zaman yapıcı, yol gösterici, uzlaşmacı bir muhalefet anlayışından yanayız, millî bir dış politika istiyoruz. O zaman ne yapmamız lazım? AB'yle görüşsek de Avrupa'dan vazgeçmeden Akif'in dediği gibi “Alınız ilmini Garb'ın, alınız sanatını/ Veriniz hem de mesainize son süratini.”

O medeniyet düzeyine çıkarmak için hep birlikte çalışmamız lazım. Bu vesileyle, millî bir dış politikaya dönüş umudumu koruyarak bu konuda destek olacağımızı söylüyor; tekrar, tezkereye destek olduğumuzu belirtiyor, hepinize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Günel.

Şimdi söz sırası, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Ayhan Bilgen’e aittir.

Buyurun Sayın Bilgen. (HDP sıralarından alkışlar)

Sizin de süreniz yirmi dakikadır.

HDP GRUBU ADINA AYHAN BİLGEN (Kars) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üzerinde konuştuğumuz tezkerenin on yıllık bir tarihi var ve on yıl önce bu tezkere gündeme geldiğinde Hükûmet hangi gerekçeyle bu tezkerenin kabul edilmesi gerektiğini o gün iddia etmiş, ona biraz baktım; ilginç gerekçeler var.

Mesela birisi, Ulusa Sesleniş konuşmasında Sayın Erdoğan diyor ki: “Orta Doğu’da adil bir barışın gerçekleşmesi için bu yapının içerisinde yer almalıyız.” Başka gerekçeleri de var; diyor ki: “Büyük devlet olmanın gereği Birleşmiş Milletlerin bu geçici barış gücünde olmayı gerektiriyor.” Çok neden var ama bu nedenlere baktığınızda, üzerinden geçen on yılın ardından bu gerekçelerin ne kadar gerçekleşmiş, ne kadar pratikte anlam bulmuş, ne kadar hiçbir işlev görmemiş... Galiba her yıl aynı işi yaptığınızda bir dönüp muhasebesini yaparsınız.

Bir kere, tezkerelerle ilgili bir genel itirazı, bütün hukukçuların, uluslararası hukukçuların yaptığı genel itirazı burada ifade etmek istiyorum. Tezkerelerde kullanılan ifade, “milletlerarası hukukun meşru saydığı hâller” ifadesi tamamen felsefi bir değerlendirmedir, hukuki bir değerlendirme değildir. Meşruiyet, neye göre meşruiyet, hangi çerçevede bir meşruiyet? Bir kere, bu, her sene aynı metni, neredeyse harf hataları, imla hataları dâhil olmak üzere Meclise aynı tezkereyi gönderme alışkanlığından bu Parlametonun vazgeçmesi gerekiyor. Burası bir noter değil, önüne geleni “Geçen senekiyle aynıysa, demek ki hiçbir şey değişmemiştir.” deyip onaylayacak bir makam değil. Bir yılda Orta Doğu’da dünya dolusu değişiklik yaşanıyor ama ben sadece son dört yıl gelen tezkerelere baktım, yani muhtemelen öncekiler de bundan farklı değil, bırakın yeni bir cümle kurmayı, yeni bir gerekçe ortaya koymayı, tezkerenin devam etmesi gerektiğine dair bir yeni iddiayı, burayı ikna etmek için hiç olmazsa, burada muhalefet partilerini, tek tek bütün milletvekillerini ikna etmek için yeni bir cümle kurmayı, yani cümlelerin sırası bile değişmiyor.

Şimdi, dünya bu kadar değişiyorken, bölgede bütün dengeler bu kadar değişiyorken, her aktörün rolü, pozisyonu bu kadar değişiyorken aynı cümleyi kes-kopyala, sadece alttaki imza değişerek, sadece Başbakanın imzası değişerek -Başbakan değiştiği için doğal olarak imzası değişerek- Meclise göndermenin kendisi dış politika açısından, uluslararası güvenlik, uluslararası mekanizmalara katılım açısından son derece ciddiyetsiz bir yaklaşım. Yani bu ülkede Başbakanlık, yeni durumla ilgili yeni bir değerlendirme yapma imkânından mı mahrum? Şunun için bu tezkerede istenilen hedefe ulaşamamıştır: “Yeniden bir yıl daha bu tezkerenin süresi uzatılmalıdır.” diyebilir pekâlâ. Bunu deme ihtiyacı bile duyulmadan her sene aynı metin yeniden, tekrar Başbakanlık tezkeresi olarak Meclise, Genel Kurula gönderiliyor.

Değerli arkadaşlar, her yıl için bunun analizini yapmak, bunun tartışmasını yapmak ve bu süre zarfında gerçekten bu yapının neye yarayıp yaramadığını, Orta Doğu’da ne kadar barışa, istikrara hizmet edip etmediğini sorgulamak zorundayız. En azından, halk adına burada oturan bizler, onun çıkarlarını savunma adına siyaset yapan bizler sorgulamak zorundayız.

Birleşmiş Milletlerin Lübnan’da askerî güç bulundurmasının tarihi çok daha eski. 1978’den bu yana orada Birleşmiş Milletler Gücü var ama ben arka planı bir tarafa bırakıyorum, sadece 2006 krizini yani bugün 10’uncu kez uzatılması istenen tezkerenin arka planına dair bazı kısa hatırlatmaları yapmak istiyorum. O günlerde Filistin sahillerinde siviller, Filistinli kadınlar, çocuklar denize girerken

İsrail uçakları tarafından bir saldırı gerçekleşti, sivil Filistinliler hayatını kaybetti, Hamas ateşkesi bitirdi. Bildiğiniz, işte, katyuşa füzeleriyle saldırı oldu. Bunun üzerine İsrail de saldırıda bulundu ve o çatışmaya Lübnan Hizbullahı dâhil oldu.

Aslında bu tezkerenin çıkma sebebi, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin bu kararı alma nedeni çok net biçimde İsrail'in o dönemde işgal ettiği Güney Lübnan'dan çekilmesinin koşulu olarak oraya Birleşmiş Milletler askerlerinin yerleştirilmesini talep etmesidir. Yani İsrail'i müdafaa, İsrail'in güvenliğini garanti altına alma konusunda Lübnan Hizbullahı'ndan kaynaklanacak bir saldırıyı engellemek için Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi karar aldı, Türkiye de bu Güvenlik Konseyinde yer aldı. Demin gerekçelerini söyledim, hepsini tek tek tartışmaya açmaya gerek yok ama bir tanesi ilginç. İşte, büyük devlet olma iddiası, Birleşmiş Milletlerin geçici barış gücüne asker vermenin gerekçesi olarak sayılıyor ve bir başka önemli gerekçeyle birlikte ele aldığımızda -o cümleleri hatırlayın- işte "Fransızlar gidiyor, İtalyanlar gidiyor, biz gitmeyelim mi? Müslüman askerler orada bulunmasın mı?" gerekçesiyle birlikte düşündüğünüzde bakıyorsunuz... Peki, hangi Müslüman ülkeler Lübnan'daki geçici barış gücüne asker göndermiş? Malezya ve Bangladeş'in dışında benim bildiğim ülke yok, ki sayıları da, 20-30 civarında ülkeden gönderilen sayı da zaten çok düşük, komik miktarda asker gönderiliyor. Esas itibarıyla, İtalya'nın, Fransa'nın komuta ettiği bir güçten söz ediyoruz.

Şimdi, büyük devlet olmayı eğer Birleşmiş Milletler içerisinde bir yere operasyonel ya da insani yardım gerekçesiyle asker göndermeyle ilişkilendiriyorsanız, galiba dünyanın en büyük ülkesi Bangladeş. Çünkü Birleşmiş Milletler ne zaman asker istemişse Bangladeş bir dediğini ikiletmemiş ve hemen asker göndermiş. Ama hepimiz biliyoruz ki Bangladeş öyle uluslararası arenada çok büyük devlet olarak falan anılmıyor.

Çok sıkça duyduğumuz bir ifade var, işte, dünyanın 5'ten büyük olduğu gerekçesi. Bu cümle eğer gerçekten inandığımız, samimiyetle bir değer attığımız cümleyse o zaman oturup yeniden bakmamız gerekiyor; neden Orta Doğu kendi sorunlarını kendi içinde çözemiyor, kendi güvenlik mekanizmalarını kuramıyor ve ancak Birleşmiş Milletlerden bir karar çıkarsa, ancak Güvenlik Konseyi bir askeri planlamaya giderse ve gayet tabii, Birleşmiş Milletlerdeki karar mekanizmasındaki etkili devletler isterse, onaylarsa İslam ülkeleri de sadece kendi iç kamuoylarını ikna etme görevini yapıyorlar.

Şimdi, pekâlâ görüyoruz ki aslında dünya 5'ten küçükmüş. Dünya 5'ten küçük olmasaydı biz on yıl boyunca önümüze gönderilen aynı metni tekraren buradan onaylayıp geçirmez; Orta Doğu nereye gidiyor, Lübnan'da ne olup bitiyor, Suriye'deki savaşta kimin ne kadar dahli var, gerçekten orada bir güvenli bölge oluşturulabildi mi; bütün bunları sorgulardık galiba.

Değerli arkadaşlar, herkes biliyor, bütün dünya biliyor ki Suriye'deki savaşın taraflarından birisi Lübnan. E, şimdi, siz orada kalıcı barışı tesis etmek bir yana, neredeyse Suriye'de büyük bir istikrarsızlığa neden olan politikaların tarafı olmuştunuz. Dolayısıyla da aslında en başından beri, on yıldan bu yana her sene görüşüldüğünde tekrarlanan gerekçelerin hepsi boşa çıkmıştır, hepsi anlamsızlaşmıştır, işlevsizleşmiştir.

Burada galiba üzerinde yoğunlaşılması gereken, sorgulanması gereken, sadece oraya temsili sayıda, insani yardım amacıyla ya da ihtiyaç duyulduğunda çatışmaya müdahale amacıyla asker gönderip göndermeme meselesinin ötesinde, Türkiye'nin dış politikasının, Türkiye'nin Orta Doğu politikasının gerçekten adil bir barışa, gerçekten kalıcı bir istikrara hizmet edip edemeyeceği konusudur.

Değerli arkadaşlar, bugün -aslında ilginç bir tesadüf- İsrail'le ilgili anlaşma, en azından, iki ülkenin başbakanı tarafından kamuoyuna deklare edildi. İki açıklama ardı ardına yapıldı ama açıklamalara baktığımızda, arada ciddi farkların olduğunu çok net görüyorsunuz. İsrail basınının Türkiye kamuoyuna da yansıyan boyutlarından yani "Konuyu İsrail kamuoyu hangi açıdan ele alıyor, nereden

değerlendiriyor, nereden önemiyor?” diye baktığınızda iki şey görüyorsunuz: Birisi, İsrail gazının Batı’ya Türkiye üzerinden satılması konusu. Galiba Netanyahu’nun birkaç gün önce bu anlaşmayla ilgili, henüz kamuoyuna deklare edilmeden “muazzam” ifadesini kullanmasının sebebi de bu. Yani, gayet kârlı, ticari bir iş yapıldığı ortada.

Zaten, aslında, bugün Başbakan defaten “normalleşme” kelimesini kullansa da aslında ticari ilişkiler o anlamda hiç anormalleşmemiş çünkü altı yıl içerisinde 2 milyar dolar olan ticaret hacmi 6 milyar dolara çıkmış yani yüzde 300 artmış. Şimdi, düşünün ki bir ülkeyle ticaret hacminiz yüzde 300 artıyor olacak ve siz, o dönemi anormal olarak tarif edeceksiniz, şimdi normalleşme iddiasında bulunacaksınız.

İsrail kamuoyunun ilgilendiği bir boyut daha var, o da daha önceki Lübnan savaşında hayatını kaybeden İsraili askerlerin hem cenazelerine ulaşılması konusu hem de Türkiye’den, özellikle de Hamas vesilesiyle oraya yönelik, bundan sonra, tehdit içeren çalışmaların, faaliyetlerin yürütülmesi konusu.

Şimdi, konunun bütün taraflarına baktığınızda görüyorsunuz ki aslında, ortada, galiba, çok net bir Türkiye kamuoyunun yanıltılması, eksik bilgiyle manipüle edilmesi var. Açıklama yapan, örneğin Hamas Dış İlişkiler Sorumlusu Usame Hamdan, bu anlaşmayı tarif ederken “mutlak bir şer” ifadesini kullanıyor. Şimdi, Türkiye kamuoyu ikna edilirken de Hamas’ın başka bir pozisyon aldığı, alacağına dair açıklamalar kamuoyuna yansıtılıyor.

Yine, bugüne kadar özellikle İsrail’in doğrudan doğruya Arap ülkeleriyle ticaret yaptığında, Müslüman kamuoyunun Arap devletlerine duyduğu tepkiyi bastırmak için Türkiye üzerinden dolaylı ticaret yaptığını İsrail gazetelerinin hemen hemen hepsi yazıyor. Şimdi, Arap kamuoyu çok değerli. Arap ülkelerinde demokrasi yok ama buna rağmen Arap yönetimleri, krallıklar, şeyhlikler kendi kamuoylarındaki İsrail aleyhtarı duyarlılığı önemiyorlar ve bu işi Türkiye üzerinden gizli yapmayı tercih ediyorlar. Türkiye bir Parlamente’ye sahip, demokratik bir rejime sahip ve demokratik kamuoyu tepkisinin ülke karar süreçlerine, yönetim süreçlerine etkisi olduğu varsayılıyor -eğer demokratik bir rejimse- ama Türkiye kendi kamuoyundan bu gerçekleri gizleyerek ülkeyi yönetmeyi tercih ediyor.

Değerli arkadaşlar, İsrail ile Türkiye arasındaki ilişkiler elbette Türkiye ile Suriye arasındaki ilişkileri, Türkiye ile Rusya arasındaki ilişkileri, Türkiye-Lübnan ilişkilerini, Türkiye-İran ilişkilerini, hatta Türkiye-Batı ilişkilerini şekillendirecek kadar önemli ama eğer siz kamuoyuna anlaşmanın metnini bile doğru aktarmıyorsanız büyük bir tarihî sorumluluk altında kalırsınız. “Abluka kaldırıldı, ambargo kaldırıldı.” gibi ifadeler kullanılıyor. Ablukanın kaldırılmadığını, sadece bir limandan insani yardım ulaştırılmasına fırsat verileceğini çok net biçimde aslında hem dünya basını yazıyor hem İsrail Başbakanı ifade ediyor.

Şimdi, Filistin sorununun elbette önemli boyutlarından birisi Gazze’ye insani yardımın ulaşmasıdır, buna söylenecek hiçbir söz yok ama “Abluka kalkmadı, ambargo devam ediyor, biz sadece o limandan deniz yoluyla insani yardım ulaştıracağız.” diyerek hiç olmazsa kendi kamuoyunuza karşı, altı yıldır İsrail karşıtı söylem kullanılarak, İsrail karşıtı dil kullanılarak manipüle edilen kamuoyuna yönelik doğru, dürüst bir tavır koyma sorumluluğu siyasetin üzerindedir.

Eğer, daha birkaç gün önce Filistinlilere ait bir televizyon kanalı İsrail tarafından yasaklanmış, uydur yayını yapması engellenmişse, Filistin’de çok ciddi seyahat özgürlüğü sorunları devam ediyorsa, Gazze’de ticaret yapma imkânları sınırlanmışsa siz sadece insani yardımın Filistin sorununun çözümüne ciddi bir katkı sunamazsınız. Elbette bu çok değerlidir ama her şeyi katkısı kadar, her şeyi belirleyici gücü kadar tarif etmek zorundasınız. Burada nasıl insani yardımın gönderilmesine hiçbir siyasi parti itiraz etmeyecekse ve her siyasi parti nasıl bunu olumlu bir gelişme olarak yorumlayacak ve

destekleyecekse sizin de en azından, ablukanın devam ettiğini, ambargonun devam ettiğini, İsrail'in bu anlamda bu anlaşmayla Gazze'ye yönelik tutumunda ciddi hiçbir değişiklik yapmayacağını kamuoyuyla paylaşmanız gerekir diye düşünüyoruz.

Filistin sorununun, aslında, büyük oranda bir uluslararası yargılama sorunu olduğunu, özellikle bu anlaşmayla birlikte fiilen görmezlikten gelmiş oluyoruz. Çünkü, Mavi Marmara'da hayatını kaybedenlerin yakınlarının elbette kişisel tercihleridir, mali bir tazminat karşılığında davalarından vazgeçebilirler de, sonuçta o kişilerle ilgilidir ama o kişileri aşan, o insanların yakınlarıyla ilgili, akrabalarıyla, çocuklarıyla ilgili duyarlılığın ötesinde bir anlamı var bunun. İsrail, uluslararası hukuka aykırı davranmış, Birleşmiş Milletler tarafından defalarca bu nedenle kınanmış, eleştirilmiş bir ülkedir. Şimdi, siz davaları çekerek, Türkiye mahkemelerindeki ya da uluslararası mahkemelerdeki davalarda geri adım atarak aslında İsrail'in hukuksuzluğunu da bir biçimde tescillemiş oluyorsunuz. Galiba, en başa döndüğümüzde, ne yazık ki Orta Doğu'nun o en kötü kaderiyle karşı karşıya kalıyoruz. Orta Doğu'da devletler, İsrail aleyhtarlığını sadece kendi kamuoylarını manipüle etmek için, sadece içeride muhalefeti bastırmak için kullanırlar. Bunu tek tek her ülke için saymaya gerek yok ama bu, yaygın bir dış politika alışkanlığıdır çünkü içeride ne zaman bir itiraz olursa, ne zaman bir muhalefet gelişirse bu Arap ülkeleri, kendi kamuoylarını İsrail tehdidiyle terbiye etmeyi, korkutmayı ve onların ciddi radikal değişim taleplerini bastırmayı böylece başarırlar. Yani, aslında Orta Doğu'daki otoriter rejimlerin İsrail korkusuna ihtiyacı vardır. İsrail korkusu, başka bir sürü şeyi halının altına süpürmeye hizmet eder. Ne yazık ki galiba Türkiye de son altı yıl boyunca en azından slogan düzeyinde yürütülen siyasetle bu Arap ülkelerinden demokratik kültür açısından bir adım ilerde olmadığını bir kez daha ispatlamış oldu, göstermiş oldu.

Evet, kamuoyunun duyarlılığı var; Filistin konusuyla, Filistin halkının davasıyla dayanışma duyarlılığı var, kimse Türkiye'den İsrail'e savaş açmasını falan beklemiyor ama hiç olmazsa uluslararası platformlarda, bugünkü anlaşmayla ilgili yapılan açıklamalarda olduğu gibi, Birleşmiş Milletler ve NATO gibi platformlarda ülkelerin çıkarları aleyhinde tavır almama konusundaki taahhüdün galiba buradan çok net biçimde açıklanması gerekiyor.

İsrail'in Birleşmiş Milletler nezdindeki konumunu biraz önce ifade ettim. NATO'daki konumu da bundan çok ilerde değil, daha iyi değil. Oysa, NATO'da İsrail'in bugüne kadar elde ettiği bütün kazanımlara kolaylık gösteren Türkiye oldu. Şimdi, acaba Birleşmiş Milletler ve NATO'da Türkiye'nin çıkarlarına mı İsrail yardımcı olacak bugünden itibaren yoksa tersine, İsrail'in çıkarlarına mı Türkiye yardımcı olacak?

Eldeki imkânlarla, karşılaşılan risklere, sorun alanlarına baktığınızda tablo çok açık: Türkiye bu iki platformda da eli -resmî olarak en azından- İsrail'den daha güçlü bir ülke. İsrail'in elinde resmî olmayan başka kozlar, ilişkiler, diplomatik imkânlar olduğunu elbette hepimiz biliyoruz ama eğer böyleyse o zaman bunu kamuoyuna açıklamak ve Türkiye toplumunun sadece hamasetle, sadece İsrail karşıtlığı yapılarak, sadece slogan üzerinden siyaset yapılarak kandırılmasından öte reel politik hiçbir değişikliğin, hiçbir gelişmenin söz konusu olmadığını da bilmek galiba Türkiye kamuoyunun hakkı.

Bu, özellikle davalarla ilgili durumun bu anlaşma kapsamında bir biçimde devre dışı bırakılıyor olmasının bir süre sonra başka sonuçları olacak elbette. Bunları zamanla hep birlikte göreceğiz, hep birlikte yaşayacağız çünkü uluslararası platformlarda eğer çok büyük anlam yüklediğiniz davalar, sembolik davalar geri çekilirse onun, sadece teknik, sadece hukuki sonuçları olmaz, onun siyasi sonuçları da olur ve siz, İsrail'in sivil hedefleri vurması, insani yardım götüren –eğer öyleyse Mavi Marmara, bunu iddia ediyorsak, bunu savunuyorsak- Mavi Marmara'ya yönelik müdahalesinin –ki iç kamuoyunda altı yıldır çok yoğun tartışılan bir konu- bunun, artık hiçbir şekilde, başka konular

gündeme geldiğinde de bir referans kabul edilip savunulmasını, tartışılmasını sağlayamazsınız. Bundan sonrasında, İsrail başka sivil hedefleri de vurduğunda, başka insani yardım konvoylarını vurduğunda da Türkiye'nin söyleyebilecek bir çift sözü olmayacaktır.

Bu gerekçeyle, ben, sadece Birleşmiş Milletler Geçici Barış Gücü'ne, yeniden, bir rutin olarak burada “evet” oyu vererek asker göndermeye devam etmenin ötesinde, Orta Doğu politikalarının ciddi biçimde gözden geçirilmesinin, Türkiye'nin de çıkarları açısından, bölge halklarının da, Orta Doğu'nun da çıkarları açısından zorunlu olduğunu ifade ederek sözlerimi bitiriyorum.

Herkesi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ardahan Milletvekili Öztürk Yılmaz konuşacaktır.

Buyurun Sayın Yılmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZTÜRK YILMAZ (Ardahan) – Sayın Başkan, Saygıdeğer Bakanımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Lübnan'daki Birleşmiş Milletler Gücü'ne Silahlı Kuvvetlerimizin katılımı konusundaki Başbakanlık Tezkeresi'nin süresinin bir yıl daha uzatılması konusunda söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Tezkereye olumlu oy kullanacağız çünkü Türkiye'nin uluslararası kuruluşlar nezdindeki görünürlüğüünün artırılması ve özellikle Silahlı Kuvvetlerimizin bu tür görevlerde yer alması, görev icra etmesi bizim de savunduğumuz, desteklediğimiz bir konudur.

Bu vesileyle, bugün kritik gelişmeler oldu, Türkiye-İsrail ilişkilerinde kritik gelişmeler oldu. Biliyorsunuz, biz “...” (x) başladık 2009 yılında, sonra Mavi Marmara gemisine Akdeniz'de İsrail'in yapmış olduğu operasyon nedeniyle 9 vatandaşımızı kaybettik ve akabinde ilişkilerimiz gerildi, büyükelçiler çekildi ve 2'nci kâtip seviyesine düşürüldü diplomatik ilişkilerimiz. Sonra, askerî ilişkilerde büyük bir irtifa kaybı oldu. Tek irtifa kaybı olmayan ticari ve ekonomik ilişkiler oldu, biraz önce konuşmacıların da aktardığı gibi, ticari ve ekonomik ilişkilerde ciddi manada artış yaşandı bu dönemde.

Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türkiye'nin sorunlar yaşadığı bütün ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesini destekliyoruz, aynı şekilde, Mısır'la ilişkilerin düzelmesini destekliyoruz, Suriye'de bir şekilde istikrar sağlanmasını ve Türkiye'nin bu bölgedeki ilişkilerinin normalleşmesini istiyoruz, Irak'taki Merkezî Hükûmetle ilişkilerin düzelmesini istiyoruz; İran'la sorunlar yaşıyoruz perde arkasından da olsa, özellikle İran'la olan bazı yanlış anlamaların giderilmesini destekliyoruz, Rusya'yla sorunlar konusunda da keza aynı konudayız.

Şimdi, bu İsrail-Türkiye normalleşme süreciyle ilgili olarak bazı hususları paylaşmak isterim: Türkiye'deki siyasi iktidarın bu konudaki stratejisi şöyle oluyor: Önce bir kavga ediyor, bu kavgayı içeride bir kesime mal ediyor ve taraftar topluyor ve sonra bunu seçimlerde oya tahvil ediyor ve ne kadar yüksek oy alırsa alsın bunun dış politikada artık bir işe yaramadığını, dış politikanın farklı bir mantıkla yürütüldüğünü gördüğü andan itibaren de bütün pozisyonları terk ediyor ve başladığımız noktaya geri dönüyor. Tepkisel, duygusal, içe dönük, iç kamuoyuna dönük, iç kamuoyunu tatmine dönük bu politika maalesef bize zarar veriyor.

İsrail'le ilişkilerde 3 tane şarttan bahsettik, bu şartlar Türkiye'nin şartlarıydı. Neydi? Özür. Dilendiği söyleniyor, biz bir yazılı metin görmedik, herhangi bir yerde yayımlanmadı ama dilendiğini varsayıyoruz.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

İkincisi tazminat konusuydu, Mavi Marmara’da hayatını kaybeden vatandaşlarımızın akrabalarına tazminat ödenmesi konusuydu. Bunda bir anlaşma sağlandığı anlaşılıyor.

Üçüncü konu ve en önemli konu, siyasi iktidarın dilinden düşürmediği, her zaman gündeme getirdiği ve iç politika malzemesi yaptığı Gazze’ye ablukanın kaldırılması konusu. Gazze’ye ablukanın kaldırılması konusu terminolojik olarak sıkıntı içeriyor. Bizim anladığımız, Hükûmetin anladığı; buradan bizim gemiler Gazze’ye gittiği zaman Gazze Limanı’na denizden yanaşmayı içeriyordu yani Gazze’ye ablukanın kaldırılması, İsrail üzerinden Gazze’ye geçmeyi değil, doğrudan, Akdeniz’den Gazze Limanı’na ulaşmayı içeriyordu. Bu olmuyor ve Gazze’ye abluka kalkmıyor. Olan, bizim yine İsrail limanından, İsrail denetiminde Gazze’ye geçecek malların hızlandırılmasından ibarettir yani hafifliyor. Dolayısıyla, bu konuda, Gazze’ye ablukanın kaldırılması konusunda biz “kalktı” diye bir kelimeyi kabul etmiyoruz, zaten Sayın Başbakan da bugün “3 şartımız” derken, Gazze’ye ablukanın kaldırılmasını değil... Aynen okuyorum “Gazze’ye ablukanın hafifletilmesi di üçüncü şartımız.” dedi. E, zaten hafifliyor, kalkmıyor.

Şimdi, bizim Hükûmetin 3 şartını konuştuğumuzda, İsrail’in de 3 tane şartı vardı. Bu, Türk kamuoyuna hiç yansımada, yansıtılmadı. Biz özellikle, bir heyetle Filistin’e ve akabinde 8-10 Nisanda İsrail’e gittiğimizde Türkiye’yle müzakerelerden sorumlu Başkanla da görüştük, baş başa görüştük. Bu konunun olabildiğince derinliğini anlamaya çalıştık. İsrail’in de 3 şartı vardı, o 3 şartı paylaşmak isteriz: İsrail Hamas’ı terör örgütü olarak görüyor, Hamas’ın İstanbul’daki bir varlığının olduğunu görüyor ve İstanbul’daki Hamas ofislerinin kapatılmasını, İstanbul’dan İsrail’e dönük yapılan, Hamas’ın yaptığını iddia ettiği faaliyetlere son verilmesini istiyordu. Birincisi Hamas konusuydu.

İkincisi: Tazminat ödemeyi kabul ediyor ama tazminat ödendikten sonra yani bu rakam Türkiye tarafına fon olarak devredildikten sonra ailelerin açmış oldukları davalardan vazgeçmesini istiyor ve hukuki olarak bu konunun yasal garantilerle kapatılmasını istiyordu. İsrail’in istediği ikinci konu buydu.

Üçüncü konu daha önemliydi, Gazze ablukasının kaldırılmasını kabul etmiyordu. Bunun olmayacağını, zaten, Netanyahu 2011 yılında yapmış olduğu açıklamada söylüyordu. Bunun olmayacağını söylüyordu. Gazze’ye denizden herhangi bir şekilde, değil Türkiye, herhangi bir ülkenin yanaşmasını, yaklaşmasını, mal taşımalarını, indirmesini hiçbir surette kabul etmiyordu.

Sonuç: Bizim 3 şartımızın bir kısmı kısmen yerine gelmiş oluyor, İsrail’in de çok önemli öne sürdüğü şartlar yerine getirilmiş oluyor.

Biz, İsrail’le ilişkilerin normalleşmesini kesinlikle istiyoruz ve destekliyoruz, ama maalesef, İsrail aleyhtarlığının ve Filistin sempatisinin sürekli kamuoyunda pohpohlanmasını ve bunun oya çevrilmesini, iç politika malzemesi yapılmasını da reddediyoruz.

Ayrıca, biz, Hamas üzerinden Filistin konusunu okuyamayız. Hamas’ın Müslüman Kardeşler’le olan ilişkisi, bizim Mısır’daki yönetimle de ilişkilerimizi zehirliyor. Biz, Hamas üzerinden Filistin’le ilişkileri okumaya kalkıştığımız zaman, Batı Şeria’da uluslararası toplumun kabul ettiği Filistin yönetimiyle olan ilişkileri, maalesef, sekteye uğrattırıyoruz. Üç yıldır dört yıldır bu konular görüşülüyor ama Batı Şeria’daki yönetim bu görüşmelerden dışlandı, Hamas’ın talepleri dikkate alınıyor, Halit Meşal çağrılıyor ve son anda olan şeylerde belki Mahmut Abbas’a haber veriliyor. Ama, Filistin konusuna, maalesef, bütünlükçü bir yaklaşımla bakamadık. Biz, Filistin konusu üzerinden İsrail’i okumamalıyız; keza, İsrail konusu üzerinden de Filistin’e bakmamalıyız. Artık bu normalleşmeden sonra bu dengeyi tutturmamız lazım. Eğer bu dengeyi tutturabilirsek iki devletli çözüm konusu tekrar canlandığı zaman -ki şu anda iki devletli çözüm konusu, maalesef, Suriye’deki, Irak’taki gelişmelerin gölgesine itilmiş durumda- o zaman tekrar devreye girebiliriz, tekrar uluslararası toplumda bir söz

sahibi olabiliriz. Türkiye, sürekli Hamas'a yapışma politikasından vazgeçmeli, bu bize zarar veriyor. Herkese kucak açmalıyız ve Katar'da devam eden Filistinliler arası görüşmelere destek vermeliyiz, bu konuda da bizim açık desteğimiz olmalı.

Şimdi, soru şu: Bu anlaşma yarın imzalandıktan sonra, İsrail'in talep ettiği şekilde, kurbanların ailelerinin tazminat konusu yasal bir zemine oturtulup bu Meclise getirildiği zaman bunu hakikaten AKP'liler destekleyecek mi? Bu ayrı bir konudur, biraz şahsi bir konu. Yeterince onlara soruldu mu? Onların görüşü alındı mı? Yani, devlet öldürülen vatandaşlar hakkında bir hüküm tesis ederken onlarla yeterince istişare yapıldı mı, onu göreceğiz.

İkinci bir konu, bizim, gerçekten, İsrail'le ilişkilerde şunu bilmemiz lazım: İsrail, Orta Doğu'da Amerika Birleşik Devletleri'nin en büyük müttefiki. İsrail'in ulaştığı her el, aslında Amerika'nın iş birliği kurduğu el. Biz, bu denklemde bu ikili iş birliğini görmediğimiz zaman hep hata yapıyoruz. Eğer bu normalleşmeden sonra, tekrar Filistin davasıyla İsrail aleyhine olacak bir süreç çerçevesinde bütünleşmek veya tam tersi bir şekilde bir bütünleşmeye gidersek -davayla bütünleşmeden bahsediyorum- biz tekrar devre dışı oluruz.

Şimdi, bir başka konu bizim Avrupa Birliğiyle ilişkilerimiz. Bizim Avrupa Birliğiyle ilişkilerimiz elli küsur yıldır devam ediyor. Türkiye, istenmeyen bir ülke olabilir ama bu bizim stratejik hedefimiz. Şu andaki konjonktür Avrupa'da bu. İrkçi, milliyetçi, anti Türk, İslamofobik yaklaşımlar maalesef ağırlık kazanmış. Avrupa marjinalleşiyor, aynı Avrupa değil ama bu, şu anın Avrupa'sı. Konu böyleyken bizim çekilmemiz, "Biz gerekirse bunu referanduma götürürüz." gibi yaklaşımlar sergilememiz yanlıştır. Biz üye miyiz ki referanduma götürelim? Zaten istenmediği zaman ilişkiler götürülmez yani götürülmek istenmiyorsa referandum kılıfının hazırlanmasını da anlamlı bulmuyoruz. AB konusunda da en azından biz kendi sürecimize sahip çıkmalıyız, kendi sürecimiz neyi gerektiriyorsa onu yapmalıyız. Bugün İngiltere'nin Avrupa Birliğinden ayrılmasının sonuçları küreseldir; Avrupa için değildir, küreseldir. Yeni bir denklem oluşacak, muhtemelen İngiltere ittifak olarak Amerika Birleşik Devletleri'yle daha fazla ittifak ilişkisine girecek. Zaten geleneksel bir ittifak ilişkisi vardı ama İngiltere iç sorunlarla da karşılaşacak yani bu süreç İngiltere'yi referandumda her ne kadar Türkiye konusunu gündeme getirmek suretiyle dışarıya dönük bir çalışmanın içine ittiyse bundan sonra İskoçya konusu ve İrlanda konusuyla İngiltere içerisine gömülecek, belki bir çözülme sürecini yaşayacak. Bizim böyle bir durumdan, Avrupa'nın kendi iç sorunlarıyla uğraştığı bir durumdan vazife çıkarıp "Biz de hadi buradan çıkalım." gibi bir anlayış bize zarar verir. Bizim bu anlayışı terk etmemiz gerekiyor.

Bir başka konu: Şimdi, İngiltere'de bu konu gündeme geldiğinde bunun taraftarları da, Avrupa'da kalmak isteyenler de, Avrupa'dan, Avrupa Birliğinden ayrılmak isteyenler de bu konuyu Türkiye üzerinden göturdüler. Türkiye şeytanlaştırıldı, Türkiye ötekileştirildi, yabancılaştırıldı ve Türkiye öcüleştirildi. Siz, hakikaten, Hükümet olarak niye buna cevap vermediniz, niye buna bir ses vermediniz, niye bunları eleştirmediniz? Bugün İngiltere'de Türkiye şeytanlaştırılırken yarın başka bir ülkede bunun benzerinin tekrar etmeyeceğini nereden garanti ediyorsunuz? Niye bunlara karşı çıkmadınız? Türkiye'nin ulusal çıkarları maalesef sessiz bir şekilde gömülüyor, ses çıkartılmıyor ve bizi bu rahatsız ediyor. Hükümetin sessizliği, ciddi manada, İngiltere'deki tavırdan daha fazla rahatsız ediyor bizi.

Bir başka konu bizim Rusya'yla ilişkilerimiz. Umuyoruz, Rusya'yla ilişkilerimizde de düzelme olur. Türkiye kendi gücü oranında, kendi ulusal çıkarları oranında Rusya'yla ilişkileri tekrar rayına oturtmak zorundadır. Çünkü, Rusya bugün Güvenlik Konseyi üyesidir, Orta Asya'da bulunan ülkelerin ciddi manada istihbaratını ve ekonomisini etkilemektedir. Rusya ile Türkiye rekabet hâlinde olduğu zaman Türkiye kazanamıyor, belki Rusya da kazanamıyor ama iş birliğini tekrar canlandırmamız gerekiyor. Bugün Rusya'yla ilişkilerden dolayı, ilişkilerin gerginliğinden dolayı Türkiye ciddi manada

zarar gördü, Rusya da gördü. Yeni bir soluk gerekiyor ama dış politikada bu değişimi, bu dönüşümü yapacak, bu değişime liderlik yapacak bir anlayış yok ortada. İsrail’le ilişkiler altı yıldır konuşuluyor, beş yıldır konuşuluyor ve gelinen nokta bu. Ama Rusya’yla da bir kanal açılması gerektiğini, bir konuşma kanalının, bir görüşme kanalının açılması gerektiğini düşünüyoruz. Bunun bir zorunluluk arz ettiğini, esasen Rusya’nın da buna bütün olanlardan sonra hazır olduğunu, bazı konularda belki Türkiye’ye şart gibi gelen konuların görüşmelerle çözülebileceğini düşünüyoruz.

Şimdi, bir başka konu: Bizim dış politikadaki en önemli konulardan birisi Suriye konusudur. Bugün İŞİD’in varlığı Suriye’de giderek daraldı ve İŞİD kaybediyor ve bir süre sonra o coğrafyadan defolup gidecek. Peki, biz İŞİD sonrası stratejiyle ilgili ne düşünüyoruz? Ne olacak bu İŞİD’in kontrol ettiği alanlar? Bugün demokratik Suriye güçleri daha Membic’e girmeden plan yaptılar, orada bir yönetim oluşturdular; aynen Tel Abyad’daki yönetim gibi önce oluşturdular, sonra oraya aldılar. Peki, Suriye ne olacak? Bizim öngörümüz nedir Suriye’yle ilgili? Suriye belli ki üniter bir yapı olmayacak, artık açık. Ne düşünüyoruz biz?

Bakınız, Irak’ta da Felluce’yi tamamen kontrol ediyor, bir tek Musul kalıyor ve Telafer kalıyor. Buradan da defolacak. Ne olacak bu orta Irak? Bunun Irak Merkezî Hükûmetle bağı ne olacak? Biz bununla ilgili hiçbir çalışma yapmıyoruz ve aynı tas aynı hamam gidiyoruz. Mesele olayı görmek, Suriye’yi görmek, Irak’ı görmek ve bu bölgelerde ufalanma olacağını görmek. Bu ülkelerde kimlerle biz iş tutacağız, onu anlamamız gerekiyor. Irak Merkezî Yönetimiyle bir iş tuturmuyoruz. Irak Merkezî Yönetimi şu anda bizimle bir çalışma yapmıyor. İŞİD yarın defolup gitti, peki bu orta Irak ne olacak, Irak’la bağı ne olacak? Irak Anayasası’na göre bölgeler var, başka unsurlar var -bunlar bizim önceliğimiz olması gerekirken- Türkiye, perde arkasından bu konuları gündeme getirebilir. Suriye’de biz Esad düşmanlığı dışında hiçbir şey yapamıyoruz ama Esad kontrol ediyor. Suriye’nin bütünlüğü açısından bizim Hükûmetin artık düşünmesi lazım. İsrail’e bu kadar sövüp saydıktan sonra dönüyorsa Esad’a da bu kadar sövüp saydıktan sonra Türkiye’nin çıkarı için dönebilmelidir. Bu, Türkiye’nin millî menfaati için gereklidir. Biz kimsenin şahsi egosu için, şahsi çıkarı için bir şey söylemiyoruz ki bizim burada şahsi bir çıkarımız yok ki. Türkiye kaybediyor. Türkiye kendi bölgesinde kurucu oyuncu olmaktan uzaklaştırıldı, denklemin dışına itildi. Türkiye güç kaybetti, uluslararası alanda irtifa kaybetti ve Türkiye yalnızlaştı. Biz Hükûmet değişikliği olduğu zaman çok heyecanlandık “Acaba bir politika değişikliği mi yapacaklar?” diye. Hatta sevindik, ya keşke bunu bahane etseler vallahi eleştirmeyeceğiz, eleştirmeyeceğiz, Türkiye için hiçbir şeyi eleştirmeyeceğiz, yeter ki siz değiştirin, biz sizi alkışlayalım ama olmuyor, hiçbir şey değişmiyor, Suriye aynı Suriye, hâlâ aynı direktme. Irak’la hiçbir çalışma yok. Rusya’yla sadece mesaj gidip geliyor. Bizim bu coğrafyada, bu kadar hassas bir coğrafyada hiçbir sorumluluğumuz yok mu? Biz bir şey yapmak zorunda değil miyiz? Biz hep her konuyu iç politika malzemesi mi yapmak zorundayız? Avrupa Birliği konusunda ne çıksa iç politika konusunda malzeme yapıyoruz, üç gün sonra çark ediyoruz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Biz yapmıyoruz, onlar yapıyor.

ÖZTÜRK YILMAZ (Devamla) - Bunlar bizim irtifa kaybettiğimiz alanlar, millî konularımız; biz bu konularda dik durmalıyız.

Bakınız, bir şey söyleyeceğim size, ya, geçen ben açıklama yapıyorum, diyorum ki: Ege’de bizim 16 adacığımız ve kayalığımız Yunanistan’ın işgali altında. Bana kimse cevap vermiyor, Yunan büyükelçisi geliyor bana, “Siz niye karıştırıyorsunuz bunu? Hükûmet ses çıkarmıyor, size ne? Hükûmet ses çıkarmıyor, sana ne?” diyor. Ekonomi konularına bakın, demokrasi konularına bakın, niye bu konuları karıştırıyorsunuz. Türkiye dışarıdaki kendi konularına sahip çıkmalı. Bunun bizim kendi çıkarlarımızla hiçbir alakası yok, Türkiye’nin çıkarlarıyla alakası var. Eğer diyorsanız ki bu adalar bize

ait değil, çıkın söyleyin. Bize ait, diyorsanız o zaman o bayraklar orada dalgalanıyor, o askerler orada oluyor ve orada ibadethaneler yapılıyor, oraya insanlar gidiyor, turistler gidiyor. Bunların hepsi mi yalan? Bu haritalar, bütün bu gördüklerimiz yalan mı? Bizim bazı şeylere sahip olmamız lazım ve bir nokta gelmeli, şahsi çıkarlarımızı bir kenara bırakmalıyız, siyaseten bırakmalıyız. Türkiye zor durumda ve maalesef sizin yüzünüzden irtifa kaybediyoruz biz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Malatya Milletvekili Taha Özhan’a aittir.

Buyurun Sayın Özhan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TAHA ÖZHAN (Malatya) – Sayın Başkan, kıymetli hazırun; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, malum olduğu üzere, Lübnan’daki UNIFIL içerisindeki askerî gücümüzün görevine devam etmesi konusundaki Başbakanlık tezkeresini görüşmek üzere bir aradayız. Bölgemizdeki gelişmeler, ülkemizin istikrar ve güvenliğinin bölge ve komşu ülkelerinden ayrı düşünülmemeyeceğinin bir kez daha ortada olduğunu göstermiştir. Bu tezkerenin yenilenmesi, yenilenirken belki teknik olarak çok fazla bir şeyin eklenmemiş olması biraz önce eleştiri konusu yapıldı, yapılabilir ama son tahlilde tezkerenin şartlarından çok daha ağır şartlar içerisinde olduğumuz, bölgedeki güvenlik risklerinin çok daha ağırlaştığı gerçeği de ortadadır.

Hepimizin bildiği üzere, dış politika önceliklerinden biri yakın ve komşu coğrafyamızda barış, güvenlik ve istikrarın tesisidir. Bu çerçevede, bölgesel barış, güvenlik ve istikrarı ilgilendiren tüm gelişmeler tabiatıyla dış politikamız üzerine de yansımalar göstermektedir ve bu konuda kimse Türkiye’den millî menfaatlerimize matuf bölgesel ve küresel gelişmeler karşısında kayıtsız kalmasını da beklememelidir. Dolayısıyla, etrafımızda bir barış, güvenlik, istikrar ve refah kuşağı oluşturulması için her zaman olduğu gibi özveriyle gayretlerin sürdürülmesi gerekmektedir ve bu gayretlerin içerisinde de bu tezkerenin konusu olan uluslararası kuruluşlar da bulunmaktadır.

Bildiğiniz üzere, Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü ya da UNIFIL, 2006 yılında, İsrail-Lübnan savaşının akabinde Lübnan’da barışın yeniden tesisi amacıyla oluşturulmuştu. Biz de başından bu yana bu güce kuvvet katkısında bulunuyoruz. Burada, Deniz Kuvvetlerimizin icra ettiği görevler sonucunda Lübnan’ın barış ve istikrarına gereken katkının verildiği görülmektedir. Ben bizzat bu birliği ziyaret etme imkânına da kavuşmuştum. Gerçekten hem Lübnan halkıyla, farklı toplumsal kesimleriyle kaynaşmış hem de orada doğrudan hayatı etkileyecek şekilde özellikle mühendislik konularında hizmetler veren bir birliğimiz.

Lübnan’la ilişkilerimiz öncelikle 2004 yılında Başbakan Refik Hariri’nin ülkemizi ziyaretini izleyen dönemde özellikle ivme kazanmış, bu tarihten sonra da başbakan ve bakan düzeyinde karşılıklı ziyaretler defaatle gerçekleştirilmiş ve ilişkilerimizin kurumsal bir yapıya kavuşturulması yönünde önemli adımlar atılmıştır.

Lübnan’daki farklı din, mezhep ve etnik kesimlerle ülkemiz arasında tarihsel ve kültürel bağlardan gelen yakın ilişkiler bulunmaktadır. Özellikle Lübnan’ın ağır maliyetler üreten iç savaş yıllarında bu farklı kesimlerin birbirine karşı bilenmiş olduğu gerçeğini de akıllara getirecek olursak bu gerilimlerin yükseldiği her dönemde, özellikle 2004 sonrasında Türkiye -bilinsin veya bilinmesin- oldukça ciddi anlamda yapıcı roller de üstlenmiştir. Hatta, öyle dönemler olmuştur ki oradaki Türk diplomatik şemsiyesi altında ancak bazı temaslar, görüşmeler sağlanabilmiştir oysa yüzlerce yıldır bir arada yaşıyor olmalarına rağmen bu farklı kesimlerin.

Takdir edersiniz ki ülkemiz geniş bir bölgeye yayılma riski taşıyan ve o dönemde otuz dört gün süren İsrail-Lübnan Savaşı'na son verilmesi amacıyla yoğun diplomatik çabalar yine bu şekilde sarf edilmiştir. Ateşkesin sağlanmasından sonra bölgesel barış ve istikrara attığımız önemin bilinciyle UNIFIL'e de kuvvet katkısında bulunma kararı alındı. Bu yöndeki katkılar da yine her yıl bu yüce Meclisin çatısı altında yenilenerek sürdürülmektedir.

Şunu söylemekte fayda var: Buradaki çatışmalar bir şekilde ortadan kalksa, bu risk tamamen bitmiş olsa bile Türkiye'nin -asker olarak olmasa bile- bu nevi çalışmalarını Lübnan'da sürdürmesinin artık zemini de orada oluşmuştur çünkü ihtiyaçla Türkiye'nin varlığı birbirine eklenmiştir.

Bugün bölgemizdeki gelişmeleri birbirinden ayrı düşünmek elbette ki mümkün değil. Hemen yanı başımızda beşinci yılını geride bırakan Suriye krizinin insani ve güvenlik bakımından sonuçları ortadadır. Neredeyse yarım milyon Suriyeli hayatını kaybetmiş, yüz binlercesi yaralanmış ve sakat kalmış, 10 milyondan fazla insan evlerini ve topraklarını terk etmek zorunda kalmış ve bunların neredeyse yarısı da komşu ülkelere ve bu tezkerenin de konusu olan Lübnan'a da ağırlıklı bir şekilde gitmiştir. Dolayısıyla, güvenlik şartları çok daha riskli bir hâldedir.

Suriye krizi bağlamında Lübnan'ın ayrı bir önemi bulunmaktadır. Coğrafi açıdan küçük olmakla birlikte bölge istikrarı bakımından tarihî, kilit öneme sahip olan Lübnan'daki gelişmeler Suriye ihtilafının bölgesel barış ve güvenliğe yönelttiği tehdidin vahametiyle doğrudan ilintili bir seyir izlemektedir. Orta Doğu'da yaşanan ayrışmaların neredeyse mikro ölçekte vuku bulduğu Lübnan, siyasi ve toplumsal yapısıyla, dinî ve etnik topluluklar arası orantısız bir paylaşıma dayanan dengeleriyle hassasiyet arz etmektedir. Bu yapı komşu ülke Suriye'de yaşanan ihtilafın Lübnan'a yansısıyla sürekli tırmanmaktadır. Suriye'deki gerginliğin Lübnan'a artan oranda sirayeti, elbette ki dinî ve etnik gruplar arasında yaşanan dönemsel gerginlikleri ve toplumsal huzuru da giderek daha fazla etkilemektedir. Lübnan'ın nüfusunu tam olarak bilmiyoruz çünkü bir asra yakındır doğru düzgün bir sayım yapılamamıştır ama bildiğimiz bir şey var, nüfusunun herhâlde yarıdan fazlası şu an sadece Suriye'den gelen -Filistinliler hariç- mültecilerden oluşmaktadır.

Bu noktada Hizbullah'a ayrı bir parantez açmak gerekmektedir. Lübnan'da etkin bir siyasi ve askerî güç konumundaki Şii Hizbullah'ın artan ölçüde Suriye rejimine destek vermesi ve Suriye'deki ihtilafta rejimin yanında, bütün değerlerini inkâr ederek bilfiil yer alması Lübnan'ı da Suriye'deki gelişmelere esasen, doğrudan müdahil kılabilir. Lübnan âdeti -yıllardır sürmekte olan- Suriye'den kurtulmaya çalışırken Suriye'yi kendi üstünde bir karabulut olarak bulmuştur.

Tabiatıyla, içinden geçtiğimiz bölgesel, kırılğan ve hassas bir dönemde Lübnan'da toplumsal uyumun korunması her zamankinden daha fazla önem kazanmıştır. Bu bakımdan, Türkiye olarak Lübnan'ın yanında durmaya devam etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Suriye ihtilafından mümkün olduğunca uzak tutmaya özen gösterilen politikalarını da destekliyoruz. Bunun en üst düzeyde birkaç kez de dile getirildiği kayıtlarda mevcuttur. Elbette ki Suriye kaynaklı güvenlik tehdidi ve bölgesel çatışma riski bağlamında Lübnan ordusuna da önemli görevler düşmektedir.

Türkiye, Lübnan'la arasındaki derin tarihsel bağların ve her alanda gelişen ikili ilişkilerin yanı sıra Lübnan'daki gelişmeleri de yakından izlemek durumundadır. Bu ülkedeki mevcut siyasi tıkanıklığın bir an önce açılması ve seçimlerin gerçekleşmesi gerekmektedir. Artık, uzun yıllara sâri olacak şekilde Lübnan, defakto, seçimsiz bir şekilde sistemi çalıştırmakta gerçekten zorlanmaktadır. Lübnan'ın istikrar ve refahı için bu ülkede barış ve istikrarın sağlanmasına yönelik olarak ortaya konulan somut katkılar ikili ilişkilerimizin her veçhesine olumlu etki yapmaktadır. Özellikle, UNIFIL'de görev yapan birliklerimizin sergilediği olumlu performansın hem bölgesel hem de küresel barışa katkısı tartışılmazdır. Öte yandan, askerî kuvvet katkısında bulunduğumuz yegâne barış gücü

harekâtı niteliğindeki UNIFIL'e iştirakimizin sürdürülmesi bir yandan uluslararası barışın korunmasına yönelik çabalar kapsamında ülkemizin görünürlüğünün artırılmasını sağlarken diğer yandan, kapsamlı sivil, askerî iş birliği faaliyetleri vasıtasıyla Lübnan toplumunun her kesiminde görünürlüğümüzün perçinlenmesine hizmet etmektedir ve özellikle de kriz anlarında bu görünürlük çok ciddi bir siyasi sermayeye dönüşmektedir.

Benzer şekilde, Lübnan'da sadece UNIFIL'le bulunmamaktayız, aslında UNIFIL'den çok daha güçlü ve etkin bir şekilde TİKA faaliyetleriyle bulunmaktayız. TİKA faaliyetleri hem iki ülkenin ilişkilerinde hem de bölgesel faaliyetlerde çok önemli bir rol üstlenmektedir. Lübnan, daha önce de zikrettiğim gibi, birçok farklı etnik, dinî, mezhepsel unsuru barındırması nedeniyle TİKA faaliyetlerinin de oldukça zorlu bir şekilde yapıldığı ve ancak başarılı olduğu ülkelerden bir tanesidir çünkü aynı anda bütün bu farklılıkları tatmin edecek ve dengeli, adil kabul edilebilecek bir yardım politikası izlenmesi gerekmektedir. Özellikle, Türkmenlere yönelik projeler ağırlıklı olarak gerçekleşse de Lübnan Beyrut Program Koordinasyon Ofisinin 2014 yılı sonlarında faaliyete geçmesiyle birlikte gerçekten birçok farklı kesime ulaşan TİKA projeleri hayata geçmiştir. Türkmenler başta olmak üzere, dediğim gibi, hastane ve sağlık merkezlerinin yapılması, tam donanımlı ambulans sağlık ekipmanlarının hibe edilmesi, binlerce fakir insana ve 750 bin Suriyeli mülteciye kaliteli sağlık hizmeti verilmesi, Türkmen köylerinde 20 bin kişinin evlerinde istifade ettiği içme suyu projesinin tamamlanması, belediye, kültür, sosyal ve sağlık merkezleri, yine açılan yanık hastanesi –Lübnan'daki tek hastane- gibi birçok başlıkta TİKA faaliyetleri gerçekten oradaki insanların o zorlu hayatını rahatlatan önemli bir unsura dönüşmektedir. Dolayısıyla, bugün bu tezkereye verilecek olan destek sadece oradaki askerî görünürlüğe değil, aslında o görünürlüğün bir entegre unsuru olarak faaliyetlerini yoğun bir şekilde sürdüren Lübnan'daki TİKA faaliyetlerine de yardımcı olacak bir dinamik olacaktır.

Bunları dile getirdikten sonra, tezkereye grup olarak destek vereceğimizi bir kez daha söyleyip bugün de tartışmanın merkezini oluşturan birkaç konuya ben de değinmek istiyorum. Kaldı ki bugün “Lübnan” dediğimiz mesele bu tartışmaların da çok uzağında değildir. Çünkü küresel siyasi dinamikler ve küresel düzen şeklinde tarif edebileceğimiz sistemik yapı içerisinde oldukça ciddi çalkantıların, eksen kaymalarının yaşandığı bir dönemden geçiyoruz. Bir taraftan hem küresel siyasi organizasyonlarda çok ciddi bir çalkantı var, aynı anda küresel ekonomik organizasyonlarda bir çalkantı var, yetmiyormuş gibi güvenlik organizasyonlarında da bir çalkantı var. Yani bir taraftan NATO'da çok ciddi sorunlar baş gösterirken diğer taraftan Dünya Ticaret Örgütünde çok ciddi anlamda bir kısır döngü yaşanıyor, Birleşmiş Milletlerde de yaşanan tıkanmaya hepimiz şahitlik ediyoruz. Dolayısıyla, aslında ilan edilmemiş bir küresel kısır döngü, küresel siyasetçilik diyebileceğimiz bir dönemden geçiyoruz. Bunun elbette çok özel sebepleri var; küresel sermaye birikimiyle ilişkisi var, kapitalizmle elbette ilişkisi var, 1945 sonrası kurulan düzenle ilişkisi var ama bugün biz, bizim payımıza düşen kısmını oturup değerlendirmek ve küresel ve bölgesel anlamda yaşanan gelişmelere dair bir perspektif ortaya koymak durumundayız.

Özellikle kendi coğrafyamıza baktığımızda 11 Eylül sonrası yaşanan işgallerin gerçekten fay hatlarını harekete geçirdiğini görüyoruz. Hemen etrafımızdaki 11 Eylül sonrası benzer ve farklı sebeplerden ama iki aktörün başat şekilde müdahil olduğu krizlerde neredeyse dokunulmadık alanın kalmadığını görüyoruz. Yani Afganistan, Irak, Lübnan, Gazze, Gürcistan, Ukrayna, Kırım doğrudan ya askerî müdahale, işgal, ilhak gibi süreçlerle karşı karşıya kaldı, ardından Arap isyanlarıyla beraber de bir bölgesel domino etkisiyle Irak'ta kırılan bu fay hattı bölgenin farklı farklı yerlerinde âdeta bir tsunami etkisiyle depremlere yol açtı ve ortaya çıkan manzara gerçekten maalesef hiç iç açıcı değil. Bugün bölgemizdeki türbülans doğrudan veya dolaylı bir şekilde etkilenmeyen hiçbir ülke yok, bir kere bunun altını çizerek devam etmemiz lazım. Sadece doğrudan ve dolaylı etkilenmeyi geçelim, artık

yeni bir fenomenle karşı karşıyayız, yeni küresel güvenlik tehdidinin de, bölgesel güvenlik tehdidinin de büyük ölçüde, doğrudan, uluslararası -yani iki ulus devlet arasında- kastederek söylüyorum- gerilimler veya savaşlardan ziyade, ağırlıklı olarak “sirayet etkisi” diyebileceğimiz, krizlerin yayılma etkisiyle şekillendiği bir döneme giriyoruz.

Dolayısıyla, bulunduğunuz coğrafyanın, bulunduğunuz konumun, tarihsel pozisyonunuzun, geleneksel politikalarınızın çok da fazla bir anlamının kalmadığı ve küçük krizin olmadığı bir dünya sistemi içerisindeyiz artık. Sizden çok uzakta, sizinle çok alakasız ve çok küçük olduğunu düşünebileceğiniz bir kriz oldukça dolambaçlı yollarla hızla sizi de etkisi altına alan bir kriz dalgasına dönüşebilmektedir. Yani, yerkürenin herhangi bir yerinde, âdeta işte o tsunami meselesinde olduğu gibi, yaşanacak bir siyasal tektonik hareket bambaşka bir yerde bir deprem etkisine yol açmaktadır. 45 sonrası oluşan düzenin mal, sermaye ve emeğin sınırsız dolaşımını sonuna kadar destekleyip hayata geçirmeye çalışırken krizlerin de sınırları aşıp gerçekten çok farklı yerlere ulaşabileceğine dair siyasal gümrük duvarları inşa edebileceğini düşünmesi oldukça naif bir yaklaşımdır. Bu yönüyle mülteci sorununun Avrupa kriziyle, Arap isyanlarının Amerikan seçimleriyle, Güney Afrika, Güney Asya güvenlik sorunlarının küresel ekonomik krizle ya da küresel siyasetсіzlik döngüsüyle küresel kurumlarda yaşanan tıkanmanın doğrudan birbiriyle alakası vardır. İşte, tam da bundan dolayı bizim yıllardır anlatmaya çalıştığımız şey meselelerin ve sorunların kökenine inmeden ve gerçekten orada yüzleşme yaşamadığımız sürece krizlerin nerede ne zaman patlayacağını tahmin etmemiz mümkün değildir. Suriye’de yıllardır bunu anlatmaya çalışıyoruz. Daha Dera’da gencecik çocuklar vahşice katledilirken dile getirdiğimiz de buydu. Ardından geçen yıllar içerisinde binlercesi Akdeniz, Ege’de canını kaybederken dile getirdiğimiz de buydu. Irak işgal edilmesin diye komşu ülkeler konferansında dile getirdiğimiz buydu. Benzer şekilde, İsrail’e, yaptığı işgallerden vazgeçmesi ve Gazze’de katliamı durdurması gerektiğini söylerken de dile getirmeye çalıştığımız buydu. Ardından bu kriz, kendisini terörizm, mülteci sorunu, küresel siyasetсіzlik ve tıkanma olarak gösterdiğinde de herhâlde gerçekten şaşırmamamız gereken bir durumla karşı karşıyayız.

Bugün Avrupa’da yaşanan meseleye de birkaç cümle söylemekte fayda var. Özellikle İngiltere’nin çıkışıyla beraber sadece Avrupa Birliği değil, Avrupa fikrinin kendisi de kimlik anlamında, siyasal anlamda, ekonomik anlamda ve jeopolitik dinamikler anlamında ciddi bir tartışmanın içerisine girmiştir ve bir domino etkisi olacaktır. Benzer şekilde, bugüne kadar oldukça sorunlu yerlerden yaşanan sirayet etkisinin bugün Kuzey’in en refah ekonomik birliği ve siyasal birliği gibi görünen yerden dünyaya sirayet etkisi, yayılma ihtimali bulunmaktadır. Türkiye, bu ilişkiyi rasyonelleştirmek için elinden geleni yapmaktadır. Doğrudur, 2004’te yeni bir sayfaya geçilmiştir ama ondan sonra da Türkiye bu ilişkiyi rasyonelleştirmek için elinden geleni yapmış, maalesef bu rasyonelleştirme tekliflerinin tamamı çaresiz kalmıştır çünkü Avrupa Birliğinde karar alma süreçleri içine düştükleri kısır döngüden çıkarak Türkiye’ye net bir pozisyon ifade edecek duruma hiçbir şekilde gelememiştir, bu da krizin kaynağıdır. Ümit ederiz, AB krizi öncelikle bir Avrupa krizine dönüşmez, ardından da sirayet etkisi, domino etkisi yaparak küresel anlamda yeni bir kısır döngünün ortaya çıkmasına yol açmaz.

Türkiye-İsrail ilişkilerine gelince, İsrail devleti bir şekilde işgalle kurulduğu günden itibaren Türkiye-İsrail ilişkileri zannedildiğinin aksine hiçbir zaman normal ilişkiler şeklinde devam etmemiştir. Her dönemde bir şekilde sorun yaşanmış ya büyükelçiler geri çağırılmış ya ciddi anlamda İsrail telin edilmiş, İsrail protesto edilmiş; toplumsal olarak da Türkiye’de halkımızın, milletimizin İsrail’e nasıl baktığına dair herhâlde bir cümle kurmama bile gerek yoktur. Dolayısıyla, “Bu iş politika malzemesi yapılıyor.” falan gibi cümleler çok da anlamlı cümleler değildir. Bu, ortadadır, buna nasıl tepki vereceği siyasi partilerin eğer milletle biraz rasyonel ilişki geliştirebilirlerse gayet açıktır yani milletin bu kadar tepki verdiği bir aktöre sizin de nasıl ilişki kurabileceğiniz konusunda çok kafa karışıklığı içerisinde

olmaya gerek bulunmamaktadır. Türkiye-İsrail ilişkilerinin anormal olduğu dönemler olmuştur, çok değildir ama bir tanesi özellikle dikkat çekicidir, sadece 28 Şubat dönemi. 28 Şubat döneminde Türkiye-İsrail ilişkileri anormal bir çizgiye girmiştir, tarihinde Türkiye'nin görmediği bir ilişki biçimi ortaya çıkmıştır. Millet de bunu 2002'de, bu anormalliği rasyonelleştirerek düzeltmiştir.

Benzer şekilde orada konu açılırken BOP'tan falan bahsedildi. Yani bunun üzerine söylenebilecek çok fazla bir şey yok ama BOP'un antitezinin 2002'de iktidara gelen AK PARTİ olduğunu sadece Türkiye'de değil bölgede ve dünyada herkes görmüştür, kayda geçmiştir.

Birkaç konuya daha değinip bitireceğim. “Özürle ilgili yazılı belge var mı?” denildi. Bu soru sorulabilir; olabilir de, olmayabilir de, ben “var” diye biliyorum ama bir anlamı yok bunun yani dünyadaki birçok liderin kabul ettiği, 3 liderin aynı anda görüşme yaptığı bir yerde bu talep gelebilir, isteyebilirsiniz ama bu kayda geçmiştir, bu anlaşmada kayda geçmiştir, çok da bizi bir yere götürecek bir şey değildir.

Hamas üzerinden ilişkiden bahsedildi. Arkadaşlar, yani Hamas ile Türkiye'nin ilişkiye geçmesi Hamas'ın resmî olarak 2006'da seçimleri kazanmasıyla birlikte başlamıştır. Gazze meselesinde ise Gazze'deki hâlen defakto ve seçilmiş fiilî hükümetin Hamas hükümeti olmasından dolayıdır. Aslında Batı Şeria'da da seçilmiş son hükümet Hamas hükümetidir. Dolayısıyla, bundan daha rasyonel bir durum yoktur. Kaldı ki Mahmud Abbas da asla ihmal edilmemiştir, bütün bu süreçler de kendisine haber verilmiştir.

Usame Hamdan'dan bahsedildi. Ben o cümleyi bilmiyorum, gerçekten öyle bir cümle var mı? Ama Usame Hamdan, Hamas dış ilişkiler sorumlusu değil, onu biliyorum. Tazminat karşılığında davalarından vazgeçtiği söylendi davacıların; bu ifadeyi şiddetle kınıyorum, gerçekten çok ayıp bir ifadedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAHA ÖZHAN (Devamla) – Gazze'de ambargo gerçekten ağırdır ve bu ambargonun en ağır kısmı da konut, elektrik, su gibi orada paha biçilmez şeylerdir. Bu anlaşmayla beraber Türkiye-İsrail ilişkileri belli bir safhada normalleşmeye başlamıştır ama altını çizerek söylüyorum, başlamıştır.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özhan.

Sayın Gök, sisteme girmiştiniz, bir dakika süre veriyorum.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, düşen Rus uçağıyla ilgili olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Putin'e mektup gönderildiğine dair Kremlin'den yapılan resmî açıklama konusunda bilgi verilmesini istediğine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün dış politikayla ilgili birbiri ardına haberler gelmeye devam ediyor. Sayın Bakan kürsüye çıkmadan önce kendisine bir soru yöneltmek istiyorum, o konuda bilgi verirse seviniriz. Tüm ajanslar, Türkiye'nin düşen uçak konusuyla ilgili olarak, Rus uçağıyla ilgili olarak, Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından Putin'e mektup gönderildiğini ifade ediyorlar, Kremlin'den böyle bir resmî açıklama yapılmış. Sayın Bakan bu konuda da bilgi verirse seviniriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gök.

Sayın Erdoğan, hayırdır?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın hatip konuşmasında BOP’un antitezinin AKP olduğunu iddia etti ama BOP’a eş başkanlık yapmış bir partinin BOP’a nasıl antitez olduğunu Sayın Bakan konuşmasında anlatırsa biz de bilgilenmiş oluruz.

Teşekkür ediyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER (Devam)

1.- Başbakanlığın, Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin 5 Eylül 2016 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL harekâtına iştirak etmesi hususunda Anayasa’nın 92’nci maddesi uyarınca Hükûmete izin verilmesine dair Başbakanlık tekeresi (3/802) (Devam)

BAŞKAN – Gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahıslar adına ilk söz İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı’ya aittir.

Buyurun Sayın Salıcı. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Lübnan’a gidecek olan istikrar gücüyle ilgili şahsım adına söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilen tezkerede aynen şu ifadeler yer alıyor; gerekçe bölümünü söyleyeyim: “Bu çerçevede Türkiye’nin katkısının gerek Birleşmiş Milletler sistemi içinde gerek bölgesel ve küresel ölçekte gerekse kapsamlı sivil-asker iş birliği faaliyetleri vasıtasıyla Lübnan toplumunun her kesimi nezdinde görünürlüğünün artmasına, barış ve istikrarın korunmasına yönelik politikasının sürdürülmesine hizmet edecektir.” deniliyor. Bu gayet iyi niyetli bir temenni, gerekçe. Dolayısıyla orada 2006 yılından beri bulunan askerlerimizin de Lübnan’da barışa, istikrara ve oradaki huzura hizmet ediyor olması bizim de arzu edeceğimiz bir şey.

Az önce AKP Grubu adına konuşan Sayın Taha Bey de konuşmasının bir yerinde yine bundan iyi bir temenni olarak bahsetti, dedi ki: “Barış, güvenlik, istikrar ve refah kuşağı yaratılmalıdır.” Tamamen hemfikiriz.

Öbür taraftan, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarı döneminde yapılan işlere baktığımız zaman, ortada ne barış var ne güvenlik var ne refah var; istikrar kuşağı hiç yok.

Şimdi, temenniler güzel ama iktidar olan kesimin, icranın başının yani Hükûmetin temenniden öte politikalar ortaya koyması gerekir ya da temennilerine uygun politikalar ortaya koyması gerekir ki yaptığımız işle söylediğimiz şeyler uyumlu olabilsin. Maalesef ortada tam tersi bir durum söz konusu. Bakın ben size isterseniz biraz sayayım:

Bir tarafta Suriye var. Suriye’deki bütün problem Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde yaşandı. Son beş yıllık dönem, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde oldu. Yarım milyon insan öldü, doğrudur, sizin iktidarınız döneminde, sizin izlemiş olduğunuz yanlış politikaların sonucunda o ölümlerin artmasına maalesef katkı sunmuş oldu Adalet ve Kalkınma Partisi. Bir diğeri:

3 milyona yakın mülteci Türkiye’ye geldi, hoş geldiler. Biz elimizden gelen misafirperverliği göstermek isteriz. Ama “Niye geldiler?” sorusu hâlâ açıktadır. “Neden böyle bir durum ortaya çıktı da bu 3 milyon kişi kendi yurdunu değiştirmek zorunda kaldı, komşu bir ülkeye gitmek zorunda kaldı?” sorusu hâlâ açıktadır.

Öbür tarafta Irak, Türkiye'nin yaşamış olduğu sorunlardan bir diğeri. İran, yukarıda Ermenistan. Daha iki gün önce Papa Ermenistan'a gidip tekrardan soykırım olduğunu ifade etti ve Avrupa'nın önemli ülkelerinde, önemli demokrasilerinde parlamentolardan soykırım olduğuna dair kararlar arkaya geliyor.

Bunların hepsi bu dönem içinde oldu arkadaşlar. Diğer taraftan Kıbrıs'a, Doğu Akdeniz'e baktığımız zaman Güney Kıbrıs'ın yapmış olduğu hamleleri göreceğiz ki sizin iktidarınız döneminde, çok yakın bir zamanda, Lübnan, bizim barış ve istikrar olsun diye deniz gücü gönderdiğimiz Lübnan, Güney Kıbrıs'la münhasır ekonomik bölge anlaşması imzaladı arkadaşlar. Bunu engelleyemedi Türkiye. Sadece o imzalamadı, Mısır da imzaladı, onu da engelleyemedi Türkiye; sadece o imzalamadı, İsrail de imzaladı, bunu da engelleyemedi Türkiye. Yani biz Doğu Akdeniz'de bir güvenlik bölgesi oluşsun, Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin çıkarları korunsun, orada bir huzur kuşağı ortaya çıksın amacıyla bir siyaset izledik ya da bu siyasetin temennilerini ortaya koyduk ama Türkiye'nin çıkarlarının tam tersine bir sonuç ortaya çıktı. Eğer Güney Kıbrıs bu anlaşmaları yapamamış olsaydı, bugün Türkiye'nin İsrail'le ilgili yapmış olduğu anlaşmanın 3 tane temel koşulundan 2 tanesi yerine gelmişti zaten. 3'üncüsü Gazze'deki ablukanın kalkmasıydı. Gazze'deki ablukanın kalkması için İsrail'e bu kadar çok taviz vermek zorunda kalır mıydı? Artı, kalkmamış bir ablukanın kalkmasını ortaya koymak için bu kadar çok taviz vermek zorunda kalır mıydı arkadaşlar?

Dışişleri Komisyonuna uluslararası anlaşmalar geliyor bir süreden beri. Herhâlde şu ana kadar Dışişleri Komisyonumuz bizim Parlamentoda en sık toplanan, en yoğun çalışan komisyonlardan bir tanesi. Bu komisyona gelen anlaşmalardan bazıları da Filistin'le ilgili sembolik anlaşmalar. Bu anlaşmalar sırasında biz gelen bürokrat arkadaşlara sorularımızı soruyoruz. Diyoruz ki: Değerli arkadaşlar, Türkiye'de Filistin'in ya da Gazze'nin İsrail'in Aşdod Limanı haricinde doğrudan bir ulaşımı var mı? “Yok.” Mavi Marmara olayı yaşanmadan önce böyle bir ulaşım imkânı var mıydı? “Yoktu.” Türkiye'den İsrail'e gidecek olan her şey, Aşdod Limanı üzerinden, kontrol edildikten sonra Gazze'ye ya da Filistin'e geçmek zorundadır. Peki arkadaşlar, bugün anlaşma açıklandı. Bugün itibarıyla Türkiye'den Gazze'ye gidecek olan herhangi bir geminin Aşdod Limanı'nda İsrail denetimine tabi tutulmadan İsrail'e geçme imkânı var mı? Yok. E, peki biz altı yıldan beri İsrail'le niye kavga ettik arkadaşlar? Ya da bugün “zafer” diye sunduğumuz şey nedir? Bundan önce de İsrail'i baypas ederek Gazze'ye yardım ulaştırıyordunuz, bugün de İsrail'i baypas ederek Gazze'ye yardım ulaştırıyorsunuz. Yani bütün mesele aslında TOKİ'nin orada yapacağı bir miktar sosyal konut mudur ya da Türkiye ile Almanya iş birliğinde orada yapılacak olan enerji üretim tesisi midir?

Meseleyi, Türkiye'nin dış siyasetini o kadar büyük zikzaklar içinde götüren bir iktidarla karşı karşıyayız ki, bir süre sonra, Türkiye, İngiltere'de bu hafta sonu yapılan Brexit oylamalarında İngiltere'nin ana gündem maddesi hâline geldi. Nasıl geldi? Sayın Cumhurbaşkanı arada bir çıkar, “Ey Avrupa Birliği! Ey Rusya!” der ya, orada Başbakan David Cameron çıktı, “Ey Türkiye!” dedi. Bu bizim canımızı sıktı. İktidarın da canını sıktı, muhalefetin de canını sıktı. Biz Türkiye'nin başka bir ülkenin iç işlerinde malzeme olarak kullanılmasını istemeyiz. İstemeyiz ama biz, şu ana kadar ilişkide olduğumuz bütün ülkeleri kendi iç siyasetimizde malzeme olarak kullandık. Avrupa Birliğini biz, malzeme olarak kullandık mı arkadaşlar? Kullandık. “Biz” derken Hükûmetten bahsediyorum. Biz, İsrail'le ilişkileri iç politika malzemesi olarak kullandık mı? İsrail'i şeytanlaştırdık mı? Şeytanlaştırdık. Her şeyi iç politika malzemesi olarak kullandık. Biz, Ermeni soykırımı iddialarını iç politika malzemesi yaptık mı? Yaptık. Biz, “Ey Obama!” deyip Amerika'yla ilişkileri iç politika malzemesi hâline getirdik mi? Getirdik.

Vezneciler saldırısından sonra havuz medyasının önemli gazetelerinden bir tanesi, Vezneciler'deki terör saldırısında "Alman İşi" diye başlık attı arkadaşlar. Yani "Bu terör saldırısının arkasında Almanya vardır." diye başlık attı, açıp bakabilirsiniz. Türkiye'de yaşanan her olumsuz olayı örtmek için biz maalesef, yurt dışındaki gelişmeleri, Türkiye'nin bir iç siyaseti hâline getirdik.

Dolayısıyla, bugün itibarıyla ortaya çıkıp da, "Bölgesel, küresel barış ve istikrarın korunması için biz terzere getiriyoruz." dediğinizde... Biz tabii ki "evet" oyu vereceğiz, 2006 yılından beri de "evet" oyu veriyoruz çünkü barışa, istikrara, samimi bir şekilde inanıyoruz. Ama öbür taraftan Hükûmetin izlemiş olduğu siyasete baktığınız zaman bu konuşmaların hiçbirleriyle teğet dahi geçmeyen bir süreç var.

Bir taraftan biz, barış ve istikrar için oraya hücumbot, firkateyn gönderiyoruz, öbür taraftan bundan önceki Başbakan, "Biz, Şam'da Emevi Camisi'nde namaz kılacağız." diyordu. Yani Lübnan'a "barış" Suriye'ye "savaş" demiş oluyorsunuz. Bir yandan, Lübnan'da barışı korumak için firkateyn gönderiyoruz, öbür taraftan Suriye'de tanıdığımız tanımadığımız, bildiğimiz bilmediğimiz bütün örgütlere silah gönderiyoruz.

Değerli arkadaşlar, dış politika istikrar gerektirir. Yani bölgesel istikrar gerektirdiği gibi dış politikanın da kendi içinde istikrarlı olması gerekiyor. Muhalefetin de iktidarın da Türkiye'nin dış politikasından ortak olarak etkilendiği bir düzlemde, bizim ülkemizin dış ülkelerdeki itibarını koruyabilmemiz ve çıkarlarımızı koruyabilmemiz açısından bu tür zikzaklara açık olmayan bir siyaset izlenmesi gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, sürem az kaldı ama hızlıca birkaç başlığa değineyim. Bundan önceki Dışişleri Bakanları döneminde hep şundan bahsedildi, dendi ki: "Türkiye, Orta Doğu'nun sahibi, lideri ve aynı zamanda hizmetkârıdır." Bunu bir kenara yazalım. Aynı zamanda, "Bu bölgede Türkiye'ye sorulmadan hiçbir şey yapılamaz.", "Türkiye, model ülkedir." dendi.

Değerli arkadaşlar, bütün bu sözler, güzel sözler, ama uygulamaya baktığınız zaman Mısır'daki darbe, Türkiye'ye sorularak mı yapıldı? Türkiye'nin turizm sektörü, Rusya'yla olan ilişkilerden dolayı, Türkiye'ye sorularak mı çöktürüyor arkadaşlar? Ya da o uçak düşürüldüğünde, Rusya uçağı düşürüldüğünde o gün itibarıyla "Millî güvenlik sorunu var.", "Türkiye'nin ulusal egemenliğine aykırıdır." dendi; doğrudur, bir uçak Türkiye sınırlarını ihlal ediyorsa Türkiye'nin ulusal egemenliğine aykırıdır. Peki, daha sonra Sayın Cumhurbaşkanı çıkıp bunu pilotaj hatasına indirmede mi? Neredeyse özür anlamına gelecek sözler edildi.

Bu tür zikzak yapan dış politikanın yanlış olduğunu ifade ediyor, Meclisinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Hükûmet adına Millî Savunma Bakanı Sayın Fikri Işık konuşacaklardır.

Buyurun Sayın Işık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü bünyesinde bulunan Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 5 Eylül 2016 tarihinden itibaren UNIFIL Deniz Görev Gücü'ne bir yıl daha katılımı hususunda, Anayasa'mızın 92'nci maddesi uyarınca Hükûmete izin verilmesine dair Başbakanlık tezkeresinin gerekçelerini açıklamak üzere huzurunuzda bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Konuya geçmeden önce, özellikle bugün hem Sayın Başbakanımız tarafından hem de İsrail Başbakanı tarafından açıklanan İsrail’le mutabakatla ilgili birkaç cümleyi ifade etmek isterim. Öncelikle, bu anlaşmanın hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Mavi Marmara olayının hemen ardından Türkiye, 3 tane madde koydu. Türkiye, dış politikasında sadece AK PARTİ iktidarı döneminde değil, bütün cumhuriyet tarihi dönemimizde kategorik karşıtlık temelinde bir dış politika izlememiştir. Biz, dünyadaki tüm ülkelerle olabildiğince iyi ilişkiler kurmaya, barış içerisinde münasebetlerimizi sürdürmeye gayret gösterdik. Bu, Türk dış politikasının da temelidir, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün “Yurtta sulh, cihanda sulh.” ilkesinin de aslında bir yansımasıdır. Bu noktada İsrail’le bir kategorik karşıtlığımız dün olmadı, bugün de böyle bir kategorik karşıtlığımız yok.

Burada özellikle Mavi Marmara olayından sonra Türkiye 3 tane maddeyi net olarak ortaya koydu; özür dilenmelidir, tazminat ödenmelidir ve Gazze’ye yönelik ambargo kaldırılmalıdır. “Bu 3 madde gerçekleşmeden Türkiye ile İsrail’in anlaşması mümkün değildir.” diye o gün, ilk gün tavrımızı koyduk. Bugün geldiğimiz noktada, evet, özür dilenmiştir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Nasıl dilendi ya?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI FİKRİ İŞİK (Devamla) – Hiç eğip bükmeye gerek yok. Bunu bütün dünya kabul ediyor. Tazminat konusu, bu anlaşmayla birlikte açıklığa kavuşturulmuştur, vuzuha kavuşturulmuştur. Evet, Gazze’ye de ambargo Türkiye üzerinden kaldırılmaktadır. Her türlü insani yardımın Türkiye üzerinden Gazze’ye ulaştırılmasının önünde bir engel kalmamıştır. Bunun da ötesinde, Gazze’nin şu anda içinde bulunduğu sıkıntıları çözecek işte, elektrik ihtiyacının karşılanması için şebeke dâhil bu alanda çalışma yapılması, su temini konusu, inşaatlar konusu, Cenin’deki organize sanayi bölgesinin tamamlanması, hastanenin tamamlanması gibi konular da bu anlaşmayla garanti altına alınmıştır. Bu noktada Türkiye’nin talepleri yerine geldiği için de bu anlaşma imzalanmıştır. Burada İsrail basınında yapılan yorumları okursanız bunun Türkiye’nin başarısı mı, İsrail’in başarısı mı olduğunu çok net görme imkânınız olur.

Bu konuyla ilgili Meclis grup başkan vekillerinin talebini, özellikle bu kısa açıklamadan sonra, Hükümetimize de tekrar, ben de Hükümet üyesi bir Bakan olarak ileteceğim. Ancak, şunu da hatırlatmakta fayda var: Bu, bir uluslararası anlaşma olduğu için en kısa sürede Türkiye Büyük Millet Meclisine gelecektir, önce Dışişleri Komisyonumuzda daha sonra da Meclis Genel Kurulunda bu uluslararası anlaşma görüşülecek ve karara bağlanacaktır. Bu noktada da Meclisimiz, konuyu detaylı olarak kendi gündemine alıp görüşecektir.

Rusya’yla ilişkilerle ilgili, evet, çok önemli gelişmeler var. Biz, aynen İsrail’le olduğu gibi Rusya’yla da ilişkilerimizin sorunsuz olarak yürütmesini hedefliyoruz. Var olan problemlerin çözülmesini ve iyi komşuluk ilişkilerinin devam etmesini istiyoruz. Bununla ilgili, 24 Kasım’daki uçak krizinden sonra Türkiye, daima yapıcı ve sorunun çözümüne yönelik bir tutum belirlemiştir. Bu tutumun artık yavaş yavaş sonuç vermeye başlamasından da büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Çok önemli gelişmelerin hemen arifesinde olduğumuzu, Rusya’yla da ilişkilerimizin öncelikle normalleştirilmesi ve daha sonra da geliştirilmesi için önemli çalışmaların yürütüğünü ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu girişten sonra özellikle Lübnan tezkeresiyle ilgili konuya dönersek, tehdit algılamalarının sürekli değiştiği ve buna bağlı olarak güvenlik politikalarının gün geçtikçe karmaşılaştığı günümüz dünyasında fırsat ve risklerin iç içe geçtiği bir coğrafyada yer alan ülkemizin etkin bir dış politika yürütmesi her zamankinden daha da önemlidir. Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde yaşanan değişim ve dönüşüm süreci, sancılı bir şekilde devam etmektedir. Bölge ülkeleriyle olan tarihi, siyasi ve ekonomik bağlar nedeniyle ülkemiz, bölgede barış ve istikrarın tesis

edilmesine yönelik girişimlere her zaman destek vermektedir. Dünyanın her yerinde olan her türlü olaydan Türkiye'yi ve AK PARTİ Hükümetini sorumlu tutma anlayışının aslında pratikte bir karşılığı da yoktur.

Bölge ülkeleriyle olan bağlarımızın yanı sıra, bölgemizdeki gelişmelerin ülke güvenliğimiz ve dış politikamız üzerindeki yansımaları nedeniyle meydana gelen gelişmelere kayıtsız kalmamız mümkün değildir. Başta komşularımız olmak üzere, bölge ülkelerinde barış, güvenlik, istikrar ve refahın hâkim kılınması, millî çıkarlarımızın korunması açısından da büyük önem arz etmektedir. Ülkemiz, bu doğrultuda sürecin başından itibaren bölge halklarının yanında yer alarak çok boyutlu, sağduyulu, ön alıcı, gerçekçi ve somut bir dış politika uygulamaktadır.

Evet, Suriye'de Esed tavrını değiştirmeseydi, Türkiye'nin Suriye politikası değişmezdi. Suriye'de demokrasi taleplerini insanların tepelerine bomba yağdırarak bastırma gibi bir esef verici tutuma Esed girmeseydi, Türkiye'nin Esed'le ilişkileri bozulmazdı. Bunları hepimizin iyi bilmesi gerekiyor.

Ayrıca, küresel ölçekli sorunların ancak küresel ölçekli iş birliği mekanizmalarıyla çözülebileceğinin bilincinde olan ülkemiz, bölgede yer alan tüm yapıların içerisinde yer almayı dış politikasının bir gereği olarak görmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölgenin istikrarı bakımından kilit önemi haiz Lübnan, hassas dengeler üzerine kurulu sosyopolitik dokusu, bölgesel konjonktür ve iç siyaset parametrelerinin karmaşık yapısıyla zor bir süreçten geçmektedir. Bu süreçte Lübnan, Suriye'de rejimin halka karşı uyguladığı kanlı şiddet ve baskı politikalarının bölge istikrarına yönelik artan tehdidi, Suriye'deki durum ve ülkedeki çatışmalardan doğrudan etkilenen iç siyasi gelişmelerin siyaset ve güvenlik üzerindeki olumsuz etkileri, Hizbullah'ın artan ölçüde Suriye rejimine destek vermesi ve Suriye'deki iç savaşta rejimin yanında fiilen yer alması sonucu ülkenin Suriye'deki gelişmelere müdahil kılınması ve ülke içindeki dinî ve mezhepsel çatışmaların şiddetlenmesi, çatışma ortamından kaçarak komşu ülkelere sığınmak durumunda kalan milyonlarca Suriyeli'nin oluşturduğu mülteci baskısıyla başa çıkmaya çalışmakta ve ciddi bir sınamadan geçmektedir.

Orta Doğu'da yaşanan ayrışmaların bir anlamda küçük modelde hayat bulduğu Lübnan'da siyasi ve toplumsal yapı, dinî ve etnik topluluklar arasında kurulmuş orantısız bir dengeye dayanmaktadır. Hassasiyet arz eden bu yapı, Suriye'de yaşanan ihtilafın Lübnan'a yansmasıyla daha da kırılgan bir hâl almaktadır.

Yaklaşık 4,5 milyon nüfuslu Lübnan, bugün 1,5 milyondan fazla Suriyeli ve Filistinli mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Bölgede ortaya çıkan Şii-Sünni gerginliği ve mülteci baskısının etkileri, Lübnan'da asgari düzeyde tutulmadığı takdirde ülkede yaşanabilecek mezhep temelli bir iç çatışma, komşu ülkeler başta olmak üzere, bölgesel ve küresel düzeyde barış ve istikrara yönelik ciddi risk ve tehdit oluşturarak telafisi olmayan derin yaralara, hasarlara yol açabilecektir.

Ülkemiz, bu zorlu süreçte gerek Suriye'de yaşanan gelişmelerin Lübnan'a yönelik olumsuz etkilerinin önlenmesi gerekse Lübnan'ın iç istikrarını hedef alan teşebbüslere mâni olunması amacıyla Lübnan'ın farklı kesimlerinden çeşitli lider ve kanaat önderleriyle temaslarını yoğun bir biçimde devam ettirmekte, uluslararası toplumu da bu istikamette yönlendirmeye çalışmaktadır. Ayrıca, ülkemiz, Suriye'deki ihtilafın olumsuz yansımaları karşısında Lübnan'ın istikrarının ve güvenliğinin desteklenmesi ve uluslararası toplumun gayretleri arasında eş güdüm sağlanması amacıyla Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin girişimi ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyelerinin katılımıyla oluşturulan Lübnan için Uluslararası Destek Grubu çalışmalarına da destek sağlamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz, geçmişte olduğu gibi, bundan sonra da dünya istikrarı açısından önemi her geçen gün artan barışı destekleme harekâtına katkıda bulunmaya, bölgesinde ve dünyada istikrar ve barışın tesis edilmesinde rol oynamaya devam etme kararlılığındadır. Ayrıca, bu süreçte Lübnan ordusunun bölge istikrarı açısından desteklenmesi de büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda da ikili düzeyde yürütülen askerî iş birliği faaliyetlerimizin yanı sıra, Lübnan ordusuna destek sağlanması hususunda uluslararası platformda yürütülen çabalara da aktif katkı sağlamaktayız. Lübnan'ın istikrar ve refahına attığımız önem çerçevesinde bu ülkede barış ve istikrarın sağlanmasına yönelik olarak ortaya koyduğumuz somut katkılar, ikili ilişkilerimizin her veçhesinde olumlu etkiler yapmaktadır. Nitekim, UNIFIL'e kuvvet katkısında bulunduğumuz 2006 yılından bu yana, UNIFIL tarafından icra edilen görevler kapsamında Türk Silahlı Kuvvetleri unsurları tarafından hayata geçirilen birçok önemli proje, Lübnan halkının hafızalarında yer etmiştir. Bunlar arasında köy okullarının elektrik ihtiyaçlarının karşılanması, köy okullarına oyun sahaları, sağlık ocakları ve su depoları inşa edilmesi, yol inşaatı gibi projeler bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm bu çabalarımızın uluslararası ortamdaki en somut göstergesi olan ve tezkerenin konusunu oluşturan UNIFIL, 2006 yazında yaşanan İsrail-Lübnan savaşına son verilmesi ve ateşkes sağlanması için Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 11 Ağustos 2006 tarihinde aldığı 1701 sayılı kararı uyarınca Lübnan'da barışın tesisi ve idamesi amacıyla oluşturulan uluslararası bir güvenlik gücüdür. Ülkemizin de oluşturulmasında aktif rol aldığı süreçte bu irade doğrultusunda Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının UNIFIL'e iştirak etmeleri kararı, yüce Meclisimizin 5 Eylül 2006 tarihinde 880 sayılı Kararı'yla onaylanmış ve Türk Silahlı Kuvvetleri unsurları, Ekim 2006'dan itibaren bölgeye konuşlandırılarak görevlerine başlamışlardır.

Lübnan-İsrail sınırında istikrar ve güvenliğin sağlanmasına önemli katkılarda bulunan UNIFIL'in görev süresi, bugüne kadar 9 kez uzatılmıştır. UNIFIL'e 2013 yılına kadar bir istihkâm bölüğü ve deniz unsurlarıyla 2013 yılından bu yana ise sadece deniz unsurlarımızla katılım sağlamaktayız. UNIFIL Deniz Görev Gücü'ne iştirak eden Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının görev süresi son olarak Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 8 Temmuz 2015 tarihli ve 1094 sayılı Kararı'yla 5 Eylül 2015 tarihinden itibaren bir yıl daha uzatılmıştır. Bu kapsamda, 1 Ekim 2015'ten itibaren geçerli olan katkı planlaması çerçevesinde 4 adet korvet, 3 adet hücum bot ve 2 adet karakol gemisinden müteşekkil takvimlendirilmiş unsurlarımız, UNIFIL'e bağlı Deniz Görev Gücü dâhilinde denetim harekâtı icra etmektedir. Ayrıca, Nakura-Lübnan'da konuşlu UNIFIL karargâhında ise 2 karargâh subayımız görev yapmaktadır. UNIFIL'de Türkiye'nin de içinde bulunduğu toplam 40 ülkeden yaklaşık yaklaşık 10.500 personel görev yapmaktadır. Akdeniz havzasına komşu olmayan Almanya, Hırvatistan, Kamboçya gibi ülkelerin bile katılım sağladığı UNIFIL harekâtına katılım sağlamamız, dış politikamız ve uluslararası konjonktür açısından önem arz etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; UNIFIL'in görevi çatışmaların sona erdirilmesi ve ateşkesin izlenmesi, insani yardımların sivilere ulaştırılması, Lübnan'ın isteği üzerine sınırların güvenliği ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1701 ve 1832 sayılı Kararları gereğince yasaklanmış silah ve malzemenin Lübnan kara suları ve limanlarına girişini tespit etmek ve bu maksatla Doğu Akdeniz'de ilan edilen deniz harekât sahasında sancak varlık göstererek denizde denetim harekâtı icra etmektir. Birleşmiş Milletler tarafından, üye ülkelerden bahse konu kararda belirtilen görevlerin yerine getirilmesi maksadıyla UNIFIL unsurlarını desteklemek üzere birlik tahsis etmeleri talep edilmiştir. Ayrıca vurgulamak isterim ki, Birleşmiş Milletler, UNIFIL'in, yukarıda ifade ettiğim görevler dışında -bölgedeki unsurların silahtan arındırılması da dâhil- başka hiçbir görevde kullanılmayacağını karara bağlamıştır.

UNIFIL'e katkılarımız kapsamında bir diğer önemli husus, bölgede barış ve istikrarın tesisi amacıyla bulunan UNIFIL Deniz Görev Gücü unsurlarımıza ait masrafların geri ödenmesi konusunda Türkiye ile Birleşmiş Milletler Sekreteryası arasında mutabakat muhtırası ve yardım mektuplarının imzalanmış olmasıdır. Bu kapsamda askerî unsurlarımızın masrafları, Birleşmiş Milletler tarafından ödenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz, gerek tek başına ve gerekse üyesi olduğu uluslararası kuruluşlar vasıtasıyla, geçmişte olduğu gibi bundan sonra da barışı destekleme harekâtlarına katkıda bulunarak bölgesinde ve dünyada istikrar ve barışın tesis edilmesinde rol almaya devam etme kararlılığındadır. İçinde bulunduğumuz bu dönemde Lübnan’da barış ve istikrarın korunması ve UNIFIL’in oynadığı rol, daha da önem kazanmış bulunmaktadır. Lübnan’da barış ve istikrara katkıda bulunması nedeniyle, Lübnan Hükûmeti ve Lübnan’daki tüm taraflar, UNIFIL’in faaliyetlerine ve UNIFIL’in görev süresinin uzatılmasına büyük önem vermektedirler.

Söz konusu gereklilikler göz önünde bulundurularak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1701 sayılı Kararı doğrultusunda UNIFIL’in bir yıl olarak belirlenmiş olan görev süresinin, geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından 31 Ağustos 2016 tarihinden itibaren bir yıl süreyle uzatılması beklenmektedir.

Tüm bu hususlar çerçevesinde, ülkemizin yaptığı katkılarla icrasında etkin rol aldığı UNIFIL Barış Koruma Harekâtına katkısının devam etmesini, Birleşmiş Milletler sistemi içinde askerî kuvvet katkısında bulunduğumuz tek Birleşmiş Milletler barış gücü operasyonu olması sebebiyle sistem içerisindeki mevcudiyetimizin devamına, bölgesel ve küresel ölçekte kapsamlı, sivil-asker iş birliği faaliyetleri vasıtasıyla Lübnan toplumunun her kesimi nezdinde görünürlüğümüzün artmasına, bölgemizde barış ve istikrarın korunmasına yönelik politikamızın sürdürülmesine hizmet etmesine, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Doğu Akdeniz’de sancak varlık göstermesine önemli ölçüde katkı sağladığını belirterek, Lübnan makamlarının doğrudan talepleri ve bölgedeki güvenlik koşulları da dikkate alınarak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL’in görev süresinin uzatılması yönünde karar alması durumunda hudut, şümul ve miktarı Hükûmetçe belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ile 5 Eylül 2006 tarih ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı’yla tespit edilen ilkeler kapsamında, 5 Eylül 2016 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL Deniz Görev Gücü’ne iştirak etmesi ve bununla ilgili de gerekli düzenlemelerin Hükûmet tarafından yapılması için Anayasa’mızın 92’nci maddesi uyarınca izin verilmesini yüce Meclisimizden talep ediyoruz.

Verilen destek için bütün siyasi parti gruplarımıza şimdiden teşekkür ediyor, yüce heyetinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Işık.

Şimdi şahısları adına son konuşmacı, İstanbul Milletvekili Şirin Ünal olacaktır.

Buyurun Sayın Ünal. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’nin Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü’ne (UNIFIL) sağladığı kuvvet katkısının bir yıl daha uzatılması hakkında yüce Meclisimizin onayına sunulan Hükûmet tezkeresi hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

2006 yılında yaşanan İsrail-Lübnan Savaşı sonrasında Lübnan’da barışın tesisi ve idamesi amacıyla Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü (UNIFIL) oluşturulmuştur. Ülkemizin de kuvvet katkısında bulunduğu UNIFIL’in başarıyla icra ettiği görevler sonucunda Lübnan-İsrail sınırında sağlanan güvenlik ve istikrar ortamı hâlâ devam etmektedir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 11 Ağustos 2006 tarihinde kabul ettiği 1701 sayılı Karar'la kurulan UNIFIL'in görev süresi, geçici olarak, bir yıl olarak belirlenmiştir. Aynı kararda, bu sürenin gerekli görülmesi hâlinde her yıl yeniden uzatılması da öngörülmüştür. UNIFIL'in görev süresi, bu çerçevede bugüne kadar 9 kez uzatılmıştır. Bu defa Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyince UNIFIL'in görev süresinin Ağustos 2016 sonu itibarıyla yeniden bir yıl uzatılması öngörülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yakın coğrafyamızda barış ve istikrarın tesisi, öncelikli dış politika hedeflerimizden birisidir. Bölgesel barış, istikrar ve güvenliği ilgilendiren tüm gelişmelerin dış politikamız üzerinde, şüphesiz, önemli yansımaları olabilmektedir. Son dönemde bölgemizde yaşanan gelişmeler, ülkemizin istikrar ve esenliğinin bölge ülkelerinden ayrı düşünülemeyeceğini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Bu itibarla, millî menfaat ve çıkarlarımızı yakından ilgilendiren bölgesel gelişmeler karşısında kayıtsız kalmamız düşünülemez. Bu anlayıştan hareketle Hükümetimizin dış politikası, ülkemizin etrafında bir barış, güvenlik, istikrar ve refah kuşağı oluşmasını hedeflemiştir.

Suriye'de rejimin halka karşı uyguladığı kanlı şiddet ve baskı politikalarının, bölge istikrarına yönelik tehdidini artırdığı bir ortamda tüm bölgenin istikrarı bakımından kilit önemi haiz Lübnan'da barış ve istikrarın muhafazası, bölgemizin içinden geçmekte olduğu bu hassas süreçte, hiç şüphesiz, daha da önem kazanmıştır.

Bölgesel gelişmelerin etkisiyle Lübnan'daki etnik ve dinî gruplar arasında yaşanan dönemsel gerginlikler ve toplumsal huzuru hedef alan eylemlerde kaydedilen artış, endişe kaynağı olmayı sürdürmektedir. Hizbullah'ın artan ölçüde Suriye rejimine destek vermesi ve Suriye'deki iç savaşta rejimin yanında bilfiil yer alması, Lübnan'ı da Suriye'deki gelişmelere müdahil kılmaktadır. Ayrıca, çatışma ortamından kaçarak komşu ülkelere sığınmak durumunda kalan milyonlarca Suriyelinin yarattığı mülteci baskısı da Lübnan'ı ciddi sınamalarla baş başa bırakmaktadır.

Ülkedeki farklı mezhep grupları arasında zaman zaman ortaya çıkan ve silahlı çatışma boyutuna varabilen gerginlikler, bugüne kadar Lübnan Hükümetinin, Lübnan halkının ve ordusunun sağduyulu tavrı neticesinde büyümeden önlenebilmiştir. Lübnan halkının sahip olduğu ve uzun yıllara dayanan bir arada yaşama kültürünün beraberinde getirdiği toplumsal direnç, ülkenin istikrarsızlıklarının olumsuz yansımalarının mümkün olduğunca asgari düzeyde tutulmasına imkân sağlamıştır. Lübnan halkının zor zamanlarda sergilediği bu olgunluk ve dayanışma duygusunun bölgedeki diğer toplumlar açısından da örnek teşkil etmesini ümit ediyoruz. Ne var ki Lübnan toplumunun bugüne kadar başarıyla karşı koyduğu sınamalar, bölgesel dinamiklerin etkisiyle gün geçtikçe yeni boyutlar kazanmaktadır.

Son dönemde Lübnan'a sığınan, çoğunluğu Sünni Suriyeli ve Filistinli 1 milyonu aşkın mültecinin ülkedeki hassas mezhep dengelerini de bozmasından endişe edilmektedir. Bunun yanı sıra, DAESH'in son dönemde Irak'ta kaydettiği ilerlemelerin bölgesel planda yarattığı Şii-Sünni gerginliğinin diğer bölge ülkelerine kıyasla sosyopolitik açıdan daha hassas dengeler üzerine kurulu Lübnan'ın barış, huzur ve istikrarı üzerinde olumsuz etkileri olabilecektir. Bu etkilerin asgari düzeyde tutulamaması hâlinde ülkede yaşanabilecek mezhep temelli bir iç çatışma, komşu ülkeler başta olmak üzere, bölgesel ve küresel düzeyde barış ve istikrara yönelik ciddi bir risk ve tehdit oluşturacaktır. Dolayısıyla, çıkaracağımız bu tezkere ciddi önem arz etmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, UNIFIL'e yaptığı katkılarla barışı koruma harekâtının etkin biçimde icrasında önemli bir işlev üstlenmiştir. Bu çerçevede, Türkiye, gerek Birleşmiş Milletler sistemi içinde gerekse bölgesel ve küresel ölçekte gerekse kapsamlı sivil-asker iş birliği faaliyetleri vasıtasıyla Lübnan toplumunun her kesimi nezdinde görünürlüğüne artmasına, ayrıca barış ve istikrarın korunmasına yönelik politikasının sürdürülmesine önemli katkılarda bulunmaktadır.

UNIFIL'in ülkemizin askerî kuvvet katkısında bulunduğu tek Birleşmiş Milletler barış gücü operasyonu olması dikkate alınarak, UNIFIL Deniz Görev Gücü'ne katkımızın sürdürülmesinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir. UNIFIL'in görev süresi, 5 Eylül 2016 tarihinde sona ereceğinden, görev süresinin bu tarihten sonraki dönem için yenilenmesi yönünde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından Ağustos ayı içinde bir kararın kabul edilmesi beklenmektedir. Bu hususlar ışığında ve Lübnan'la ikili ilişkilerimiz ile bölgedeki güvenlik koşulları da göz önünde tutularak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin, UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönünde karar alması durumunda; hudut, şümul ve miktarı Hükûmetçe belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında, 5 Eylül 2016 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL Deniz Görev Gücü'ne iştirak etmesi uygun görülecektir.

Sözlerime son verirken, UNIFIL'e askerî katkıda bulunmaya devam etmemize ilişkin Hükûmet tezkeresini olumlu bulduğumu beyan ediyor, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ünal.

Sayın milletvekilleri...

III. – YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

LEVENT GÖK (Ankara) – Yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN – Oylamaya geçmeden önce bir yoklama talebi var, şimdi bu işlemi gerçekleştireceğim. 20 milletvekilinin ismini arayacağım şimdi.

Sayın Gök, Sayın Yılmaz, Sayın Tanal, Sayın Gürer, Sayın Akın, Sayın Erkek, Sayın Adıgüzel, Sayın Durmaz, Sayın Yedekci, Sayıl Sertel, Sayın Yıldız, Sayın Emir, Sayın Salıcı, Sayın Akaydın, Sayın Tamaylıgil, Sayın Çam, Sayın Kayan, Sayın Yalçınkaya, Sayın Öztrak, Sayıl Bilgehan.

Evet, şimdi yoklamayı başlatıyorum.

Yoklama için dört dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER (Devam)

1.- *Başbakanlığın, Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin 5 Eylül 2016 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL harekâtına iştirak etmesi hususunda Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Hükûmete izin verilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (3/802) (Devam)*

BAŞKAN – Tezkerayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.06

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.19****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 107’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- MHP Grubunun, Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul ve arkadaşları tarafından, sağlık sektöründeki kamu-özel ortaklığı projelerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 7/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 27/6/2016 Pazartesi günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Erkan Akçay

Manisa

MHP Grup Başkan Vekili

Öneri:

7 Ocak 2016 tarih, 674 sayılı TBMM Başkanlığına Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul ve arkadaşlarının “Sağlık sektöründeki kamu-özel ortaklığı projelerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla” verdiği Meclis araştırması açılması önergemizin 27/6/2016 Pazartesi günü (bugün) Genel Kurulda okunarak görüşmelerinin bugünkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneri üzerinde ilk söz, lehinde olmak üzere Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul’a aittir.

Buyurun Sayın Yurdakul.

Süreniz on dakikadır.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, saygıdeğer vatandaşlarım; bugün sizlerden toplanan vergilerin AKP Hükûmeti tarafından nerelere, nasıl harcılandığını anlatmaya çalışacağım.

Kamu-özel ortaklığıyla şehir hastaneleri, 3 milyar dolara mal olan üçüncü köprü, 10 milyar euroya mal olan üçüncü havalimanı ve yılda 650 milyon dolar tasarruf sağlayacağı reklamı yapılan İzmit Körfez Geçiş Köprüsü’nün bu ülkeye ve gelecek nesillere nelere mal olduğunu hep beraber göreceğiz.

AKP Hükûmeti “Cebimizden para çıkmadan hastane sahibi oluyoruz, köprü yapıyoruz.” gibi ifadeler kullanarak kamuoyunu yanlış yönlendiriyor ama gerçeklerin hiç de AKP’nin anlattığı gibi olmadığını şimdi göreceksiniz.

Sevgili vatandaşlarım, saygıdeğer milletvekilleri; acaba cebimizden para çıkmadan yapıldığı söylenen hastanelerin ve diğer projelerin bize, çocuklarımıza ve hatta torunlarımıza maliyeti nedir? Bakın, torunlarımıza diyorum çünkü tek bir neslin bu hançeri vatanımızdan çıkarması maalesef mümkün olmayacak. Teslimiyet noktasına kadar gelen bu imtiyazların Osmanlı Devleti’nin ipini çeken kapitülasyonlardan hiçbir farkı yok.

Hatırlatmak isterim, kapitülasyon ayrıcalık veya imtiyaz anlamına gelse de aslında teslim olmak anlamına gelir ve Osmanlı Devleti’nin yıkılmasında en büyük paya bu olay sahiptir. Teslimiyet politikası, ne yazık ki bugünkü hayatımızın bir parçası durumundadır. Torunlarımızın bile geleceğini ipotek ettiren AKP Hükûmeti, hiçbir millî gaye gütmeksizin, gelecek nesilleri dahi borçlandırmaktadır.

Eğer vatandaşlarımızın ve ülkemizin menfaatlerini ön planda tutan bir Hükûmet tarafından yönetiliyor olsaydık, bu Hükûmet, kendi başına, 427 milyon liraya yapılabilecek bir hastane işini üstlenmesi için müteahhide tam 3 milyar 443 milyon lira ödenmesine, bunun yapılmasına müsaade etmezdi. İşte, Osmanlı Devleti’ni yıkan tablo da maalesef buydu.

Sevgili vatandaşlarım, bakın, AKP Hükûmeti ne yapıyor biliyor musunuz, hani şu kamu-özel ortaklığıyla yapılan şehir hastaneleri için? Önce, araziyi devletten bedavaya veriyor; sonra, yatırım için gereken parayı devletin bankalarından tahsil ettiriyor; sonra, bu yapılan hastane için kazanç getirisini ise hazineden üstleniyor. Hastane kampüslerinde her türlü ticari faaliyete -yani güvenlik, AVM, yemekhane- her iş için ticari faaliyete maalesef izin veriyor.

Bu da yetmiyor, hasta garantisi de devletten. Yani, eğer yeteri kadar o hastaneye hasta gelmezse, bu gelmeyen hasta kadar parayı da devlet hazineden veriyor.

Bu da yetmiyor; sağlık çalışanlarını devletten sağlıyor.

Bunlar yeter mi diyorsunuz? Maalesef yetmiyor; bunlara ek olarak, yirmi beş yıl boyunca yüksek miktarda kirayı da devlet sağlıyor. İşte, sonuçta, 3 liraya yapabileceği bir hastane için bu müteahhitlere maalesef 25 lira veriyor.

Şimdi, bu, hak mıdır, hukuk mudur? Ben buradan sayın AKP Hükûmetine soruyorum, sayın AKP milletvekillerine soruyorum saygıdeğer vatandaşlarım.

“Cebimizden para çıkmıyor.” derlerken haklılar; bu para beylerin cebinden çıkmıyor, siz saygıdeğer vatandaşlarımızın cebinden çıkıyor maalesef.

Bakın, bir örnek daha vereyim: Bu rakamlara ve o verdiğim değerlere eğer itiraz edebiliyorsanız, saygıdeğer AKP milletvekilleri, Saygıdeğer Sağlık Bakanı, Saygıdeğer Başbakan; çıkın burada söyleyin. Örnek mi vereyim? Ankara Etlik Sağlık Kampüsü, bunun maliyeti 1 milyar 97 milyon lira ama AKP Hükûmeti böyle yapmıyor. Ne yapıyor biliyor musunuz? Bu müteahhitlere, biraz önce saydığım imtiyazların hepsini onlara veriyor ve sonuçta projenin devlete yani Türk milletine maliyeti ne kadar biliyor musunuz? Ankara’daki bir hastane için tam 6 milyar 900 milyon lira. Peki, sevgili vatandaşlarım, bir hastaneden ülkemizin yaptığı zarar ne kadar biliyor musunuz? 5 milyar 800 milyon lira yani eski parayla 5 katrilyon. Peki, ben şimdi size soruyorum: Hani memura, emekliye, çiftçimize, esnafa para yok diyorlar ya, şimdi, temmuz ayında yüzde 3 zam verecekler ya size, peki hani para yoktu? Peki, bir hastane için bu 5 katrilyon paranın hesabını kim verecek? Maalesef, hesabı gelince sorulacak.

Peki, gelelim bir diğer, başka projeye, şu üçüncü köprü. Hani şu Yavuz Sultan Selim isimli üçüncü köprü var ya, maalesef ecdadımızın hatıralarını kullanarak bu tür işlerde de bu isimleri kullanıyorlar. Ama biliyorsunuz, bu AKP Hükûmeti, Osmanlı Devleti'nin sarayında yani Dolmabahçe Sarayı'nda bu teröristlere hangi tavizler verildi, bunlarla ne pazarlıklar yapıldı, kayıt altına maalesef geçti. Şimdi, üçüncü köprüye bakalım, hani otomobiller 3 dolar, kamyonlar 15 dolar diyorlar ya. Yabancı ortaklı bir girişim tarafından yapılan bu işletme için tam on yıl iki ay yirmi gün bu küresel sermaye burayı işletecek, daha sonra devlete verecek. Peki, toplam 3 milyara mal olacak bu köprü için şimdi devletimiz neler verecek, bir onlara bakalım. Mesela Hazine geçiş garantisi, günlük 135 bin araç getirisi için Hazine garanti veriyor. Maliyeti ne kadar biliyor musunuz bize, yıllık olarak 435 milyon TL yani sen bu köprüyü yap, ben senin zarar etmene engel olurum diyör.

MUSTAFA ILICALI (Erzurum) – Yapılmasın mı Sayın Vekilim?

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) – Şimdi, hocam diyor ki: “Yapılmasın mı?” Yapılsın efendim.

Bak, şimdi, 92 kilometre yoldan ve köprüden tek bir araç geçmese bile on yıl boyunca devlet KDV hariç tam 1 milyar 900 milyon TL ödüyor.

MUSTAFA ILICALI (Erzurum) – Bugün yok mu?

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) - Yani, Hükûmet kendisi yapsa 3 milyar dolara mal olacak bir köprü için bu müteahhide kaba bir hesapla ne kadar veriyor biliyor musunuz? Tam 15 milyar TL yani 15 katrilyon. Yazık değil mi, günah değil mi? Tabii ki yapalım bunları ama hak ettiği parayla yapalım, eğer paramız yoksa hak ettiği kadar bu müteahhitlere verelim. Yani, 3 milyar dolara mal olacak bir yer için 15 katrilyon parayı devletten vermeyelim, az kazansınlar. Peki, o para kimden çıkacak?

MUSTAFA ILICALI (Erzurum) – Bugünkü ekonominin kaybı ne?

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) - Sayın Milletvekilim, maalesef, senden çıkmıyor bu para. Kimden çıkıyor biliyor musunuz? İşte o gariban milletimden çıkıyor. O millete, memura, esnafa vermediğin para işte buradan çıkıyor. Yani, resmen bir ballı lokma.

Peki, Sayın Hocam, bunu nereden anlıyorsun? Gel şunu bir uluslararası olarak değerlendirelim.

MUSTAFA ILICALI (Erzurum) – Yanlış değerlendiriyorsunuz.

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) - Üçüncü köprü'nün müteahhidi on yıl hiç çalışmasa ne kadar kâr ediyor biliyor musunuz? Tam yüzde 73. Peki, uzun vadeli yatırımlarda uluslararası alan ne yapıyor, mesela Amerika Birleşik Devletleri'nde neler yapılıyor? Bugün Amerika Birleşik Devletleri'nde on yıllık tahvillerin faizi bile ne kadar biliyor musunuz? Yüzde 1,7. Peki, nerede 1,7, nerede AKP müteahhitlerinin almış olduğu yüzde 73 oranında faizler? Bunu nasıl izah edeceksiniz peki? Hani, faiz lobisini duyduk da bu faiz çetesini ilk defa duyuyoruz maalesef.

Şimdi, bu 17 tane şehir hastanesinin -belki Sağlık Komisyonu Başkanım bilir- maliyeti ne kadar biliyor musunuz? 29,5 milyar. Peki, bunlar için devletin yani AKP Hükûmetinin ödeyeceği para ne kadar? Tam 81 milyar TL. Yani, 100 koyup 274 alıyorsunuz ama bunlar dünyada diğer ülkelerde oluyor mu? Hayır çünkü onlarda hukuk var ama maalesef, bizde hukuk yok. İşte, bu 29,5 milyara karşılık 81 milyar vermenin elbet bir hesabı ortaya çıkacak.

Peki, bunlara bu krediler nereden veriliyor? İşte, bu, bizim devletin bankalarından veriliyor. Hem de o kadar düşük faizlerle veriliyor ki maalesef bunlar, bu gerçekler böyle.

Peki, bu müteahhitlerin borcu ne olacak ödemezlerse? İşte, geçen gün yayımlandı. Sektör için, 3 tane proje için... Hangi projeler? İzmit Körfez Geçiş Köprüsü, Üçüncü Boğaz Köprüsü, Avrasya Tüneli. Peki, borçları kim üstleniyor şu anda? Maalesef devlet üstleniyor. Peki, ne kadar bunların parası? Yaklaşık 25 milyar lira.

İşte, saygıdeğer vatandaşlarım, elbet, milletin kaybından kazananlar, gün gelecek, vicdanlarında ve mahkemelerde yargılanacaklar. İşte o gün, bu yap-işlet-devret projelerinden kimler nasip alıyor, hangi yöneticiler, hepsi ortaya çıkacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) – Ama, bunların sorumlusu kim, biliyor musunuz? İşte, şu anda bu ülkeyi yöneten AKP Hükûmeti. Gün gelecek, hepsinden, bu yöneticilerden ve bu işleri yapanlardan hesap sorulacak.

Sevgi ve saygılarımla. (MHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ILICALI (Erzurum) – Geçenlerin hepsi “Allah razı olsun.” diyordu.

BAŞKAN – Önerinin aleyhinde ilk söz, Kütahya Milletvekili Vural Kavuncu’ya aittir.

Buyurun Sayın Kavuncu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisinin vermiş olduğu grup önerisi aleyhinde söz almış bulunuyorum. Heyeti saygıyla selamlıyorum.

Efendim, sağlıkta değişim ve dönüşüm, AK PARTİ’nin temel politikalarından bir tanesi. Recep Tayyip Erdoğan vizyonunda, ülkemiz bu anlamda çok önemli bir değişim ve dönüşümü yaşadı ve sağlık politikalarımız da halk nezdinde büyük teveccüh gördü. Nereye gitseniz, vatandaşlarımızın bu konudaki takdir ve teşekkürlerini her zaman için birlikte siz de duyuyorsunuz. Bunun da temelinde şu var: İnsan odaklı bir sağlık politikamız var. Dedik ki: Acilden hastamız geri dönmessin, hastanelerde rehin hastamız kalmasın, ameliyat olacak hasta yatacak ise kapı kapı gezip muayenehanelerde para vermek zorunda kalmasın. Hastanın evine doktor gönderelim, köyüne doktor gönderelim ve hastanelerimizi vatandaşlarımızın nitelikli ve iyi hizmet alacağı bir şekilde yeniden düzenleyelim dedik. Bu anlamda son yıllarda önemli derecede hastanelerimizde de bir değişim ve dönüşüm yaşandı. Bu niye önemliydi? Çünkü biliyorsunuz, hastalarımız koğuşlarda yatıyordu. Şu anda 1’li, 2’li odalarda, içinde tualeti, banyosu olan ve geniş alanları olan, sadece oda hizmetleri değil, kapalı alan açısından da son derece önemli gelişmeler yaşandı. Yaklaşık 2002 yılında 1 hasta başına düşen kapalı alan oranı 50 metrekare civarındayken bugün 150 metrekareye çıktı. Hedefimiz bunu yeni hastanelerle birlikte 200 metrekarenin üstüne çıkarmak. Neden önemli?

Bakın, yeni bir teknoloji koymaya çalışıyorsunuz, yeni teknolojiler geliyor. Örneğin ameliyathaneye MR isteniyor artık, bununla ilgili yapamıyorsunuz. Hastaneye bir radyoterapi merkezi kuracaksınız, koyamıyorsunuz. Yeni bilişim teknolojileri kuracaksınız, hastanenin yapısı müsait değil. Hasta yakınları için uygun ortamlar yok. O yüzden bu değişim ve dönüşüm önemliydi. O yüzden 2002 yılında Türkiye’de 1.150 olan toplam hastane sayısı 400 hastane ilavesiyle bugün 1.550’lere çıktı. 10 bin kişiye düşen hasta yatak oranlarına baktığımızda, 22’den aldık, bugün 28’lerde. Biz bunu inşallah 31’e kadar da çıkaracağız, OECD ülkeleri seviyesine inşallah getireceğiz.

Yatak sayılarımıza baktığımızda, 2002 yılında Türkiye’de 150 bin yatak vardı, bunun sadece 20 bini nitelikli yataktı, bunun da önemli bölümü özel hastanelerdeydi. Bunun anlamı şu: Bir hasta hastaneye gittiğinde hani “Ben, 1’li, 2’li odada kalacağım.” dediği zaman araya imtiyazlı insanlar ancak koyarak veya yüksek bedeller ödeyerek o odalarda kalabiliyordu. Şu anda bizim yatak sayımız yaklaşık

olarak 200 bini aştı ve bunun da yarısından fazlası nitelikli yatak. On yıllık kalkınma planımızda biz bunu 228 bine, 2023 hedeflerinde ise tamamı nitelikli olmak üzere 261 bin yatağa inşallah çıkarmış olacağız.

Şimdi, bunun anlamı şu: Bugün için 100 bin yatağın yenilenmesi, 50 bin yatağın da yeni ilave edilmesi lazım. Bu noktada Hükûmetimiz bir politika belirliyor “Ben bu 150 bin yatağı nasıl yapacağım?” diye. Bunun bir kısmı genel bütçe, bir kısmı ise kamu-özel ortaklığı bünyesinde yapılacak hastanelerle belirleniyor.

Biraz evvel değerli konuşmacı belirtti, şu anda devam eden toplam 29 adet kamu-özel ortaklığı projesi var. Biz diyoruz ki: Bunun 41 bin yatağını kamu-özel ortaklığıyla birlikte yapacağız, bunun 26 bin tanesi yenilenme.

Ben, bu anlamda, özür dileyerek, bir yarım dakikanızı da Kütahya için ayıracağım çünkü son derece önemli. Kütahya’da büyük tartışmalar var. Bir şehir hastanemiz var, o da “şehir hastaneleri” kapsamında. Şu anda çok tartışmayacağımız yasal birtakım sorunlar ve diğer konularla ilişkili nedenlerden dolayı, doğru, gecikti ama Kütahya şehir hastanemizle ilgili bir sorun yok; bunun ihalesi tamamlandı, sözleşmesi imzalanmak üzere. Şu noktada Sayın Bakanımızla birlikte sözleşmeye davet edildi. İnşallah en kısa süre içerisinde Kütahya’nın hak ettiği büyük yatırımlardan birine kavuşmuş olacağız. Ama bu noktada muhalefete şöyle bir sitemim var: Hani “Karakolda doğruyu söyler, mahkemede şaşar.” hesabı, burada şehir hastanelerine karşı olduklarını söyleyen muhalefet Kütahya’da her nedense bunu söylemiyor. Ben de diyorum ki: Kütahya’ya gelin, “Biz Kütahya’da şehir hastanesi istemiyoruz.” diye orada da söyleyin.

Şimdi, kamu-özel ortaklığıyla yapılan hastanelerde, şehir hastanelerinde farklı bir sistem var. Öncelikle, sağlık hizmetlerine önem verecek ve yeterli sağlık hizmeti üretecek şekilde yeni tasarımlar var, “yeşil hastane” düzenleri var, deprem izolatörleri var, spor merkezleri ve sosyal alanlar var, hasta yakınları için merkezler var ve yüksek teknolojiyi beraberinde de getirme imkânı var. O yüzden, şehir hastaneleri ülkemizde sağlık hizmetine yeni bir nitelik katacak, yeni bir gelişme sağlayacak, yeni bir özellik sağlayacak nitelikte.

Peki, olayın finansman boyutuna gelelim. Biraz evvel gene değerli konuşmacı bazı bilgiler verdi. Gerçi verdiğiniz yazılı önergeye göre bazı ufak farklar var, çok önemli değil, onlar dil sürçmeleri. “Bilkent” diye vermişsiniz, “Etlik” diye anlattınız; “Kamu zararı 5.900.” dediniz, verdiğiniz önergede “4.900” diyor. Bunlara takılmıyorum, bunlar önemli değil, işin esasına gelelim. Çok önemli bir kritik noktayı vatandaşlarımıza aktarmakta eksik bıraktınız, o da şu: Düz mantıkla “Şu kadar liraya mal oluyor, siz yirmi beş senedir bu kadar para ödüyorsunuz; aradaki külliyen zarar.” diyorsunuz. Şimdi, bunu böyle hesaplamak doğru değil çünkü biz hastaneyi çıplak hastane olarak almıyoruz; biz bu hastaneyi üç senede klasik yöntemle imal ettiğimiz, inşa ettiğimiz üç yıl içinde de ödemiyoruz, yirmi beş sene içinde ödüyoruz. Üç sene içinde ödenen parayla yirmi beş sene içinde ödenen bir paranın bir kredi maliyeti vardır. Bir kere, kredi maliyetini üzerine koyacaksınız. İkincisi, biz bu hastaneyle birlikte sadece hastaneyi değil, içindeki cihazı, teçhizatı ve sabit yatırım giderleri içerisindeki bütün tıbbi donanımı da alıyoruz. Yetmiyor, biz bu hastanelere, 6 tane değişik kalem zorunlu hizmet var, onları da birlikte alıyoruz. Yani, sadece boş bina almıyoruz. Bakın, bunlardan biz bina ve arazi hizmetlerini alıyoruz. Binanın çatısı mı aktı, binanın boyası mı bozuldu, asansörü mü bozuldu, bütün altyapısı mı bozuldu, bütün bunları yapmak ve bunları tamir etmek, bunları tekrar onarmak alıcı firmanın görevi.

Çok önemli başka bir kalem var, olağanüstü bakım ve onarım hizmetleri var. Burada, her binanın içerisindeki donanımın bir ömrü var -kimisi beş sene, kimi on sene, kimi yirmi sene- bunlar yenileniyor. Yani, yirmi beş yıl sonunda hastane birkaç defa yenilenmiş olacak. Bunun yüzde 30’a yakın yaklaşık

bir gider maliyeti var, bunlardan söz etmiyorsunuz. Altyapı hizmetleri var, elektriği, gazı, yakıtı, suyu getiren hizmetlerin bakımı, gideri var; hastanenin donanımı var, masası, sandalyesi, bunların eskidiği takdirde yenilenmesi var; bahçe hizmetleri var ve diğer tıbbi hizmetler var. Bu hizmetlerin yürütülmesi için gerekli personel donanımı da bunların içerisinde.

Yani, diyorsunuz ki bir ev alacağız... Şimdi, 2 milyar lira örneğinden çıkalım, 200 bin lirayla simule edelim. Vatandaş 200 bin liralık bir ev alacak. Diyorsunuz ki: “200 bin liralık eve siz 500 bin lira, 1 trilyon lira bir para veriyorsunuz, niye bunu veriyorsunuz?” Bir: Bu evi yirmi beş yılda alıyor vatandaş. İki: İçindeki mefruşatı, donanımı, her türlü hizmeti alıyor. Üç: Eve temizlikçi geliyor, evde güvenlikçi var, evin otoparkçısının parasını veriyorsunuz, evin bütün haberleşme hizmetlerini size ev sahibi ödüyor yani “bütün hizmetler dâhil olmak üzere” deniyor. Eğer sabit gider üstüne bunu koyarsanız bu ekonomik sistemi gelin birlikte konuşalım...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Hiç uymadı.

VURAL KAVUNCU (Devamla) - ...Bakanla birlikte bunlara bakalım. Hatta, yetmiyor 13 kalem de yeni hizmet alıyoruz. Bunun içinde laboratuvar hizmetleri var, temizlik var, ilaçlama var, bilgi işlem var, çamaşır hizmetleri var, yemek hizmetleri var yani burada sadece olayı çıplak bir bina olarak görmek son derece yanlış ve hatalıdır. Bunun içerisindeki bu hizmetleri de görmek lazım.

Son olarak bu yüzde 70 doluluk ve beraberinde garanti para ve alıcıya zarar ettirmeden sanki doğrudan veriyormuş gibi konuda da bir hata var. Hata şu: Hastanelerimizde yüzde 70 doluluk değil yani hasta yataklarında değil bu hadise. Hasta yatakları ne olursa olsun biz daha fazla para ödemeyeceğiz yatırımcıya. Burada sadece ek hizmetler var, laboratuvar hizmetleri, röntgen hizmetleri. Yüzde 70 garanti para sadece ve sadece ek hizmetler için geçerlidir, hastanenin temel tesisatı için geçerli değildir hocam.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Tamam, aynı şeyi söylüyoruz biz de, yüzde 70.

VURAL KAVUNCU (Devamla) - Bu ek hizmetlerle ilişkili olarak da şunu söylüyorum: Bunlar hesaplanmıştır, ince hesapları içerisinde yüzde 70’i geçen oranlarda devlet lehine olmak üzere birtakım kâr artışları devlete verilmiştir. Bunun dışında yüzde 70’in altında kalacak pek hizmet olacağını da düşünmüyoruz.

Açıkçası, kamu özel ortaklığıyla birlikte ülkemizin önünü açacak pek çok mega proje konusunda gelin sizlerle birlikte destek verelim. Bu millet bu hizmetlere layık. Güzel hizmetler, güzel yarımlar için birlikte hareket edelim diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kavuncu.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yurdakul...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Teşekkür ederiz konuşmacıya.

Konuşmacı konuşması esnasında “Muhalefet karakolda yalan söyler.” diye bir sataşmada bulundu. Ayrıca “Vermiş olduğu rakamlar doğru değil, eksik bıraktı, rakamları yanlış verdi.” gibi ifadeler kullandı.

BAŞKAN – Buyurun iki dakika süre veriyorum. Lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Yok sataşma değil.

BAŞKAN – Bir güzelleme yapaalım böyle karşılıklı, sataşma değil de.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, Kütahya Milletvekili Vural Kavuncu'nun MHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Yani eleştiriler zaten şey konumunda, hakaret, şey içermedi.

Çok teşekkür ederim konuşmanız için. Yalnız Sayın Vural Bey, birkaç yerde yanlış ifadelerde bulundunuz çünkü bakın, ben devletin resmî rakamını veriyorum. Etlik Entegre Sağlık Kampüsü 1 milyar 105 milyon. Yirmi beş yıl içerisinde ödenecek para 6 milyar. Devletin, bizim cebimizden çıkan para 5 milyar yani 5 katrilyon. “Peki, Hocam bunu yapmayalım mı, bunları uygulamayalım mı?” Tabii ki uygulayalım. Peki, ne yapalım? Bunlar başka yerde uygulanmış mı bir bakalım. Nerede uygulanmış mesela bu? İngiltere’de uygulanmış. Kamu-özel ortaklığıyla, aynı, devletin parası olmadığı için. Peki, ne olmuş İngiltere’de uygulandığı zaman? Bu kamu-özel ortaklığıyla yapılan hastanelerin yarısından çoğu satılmış. Kimler almış? ABD başta olmak üzere, küresel sermaye almış. Geriye kalanlarda ne olmuş? Hastanelere zarar etmemek için kâr olmayan bölümleri, yoğun bakım başta olmak üzere, kapatmış. İşte, dolayısıyla bu araştırmaları yapmak zorundasınız, bunun için Başbakanı uyararak zorundasınız Sayın Vural Bey.

“Efendim, peki, kendi paramızla yapsak ne olur?” Bakın, 81 milyar lirayla neler yapılabilir, iki tane örnek vereyim: Bir, İzmit Körfez’inden, o geçişten tam 4 tane, üçüncü havalimanından 2 tane. “Hocam, sağlıktan örnek ver.” Erzurum 1.200 yataklı iç donanımı tamamıyla yapılmış hastaneden 81 ilimize, hepsine birer tane hastane yapılır. Bunu niye söylemiyorsunuz peki? Bakın, burada iş kötüye gidiyor. “Peki, siz muhalefetsiniz hep yalan söylüyorsunuz, hep yanlış söylüyorsunuz.” Peki, Kalkınma Bakanınız ne dedi size, çıkın, burada vatandaş önünde izah edin. Kalkınma Bakanınız, dedi ki, kötü yola gidiyorsunuz, bu parayı ödeyemeyiz, çocuklarımızın, torunlarımızın vebalini alıyoruz, dikkatli davranın dedi. İşte bunu müteahhitler ödeyemiyor Sayın Vural Bey. Kim ödeyecek biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) – İşte, Hazine geçen gün açıkladı, diyor ki, 3 proje yani yaklaşık 25 milyar lira parayı eğer bunlar ödeyemezse Hazine garantisi olarak ben veriyorum diyor. Niye vereyim müteahhidin parasını? Müteahhidin yalısı, katı var, evleri var, çocukları yurt dışında okuyor. Onlara bu parayı ödemeyeceksiniz. Eğer öderseniz vebal altında kalırsınız. Bunları söylüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yurdakul. (MHP sıralarından alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- MHP Grubunun, Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul ve arkadaşları tarafından, sağlık sektöründeki kamu-özel ortaklığı projelerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 7/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Şimdi önerinin lehinde ikinci söz, Antalya Milletvekili Mustafa Akaydın’a aittir.

Buyurun Sayın Akaydın.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri, bizi ekranları başında izleyen çok değerli vatandaşlarım; yüksek müsaadelerinizle öncelikle söze başlarken ben de biraz bölgecilik yapacağım. Üç gündür Antalya'nın Kumluca ilçesinde ve Adrasan beldesinde yaşanan orman yangınından dolayı bölge halkına, vatandaşlarımıza sabırlar diliyorum ve devletimizin acılarını bir an önce sarmasını, tamir etmesini diliyorum.

Değerli arkadaşlar, yıllardır konuştuğum gibi, özellikle bütünşehir kanununun yangınların önlenmesinde ve bir an önce söndürülmesinde çok büyük zafiyetler yaratacağını ısrarla söylemiştik ve bunu Antalya'daki son iki buçuk yıl içindeki bütün yangınlarda gördük. İki gün önce de Antalya'da “Sabaha karşı kontrol altına alındı.” denilen orman yangınının hâlâ devam ettiğini gördük ve rüzgârın birazcık artmasıyla da ikinci bir yangına sebep oldu ve onlarca ailenin de evleri yandı. Büyükşehir Belediyesi bu yasanın yarattığı zafiyetlerden ötürü vatandaşın evine ve serasına koşmadı, ormanda sadece orman yangınıyla uğraştı. Değerli milletvekili arkadaşlarım bunun da burada not olarak geçmesini istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, 1970'li yıllarda dünya kapitalizmi, sıkıştı, finansman bulamadı ve dünyada yeni finansman modelleri yaratmaya çalışırken hepinizin bildiği gibi, 1980'li yıllarda yeni bir rüzgâr esti. Bu rüzgâr neoliberalizm rüzgârı ve Türkiye'de de karşılığını biraz kan ve gözyaşı... 12 Eylül askerî darbesi ile biraz da Turgut Özal kanunlarıyla beraber bir rüzgâr esti Türkiye'de. Bu rüzgâr kârın maksimize edilmesi rüzgârıydı ve bu rüzgârın sonunda Türkiye'de, Türkiye Cumhuriyeti'nin yarattığı birçok kârlı kurum, önce itibarsızlaştırılarak, zarara sokularak yok edildi, KİT'ler satıldı, bir kısmı el değiştirdi ve yeni bir felsefe, yeni bir kültür hâkim olmaya başladı. Bu özelleşme rüzgârının sonucunda Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldikten sonra, hepinizin bildiği gibi, 3359 sayılı Sağlıkta Dönüşüm Yasası 2005 yılında çıkarıldı. Biz, o zaman Türk tabipleri olarak, Türk sağlık çalışanları olarak, her yerde, bunun koruyucu hekimliğe büyük bir darbe indireceğini, sağlık harcamalarını olağanüstü boyutta artıracığını, çok ciddi sağlık sorunları yaratacağını dile getirdik. Benden önceki hatip arkadaşım çok pembe gözlüklü bakışlar sergiledi sağlık sektörüyle ilgili ama o zamanlar sayıları 10 bine yaklaşan, sağlık sosyalizasyonunun verimli ürünü olan sağlık ocakları kapatıldı ve bir de aile hekimliği müessesesi yaratıldı. Türkiye'de koruyucu hekimlik adına -devletin şu anki resmî rakamlarıyla- vatandaş başına yapılan yatırım harcaması yılda 20 Türk lirasıdır değerli arkadaşlar, 20 Türk lirası. Devletin rakamlarıyla konuşuyorum. Şimdi, bunun sonucunda ne oldu? Özelleştirme rüzgârları biraz daha güçlü esmeye başladı ve 2013 yılında 6428 sayılı Kamu Özel Ortaklığı Yasası diye bir yasa bu Meclisten çıkarıldı. Bu yasanın ilk uygulaması olarak da Yozgat Devlet Hastanesi yatırımı 2013 yılında başlatıldı.

Şimdi, değerli milletvekili arkadaşlarım, Türkiye Cumhuriyeti'nin gündeminde kamu-özel ortaklığı programında 34 tane hastane var. Bu 34 tane hastanenin, bildiğim kadarıyla, 8 tanesinin ihaleleri tamamlandı. Mersin ve Yozgat yatırımlarının bu sene içinde açılışı yapılacak.

Değerli arkadaşlar, kamu-özel ortaklığı veya yap-işlet-devret modeli her neyse -ben buna “kira öde ortaklığı” da diyorum kamu özel ortaklığına- dünyanın birçok ülkesinde özellikle 1980'li yıllardan itibaren kullanılmaya başladı, bunu inkâr edecek değiliz ama bunun en son kullanılacağı iki tane sektör vardır, o da sağlık ve eğitim sektörüdür değerli milletvekilleri. Çünkü, sağlık ve eğitim birinci derecede devlet kurumudur, özelleştirme riskine bırakılamaz, vatandaşın cebine bu konuda el atılamaz. Çünkü, herkese aynı kalitede ve eşit sağlık hizmeti vermek bugün dünyada birçok devletin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasası'nda yer almış olan çok önemli kamu görevlerinden biridir.

Değerli arkadaşlarım, bu özelleştirme modeline dünyanın birçok ülkesinde ve Türkiye Cumhuriyetinde Türk Tabipleri Birliği ve sivil toplum kuruluşları çok akılcı gerekçelerle karşı çıktılar. Şimdi, bunu ısrarla uygulayan bir ülke var, İngiltere. Zaten, neoliberalizmin de en birinci uygulayıcılarından biriydi rahmetli Thatcher’la birlikte. Değerli arkadaşlar, İngiltere 2007 yılı sonrasında bu konuda ciddi sıkıntılar yaşadı. İngiltere’de 8 tane hastane battı, İngiltere’de yüzlerce sağlık çalışanı, hemşire, doktor işsiz kaldı. Bugün kamu-özel ortaklığının İngiltere’ye vereceği yakın dönem zararın 15-20 milyar sterlin olduğundan bahsediliyor İngiltere’de. Bunları bilirsiniz diye söylüyorum.

Özetle bu sistem, gerçekten -adına imtiyaz diyelim, adına kapitülasyon sistemi diyelim- sizin çok övündüğünüz Osmanlı’yı batıran bir sistemdir ve Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra sizin yerden yere vurduğunuz Mustafa Kemal Atatürk’ün hiçbir şekilde denemediği bir sistemdir. Yani, aklın yolu bir. Bunu yeniden yaratmaya gerek yok, Osmanlı’yı batıran zihniyet. Eğer bugün bunun arkasında ısrarla durursanız Türkiye Cumhuriyeti’ni de batıracaktır değerli milletvekilleri. Osmanlı’yı diriltmek için, kurtarmak için yüz binlerce şehit verdik. Bunun sonunun da, bu gidişatın sonunun da Türkiye için iyi olmayacağını söylemek istiyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bakınız, biraz önce benden iki önceki hatip de değindi. Örneğin, Kayseri, sabit yatırım bedeli 427 milyon lira, yıllık kira bedeli 137 milyon lira. Değerli arkadaşlar, üç buçuk yıl sonra bu sistem kendini finanse ediyor. Böyle güzel mama nerede görülmüş? Ben size söyleyeyim, bugün özel sektör yedi sekiz yılda amorti edeceği her türlü yatırıma balıklama girer ama Kayseri Devlet Hastanesinin sadece kâğıt üstünde gözüken amortisman süresi üç buçuk yıl. Ankara Etlik örneği verildi. Dünyanın en büyük sağlık projesi denilen, henüz realize olmamış Bilkent örneği verildi. Arkadaşlar, Bilkent’teki yatırım dört yıl sonra kendini finanse ediyor, ondan sonrası 25’inci yıla kadar müteahhide kâr olarak kalıyor. Elâzığ’daki yatırım, yıllık kira bedeli 94 milyon lira, sabit yatırım bedeli 218 milyon lira. El insaf! İki yılda kendini finanse ediyor. Manisa’daki yatırım, sabit yatırım bedeli 123 milyon lira, yıllık kira bedeli 64 milyon lira. El insaf! İki yılda kendini finanse ediyor.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, konunun bunun ötesinde birçok belirsiz ve cevaplandırılmamış yönü var. Türk Tabipler Birliğinin ısrarla sormasına rağmen, “Bunlar gizli bilgilerdir, devlet bilgileridir veremeyiz.” demeler var. Acaba, bu mevcut eski hastanelerin arazileri ne olacak? Bu arazilerin yüklenicisiyle olan ilişkisi nasıl belirlenecek? Ben size açık söyleyeyim, bu hastanelerin hepsinin yeri kent merkezlerinde ve ranta kurban edilecek, yerlerinde AVM yapılacak ve müteahhitler buradan ayrıca bir rant sağlayacaklar. Şimdiden söylüyorum, yarın bir gün bu gerçekleştiği zaman inşallah bu kürsüden gene bunları sizlere söyleriz.

Arkadaşlar, şimdi benden önceki hatip söyledi, “İşte bu müteahhitlerin yükleneceği çok başka sorumluluklar falan da var.” diye. Bunları geçelim. Ben yıllarca hastaneler kurmuş, hastaneler işletmiş bir sağlık yöneticisiyim. Hastanelerin en büyük kârlarından birisi otoparklardır arkadaşlar, hastanelerin en büyük kârlarından birisi kantinlerdir, alışveriş merkezleridir. Buradan müteahhidin götüreceği kârlar, çok açık söylüyorum, hastanenin belki binasından götüreceği kârların çok daha üstündedir diye düşünüyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bugün, hastaneler de batık durumda, üniversite hastaneleri özellikle batık durumda. Bu konuda bir araştırma önergesi Meclisin gündeminde. Akdeniz Üniversitesi Hastanesinin döner sermayesi 205 milyon lira borçlu. Birçok üniversite hastanesi bu boyutta borçlu. Yani şunu söylemek istiyorum: Aynen Türkiye Cumhuriyeti’nin kurduğu fabrikalar, kurduğu hastaneler, işletmeler gibi, kötüleyip, itibarsızlaştırıp satışa koyduğunuz yerler gibi yakında üniversite hastanelerini de batırıp sonunda bu müteahhitlerin ve özel sektörün eline sağlık sistemini muhtaç hâle getireceksiniz. Ben size başka bir şey daha söyleyeyim: Yarın bu hastaneler bataklık durumuna düşerse bu borçları kim

ödeyecek? Bu hastanelerin ortaklığının büyük çoğunda yabancı sermayenin payı var. Bakın, bugün bu hastanelerin ihaleleriyle ilgili onlarca, yüzlerce dosya var, bu ihalelerin yolsuzluklarıyla ilgili dosyalar var. Ben başka bir şey daha söyleyeyim, bu ihalelerin bedellerini bu kadar yüksek tutan paralar yarın öbür gün havuz medyasının kasasına girecektir ve çok örtülü ödenek olarak bazılarının cebine girecektir.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi grup önerisi aleyhinde ikinci ve son konuşmacı Tokat Milletvekili Celil Göçer’dir.

Sayın Göçer...

Evet, sayın milletvekilleri, böylece Milliyetçi Hareket Partisi grup önerisi üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum...

LEVENT GÖK (Ankara) – Karar yeter sayısı istiyoruz efendim.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.56

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 107’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi grup önerisinin oylanmasında karar yeter sayısı bulanamamıştı.

Şimdi, öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Siirt Milletvekili Kadri Yıldırım ve arkadaşları tarafından, kamu emekçilerinin sendikal hak ve özgürlüklerinin korunması ve güvence altına alınması için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla 20/6/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

27/06/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 27/06/2016 Pazartesi günü (bugün) yaptığı toplantısında, siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisini İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Çağlar Demirel

Diyarbakır

Grup Başkan Vekili

Öneri:

20 Haziran 2016 tarihinde, Siirt Milletvekili Sayın Kadri Yıldırım ve arkadaşları tarafından verilen (2294 sıra numaralı), kamu emekçilerinin sendikal hak ve özgürlüklerinin korunması ve güvence altına alınması için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere, bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 27/06/2016 Pazartesi günü birleşiminde sunuşlarda okunması ve görüşmelerin aynı tarihli birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Evet, Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisi lehinde ilk söz Van Milletvekili Lezgin Botan’a aittir.

Buyurun Sayın Botan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

LEZGİN BOTAN (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sözlerime geçmeden önce, malum her sene Türkiye’de yaz aylarında orman yangınları olur. Bütün bu orman yangınları tedbirsizlik veya hangi sebepten olursa olsun gerçekten ciğerlerimizi yakıyor, ülkenin neresinde olursa olsun hepimizin canını acıtıyor. Ancak, burada ülkenin batısında olan yangınlara Hükûmetin göstermiş olduğu hassasiyetin aynısını, Şırnak, Siirt ve Diyarbakır Lice’deki orman yangınlarına göstermemiş olmasını burada huzurlarınızda kınamak istiyorum ve kınıyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarımız, malum, şu an Millî Eğitim Komisyonu yeniden millî eğitimin yapılandırılmasına ilişkin 104 maddelik bir çalışma yürütüyor ancak burada da tekrar şunu görüyoruz: On dört yıllık AKP iktidarı eğitimi o hâle getirmiş ki hani deyim yerindeyse, amiyane bir tabirle arapsaçına dönüştürmüş. Her bakana göre eğitim politikası değişiyor, her müsteşara göre eğitim politikası değişiyor. On dört yılda normalleştirilememiş veya var olanı da anormalleştiren bir politik anlayış bugün tekrar antidemokratik bir şekilde yasayı önümüze getirmiş bulunmaktadır.

Şimdi, hepinizin malumu, kamu çalışanlarının alanında değişik sendikalar var. Mevcut Hükûmetin tutumu yandaş sendikalara farklı bir hukuk ama Türkiye’nin aydınlık yüzünü temsil eden, Türkiye’nin demokratik geleceğini temsil eden, bilimsel, demokratik, laik, ana dilde eğitimin temsilcisi olan; yine, sağlıkta sağlık hakkının, demokratik temelde kamusal nitelikli sağlık hakkının sağlanması konusunda KESK’in üyelerine âdeta bir düşman hukuku uygulanmakta, sudan bahanelerle KESK’in üyeleri soruşturmalara uğramakta, kıdem durdurması ve benzeri birtakım haksızlıklara uğramaktadır. Burada ben birkaç tane örnek vermek istiyorum: Sadece, hani Cumhurbaşkanının kaymakamları topladığı bir toplantıda “Artık mevzuatı bir kenara koyun...” birtakım saiklerle... Tabii bunu önerirken aslında bütün alanlarda artık, sorumsuzluk veya cezazırlık... Topluma karşı Hükûmetin aslında yükümlülüklerini taşıması gerektiği bir noktada “Yasaları bir tarafa koyun, kafanıza göre, nasıl istiyorsanız, AKP gibi düşünmeyen, AKP gibi bakmayan, AKP gibi anlatmayan, AKP’nin diliyle konuşmayan herkesi sindirebilirsiniz, bir bahaneyle onları soruşturmalara tabi tutabilirsiniz, onların özlük, ekonomik, demokratik haklarıyla istediğiniz gibi oynayabilirsiniz.” denilmektedir. Çünkü siz, yasayı tanımadığınız zaman, Anayasa’yı bir tarafa koyduğunuz zaman, mevzuatı bir tarafa koyduğunuz zaman ne yapacaksınız? Kişisel duygularla, kişisel kinlerle, kişisel hesaplarla hareket edeceksiniz. Sizin gibi düşünmeyen, bakmayan, sizin gibi konuşmayan, sizin gibi kendisini ifade etmeyen, sosyal, kültürel, ekonomik, felsefik, cinsel aidiyetleri farklı olanları ne yapacaksınız? O zaman, onlara, bir şekilde, eğer yasa yoksa, koruyucu yasa yoksa, hukuku bir tarafa koyarsanız, kendi menfaatinize göre davranacaksınız.

Dolayısıyla, böyle antidemokratik yasalarla bugüne kadar askerî darbe dönemlerinde bile karşılaşılmamış bir yaklaşım söz konusu, ciddi bir baskı söz konusu yani, Sultan Abdülhamit dönemini belki 10 kat aratan şu an ciddi bir istibdat dönemini yaşıyoruz. Özellikle kamu çalışanlarına, farklı sendikalarda örgütlü olan kamu çalışanlarına yönelik çok ciddi bir mobbing uygulaması var. Hani, AKP’nin daha önce çok şikâyet ettiği ve bizim de o zaman desteklediğimiz başörtüsü meselesi konusunda, işte o dönem mağduriyetlerden söz edenler, mahalle baskısından söz edenler, bunun mağduriyetini yaşayanların gerçekten bugün benzeri mahalle baskısını 10 kat artırmalarını anlamak mümkün değil, akılla izah etmek mümkün değil.

Şimdi, burada, bakın, KESK’in üyeleri... Sadece Ankara’da DAİŞ’in saldırısı sonucunda 104 emekçi yiitirdik, 104 kardeşimizi, canımızı yiitirdik. Ankara’nın merkezinde DAİŞ geldi orada bir katliam gerçekleştirdi göz göre göre. Şimdi, buna tepki gösteren kamu çalışanlarından neredeyse 16 bin-17 bin kişi bunlardan dolayı soruşturmalık oldu. Yahu, bir terörist örgüt geliyor, Ankara’nın kalbinde 104 barış elçisini öldürüyor, 500’ünü yaralıyor ve buna tepki gösteren kamu çalışanlarını

neredeyse onlar suçluymuş gibi soruşturmalara tabi tutuyorsunuz. Bu toplumda savaş olmasın, çatışmalar olmasın, kamu kaynakları heba edilmesin, ahlaki çöküntü olmasın, ahlaki çözülme olmasın diye, sırf bunun için demokratik tepkisini gösteren sendikaların üyelerine korkunç bir şekilde baskı uygulanıyor ve soruşturmalara, sürgünlere maruz kalıyorlar. Şu an elimdeki listeye göre KESK'in üyelerinden 82'si sürgün, kademe ilerlemesi durdurulması verilen 23 kişi, ceza davaları soruşturmaları 102 kişi, akademisyenlere yönelik kadroların iadesi uygulaması yani işten çıkarma 12 kişi, aylıktan kesme ve idari para cezaları 16 kişi, işten çıkarma 50 kişi. Yani kısacası, nereden bakarsanız bakın, şu an 17 bin kişi bu tür soruşturmalara yüz yüze kalmış. Sebebi nedir peki? Gerekçesi nedir? İşte, grev hakkını kullanmış, savaş olmasın, ülkenin kaynakları çarçur edilmesin demiş, yapılan yolsuzluklara, hırsızlıklara, yapılan zulümlere, yapılan birtakım hukuk dışı uygulamalara karşı çıktıkları için; DAİŞ'in yaptığı saldırılara, Diyarbakır'daki katliamdan tutun, Suruç'taki katliamdan tutun, Reyhanlı'daki katliamdan tutun, Cilvegözü'ndeki katliamdan tutun, İstanbul, Niğde'deki DAİŞ katliamlarından tutun ta Ankara'da zirveleştirilen katliamlara kadar tepki gösterdikleri için. Şimdi bunun mantığı var mıdır? Kamu çalışanları demokratik haklarını kullanacak, grev hakkını kullanacak, savaşa, çatışmaya, yolsuzluğa, orman yangınlarına, yakılan yıkılan şehirler, yüz binlerce çocuğun eğitimden koparılmasına kadar, bütün bu vakalara karşı demokratik tepkisini gösterecek ama birileri bunu hazmedemeyecek ve tutup bu konuda soruşturmalar yapacak. Bakın, Başbakanlığın bir ara yayımladığı bir genelge vardı, ona göre hiçbir kamu çalışanı basın açıklaması yapamayacak, efendim şunu yapamayacak, bunu yapamayacak... Bunlar ancak askerî dönemlerde olabilecek kısa vadeli şeylerdir. Yani gerçekten darbe dönemlerinde bile bu kadar baskı, bu kadar zulüm, bu kadar haksızlık, bu kadar demokratik hakları budayan, anayasal hakları budayan, grev hakkını, sendikal hakları bu kadar örseleyen hiçbir dönem yaşanmamıştır. Fakat görüyoruz sırf bundan dolayı KESK'in üyeleri ve diğer sendikaları, KAMU-SEN'e üye olan birçok personel de benzer şekilde şu an baskıya uğruyor. İş yerlerinde kimse konuşmıyor. Yine akıllara ziyan bir durum söz konusu. Sosyal medyada görüşünü açıkladığı için şu an yüzlerce kamu çalışanı ya görevden el çektirilmiş ya çeşitli cezalarla yüz yüze kalmış.

Yine yüzlerce kamu çalışanı iş yerlerinde birtakım değerlendirmeler, sendikal haklar, özlük, ekonomik haklara yönelik, demokratik haklara yönelik değerlendirmeler yaptığı için veya Hükümeti eleştirdiği için aynı şekilde benzer zulümlere, benzer uygulamalara maruz kalmış. Gerçekten, ahlaki anlamda, Türkiye tarihinde jurnalcılığı biliriz. Özellikle Osmanlı'nın son döneminde, Sultan Abdülhamit'in döneminde, Sait Paşa'nın o hezeyanlarını hepimiz biliriz. E, şimdi aynı şekilde. Tutmuşsunuz, şu an Başbakanlığa bağlı bir site oluşturmuşsunuz. O siteye şikâyetler geliyor, eğer siz birini istemiyorsanız onun hakkında bir şeyler söylersiniz ve Bakanlık bunu hemen imzasız, kayıtsız dikkate alıyor ve söz konusu kamu çalışanını alıyor, onun özlük haklarını, onun demokratik haklarını elinden aldığı yetmiyormuş gibi ya görevden atıyor ya haksız soruşturmalara maruz bırakıyor. Bu, yüz kızartıcı bir şeydir. Bu, toplumsal ahlakın, toplumsal çöküntünün gelmiş olduğu noktayı göstermesi açısından ibret verici bir şeydir. Jurnalcılık ayıp bir şeydir, utanç verici bir şeydir. Belli bir kayda dayanmadan, belli nesnel birtakım kanıtlara dayanmadan, sırf siz beni istemiyorsunuz, "Gözünüzün üzerinde kaşınız var." bahanesiyle tutup... Yani şu an kamu çalışanları, bakın, yeni nesli yetiştiren öğretmenleri veya kamu çalışanlarını bu kadar kişiliksizleştiren, bu kadar özlük haklarını paramparça eden, yetmiyormuş gibi bir de şu an kişilikleriyle, karakterleriyle oynayan, yani "Senin gibi düşünmeyi şikâyet et, ihbar et, ihbarcılık yap, hiç imza da mühim değil, kanıt da önemli değil, yeter ki sen Başbakanlığa bildir, biz gereğini yaparız." diyen bir mantıkla karşı karşıyayız.

Dolayısıyla, ben bu tutumu kınıyorum, bir an önce bu tutumdan vazgeçilmesini burada tekrar salık veriyor, teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Önerinin aleyhinde ilk söz Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'a aittir.

Sayın Aydın, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; ben de Halkların Demokratik Partisinin önerisinin aleyhine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, demokratik toplumlarda sistemin ya da demokrasinin iyi işleminin en önemli göstergesi, erkler ayrımının gerçekten birbirlerine olan mesafesini muhafaza etmelerinden belli olur. Bunu mütemadiyen söylüyoruz. Yani, yasamanın, yürütmenin, yargının arasındaki mesafe ne kadar korunursa o kadar sağlıklı bir demokrasiden söz edilebilir ama bunlar da iyi bir demokratik geleneğin oluşmasında yeterli midir? Değildir. Daha da geliştirmek, daha ileri götürmek için mutlaka bu 3 erke ilaveten bazı etkin STK’ların da destek vermesi lazım. Bu bağlamda da en önemli sivil kitle örgütlerinin başında vakıflar, dernekler olduğu gibi, sendikalarımız gelmektedir.

Şimdi, 2 tane somut örnekten hareketle birkaç şeyi söylemeye çalışacağım. Malum, geçen hafta 3.746 hâkim ve savcımızın tayinleri çıkarıldı. Gerçekten, toplam 12 bin civarında bir rakamdan bahsediliyor, bunun neredeyse üçte 1’ine yakını kurulu düzenlerini bozup yeni yerlerine gitme telaşı içine girdiler. Şimdi, niye? Bakın, bize birtakım şikâyetler geliyor, mutlaka iktidar partisine bu tür dilekler, istekler, yanlış yapılan uygulamaların şikâyeti daha çok geliyordur. Şimdi, bu insanlar bir yerlere tayin istiyorlar, tayinleri çıkıyor, görevlendiriliyorlar, özellikle metropol kentlere; Ankara’ya, İstanbul’a, İzmir’e, Adana’ya, Mersin’e, Antalya’ya. Diyor ki: Yasa gereği, -çünkü burası bir hukuk devleti- yasaya göre benim burada en az yedi yıl kalma imkânım var, Ankara’da yedi yıl kalacağım. Dolayısıyla, yedi yıl zarfında o zaman benim bir yerleşik planlama yapmam lazım... Yedi yıllık bir plan yapıyor. Çocuğuna okullar ayarlıyor, eşinin tayinini yaptırıyor, evi yoksa parası varsa birazcık birikintilerini bir araya getirip ev alıyor ya da kir alıyor, boyasını badanasını, yerleşimini sağlıyor, oraya yerleşiyor. Ama heyhat! Aradan bir yıl geçmeden tayin yazısı geliyor, “Sen falan ilin falan ilçesine gidiyorsun.” Allah’tan korkalım!

Bakın, somut bir örneği daha detaylandırayım. Bir kardeşimizin 2 özürülü çocuğu var, birisi göbekten, dışarıdan besleniyor. Bu çocukların tıbbi yardıma ihtiyaçları var, onun için Ankara’ya tayin istemiş ve buraya yerleşmişler. Ama -bir buçuk yıl kalmadan- yedi yıl kalma hesabı yapan aile, çocuklarının tedavisinin sürdürülmesini düşünen aile bir anda tayin yazısını elinde buluyor. Bu mübarek gündeyiz. Gerçekten o balık ve Halik hikâyesini hepimiz biliriz ama uygulamada birazcık dikkat etmek gerekir. Bir iyilik yapılacaksa balık değil, Halik için yapmak lazım. Yanlış bir uygulama balığın hoşuna gitse bile, Halik onu mutlaka karşımıza çıkarır, o yanlış bir anda suratımıza çarpar. Bu mübarek ayda milletin ahını almalıyım.

Saygıdeğer milletvekilleri, şimdi, buna benzer bir örnek değil, binlerce örnek de eğitim alanında var. Artık, sendikaların kanayan bir yarası hâline geldi, 6 binlerle, 7 binlerle ifade edilen, gerçekten, özlük haklarını elde etmiş, objektif sınavlarla okul yöneticiliğini kazanmış, gerçekten, eğitim tecrübesi çok yüksek arkadaşlarımız eğitim camiasında... İnanın, bunlar 2004’ten, 2005’ten sonra olan oluşumlar yani Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı zamanında bunlar alınlarının teriyle, yüzlerinin akıyla, bileklerinin gücüyle okul müdürü olmuşlar, okul müdür yardımcısı olmuşlar, Millî Eğitim Bakanlığında üst düzey bürokrat olmuşlar. Ama, heyhat, bir sendikacılık furçası çıktı bizde. Böyle bir “benden, senden.” diye. Bu, sendikanın doğasına aykırı bir kere. Sendikanın bütün Batı toplumlarında, bütün dillerde tanımı şudur, işçi ya da memur sendikası olsun: “Üyelerinin özlük haklarının iyileştirilmesi, çalışma şartlarının iyileştirilmesiyle, varsa sorun ve sıkıntılarının halledilmesiyle mükellef bir yapıdır sendikalaşma.” Ama, maalesef bizim sendikalar bir jurnal mekanizması oluşturmuşlar, efendim, “O sendikadan, bu sendikandan” diye. “TÜRK EĞİTİM-SEN’liyse onu ne yapaalım? Bu bizim için utanç kaynağı. Bizim ilçede falan lisenin müdürü TÜRK EĞİTİM-SEN’li. Olmaz, bunu nasıl alaşağı edelim?”

Bunlar birleşiyor, birleşiyor, birleşiyor, yukarıya kanun ve önerge değişikliğine kadar götürüyorlar. “Sistemi değiştirelim. Ne yapalım? Efendim, sistemi değiştirip mülakat koyalım.” Ya, bunlar merkezî sınava girmişler -o sınavda mülakat da vardı- 100 üzerinden 90 almışlar ve o da yetmezmiş gibi sicilleri çok temiz, bu insanlar okullarında gerçekten çok başarılı eğiticilik yapmışlar. Niye bunların devam etmelerine karşı çıkıyoruz? “Hayır, onları alalım, onları bir yere bırakalım. Asıl bizim sendikanın üyelerini getirelim.” Hatta artık öyle ayyuka çıktı ki “Ya, kardeşim, biz seni seviyoruz. Sen iyi yöneticisin ama seni alacağız. Ama sendikayı değiştirirsen biz seni orada tutarız.” Ya, düşünebiliyor musunuz böyle bir ileri demokrasi, böyle bir yeni Türkiye kabul edilebilir bir Türkiye midir Allah aşkına? Burada eğri oturup doğru konuşacağız hepimiz.

Bunu Kredi ve Yurtlar Kurumunda yaptınız. Bakın, Kredi ve Yurtlar Kurumu bünyesi içerisinde... Her kurum böyleydi, Türkiye’nin yerleşik bir kurumsal yapısı vardı, çok iyi yetiştiriliyordu, çekirdekten. Kredi ve Yurtlar Kurumuna memur olarak girdi arkadaşımız, sonra on yıl çalıştı, Kredi ve Yurtlar Kurumunun iç yapısını öğrendi, şef oldu, şeflikten sonra şube müdürü oldu, 15’inci senesinde Kredi ve Yurtlar Bölge Müdür Yardımcısı oldu. “Sen misin, bölge müdür yardımcısı oldun?” Baktılar ki bünyeden böyle bir yapı geliyor. “Ee, bizden değil. Bizim sendikaya üye değil. O zaman ne yapalım? Yönetim şeklini değiştirelim. Neyle değiştirelim? Bir yasamayla değiştirelim. Adını ne koyalım? Eğitim uzmanlaştıralım onları. Yeni bir kadro ihdas edip oraya da sendikamızın listesinden yerleştirelim.” Ve yerleştiriyoruz, şimdi yaşadığımız şeyler; yerleştirilen, eğitim uzmanı olarak havuza alınan, yirmi yılını vermiş, Kredi ve Yurtlar Kurumunun her şeyini bilen bir arkadaşımız o tecrübesiyle bir kenarda bekliyor ama imam-hatipten bir meslek öğretmeni sendikanın referansı ile geliyor, Kredi ve Yurtlarda şube müdürü oluyor, bölge müdür yardımcısı oluyor. Ne yapıyor biliyor musunuz? Gidiyor ikide bir, herhangi bir meselede o havuzda bekleyen uzman arkadaşımıza diyor ki: “Siz burada müdürdünüz, şöyle bir yazı var, şunu biz nasıl yapalım, nasıl cevaplayalım?” Diyorlar ki: “Hocam, biz zaten aktif görevdeyiz. Adımız ‘müdür’ değil, adımız ‘uzman’, havuzdayız ama yine biz kendimiz idare etmeye çalışıyoruz, Allah rızası için elimizden gelen yardımı yapıyoruz.”

Şimdi, benzer bir uygulama da maalesef maarif müfettişleri için düşünüyor; gelecek yasa, görüşeceğiz bunları. Arkadaşlar, yol yakinken, ne olur, artık bu ötekileştirmeden vazgeçelim. Yani, biliyoruz, zaman zaman bilinçaltınız tezahür ediyor “Yasama da biziz, yargı da biziz, yürütme de biziz.” diyorsunuz, “Oğlan da bizim, kız da bizim; düğün de bizim, dernek de bizim.” diyorsunuz ama inanın bu, kutuplaşmadan, hizipleşmeden başka bir şey yaratmıyor. Kindar oluyoruz birbirimize. Aynı masada çalışan iki arkadaş birbirlerine, inanın, mesafe koyuyor ve hasım oluyor. “Devran bir dönsün de görürsün.” deme noktasına getiriyoruz. Bunlar yanlış şeyler. Maarifte olmaması lazım, en kötü ihtimalle hukukta olmaması lazım, efendim, yargıda olmaması lazım bunlar.

Şimdi, maarifle ilgili... Müfettişlik müessesesi hakikaten Türkiye’nin iki yüz yıllık geleneğidir, burada bu işe vâkıf çok değerli insanlar var, biliyorum. İki yüz yıllık Türk devlet geleneğinde bir maarif müfettişliği vardır. Şimdi bunlar da öyle, ince elenip sık dokunarak, çekirdekten yetişerek geliyorlar. Çok değerli eğitimcilerin, zamanla, efendim, bir sınava tabi tutulup müfettişlik hakkını kazanmasıyla gerçekleşen bir şey. Şimdi, efendim, ne yapacağız? Onları da “uzman” diye havuzlara alacağız, o 3 bin çok kıymetli maarif mensubu müfettişlerinizi. Niye? Sendika, malum sendika değil. Onun yerine ne yapacağız? Yeniden, deneyimsiz, tecrübesiz, liyakatsiz... Hani hep söyleriz ya: Liyakati ön plana çıkaralım. Ya arkadaşlar, inanın bir madde yeter, liyakate sadece dikkat etsek inanın yeter; siyaseten de yeter, rahmet açısından da yeter, dua açısından da yeter diyorum.

İnşallah bu uygulamaların son bulması dilek ve temennilerimle hepinize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aydın.

Önerinin lehinde ikinci söz, İzmir Milletvekili Musa Çam’a aittir.

Buyurun Sayın Çam. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Halkların Demokratik Partisinin kamu emekçileri sendikaları üzerinde yapılan baskılarla ilgili vermiş olduğu araştırma önergesiyle ilgili söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anayasa’mızın 51’inci maddesi diyor ki: “Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz.” Anayasal bir hüküm, anayasal bir madde ama ne yazık ki ülkemizde bir sendikaya üye olmak, bir sendikada faaliyet göstermek Anayasa’da yazdığı gibi değil, maalesef değil.

1989’lu yıllarda İşveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu İstanbul’da -Sayın Süleyman Çelebi’nin, Rıdvan Budak’ın, Kemal Nebioğlu’nun da katıldıkları- dünyadaki sendikal hareketlerle ilgili konuşurken, rahmetli Bülent Tanör dedi ki: “Anayasa’da yasak olmayan her şey serbesttir yani kamu çalışanları açısından bir sendika kurma hakkı vardır ve bunu kurabilir.” cümlesiyle birlikte 1990’lı yıllardan itibaren Türkiye’de kamu çalışanları bir sendikal faaliyet yürütmek, bir sendikalaşmayla ilgili yoğun bir çaba sarf ettiler, yıl 1990. Nihayet on yıllık büyük mücadeleden sonra, 2001 yılında 4688 sayılı Yasa Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçti ve Kamu Emekçileri Sendikaları kuruldu. Önemli bir görevdi, yaklaşık olarak 2,5 milyon insanın çalıştığı bu alandaki insanların örgütlü olması, sendikalı olması önemli bir kazanımdı ve bu kazanım Türkiye’de de önemli bir noktaya geldi. O gün kurulduğunda Türkiye’deki sendikal örgütlülük şuydu arkadaşlar: Yıl 2002, KAMU-SEN’in toplam üye sayısı 329.065, Kamu Emekçileri Sendikaları KESK’in üye sayısı 262 bin, MEMUR-SEN’in üye sayısı da 41 bindi arkadaşlar, 2002. 3 Kasım seçimleri yapıldı, Türkiye’de AKP iktidara geldi ve “Yürü kulum, yürü! Koş kulum, koş!” dedi MEMUR-SEN’e, bir baktık ki MEMUR-SEN 40 binden şimdi birazdan söyleyeceğim rakamlara ulaştı.

2002’de KAMU-SEN’in üye sayısı 385 bin, KESK’in üye sayısı 295 bin, MEMUR-SEN’in 98 bin. 2004’te KAMU-SEN 343 bin, KESK 297 bin, MEMUR-SEN 137 bin. 2010 yılında KAMU-SEN 369 bin; üye düşüyor, KESK üye kaybediyor, 224 bin; MEMUR-SEN 376 bin oluyor. 2013 yılında KAMU-SEN 444 bin, KESK 237 bin, MEMUR-SEN 707 bin. 2015, son, temmuz ayı istatistiklerine göre de KAMU-SEN 445.729; KESK 236 bin, MEMUR-SEN 836 bin.

Akıl almaz bir yükseliş var. Diyeceksin ki: “Musa Çam, çalış, senin de olsun. KESK, çalış, senin de olsun. KAMU-SEN, çalış, senin de olsun.” Bu sendikalar çalışmıyor da mı olmuyor? Değil. Sorunun özü şu arkadaşlar: On dört yıllık AKP iktidarı döneminde bakan, bakan yardımcısı, müsteşar, müsteşar yardımcısı, daire başkanı, genel müdür, müdür, şefe varıncaya kadar, o birimlerde çalışan tüm memurlara “MEMUR-SEN’e üye olacaksın. Terfi mi istiyorsun? MEMUR-SEN’e üye olacaksın. Tayin mi istiyorsun? MEMUR-SEN’e üye olacaksın. Lojman mı istiyorsun? MEMUR-SEN’e üye olacaksın.” diyerek, MEMUR-SEN bugün 830 bine yaklaştı arkadaşlar.

Yapalım, gelin hemen şimdi bir önerge verelim, işçi sendikaları açısından da, kamu çalışanları açısından da referandumu getirelim. Bütün iş yerlerine, sendikaların olduğu her yere sandığı koyalım; kamu çalışanları da, işçiler de kendi özgür iradeleriyle kendi sendikalarını seçsinler arkadaşlar, referandum. Hiç tehdide, şantaj, baskıya; bakanın, müsteşarın, genel müdürün, o müdürün, bu müdürün

baskısına ve tehdidine yer vermeden bunların hepsini yapalım arkadaşlar, hemen. Ama yapamayız. Neden? Çünkü AKP Hükümeti on dört yıllık iktidarı döneminde kendisine eğilmeyen, kendisine biat etmeyen ne kadar kurum ve kuruluş varsa, bir, yasal düzenlemelerle içini boşaltıyor; iki, el koyuyor; üç, temsilde nispi temsili getiriyor veyahut da bu baskılarla birlikte kendi arka bahçesi yapıyor. Biraz sonra, benden sonra MEMUR-SEN'in eski Genel Başkanı ve İdare Amirimiz Sayın Ahmet Gönödoğdu burada çıkıp konuşacak, diyecek ki: "Sayın Musa Çam üfürdü." Yok öyle bir şey. Her şey açık ve net, her şey belgeli.

Geçtiğimiz yıl torba kanunda yapılan bir düzenlemeyle bütün okul müdürleri boşa çıktı arkadaşlar, bütün okul müdürleri. Sonra ne oldu? İlçe millî eğitim müdürü, il millî eğitim müdürü, okuldaki müdür, okuldaki memur, hademe dâhil olmak üzere, puanlama usulü yaptılar, bütün okullarda istediklerini müdür yaptılar arkadaşlar. Şimdi, böyle bir baskı ve tehditle... Bu, kamu çalışanları sendikalarında böyle, doktorlarda, hastanelerde böyle. TMMOB üyelerine yapılan baskılar aynı keza, işçi sendikalarında da çok fazla değışen bir şey yok arkadaşlar. AKP'nin on dört yıllık iktidarı döneminde bu baskı ve şantaj sonucunda sendikalar, meslek örgütleri, ticaret odaları, sanayi odaları, esnaf odaları, Yeşilay, Kızılay, vakıf, dernek, her ne varsa tamamen AKP'ileştiriliyor, arkadaşlar

Bunun aslında uzun vadede kimseye bir faydasının olmadığını da önümüzdeki günlerde göreceksiniz ama en kötüsü, benden önce konuşan bir konuşmacının da söylediğı gibi, ihbar mekanizmasının çalıştırılmasıdır arkadaşlar; BİMER marifetiyle, Başbakanlıkta kurulan bu BİMER'le birlikte, aklına gelen herkes, herkesle ilgili akıl almaz iftiralar ve şikâyetler, ihbarlarla, onlar hakkında tutulan asılsız tutanaklarla birlikte insanların meslekten atılması, sürgüne gönderilmesi, ailelerin parçalanması ve yok edilmesi arkadaşlar.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Paralel yapmıştır, paralel.

MUSA ÇAM (Devamlı) – Bir dönem paralelle ilgiliydi, şimdi kendileri.

Şimdi bu bana şunu hatırlattı: Naci oradan söyleyecek, 1945'lerde Amerika Birleşik Devletleri'nde "McCarthy" diye birisi vardı arkadaşlar, cumhuriyetçi senatör. Cumhuriyetçi olmayan, solcu, ilerici, yurtsever, demokrat, aydın, çağdaş, kendilerine karşı olan herkesi ama herkesi jurnalledi arkadaşlar ve onların bir bölümü, önemli bölümü hapishanelerde hayatlarını çürüterek geçirdi arkadaşlar. Ona McCarthy'cilik denir arkadaşlar. Türkiye'de de ne yazık ki ama ne yazık ki 1945'lerin Amerika'sını yaşıyoruz, bir McCarthy'cilik dönemi yaşıyoruz. Şimdi, önüne gelen, hemen elektronik ortamda BİMER'e binlerce, on binlerce şikâyet mektubu yazarak insanları ihbar ediyorlar. Hiç kimse hiç kimsenin kulu veyahut da kölesi veyahut da siyasi arka bahçesi olacak diye bir kayıt yoktur arkadaşlar, olmamız gerekir ve saygı duymamız gerekiyor. Ama şimdi, on dört yıllık iktidarı döneminde bir konfederasyonun akıl almaz derecede bu kadar büyük bir üye kapasitesine sahip olması bence düşündürücüdür.

Bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan, İstanbul'da saraylar ve saraylara bağlı kimi kurumlarda çalışan memurlar var. Buralarda, bağımsız bir sendika kuruldu arkadaşlar, SİME-SEN diye bir sendika kuruldu arkadaşlar, sadece Meclisin çalışanlarının kendilerinin kurduğı; hiçbir konfederasyona bağlı değiller. Üye yapıyorlar arkadaşlar; Meclisteki görevliler bile, daire başkanları bile, İstanbul'daki saraydaki daire başkanları ve bağlı ünitelerde çalışanlar bile, saray ve bağlı işletmelerde çalışanlara bile baskı yaparak "MEMUR-SEN'e üye olacaksın." diyorlar. Kaldı ki burada örgütlü olan sendika da bağımsız bir sendika, herhangi bir konfederasyona bağlı değil. Buna bile tahammül edilemiyor. Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasa yapan bir organda, burada çalışan memur arkadaşlarımızın kendi özgür iradeleriyle gidip sendikalara üye olmasının önünde ne engel var arkadaşlar, niçin yapmasınlar bunu? İlle, buradaki daire başkanlarının, İstanbul'daki saraydaki

daire başkanlarının, yanında çalışan memurları çağırarak “MEMUR-SEN’e üye olacaksın, oraya üye olacaksın, buraya üye olacaksın.” demesine gerek var mı arkadaşlar? Demokrasi bu mu, özgürlük bu mu, Anayasa’nın 51’inci maddesi bu mu arkadaşlar? Değil.

Dolayısıyla, mutlaka, bununla ilgili verilen önerge çerçevesinde bir araştırma komisyonu kurulması ve Türkiye’deki sendikal hareketin geldiği bu noktanın en ince ayrıntısına kadar incelenmesi ve kamuoyuna açıklanması Türkiye Büyük Millet Meclisinin önemli görevlerinden biridir diyorum ve benden sonra gelip de buraya benim sözlerimi tekzip etmeye kalkmasın Sayın Ahmet Gündoğdu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSA ÇAM (Devamlı) – Hemen karşıda oturuyorum, gerekli cevabı vereceğim.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Toplum mühendisliği niye yapıyorsun ya, konuşmayı yap.

MUSA ÇAM (Devamlı) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çam.

Önerinin aleyhinde ikinci ve son söz Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’ya aittir.

Buyurun Sayın Gündoğdu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sakin Sayın Çam’a laf etmeyin Sayın Gündoğdu.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Saygıdeğer Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

HDP grup önerisinin aleyhinde söz almış bulunuyorum.

Kamu sendikacılığını birkaç cümleyle özetlemekte fayda var.

1990’lı yıllar; Başbakanlık genelgesiyle sendikacılık yapıyor.

Yıl 2001: 4688 sayılı Yasa çıkıyor. Yasa, toplu görüşmeli bir yasa ve yasayı çıkaranlar örgütlenmenin önüne yüzde 5 baraj kuruyorlar ki o gün var olanların dışında kimse örgütlenemesin diye. O sürecin sonrasında, işçi sendikacılığında var olan toplu sözleşme ikramiyesini memur sendikacılığına taşıyabilir miyiz diye... Önce toplu görüşme primiydi -o gün 5 TL’ydi, şimdi 30 TL civarında- sonra toplu sözleşme ikramiyesi oldu. KESK’in CHP’ye, CHP’nin de Anayasa Mahkemesine taşınmasıyla ilk kez bir ülkede, çalışanların geliri ana muhalefet eliyle engellenmiş oldu.

Yıl 2010: Referandum... Referandumda, Türkiye’nin ileri demokrasiyle buluşması için var olan maddelerden birisi de memurlara toplu sözleşme hakkıydı. Bu, iş güvencesiyle birlikte toplu sözleşmenin geliyor olması çok önemli bir fırsattı ama o gün bu referanduma “hayır” diyen siyasi partiler gibi diğer kamu sendikaları da bu referanduma “hayır” dediler.

Burada üye sayılarının çok tartışıldığını görüyoruz. Uyanık esnafa “2 kere 2 kaç eder?” demişler, “Alırken mi, satarken mi?” demiş. Ben şimdi size soruyorum: 4688 sayılı Yasa’dan önce hem MEMUR-SEN’in hem KAMU-SEN’in hem KESK’in yüz binlerce üyesi varken, yasa çıkarılır çıkarılmaz Anasol-M Hükûmeti iktidarında MEMUR-SEN 41 bine bile ulaşamazken bu konfederasyonların sekiz ayda bu kadar üye kaydetmesini neye bağlıyorsunuz? 329 bin, 262 bin... Sonucuna geldiğimiz 2015’te KESK 236 bin -kendisinden Birleşik Kamu-İş çıkıp 57 bin de onun üyesi olmasına rağmen- KAMU-SEN de 445 bin...

Bir diğer konu örgütlenme oranı ve çalışanların sendikalı olması. 2002’de 1 milyon 357 bin çalışan var, şimdi 2 milyon 354 bin; toplam üye 650 bin o gün, şimdi 1 milyon 679 bin; oran yüzde 47,94 o yıl, şimdi 71,32. Bunu niçin söylüyorum? Bu kürsüde zaman zaman diğer muhalefet partilerimiz de sendikacılık ve başkaca konularda bu tür mühendislikler yapıyorlar. O doğruymuş gibi yansıtılan

yanlırlara bir 6rnek de işi sendikacılığının 6rg6tlenmesi. HAK-İş'in, T6RK-İş'in ve DİSK'in ortak 6alışmasıyla baraj sorunundan dolayı, barajı aşmış g6stermek i6in mezardakilerin de 6ye sayıldığı o durumdan uzlaşıyla g6ncellemeye gidildi, d6zenleme yapıldı ve bu konfederasyonların da hi6birisi "Benim bir 6yem kaybıldı." demedi. Mesela imam-hatip lisesi 6đrencileriyle ilgili de -o, alırken mi satarken mi- bir hatip burada "2001 yılında 96 bin imam-hatip lisesi 6đrencisi vardı, şimdi milyonu buldu." dedi ama bazı zihniyetler, bazı vesayet6iler, ikna odacılar 28 şubatı yaşatmazdan 6nce y6z binlerce, 600 binin 6zerinde imam-hatip 6đrencisinin varlığını g6rmezden geldiler.

Onun i6in "baskı" ve "sendikacılık" kavramlarını burada birlikte konuşalım. Sayın Musa 6am'ın kendi itirafıyla "6f6rmesine" ben girmeyeceğim, Cenab-ı Hak doğruları s6yletir insanlara ama bir şey s6ylemek istiyorum; mahalle baskısı, sendikal baskı... Bakanlıklarda hem KAMU-SEN hem KESK hi6 6ye kaybetmemiş, b6y6m6şken, Diyarbakır Belediyesinde bir tek MEMUR-SEN ve KAMU-SEN 6yesinin olmaması, CHP'li 6anakkale Belediyesinde olmaması; Kırklareli, Sinop, Zonguldak, Bartın, Kars, Siirt, şırnak, Tunceli... şimdi, baskı diyorsunuz; ya, bu belediyelerde baskıdan s6z edemeyiz. 66nk6 buralarda bir tek MEMUR-SEN 6yesi yok ki baskıya muhatap olsun.

MUSA 6AM (İzmir) – Referandum... Referandum yapalım, orada da referandum yapalım.

AHMET G6NDOĞDU (Devamla) - 6ye kaydetmeme baskısını burada net g6rmek lazım. 51 tane de AK PARTİ'li belediyede KAMU-SEN ve KESK'in yetkili oluşuna dair bilgileri getirdim, onları paylaşmaya gerek duymuyorum vaktimin darlığı dolayısıyla.

Değerli arkadaşlarım, MHP'li milletvekili arkadaşımız idareci atamadan bahsetti. 2007'ye kadar hepsi Danıştaydan d6nd6, hi6 atama yapılamadı. İki ay 6nce 17 bin 6đretmen -b6t6n sendikalara 6ye-m6d6r yardımıclığı sınavını yazılıyla kazandı, yargıya g6t6r6p iptal ettiren sendika CHP'nin sendikası, EĞİTİM-İş, BİRLEşİK KAMU-İş'e bağlı sendika. Bu sendikalarınıza "Ya, bu 17 bin KAMU-SEN'li, KESK'li, KAMU-İş'li, MEMUR-SEN'li arkadaş alın teriyle, merkezi sınavla kazanmış; bu 6ocukları niye engelliyorsunuz, bu gen6leri niye engelliyorsunuz?" niye demiyorsunuz?

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Niye CHP'nin sendikası olsun?

AHMET G6NDOĞDU (Devamla) – T6RK EĞİTİM-SEN de başka maddelerini yargıya taşımış.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sınav sistemini niye değiştiriyorsun? Sen yolu a6ıyorsun.

AHMET G6NDOĞDU (Devamla) - Elbette burada 2001'den sonra MEMUR-SEN'in bu kadar b6y6y6ř6n6...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – "Alırken mi, satarken mi?" Başta s6yledin zaten.

AHMET G6NDOĞDU (Devamla) - ...ana muhalefetin anlamamasını 6ok iyi anlıyorum. Atmış altı yıldır iktidara gelemeyen bir partinin 2001 yılında kurulup da on d6rt yıldır destan yazan AK PARTİ'yi anlamadığı gibi MEMUR-SEN'i de anlamasını beklemiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve MHP sıralarından g6r6lt6ler)

KAMİL AYDIN (Erzurum) – İmza atmasını bilmiyor ya.

AHMET G6NDOĞDU (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, ter6r ve sendikalar kavramını ter6r ve siyasi partilerde olduğu gibi kurmamız lazım. D6n bir tek Mehmet6için burnu kanamasın, bir tek T6rkiye Cumhuriyeti vatandaşı kendini 6teki hissetmesin diye 66z6m s6recini başlattığımızda, MHP "hayır" demişti, HDP "evet" demişti, CHP kararsızdı; bug6n y6zde 13 oy aldıktan sonra 66z6me ihanet edip sırtını PKK'ya dayayanlar 6zerine operasyonları başlatınca, bu sefer MHP "evet" diyor, HDP "hayır" diyor, CHP yine kararsız, h6l6 "havet" diyor, "hayır-evet."

AHMET TUNCAY 6ZKAN (İzmir) – Doğru değil, bunlar doğru değil.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Burada dokunulmazlıkların kaldırılmasında şekilden şekle girildiği gibi...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Ya, sen anlamazsın bu işlerden.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – ...Anayasa Komisyonunda “evet” dediniz, burada “hayır” dediniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ya, akil adam var. Bak, sen akıllık yapma.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi de İsrail’i anlat, İsrail’i. Bir de İsrail’i anlat.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Onun için, MEMUR-SEN, HAK-İŞ, TÜRK-İŞ ve KAMU-SEN bu ülkede onlarca kez bir araya gelip bütün terör örgütlerini, IŞİD ve PKK’yı kınıyorken IŞİD’e lanet okuyup PKK’ya tek kelime edemeyen KESK’in de bu huyunu HDP’den aldığını biliyoruz.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Silah, silah...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sen memurları nasıl sattın, onu anlat.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Eylemle sendikacılar, üyeler bu ülkenin sorunları için, özlük hakları için mücadele eder.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – IŞİD’e silah gönderdiniz, silah. Silah gönderdiniz, silah. İlaç bahanesiyle silah gönderdiniz.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Devlet ve millet düşmanlığını sendikacılık olarak yansıtanların, PKK’nın avukatlığını yapanların yaptığı iş ne kadar sendikacılıktır sorusunu da ayrıca sormak lazım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Memurları sata sata geldin buraya, sata sata. Sata sata geldin, sata sata.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, rahat olun, MEMUR-SEN’in döneminde en düşük maaş 250 TL’ydi memurlarda, şimdi en düşüğü 2.500 TL.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Memurları sata sata geldin buraya.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Eğer siz ve avaneleriniz paralel, dikey, yatay yapılanmalara destek vererek engel olmasa, bu ülkenin ekmeğinin çok daha iyi büyüyeceğini hepimiz biliyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sendin onlarla kol kola olan ya.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Memurları sata sata geldin buraya, sata sata. Seni herkes tanıyor. Memurları sata sata geldin.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, bugün burada terörü konuşuyorken, zaman zaman Cumhurbaşkanımıza da atıfta bulunup terörle cumhuriyet tarihinin en güçlü mücadelesini veren bir liderin sözünü sağa sola çekmeye çalışıyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanımızın söylediği söz size yabancı değil, şerefliğin şerefsizlerden daha cesur olma sözüdür.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sata sata geldin.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Siz söylersiniz, biz yaparız, Cumhurbaşkanımız yapar; aradaki fark budur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Satmadık memur bırakmadın.

MUSA ÇAM (İzmir) – Cumhurbaşkanı “Özür dile.” diyor, özür diliyor.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Yine, İsrail’i tanımakla ilgili eleştirileriniz var. Evet, Türkiye Cumhuriyeti devleti İsrail’i ilk tanıyan devlet olmuştur, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü’dür; ilk özür diletan ülke Türkiye’dir, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’dır diyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın konuşmacı partimizin de adını zikretmek suretiyle, partimizle alakası olmayan birtakım şeyler söyledi. Müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Buyurun, iki dakika süre veriyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

Lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, sap ile samanı birlikte karıştırarak bir konuşma yapınca bir tutarlılık da kalmıyor. Milliyetçi Hareket Partisi aynı çizgisini, politikasını... Bu terörle mücadele konusunda veya o adına “çözüm süreci” dediğiniz, şimdi “terörle mücadele” demeye çalıştığınız süreçlere baktığımızda büyük bir tutarsızlık içerisinde olduğunuz görülür.

Üstelik bunları kim söylüyor, biliyor musunuz arkadaşlar? Bu çözüm süreci zamanında akıl adamlık yapan bir şahsiyet söylüyor bunları, tutarsızlık kendisinde. (MHP sıralarından alkışlar) Gerçi, bize herhangi bir tutarsızlık atfetmiş değil ama yani öyle anlaşılacakla birlikte, partilerin adını zikretmek suretiyle kendi konumunu, o tutarsızlığı da gizlemeye çalıştı.

Konumuz sendikalarla ilgili bir hadise, sendikalara yapılan siyasi baskılarla ilgili. Üç dört dakikası bununla geçti. Biz kendisinin Meclis idare amiri olduğu hâlde bir yandaş sendika doğrultusunda Türkiye Büyük Millet Meclisi personeline ne gibi baskılar uyguladığını biliyoruz ve bunu bütün Meclis yönetimi de bilir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yıldırdı, yıldırdı çocukları, yıldırdı.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Yani, bence Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu bu grup önerisinde isabetsiz bir konuşmacı seçmiş, bunu söyleyebiliriz. Özellikle bu akıl adamlık konusunda hangi tutarlılığı bulacak?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Meclis personeli “illallah” dedi, “illallah.”

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Demek ki akıllıkta bir sıkıntı var. Bugün “terörle mücadele” dediğiniz hadisede geçmişte “çözüm süreci” diyerek yaptığınız hataların bedelini bu millet ödüyor maalesef.

Milliyetçi Hareket Partisi de bütün konularda olduğu gibi durduğu yerde aynı tutarlılıkla politikalarına devam etmektedir.

Hepinize saygılar sunarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Demirel...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan, AKP Grubu adına konuşan hatip partimizi de göstererek...

BAŞKAN – Buyurun, aynı gerekçeyle size de iki dakika süre veriyorum.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Sayın Başkan, önce bana söz verin; her birisi olunca iki dakika yetmeyecek, ikişer ikişer...

BAŞKAN – Şimdi, siz önce bir sataştınız, sizin sataşmanıza yönelik cevapları alalım, en son size tekrar veririz.

Buyurun efendim.

3.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu'nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

LEZGİN BOTAN (Van) – Sayın Başkan, aslında Sayın Gündoğdu burada bir itirafta bulundu. Yaptığı itiraf da şudur: KESK'e yönelik yapılan saldırıların azmettiricisi olduğunu ve AKP Grubunun bu saldırıları da üstlenmiş olduğunu görüyoruz. Burada bir sendikayı kendisinden menkul düşünceleriyle hedef gösterdiği ve derin güçlere, bir yerlere mesaj verdiği için kendisini kınıyorum. Şu saat itibarıyla KESK'in herhangi bir üyesine yönelik herhangi bir yerde bir saldırı olursa saldırının azmettiricisi şu an burada karşımızda duruyor. (HDP sıralarından alkışlar) Bunun antidemokratik bir yaklaşım olduğunu, bunun bir iftira olduğunu... Bakın, ramazan ayındayız. Allah'ın sevmediği ve düşman olarak ayette söylediği şey yalandır, iftiradır, “Yalan ve iftirada bulunan düşmanımdır.” demiştir. Bu sözlerinizle Allah'a, Allah'ın kelamına ihanet ediyorsunuz. Bu, iftirayla olmaz. Dolayısıyla, burada da Sayın Cumhurbaşkanına topuk selamı vermeden de bir sefer konuşsanız, ne olur, bir zahmet yani.

Şimdi bir tane örnek vereyim burada. Bakın, Ağrı'da Suroç katliamını protesto ettiği için 13 kamu çalışanına görevden el çektirilmiştir. Burada IŞİD'e yönelik bir tepki göstereceğinize IŞİD'e tepki göstermiş, katliama tepki göstermiş insanları soruşturuyorsunuz ve utanmadan, hayâ etmeden, insafsızca, devlet ağırlığına, iktidarın ağırlığına ve saygınlığına yakışmadan yalan ve iftira beyanlarla da burada KESK'i de hedef gösteriyorsunuz. Kınıyorum, sözlerinizi burada geri alın ve KESK'in o onurlu üyelerinden, Türkiye'nin aydınlık ve demokratik yüzünü temsil eden ve Türkiye'de sendikal mücadelenin onurunu kurtaran KESK'ten özür dileyin lütfen. (HDP sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben de geçeyim, kürsüden...

BAŞKAN - Aynı gerekçeyle size de iki dakika süre veriyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Size yok Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama şahsıma “Üfürüyorsun.” dedi.

BAŞKAN – Grup adına Sayın Çam mı konuşacak?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Grup adına konuşsun, sonra şahsı adına alacak.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben, Musa Bey'e olan sataşmadan dolayı Musa Bey'in, grup adına...

BAŞKAN – Bir saniye... “Musa Bey'in şahsına karışmayacağım, bir şey demiyorum.” dedi. Hayır, bir şey demedi ama gruba yönelik olarak ben size iki dakika söz vereyim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama Musa Bey'e de sataşmadan dolayı...

BAŞKAN - Grup adına konuşturuyorsanız Musa Bey'i, konuşturayım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Ya, Sayın Özel, ben dinledim; hayır, kesinlikle dinledim, yani “Ona karışmıyorum.” dedi, şahsa bir şey yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Üfürüyorsun.” dedi Musa Bey’in şahsına.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Musa Bey’in şahsına hiçbir şey söylemedim ben.

BAŞKAN – İsterseniz grup adına Musa Bey’i konuşturalım.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bana “Üfürüyorsun.” dedi.

BAŞKAN – Sayın Çam...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben konuşacağım.

BAŞKAN – Peki, grup adına buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Grup adına ayrı, şahıs ayrı ya, “Üfürüyorsun.” dedi şahsına.

BAŞKAN – Şahıs adına yok.

Buyurun Sayın Gök.

4.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP sözcüsünün sapla samanı nasıl karıştırdığını bugün bir kez daha gördük.

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – “Sapla saman” dedi Sayın Başkan, sataşma var.

LEVENT GÖK (Devamla) – Evet, sapla samanı karıştırmıştır, sataşmadan dolayı söz alma hakkı da vardır.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinin özellikle “çözüm süreci” diye adlandırılan süreçle ilgili tutumu çok nettir. Biz “Türkiye’de kan akmasın, Türkiye’de hiçbir annenin gözlerinden yaşlar dinmesin adı altında Mecliste gelin bu problemi çözelim, size istediğiniz krediyi verelim.” dediğimiz zaman elinin tersiyle itilen kredimize karşın, biz, Türkiye’de kan akıtılmasının önüne geçen her türlü çalışmanın bilmenizi isteriz ki karşısında olmadık değerli arkadaşlar.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Levent Başkan, sürçülisan ettin, “Gözlerinden yaşlar dinmesin.” dedin.

LEVENT GÖK (Devamla) – Bu ister AKP olsun, ister Erdoğan olsun, ister Davutoğlu olsun, Türkiye’de yeter ki kan akmasın. Kan üzerinden siyaseti asla tasvip etmedik. (CHP sıralarından alkışlar) Terörle mücadeleyi de destekledik, “çözüm süreci” diye adlandırılan süreçle ilgili de kan akmaması adına da yapılan tüm yanlışları görerek Mecliste çözülmesi önerisini getirdik. Bu konuda herkes Cumhuriyet Halk Partisine bir hakkını teslim etmek mecburiyetindedir ve kimse haddini de bildiremez. Eğer had bildireceksek ancak biz bildiririz. (AK PARTİ sıralarından “Hadi bel!” sesleri)

Çözüm süreci başlamadan önce Recep Tayyip Erdoğan demiyor muydu “PKK’yla görüşme talimatını ben verdim.” diye?

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Evet, evet.

LEVENT GÖK (Devamla) – Bunları ne çabuk unuttunuz.

Şimdi, geline süreçte, geldiğimiz noktada ülke bir terör batağına döndü. Bu konuda da biz devletimizin, asker güçlerimizin, polisin, askerin ölmemesi adına, Türkiye’deki şiddetin sona ermesi adına elimizden geleni yapmaya kalkıyoruz ama ancak onu anlayacak çapta bir siyasetçi burada bunu konuşursa gereken cevabı veririz.

Cumhuriyet Halk Partisinin çizgisi çok nettir, duruşu çok belirgindir. Cumhuriyet Halk Partisi terörün tam da karşısındadır; PKK'nın da, İŞİD'in de, DHKP-C'nin de. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Sayın Gündoğdu, buyurun, size de iki dakika süre veriyorum ve bu işi bitiriyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen... Ben dinledim, ısrarla dinledim.

MUSA ÇAM (İzmir) – Konuşmasında Cumhuriyet Halk Partisinin KAMU-İŞ'in arka bahçesi olduğunu söyledi.

BAŞKAN – Tamam, grup adına sayın konuşmacı, Sayın Gök konuştu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gündoğdu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İki dakika süre veriyorum.

5.- Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu'nun, Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Van Milletvekili Lezgin Botan ile Ankara Milletvekili Levent Gök'ün sataşma nedeniyle yaptıkları konuşmaları sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Sayın Başkan, değerli üyeler; kimin çapının ne olduğuna millet karar verir. Sayın grup başkan vekilinin bu çapla ilgili sözünü çapına iade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Söylediğim şey şudur: Suriye'ye bir yıl önce asker gönderme tezkeresinde bile, bir yıl sonra “hayır” diyen, önce başkanlık sistemini, kanla demokrasiyi iç içe koyup sonra “Şöyle olursa...” diyen... Anayasa Komisyonunda HDP hariç hepimiz dokunulmazlıklar kalsın deyip ertesi gün oylamada burada CHP'nin 20 civarında milletvekili bile kalmamıştı, kastettiğim şey budur. Bundan AK PARTİ olarak memnunuz; Türkiye olarak, vatandaş olarak memnun değiliz. Türkiye'ye yazık oluyor.

Yandaş sendika... Meclisle ilgili, yavuz hırsız misali buradan baskı yapılıyor değerli arkadaşlar. MEMUR-SEN'in üye sayısı, bahsettiğiniz sendikadan otuz kırk fazla ama bu, MEMUR-SEN'e üye yapılmaması için önlem almaya yönelik bir şark kurnazlığı. Bir sendikayı hedef göstermedim. Diyorum ki: Emek örgütleri, emek bileşenleri, KİK olarak -Gaziantep'teki patlama, Ankara'daki patlama- onlarca kez, rakibimiz olmasına rağmen KAMU-SEN'le de teröre karşı birlikte bir araya gelip “Lanet olsun teröre!” demişken KESK'le hiç terörü kınayamadık. KESK terörü hiç kınamamışken HDP'nin sırtını dayadığı gibi dayamışlığını kamu çalışanları çok iyi biliyor.

Onun için, burada, “Cumhurbaşkanına selam.” diyorsunuz...

LEZGİN BOTAN (Van) – Topuk, topuk...

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, 7 Haziran öncesi “Müslümanlar için Kâbe neyse, bizim için Taksim odur.” metaforu, Siyonistlerin başlığıyla dünyada “Salâhaddin Eyyubi durduruldu.”ya döndü.

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – Bugünkü Siyonistlerin kucağına oturan sizsiniz.

AHMET GÜNDOĞDU (Devamla) – Evet, biz, Salâhaddin Eyyubi'ye, Fatih Sultan Mehmet'e, Recep Tayyip Erdoğan'a sonuna kadar sahip çıkacağız ve destek olacağız.

Hepinize teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – Daha yeni, anlaşmanın mürekkebi kurumadı.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ne oldu Sayın Demirel, hayırdır?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yoksa, Sayın Başkan açıklama mı bekliyor acaba?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hatip konuşurken partimizin de ismini anarak, partimiz ve KESK’le ilgili, HDP’nin de sırtını dayadığı, KESK’in de sırtını dayadığı ve sendikaları ve partimizi hedef göstererek bir...

BAŞKAN – Şimdi, kim kime sırtını dayıyor Sayın Demirel?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ne fark eder, fark eder mi Sayın Başkan?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – “KESK’in ve HDP’nin birbirine sırtını dayadığı...” gibi ve partimizi de hedef gösteren bir açıklama içerisinde bulundu, ona ilişkin cevap hakkımız var.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Grup başkan vekiliniz “Sırtımızı PYD’ye dayadık.” demedi mi Hanımefendi?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Çünkü, partimizin de ismini anarak ifade etti.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Eş başkan dedi onu.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Pardon, Eş Başkanınız “Sırtımızı PYD’ye dayadık.” demedi mi?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri... Bir saniye, söz vereceğim.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Demirel, söz vereceğim, tamam.

Sayın milletvekilleri, lütfen, kürsüde kendi fikirlerimizi, kanaatlerimizi dile getirirken çok daha özenli bir dil kullanalım. Yani, kimseyi tahkir etmeden, kimseye sataşmaya meydan verecek tarzda konuşmalardan vazgeçelim diye düşünüyoruz. Bizim normal, rutin gündemimize geçmemiz lazım. Bu mübarek günde bu kadar çok sataşma da hakikaten hiç hoş olmuyor. Bir kez daha veriyorum ama lütfen dikkatli olun.

Buyurun Sayın Botan.

İki dakika süre veriyorum.

Lütfen, yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

6.- Van Milletvekili Lezgin Botan’ın, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

LEZGİN BOTAN (Van) – Sayın Başkan, yani, gerçekten, hatibi tebrik ediyorum, bir konuda çok usta. Yani, konuları çarpıtmada, konuları başka bir yere çekmede oldukça usta olduğunu burada da görüyoruz, tekrar aynı şeyi yaptı. Yani, KESK yetmiyormuş gibi bu sefer partimizi de hedef gösterdi. Fakat, şunu söylemek istiyorum: Yani, ramazan ayındayız ve siz mütedeyyin bir insansınız Sayın Gündoğdu. Ayıptır, bakın ayıptır! Utanç vericidir! Net konuşun, bilgiyle konuşun. Yıllarca birlikte çalıştığınız kamu çalışanlarının burada...

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Yani sırtınızı PKK’ya dayadığınızı söylemem mi ayıp, dayamanız mı ayıp?

LEZGİN BOTAN (Devamla) – Sırtını bırak... Bakın, konu burada sendikal haklardır.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Sayın Botan, dayamanız mı ayıp söylemek mi ayıp?

LEZGİN BOTAN (Devamla) – Siz, bir BİMER’den söz edin.

Bakın, yeni nesil...

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Söylediğim Eş Başkanınızın açıklaması Sayın Botan.

LEZGİN BOTAN (Devamla) – Ya, Eş Başkanı bırakın, biz burada KESK’i tartışıyoruz.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Niye bırakayım? “Sırtımı PYD’ye, PKK’ya dayadım.” diyor. Dayaması mı ayıp, bunu söylemek mi ayıp?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sendikadan konuşuyor.

LEZGİN BOTAN (Devamla) – Biz, burada sendikaları tartışıyor. Sendikal alanda yaptığınız haksızlıkları konuşuyoruz.

BAŞKAN – Müdahale etmeyelim Sayın Gündoğdu. Müdahale etmeyelim lütfen sayın milletvekilleri.

LEZGİN BOTAN (Devamla) – Çözüm sürecine kimin ihanet ettiğini bütün Türkiye, dünya biliyor. Kimin binlerce tır silahı, burada bu halkın vergileriyle alıp IŞİD’e gönderdiği ve Suriye’de binlerce insanın, kadının, çocuğun ırzına geçildiği biliniyor. Şu an Amerika’dan tutun, ta Tahrân’dan Moskova’ya kadar kimin hırsızlıkları, kimin yolsuzlukları konuşuluyor, kimin IŞİD’le yaptığı, El Nusra’yla yaptığı iş birliği konuşuluyor? Elden ele dosyalar dolaşıyor. Tüm dünya bunu konuşuyor. Kimin çözüm sürecine ihanet ettiği belli, ortada.

MURAT BAYBATUR (Manisa) – Aynaya bak, aynaya.

LEZGİN BOTAN (Devamla) - Kimin IŞİD’i getirip, ta burada, Ankara’nın merkezinde bomba patlatan, Diyarbakır’da, polislin gidip sırtını sıvazlayarak “Koçum, yarın git, askerlik şubesine teslim ol.” dediği ama ertesi gün mitingimizi bombalayanları da biliyoruz, bütün Türkiye biliyor. Mesele bu değil. Mesele, kamu çalışanlarının özlük, ekonomik, demokratik haklarına yönelik saldırıdır, baskıdır. Eğer KAMU-SEN üyesiyseniz, bütün yollar size açık.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – MEMUR-SEN.

LEZGİN BOTAN (Devamla) - Eğer KAMU-SEN üyesi değilseniz ne atamanız yapıyor ne özlük haklarınız düzenleniyor. Dolayısıyla, bunu doğru bulmuyoruz. Yani buraya çıkacaksınız, hem partimizden hem de hedef gösterdiğiniz KESK’in üyelerinden özür dileyeceksiniz. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEZGİN BOTAN (Devamla) – KESK’in üyelerine yönelik bu karalamayı kabul etmiyorum, kınıyorum çünkü siz, aslında KESK’in...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Botan, tamamlanmıştır süreniz.

LEZGİN BOTAN (Devamla) - ...sendikal hak alanında yapmış olduğu demokratik mücadeleyi henüz hazmedememiş, içinize sindirememişsiniz.

BAŞKAN – Sayın Botan, lütfen...

LEZGİN BOTAN (Devamla) - Sayın Gündoğdu, tutumunuzu doğru bulmuyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, AKP sözcüsü konuşmasında Cumhuriyet Halk Partisinin sürekli karar değiştirdiğini, bu konuda bir başka zaman öyle, tutarsız davrandığını ifade etti.

Bu konuda, sataşmadan dolayı söz istiyoruz.

BAŞKAN – Söz vereyim ama lütfen bu son olsun artık.

LEVENT GÖK (Ankara) – Musa Bey’e verin sözü.

BAŞKAN – Buyurun.

Musa Bey’e sonunda söz aldınız yani, az önce vermemiştim.

MUSA ÇAM (İzmir) – Çok doğal hakkım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Haydi ramazanın bu saatinde, iftara doğru Musa Bey bir güzelleme bekliyoruz sizden lütfen.

7.- İzmir Milletvekili Musa Çam’ın, Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu’nun satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine satışması nedeniyle konuşması

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Amaç bir polemik yaratmak değil tabii ki. Sendikal hareketin geldiği nokta itibarıyla çok parlak olmadığını söylemek gerekir. Ama, özellikle son on dört yıllık AKP Hükûmeti döneminde gerçekten AKP’nin özel olarak MEMUR-SEN’e ciddi anlamda kaynak aktardığı -yani üye anlamında söylüyorum- birtakım devlet dairelerinde en üst düzeyden en alta varıncaya kadar çalışan memurları “tayin”, “terfi”, “sürgün”, “lojman” adı altında zorla üye yaptıkları açık ve nettir arkadaşlar, bunu saklamaya ve gizlemeye gerek yok.

Bu işlerin doğrusu şudur: Bir yasal düzenleme yapmak, referandumu getirmektir. Sayın Başkan dedi ki: “Çanakkale Belediyesi, o belediyesi, bu belediyesi...” Tamam, varsa öyle bir olumsuzluk bunun çözüm yolu nedir? Sandıktır. Hep “sandık, sandık, sandık, sandık” diyorsunuz ya, “seçim, seçim, seçim” diyorsunuz ya...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Başkanlık için de sandığa gidelim.

MUSA ÇAM (Devamla) – ...ee, koyalım arkadaşlar, iş yerlerine sandığı koyalım, memurlar ve işçiler kendi özgür iradeleriyle hangi sendikayı seçiyorlarsa seçsinler arkadaşlar ya.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Musa, Başkanlık için de seçim yapalım.

MUSA ÇAM (Devamla) – Yukarıdan baskı yaparak bu işler olmaz, bir.

İkincisi, Sayın Başkan, bir sendika önce, bir, devletten bağımsız olacak; iki, siyasi iktidardan bağımsız olacak; üç, sermayeden bağımsız olacak. Hiçbir sendikanın bu üç kurumdan talimat almaması ve talimatla yönetilmemesi gerekiyor, bunu bilmeniz gerekiyor.

Cumhuriyet Halk Partisinin herhangi bir konfederasyonla organik, direkt veya da endirekt bir arka bahçe yapma projesi yoktur, KAMU-İŞ’le ilgili de böyle bir projesi yoktur. Keşke olabilse, keşke Cumhuriyet Halk Partisi de sendikalar üzerinde ciddi anlamda bir faaliyetini yürütebilse. Ama, maalesef öyle bir şey yoktur çünkü biz demokrasiye güveniyoruz, örgütlülüğe güveniyoruz, işçilerin ve memurların kendi özgür iradeleriyle kendi seçimlerini yapacağını biliyoruz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sandığa var mısınız Musa?

MUSA ÇAM (Devamla) – Metiner, sen oradan konuşma.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sandığa var mısınız sandığa, başkanlık için sandığa?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Başkanlık ile sendika aynı şey mi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Sayın Başkan, bir cümle, tutanağa geçsin diye. Uzatma niyetinde değilim.

BAŞKAN – Bir saniye... Buyurun.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Akil insanlar heyeti içerisinde yer alırken duruşum, kendisini öteki hisseden, başörtülü, Alevi, Sünni, Kürt kimse kalmamasıydı ama üniter demokratikleşmeden taviz vermeden.

Şimdi, operasyonlardan kastımız...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Millet seni unutmayacak.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – ...Türk'ü, Kürt'ü tehdit eden unsurlar ile Anayasa Komisyonundan HDP ayrılıp giderken teröristbaşına övgü sloganlarını atıyorken nasıl zoruma gittiyse sendika eylemlerinde PKK paçavrası da zoruma gidiyor.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Ya, senin Genel Başkanın görüştü be.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) - Sendikacılık yapımlar, ülkeyi hep beraber geliştirelim.

Teşekkür ederim.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Akil insanken zoruna niye gitmiyordu?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Siirt Milletvekili Kadri Yıldırım ve arkadaşları tarafından, kamu emekçilerinin sendikal hak ve özgürlüklerinin korunması ve güvence altına alınması için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla 20/6/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Halkların Demokratik Partisi grup önerisini...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Hayır, Sayın Başkan...

BAŞKAN - ...oylarınıza sunuyorum...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) - Söz hakkımızı kullanacağız Sayın Başkan...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

LEVENT GÖK (Ankara) – Toplantı yeter sayısı talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Oylamadan önce yoklama talebi var, yoklamayı karşılayacağım.

Sayın Gök, Sayın Altay, Sayın Özel, Sayın Emir, Sayın Atıcı, Sayın Adıgüzel, Sayın Akaydın, Sayın Tanal, Sayın Uslupehlivan, Sayın Kayan, Sayın Doğan, Sayın Yarayıcı, Sayın Engin, Sayın Yıldız, Sayın Sertel, Sayın Özdiş, Sayın Çam, Sayın Salıcı, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Akın.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Evet, toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- HDP Grubunun, Siirt Milletvekili Kadri Yıldırım ve arkadaşları tarafından, kamu emekçilerinin sendikal hak ve özgürlüklerinin korunması ve güvence altına alınması için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla 20/6/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – HDP grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.11

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.18

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 107’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- *CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/120) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

27/6/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun, 27/6/2016 Pazartesi günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Levent Gök

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Ön Görüşmeler” kısmında yer alan -sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi- (10/120) esas no.lu Meclis Araştırması Önergesi’nin görüşmesinin, Genel Kurulun 27/6/2016 Pazartesi günlü (bugün) birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin lehinde ilk söz, Ankara Milletvekili Murat Emir’e aittir.

Sayın Emir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Partimizin sağlıkta şiddetin nedenlerinin araştırılmasına dönük olarak verdiği araştırma önergesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye gibi sağlık ortamında da şiddetin giderek yaygınlaştığı, arttığı, kin ve kavganın geniş alan bulduğu bir dönemden geçiyoruz maalesef. Ambulanslar kurşunlanıyor, doktorlar bıçaklanıyor, hemşireler tartaklanıyor, hastaneler gruplar hâlinde basılıyor ve sağlıkta şiddetin önünü bir türlü alamadığımız gibi, bu şiddetin sistematik bir biçimde yaygınlaştığını maalesef gözlemliyoruz.

Daha üç gün önce, Ankara Üniversitesi Hastanesinin eczanesinde bir eczacı kendisine zimmet iftirası atıldığı gerekçesiyle 4 meslektaşını öldürdü. Bu, son derece acı, vahim bir durumdu. Yalnız, burada rektörün görevini yeteri kadar yapmadığını görüyoruz çünkü orada yapılması gereken -bu bir zimmet suçlamasıysa eğer ki öyle görünüyor şu hâliyle- bunun bir idari soruşturmayla yetinilmek yerine mutlaka savcılığa intikal ettirilmesi ve savcılığın duruma el koymuş olması gerekirdi. Eğer rektör görevini yapmış olsaydı bu acı olay böylesine yaşanmayacaktı; zaten olasıdır ki kendisinin buradaki kusurunu fark etmiş ve neredeyse bu katille bir empati yapıyor ve “her iş yerinde olabilecek tartışmalar” tanımlamasını da yapmaktan geri durmuyor. Bunu mutlaka dikkatinize sunuyorum değerli arkadaşlar.

Bununla da kalmadı. İki gün önce, Osmaniye Devlet Hastanesinde başhekim herkesin gözü önünde, kameraların gözü önünde bir kişi tarafından tartaklandı, darbedildi ve öğrendik ki bu darbe gerçekleştiren, saldırıyı gerçekleştiren kişi Osmaniye AKP ilçe yönetiminden. Biz buradan soruyoruz Sayın Bakana da AKP’nin siyasi yöneticilerine de: Bu kişi hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır? Bu konudaki cevapları ivedilikle bekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, hekimlere ve sağlık çalışanlarına şiddet niye var? Bunu araştırdığımız zaman, 2012 yılında Ankara Tabip Odasının 700 kûsur hekim üzerinde yaptığı bir çalışmadan sizlere alıntı yapmak istiyorum. Bakın, burada, yüzde 90’ların üzerinde, bu şiddetin nedenlerine dönük olacak şıklar bulunmuş. Bunlara göz atarsak mesela siyasilerin, özellikle siyasi iktidarın sağlık sorunlarının çözümünde ve sağlık sorunlarının oluşumunda sağlık çalışanlarını işaret etmesi başta geliyor. Evet, sağlık sorununuz son derece hastalıklı, son derece sıkıntılı ve bunların kaynağı sanki sağlık çalışanlarıymış gibi gösteriliyor. Bunun yanında, yine, mesleğin değersizleştirilmesi meselesi var. Bunun yanında, katkı payları ve başka yollarla sağlığın paralı hâle getirilmiş olması var. Bunun yanında, insanların özele yönlendirilmesi ve özellikle kamu hastanelerinde nitelikli sağlık hizmeti alınmadığı için orada bu tip darp olaylarının daha yaygınlaşması durumu var. Bir de değerli arkadaşlar, yine, sizin iktidarınız döneminde gelen performansa dayalı ödeme yöntemi de çalışma içerisindeki iç barışı bozmuş ve bu da bir şekilde sağlıkta şiddetin yaygınlaşmasına katkı vermiştir maalesef.

Sağlık Bakanlığı verilerine baktığımız zaman, 2012 ile 2015 yılları arasında 38.253 şiddet başvurusu var. Düşünebiliyor musunuz, neredeyse günde 31 sağlık çalışanı şiddete maruz kalıyor. Bu, son derece dikkat edilmesi gereken ve üzüntü duyulması gereken ve acilen tedbir alınması gereken bir durumdur; son derece yaygındır şiddet. Bu şiddetin neredeyse üçte 1’i fiziksel, üçte 2’siyse sözlü. Tabii, burada, sağlık çalışanlarının söylemediklerini, bildirmediklerini de olayın dışında tutuyoruz.

Bakınız, bu olayların yani sağlık çalışanlarına karşı saldırının neredeyse yüzde 80’e yakını acil servislerde oluyor. Niye? Acil servise gelen vatandaşımız acilen, durumunun özelliğine istinaden, bir yardım istiyor, sağlığına kavuşmak istiyor, kaliteli bir sağlık hizmeti almak istiyor ama bunu bulamıyor. Çünkü, insanlarımız acil servise yönlendirildi, acil servisler son derece sıkıştı. Niye, biliyor musunuz? Çünkü, özellikle katılım paylarından, reçete paylarından, katkı paylarından kurtulmak için, artık insanlarımız acil servislere başvurmak zorunda kalıyorlar. Hani, sizin şu getirdiğiniz meşhur Sağlıkta Dönüşüm Programı var ya, işte o program yoluyla sağlık hizmetlerini paralı yaptınız, insanları özele yönlendirmeye gayret ettiniz ve bir şekilde, devlet hastanesine gelenlerden de 14 ayrı kalem altında farklar aldığınız için mecburen vatandaşlarımız acil servislere doluşmak zorunda kalıyorlar. Bu da şiddetin temel nedenlerinden biridir.

Değerli arkadaşlar, getirdiğiniz sağlık düzeni son derece hastalıklı bir sağlık düzeni oldu. Sağlıkta Dönüşüm Programı, aslında, insanlarımızın sağlığının özel sektörün kâr hırsına terk edildiği bir düzendir. Bakın, bugünkü düzende ortalama bir kişinin yıllık polikliniğe başvuru sayısı yüzde 8,2’dir.

Bu son derece yüksek bir rakamdır. Yani insanlar hastanelere başvuruyorlar ama nitelikli sağlık hizmeti alamadıkları için bir daha başvurmak zorunda kalıyorlar. Bu hem kaynakların israf edilmesi anlamına geliyor hem de insanlarımızın sağlık kalitesinin ve sağlık bakım hizmetinin niteliğinin sürekli olarak düşmesi anlamına geliyor. Mesela, acile bizde, yılda 100 milyon başvuru oluyor, 78 milyonuz; İngiltere’de 25 milyon başvuru oluyor, nüfusu 50 milyon. Artık, siz oradan Türk insanının nasıl acil servise yönlendirildiğini değerlendirin.

2012 yılında Gaziantep’te görevi başında doktor Ersin Arslan katledildi. Bu, büyük bir infiale neden oldu ve dendi ki: “Evet, bu Meclis bu duruma el koysun.” Meclis çalıştı, Sayın Necdet Ünüvar Başkanlığında bir Komisyon oluşturuldu ve o Komisyon sonuç olarak bir rapor yayınladı, 297 sayfalık bir rapor yayınladı. Tabii, o arada, on gün sonra alelacele çıkardığınız Sağlıkta Şiddete Uğrayan Çalışanlara Hukuki Yardımın Usul ve Esasları Yönetmeliği’ni de söylemiyorum, belki söylenebilir diye ifade ediyorum; onun hiçbir işe yaramadığını bugünkü rakamlardan açık seçik görüyoruz. Peki, orada ne demişler? “Politikalar oluşturalım.” demişler. Oluşturuldu mu? Hayır. “Her türlü hukuki, idari önlem alınmalı, uygulanmalı.” Nerede? Gördünüz mü, duydunuz mu? Yok elbette. “Adli süreçler hızlandırılmalı.” Nerede? Yapıldı mı bunlar? Yapılmadı. İktidarsınız siz, neyi bekliyorsunuz? “Sağlık çalışanlarının mesai, nöbet saatleri yeniden gözden geçirilmeli.” Geçirdiniz mi? Ağırlaştırarak yürüttüğünüzü hepimiz görüyoruz.

Eğitim: Peki, siz hastanelere imam kadrosu vermekten başka, hastaların, hasta yakınlarının ve sağlık çalışanlarının hizmet içi eğitimi için ne yaptınız bu son üç dört yılda? Peki, uygulamayacaksınız bu raporları niye yaptınız, niye hazırladınız, niye çalıştı bu Meclis? İşte, biz diyoruz ki: Gelin, bunu araştıralım; bu sorun millî bir sorun, siyasi bir sorun değil, hep beraber çalışalım, hep beraber çözümleri bulalım ve de uygulayın elbette ki.

Bakınız, gazetelerden öğreniyoruz, hâlâ Hükûmet Sağlıkta Şiddete Sıfır Tolerans Eylem Planı yapmaya hazırlanıyormuş. Ee, günaydın! Bakın, “Bu saatlerde, gecenin üçüne dördüne kadar Meclis çalış mı?” diyoruz, “Biz çok çalışkanız.” diyorsunuz ama yaptığınızı biliyoruz. Sizin hedefiniz Meclisi çalışıyor göstermek, çalıştırmamak. Eğer çalışkansanız dört yıldır niye bekliyorsunuz bir eylem planı hazırlayıp da uygulamak için? Dolayısıyla, bunların mutlaka bir şekilde hemen masaya yatırılması gerekiyor.

Getirdiğiniz noktada insanların sağlığını bozdunuz. Hastaneye başvuru sayısı 3 kat artmıştır sizin iktidarınız döneminde. Özel hastaneye başvuru sayısı 13 kat artmıştır. Yani, sizin aslında yaptığınız insanları, kamu kaynaklarını oluk oluk özel sektöre akıtmaktır. Bakınız, ameliyat sayısı 3 kat artmış. 2014 yılında neredeyse 5 milyona yakın ameliyat yapılmış. Bu son derece tehlikeli bir durumdur, buna acilen el atılması gerekiyor değerli arkadaşlar.

Bunun dışında, sağlık harcamalarının gayrisafı yurt içi hasılaya oranı OECD’de en kötü, yüzde 5,1; hiç övünmeyin sağlığı düzelttik diye ama değerli arkadaşlar, siz nasıl algılırsınız bilmem ama kötü bir haberim var. Biliyorsunuz Türk Millî Takımı Avrupa Şampiyonası’nda ilk eleme grubunda elendi ve dönmek zorunda kaldı ama bir yerde Avrupa şampiyonuyuz. Nerede biliyor musunuz? Kızamık oranında. Kızamık oranında, 2013 yılında Sağlık Bakanlığı verilerine göre Avrupa şampiyonu ve dünya 3’üncüsüyüz. Bununla ne kadar gurur duysanız azdır.

Tabii, bunların arkasında koruyucu hekimliği bırakan ve performansa dayalı, özel sektörü büyültmeye dönük, kamu hastanelerini, kamu üniversite hastanelerini çökertmeye dönük politikalarınızın büyük bir oranı var. Bakın, cepten sağlık harcamaları; Sağlık Bakanlığı diyor ki: “Yüzde 17,8 harcanıyor.” Bu bir yalandır, bu bir yanıltır, bilinçli olarak saptırmadır. İnsanların “bıçak parası” adı altında veya özel

hastanelere verdikleri farkları asla bu hesabın içine katmıyorsunuz. Sağlık Bakanının cesareti varsa, cesaretiniz varsa özel hastanelere aktarılan parayı anlamak için sadece Maliye Bakanına sormanız yeterli. Ankara’da da, Türkiye’de bütün özel hastanelerde fahiş farklar alındığını hepiniz biliyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bu iktidar üniversite hastanelerini kasten çürütmektedir, yok etmektedir; amacı da biraz önce konuştuğumuz, şehir hastanelerine kaynak ve emsal hasta yaratmaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Emir.

Sayın Özel, sisteme girmişsiniz. Bir dakika süre veriyorum.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Eczanesinde öldürülen 4 eczacı için yapılan anma törenine iktidar partisinden hiç kimsenin katılmadığına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, biraz önce değerli milletvekilimizin de ifade ettiği gibi Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Eczanesinde bir tekniker, eczacı meslektaşlarımızın tespit ettikleri bir usulsüzlük yüzünden görev yeri değiştirilip ifadesine başvurulduğu gün 4 eczacı meslektaşımızı katletti. Bu konuda daha önce savcılığa başvuruda bulunulduğunu, takipsizlik verildiğini, başhekimin, dekanlığın ve rektörlüğün bu konuda duyarsız kaldığını dile getiren Türk Eczacıları Birliği bir çağrıda bulundu bütün eczacı milletvekillerine. Bugün saat 14.00’te bir basın açıklaması ve bir anma töreni vardı olayın olduğu yerde. Bizler oradaydık ancak iktidar partisinden ne Meclisteki milletvekillerinden bir tanesi ne Sağlık Komisyonu üyeleri ne Bakanlık temsilcisi ne bir milletvekili ne bir parti yöneticisi, iktidar partisinden, bugün oradaki anmada en ufak bir temsilcisinin olmaması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Müsaade eder misiniz efendim.

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Özel, lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İktidar partisi orada temsil edilmedi. İktidarın buradaki temsili şu açıdan önemli: Türk Eczacıları Birliği tüm siyasi görüşlerden 30 bin eczacıdan oluşuyor, eczacı odalarında da yönetim kademelerinde de tüm görüşten insanlar temsil ediliyor. Onlar bir çağrıda bulundular, tüm siyasi partileri davet ettiler ama iktidar partisinden en ufak izi yoktu orada. Eczacı milletvekillerinin mensubu olduğu eczacı odalarının başkanları illerinden kalkıp gelmişti ama iktidar partisinden temsil edilmemesi, bu şiddete karşı partilerüstü bir Parlamento tepkisini, siyasi partilerüstü oluşturulmuş bir tepkiyi de olanaklı kılmadı; bu, önemli bir eksikliktir. Önümüzdeki haftalarda bu konuda bir Meclis araştırması teklif edeceğiz. Bugünkü duyarsızlığın o güne kadar giderileceğini ve iktidar partisinden de bugünkü olay ve benzeri olayların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - ...yaşanmaması için bir Meclis araştırmasına destek vereceğini ümit ediyorum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Bostancı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, herhangi bir duyarsızlık söz konusu değildir. AK PARTİ’nin sağlıkta şiddete karşı tavrı açıktır ve bellidir. Yaşanan müessif bir olaydır, bütün Türkiye’yi üzmüştür. Yapan kişi yakalanmıştır, hukuki takibat devam etmektedir. Oradaki temsiliyeti, şiddete karşı dayanışmanın ve temsil etmenin bir mekânı olarak görmek ve bunun üzerinden bir değerlendirme yapmak doğru olmaz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Cevap versin eczacı milletvekili bakalım.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Hayır, hiçbir davet yok, sadece mesaj atmış Eczacılar Birliği.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – E tamam, bana da mesaj attılar, gittim. Davetiye bastıracak vakit mi var? Mesaj attılar, gittim. Bütün Türkiye biliyor.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Ben de geç gördüm.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- *CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/120) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Şimdi önerinin aleyhinde ilk söz Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul’a aittir.

Buyurun Sayın Yurdakul. (MHP sıralarından alkışlar)

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, saygıdeğer vatandaşlarım; öncelikle, bu sağlıkta şiddetin durumu nedir, gerçekten üst boyutlarda mıdır bunu bir araştıralım. Sağlık çalışanlarının ne kadarı veya yüzde kaç sağlıkta şiddete uğramıştır, bunları hep birlikte bir gözden geçirelim.

Örneğin bir yıl içerisinde, 2014-2015 yılı içerisinde tam 20.159 sağlık çalışanı şiddetle karşılaşmış. Bunu oransal olarak göz önüne aldığımız zaman, sağlık çalışanlarının yüzde 70’i sağlıkta şiddetle karşılaşmış. O zaman bu önemli bir olay. Düşünün, milletvekillerinin yüzde 70’i şiddetle karşılaşsa bir çözüm bulmamız lazım. Peki, bunların yüzde kaç kadınlardır? Yüzde 67,2’si maalesef. Dolayısıyla, bu şiddette cinsiyet ayrımı falan da yok. Peki, acaba sağlık alanını diğer çalışanlarla karşılaştırdığımız zaman nasıl? Sağlık alanı tam 16 kat daha fazla şiddete uğruyor. Dolayısıyla, sağlıkta bir sorun var.

Üzücü olay nedir biliyor musunuz? Sağlık çalışanlarına “Alınan bu politik önlemlerle bu şiddet önlenebilir mi?” diye soru soruluyor. Sağlık çalışanlarının hepsine siyasetten bağımsız sorulan soru sonucunda yüzde 78,5’u “Önlenemez bu.” diyor. Demek ki önemli bir sorun var.

Peki, ne yapalım? Aynı AKP Hükûmeti ve Sayın Recep Akdağ’ın yaptığı gibi, şöyle mi yapalım: Sağlıkta şiddet var, hemen bu şiddeti önlemek için cezaları artıralım, hastaları ve yakınlarını içeriye alırken kontrol edelim; şu, şu, şu... Hayır, bunu yapmayalım. Önce ne yapalım biliyor musunuz? Gelin, şu sağlıkta şiddetin sebebi nedir, şiddet niye ortaya çıkıyor, bunu bir ortaya çıkartalım. Bir diken var, bu diken maalesef canımızı acıtıyor ve canımızı alıyor. Öyleyse, bu dikenin sebebi nedir, bu sağlıkta şiddetin sebebi nedir, bunu bir ortaya koyalım.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizce, sağlıkta şiddetin sebebi, küresel güçlerin ve sermayenin AKP Hükûmetine dayattığı Sağlıkta Dönüşüm Programı'dır. Bu programın içeriğini detaylı olarak diğer oturumlarda tartıştık. Peki, nedir bu Sağlıkta Dönüşüm Programı? İşte, Sağlıkta Dönüşüm Programı'yla, maalesef, tamamıyla maliyet odaklı yani para odaklı bir Sağlıkta Dönüşüm Programı ortaya getirdiniz. Peki, sağlık sektörünü ne yaptınız? Ticarileştirdiniz ve aynı zamanda, fedakârca çalışan sağlık çalışanlarına tüccar zihniyetini yerleştirmeye gayret gösterdiniz ve bununla birlikte, sağlığı alınır, satılır bir hâle getirdiniz. Bunlar maalesef üzücü şeyler.

Peki, sağlık çalışanlarını ne yaptınız? Sağlık çalışanlarını maalesef yalnız bıraktınız. Diyorsunuz ki: "Sağlık çalışanlarına beyaz kod, mavi kod, şu, şu, şu..." Ben de bir tıp doktoruyum. Peki, böyle maalesef bunlar olmuyor. "Şu düğmeye basarsanız güvenlik gelir." Bunlar olmuyor çünkü siz hasta ve hasta yakınıyla direkt temas hâlindesiniz. Hasta ve hasta yakınları direkt olarak memnun kalmadığı veya kendisine empoze edilen olaylar karşılanmadığı takdirde direkt olarak size şiddet uyguluyor. Bu şiddet uygulandıktan sonra, siz isterseniz o düğmeye basın, isterseniz basmayın, iş işten geçiyor.

Bakın, aynı, ülkemizin, vatanımızın birliği için mücadele eden güvenlik güçlerimiz, askerlerimiz, polislerimiz, şehitlerimiz gibi sağlık alanında şehit olan sağlık çalışanlarımız var. Hepsine buradan Allah'tan rahmet diliyorum. Bunları bir an önce halletmemiz lazım.

Peki, ne yaptık aynı zamanda? Biz Sağlıkta Dönüşüm Programı'yla performans sistemini getirdik. Nedir bu performans sistemi saygıdeğer vatandaşlarım, saygıdeğer milletvekillerim? Ne biliyor musunuz? Sağlık çalışanları ile doktora diyorsunuz ki: "Ne kadar hasta bakarsan o kadar para veririm. Ne kadar tetkik yaparsan o kadar para veririm." İşte, o zaman ne oluyor biliyor musunuz? Bir doktora "100 tane hasta bak." diyorsun sen bir günde. Hasta başı ne kadar? Dört dakika. Peki, elinizi vicdanınıza koyun, hangi biriniz annenizi, babanızı veya çocuğunuzu dört dakika için doktora muayene ettirirsiniz? Eğer "Ettiririm." diyorsanız, ben burada, bütün vatandaşlarımızın önünde yemin ediyorum, milletvekilliğinden istifa edeceğim. Peki, siz yapmıyorsanız niye vatandaşlara bu süreyi koyuyorsunuz? Gelin şöyle yapalım: Uluslararası standart nedir biliyor musunuz? Bir doktor 20 hasta bakar. Hadi artırın, 25 olsun, 30 olsun. Niye bunu yapmıyorsunuz? İşimize gelmiyor. Çünkü neden biliyor musunuz? Bu küresel sermayeler, güç şunu istiyor sizden: Çok hasta bakacaksın, çok tetkik yapacaksın.

Biraz önce AKP'nin Sağlık Komisyonu Başkanı diyor ki: "Şehir hastanelerine MR almalıyım, tomografi almalıyım." Evet, işte küresel güçler sana onu yaptırıyor. İşte MR aldın, tomografi aldın, ne oldu biliyor musun? Bir yıl içerisinde Türk vatandaşlarının 12 milyonuna tomografi çektirdin, radyasyona maruz bıraktın. 10 milyon kişiye MR çektirdin. Peki, ne oldu? Sağlık harcamaları ne oldu biliyor musunuz 2015'te? 103 milyar TL oldu. Peki, bu para nereye gidiyor biliyor musunuz? Maalesef küresel güçlere gidiyor, maalesef, bu yabancı ilaç şirketlerine, AR-GE şirketlerine gidiyor, bize gelmiyor.

Önceden sağlık nasıldı biliyor musunuz? Bunu herkes hatırlar. Bakın böyleydi, aynen böyleydi. Hasta ile doktor, sağlık çalışanları birbirine güveniyordu. Ama şimdi ne oldu biliyor musunuz? Aynen bu şekilde oldu, maalesef, çok üzücü bu. İşte bunu ortadan kaldırmalıyız çünkü eğitim, sağlık siyasetüstü konular; bunu hep birlikte kaldırmalıyız.

Ne yapalım peki sağlıkta şiddeti önlemek için? Bu kışkırtılan sağlık talebini ortadan kaldıralım ve biraz önce milletvekilimizin dediği gibi, bu kışkırtılmış sağlık talebini nasıl kaldıracacağız peki? Bir kişi yılda 3 kez doktora gidebilir, 4 kez doktora gidebilir ama yılda 8,4 kez doktora gitmez. O zaman bir sorun var. Ya eğitimde bir sorun var ya da hastada bir sorun var, bir olay, bir sorun var. Peki, bunun sebebi ne biliyor musunuz? Kışkırtılmış sağlık talebi. Ne diyorsunuz biliyor musunuz siz AKP Hükûmeti olarak

yani daha doğrusu sağlık politikaları olarak? “Siz gidin hastaneye, her şey ücretsiz. Tüm tetkikleriniz yapılır, hatta özel hastaneye gidin. Bunları yapın.” diyorsunuz, hatta -hiç unutmuyorum- o dönemin Başbakanı Sayın Tayyip Erdoğan -hepiniz hatırlarsınız- aynen şunu söyledi ya: “Halkın cebinden doktorların elini çekeceğiz. Tuzu kuru doktorlar, doktor efendiler; eğer istemiyorsanız çekip gidersiniz. Profesörleri ayağınıza getireceğiz, doktor efendi devri bitti.” İşte, bunları yaparsanız, “doktor efendi” dersiniz, “hemşire hanım” dersiniz, “efendi” dersiniz sağlıkta şiddet olur. Aynı neye benziyor biliyor musunuz? Hani “monşer” diyorsunuz, dış politikada zafiyet oluyor ya, işte, ona benzer. Bakın, böyle yapmayalım. Peki, size milletvekili olarak bu tarzda konuşmalar, söylemler yapılırsa ne yaparsınız? Olmaz.

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – En son eleştirilecek konu sağlık, utanın be!

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) – Dolayısıyla, bunları yapmamanız lazım. İnsanlara algı operasyonları yaparak, o havuz medyasını kullanarak “Biz sağlıkta devrim yaptık, şunları yaptık, bunları yaptık.” diyemezsiniz. Peki, AKP Hükûmeti ne yapıyor? Diyor ki: “Mücadele ediyoruz sağlıkta şiddet için, çalışmalar devam ediyor.” Peki, ne yapmamız gerekiyor gerçekte biliyor musunuz? Sağlıkta Dönüşüm Programı’nı bir an önce kaldırmamız gerekiyor ve sağlıkta muayene, tetkik ve ilaç taleplerini artıran kışkırtılmış sağlık talebi ortadan kaldırılmalı ve aynı zamanda eğitici ve önleyici tıp ilkesiyle sağlık sisteminde reformlar yapılmalı ve sağlıkta para ortadan kaldırılmalı. “14 kalem” adı altında katkı payı alıyorsunuz ya, bunlar ortadan kaldırılmalı. Sayın CHP’nin grup başkan vekilinin dediği gibi, işte, o katkı paylarının bir kısmını da eczacılardan alıyorsunuz ya, o eczacı kardeşlerimizle vatandaş karşı karşıya getiriyorsunuz, oralarda kavgalar, dövüşler oluyor aynı hastanede olduğu gibi. Peki, bu 14 kalem katkı payını kaldıramaz mıyız? Kaldırabiliriz. Ama niye kaldırmıyorsunuz peki? Hani Sosyal Güvenlik Kurumu kâr ediyordu? Bunlar işinize gelmiyor çünkü. Peki, bunun için ne yapmalıyız biliyor musunuz? Sağlıkta şiddetin sebebini ortaya koyup hep birlikte, bu sebebi ortadan kaldırmalıyız ve daha sonra ortaya çıkan münferit vakaları da önlemek için hukuksal anlamda tüm yapılması gerekenleri... Ama “sağlık çalışanları” demeyeceksiniz, sağlık çalışanlarının yanında dik durarak tüm hukuksal desteği kendiniz sağlayacaksınız ve gereken tüm cezalar verilecek. Bunu da önlemenin en iyi yolu nedir biliyor musunuz? Çocukluktan itibaren eğitim alanında, şiddetin önlenmesi için iletişim kuralları ve bunun gibi eğitimler ta çocukluk döneminde verilmelidir. Aynı neyde olduğu gibi biliyor musunuz? Trafik olaylarında olduğu gibi. Trafik cezalarını istediğiniz gibi artırabilirsiniz ama önleyemezsiniz. Ne zaman önleriz biliyor musunuz? İşte, çocukluk döneminden itibaren eğitim verdiğimiz zaman.

Hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önerinin lehinde ikinci söz, Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel’e aittir.

Buyurun Sayın Demirel. (HDP sıralarından alkışlar)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sağlık sektörüne ilişkin düşüncelerimizi ifade ederken aslında sağlığın tekelleştirildiği, tamamen sermayeye peşkeş çekildiği bir süreci yaşıyoruz. Sağlık politikalarının bir sisteme kavuşmadığını AKP Hükûmeti döneminde çok net olarak görmüş olduk. Sağlıkçılar, sağlık personeli, emekçileri ya şiddete uğradı ya sömürüldü ya da kendisine ve topluma karşı sorumluluklarını yerine getirmek üzere yapmış olduğu bütün davranışlardan kaynaklı soruşturmalara ya da sürgünlere tabi tutuldu.

Bir bütün olarak değerlendirdiğimizde aslında sağlık emekçilerinin yaşadığı sıkıntılar bugün Türkiye’de çok büyük bir dönemi yaşıyor. Nasıl? Örnek verirsek: Bir eşitsizlik söz konusu. Her sağlık personelinin eşit haklara sahip olmadığı, ücretlerinin bile eşit olarak ödenmediği bir sistem, bir süreç var. Sözleşmeli sağlık personelinin almış olduğu ücret ile normal sağlık personelinin almış olduğu ücret arasında çok fark var.

İkincisi: Sendikal haklar ve örgütlenme hakları arasındaki farklılıklar uçurum derecesinde. Kamu emekçilerinin yapmış olduğu bütün sendikal çalışmalar, aslında sağlık politikalarının ne kadar geriye götürüldüğünü bize ifade ediyor, gösteriyor; o da şudur: Sağlık emekçileri, hastanelerde genel olarak yönetimde yer alabilmek için ya AKP’ye yakın sendikada yer alacaksınız ya da hiçbir şekilde söz hakkına sahip olmayacaksınız, en ağır koşullarda çalıştırılacaksınız ve daha az ücret alacaksınız. Bunları bir bütün olarak gerçekleştiren sistem, aslında AKP’nin ve ona yakın olan sendikanın bir sonucudur. Sağlık emekçilerinin yaşadığı şiddet, az önce belirtildiği gibi eczacılara, doktorlara ve tüm sağlık çalışanlarına yaşatılan şiddet aynı zamanda kadınlara da uygulanan mobbinge de kendisini gösteriyor. Yönetime bağlı hareket etmemek, yönetimin söylediklerinin dışında çalışma yürütmek, onun istediği şekilde hareket etmemek, haklarını aramak bir şekilde suç olarak görülüyor; çalışma alanlarınız ve koşullarınız bir anda değişebiliyor.

Örnek vereceğim: Çok net olarak ifade edelim, mesela Diyarbakır’da bölgeye hitap eden bir doğum hastanesi var ama doğum hastanesi -ne yazık ki gerekçesini bilmiyoruz hâlâ, burada da öğrenmek istiyoruz aslında- eğitim araştırma hastanesine bağımlı hâle getiriliyor, oraya bağlanıyor yani özerk yapısından tamamen kopararak eğitim araştırma hastanesine bağlı hâle getiriliyor; bunun gerekçesi ortada yok. Sizin, idari ya da yaşadığınız herhangi bir sorunla ilgili, 14 kilometre uzaklıkta olan bir yere gidip oradaki başhekim ya da sağlıkla ilgili idareyle görüşme olanağınız olabiliyor. Böyle bir şeyin adalete ya da hakkaniyete uygun olmadığını bir kez ifade etmek istiyoruz.

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – Ya özerkliği oraya da getirdiniz ya...

ÇAĞLAR DEMİREL (Devamla) – İkincisi: Sağlık çalışanlarının... Burada ifade edildi, AKP ne yazık ki sendikal çalışmalardan... AKP’den gelen temsilci sendika çalışmalarında cevap bulamadığı için konuyu farklı noktalara evirdi. Evet, Suruç katliamını protesto eden 13 sağlık emekçisi Ağrı’da görevden alınıyor; gerekçesi, Suruç katliamını protesto etmek. Sendikal haklar ya da sendikal tüzükler çerçevesinde hareket eden sağlık emekçileri ne yazık ki ya soruşturmalarla baş başa kalıyor ya görevden alınıyor ya da sürgünlerle karşı karşıya kalıyor. Yani, burada sendikal haklarından kaynaklı özgün yaşam koşullarının idame edilmesi bile elinden alınmaya çalışılıyor. Bunlar asla kabul edilecek şeyler değil.

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – Mesai saatlerinde teröristlere yardıma gitti diye biliyoruz ama.

ÇAĞLAR DEMİREL (Devamla) – Sağlığın tamamen ticarileştirildiği bir süreci yaşıyoruz.

Evet, ona da geleceğim, ifade ettiğiniz noktaya geleceğim. Sağlık emekçileri ve... Sağlık ocakları tamamen kapatılarak zaten karakola çevrilmiş durumda. Diyarbakır’da, Şırnak’ta sağlık ocaklarının... Ben buradan da öğrenmek istiyorum, kaç sağlık ocağı karakola çevrildi, ben de sayısını... Hükûmetin bunu bildirmesi ve vermesi gerekiyor.

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – Oradaki sağlıkçılara da hakaret etmeyin, canlarını dişlerine takarak müdahalede bulunuyorlar, müdahale ediyorlar.

ÇAĞLAR DEMİREL (Devamla) – Cenevre Sözleşmesi’ne uymayarak sağlık emekçilerinin görev ve yetkileri alanına polis ve karakolların yığılması sizce neyi kanıtlıyor?

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – Siz kaç tane ambulansı yaktınız, kaç tane sağlıkçıyı şehit ettiniz, onların hesabını verin.

ÇAĞLAR DEMİREL (Devamla) – Sağlık emekçilerinin yaşam hakkının elinden alındığı bir süreci de yaşıyoruz. Evet, 112 ambulansıyla hasta taşıyanlar, sağlık emekçileri ne yazık ki vuruluyor ve katlediliyor.

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – Kim tarafından? Sizler tarafından.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Müdahale etmeyin, dinleyin.

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – Bize geliyor haberleri, geliyor.

ÇAĞLAR DEMİREL (Devamla) – Şeyhmus Dursun’u unutmamak. Yine, aynı şekilde, bir kadına sağlık tedavisi yapmaya giden Aziz Yural’ı unutmuyoruz, unutmayacağız da.

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – Kaç tane ambulansı pert ettiniz?

ÇAĞLAR DEMİREL (Devamla) – Yine, aynı şekilde, 2015 yılında yaşamını yitiren başka bir sağlık emekçimiz ve katledilen Eyüp Ergen’i de asla unutmayacağız. Yani, sağlık emekçilerinin yaşam hakkı ortadan kaldırılıyor. Bu nedir? Bu da AKP Hükümetinin politikalarından biridir. Her ne kadar, Cenevre Sözleşmesi’nde 12 Ağustos 1949 tarihli Sağlık ve Emniyet Mıntıkaları ve Mahallerine Mütteallik Anlaşma Projesi’yle sağlık mıntıklarına hiçbir şekilde silahlı güçlerin girmemesi gerekirken ne yazık ki sağlık personeli yapmış olduğu sağlık hizmetlerinden kaynaklı vuruluyor ve katlediliyor.

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – Orayı ateşe veren de sizsiniz, kaldıran da sizsiniz, ambulansları yakan da sizsiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN – Lütfen müdahale etmeyelim Sayın Çitil.

ÇAĞLAR DEMİREL (Devamla) – Yine, aynı şekilde, hiçbir güvenlik alınamıyor; yine, hastanelerde sağlık emekçilerine karşı baskılar gittikçe artıyor. Yani “Benim gibi düşünmüyorsan ya katledeceğim ya sürgün edeceğim ya işinden alacağım ya da seni yok edeceğim, bütün haklarını elinden alacağım, zaten yönetim kademesinde söz hakkın yok.”

Evet, biz de yine ifade ediyoruz, her hastanede, yönetim hakkında yer alacak kişilerin, o hastanedeki sağlık çalışanları tarafından belirlenmesi gerekiyor. Siz, dışarıdan atamayla, oradaki, sağlık açısından, hastanelerdeki idari alanda yer alanları eğer kendiniz belirtiyorsanız, o zaman orada bir rant arayışı içerisindeyiz çünkü ihalelerin de nereye verildiğini çok net olarak görüyoruz ve biliyoruz.

MEHMET İLKER ÇİTİL (Kahramanmaraş) – İhaleler de şeffaftır yani.

ÇAĞLAR DEMİREL (Devamla) - Son olarak söyleyeceğim, sağlık çalışanlarının iş yükü çok ağır; gerçekten, hemşirelerin, ebelerin, doktorların, eczacıların, tüm sağlık personelinin ve emekçilerinin çalışma yükleri çok ağır ama aldıkları ücretler ortada. Döner sermayenin, hiçbir şekilde, adaletli bir şekilde verilmediğini görüyoruz ve biliyoruz. Döner sermayelerin emekliliğe bile yansımadığını çok net olarak ifade edebiliriz.

Yine, mobbing: Yöneticiler tarafından bütün sağlık çalışanlarına mobbing uygulanıyor; yapacağınız her davranış, her söylem, mobbinge karşı karşıya kaldığınızı gösteriyor.

Yine, sürgünler: Eğer burada çalışmıyorsan... Sizin de ifade ettiğiniz gibi, alışmışsınız zaten, her size muhalefet yapanı, her sistemi kabul etmeyi, eleştireni, sendikal düşünceye tabi olan herkesi ya “terörle mücadele” adı altında sürgünlere gönderiyorsunuz ya da o kişileri terörist olarak zaten ilan ediyorsunuz. Yani, tüm sağlık emekçilerini, size karşı eleştiride bulunan ve kabul etmeyenleri, farklı sendikalarda yer alanları mutlaka terörist olarak ilan ediyor ve bütün topluma bunu yansıtıyorsunuz.

Tıpkı, değerli bir arkadaşımız ve değerli bir hocamız -öyle söyleyeyim- Türkiye’de ve dünya çapında çok iyi bilinen, tanınan ve ismi de özelde adli tıp uzmanlığı konusunda profesörlüğe sahip olan ve Türkiye’de en iyi adli tıp uzmanı olan Profesör Şebnem Korur Fincancı’nın bugün tutuklanması gibi. Sizin gibi düşünmedi, eleştirdi, Cizre raporunun gerçeklerini açığa çıkardı, insan kemiklerini inceledi. Sadece burada değil, dünyanın her yerinde inceledi, Cizre’de de inceledi. Ne yaptınız? Sadece bir gün Özgür Gündem gazetesinin yayın yönetmenliğine destek amaçlı, dayanışma amaçlı orada yer aldı diye tutukladınız. Bu, Türkiye’nin ayıbıdır işte. Sağlıkta geldiğimiz sistem ve sağlıkta geldiğimiz sonuç bunun bir göstergesidir.

Biz, Şebnem Korur Fincancı ve diğer tutuklu olan bütün arkadaşların derhâl serbest bırakılması gerektiğini ifade etmek istiyoruz. Düşünceleri uğruna bugün cezaevlerinde tutulan ya da düşünceleri uğruna sürgün edilen ya da düşünceleri uğruna katledilen herkesi burada bir kez daha saygıyla anıyorum.

Türkiye’nin sağlık politikasında geldiği en son aşama aslında bugün Ağrı’da görevden alınanlar, bugün Şebnem Korur Fincancı’nın tutuklanması ve bugün Diyarbakır’da yaşananlar kendisini çok net olarak açığa çıkarmıştır diyorum, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hatip, bahsettiği bir akademisyenin Özgür Gündem’de bir gün nöbetçi olduğundan dolayı, bizim gibi düşünmediğinden dolayı onu tutukladığımızı ifade ediyor. Bu, AK PARTİ Grubuna açık bir sataşmadır, söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

İki dakika süre veriyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – O zaman AK PARTİ tutuklamış, kabul ediyorlar yani Başkan. AK PARTİ’nin tutukladığı kabul ediliyor o zaman.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – “Tutuklandığını” dedi, tutuklama yetkiniz mi var sizin?

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

8.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel’in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bahsedilen olay tamamen bir adli meseledir, bir hukuki süreçtir. Burada kimse bizim gibi düşünmediği için tutuklanmadı şimdiye kadar ve bizim gibi düşünmesini de beklemiyoruz. Fakat neden tutuklandığıyla alakalı, Özgür Gündem’in ne olduğunu, neden böyle bir yola gidildiğini, bunları burada saydığınıza göre iddianamede, polise verilen ifadelerde, gerekçelerde görebilirsiniz.

Şimdi, Özgür Gündem’i bir gazete gibi lanse ediyorlar. Bakın, saldırı yapıyor, attığı manşet “Baharı erteleyemezsiniz.” Bu, PKK’nın yayın organı.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – O zaman gazeteyi kapatın kardeşim.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Diyor ki: “Sur’a direniş borcumuz var.” Sur’da mesele nedir? Sur’da teröristlerin kazdığı hendeklerden Sur’un kurtarılması hadisesi; attığı manşet bu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – O size göre öyle. Düşünce o zaman nedir, düşünce?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Diyor ki: “Ferman sarayın (...) (x) bizim.” Bunları geçen hafta da gösterdim. Şimdi, böyle bir... Bakın, polisimizi, askerimizi katleden teröristlere “Şehitlerimiz var.” diye manşet atan, PKK terör örgütünün yayın organı.

Şimdi, terörle, teröristle mücadele kadar, onun propagandasını yapanla da mücadele vardır ve mücadele olmak zorundadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Efendim, El Nusra’yla iş birliği yapmışız, IŞİD’e silah göndermişiz. IŞİD’in silahları nereden aldığı... Irak ordusu bırakıp gittiği zaman silahları oradan aldı ve havadan atılan silahların bir kısmı PYD’ye, bir kısmı IŞİD’e gidiyordu.

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – Sizin kamyonlarla gönderdiniz.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Aslı astarı olmayan iddialar üzerinden burada konuşmanın doğru olmadığını düşünüyorum.

Efendim, Sur’daki olayı protesto edenler, bunu dile getirdiği kadar, Kızılay’da PKK canlı bombasının anne karnında öldürdüğü insanları da dile getirmek zorundadır. Birini görüyorken öbürüne gözlerini yumamaz, yummamalıdır.

Teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Demirel.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Hatip, konuşmamızda konuları çarpıttığımıza dair ifadede bulundu. Son olarak da aslı astarı olmayan iddialar konusunda konuştuğumuzu ve yanlış bilgilendirdiğimizi söyledi ve satışma...

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Demirel, bir yayının organıyla ilgili konuştu.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Hayır, hayır, aslı astarı olmayan bilgileri ifade ettiğimizi söyledi.

BAŞKAN – Ama, sizin isminizi zikreden ya da grubunuzu ilzam eden bir şey söylemedi.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Hatip, direkt beni ifade ederek aslı astarı olmayan iddialarda bulunduğumu ifade etti.

BAŞKAN – Ben onu isteyeceğim, tutanakları arkadaşlar getirsin. Bu birleşimde vereceğim. Tutanakları istiyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Başkan, direkt partimizi hedef alan bir ifade kullandı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İsmi kullanmadım.

BAŞKAN – Tamam Sayın Demirel, tutanakları istiyorum. Arkadaşlar, tutanakları getirin.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – “Aslı astarı olmayan iddialar konusunda...”

BAŞKAN – Bakacağım, varsa vereceğim, kapatmayacağım, tamam mı?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Başkan, söz hakkımız...

BAŞKAN – Vereceğim söz, tamam.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Yani, açık bir şekilde bir satışma var.

BAŞKAN – Varsa vereceğim, ben göreceğim onu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Buraya gelince mi varsa veriyorsunuz?

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

BAŞKAN – Evet sayın milletvekilleri...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Açık bir şekilde sataştı yani.

BAŞKAN – Ben bakacağım tutanaklara.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Açık bir ayrımcılık yapılıyor.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Bizim AKP’ye yönelik bir sataşmamız olmamasına rağmen...
(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Demirel, ben bakacağım.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – “Vereceğim.” demedi, tutanakları istedi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sen onun avukatı mısın?

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Bu saatte hiç oluyor mu?

BERDAN ÖZTÜRK (Ağrı) – Sana ne oluyor? Meclis Başkan Vekili sen misin?

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Tamam “Vereceğim.” dedi Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sen kime emrediyorsun ya oradan?

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Ya bırak, cevap verme, tamam.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sen cevap veriyorsun oradan.

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – Sen kimsin? “Cevap verme.”ymiş!

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/120) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Evet, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisi aleyhinde ikinci ve son söz, Adana Milletvekili Necdet Ünüvar’a aittir.

Buyurun.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin, sağlık çalışanlarına şiddetin araştırılması amacıyla verdiği grup önerisinin aleyhine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, geçtiğimiz hafta hunharca bir saldırı sonucu hayatını kaybeden 4 eczacı meslektaşımıza Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Bugün, Sayın Özgür Özel’in ifade ettiği etkinlikten de haberim olmadı yani bir duyuru da yapılmadı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yapıldı efendim, yapıldı.

NECDET ÜNÜVAR (Devamla) – Duyuru olsaydı, gerçekten orada olmaktan, o eczacı arkadaşlarımızın yanında bulunmaktan gerçekten büyük bir onur duyardık.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bütün eczacı milletvekillerimizin cep telefonlarına mesaj atıldı.

NECDET ÜNÜVAR (Devamla) – Öncelikle, onlara rahmet diliyorum.

Tabii, şiddeti konuşuyoruz. Bu hunharca, vahşice işlenmiş bir cinayet. O cinayet, tabii ki, ortaya çıkarılacak ve suçlu en ağır cezaıyla cezalandırılacaktır.

Konumuza dönersek, burada konu sağlıkta şiddet ama muhalefet sözcüleri şiddetten daha çok Sağlıkta Dönüşüm’ü konuştular, Sağlıkta Dönüşüm’ün neler yaptığını, neler getirdiğini konuştular ama ben bunları da hayretle dinlediğimi ifade etmeliyim. Özellikle, burada bir arkadaşımız, değerli bir milletvekili arkadaşımız fotoğrafları gösterdi, galiba fotoğrafların zamanlaması yanlıştı. Yani, bilmiyorum, Antalya’daki hastanelere mutlaka gidiyorsunuzdur. Oradaki o fotoğraf yani gösterdiğiniz o güzel fotoğraf herhâlde AK PARTİ dönemine ait olan bir fotoğraf olsa gerek.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – İkincisi efendim.

NECDET ÜNÜVAR (Devamla) – Para ilişkisi hep konuşuluyor, sağlıkta dönüşümün parayla ilişkisi irdeleniyor ama değerli arkadaşlar, mutlaka veriye dayalı konuşmamız lazım. Bir sağlık sisteminin başarısını ortaya koymak için bazı kriterlere dayalı net rakamlarla konuşmak lazım.

Bir sağlık sisteminin başarısını 3 kriterle ortaya koyabilirsiniz: Bunlardan bir tanesi, sağlık göstergeleridir. Sağlık göstergeleri: Bebek ölüm hızı, anne ölüm hızı ve beklenen yaşam süresi gibi temel kriterler.

Bebek ölüm hızına baktığımız zaman, her bin yeni doğan bebekten AK PARTİ öncesinde 31’i vefat ediyordu ama bugün, bu oran binde 7,8; binde 31’den binde 7,8’e inen bir rakamdan bahsediyoruz.

Anne ölüm hızı, her 100 bin annenin 64’ü vefat ediyordu, 2002 rakamından bahsediyorum. Bugün, bu oran yüz binde 15,5.

Beklenen yaşam süresi 71’di, şu anda 76’yı birazcık geçmiş durumda.

Peki, cepten yapılan harcamalar gerçekten Sayın Vekilimizin gösterdiği o fotoğraftaki gibi mi? Maalesef, Sayın Naci Bostancı Hocam da bana şöyle bakıyor ama o rakam onu göstermiyor. Her 100 liranın 32 lirası cepten harcanıyordu. Bugün, bu rakam her 100 liranın 19 lirasına tekabül ediyor yani insanların cepten yaptığı harcamalar azalmış durumda. Kaldı ki ondan önce konuşan konuşmacı doktor milletvekilimizin ifadesinde “14 ayrı katkı payı” deniyordu, 14 ayrı katkı payı alındığından bahsediliyordu.

Değerli Milletvekilim, otuz iki yıllık doktorum, siz de doktorsunuz, hepimiz biliyoruz ki 2002 öncesinde o 14 kalem katkı payının toplamının belki de 5 katı bir kalemden alınabiliyordu. Nerede alınıyordu? Yasa dışı yollarla alınıyordu, bunları da hepimiz biliyoruz.

“Sağlıkta dönüşümü kaldıralım.” deniyor. Sağlıkta dönüşümü kaldırdığımız zaman ne olur? Şöyle bir fotoğrafı canlandıralım: Kuyruklar... Sayın Musa Çam çok iyi biliyor.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hocam, yapma Allah aşkına ya! Hep “kuyruklar, kuyruklar” diyorsunuz.

NECDET ÜNÜVAR (Devamla) – Ya, kuyruklar.

MUSA ÇAM (İzmir) - Reçete paraları, ilaç paraları, katkı paraları, biraz da onlardan bahset Hocam ya.

NECDET ÜNÜVAR (Devamla) – Onları da söyleyeyim ama Sayın Çam, bakınız, bir şey söyleyeyim: 2004 yılında, müsteşarım, ilaçla ilgili bir konuyu gündeme getirdik -bir hatıratan bahsediyorum- dedik ki: “Ya, Türkiye’de ilaç fiyatları kümülatif olarak her ay yüzde 7, yüzde 7 artıyor. Bu böyle olmaz, niye yüzde 7 artıyor? Ne enflasyonla, ne TEFE’yle, ne TÜFE’yle alakası var? Yüzde 7, yüzde 7 artıyor sürekli, her ay ilaca yüzde 7 zam geliyor ve şöyle bir şey yaptık: Sektörle oturduk, uzun uzadıya, saatlerce süren görüşmeler yaptık, dedik ki: Biz, referans ülke sistemine geçeceğiz.

Referans ülke sisteminde 5 tane ülkeyi referans aldık: İtalya, İspanya, Fransa, Portekiz ve Yunanistan. O ülkelerdeki alım gücü, malumunuz, bizden çok daha yüksek. O ülkelerdeki ilacın minimum fiyatı Türkiye'deki ilaçların maksimum fiyatı olur. Ondan sonra ne oldu biliyor musunuz? Sonra bir çırpıda ülkenin kamu maliyesinin cebinden her yıl çıkan 1 milyar dolar ülkenin maliyesinde kaldı. Ondanır ki, SSK'lı işçi sadece SSK eczanelerinden ilaç almaya mahkûm olmadı. Yeşil kartlı 10 milyonun üzerindeki vatandaşımız aynı sizin gibi, memur gibi, bir başka vatandaşımız gibi ilaç alabilme, protez alabilme hakkına kavuştu ve ne oldu biliyor musunuz? Bir gazeteci -o zaman Hürriyet'te yazıyordu- dedi ki: "Ey Hükûmet, bir buçuk yıldır aklınız neredeydi? Madem bu 1 milyar dolarlık indirimi yaptırıyordunuz, bir buçuk yıldır aklınız neredeydi?" Düşünebiliyor musunuz, 2002'nin sonunda iktidara gelmiş bir parti bir kalemde 1 milyar dolarlık bir gideri kamu maliyesinde bırakıyor, tasarruf ediyor ama bir gazeteci diyor ki: "Bir buçuk yıldır aklınız neredeydi?" O gazeteciyi bilirsiniz, hani, o paradan 6 sıfır atıldığı zaman Taksim'de bir şekilde anıracağını ifade eden bir gazeteciydi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, eğri oturup doğru konuşalım. Sağlıkta dönüşüm gerçekten bu ülkeyi kızaklardan helikopter ambülanlara, o sağlık ocağının daracık koridorlarından, hastanelerdeki kuyruklardan şu andaki gerçekten konforlu ve vatandaşın memnuniyetini -ki üçüncü kriter de odur- yüzde 39'lardan yüzde 70'lerin üzerine çıkaracağı bir sağlık dönüşüm modelini ortaya koymuştur.

Tabii, değerli arkadaşlar, şiddetin dünyadaki sağlık sistemleriyle alakası var mı? Şüphesiz olabilir ama onlarla ilgili de gerçekten çok önemli değişiklikler oldu; onları da uzun uzadıya ifade etmek isterdim. Aslında bu araştırma önergesi, biraz önce Sayın Emir'in ifade ettiği 297 sayfalık, sağlıkta şiddetle ilgili neler yapıldığının da âdeti, Meclise bir bilgilendirme fırsatı doğurmuştu. Burada Bakanlıktan tek tek hepsini çıkardım, gerçekten çok önemli birtakım değişiklikler var. Ha, Hükûmet niye şimdi yeni bir şiddete sıfır tolerans eylem planı yapıyor? Çünkü sağlık sosyal bir alan, kabul edersiniz ki sosyal alanlarda da yeni birtakım değişiklikler olabilir ve bunlarla ilgili de yeni adımlar atmak gerekebilir. Her şey yapıldı mı? Hayır, her şey yapılmadı ama çok şey yapıldı mı? Çok şey yapıldı.

Şimdi, bir arkadaşımız ifade etti, işte, sağlık çalışanlarının 30 bininden fazlası şiddete maruz kalıyor. Doğru, 1 Haziran 2012 ile 1 Haziran 2016 arasında bu Beyaz Kod sistemine yani kayda geçmiş sağlıkta şiddet rakamlarına göre, 1 Haziran 2012 ile 1 Haziran 2016 arasında 30.424 sağlık çalışanına sözel şiddet, 14.392 sağlık çalışanına da fiziksel şiddet uygulanmış yani 45 bin.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Tamam, aynı şeyi söylüyorum.

NECDET ÜNÜVAR (Devamlı) – Ama dört yılda, Sayın Vekilim, 1 Haziran 2012, 1 Haziran 2016. Şimdi, rakamlara göre konuşmak lazım. Acillerde, polikliniklerde daha çok şiddet var mı? Evet var ama değerli dostlar, bu şiddet sadece bugünün meselesi değil, aynı zamanda yarınlarda da bu şiddet olacak. Şiddetle ilgili sağlıkta dönüşümü suçlamak yerine iktidar ve muhalefet el birliğiyle, beraberce iletişimi güçlendirmemiz lazım yani sağlık çalışanları ile sağlık hizmetini alan vatandaşlar arasındaki iletişimle ilgili sorumlu konuşmalar yapmamız gerekiyor. Biz o iletişimi artırdıkça, biz o iletişimleri artırdıkça sağlıkta şiddet de daha az olacaktır ama kabul etmek lazım ki hiçbir alanda şiddeti tamamiyle sıfırlamak da mümkün değil; sporda şiddet olacak, sağlıkta, aile içinde, sokakta şiddet olacak ama bizim en temel görevimiz o şiddeti minimuma indirmektir. O sebeple, Sağlık Bakanlığımızın sağlıkta şiddete sıfır tolerans ve o acil eylem planıyla ilgili süreci de takip etmek gerekir ve bu raporda yazdığımız önerileri de hayata geçmesini sağlamamız gerekir diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın Başkan...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye...

Niye öyle herkes ayağa kalktı bir anda?

Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Ünüvar.

Buyurun Sayın Yurdakul.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın konuşmacı konuşması sırasında, fotoğraflarımla konuşmamda saptırma yaptığımı ve yanlış rakamlar ve sayılar verdiğimi ifade etti. Dolayısıyla söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yurdakul.

İki dakika...

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

9.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, Adana Milletvekili Necdet Ünüvar'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Necdet Bey aslında bu işin içerisinde, biliyor ama gerçek rakamları vermiyor, kulağını şöyle ters tutuyor.

Sayın Necdet Bey, vatandaş cepten harcamalarında 2009 rakamı 8 milyar TL, 2015 rakamı 17 milyar TL. Yani vatandaşın anlayacağı dilde konuşalım, 2 katına çıktı cepten harcamalar. Üstelik genel sağlık sigortası adı altında prim topluyorsunuz; yetmiyor, insanlara diyorsunuz ki “Bu sağlık hizmetlerinin bir kısmını karşılarım, geri kalanını karşılamam.”

Peki, ne yapacağım ben? Aynı arabanıza kasko sigortası yaptırıyorsunuz ya, git, tamamlayıcı sigorta yaptır. Ya, parası yoksa peki? Ne yapacağız peki? Bunları hiç söylemiyorsunuz.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Devlet güvencesinde onlar.

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) – Hayır, devlet ödemiyo.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Ödüyor.

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) – Hayır, hiçbirini ödemiyo, tamamlayıcı sigortayı yaptırmak zorunda bırakıyorsunuz; bu bir.

İkincisi, bakın...

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Dünyanın en cömert...

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) – Necdet Bey, buraya çıkın konuşun. Buraya çıkın konuşun.

Bebek ölüm hızı hakkında da insanları yanlış algılama içerisine sokuyorsunuz. Şöyle diyorsunuz: 2013'te binde 31, şimdi binde 7,8. İfade doğru, ama gerçeği söyle. 1999'da binde 45, 2003'te binde 31, 2014'te binde 7,6; 2015'te binde 7,8 yani ilk kez cumhuriyet tarihinde bebek ölüm hızını artıran sizsiniz. Bunları niye söylemiyorsunuz? Necdet Bey, biliyorsunuz, öyle değil mi?

İkincisi, OECD bebek ölüm hızını ne diyor biliyor musunuz? Binde 10,8. TÜİK ne diyor? Binde 11. Siz ne diyorsunuz Sağlık Bakanı olarak? Binde 7,6 diyorsunuz. Hangisi doğru? Bakın, algı operasyonu yapmayın, insanları yanıltmayın. Ne yapıyorsanız, siz doğruyu söyleyin, biz de bunların eleştirisini yapalım.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) - Hiç sokağa çıkmıyor musunuz, hiç seçmene gitmiyor musunuz siz?

AHMET SELİM YURDAKUL (Devamla) - Ne yapalım o zaman birlikte, biliyor musunuz? Aynen biraz önce ifade ettiğin gibi, bu alanda yer alan milletvekilleri, yöneticiler ifadelerini kullanırken sağlık çalışanlarına düzgün ifadeler kullansın. O zaman hep birlikte ne yapalım, biliyor musunuz? Hem vatandaşları, hastalarımızı hem de sağlık çalışanlarını birlikte memnun eden bir sistem getirelim.

BAŞKAN - Sayın Demirel, tutanakları istedim. Size de iki dakika süre vereceğim.

Kim konuşacak?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) - Meral Daniş Beştaş.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Daniş Beştaş. Size de iki dakika söz veriyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

10.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna satışması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demin hatip, doğrusu, öyle bir konuşma yaptı ki gülümsemek elde değil. Yavuz hırsız ev sahibini bastırdı gerçekten.

Bugün Almanya'da 200 sayfalık bir suç duyurusu dilekçesi verildi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın savaşı ve insanlık suçu işlediğine dair; aralarında milletvekillerinin, gazetecilerin ve hukukçuların bulunduğu çok kapsamlı bir dilekçe verildi. Haberinizi yoksa ben size haber vereyim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Yine, bugün, özür dilediğiniz Rusya var ya, hani özür dileyip diz çöktüğünüz Rusya, zamanında yağınla teröre destek verdiniz diye AKP iktidarını Birleşmiş Milletlere şikâyet etti.

Yine, KuveytTürk hakkında bugün ABD'de bir soruşturma başlatıldı. Acaba kim teröre destek veriyor, kim insanlık suçu işliyor, kim gerçekten uluslararası ilkeleri ihlal ediyor, size sormak istiyoruz?

Biz de Star'a, Sabah'a, Akşam'a "gazete" diyemiyoruz. Gerçekten sadece yalanları yazan ve kendi yalanlarına inandırmak isteyen gazeteler hakkında bu kürsüden kimse "terör örgütü yandaşı" demiyor ama siz bir yandan konuşmanıza başlarken tamamen adli bir soruşturma olduğunu söylüyorsunuz, "kimsenin bizim dönemimizde düşüncelerinden dolayı tutuklanmadığı" gibi -çok özür dilerim- büyük bir yalan atıyorsunuz ortaya ama şu anda yüzlerce insan, binlerce insan düşüncelerinden dolayı cezaevlerinde yatıyor. Size muhalif olan herkesi, her gazeteyi, her toplumsal muhalefet odağını cezaevlerine göndermek için yargıyı zapturapt altına aldınız. Bu büyük yalanlarla bu ülkeyi daha fazla yönetemezsiniz. Siz, bugün özür dilediğiniz, uzlaştığınız İsrail'le ilgili yaptıklarınıza önce bir bakın, sonra saygın Profesör Doktor Şebnem Korur Fincancı, Erol Önderoğlu ve Ahmet Nesin hakkında konuşun. Bunu sizin savunduğunuzu ve sizin tutuklattığınızı, aynı zamanda itiraf ettiğinizi de not düşürüyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Emir...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Ünüvar konuşmasında bana attığı düşünceler çarpıtılarak atfedilmiştir, 69'a göre söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Emir, şöyle yapsak, şimdi, siz konuştunuz, o konuştu, takdir kamuoyunun olsa. Hep birbirimizi düzeltmek zorunda mıyız?

MURAT EMİR (Ankara) – Düzeltmem gerekiyor efendim, izin verirsiniz...

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, önerge sahibi olduğu için konuşmasında fayda var.

BAŞKAN – Peki, iki dakika süre veriyorum ama lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

11.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Adana Milletvekili Necdet Ünüvar'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim, Ünüvar Hocama sataşmam zaten olanaklı değil, kendisini elbette ki sayarız bir meslektaşımız olarak. Yalnız, bizim, burada Sağlıkta Dönüşüm Programı'nı çok uzun konuştuğumuzu, şiddeti az konuştuğumuzu söyledi. Hayır, öyle olmadı, şiddeti çok konuştuk ve sizin o Komisyon raporunuzun hiçbirisinin hayata geçirilmediğini ifade ettik, ayrıntılarıyla söyledik ama siz sadece bir kâğıt gösterdiniz, kusura bakmayın.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Göndereyim ben size onları.

MURAT EMİR (Devamla) – Hiçbir şey yapılmamıştır, görünürde bir şey yapılmamıştır, rakamlar da ortadadır. Ama, mademki siz cepten sağlık harcamalarını gündeme getiriyorsunuz, bakınız, bizim iddiamız şudur: Şu anda hiç kimse cepten sağlık harcaması oranını bilmiyor, bilemez çünkü burası bir kara deliktir, burası kara bir alandır. Bıçak paraları, rüşvetler, üniversite öğretim üyelerine ameliyattan önce verilen paralar... Bunları hesap etmenin olanağı yok. Bakın, bütün özel hastanelerde SGK'nın yönetmeliğine göre yüzde 200 oranında fark alınabilecekken -hepinizin bildiği bir gerçek- olması gereken fiyatın 5 katı, 10 katı ücretlerle ameliyatlar yapıldığını hepiniz biliyorsunuz. Bunu bilmiyormuş gibi niye yapacağız burada? Biz bunu sorduğumuzda TÜİK'in istatistiğine bakıyorlar. Gerek yok ki, Maliye Bakanlığında hangi hastane grubunun kaç lira vergi verdiği, nereden parayı kazandığı açıkça ortada. Cesaretiniz varsa onu gösterin. Cipten sağlık harcamaları, sizin döneminizden onlarca kat artmıştır. Biz bunu iddia ediyoruz, bunu iddia etmekten de çekinmeyeceğiz.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Rakam da var.

MURAT EMİR (Devamla) – Bakın, sizin niyetiniz, işte o şehir hastanelerini kaldırmak, özel sektörü kaldırmak, bunun içinde kamu hastaneciliğini çöktürmektir. Sağlıkta Dönüşüm Programı adı altında uygulamaya koyduğunuz politikalar da sonuç olarak kamu hastaneciliğini çöktürmüştür, sağlıklı paralı yapmıştır, parasız hizmeti bitirmiştir.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Halka sorun halka, halka sorun.

MURAT EMİR (Devamla) - Ama yine de 14 kalem adı altında para alındığını söylemiş olmanızdan dolayı size teşekkür ederim, sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Atıcı, siz niye söz istiyorsunuz?

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, sadece tutanaklara geçsin diye söylüyorum: Sayın Ünüvar, kamuoyunu yanıltıcı bilgi vermiştir. Bebek ölüm hızı 2012 yılında binde 7,4'ten 2013 yılında binde 7,8'e yükselmiştir. Bunun anlamı: 600 bebek fazladan ölmüştür sadece yönetim sorunu nedeniyle.

Aynı zamanda, anne ölüm hızı yüz binde 15,4'ten 15,9'a... Bunlar Sağlık Bakanlığının verileridir. 7 anne fazulü yere ölmüştür.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, böyle bir usul yoktur. Tutanaklara geçmiştir.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Sayın Başkan...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Cepten harcanan, TÜİK rakamına göre, 37 dolardan 87 dolara çıkmıştır. Bu da TÜİK verisidir.

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hatip, az önce yalan söylediğimi ifade etti. Açık bir sataşma bu.

BAŞKAN – Buyurun iki dakika süre veriyorum. Lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

12.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iftar saatine on dakika kaldı yani böyle bir zaman diliminde söz almak istemezdim ama bazı gerçekleri de ifade etmek durumundayız.

Bakın, bu ülkede AK PARTİ iktidarı devletin tüm kurumlarıyla teröre karşı çok çetin, çok kararlı bir mücadele vermektedir ve bu terörün kökünü kazıyıp Türkiye'nin gündeminden çıkaracağız. Bunu herkes böyle bilsin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – Çok duyduk bu lafları.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Bizi terörle suçlayabilecek en son parti az önce söz alan hatibin partisidir. Terörle arasına mesafe koyamayanlar, Kızılay'da PKK'lı canlı bombanın öldürdüğü anne karnındaki bebeğin sızısını duyamayanlar, onlara seslerini çıkartamayanlar, onlara karşı tek bir kelime edemeyenler Türkiye Cumhuriyeti devletini “Yok, efendim, IŞİD’eymiş, yok başka bir terör örgütüne destek veriyormuş.” gibi bir suçlamanın içerisine giremezler. IŞİD de bir terör örgütüdür, PKK da bir terör örgütüdür, El Nusra da bir terör örgütüdür, DHKP-C de bir terör örgütüdür.

Bakın, 100'ün üzerinde okul yakıldı. Bu okulları bu terör örgütü niye yakıyor biliyor musunuz? Orada çocuklar okula gitmesin, okumasın, öğrenmesin, terör örgütü kendisine eleman devşirsin. Bundan dolayı bu okulları yakıyorlar. Bu kürsüden bir tek sesini çıkarabilen gördünüz mü? Göremezsiniz, ona ses çıkartmazlar, çıkartamazlar.

Bir ikincisi: Değerli milletvekilleri, AK PARTİ Türkiye'nin menfaatlerini uluslararası alanda bugüne kadar savunagelmıştır. Biz kimsenin önünde ne geçmişte diz çöktük ne de bugün diz çöktük, ülkemizin hukuku neyi gerektiriyorsa onu yaptık. Devletlerde ilanihaye ilişkiler gergin olmaz, küskünlük olmaz. Burada Türkiye'nin çıkarları neyi gerektiriyorsa onu yapıyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yani başından sonuna kadar bir sataşma var, biz de birkaç kelime... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar... Bir saniye, dinliyorum.

Buyurun Sayın Demirel.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hatip başından sonuna kadar söylediklerimizin doğru olmadığını... Bize hakarete varan söylemler söz konusu. Biz de sataşmadan dolayı iki dakikalık söz istiyoruz.

BAŞKAN – Hayır, ne?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Başkan, ayrıntıları sormadınız kendisine, ben söz istediğimde tutanak istiyorsunuz.

BAŞKAN – Ne hakaret oldu, ben onu sormak istiyorum yani ne dedi, ne söyledi?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – En son konuşacak kişinin bizler olduğumuzu ifade etti. En son konuşacak kişinin HDP olduğunu ifade etti.

BAŞKAN – Ya, Sayın Demirel, bu konuşmayı yaparsanız da iftardan sonra yapın bari. Şu zamanda bizi bu kadar uğraştırmayın, bakın bu kadar grubu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Başkan, hiçbir şekilde konuşmadığımızı ifade etti yani açık bir şekilde bir satışma söz konusu. Biz de satışmadan dolayı iki dakika söz istiyoruz.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

İki dakika süre veriyorum.

Artık “Sadakallahülazim” diyeceğiz yani ona göre.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) - Hadi bakayım, “PKK terör örgütüdür.” de, göreyim seni.

13.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine satışması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Vallahi, Türkiye'nin teröre destek verdiğini sadece biz söylemiyoruz, ben size Almanya'yı örnek verdim ve bugün özür dilediğiniz Rusya'nın söylediğini söyledim ve uluslararası anlamda 200 sayfalık bir suç duyurusuyla yapıldığını söyledik.

HAMZA DAĞ (İzmir) – “Emperyalizme karşı omuz omuza!” diyenler Batı uşağı oldunuz hepiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Gerçekten söyleyecek sözümüz olsaydı böyle bir...

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – PKK'ya terör örgütü diyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Buyurun konuşun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Önce onlara müdahale edin Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Nasıl konuşayım? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Konuşun siz, ben söyledim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Nasıl konuşayım, sesimi duymuyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bekliyorum, onların susmasını bekliyorum, bekliyorum.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Bekleme, PKK'ya laf söyle.

BAŞKAN – Sayın Daniş Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – İşte sizin düşüncelere tahammül gücünüz bu.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Hadi yüreğiniz yetiyorsa, lafınız varsa söyleyin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – İşte sizin gibi düşünmeyenlere, sizi eleştirenlere tahammül gücünüz bu. Bu, gerçek bir aciz içinde olduğunuzu gösteriyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HAMZA DAĞ (İzmir) – O kadar acizsiniz siz, o kadar acizsiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sözünüz olduğunda gelip burada söylüyorsunuz ama buradan böyle satışmayla bir tartışma yaptığımızı sanıyoruz. Yazıklar olsun gerçekten.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Size yazıklar olsun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Burada aynı cümleleri her gün tekrar ederek bir siyaset yaptığınızı...

HAMZA DAĞ (İzmir) – İftar yok, ramazan yok, hiç saygı yok sizde.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ben de sizi protesto etmek için susuyorum.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Çok iyi yapıyorsun, bravo(!)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Kınıyorum sizi. İftara gideceğinizi biliyorum, hepimiz gideceğiz biraz sonra aşağıya. Türkiye bu resmi görsün diye susuyorum. AKP Grubunun tahammülü bu kadar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Sayın Başkanım, oylayalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – İsrail’den özür dilediğiniz gibi kendi halkınızdan özür dileyin, Rusya’dan önce kendi halkınızdan özür dileyin, kendinizden. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Hadi çarpıtmayın yine, çarpıtmayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ben protesto ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Başkanım, oylayalım.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/120) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Haziran 2016 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime bir saat ara veriyorum, hayırlı iftarlar diliyorum.

Kapanma Saati: 20.22

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.24****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 107’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ**

1.- Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 400) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Burada.

Hükûmet? Burada.

Komisyon Raporu 400 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu tasarı İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında görüşülecektir. Bu nedenle, tasarı tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, 400 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılan kanun tasarısı Danıştay ve Yargıtayda yapılacak önemli değişikliklere ilişkindir. Cumhuriyet tarihinde ilk defa yargı mensuplarının çalıştıkları kurumlardan sıfırlanmasına ilişkin çok önemli ve şimdiye kadar eş benzeri olmamış bir yöntem uygulanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti’ni tarif eden Anayasa’mız hukuk devletini öne çıkaran bir anlayışla kuvvetler ayrılığı prensibine dayanılarak yürürlüktedir. Kuvvetler ayrılığı prensibinin en önemli unsurları yasamanın, yürütmenin ve yargının birbirlerinden ayrı ve bağımsız olması; yürütmenin yargı üzerinde, yasamanın yargı üzerinde bir vesayetçi anlayışla bir işlev görmemesidir.

Bu nedenle, bu getirilen kanun çok açık bir şekilde hukuk devleti ilkelerine ve Anayasa’mıza aykırıdır. Bu nedenle, bu kanun burada görüşülemez. Bu kanunun Anayasa’ya uygunluğunun incelenmesi bakımından Anayasa Komisyonunda inceleme yapılması gerekir. Anayasa Komisyonunda herhangi bir değerlendirme yapılmadan gelen bu kanunun Anayasa’ya açıkça aykırı olduğu bellidir. Bu kanunun geri çekilmesi ve görüşülmemesi, Anayasa Komisyonuna gönderilmesi, Anayasa Komisyonu raporundan sonra ancak burada görüşülmesi gerekir.

(x) 400 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Bu nedenle, bu kanunun geri çekilmesini ve Anayasa Komisyonuna havale edilmesini, eğer bu konuda ileri sürdüğüm düşüncelerden aksi düşünce yapıyorsanız bir usul tartışmasını açmak istiyorum. İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre, Anayasa'ya uygunluğunun incelenmesi gereken çok önemli bir kanundur ve kuvvetler ayrılığı prensibine de çok açıkça aykırıdır. Bu talebi iletiyorum efendim öncelikle.

BAŞKAN – Sayın Gök, bir defa, İç Tüzük'ün 38'inci maddesi çok açık. İç Tüzük'ümüzün 38'inci maddesi Anayasa'ya uygunluğun incelenmesini kapsıyor. “Komisyonlar” diyor orada, “Komisyonlar kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin veya ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerinin müzakeresine geçmeden reddeder.”

Şimdi, bir defa, burada komisyonlar arasında bir hiyerarşik bağ yok. Sadece Anayasa Komisyonu Anayasa'ya uygunluğu denetler diye bir şey yok. Bütün komisyonlar önüne gelen tasarı ve tekliflerin Anayasa'ya uygunluğunu ilk önce, behemehâl tetkik eder.

Dolayısıyla, bu tasarı, bu teklif de aynı şekilde Adalet Komisyonuna gitmiş, Adalet Komisyonu gerekli müzakereleri yapmış ve ilgili metni Anayasa'ya aykırı görmemiş, rapora bağlamış, rapor dağıtılmış, Genel Kurulun gündemine girmiş. Şimdi, Genel Kurulun gündemine giren bir hususta, bizim bu tasarı ya da teklif Anayasa'ya aykırıdır diye görüşmeme imkânımız yoktur. Başkanlık Divanı olarak bizim bu noktada alacağımız ayrı bir karar olması mümkün değil. Kaldı ki yine İç Tüzük'ümüzün 84'üncü maddesi çok açık, “Tasarının belli bir maddesinin Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle reddini isteyen önergeler diğer önergelerden önce oylanır.” diyor. Yani burada zaten -şu anda da dile getirirsiniz- tümü üzerindeki görüşmeler yapılacak, tümü üzerindeki görüşmelerden sonra bu, Genel Kurulun onayına sunulacak maddelere geçilip geçilmemesi...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, ben tutumunuzu anlıyorum ama eğer bu düşüncüyü yine de savunuyorsanız bir usul tartışması açmak istiyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş'a söz vereyim.

Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İç Tüzük'ün 38'inci maddesi çok açık, eğer bir komisyon, kendisine gelen bir tasarı veya teklif Anayasa'ya uygun değilse zaten bunu iade ediyor. Burada Komisyon raporunu yazmıştır, Anayasa'ya uygunluk denetiminden geçtikten sonra ancak Komisyon bunu buraya gönderebilir. Yani Komisyon burada Anayasa'ya bir aykırılık görmemiş, bunu görüşmüş, raporunu yazmış ve Genel Kurula bunu sevk etmiştir. Bu açıdan, ben bir an önce gündeme geçme noktasında inisiyatif almanızı diliyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben tutumunuzla ilgili usul tartışması açmak istiyorum efendim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, evet yani usul tartışmasına geçmeden evvel, maalesef, benzeri kanun tasarısı görüşmelerinde de aynı tutumu tekraren bugün burada görüyoruz, daha evvelki tasarılar da... Şimdi, bu İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre İç Tüzük'ün ruhuna ve lafzına uygun şekilde komisyonlarda da gereken incelemenin yapılmadığı ifade ediliyor. Komisyon da Anayasa'ya uygunluk tartışması yapıldığında bu komisyon raporunda da Anayasa'ya uygunluğunun izah edilmediğini de görüyoruz. Dolayısıyla, bu usul tartışmasında biz de aleyhe söz almak isteriz.

BAŞKAN – Şimdi tasarının gerek tümü üzerindeki görüşmelerinde gerekse maddeleri üzerindeki görüşmelerinde hangi madde aykırıysa o maddeye ilişkin önergeler de dâhil olmak üzere pek çok noktada Anayasa’ya aykırılık iddiası var ise bu, zaten görüşmeler esnasında ortaya çıkacak. Dolayısıyla, şu anda bizim bunu gündeme almama gibi bir durumumuz söz konusu değil. Ben bu kanaatimi bildirdim. Eğer ısrarcıysanız usul tartışmasını açıyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Aleyhte söz istiyorum, evet.

BAŞKAN – Aleyhte, Sayın Levent Gök.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Aleyhte, İsmail Faruk Aksu...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Lehte...

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Lehte...

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Lehte...

BAŞKAN – İsmail Faruk Aksu...

LEVENT GÖK (Ankara) – Bu konudaki sürede tabii, birazcık cömert davranırsınız...

BAŞKAN – Lehte, Mehmet Muş, Hasan Basri Kurt.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Aleyhte...

BAŞKAN – Aleyhteler bitti.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Lehte olsun, fark etmez.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, hanımefendi burada bağırıp duruyor iki saatten beri.

BAŞKAN – Aleyhte söz almak istiyorsanız isterseniz...

LEVENT GÖK (Ankara) – Tabii, süreyi de biraz uzatalım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Üç dakika, Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani beş dakika yapmak makuldür, önemli bir kanun değerlendirmesi yapacağız.

BAŞKAN – Yok, yok. Sayın Gök, üç dakika zaten konuşulacak. Siz meramınızı üç dakikada çok iyi anlatırsınız Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani burada pek anlatacağımı düşünmüyorum.

Sayın Başkan, bir beş dakika...

BAŞKAN – Sayın Levent Gök, buyurun efendim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben aleyhte söz aldım efendim.

BAŞKAN – Usul tartışmasını ilk siz açtığınız için belki gerekçesini de anlatırsanız diğer arkadaşları da ikna edebilirsiniz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yok, biz normal usul sırasına uyalım efendim.

BAŞKAN – Lehte, Sayın Mehmet Muş.

Süreniz üç dakikadır.

Buyurun.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- 400 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle görüşmelerinin yapılıp yapılamayacağı hakkında

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz bu tasarı, Adalet Komisyonunda görüşülmüş, raporu yazılmış ve Genel Kurula indirilmiştir. Komisyonlar, kendilerine gelen tasarılar da eğer Anayasa'ya bir aykırılık görürlerse zaten bunu iade ediyorlar. Görüşüp rapor yazıldıktan, oylandıktan sonra, buraya geldikten sonra demek ki Anayasa'ya aykırılık noktasında ilgili komisyon herhangi bir eksiklik görmemiş, bunu görüşmüş ve karara bağlamıştır. O açıdan, madde 38, bu denetimi komisyonların yapacağını ifade eder.

İç Tüzük'ün 84 ve 87'nci maddeleri de bir milletvekilinin herhangi bir maddeyle alakalı bir düşüncesi varsa bununla alakalı görüşmeler esnasında kendisinin görmüş olduğu aykırılıkla ilgili veya değişiklik teklifiyle alakalı önergesini Başkanlık Divanına sunabileceğini, bunun müzakere edileceğini, Genel Kurulun bunu kabul edeceğini veya etmeyeceğini, onun Genel Kurulun takdirine kalmış bir şey olduğunu söyler. O açıdan, biz bu önemli tasarının bir an önce Meclis Genel Kurulunca görüşmelerine başlanmasını istirham ediyoruz.

Burada hâkim ve savcılarla alakalı yapılan düzenlemeler, Anayasa'nın 139'uncu maddesiyle uyumludur, burada bir aykırılık söz konusu değildir. Anayasa madde 139, "...bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz." diyor. Zaten burada üyeliklerin sona erdirilmesi fakat hâkimlik mesleğiyle alakalı hem özlük hakları hem de hâkimlik mesleğinin devam ettiğini görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, yine Anayasa madde 140'ta, son kısmını okuyorum: "Hâkimlik teminatı, esaslara göre kanunla düzenlenir." diyor. Yani, yaptığımız, bir kanuni düzenlemedir ve burada Danıştay ve Yargıtay üyeleriyle alakalı bir düşüncesi söz konusudur Hükûmetimizin. Nedir mesele? Mesele, istinaf mahkemelerinin kurulması hadisesidir; istinaf mahkemelerinin kurulmasıyla beraber Danıştay ve Yargıtaya gelen davalar çok büyük bir oranda artık istinaf mahkemelerinde çözüme kavuşturulacağından hem Danıştayda hem Yargıtayda üye sayısının azaltılması, daire sayısının düşürülmesi hadisesidir çünkü zaten bunun çok büyük bir kısmı istinaf mahkemelerinde çözüme kavuşturulacaktır.

Bu açıdan, ben, tasarının Anayasa'ya uygunluk noktasında herhangi bir sorun olduğunu düşünmüyorum ve sizin müzakerelere başlama noktasında ortaya koymuş olduğunuz tavrın doğru olduğunu düşünüyorum ve bu anlamda bir an önce müzakerelerin başlamasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aleyhte ilk söz, Ankara Milletvekili Levent Gök'e aittir.

Buyurun Sayın Gök. (CHP sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan tam iki yıl kadar önce bu kürsüde, yine Adalet Bakanı, Sayın İyimaya hep burada Danıştayın üye sayısının niçin artırılması gerektiğini, Yargıtayın üye sayısının niçin artırılması gerektiğini ifade ettiler ve bunların da hepsini bir Anayasa'ya uygunluk şeması içerisinde değerlendirdiler. Tam iki yıl geçmeden bütün gerekçeleri çöktü, çıkarttıkları bütün sayıyı eski sayılarına geri getirmek suretiyle... Yani gerçekten adaletin bu kadar yazboz edileceği bir tabloyu, ben, Sayın Ahmet İyimaya'ya asla yakıştırmıyorum değerli arkadaşlar. Ankara'da, her zaman saygı duyduğumuz, "büyük hukukçu" diye nitelendirdiğimiz Sayın İyimaya'nın bu kanunlarda imzasının olmasını içime sindiremiyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Günahı büyük, günahı büyük!

LEVENT GÖK (Devamla) – Sayın İyimaya’nın ceketini alıp oradan çıkması gerekiyor. Ceketini alıp oradan çıkması gerekiyor.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kanunda imzası yok.

LEVENT GÖK (Devamla) – Buradan daha sonra o su çekilecektir, kum kalacaktır. Burada baş başa kalacağız Sayın İyimaya. Bunların tümünde siz adaleti sıfırlıyorsunuz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün tartıştığımız kanun, sıradan bir kanun değil. Anayasa’nın 2’nci maddesine, 9’uncu, 10, 13, 37, 38, 138, 139, 154, 155, bircümle maddelerine aykırı.

Ben buradan konuşuyorum, gülüyorsunuz. Düşüğünüz hâle bakın.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Size gülüyoruz biz.

LEVENT GÖK (Devamla) – Düşüğünüz hâle bakın. Yargıtay Başkanı eğer “Yargıya güven yüzde 30’a gelmiş.” diyorsa işte bu, Ahmet İyimayaların, Bekir Bozdağların, sizin eseri olduğu içindir, ondan dolaydır. (CHP sıralarından alkışlar) Bu, gülünecek hâliniz değildir. Ağlayın hâlinize, ağlayın.

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Sen, Anayasa’ya neden aykırı olduğunu anlat.

LEVENT GÖK (Devamla) – Şimdi, bir kanun getirilmiş, Yargıtayın, Danıştayın üye sayısı sıfırlanacak, ellerindeki HSYK’yla ve Danıştayda Cumhurbaşkanının dörtte 1’i atamasıyla bunlar gerçekleştirilecek. Yürütmeye uyumlu yargı(!)

Değerli arkadaşlar, bunlar, siyasetin yargıya tam bir müdahalesidir. Yasamanın buna hakkı yoktur. Yasama, siyasete ve yargıya bu şekilde müdahil olamaz. Yasamanın yapması gereken, adaletin bağımsız sağlandığı koşulları üretmektir. Gelin Anayasa teklifi verelim hep beraber. Anayasa’da yargı bağımsızlığını sağlayalım.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Seksen yıldır niye üretemediniz? Seksen yıldır niye yapamadınız?

LEVENT GÖK (Devamla) - Daha iki yıl önce artırdığımız üye sayısını bugün indirecek noktaya geliyorsanız hiçbirinizin söyleyecek sözü yoktur.

Sayın Başkan, tutumunuz taraflıdır, tutumunuz yanlıştır. Türkiye’nin en önemli konusunda, adalet konusunda yanlış yapmaya gelmez. Bu konunun Anayasa Komisyonuna iade edilmesi, orada tekrar tartışılması ve ondan sonra Meclise gelmesi gerekiyor.

Ben, Hükümetten, Komisyondan bu kanunu geri çekmelerini bekliyorum. Bu kanun geri çekilmeli ve adalet anlayışının gölgenemeyeceği bir şekilde anayasa değişikliği yapılarak yargı bağımsızlığı tesis edilmelidir.

Bu bakımdan, bu düşüncelerimi sizlerle paylaşıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tutumum lehinde ikinci söz, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç’a aittir.

Buyurun Sayın Tunç... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Her gruba birer tane vermiyor musun?

BAŞKAN – Çağlar Hanım “Yok.” dedi aleyhte bitince.

LEVENT GÖK (Ankara) – Olur mu? Çağlar Hanıma verdiniz sözü.

BAŞKAN – “Yok.” dediniz, ben sordum.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Hayır, öyle bir şey demedim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Tunç, sizi yerinize alıyorum.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Fark etmez dedim ben. Tutanaklar gelebilir.

BAŞKAN – “Yok.” dediniz. Ben sordum özellikle.

Sayın Çağlar Demirel, buyurun.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Meral Hanım konuşacak.

BAŞKAN – Meral Danış Beştaş, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

Çok veciz bir konuşmaydı Sayın Tunç, tebrik ediyoruz(!)

Yalnız, tutumum lehinde söz aldınız Sayın Danış Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tutumun lehine söz almakla birlikte tutumun aleyhine konuşacağım tabii ki.

38’e göre bugün şu anda görüşülecek olan tasarı, gerçekten Anayasa’ya aykırı bir tasarı ve maalesef, Komisyon bu ileri sürülmesine rağmen Adalet Komisyonunda, alt komisyona gönderilmesi ve Anayasa’ya uygunluk denetimi için Anayasa Komisyonuna gönderilmesi reddedildiği için bu usul tartışması açılmış durumda.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Bu yasa tasarısı önerisi yargıda tümüyle tarafsız ve bağımsızlığı ortadan kaldıracak, kuvvetler ayrılığını artık tarihe gömecek bir yasa tasarısı olarak önümüzde duruyor ve demokrasinin olmazsa olmaz ilkelerinden olan erklerin ayrılığı, böylece tarihin yine derinliklerine atılmak isteniyor. Oldukça ciddi bir ihlal alanı söz konusu, başta hâkimlik teminatına aykırı. Gerçekten Anayasa madde 139’a göre, hâkimlik teminatı, hâkim ve savcılar azlolanamayacağı... Kendileri istemedikçe emekliye bile ayırlamıyorlar 65 yaşın altında. Fakat burada Anayasa’nın 2, 9, 13, 138, 139, 154 ve 155’inci maddeleri tümüyle yok sayılarak, ihlal edilerek bu tasarı, Anayasa Komisyonuna gitmeden ve Anayasa’ya uygunluk denetimi yapılmadan Meclis Genel Kuruluna gelmiş durumdadır.

Bu tasarıyla, şüphesiz, geneli üzerinde yapılacak görüşmelerde de, maddelerde de tüm eleştirilerimizi ve muhalefet noktalarımızı ifade edeceğiz ama usul tartışmasında söylemek isteriz ki bu tasarıyla öyle bir dizayn yapılıyor ki Danıştay ve Yargıtay üyelerinin hâkimlik teminatı, seçimle oraya getirilmiş olmaları, emeklilik sorunları, özlük hakları ve daha birçok problem alanı önümüzde duruyor ve burada tüm üyeler değiştikten sonra beş gün içinde yine iktidarın kendisine bağlı HSYK tarafından bunlar atanacaklar. Gerçekten yargıçlar, hangi ölçüyle, hangi standartlara göre yüksek yargıya atanacak, bunu hepimiz daha önceki deneyimlerden, atamalardan gayet yakından biliyoruz.

Gerçekten yüksek yargıya müdahaleler bugüne kadar da 4 kez oldu. Diğer alanlara ilişkin müdahaleler oldu fakat bununla herhâlde artık yargının ruhuna el Fatiha dememiz gerekiyor. Yargı sarayın bir şubesi olarak, AKP yüksek mahkemeleri şeklinde dizayn edilecek çünkü bu, gerçekten yüksek yargının çöktürülmesidir. Yargı üyelerinin bağlılık, biat ve itaat üzerinden değerlendirilmesi, demokratik bir hukuk devletinde asla kabul edilebilir bir durum değildir ve bu nedenle bunun Anayasa’ya aykırılığını bir kez daha ifade ederek Anayasa Komisyonunda mutlak surette değerlendirilmesi gerektiğini ve Genel Kurulun bu tasarıyı görüşemeyeceğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aleyhte ikinci ve son söz, İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu’ya aittir.

Buyurun Sayın Aksu. (MHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir ülkenin hukuk devleti olduğundan bahsedilebilmesi için o ülkede bağımsız bir yargı teşkilatının varlığının tartışmasız olarak kabul edilmesi gerekir. Bağımsız yargı ise yargıçların bağımsızlıkları ile mesleki geleceklerinin ve diğer özlük haklarının yasama ve özellikle yürütme organının baskı ve

müdahalelerine göre şekillenmemesi ve yargıçların kendilerini güvencede hissetmelerinin sağlanmasıyla gerçekleşir. Bağımsız yargı, vatandaşların yasama ve yürütme organları karşısında en önemli teminatıdır. Bu teminat sayesinde hukuk devleti varlık bulur. Hukuk kurallarıyla yönetilen bir ülkede toplum, genel hukuk ilkelerinin, adil yargılanma hakkının ve diğer temel hakların uygulanabilirliğinin garanti edilmesini ister. Demokratik hukuk devletinin en önemli unsuru olan eşitlik ilkesine aykırılık ve hukuk güvenliği hakkıyla ilgili olarak ortaya çıkan sorunlar, vatandaşın da adalete olan güvenini sarsar. Yargı reformu kapsamında yapılacak her türlü değişiklik, toplumun adalet ve güven duygusunu artıracak şekilde olmalıdır.

Tasarı bu çerçevede değerlendirildiğinde, bize göre de, üyeliklerin tamamının sonlandırılması, görev sürelerinin sınırlandırılması, dairelerin kapatılmasının ve üye sayılarının hangi somut kriterlere göre belirlendiğinin belli olmaması, sözlü ve benzeri subjektif değerlendirmelere açık düzenlemeler getirmesi, kanun önünde eşitlik, hâkimlik teminatı ve yüksek yargıya ilişkin, Anayasa'nın 9, 10, 138, 139, 140, 154 ve 155'inci maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim Adalet Komisyonunda İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca bir tartışma açıldı ve tartışma sonucunda Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerinin oylarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verilerek Genel Kurula gönderilmesine karar verildi.

Bu düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aksu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Kanaatinizi ifade etmeden ya da bir oylamaya sunmadan önce bir ara vermenizi ve grup başkan vekilleriyle beraber bir toplantı yapmanızı...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, görüşmeler devam ediyor, usul görüşmeleri.

BAŞKAN – Sayın Gök, tabii, bir usul tartışmasını açtık. Usul tartışmasının neticesinde bizim bir kanaat belirtmemiz lazım ve bugüne kadar -ki bakın- bütün uygulamalarda da sizlerin de bizatihi şahadet de ettiği tüm uygulamalarda da zaman zaman, ilgili kanunlara başlamadan önce bu tür tartışmalar yapılır. Tabii ki bütün siyasi partiler görüşlerini, kanaatlerini bu vesileyle kamuoyuyla paylaşır. Ama siz de biliyorsunuz ki... Bütün bu tartışmaların sonucunda da Meclis Başkanlık Divanı olarak, oturumu yöneten Başkan olarak tasarı ya da teklifi gündeme almamak gibi, bizim bir görevimizin olmadığını, gündeme almamak gibi bir durumla karşılaşmadığımızı sizler çok gördünüz, bizler çok yaşadık. Dolayısıyla, burada da müsaade ederseniz ben kanaatimi ortaya koyayım.

Sizleri dinledim, bu tartışmaların ışığında...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, ben sizi çok iyi anladım. Yani, yönetmekteki üslubunuzu çok iyi bilen insanlardan bir tanesiyim. Ancak şu görüştüğümüz ya da görüşmelerine başlayacağımız kanunun, Türkiye'nin yargı hayatı ve ondan sonra gelişecek olan süreç bakımından çok önemli sonuçları olacaktır.

Biz, hepimiz, Türkiye'yi sevdiğimizi iddia ediyoruz. Böylesine önemli konularda, bence, uzlaşarak makul bir oranda birleşmemiz ve bir toplumsal uzlaşmayla bu önemli yapısal değişiklikler eğer varsa, yapılacaksa Anayasa'da yapmak kaydıyla değiştirmemiz gerekir.

Şimdi, burada, çıkarılmak istenen bir kanuna kuvvetler ayrılığı -ki Türkiye Cumhuriyeti'nin temel prensiplerinden bir tanesidir- yerle bir ediliyor. Bu, çok önemli bir konu.

İkinci konu: Hâkimlik teminatının, hâkimlik bağımsızlığının ayaklar altına alındığı bir olayın basit bir kanun yöntemiyle değiştirilmesi söz konusu dahi olamaz.

Bu bakımdan, yani Türkiye'yi seven bütün herkesin, özellikle yargı bağımsızlığına gölge düşmeyecek sonuçlar verecek kanunlar üretmesi gerekir. Yani, daha geçtiğimiz günlerde Yargıtay Başkanı "Adaletle güven yüzde 30'a düşmüş." diyorsa, herhâlde...

BAŞKAN – Sayın Gök, bunları ifade ettiniz.

LEVENT GÖK (Ankara) – ...bundan en çok Adalet Bakanının...

BAŞKAN – İfade ettiniz Sayın Gök.

Çok teşekkür ederim.

LEVENT GÖK (Ankara) – ...AKP Grubunun alınması gerekir. Yani yüzde 30'lardan yüzde 3'lere mi düşürmek istiyoruz, yüzde sıfırlara mı düşürmek istiyoruz?

Eğer bu konuda, yine, kanaatiniz, arkada bizi bir toplantıya çağırmanın ötesinde, görüşünüzü açıklamaksa oylama yapın Sayın Başkanım. 63'ün sonuna göre oylama yapın Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Gök, ben kanaatimi açıklıyorum.

Sayın milletvekilleri, Başkanlığımızın bu konudaki görüşünü kısaca sizle paylaşmak istiyorum:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun olarak verilmiş olan Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Başkanlığımız tarafından esas olarak Adalet Komisyonuna havale edilmiş ve Komisyon tarafından da görüşülerek rapora bağlanmıştır. İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre -sadece "Anayasa Komisyonu" demiyor orada- bütün komisyonlar -bu komisyonlar arasında da hiyerarşik bir ilişki yok, altlık üstlük ilişkisi yok- kendilerine havale edilen tasarı ve tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Komisyon, Anayasa'ya aykırı gördüğü tasarıyı, maddelerine geçmeden reddetmek zorundadır. Adalet Komisyonu, tasarıyı Anayasa'ya aykırı görmeyerek raporunu Başkanlığımıza intikal ettirmiş ve tasarı, gündemimizdeki yerini almıştır. Genel Kurulda tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Anayasa'ya aykırılık iddialarının dile getirilmesi mümkündür -şimdi olduğu gibi- Genel Kurulun bu görüşmelerden sonra Anayasa'ya aykırılık iddialarını ciddiye alarak maddelere geçilmesini reddetme yetkisi de bulunmaktadır."

Yine, İç Tüzük'ün 84'üncü maddesine göre tasarının belli bir maddesinin Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle reddini isteyen önergeler, diğer önergelerden önce oylanır.

Görüldüğü gibi, bir tasarının Anayasa'ya aykırı görülmesi hâlinde gerek komisyonda gerekse Genel Kurulda reddedilmesine olanak tanıyan çok sayıda kural bulunmaktadır.

Bu nedenlerle tutumumda bir değişiklik olmamıştır.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 400) (Devam)

BAŞKAN – Kaldığımız yerden tasarının tümü üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bir oylamaya başvurun lütfen.

BAŞKAN – Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerde gruplar adına ilk söz...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – ...Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'ya aittir.

Buyurun Sayın Aksu...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, bakın, sizi dinledim, usul tartışması öncesinde dinledim, usul tartışmasında dinledim, usul tartışması sonrasında da dinledim ve usulü uyguluyorum İç Tüzük'ü uyguluyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir itirazımız daha var Sayın Başkan.

BAŞKAN – İtirazınızı sırası geldiğinde yaparsınız Sayın Başkan.

LEVENT GÖK (Ankara) – Usul yönünden bir itirazımız daha var, onu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Usule ilişkin olanı karara bağladık.

Sayın Aksu, size söz verdim.

Buyurun...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, o ayrı bir konu.

BAŞKAN – Sayın Aksu, lütfen buyurun.

Sizi kürsüye davet ettim Sayın Aksu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, benim usul yönünden başka bir itirazım daha var.

BAŞKAN – Bakın, usul tartışmasını karara bağladık efendim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, o ayrı bir konu.

BAŞKAN – Ben, daha gündeme geçmeden sen neyi tartışacaksın, neyin itirazını yapacaksın?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Böyle bir usul yok Sayın Başkan, lütfen devam edelim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, benim bir başka konuda daha itirazım var.

BAŞKAN – Peki, böyle bir usulün olmadığını biliyorsunuz Sayın Gök. Usul tartışmasını açtınız, açtık, eyvallah.

LEVENT GÖK (Ankara) – O, ayrı bir konu.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Böyle bir usul olmaz Sayın Başkan.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Lütfen, hatibi kürsüye davet edin.

LEVENT GÖK (Ankara) – Benim ifade edeceğim konu, önemli bir konu. O, Anayasa'ya aykırılıkla ilgiliydi, şu anda ifade etmek istediğim, başka bir konuyla ilgili.

BAŞKAN – Sayın Başkan, ben, hatibi kürsüye davet ettim. Süresi içerisinde bu tartışmalar devam ederken farklı alanlarda gene açabilirsiniz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır ama yine önemli bir konuda itirazımızı söyleyeceğim, ondan sonra devam edersiniz, başlasın görüşmeler.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, siz, hatibi kürsüye davet ettiniz. Hatip, konuşmak istiyordur muhakkak, konuşmak istemiyorsa başka hatibi çağırırsınız. (CHP ve MHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Allah Allah, Elitaş kriterlerine bak!

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Benim farklı bir konuda bir itirazım daha var. Lütfen onu dinleyin, o konudaki kararı alıp ondan sonra başlayın görüşmelere.

BAŞKAN – Sayın Gök, lütfen, ben hatibi kürsüye davet ettim, daha sonra dinleyeceğim sizi.

Buyurun Sayın Aksu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bir usul tartışmamız daha var ama.

BAŞKAN – Olmaz! Olur mu öyle şey?

LEVENT GÖK (Ankara) – O, ayrı bir konu. Niçin olmasın? Başka bir konuda itirazda bulunacağım ben.

BAŞKAN – İtirazınızı daha sonra dile getirirsiniz.

Buyurun Sayın Aksu. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, tutumunuzu kınıyorum. Bunun size yakışan bir tutum olmadığını ifade ediyorum. Farklı bir konuda bir başka usul itirazında bulunmak istiyorum, ona engel oldunuz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aksu, açtım mikrofonu.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; 400 sıra sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Aziz Türk milletini ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısında Danıştay ve Yargıtayın teşkilat yapısında birtakım düzenlemeler yapılmakta, iş yükünün azaldığı gerekçesiyle daire ve üye sayıları azaltılmaktadır. Bağımsız yargı, hukukun güvencesidir. Yargı kurumlarında devamlılık, yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığı için en önemli şartlardan birisidir. Hukukun üstünlüğüne dayalı demokratik hukuk devletlerinde şeffaflık ve hesap verebilirlik, kamuoyu denetimini sağlayan en önemli araçlardan birisidir. Özellikle üst mahkemelerde istikrarlı bir yapı oluşması ise hâkimlerin güvencesidir.

Bilindiği gibi, 2014 yılında Yargıtay ve Danıştayın iş yükünün fazlalığı gerekçesiyle yapılan düzenlemelerle daire ve personel sayısı artırılmıştır. Bu defa ise “İş kalmadı, daireleri kapatalım, üyeleri gönderelim.” diyorsunuz. Oysa yüksek yargıdaki sorun, sadece iş yükü değildir. Sorun, üzerindeki kara bulutlardan, çeşitli vesayet unsurlarından yargının bir türlü kurtarılamamasıdır. Birisi giderken bir başkasının geliyor olmasıdır. Yargının doğru, hızlı ve adil işlemesi yerine yargıya müdahaleye yönelik düzenlemeler, yargının devasa sorunlarını çözmek yerine daha da artırmaktadır.

Bu tasarıyla sadece bir kadro ve teşkilat düzenlemesi yapılmaktadır. Görev ve sorumluluklarla ilgili, esasa yönelik bir yenilik getirilmemektedir. Önce sayıları artırdık, şimdi azaltıyoruz. Yarın tekrar artırmayacağımızın bir garantisi yok. Bu süreçte yasamanın her zaman bir tehdit unsuru olarak kullanılmasının da kabul edilebilir bir yanı bulunmamaktadır. Esasen, kamu kurumlarında yasa yoluyla tasfiye on dört yıldır yapılmaktadır. AKP döneminin bu ülkeye bırakacağı en kötü miraslardan birisi de, şüphesiz, kurumların bu şekilde tahrip edilmesidir.

Değerli milletvekilleri, henüz faaliyete geçmeyen istinaf mahkemeleri ile Danıştay ve Yargıtayda bekleyen dosyalar göz önüne alındığında, bu kanun tasarısının amacının iş yükünün azalmasına bağlı küçülmeden ziyade siyasi iradenin yargı üzerinde bir hâkimiyet alanı oluşturması çabası olduğu anlaşılmaktadır. Danıştay ve Yargıtay üye sayılarının neye göre belirlendiği, bu konuda bir etki analizi

yapılıp yapılmadığı belli değildir. Tasarının birçok yerinde, subjektif değerlendirmelere açık bir yapı oluşturulmakta, yazılan gerekçeler dâhil madde hükümleri tartışmalı bir hukuki durumu ortaya koymaktadır. Yine, dairelerin kaldırılmasına ilişkin olarak herhangi bir ilke ortaya konulmamıştır. Yargının doğru, hızlı ve adil karar almasına, işleyişten kaynaklanan sorunlarına çözüm getirilmesine ilave bir katkı da sunulmamaktadır.

Tasarıyla, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştayda ve Yargıtayda bulunan tüm üyelerin üyelikleri sona erecek, bunlardan kanunda öngörülen sayı kadarı beş gün içinde tekrar atanacaktır. Tasarıyla üyelerin görev süresi on iki yıla sınırlandırılmakta olup bu süre sonunda bir alt göreve getirilme riski, hâkim teminatını ve yargı bağımsızlığını zedeleyecek bir durum olarak değerlendirilmektedir. Anayasa'nın 140'ıncı maddesinin üçüncü fıkrası karşısında üyelerin görev süresinin ancak Anayasa'yla sınırlandırılması mümkün bulunmaktadır. Nitekim, Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev süreleri kanunda değil, Anayasa'nın 147'nci maddesinde düzenlenmiştir.

Yargıtay ve Danıştaydaki küçülmeye iş yükü açısından bakıldığında ve hâlen sonuçlandırılmayı bekleyen dosyalar ile yeni gelecek işler dikkate alındığında, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kalacak üye sayısının yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır. Esasen, iş yükündeki azalma doğrultusunda bir küçülme, daha objektif kriterlerle mümkün olabilirdi. Oysa, burada toptancı bir yaklaşımla anayasal bir yargı organının sonlandırılması söz konusu olmaktadır ve bunun siyasallaşmadan başka bir anlamı da olmayacaktır. Nitekim, Anayasa Mahkemesi, HSYK'ya ilişkin olarak 2014'te yapılan bu yöndeki bir düzenlemeyi iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi, kamu görevlilerinin görevlerine kanuni düzenlemelerle son verilmesinin, hukuki güvenlik ilkesinin ihlali anlamında Anayasa'ya aykırı olduğuna karar vermiştir. Bu gibi düzenlemeler, yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığına gölge düşürdüğü gibi yargıya güveni daha da azaltmaktadır. Oysa yargı, insanların vicdanlarında adalet duygusunu hissedecekleri, sırtını rahatlıkla dayayabilecekleri bir yapıda olmalıdır.

Tasarının bize göre Anayasa'ya aykırılık sorunundan sonra ikinci temel problemi, subjektif değerlendirmelere açık hükümler içermesi, gerekçelerin yetersiz, hukukiliğinin ve inandırıcılığının tartışmalı olmasıdır. Daire ve üye sayısı gibi sayısal değerlerin neye dayanılarak, hangi esaslar ve somut durumlar dikkate alınarak tespit edildiği belli değildir.

Mesleğe girişteki sözlü sınav ile hâkim ve savcıların kanun yolu değerlendirme formu değerlendirmeleri, objektif ve somut unsurlara dayanmamaktadır.

Aynı şekilde, kayyum atanan şirketlerin ortaklıklarının yönetimlerinin kayyum görev alanına dâhil edilmesi, bu alanda yeni suistimal kapıları açacaktır. Burada, kayyumun, yaptığı işlerden sorumlu tutulmaması ve tazminat davasının devlet aleyhine açılması, bu yönüyle, kayyumların, kullandıkları yetki çerçevesinde yaptıkları işlerden dolayı sorumlu olmamaları, şirketi bilinçli bir şekilde zarara uğratsalar bile sorumsuz olacakları bir tabloya işaret etmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, çok önemli sorunlarla boğuşuyor ancak bunlardan en önemlisi, bölücü terör ve adaletsizliktir. Bugün, birçok sorun, meri mevzuat işletilerek uygun hamlelerle zamanında çözülemediği için derinleşmiş ve devlet krizi hâline dönüşmüştür.

Biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak “AKP, ülkeyi bu hâle getirdi.” diyerek görmezden gelemeyiz. Devletin bekasını, milletin huzur ve refahını tehdit eden, birlik ve beraberliğimizi tahrip eden unsurların ortadan kaldırılması için gayret ediyoruz, etmeye devam edeceğiz.

Ancak, şunu da ifade etmeliyim ki bugüne nasıl gelindiğine baktığımızda, temel sorunların altında 12 Eylül 2010'da yapılan Anayasa değişikliğini görmek mümkündür. O zaman mümkün olsa ölümlere bile oy kullandırma gayretkeşliğinin altında yatan saik, kamuoyu tarafından bugün daha iyi

anlaşılmaktadır. Anayasa değişikliğinin gerçekleşmesiyle birlikte, fütursuzca, iki bayraktan, iki milletten, özerklikten ve federasyondan söz edilmeye başlanmıştı. Sözde özgürlük, darbelerden hesap sorma, vesayeti kaldırma, demokrasi getirme gibi değerler üzerinden yeni tahrik ve istismar alanları oluşturulmuştu. Anayasa değişikliğinin ardından HSYK, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay kanunlarında yapılan değişikliklerle yüksek yargıya yeni üye ataması yapılmıştır ancak yapılan atamalar, yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına hizmet etmemiş ki bugün görüştüğümüz tasarı gerekçesinde yine aynı sorunlar dile getirilmektedir.

Anayasa değişiklikleri ağırlıklı olarak yargıyla ilgili konulara odaklandığı hâlde, eleştirileri sonlandıramamıştır.

AKP iktidarında yargıya ilişkin olarak başka neler yapılmıştı, hatırlayalım: Yılda en az 2 defa, ortalama biner kişilik hâkim adayı alındı. Kritik görevlere atanmayla ilgili süreler azaltılarak yargıda kadrolaşmanın yolu açıldı. On yıl dolmadan bu kişiler önemli görevlere getirildi. Anayasa değişikliği dâhil, yapılan yasal düzenlemelerle yargıda siyasi bir güç oluşturulmak istendi. Bunlar yapılırken bir yandan da kurum olarak yargı kamuoyunun gözünde yıpratıldı. Üye sayıları artırılarak onlarca yeni üye atandı. Yapılan bu düzenlemelerin kerameti üzerine nutuklar atıldı, atanan yeni üyelerle ilgili övücü ifadeler kullanıldı. Türk Ceza Kanunu'nda yapılan düzenlemelerle Türklüğe hakaret suç olmaktan çıkarıldı. Yıkım sürecinde bölücü faaliyetlerin önü açıldı, bölücü propaganda ve benzeri faaliyetler suç olmaktan çıkarıldı, serbest hâle getirildi.

Bugün gelineen durumda teşkilatıyla, kadrosuyla, mevzuatıyla sizin eseriniz olan bir yargıyla karşı karşıyayız. Adalet mülkün temeli, AKP tarafından yapılan düzenlemeler ise bu temele konulan dinamitlerdir. Dolayısıyla, bugün yargının içler acısı hâlimden Adalet ve Kalkınma Partisi birinci derecede sorumludur. Bugünleri gören ve o süreçte dile getiren Milliyetçi Hareket Partisine akılalmaz ithamlarda bulunanlar umarım bugün bir nebze de olsa nedamet duyuyorlardır.

Değerli milletvekilleri, bir ülkenin hukuk devleti olduğundan bahsedilebilmesi için o ülkede bağımsız bir yargı teşkilatının varlığının tartışmasız olarak kabul edilmesi gerekir. Bağımsız yargı ise yargıçların bağımsızlıkları ile mesleki geleceklerinin ve özlük haklarının yasama ve özellikle yürütme organının baskı ve müdahalelerine göre şekillenmemesi ve yargıçların kendilerini güvencede hissetmelerinin sağlanmasıyla gerçekleşir. Bağımsız yargı, vatandaşların yasama ve yürütme organları karşısında en önemli teminatıdır. Bu teminat sayesinde hukuk devleti varlık bulur. Hukuk kurallarıyla yönetilen bir ülkede toplum genel hukuk ilkelerinin, adil yargılanma hakkının ve diğer temel hakların uygulanabilirliğinin garanti edilmesini ister. Bu nedenle, adaleti sağlayacak kurumlarla ilgili düzenlemeler yapılırken kafalarda şüphe bırakılmaması gerekir.

Hukuk devleti ilkesi, kuşkusuz, kanuniliğin ötesinde, insanlık tarihinin tekamülü boyunca elde edilen bazı hukuk kaidelerini de içeren daha kapsamlı bir kavramdır. Demokrasilerde, kaynağı kadar iktidarın nasıl kullanıldığı da önemlidir. Siyaset kuramcısı Thomas Paine'in "İktidarın seçimle iş başına gelmesi, seçilen kimseler sonradan hudutsuz bir yetkiye sahip iseler istibdadı ortadan kaldırmaz." sözü hukuk devletinin kâmil manada tesisinin nasıl sağlanacağını işaret etmektedir. Bu nedenle, Parlamentoda yapıcı muhalefet anlayışı içinde dile getirilen her meselede, tespit edilen her yanlışta Adalet ve Kalkınma Partisinin "Ama biz yüzde 49 oy aldık." demesi ve bunu kuvvet gösterisine dönüştürmesi siyaseten olgun bir bünye ve seviyeli bir kültüre sahip bulunulmadığını göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, adaleti temel hak ve özgürlüklerin güvencesi ve devletin temeli olarak görüyoruz. Bu nedenle, yargı insanların tereddütsüz güvenebileceği, adalet duygusunun zihinlerde ve kalplerde yer ettiği bir yapıda olmalıdır. Seçim beyannamemizde insanlarımızın adaletli ve hakkaniyetli bir sosyal düzen içerisinde yaşamasının sağlanacağı, hukukun üstünlüğü prensibinin hâkim kılınacağı,

temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınacağı belirtilmiştir. Yargının siyasi iktidarların veya belirli kişi ya da grupların güdümünde hareket etmeyeceği, bir kısım aidiyetlerin adalet duygusunun önüne geçmesine imkân verilmeyeceği, daima ve her şartta hakkı savunan bir yapıya büründürüleceği, bu amaçla fiziki ve teknolojik imkânların geliştirileceği, insan kaynaklarının nitelik ve nicelik olarak güçlendirileceği, çeşitli güç unsurlarının hukuk devleti kurallarına göre sınırlandırılması suretiyle güçlünün değil haklının korunmasının temin edileceği, toplumsal ahengin ve huzurun tesis edilmesinin devletin temel görevleri olacağına vurgu yapılmıştır.

Son yıllarda, Türkiye’de hukuk ve yargı sisteminin artarak büyüyen sorunları yargı ve hukukun birçok bölümünde kendini göstermektedir. Ancak, en büyük sorun, var olan hukuk kurallarının uygulanmaması ya da kişiye veya duruma göre uygulanıyor olmasıdır. Demokratik hukuk devletinin en önemli unsuru olan eşitlik ilkesine aykırılık ve hukuk güvenliği hakkıyla ilgili olarak ortaya çıkan sorunlar vatandaşın da adalete olan güvenini sarsmaktadır. Yapılan çeşitli kamuoyu araştırmalarında bu durum net bir şekilde ortaya çıkmakta ve halkın yüzde 75’inden fazlası yargıya güvenmediğini belirtmektedir. Halkın adalete olan güveninin kaybolması ise ülkemizin bekası için önemli bir sorun, ciddi bir tehdittir. Bunun toplumsal yaşamda yol açtığı en büyük tehlikelerden birisi, kişilerin uyuşmazlıklarını yargıda görmekten çok, başka yol ve yöntemlere tevessül etmesidir. Özellikle, hızlı ve adil yargılamanın gerçekleşmemesi durumunda yasa dışı gruplar, yol ve yöntemler ortaya çıkmakta, devreye girmektedir. Adil yargılanma hakkının en önemli unsuru, makul süre içerisinde yargılanma hakkıdır. Toplumun yargı organlarına olan güveninin korunabilmesi, hakkın gerçek sahibine bir an önce tesliminin sağlanması açısından yargılamanın makul süre içerisinde bitirilmesi ilkesi son derece önemlidir.

Avrupa Konseyi Etkin Yargılama Komisyonunun yayımlamış olduğu verilere göre, Avrupa ülkelerinde 100 bin kişi başına düşen hâkim sayısı ortalaması 21,3 iken Türkiye’de bu sayı 10,6’dır. 100 bin kişiye düşen savcı sayısında ise Avrupa ortalaması 11,1 iken Türkiye’de 5,8’dir. Yine, adli yardım harcaması Avrupa ülkelerinde 7,7 avro iken Türkiye’de sadece 1,10 avrodur. Bir hâkime düşen dosya sayısı yılda 200 iken Türkiye’de 780’dir.

Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün 2004-2014 yıllarını kapsayan verilerine göre, bu dönem içerisinde davaların ortalama görülme süresi 207 gün olarak hesaplanmıştır. Yaklaşık altı buçuk aya karşılık gelen bu süre, doğası gereği, kısa süreli çekişmesiz yargı işleri ayrı tutulduğunda, aslında çok daha uzun olmaktadır. Türkiye’de hâkim ve savcı sayılarında hâlâ Avrupa standartlarına yaklaşılamamıştır. Bu ve benzeri problemleri çözmeden adaletin hızlı, doğru ve adil karar vermesi yolundaki engeller devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, yargı reformu kapsamında yapılacak her türlü değişikliğin toplumun adalete güven duygusunu artıracak şekilde olması şarttır. Hukuk ve adalet alanında evrensel normları da dikkate alan kısa, orta ve uzun vadeli devlet politikaları oluşturulmalıdır. Hiçbir organ, makam, merci, kişi ve baskı grubuna ayrıcalık tanınmayacak biçimde yargı bağımsızlığı tesis edilmeli, hiçbir kimse ya da organ yargı denetimi dışında bırakılmayarak hukukun herkes için eşit ve adil bir şekilde tecelli etmesi sağlanmalıdır. Hâkim, savcı atamaları ve yargıda yapılan seçimler objektif kriterlere dayandırılmalıdır. Seçimlerin hâkim ve savcılarının mesleklerinin ve kararlarının önüne geçmesine yol açabilecek siyasi, ideolojik ya da bir grubun temsiline dönük yarışa dönüşen çarpıklıkları derhâl giderilmelidir. Mevzuatımıza girmiş bulunan millî ve manevi değerler ile üniter millî devlet yapımızı, cumhuriyetimizin temel niteliklerini tahrip eden, Türkiye’nin ülkesi ve milletiyle bölünmezliğini tehdit eden, yolsuzluk ve usulsüzlüğü teşvik eden yasal ve idari düzenlemeler derhâl temizlenmelidir.

Unutmayalım ki sorumluluk mevkisinde olanlar yaptıklarından da, yapmadıklarından da sorumludur; millet emanetine sahip çıkmaktan, vatana, millete ve bayrağa sadakatten, devletin varlığı ve bağımsızlığını, milletin kayıtsız şartsız egemenliğini korumaktan, yetim hakkına sahip çıkmaktan ve adaletle hükmetmekten sorumludur. Unutmayalım ki ilahi adalette zaman aşımı yoktur.

Bu düşüncelerle sözlerime son verirken hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gruplar adına ikinci söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan’a aittir.

Buyurun Sayın Özgökçe Ertan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tasarıya dair görüşlerimizi paylaşmadan önce, 26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü vesilesiyle dünyada ve Türkiye’de işkencenin ortadan kalkması için mücadele eden, emek harcayan herkesi bu kürsüden saygıyla selamladığımı belirterek başlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, önümüzdeki tasarı, açıkça Anayasa’ya aykırı ve kuvvetler ayrılığı sistemini bozan, darbe niteliğinde bir ayıklama operasyonudur. Komisyon görüşmelerinde de bu tasarının esasen kendinden olmayan herkesin tasfiyesine yönelik bir ayıklama operasyonu olduğunu belirttik. Bu eleştirilerimize karşı Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ, âdeta teyit edercesine “Pensilvanya’ya biat edenler var ve oraya biat etmeyi cennete gitmekle eş değer görenler var.” şeklindeki sözleriyle karşılık vermiştir. Sadece bu cümle bile nasıl bir tasarıyla karşı karşıya olduğumuzu aslında belirtmeye yeter.

Gündeme geldiğinden beri hiç kimse bu tasarının yargıya olan güveni artıracığına, adalet sisteminde bozulan yönleri telafi edeceğine dair herhangi bir tartışma yürütmedi; tam aksine, bütün tartışmalarda anayasal ilkeler ve güvenceler düzeyinde sağlanan yasama-yürütme-yargı dengesinin nasıl yerle bir edildiği endişeyle tartışılıyor ne yazık ki. Bu tasarının adaletle herhangi bir alakası yok.

Usul ve yöntem olarak alt komisyona sevk etme gereği duymadan, görüş alınması gereken tüm kesimlerden görüş alınmadan, Venedik Komisyonu ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Birleşmiş Milletler Genel Kurul kararlarına uymadan, alelacele Genel Kurul önüne getirilen bu tasarı, açıkça bir dayatmadır.

Değerli milletvekilleri, AKP Hükûmeti olarak benimsediğiniz tarz, çoğulculuğu ve hukukiliği esas almaktan çok uzaktır. Siz, çoğunluğu elinizde bulundurabilir, hatta bu sayede yasama faaliyetlerini askıya alabilirsiniz, yürütmeyi işlemez hâle getirebilirsiniz ve bir müsteşardan bir odacıya kadar tüm kamu yönetimi sistemine giriş için tek ölçüt olarak AKP’li olmayı getirebilirsiniz ancak yargıya doğrudan, özüne dokunur şekilde müdahale edemezsiniz, etmemelisiniz. Buna hiç kimsenin hakkı yoktur. Hukuk düzeni akşamdan sabaha oluşturulan bir sistem değil, tüm toplum düzenimizi belirleyen bir bütündür. Bu yapıyı bozma girişimi dahi kaosa, herkesin kendi hakkını kendisinin aramaya başlayabileceği tehlikeli bir ortama işaret eder. O nedenle, yargı sistemini felce uğratacak ve bundan sonra yargının bağımsızlığına hiçbir inancımızın kalmamasına neden olacak bu tasarının görüşmeleri derhâl durdurulmalı ve tasarı geri çekilmelidir.

Değerli milletvekilleri, adliyelerde hâkimler yargı bağımsızlığı ve hukuk düzeni için adalet dağıtımındırlar. Birazdan tekrar değineceğim üzere, bu nedenle dahi her türlü etkenden bağımsız olmalıdır adaleti sağlayan kişiler. Bakın, Amerika’da bir yargıç Obama’yı gördüğü zaman değil önünü

iliklemek ayağa dahi kalkmaz, o yargıcın temsil ettiği bir makam var, bunu düşünür ve o makamın onurunu koruması gerektiğini düşünür. Az evvel de belirttiğim üzere, çoğunluğu elinizde bulundurmanız yargıya müdahale etme hakkını size vermez. Venedik Komisyonu da bu konuda kriz zamanlarında dahi yargının bağımsızlığı ve gerektiği gibi çalışmasının tehlikeye düşürülemeyeceğini ifade eder.

Değerli milletvekilleri, bahsettiğimiz Venedik Komisyonu ve bu yapının önerilerini, raporlarını dikkate almak bağlı olduğumuz sözleşmeler ile üyelikler sebebiyle ve hukukun üstünlüğü ile bireylerin hak ve özgürlüklerinin güvenceye alınmasının teminatı olma bakımından önemlidir. Venedik Komisyonu bizim de üyesi olduğumuz Avrupa Konseyinin anayasal konulardaki danışma organıdır ve üyeleri de özellikle Anayasa hukuku ya da uluslararası hukuk alanlarında uzman akademisyenler, Anayasa Mahkemesi yargıçları ve çeşitli ülkelerin parlamenterlerinden oluşmuştur. Bir zamanlar Anayasa hazırlattığınız Profesör Doktor Ergun Özbudun da bu Komisyonun eski üyesiydi ve açıkça Anayasa'ya, hukuk devleti ilkesine aykırı olduğunu o da belirtmiştir.

Az önce usul tartışması yürüttük İç Tüzük 32'nci madde uyarınca. Komisyonunda da benzer tartışmaları yürüttük ama AKP'liler "Biz Anayasa'ya uygun olduğunu düşünüyoruz." diyerek kabul ettiler ve Anayasa'ya aykırılığı tartışma gereği bile duymadılar. Ben bunları, Komisyonunda nasıl bir ortamın olduğunu burada ifade edebilmek üzere kamuoyunun bilgisine sunmak için anlatıyorum. Sadece "Biz uygun görüyoruz, oldu. Biz kabul ediyoruz, oldu." diyerek böyle bir araştırma yapmak yerine, sadece, tasarıyla yerleri etkilenmeyecek olan 2 yüksek yargı dairesi başkanını getirmişlerdi, onlar da tabii ki tasarımı olumlayan görüşlerini dile getirdiler ve sunulan aykırı görüşler hiçbir şekilde dikkate alınmadı. Siz kabul ediyorsunuz diye Anayasa'ya aykırı olmaktan çıkmaz, Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

Değerli milletvekilleri, AKP Hükûmeti görüşmekte olduğumuz tasarıyla yargıda yeniden bir reform yapacağını ileri sürüyor ama bu bir reform değildir. Önce geleneksel hâkim güçlere karşı, sonra da AKP'nin ters düştüğü cemaatçilerle yollarını ayırmak üzere, önce çoğunluğu elde etmek üzere üye sayısını ve daire sayısını artırdılar, şimdiki düzenlemeyle de üye sayısını ve daire sayısını düşürüyorlar. Yargıtay üyelerine, Anayasa Mahkemesinde olduğu gibi, on iki yıl görev süresi getiriliyor.

Bunların hepsine birazdan değinmekle beraber şunu anlatmak istiyorum: Yerleri etkilenmeyecek olanlar, Yargıtay ve Danıştay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı Birinci Başkan Vekili, Cumhuriyet Başsavcı Vekili ve daire başkanı olarak görev yapanlar hariç Yargıtay üyelerinin üyelikleri tamamen sona eriyor. Ayrıca, Yüksek Seçim Kurulunda üyeliği olanların da üyeliği sonlanmış olacak. Bu durumun yol açacağı sorunlar da görmezden geliniyor. Anlaşılan o ki Yüksek Seçim Kurulunun da bu düzenlemeyle içi boşaltılacak ve o kurula da tarafsızlığı hep tartışılacak olanlar atanacak. Tasarıya göre, kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren beş gün içinde görevi sona eren üyeler arasından HSYK tarafından Yargıtay üyesi seçimi yapılacaktır, yeniden seçilen üyeler on iki yıl daha görev yapacaktır. Bu düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesi denetimini dahi imkânsız kılacak kadar kısa bir süre öngörerek bu yolu neredeyse imkânsız kılıyorsunuz. Umuyoruz ki, Anayasa Mahkemesi bu tasarı hakkında inceleme yaparken yokluk konusunu da değerlendirir, hukuki bakış açısıyla, aslında değerlendirmesi gerektiğinin altını çizerek vurgulamak istiyorum. İptal kararı verilecek olsa, geriye yürümezlik prensibi gereği, yeniden seçilecekler on iki yıl süreyle o mevkileri işgal etmiş olacaklardır. Tasarı bu hâliyle Yargıtay ve Danıştayda kadrolaşmayı hedefliyor. Bizler ve etkilenenler herkes de çok iyi biliyor ki aslında yeniden atanacakların listesi çoktan belirlenmiş durumdadır.

Bir diğer husus: Yargıtay üyeliğine seçilmeyenlerin kazanılmış hak aylık dereceleri saklı kalmak kaydıyla HSYK tarafından sınıf ve derecelerine uygun olarak bölge adliye veya ilk derece mahkemelerine atanmaları öngörülmüyor.

Tasarı, 20 Temmuz 2016'da istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle vakıa denetimini istinaf mahkemelerinin yapacağını, Yargıtayın içtihat mahkemesi olarak sadece hukukilik denetimi yapacağını belirtiyor. Sadece bu düzenleme dahi, önümüzdeki süreçte yargıda meydana gelecek kaosun habercisidir. İstinaf mahkemeleri daha yürürlüğe girmeden, girdikten sonra hangi öngörülemez sonuçların olacağını dahi henüz kimse bilmiyor.

Bir diğer husus: Anayasa'nın 139'uncu maddesinde düzenlenen hâkimlik teminatıyla alakalıdır. Hâkimlik teminatı demokrasinin vazgeçilmez unsurlarındandır. Bu teminat sadece adaleti sağlayan kişileri değil, adalet karşısına çıkan bizleri, toplumu da koruyan bir teminatır. Bu bağlamda, Danıştay ve Yargıtay üyeliğinin anayasal güvenceye alınmış bir statü olduğunu da Adalet Bakanının "Anayasa'mızda Danıştay üyeliği teminatı diye bir düzenleme yoktur." gibi temelsiz, gerçekliği olmayan sözlerine istinaden anımsatmak gerekir. Hükûmet, bu statüyü ortadan kaldırarak "şucu" ya da "bucu" üyeleri değil, yargı makamının bizzat kendisini hedef alıyor. Hâkimlik teminatı da hâkimlerin kanunda belirtilen durumlar dışında emeklilik yaşına kadar görevlerinde kalmalarını gerektirir.

Burada iki yüksek mahkemedeki bütün üyeler görevlerinden alınıyor, bir kısmı emekliye sevk edilmeden daha alt seviyedeki mahkemelere atanıyor. Bir hâkimin şahsi kusuru olmaksızın daha aşağı mertebede bir mahkemeye tayini açıkça bir cezadır, açıkça bir baskıdır. Dolayısıyla, bu düzenleme de hukuk devleti, yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı prensiplerine açıkça aykırıdır.

Değerli milletvekilleri, bizler, AKP'nin ve sarayın demokrasi, özgürlük, barış gibi kavramları sevmediğini ve yaşamını bu değerlere adayan aydın, yurtsever, demokrat herkese düşmanlığının baki olduğunu çok iyi biliyoruz. Daha geçtiğimiz günlerde, Özgür Gündem gazetesinin nöbetçi genel yayın yönetmenliğini yapan üç arkadaşımız tutuklandı. Son bir yıldır partimize ve bileşenlerimize yönelik operasyonlarda ise binlerce kişi tutuklandı. Bununla yetinmeyen Hükûmet, bu tasarının ardına gizlenmiş 3 maddeyle DGM'leri mumla aratacak bir düzenleme koymuştur. Buna göre, tasarıyla, "Devlet aleyhine işlenen suçlar ve Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar dolayısıyla, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin cumhuriyet başsavcılığınca açılan davalar, ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülecek." deniliyor. Bu hâliyle, tabii hâkim ilkesinin, delillerin serbest değerlendirilmesinin ve adil yargılanma hakkının daha baştan ihlal edileceğinin açık olduğunu görmek gerekir. Bu düzenleme, kesinlikle suçlarla etkin mücadele anlamına gelmeyip her ilde yeni bir DGM kurulacağını beyanır. Sulh ceza hâkimlikleri kurulurken güdülen amaç burada da açıkça ortaya konmuş durumdadır. Yine kontrol altında, yine talimatla hareket edecek hâkimlerin olduğu mahkemelerde, o çok tanımsız, belirsiz kavramlar olan terör kapsamında görülecek, herkes ya da sırf iktidara muhalif olduğu için, devlet güvenliğine aykırı hareket ettiği gerekçesiyle bu mahkemelerde yargılanacak demektir. Bir basın açıklamasında bulunmak ya da demokratik bir söylem bile bu mahkemelerde yargılanmaya yetecektir. Sosyal medya paylaşımlarının tutuklama gerekçesi yapıldığı böylesi bir ortamda bunları görmek için kâhin olmaya gerek yok. Demokrasi isteyenler, adalet arayışında olan ve bozulmuş düzene itiraz edenler, gerçekleri yazanlar, gerçek habercilik yapanlar, iktidara muhalif olan herkes ama herkes böylesi mahkemelerde yargılanacak ve ceza alacak. Bu anlayışla yine demokrasinin can damarlarını kesmeyi hedefliyorsunuz. Demokrasiye, hukukun üstünlüğüne, evrensel tüm değerlere aykırı ama AKP'ye uygun mantığıyla hareket ediyorsunuz, hepimizi, tüm ülkeyi tehlikeye atıyorsunuz.

DGM'lerin tarihini yeri gelmişken kısaca belirtmekte de fayda görüyorum. Abdülhamid'in Yıldız Sarayı'nın bahçesine kurdurduğu çadır mahkemesinden sonraki dönemde 11 ilde kurulan istiklal mahkemesine, daha sonra yine İstanbul İstiklal Mahkemesine ve Takrir-i Sükûn Kanunu'yla birlikte

Ankara ve Şark istiklal mahkemelerine, sıkıyönetim mahkemelerinden DGM'lere kadar, DGM'lerden sonra özel yetkili mahkemelerin hepsinin ortak özelliği muhalifleri susturmak olmuştur ve bugüne kadar da olağanüstü yetkili ve hukuksuz mahkeme uygulamalarından hiçbir zaman vazgeçilmemiştir.

AKP Hükûmeti iktidara geldiğinde yüzünü Avrupa Birliğinin haklar ve özgürlükler, hukuk güvencesinin asgari normlarına, AB standartlarına dönmüş ve bu rüzgârla her çevreden oy almıştı ama zaman içinde gördük ki verdiği sözlerin hiçbirisini tutmadı. AKP Hükûmeti bahar havasından daha 2005 yılında çıkmış, TCK değişikliğiyle çocukların ağır ceza mahkemelerinde yargılanmalarına neden olan Terörle Mücadele Kanunu'nda değişiklik yapmıştı. Yine, 2007'deki Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'ndaki değişikliklerle hızla bu değerlerden uzaklaştığını gösterdi. Daha önce farklı form ve değişik adlarla karşımıza çıkan özel yetkili bu mahkemeler... Üstelik, yeni yasa yapmaya da gerek duymadan, torba yasayla ön planda başka bir tasarı, birkaç maddesinde saklanmış hâlde DGM'ler ortaya çıkıyor. Özcesi, DGM'leri geri getiriyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, tasarıyla, ayrıca, hâkim ve savcı adaylarının meslek öncesi eğitimleri sonunda yapılan yazılı sınavlarına ilave olarak sözlü sınav getiriliyor. Yıllardır bu sözlü sınavların nasıl elemeye tabi tuttuğunu, nasıl bir eleme unsuru olarak görüldüğünü aslında hepimiz biliyoruz. Sınavdan 100 bile alsanız politik eğiliminize göre ya elenirsiniz ya alınırsınız ya da örneğin doğum yerinizde “Dersim” yazıyorsa, “Van” yazıyorsa, “Yüksekova” yazıyorsa artık bu yargı sistemine dâhil olmanız mümkün değildir.

Ayrıca, tasarıyla hâkim ve savcılar için kanun yolu değerlendirme formu uygulaması yeniden getiriliyor. Gördüğünüz üzere, bu tasarı artık hâkim teminatını, yargı bağımsızlığını, liyakat, kürsü teminatı gibi, bir hukuk düzeninde olması gereken tüm değerleri yerle yeksan ediyor.

Değerli milletvekilleri, yargı bağımsızlığı ya da bir diğer deyişle bağımsız hâkimler olmazsa hak ve özgürlüklerin doğru ve meşru uygulaması olamaz. Yargı bağımsızlığı, bir amaç veya yargıçların özel bir ayrıcalığı değildir ancak hâkimlerin, bir hukuk devletinde yurttaşın hak ve özgürlüklerini koruyucu bir rol üstlenebilmeleri için olmazsa olmazlardandır. İç ve dış etkilere korunmuş bağımsızlığın kurumsal düzenlemelerle teminat altına alınması beklenirken bizler, bugün, yargının saraya bağımlılığını tartışmaktayız. Anımsayın, yüksek yargı başkanlarının Cumhurbaşkanıyla çay toplamalarının ardından Hükûmet sözcüsü “Ne var bunda? Yargı, Cumhurbaşkanlığı makamına bağlıdır, elbette Cumhurbaşkanının gezilerine katılacak.” demişti. Oysa hâkimler, tarafsızlıklarının ve bağımsızlıklarının sorgulanabileceği durumlara dahi kendilerini sokamazlar. Meslek onurunu korumak adına ve adalet kavramının yüzü suyu hürmetine, o fotoğraf karesinde bulunanların aslında istifa etmesi gerekirdi; tam aksine, o karede bulunanlar bağlılıklarının kime olduğunu göstermiş oldular. Türkiye bu fotoğraf karesini asla unutmayacak.

Yine, tasarıda yüksek yargı üyelerinin görev sürelerinin on iki yılla sınırlandırılması Anayasa'ya aykırılık taşımaktadır, bunu tekrar belirtmekte fayda var. Ayrıca bu anlamda tasarı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin bağımsız ve tarafsız mahkeme önünde yargılanma hakkını güvence altına alan 6'ncı maddesine de aykırılık taşımaktadır; yine İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 10'uncu maddesine; 1985'te Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Yargı Bağımsızlığı Hakkında Temel İlkeler ve 2002 tarihli Bangalore Yargısal Etik İlkelerine de ters düşüyor. Tüm bu belge ve görüşlere rağmen, benzer bir tasarıyı kanunlaştırarak HSYK'daki kadroları eline geçiren AKP Hükûmeti hâkim ve savcı olabilmek için tek bir şart sunmaktadır, o da koşulsuz saraya biat şartıdır.

Değerli milletvekilleri, on iki yıllık süre sınırı konusunun hâkimlik teminatı bakımından Anayasa'ya aykırılığı hem Bakanlar Komitesinin tavsiye kararında belirtilmiş hem de Anayasa'nın 139'uncu maddesinde "Hâkimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılmaz." denerek tartışmaya mahal bırakmaksızın, açık bir şekilde düzenlenmiştir.

Kısaca bu konuda şunu belirteyim: Demokratik ülkelerde genel kabule göre, yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını güvenceye almak üzere, bu alana müdahale olmasın ya da yasama, yürütme organları baskısı olmasın diye -teminata dair güvence maddeleri- anayasa gibi değiştirilmesi zor olan belgelerde düzenleme yapılma yoluna gidilir ki bizde de anayasal düzenleme yapılmıştır, anayasal güvencesi vardır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de yargıçların meslekte ilerlemeleri ve görev süreleri hakkındaki yasal düzenleme Kıta Avrupası sistemine denk düşmekte, liyakate ve başarıya dayalı bir görev sistemine göre ilerlemelidir. Yine Türkiye'nin benimsediği Bangalore Yargı Etiği İlkeleri ışığında kariyer, liyakat ve ehliyet koşullarının taşınması gerekir.

Tüm bu hususlar net iken günübürlük politikalarla yargı alanı yapboz tahtasına çevrilemez. Hâkimlik teminatı ve yargı bağımsızlığı yani adalet sisteminin temel unsurları hiç kimsenin, özellikle bu Hükûmetin inisiyatifine terk edilemeyecek kadar değerli ve önemlidir. Bundan ötürü yüksek yargı üyelerine ilişkin yapılacak düzenlemelerin Anayasa değişikliğiyle yapılması şarttır.

Yine, az önce belirttiğim gibi DGM'lere ilişkin düzenleme 31, 32 ve 33'üncü maddelerde düzenlenmiştir. DGM zihniyetiyle getirildiğini söyledik zaten.

Son olarak şunları belirtmek istiyorum: Aristo "Adalet ilkin devletten gelmelidir çünkü hukuk devletin toplumsal düzenidir. Kanun düzendir, iyi kanun iyi düzendir. Hukuk her şeyin üzerinde olmalıdır." der.

Şu ana kadar dikkatinizi çektiyse ne adaletten ne hukuktan ne de toplumsal düzenden bahsettik. Tasarının bizlere öngördüğü yegâne konular kaos, haksızlık, hukuksuzluk, insan hakları ve özgürlük anlayışının askıya alınacak olmasıdır. Başında bulunduğu kurumun yapısı tamamen değişecek olmasına rağmen, koskoca Yargıtay Başkanının sadece göreve ilişkin, görev süresine ilişkin çekine çekine iki cümle kurması anlaşılabilir bir şey değildir. Yargıtay Başkanı Cirit'in yerine, söylemesi gerekenleri Yargıtay Onursal Başkanı Sayın Sami Selçuk aynen şu ifadelerle söylüyor: "Yetersiz bilgiyle ve kopyalarla sistem değiştirilemez. Buna benzer değişiklikler ancak ihtilal dönemlerinde görülebilir. Sağlıksız sonuçlar yaşandığında da herkes kendine gelir ama çok geçtir artık, her şey yitirilmiştir. Olağan hukuk düzeninde bunlara hiç kimse cüret edemez, düşünmez bile. Bizde oldu, yargının güvencesi çoğunluk iktidarınca örselendi. Bu alışkanlık sürerse korkarım hiçbirimiz sığınacak liman bulamayacağız. Elli yıldan bu yana, yargıya bu denli el atıldığı bir dönemi yaşamadık. Çok yazık ve çok acı. Bugünler eski bir yargıç olarak benim için yas ve utanç günleridir. Ülkem, ülkemdeki hukuk fakülteleri, hukukçular, özellikle de Meclisteki hukukçular ve öğrencilerim adına bu denli utandığımı hiç mi hiç anımsamıyorum. İmdat çılgınlıklarını duyup değerlendirenler de yok ortalıkta. Komisyonun kabulüyle çoğunluk iktidarı, esasen güven bunalımı ve hastalığı çeken yargının ve onun bağımsızlığının tabutunu hazırlamış bulunuyor. Umuyorum, Genel Kurul o tabuta son çiviye de çakmayacaktır."

Değerli milletvekilleri, bugün, bu tasarımı önümüze getirerek bize dayatan AKP Hükûmeti şunu aklından çıkarmamalıdır. Hukuk, demokraside öncelikle azınlıkların ve bütün toplumun haklarını ve özgürlüklerini koruma amaçlıdır ve hepimizin sığınacağı en güvenilir limandır. Yine bizler için âdeta bir Kutup Yıldızı'dır. Bu istikametinin karşısında duran bu tasarıya bir bütün olarak karşı çıktığımızı belirterek hepimize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Şimdi, gruplar adına üçüncü söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Deniz Baykal’a aittir.

Buyurun Sayın Baykal. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

CHP GRUBU ADINA DENİZ BAYKAL (Antalya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; milletçe acı bir dönem yaşıyoruz. Bir yandan, her gün gelen şehit haberleri, öte yandan, çöken turizmin ağır maliyeti, derken şimdi de bir yangın çıktı, Türkiye’imiz ve Antalya’mız yaşadığı büyük acılar içinde. Buradan milletimize, hemşehrilerime geçmiş olsun dileklerimi ifade etmek istiyorum. Umarım, ramazan ayında bu dileklerimiz gerçekleşir ve milletimiz bir an önce mutlu günlere kavuşur.

Bu dönemde Türkiye’de en büyük tahribatı yaşayan alan adalet ve yargı alanı olmuştur. 2010 referandumundan sonra yargı iktidar tarafından hedef olarak seçilmiştir. Kısaca hatırlayalım: Bu dönemde tabii hâkim ilkesi tahrip edilmiştir. Sulh ceza hâkimlikleri kurulmuş, DGM, özel yetkili mahkemeler, son olarak sulh ceza hâkimlikleri ihdas edilmiştir. Masumiyet karinesi ihlal edilmiştir. Tutukluluk tedbir olmaktan çıkmış, cezaya dönüşmüştür. Delilden sanığa değil, sanıktan delile gitme yöntemine geçilmiştir. Gizli tanık üretilmiştir. Hükümlülerle pazarlık yapılmıştır. CD’ler ve ıslak imzalar imal edilmiştir. İddianameler Emniyette hazırlanmış, Emniyet savcılıkta ve hatta mahkemelerde davaları yönlendirmiştir. Sonucunda Genelkurmay Başkanı terör örgütü yöneticisi olarak suçlanmış ve müebbet hapse mahkûm olmuştur. Yargı, TSK, Deniz Kuvvetleri ve aydınlarla hesaplaşmanın aleti hâline getirilmiştir.

HSYK 3 kez siyasi operasyona maruz kalmıştır. 2010 referandumuyla yapısı değiştirilmiş, sonuç alınamamıştır; üye sayısı artırılmış, sonuç alınamamıştır; üye sayısı azaltılmış, sonuç alınamamıştır; sonuncusunda listeli seçimlerle HSYK siyasi parsellenmeye tabi tutulmuş, siyasi, ideolojik kimlikleriyle hâkimler seçilmiştir ve Adalet Bakanlığının finanse ettiği seçim kampanyasıyla bu sonuç ortaya çıkmıştır. Bugün, bu yapılan iş bölümü ve oluşturulan daireler ve yapılan atamalar sonucunda HSYK siyasi talimatla işleyen bir kurum hâline gelmiştir. O nedenle, Gezi davasında Beşiktaş Futbol Kulübü taraftarlarına dava açılmakta, bir gazetecilik faaliyeti casusluk suçlamasına sokulmakta, akademisyenler düşünce açıkladıkları için, gazeteciler bir yayın organına destek verdikleri için tutuklanabilmektedir. HSYK eliyle ilk derece mahkemeleri siyasi yönlendirmeye denetim altına alınmıştır, şimdi sıra yüksek yargıya gelmiştir.

Son iki buçuk yılda 3 kez yüksek yargıya siyasi operasyon yapılmıştır. Önce, yüksek yargıdaki üye sayısını artırarak yüksek yargıyı ele geçirme denemesi yapılmıştır, daha sonra bunun tam tersi denenmiş ve üye sayısı azaltılarak aynı amaca ulaşmak istenmiştir, şimdi de Yargıtay ve Danıştay üyelerinin tümünü azledip sıfırlayarak HSYK ve Cumhurbaşkanı atamalarıyla yüksek yargıyı siyasi kontrol altına alma amacına ulaşmayı öngören bir tasarı hazırlanmıştır. Bu, yargıya yönelik müdahalelerin en kabadır. Anayasa’ya göre bir yargı mensubunun bile azledilmesi mümkün değilken Yargıtay ve Danıştayın tümünü azledip sıfırlamayı düşünmek Anayasa’nın 138 ve 139’uncu maddeleri karşısında nasıl bir zihniyeti ortaya koymaktadır, takdirinize bırakıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Artık, ne hâkimlik teminatı ne de yargı bağımsızlığı kalmıştır. Yargıtayın azli diye bir olay 27 Mayıs, 12 Eylül askerî darbeleri de dâhil tarihimizin içinde hiçbir zaman yaşanmamıştır. Hiçbir demokratik ülkede böyle bir uygulamanın örneği yoktur. Ulusal hukuka da, bir parçası olduğumuz uluslararası hukuka da tamamen aykırıdır. İdareyi denetleyecek olan Danıştayın yüzde 25’inin de Cumhurbaşkanı tarafından atanacak olmasını takdirinize sunuyorum.

Yargı güvencesinin bir parçası olan kesintisiz yüksek yargıçlık anlayışı da ortadan kaldırılmıştır. Yeni yüksek yargıçların görev süresi on iki yılla sınırlandırılmıştır, on iki yıl sonra siyasi iktidarın tasarrufuna maruz kalma tehdidiyle baş başa bırakılacaklardır. Yargıçlık mesleğine giriş de keyfi takdire açık, sözlü sınavlara bağımlı hâle getirilmiştir. Yargıtay Başkanının ifadesiyle, yüzde 30'lara düşmüş olan yargıya güven, bu müdahalelerin sonrasında herhâlde onu bile aratacak hâle gelecektir.

Bu düzenleme elbette hukukun temel ilkelerine de Anayasa'ya da aykırıdır ama öyle anlaşıyor ki Anayasa Mahkemesi bu kanunla ilgili bir karar alıncaya kadar, sıfırlanan üyeliklere yeni atamalar yapılacaktır ve Anayasa Mahkemesi kararı geriye dönük işlemeyeceği için Anayasa fiilî durum karşısında işlemez hâle gelecektir. Daha önce HSYK'nın idari personeliyle ilgili yapılan düzenlemeyi Anayasa Mahkemesi iptal etmişti fakat Anayasa Mahkemesi kararı geriye yürümediği için Anayasa'ya aykırı fiilî durum bugün hâlâ devam etmektedir.

Bu kurnazlıkların bir yönetim tarzı olarak itibar gördüğü, hukuk ve Anayasa duyarlılıklarının önüne geçtiği bir dönemi yaşamaktayız. Anayasa'ya ve hukuka karşı fiilî durum yaratma zihniyetinin elinden çıkacak bir anayasaya önem atfetmek sadece saflıktan ibarettir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu hukuk dışı durum, hukuka ölçsüz, sınırsız bir saldırdır. Ne yazık ki Anayasa'nın kural ve ilkeleri değil, fiilî durum işletilecektir, Anayasa'ya aykırı olduğu Anayasa Mahkemesi tarafından tespit edildiği hâlde. Düşünebiliyor musunuz, Anayasa Mahkemesinin muhtemel bir aykırılık kararına rağmen fiilî durum yaratılarak Anayasa'ya aykırı bir biçimde atanacak Yargıtay ve Danıştay üyeleri on iki yıl boyunca görev yapmaya devam edecekler. Böyle bir zilleti hukukumuzaya yaşatmaya kimin, ne hakkı var? (CHP sıralarından alkışlar)

Anayasa'ya aykırı olduğu belirlenen bir kanunla oluşturulan yeni Yargıtay ve Danıştay üyelerinin alacağı kararlarla milyonlarca vatandaşımız adalet susuzluğunu gidermeye çalışacak. Bu, milletle alay etmektir. Yargıtay ve Danıştayda bu kadar hukuksuzluğu göze almanın gerekçesi olarak cemaat etkisini kırma ihtiyacı öne sürülüyor. Elbette cemaatten talimat alan bir yüksek yargı mensubu hiçbir şekilde kabul edilemez. Ne yazık ki böyle bir durumun var olduğu da bir gerçektir. Tabii “Türkiye bu noktaya kimler tarafından, hangi hesaplarla, hangi iş birliğiyle taşınmıştır?” konusunu günü gelince ele alırsız ama bugün, yargıdaki cemaat etkisinin kırılması gerektiği açıktır.

“Hukuk bir ihtiyaç varsa askıya alınabilir. Ancak bir ihtiyaç yoksa uygulanabilir.” diye bir ilke olamaz. Hukuk, tüm sorunların çözümünde temel almak zorunda olduğumuz bir çerçevedir. Hukuk, işinize geldiği zaman uygulayacağınız, işinize gelmediği zaman “defakto” deyip uygulamaktan vazgeçebileceğiniz bir oyuncak değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması sorununu, Anayasa'daki dokunulmazlık maddesini geçici bir süre askıya alarak çözme garabeti ve hukuksuzluğu, şimdi yüksek yargı organlarındaki cemaat sorununu çözme bahanesi için de aynı şekilde kullanılmak isteniyor. Böylece, yüksek yargı organlarındaki hâkimler azlolanacak ve yeni atamalar yapılabilir. Danıştayın yüzde 25'i Cumhurbaşkanı tarafından atanacak, geri kalan atamalar da iktidarın kontrolü altındaki HSYK tarafından yapılacaktır.

Yüz kırk yıllık bir büyük tarihsel sürecin içinden gelen Yargıtay ve Danıştay böylece siyasi iktidarın siyasi denetimi altına girecektir. Bu, sadece hukuk sistemimizin değil, demokrasimizin de büyük bir darbe yemesi demektir.

Düşünün ki 1868 yılında Padişah Abdülaziz'in iradesiyle “Divan-ı Ahkâm-ı Adliye” adıyla kurulan bugünkü Yargıtayın kuruluş amacı iradede şöyle açıklanmıştır: “Kişilerin hakları ve güvenlikleri açısından -bugünkü Türkçeyle söylüyorum- çok önemli olan hukuk işlerinin mülki işlerden ve yürütmeye görevli hükümetten ayrı bir düzene kavuşturulması, adaletle değer veren padişahın büyük arzusu” olarak belirtilmiştir.

Yüz kırk sekiz yıl sonra bugün biz bu kurumları “iktidarın Yargıtayı”, “iktidarın Danıştayı” hâline dönüştürüyoruz. “İktidarın Yargıtayı” ve “iktidarın Danıştayı” diyorsam, biliniz ki nezakettendir. Belki birilerinin çıkıp “sarayın Yargıtayı”, “sarayın Danıştayı” demesi daha da gerçekçi olacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI AHMET İYİMAYA (Ankara) – Çok ayıp!

DENİZ BAYKAL (Devamla) - Cemaat sorununu hukuk içinde çözmenin geçerli yolları vardır. Anayasa’nın 139’uncu maddesindeki “meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler” ibaresi bireysel inceleme, soruşturma ve disiplin uygulamalarıyla bu sorunun çözülebileceğini gösteriyor.

İktidarın cemaatle bağlantılı yargı mensupları konusunda bilgi sahibi olduğu, beş gün içinde atama öngören hükümden anlaşılmaktadır. Danıştay ve Yargıtay üyelerinin tümünü azletmektense bağlantısı olanların soruşturulması hukukun gereğidir. Fakat anlaşılıyor ki iktidar, bu bahaneyle, Yargıtayın ve Danıştayın tümünü bizzat belirlemenin peşindedir. Eğer bireysel inceleme, soruşturma, disiplin yöntemini kullanma ihtiyacı içine Hükûmet girerse, inanıyorum, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu, bu konuda ihtiyaç ortaya çıkacak olur ise yasal düzenlemelerde gerekli katkıyı yapmaya hazırdır.

Değerli arkadaşlarım, yargıya yönelik bu düzenleme Anayasa’ya uygun değildir; legal değildir, meşru değildir. Daha önce HSYK konusunda da bir Anayasa ihlali “AYM kararları geçmişe uygulanamaz.” diyerek ihlal ettiniz. Anayasa Mahkemesi kararında “Kamu görevlilerinin görevlerine kanuni düzenlemelerle son verilmesi hukuki güvenlik ilkesinin ihlalidir, Anayasa’ya aykırıdır.” demiştir. Bu defa kamu görevlileri de değil, anayasal teminatı olan yüksek hâkimlerin görevine yasama tasarrufuyla son veriyorsunuz. Ne Osmanlı ne de cumhuriyet tarihinde ne de herhangi bir demokratik ülkede yüksek yargı mensupları topyekûn azledilmiş değildir. Bu, Anayasa’ya aykırı ama siz, öyle anlaşılıyor ki, bunu gene de yapacaksınız. Bu durum sizin pek çok önemli başka diğer konularda da olduğu gibi hukuki, anayasal bir yönetim tarzı dışına çıkma alışkanlığı içinde olduğunuzu ortaya koymaktadır.

Anayasa’ya aykırı bir Cumhurbaşkanlığı sistemi oluşturdunuz. Şimdi Anayasa’ya aykırı bir yargı sistemi oluşturma çabasındasınız. Suç örgütleriyle zaman zaman iş birliği yapıyorsunuz. Tüm bunlar çok ciddi bir hukuk ve siyaset sorunları silsilesini doğuruyor. Cumhurbaşkanlığı konusu da bu tablonun içerisinde. Siz de bunun bir fiilî durum olduğunu kabul ediyorsunuz. Fiilî durum olduğunu kabul etmek, durumun hukuki ve meşru olmadığını kabul etmek demektir. (CHP sıralarından alkışlar) Fiilî durum işliyorsa hukuki durum işleyemiyor demektir. Bunun hiçbir sonucu olmayacağını düşünemezsiniz. Yüksek yargıda da fiilî durum yaratacaksınız. PKK’yla da bu fiilî durumu yarattığınıza şahit olduk. Dokunulmazlıkların kaldırılmasında da fiilî durum yarattınız. PKK’yla gün oldu kol kola girdiniz, Habur’da seyyar mahkemeler kurup aklamaya çalıştınız, alan hâkimiyeti kurmasına göz yumdunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Tüm bunlar hukuka karşı birer fiilî durumdur.

Yine, aynı şekilde, bir cemaatle içli dışlı ilişki kurdunuz, ne istedilerse verdiniz. O cemaatle büyük, yaygın, kapsamlı iş birliği yaptınız; yargı ve emniyet güçlerini birlikte dizayn ettiniz, ordu güçlerini de birlikte tahrir ettiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi de “Aldatıldık.” deyip tüm bu hukuksuzluklardan sıyrılmaya çalışıyorsunuz. Bu, ancak yargı mercilerinin huzurunda yapabileceğiniz bir savunmadan ibaret olabilir. (CHP sıralarından alkışlar) 17-25 Aralık döneminin üzerine de bir fiilî durum perdesi çektiniz.

Bu kadar hukuk dışı, bu kadar suç ve sorumluluk doğuran iş birlikleri iktidarı tehlikeli bir sarmalın içine sokmuştur. Bu sarmaldan Yargıtayı azlederek çıkmak mümkün değildir. Bu kadar büyük hukuk dışılıkları göze almayı gerektiren herhâlde büyük bir korku vardır. Bu kadar hukuk ihlali ancak bir büyük korkunun eseri olabilir. Yargıtay ve Danıştay azlederek, hukuku susturarak korkudan kurtulamazsınız.

(CHP sıralarından alkışlar) Bu kadar fiilî durum, bu kadar hukuk ihlali, ister istemez, sistematik bir sivil darbe durumuyla karşı karşıya kaldığımızı bize göstermektedir. Elbette ortada tank, top yoktur ama görünüyor ki demokrasi mekanizmaları devre dışıdır. Ne hesap sorma ne hesap vermenin, ne hukukun ne demokrasinin gerekleri yerine getirilememektedir; bu da ancak bir defakto durumda mümkün olabilir.

Bizim siyasi kültürümüzde aldatma, yalan dolan, kandırma yoktur; ahlak üzere, dürüstlük üzere siyaset yapmak vardır. Machiavelli bizim kültürümüzde yoktur; Fatih'in hocası Akşemsettin, Nizamülmülk, İbni Haldun vardır. Uzlaşma ihtiyacı var. Bu işin sonu iyi değildir.

Yüzde 50 oyla ne yapılabilir, ne yapılamaz? Anayasa'yı ihlal hakkını vermez yüzde 50 oy; Türkiye'nin temel millî siyasi kimliğini, temel dış politika ilkelerini çiğneyip ülkeyi savaşa sokma imkânı vermez; milleti ayırıştırma hakkı vermez, yargıç teminatını ortadan kaldırma hakkını vermez. "Defakto" demek "illegal" demektir; "Fiilî durum" dediğiniz, işte o defaktodur. Bir şey yapılamıyor olması buradan kaynaklanıyor. Demokrasi denge mekanizmaları devre dışıdır. Bu, ancak bir sivil darbeyle izah edilebilir. Eğer bu denli büyük hukuksuzluğu göze alıyorsanız korkunuz büyük demektir; bunu yapmayın, bunun sonu iyi değildir. Uzlaşın, korkunun çaresi otoriterleşerek değil, milletle uzlaşarak açılır. İsrail'e sergilediğiniz iş birliği anlayışını Türkiye'den, kendi vatandaşlarımızdan esirgeyemezsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, milleti çok yordunuz. "Avrupa Birliğine giriyoruz." dediniz, şimdi kavga ediyorsunuz. "PKK'yla anlaştık." dediniz, ortak miting yaptınız, şimdi Osmanlı ve cumhuriyet tarihinin en büyük iç çatışmasını yaşıyorsunuz. Cemaatle kol kola, omuz omuzaydınız, şimdi onlardan kötüsü yok. Suriye, Mısır, Rusya, İsrail... Çatışırken de, barışırken de size inanmamızı istiyorsunuz. Millet size inanıp peşinizde yürümekten perişan oldu, milleti çok yordunuz. Bu gelgitler, tutarsızlıklar sizin de ötenizde, ülkenin güven kaybına yol açıyor. Size "Kimseyle barışmayın." ya da "Kimseyle çatışmayın." demiyorum. Barışacaksınız da, çatışacaksınız da kendi özel siyasi hesaplarınız için değil, bunu milletin menfaati için yapmalısınız. (CHP sıralarından alkışlar) Kendi ülkenizdeki vatandaşlarınızla barışmanın değerini hiçbir yabancı ülkeye vereceğiniz tavizlerle elde edilecek barışla mukayese edemezsiniz.

Bir süre önce AB'ye girişinizi gündüz vakti havai fişeklerle kutluyordunuz, şimdi çatışyorsunuz. Otoriterleşerek, hâkimleri azledip Danıştay, Yargıtay sindirerek bu çatışmayı kazanamazsınız. Tam tersine, Avrupa'nın çifte standartlarına, İslamofobisine meydan okumanın yolu, Türkiye'nin içinde hukukun üstünlüğünü, yargının bağımsızlığını, insan hak ve özgürlüklerini güvence altına almaktan geçer. Çözüm, otoriterleşme ve çatışma değil, uzlaşma ve hukuku, demokrasiyi işletmektir.

Hepinize teşekkür ederim, saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gruplar adına son söz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'e aittir.

Buyurun Sayın Gül. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, AK PARTİ iktidarında, hukukun hâkim olduğu, her vatandaşın hakkını arayabildiği bir ülke olmuştur. AK PARTİ'nin icraatlarıyla Türkiye artık bir kanun devleti değil, bir hukuk devleti olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

Bugün müzakere ettiğimiz tasarı, AK PARTİ'nin ileri demokrasi yolunda daha önce gerçekleştirdiği yargı ve hukuk reformlarının bir parçası ve devamı olarak hazırlanmıştır. Sürem el verdiği ölçüde açıklayacağım bu tasarı, Yargıtay ve Danıştaydaki iş yüküne uygun olarak daire ve üye sayılarının, yüksek mahkeme üyelerinin görev sürelerinin belirlenmesi, böylece yargının dinamik ve yaşayan bir hukuk olarak şekillenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Yine, yüksek mahkemelerin bir hukuki denetim yaparak amacına uygun bir şekilde içtihat müessesesi hâline gelmesi de bu tasarıyla amaçlanmıştır.

Değerli arkadaşlar, bu tasarıyla hayata geçirilecek düzenlemelerden birisi de hâkim ve savcılar hakkında düzenlenecek olan kanun yolu değerlendirme formudur. Bu not düzenlemesiyle hâkim ve savcılarının terfilerinin daha objektif hâle gelmesi amaçlanmaktadır.

Bu tasarinın diğer bir önemli amacı da terörle daha çok etkili mücadele yapabilmek amacıyla, terör suçları sebebiyle açılacak soruşturmaların ve davaların suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin cumhuriyet başsavcılığınca açılması ve davanın da o ilin ağır ceza mahkemesinde görülmesinin sağlanmasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye köklü bir seçim ve demokrasi geleneğine sahiptir. Çok partili siyasi hayatla birlikte yeşeren bu demokrasi geleneğine vurulan ilk darbe 27 Mayıs 1960 darbesidir. Bu darbe ve 1961 Anayasası'yla tesis ve tahkim edilen vesayetçi anlayış birçok alanda olduğu gibi yargı alanında da millî iradeyi yok sayan bir tavır içerisinde olmuştur. Yeri gelmiş, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay siyasi parti gibi davranmış; yeri gelmiş, Danıştay yürütme ve Bakanlar Kurulu gibi kendisini icra makamı olarak görmüştür. Buna bütün Türkiye demokrasisi ve yargı tarihi şahittir. Bu tavrın en önemli misyonu da sivil siyasetin alanını daraltarak seçilmeden iktidar olmak isteyen bürokratik oligarşiyi ve vesayet odaklarını egemen kılmak olmuştur.

Bu vesayetçi anlayışa karşı zaman zaman direnç söz konusu olduysa bile bu mücadeleye en güçlü cevap, AK PARTİ'nin iktidara gelişiyle, 3 Kasım 2002'de bir Anadolu ihtilaliyle, gereken cevap vesayetçilere verilmiştir. 1950'de "Yeter artık, söz milletindir." diyerek iktidara gelen ve 3 Kasım'da da sessiz devrimle birlikte AK PARTİ'nin vesayete karşı mücadelesinin ülkemiz açısından tarihî bir anlamı haizdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu vesayetçi anlayış kendi gücünü pekiştirmek ve sivil siyasetin alanını daraltmak için en çok yargı kurumunu kullanmıştır. "Sizi buraya tıkan irade böyle istiyor." diyerek bu ülkenin seçilmiş Başbakanını, meşru Başbakanını idam sehпасına gönderen anlayış, işte burada yargıyı vesayetine kurban eden anlayıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yine, siyasi tarihimizi partiler mezarlığına çeviren anlayış da bu anlayıştır.

Üzülerek belirtmek zorundayım ki zaman zaman yargı kurumunun bir kısmı bu anlayışla ittifak hâlinde olmuştur. 12 Eylül 1980 darbesinin yaşları büyüterek nasıl idam ettiğini, nasıl yargılama yaptığını hepimiz biliyoruz ve bu hukuk cinayetlerinin hesabının sorulması da AK PARTİ'nin öncülüğünde 12 Eylül darbesinden hesap sorularak yine milletimiz adına gerçekleşmiştir. Keza 28 Şubat'ta sivil siyasete ve demokrasimize karşı yapılan darbenin en büyük destekçisi ve müttefiki de bazı yargı mensupları olmuştur. Darbe brifinglerine koşarak giden, milletin bir kısmını ötekileştiren sunumları coşkuyla alkışlayan ve bunu kararlarına yansıtan yargı mensupları hicap duyulacak bir şekilde tarihe geçmişlerdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Böylece Türkiye demokrasisi ve hukuk tarihi yara almıştır. Sincan'da yürüyen tank kadar yürekleri ve vicdanları yaralayan hukuk katliamlarına bütün Türkiye şahit olmuştur.

28 Şubat yargısının niteliğini göstermesi bakımından en önemli misallerden birisi de Sayın Cumhurbaşkanımızı okumuş olduğu bir şiir nedeniyle İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı görevinden almak ve onu Pınarhisar Cezaevine göndermektir.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Koca Silahlı Kuvvetleri sahte belgelerle içerde yatırtınız.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Bu vesayetçiler şunu unuttular, şunu göz ardı ettiler: Bir fikri ve geniş kitlelerin talebini hiç kimse ama hiç kimse asla değiştiremez. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bunu unuttular ve bu anlayış “Muhtar bile olamaz.” dedikleri Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın bugün ülkemizde Cumhurbaşkanı ve ilk seçilmiş Cumhurbaşkanı olduğunu hazmedemiyorlar ama bu millet onun arkasında duruyor, vesayetçilere en büyük cevabı vermeye devam ediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu vesayetçiler şunu düşünüyorlardı: “Biz iktidarı yargıçların cübbesinden alıruz, biz iktidarı cuntanın silahından devşiririz, biz iktidarı vesayetçilerin iradesinden devşiririz.” Ama unuttukları bir şey var: İktidar, milletin irade koyduğu sandıktan çıkar ancak sandıktan, yargıçların cübbesinden, cuntacıların silahından değil. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MUSA ÇAM (İzmir) – Siz 12 Eylül darbesinin ürünüsünüz, ürünü.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) - Bak, biz Baykal’ı dinledik, siz de dinlemeyi öğrenin. Ayıp ya!

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) - İşte, bunu yeri geldiğinde cuntacı askerle beraber kol kola, yeri geldiğinde yargı içerisindeki birtakım kliklerle iş yaparken, yeri geldiğinde “Gezi’yle iktidar devşiririz.” diye düşünen, paralelle kol kola giren, şimdi de liseli çocukları sokağa dökerek “Acaba iktidar devşirir miyiz?” diyen... Hatta bu zihniyet öyle bir zihniyet ki değerli arkadaşlar, iktidarı devireceklerine inansınlar Çankaya zabıtasıyla bile iş birliği yaparlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Millet iradesiyle bu kadar kavgalı bir anlayışın bu ülkeye verebileceği hiçbir şey yoktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2002’den itibaren AK PARTİ iktidarıyla beraber Türkiye’nin demokrasi mücadelesi çetin dönemlerden geçmiştir. Değerli arkadaşlar, 2007’de bu ülkede bir hukuk katliamı yaşanmıştır. 2007 Nisanda Cumhurbaşkanı seçimi yapılacakken -hepimiz hatırlayacağız- Anayasa Mahkemesi, Anayasa’yı çiğneyerek 367 kararını vermiştir. Tarihe bir kara leke olarak geçen bu karar, yargının siyasallaşınca yasamaya, Parlamente’ye nasıl müdahale ettiği konusunda en büyük misallerden biridir ama o gün yasamanın, yürütmenin, seçilmiş iktidarın yanında durmadan Anayasa Mahkemesinin bu kararına alkış çalanlar bugün yargıyla ilgili söz söyleme noktasında değillerdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ama ne olmuştur? 367 kararına, yargının millet iradesine karşı çıktığı bu 367 kararına karşı AK PARTİ millete iltica etmiştir ve 22 Temmuz 2007’de millet “Yürü, senin arkadayım; 367, Anayasa Mahkemesi dinlemem. Millet iradesini sonuna kadar savun, senin yanındayım, destekçinim.” dedi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – O zaman yargıyı kaldırın, toptan kaldırın yargıyı.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – 2007’de bir tokat daha yedi CHP milletten ama 2008’de ne oldu? “Ya, biz seçimden, sandıktan çıkamıyoruz; AK PARTİ yine çıkıyor, millet yine iktidar oluyor, ne yapalım? Ya, bunların partisini kapatalım da bari bu millet oy verecek parti bulamasın, kendi partisini kapatalım.” dediler.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ne alakası var söylediklerinin?

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – 2008’de Anayasa Mahkemesine kapatma davası açıldı ve 1 oyla partimiz kapatılmadı. 2 kişiden 1’inin oyunu alan AK PARTİ’ye bu kelepçe, millî iradeye bu kelepçe vurulmak istendiğinde o gün yine yalnızdık. Sizin “Bidon kafalı.” dediğiniz, “Göbeğini kaşıyan adam.” dediğiniz, ayağında çamurlu lastik ayakkabıyla gezen bu milletin evlatlarıyla beraber ayaktaydık, meydandaydık ama cuntacılar, vesayetçiler karşımızdaydı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, yargıyı siyaset alanına müdahale olarak gören bir anlayış, yargı bağımsızlığını da yer yer kullanarak birtakım odaklar içerisinde Türkiye’de müdahaleler yapmıştır.

Az önce Sayın Baykal’ı dinledim, uzun zamandır da, altı yıldır da konuşmuyormuş, büyük bir heyecanla, ilk defa da Parlamentoda olan birisi olarak dinledim. Gerçekten, Sayın Baykal’ı bir siyasi duayen, tecrübeli bir kişi olarak, millî, yerli bir kişi olarak ben hep takdir ettim.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şu anda havaya bakarak ısıklık çalıyor Başkanım, Baykal; işine gelmiyor.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – “Keyifle izlerim, dinlerim.” dedim, Sayın Baykal’dan bir bilge konuşma bekliyordum ama CHP’nin sınırlarını aşamadığını gördüm.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Doğrular hoşuna gitmedi.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – CHP’nin sınırlarını aşamadı, yine ezber bozmadan, bildik, ezber CHP söylemini burada dinledik.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Aklın almaz onu, aklın almaz, aklın yetmez.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Bu da gerçekten bizim için üzücü bir durumdu, benim adıma, en azından şahsım adına.

Sayın Baykal diyor ki: “Yargıtay üyeleri bir artırıldı, bir azaltıldı. Kendi iktidarını kuruncaya kadar yargıda bir indirdiler, bir artırdılar, bir indirdiler, bir artırdılar.”

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ne yaptınız?

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Asla Yargıtay üyelerinin sayıları azaltılmamıştır Sayın Baykal, hep artırılmıştır, 1994’ten beri Yargıtay üyeleri artırılmıştır dosyanın fazlalığından dolayı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şu anda ne yapıyorsunuz?

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Dolayısıyla, bu anlamda bir şey yok.

Şimdi, öyle bir çelişki ki arkadaşlar: Yargıtay üye sayısını artırıyorsunuz, “AK PARTİ kendi yandaşlarını getiriyor.”, sayısını azaltıyorsunuz, “Kendi yandaşlarını gönderiyor, kendi yargısını kuruyor.” Ya, bir çelişkiyi de giderin.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Bu söylediğinin bir kelimesine inanıyor musun? Çok zor bir görev vermişler sana, inanmadığın şeyi söylüyorsun mübarek ramazan gününde.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Böyle bir şeyi asla kabul etmek mümkün değil. Dervişin fikri neyse zikri de oymuş; iktidarın yargısı olmaz, milletin yargısı olur, biz böyle düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlar, yargı içerisine gizlenerek, bürokrasinin içerisine gizlenerek Türkiye’de illegal yapı içerisine giren bir paralel yapı vakası var.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sizin yapınızdı o paralel, size paraleldi. Bize değil, size paraleldi.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – 7 Şubatta MİT Müsteşarına yapılan saldırı, MİT tırlarının durdurulması... Bu ülkenin ulusal güvenliği için çalışan MİT tırlarını, bizim Türkmen Dağı’ndaki Türkmen kardeşlerimize yardım götüren MİT tırlarını durduran bir anlayışı gördük.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sizin paralelinizdi o, sizin. Size paralel, size.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Kim sattı, kim sattı paraleli?

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – 17-25 Aralık yargı darbesini yapan...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Beraber yürüdünüz o yollarda.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – ...ve bu ülkenin seçilmiş Başbakanına “Kelepçe vuracağım.” diye mahkeme koridorlarında nara atınları gördük.

ATİLA SERTEL (İzmir) – “Hocam, çok özledik.” diye bağırdınız Atatürk Stadı’nda.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Bu paralel yapının sizlerle...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz de paralelsiniz, siz de.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – ...bu paralel yapının muhalefet partileriyle iş birliği içerisine girmeleri gerçekten düşündürücüdür.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Gözyaşı döküyordunuz, gözyaşı!

MUSA ÇAM (İzmir) – “Neyi istediler de vermedik.” diyen biz miydik?

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Paralel yapının, yargı dâhil hiçbir alanda faaliyet göstermesine asla müsaade etmeyeceğiz...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hepiniz gittiniz, elini öptünüz, hepiniz, sırayla.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – ...çünkü bu, AK PARTİ’nin meselesi değildir, bu, Türkiye’nin meselesidir, Türkiye’nin beka meselesidir.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Doğrudur, siz bela ettiniz paralel yapıyı.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Buradan da ben, bütün muhalefet partilerine, paralel yapıyla mücadelede, birlikte mücadele etme konusunda çağrıda bulunuyorum çünkü bu mücadele AK PARTİ’nin değil, milletin mücadelesidir.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bizim insanlarımızı içeride çürüttü onlar, bizim!

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bir dinlemeyi öğren.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Değerli arkadaşlar, 2002’den bugüne kadar gerçekleştirilen Anayasa değişiklikleriyle, gerçekleştirilen reformlarla çok önemli adımlar atılmıştır. Türkiye’de çok önemli adımlar atılırken yargı içerisinde, az önce Sayın Baykal’ın anlattığı bütün örnekler...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bizim insanlarımızı içeride çürüttü onlar. Siz beraberiniz, el eleydiniz, el ele.

ABDULKADİR YÜKSEL (Gaziantep) – Ya, susar mısın.

ATİLA SERTEL (İzmir) – El eleydiniz.

ABDULKADİR YÜKSEL (Gaziantep) - Deniz Baykal konuşurken ses çıktı mı buradan? Sus, biraz dinle! (CHP sıralarından gürültüler)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sana ne oluyor, sen ne konuşuyorsun ya? Meclis Başkanı var orada.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Değerli arkadaşlar...

ABDULKADİR YÜKSEL (Gaziantep) – Sus kardeşim be!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Gül, siz konuşmanızı devam ettirin.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Gerçekler cildinizi bozuyor.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Değerli arkadaşlar, az önce Sayın Baykal’ın saymış olduğu örneklerde, emniyetin dosya hazırladığı, kumpaslar kurduğu gerçekten doğru...

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Biraz saygılı olun. Ayıp ya!

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – ...ama ben şunu anlamıyorum: CHP, celladına âşık olmuş gibi, bu paralel sevdası nereden çıkıyor, niye savunuyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Baykal bile onların mağduru.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ya, koyun koyunaydınız, aynı yataktaydınız, aynı yatakta.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Ya, Baykal bile onların mağduru değil mi?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Stockholm sendromu.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – İçinizde mağdur olanlar var, o arkadaşlarınıza bari saygıdan dolayı, lütfen, sessiz kalın, paralelin yanında yer almayın ya.

Değerli arkadaşlar, şimdi, “Yüksek mahkemelerdeki atamalarla AK PARTİ kendi yargısını oluşturuyor.” diyorsunuz. Ya, Allah için, şu kanun tasarısına bir bakın, ondan sonra hep beraber değerlendirelim.

Ne diyor? Bu Yargıtay ve Danıştaydaki atamalar kim tarafından yapılacak? Ya, bu atamaları Bakanlar Kurulu yapmıyor ki bu atamaları Hâkimler Savcılar Kurulu yapıyor ya. Hâkimler Savcılar...

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Ve Cumhurbaşkanı, onu da ekle.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Arkadaşlar, Anayasa’da var olan bir hakkı, Ahmet Necdet Sezer kullanınca Anayasa’ya uygun oluyor da Recep Tayyip Erdoğan kullanınca niye rahatsız oluyorsunuz, niye zorunuza gidiyor? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Zekeriya Öz’ün altına zırhlı arabayı babam mı yolladı, kim yolladı, söyle bakalım, kim?

ABDÜLHAMİT GÜL (Devamla) – Anayasa’daki bir hakkı sonuna kadar kullanacaktır. Anayasa’daki yeni bir yetki söz konusu değildir.

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Onu millet seçti, rahatsızlık oradan geliyor.

ABDÜLHAMİT GÜL (Devamla) – Bundan rahatsız olmayın, buna üzülmeyin. Seçilmiş bir Cumhurbaşkanı var, arkasında milletin desteği var.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Olurlar, olurlar, rahatsız olurlar. Milletten rahatsızlar çünkü.

ABDÜLHAMİT GÜL (Devamla) – Değerli arkadaşlar, iktidarın yargısı olmaz.

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Onlar milletten rahatsız.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Tayyip Erdoğan’dan değil, milletten rahatsızlar.

ABDÜLHAMİT GÜL (Devamla) – Bunlar milletten rahatsızlar Mustafa Başkanım.

İktidarın yargısı olmaz, şunun bunun yargısı olmaz, cemaatin yargısı olmaz; paralel, dikey, yatay, havada, karada kimsenin yargısı olmaz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – AKP’nin yargısı da olmaz, AKP’nin, Tayyip’in yargısı da olmaz.

ABDÜLHAMİT GÜL (Devamla) – Ancak ve ancak Anayasa’ya göre millet adına karar veren milletin yargısı olur.

Değerli arkadaşlar, tasarıda on iki yıl görev süresi geliyor. “Bu, Anayasa’ya aykırı.” dedi Sayın Baykal. Değerli arkadaşlar, Anayasa’da -Yargıtay üyelerinin- Yargıtay’ın kuruluşu 154’üncü maddede, Danıştaya ilişkin düzenleme de 155’inci maddede düzenlenmiştir. Bu Anayasa maddesinde yüksek mahkeme üyelerinin görev süresine ilişkin bir düzenleme kanuna bırakılmıştır.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hâkimlik teminatı var orada.

ABDÜLHAMİT GÜL (Devamla) – Dolayısıyla, 94’ten beri bu süreler nasıl artırılıyorsa şimdi de bu süreler artırılabilir. Bu konuda Anayasa’ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

“Hâkimlik, savcılık teminatı çiğneniyor, azlediliyor.” Azledilmenin ne olduğunu Türk Dil Kurumuna bakıp bir önce öğrenelim. Anayasa 139’uncu maddedeki teminatlar nelerdir, ne diyor: “Azlolunamaz. Anayasa’da gösteriler süreden önce emekliye ayrılamaz. Aylık ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılamaz.” Burada, hiçbir şekilde bu teminatlar ihlal edilmemektedir. Yüksek yargı mensupları, diğer mahkeme hâkim ve savcılarından ayrı bir statüye tabi değil, aynı mevzuata tabiler. Dolayısıyla, mahkeme kadıya mülk değil. Anayasa makam teminatı vermiyor, hâkimlik teminatı veriyor. Bu konuda da kanun Anayasa’ya uygundur.

Değerli arkadaşlar, şu an itibarıyla Yargıtayda derdest dosya sayısı 1 milyon 260 bin 185, Danıştayda 209.803. Bu iş yükü nedeniyle istinaf mahkemeleri kurulmuş, 20 Temmuzda yürürlüğe girecektir. Böylece Yargıtayın iş yükü yüzde 90 azalacak, Danıştayın iş yükü ise yüzde 80 azalacaktır. Şimdi diyorsunuz ki: “Sayıları niye azaltıyorsunuz?” Ya, 1 milyon 400 bin olan dosya sayısı 140 bine düşecek. Yazık değil mi 500 Yargıtay üyesi gibi seçkin hâkime dosyalar gelmeksizin biz makam verelim, orada otursunlar.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Yeni mi aklınıza geldi?

ABDÜLHAMİT GÜL (Devamla) – Bunlar israftır ve bu anlamda usul ekonomisi bakımından da bu konudaki düzenleme yerinde bir düzenlemedir. Ben teknik kısımları da hemen hızlıca geçiyorum.

Değerli arkadaşlar, bu zorunlu düzenlemeye rağmen muhalefetten kimler karşı çıkıyor? HDP karşı çıkıyor, CHP karşı çıkıyor, paralel yapı karşı çıkıyor. Hadi paralel yapıyı anladık ama bu anlamda Anayasa’ya uygun bir düzenlemenin, yasamanın kendi iradesine uygun bir düzenlemenin yapılmasına paralel yapıyla birlikte diğer partilerin de kol kola destek vermemesi de gerçekten üzücüdür, siyaset adına çok üzücüdür.

Değerli arkadaşlar, tabii hâkim ilkesine ilişkin terör suçlarıyla ilgili o ilin, suçun işlendiği yerdeki ilin savcılığınca soruşturma yürütülmesine yönelik eleştiriler var. Kolluk kuvvetlerinin il merkezinde ve adalet mensuplarının il merkezinde daha tecrübeli olması ve nakillerle ilgili güvenli bir yargılamanın yapılması nedeniyle il merkezlerine alınmıştır, bu da Anayasa’ya uygundur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün müzakere ettiğimiz tasarı AK PARTİ’nin ileri demokrasi hedefi doğrultusunda 2002’den bu yana gerçekleştirdiği reformların bir devamıdır. Bu tasarıyla demokrasi güçlenecek, siyaset alanı genişleyecek, vatandaşımızın hızlı, etkin, çabuk adalete erişimi sağlanmış olacaktır. Şimdi, CHP’li arkadaşlar “İktidar yargı erkini kendi eline geçiriyor.” diyor. Ben onlara Sayın Baykal’ın da Kabinede beraber çalıştığı Mehmet Moğultay’ın tarihe geçen bir açıklamasını söylemek, hatırlatmak istiyorum. Ne diyor Mehmet Moğultay, CHP’li Bakan? “Sayın Seyfi Oktay döneminde 2 bin hâkim alındı, benim dönemimde de bin hâkim alındı.” Moğultay diyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – “Hâkim” demiyor.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Dinle, dinle.

ABDÜLHAMİT GÜL (Devamla) – “Bu örgüte kadro vermeyecekler de kime verecekler, MHP’ye mi verecekler?” diyor, Erkan Bey? “MHP’ye mi verecekler?” diyor. “Olur mu öyle şey?” diyor, devam diyor, kendisi söylüyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – “Hâkim.” demiyor.

ABDÜLHAMİT GÜL (Devamla) – Ben söylemiyorum, lütfen saygılı olun, arkadaşınızı dinleyin, CHP’li Bakan söylüyor.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bugün savcılar sürüyorsunuz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Siz de paralele veriyorsunuz, paralele.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – “Yapılacak en akıllı hareket kendi devriiktidarında örgütleneceksin, kadrolaşacaksın.” diyor. Kim diyor bunu? CHP’li Adalet Bakanı diyor.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Nerede yazıyor, nerede?

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) - Yani bunu söylüyor.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Yalanladı o, yalanladı.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) - Kadrolaşma diyorsanız, kendi iktidarınız, kendi yandaşınız, kendi yargınız diyorsanız dönüp aynaya bakacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Yakışıyor mu sana tezip edilen yazıyı burada okumak? Yalanlandı.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu reformların gerçek anlamda sağlanabilmesi için yeni sivil bir anayasaya ihtiyaç vardır. Yargı bağımsızlığını, kuvvetler ayrılığını sağlayan ve kuvvet denge sistemini sağlayan başkanlık sistemini hükümet sistemi olarak benimseyen sivil bir anayasayı yapmak boynumuzun borcudur.

Bu çağrıyla beraber yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gül.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ağır oldu be Başkanım, çok ağır oldu CHP’ye.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – AKP sözcüsü konuşmasında...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Baykal’ın cevabı yok mu? Sayın Baykal’ın cevabı yok mu bunlara?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri lütfen, Sayın Gök’e söz verdim.

LEVENT GÖK (Ankara) – AKP sözcüsü Cumhuriyet Halk Partisinin 2007 seçimlerinde tokat yediği, paralel yapıyla beraber olduğu ve celladına aşık olduğu gibi söylemlerde bulunmuştur.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gök, iki dakika süre veriyorum sataşmadan dolayı.

Lütfen yeni sataşmaya meydan vermeyelim.

Buyurun.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

14.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül’ün 400 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önemli bir kanun görüşüyoruz. Elbette burada söylenilen her sözün anlamı var, herkesin bir siyasal geçmişi var, herkesin bir siyasal birikimi var, herkesin siyasal geçmişi geçmişinin ve geleceğinin de aynasıdır. O bakımdan, az önce burada konuşan hatibin daha önce HAS PARTİ Ankara İl Başkanlığı görevinde bulunduğunu...

SALİH CORA (Trabzon) – Olabilir.

LEVENT GÖK (Devamla) - HAS PARTİ Genel Başkanı Numan Kurtulmuş'un zaman içinde AKP'yle ilgili olarak "Harun olmaya geldiler, Karun olarak çıktılar." sözünü hatırlatıyorum. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Ne alakası var? Hiçbir alakası yok. Konuşacak bir şey bulamadın.

LEVENT GÖK (Devamla) – Konuşmacımız Sayın Deniz Baykal burada diyor ki AKP'ye, Bakana ve iktidara: "Sakın, otoriter bir eğilim içerisine girmeyin." Az önceki AKP konuşmacısı da daha önce Numan Kurtulmuş'un yolundan gidiyordu, Numan Kurtulmuş da AKP'ye diyordu ki: "Biz AKP gibi firavun olmayacağız." (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Şahsiyetle uğraşmayalım lütfen.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Deniz Baykal kimin mağduru, onu söyle.

LEVENT GÖK (Devamla) – Ne oldu şimdi sana?

BAŞKAN – Sayın Gök, şahsiyatla uğraşmayalım.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – O zamanki yalan, şimdiki yalan.

LEVENT GÖK (Devamla) – Firavunluktan çıktın da bir anda geldin AKP sözcüsü oldun.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Sen Kurtulmuş'u bırak, Baykal kimin mağduru? Baykal kimin mağduru, Baykal?

BAŞKAN – Şahsiyatla uğraşmayalım, lütfen, sayın milletvekilleri...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Başkan, müdahale edin.

LEVENT GÖK (Devamla) - Numan Kurtulmuş Başbakana: "Birleşmiş Milletlerde '...' (x) demek marifet değildir." diyor, "Başbakanın kalbi Ali diyor, dili Muaviye diyor." Şimdi, böylesine siyasal geçmişten gelen bir kişinin söylediklerine cevap versek ne vermesek ne. (CHP sıralarından alkışlar)

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Yuh be! Siyasi dönek bunlar, dönek.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Baykal'ı kim mağdur etti? Baykal'ı siz mağdur etmediniz mi?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet Sayın Gül...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkanım, satışmadan dolayı söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun, iki dakika size de süre veriyorum. Lütfen yeni bir satışmaya meydan vermeyelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

15.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Değerli Başkanım, sayın milletvekilleri...

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani "AKP gibi Firavun olmayacağız." demişsiniz, "Karun olarak çıktılar." demişsiniz. Nasıl oldu bunlar, nasıl oldu, bunları bir anlat.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – ...Levent Bey, Sayın Grup Başkan Vekili, ben sizi güzelce dinledim ve benden de tecrübelisiniz.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Tamam, buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Şimdi, CHP sayın grup başkan vekili, benim HAS PARTİ’de il başkanlığı yaptığımı ve o dönemde Genel Başkan Sayın Kurtulmuş’un açıklamalarını söyleyerek geçmiş üzerinden bir şeyler söylüyor.

ATİLA SERTEL (İzmir) - Sen ta Moğultay’a gittin. Sen Moğultay’a niye gittin?

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Siyasette geçmiş karıştırılacaksa...

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Ya, sen karıştırdın, Moğultay’ı ben mi dedim?

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Ya, dinle, dinle.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – ...biz cemaziyelevvelinizi çok iyi biliriz, cemaziyelevvelinizi çok iyi biliriz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Baykal’ı kim mağdur etti, kim?

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Ya, sen karıştırdın geçmişi.

BAŞKAN – Lütfen sayın milletvekilleri, kürsüdeki hatibe müdahale etmeyelim.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Kaşındın, kaşıdılar.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Sadece şu kadarını söyleyeyim ki, AK PARTİ öyle büyük bir dava ki, kendisini eleştiren insanları bile bu çatı altına alabiliyor. [CHP sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar(!)]

ATİLA SERTEL (İzmir) – Tebrik ederiz(!)

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Benim AK PARTİ’ye yapmış olduğum eleştiriler o tarihte olsa bile kısa dönem, bu eleştirilerde ne kadar haksız olduğumuzu, Tayyip Erdoğan’ın ne kadar büyük bir adam, AK PARTİ’nin ne büyük bir aile olduğunu hissettim. [CHP sıralarından alkışlar(!)]

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Tayyip Erdoğan’a “Muaviye” demişsin, Tayyip Erdoğan’a hakaret etmişsin, “Muaviye” demişsin, o eleştiri mi? Biz çıkıp “Muaviye” desek ne olur?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sen çok yükselirsin, daha da yükselirsin sen.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – O yüzden buradayım, şerefle buradayım ve bu açıklamalarınızı da siyasi etiğe, ahlaka uygun bulmadığımı söylüyorum. Eğer burada bir siyasi etikten bahsedilecekse önce sayın genel başkanınıza yapılan kaset kumpaslarının hesabını sorun, arkadaşlarınıza yapılan yargı kumpaslarının hesabını sorun. (CHP sıralarından gürültüler)

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Sayın Cumhurbaşkanına hakaret etmişsiniz, Tayyip Erdoğan’a “Muaviye” demişsiniz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yolun açık olsun, yolun açık olsun.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Allah’a şükür geçmişimiz de geleceğimiz de milletin adamlarıyla beraber oldu, olacak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ya, insan utanır be!

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Demirel, buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sen daha çok yükselirsin, çok.

BAŞKAN - Bir saniye sayın milletvekilleri lütfen, Sayın Demirel’i dinliyorum.

Buyurun.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hatip bir önceki konuşmasında HDP’nin de ismini, grubumuzun da ismini, partimizin ismini anarak, paralelle kol kola olduğunuzdan kaynaklı bu yasayı kabul etmediğimize dair... Yani çok açık bir sataşma söz konusu.

BAŞKAN – Kim konuşacak?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Kerestecioğlu.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, iki dakika sataşmadan söz veriyorum. Lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

16.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ’in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül ’ün 400 sıra sayılı Kanun Tasarısı ’nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Arkadaşlar, şiddete uğrayan bir kadın bile sürekli, hayatı boyunca mağdur olamaz ama birileri var ki gerçekten hayatı boyunca mağdur ve her şeyden bir mağduriyet çıkarabiliyor. Belki farkında değilsiniz ama siz on dört yıldır iktidardasınız yani başka birileri değil iktidarda olan.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Farkındayız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Pek farkında gibi davranmıyorsunuz.

27 Mayıs’lara, 12 Eylül’lere gitmenize hiç gerek yok, 28 Şubat’lara gitmenize hiç gerek yok; bugüne baktığınızda, bakın, 93’ten beri devam eden bir dava var, yarın o davaya duruşmayı izlemeye gideceğiz biz, Sivas katliamı davası; sizin geleneğinizden gelen insanların avukatlığını yaptığı... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Siz PKK’nın avukatlığını yaparken sorun yok(!) Sen Apo’nun avukatlığını yapacaksın, sorun yok(!) En son konuşacak sizsiniz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – ...ve 33 canımızın katledildiği, katledilmeye çalışılan Aziz Nesin’in oğlu Ahmet Nesin’in bugün tutuklandığı, hapiste olduğu, aynı geleneği yaşattığınız bir dava. Gelin birlikte gidelim, izlemek ister misiniz? O yüzden bize 12 Eylül’leri, 27 Mayıs’ları, 28 Şubat’ları hiç anlatmayın. Sizler artık mağdur değilsiniz, cemaatle de sizler kol kolaydınız, bizler değildik. Sizler artık mağdur falan değilsiniz, zalimsiniz, zalimsiniz; zulmediyorsunuz; bunu bilin, bunu aklınızdan çıkarmayın.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş...

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Yasin Börü’nün cesedini gördün mü?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yasin Börü’den de başka bir isim...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hatip grubumuza açık sataşmada bulunmuştur, bize dönerek “Zalimsiniz.” demiştir. Bu açıdan...

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – “AKP zalimdir.” demedi Başkanım, niye üzerine alınıyor?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “Zalimsiniz.” diye bizim sıralarımıza dönmek suretiyle...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

İki dakika süre veriyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Beraber mi hareket ediyorsunuz? Beraber mi çalışıyorsunuz? Grubu birleştirdiniz herhâlde.

BAŞKAN – Sayın Muş, lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

17.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada, Danıştay Kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasıyla alakalı bir tasarı üzerinde müzakereler yürütüyoruz. Söz alan hatipler bizi zalimlikle suçladılar. (x)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Tıp!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bir kısmına göre, Türkiye’de yargıya öyle darbeler vurulmuş, yargıya öyle kötülükler yapılmış ki yargı dibe vurmuş. Şimdi, bu eleştirileri kabul etmiyoruz.

Bakın, nasıl bir yargı isteniyor? Sadece iki örnek vereceğim. Anayasa’nın veya İç Tüzük’ün neresinde 367 var? O dönem, Cumhuriyet Halk Partisi, Abdullah Gül’ün seçilmemesi için Parlamente’ye bile giremedi, girmeye cesaret edemedi.

Bakın, nasıl bir yargı istiyorlar: Sabih Kanadoğlu, “367” diye bir garabeti uyduruyor. Anayasa’da yok, İç Tüzük’te yok, kanunda yok, hiçbir yerde yok ve burada yapılan oylama Anayasa Mahkemesine götürülüyor. Anayasa Mahkemesi karar aşamasında, karar verecek, buradan konuşan Sayın Baykal aynen şu ifadeleri kullanıyor: “Halkımız devlet organlarıyla çatışanlara sahip çıkmaz. Bu ortamda mağduriyet yok, dayatma var. Anayasa Mahkemesi 367 kararını onaylamazsa ülke çatışmaya girer.”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Davutoğlu...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Yargıyı böyle tehdit edip, istedikleri gibi kararlar çıkınca yargı çok güzel, yargı çok iyi ama buradan ileriye gidince o eski günler artık bir daha geri gelmemek üzere tarihin karanlığına gömülünce feryat figan başlıyor.

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Rıza Sarraf nerede?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu sadece bir örnek. Daha bundan çok var.

Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.19

(x) Bu ifadeye ilişkin açıklama bu birleşim Tutanağı’nın 291’inci sayfasındadır.

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 23.34

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 107’nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 400) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Şimdi, tasarının tümü üzerine şahıslar adına ilk söz, Adıyaman Milletvekili Adnan Boynukara’ya aittir.

Buyurun Sayın Boynukara. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yargı sistemine ilişkin önemli bir değişim ve dönüşüm tasarısını görüşüyoruz. Bunu ucuz polemik ve şişirilmiş korkular üzerinden değil, birkaç gün içinde faaliyete geçecek olan istinaf mahkemeleri üzerinden değerlendirmekte yarar var.

Esasen istinaf yargısı sistemimizin yabancıları değil. Tanzimat Dönemi modernleşmesiyle sistemimiz içinde yerini alan istinaf, cumhuriyetin kurulmasından bir süre sonra beklenen faydayı sağlayamadığı ve işleri uzattığı gerekçesiyle 1924 yılında kaldırılmıştır. Beklenen faydayı verememe gerekçesi, yetmiş ve yeterli sayıda hukukçunun bulunmamasıyla ilgilidir. Buna rağmen ilk derece ve temyiz yargılamaları arasında ara kademe oluşturulması fikri gündemdeki yerini hep korumuştur. Adli yargı açılış töreninde yapılan konuşmalar, bilimsel makaleler ve geçmişte hazırlanan ancak yasalaşma şansı bulamayan tasarılar bu tartışmaların izlerini günümüze taşıyan belgelerdir.

Değerli milletvekilleri, çift dereceli yargılama sistemimizin neden olduğu aşırı merkezileşmeyle ortaya çıkan ve çözülmeyen sorunları üç başlıkta toplamak mümkün:

Birincisi, çift dereceli sistemin yüksek mahkemeleri hukuki denetim yanında vaka denetimine sevk ederek asli görevlerinden yani hukukun gelişimine önayak olacak içtihat mahkemesi olma hedefinden uzaklaştırmış olmasıdır. Üstelik ilk derece mahkemelerinin topladıkları deliller üzerinden sınırlı bir denetim maddi gerçeğin araştırılıp bulunmasında hiçbir zaman tatmin edici sonuçlar üretmemiştir.

İkinci olarak aşırı merkezileşme yüksek mahkemeler bakımından ağır bir iş yükü sorununu beraberinde getirmiş ve vatandaşın adalete erişimini olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuz etkileri hafifletmek amacıyla geçmiş dönemlerde zorunlu olarak kapasite artırıcı önlemlere başvurulmuş ve bunlar iş yükü baskısının hafifletilmesinde olumlu tesirler göstermiştir. İstinaf yargısının adalete erişimin güçlendirilmesi ve iş yükünün dengeli biçimde yönetimi bakımından en akılcı çare olduğu açıktır.

Aşırı merkezileşmenin üçüncü ve belki de en önemli sonucu hâkimlik teminatı konusudur. Anayasa'nın koruduğu ve güvenceye bağladığı şey, unvan veya üyelik statüsü değil, temelde hâkimlik teminatıdır. Yüksek mahkeme başkanları, başkan vekilleri, başsavcılar, başsavcı vekilleri ve daire başkanları dışında üyelerin görev sürelerine dair anayasal normda bir teminat bulunmamaktadır. Temel olan, hâkimlik teminatı korunduğu sürece Anayasa'nın doğrudan düzenlemediği ve kanun koyucunun takdirine bıraktığı konularda yasal düzenleme yapmanın önünde hiçbir engel yoktur. Aslında Anayasa hâkimlik teminatını korumakta ve mahkemeyi kadiya mülk saymamaktadır. Anayasal normların doğrudan bir koruma bahşetmediği yargısal unvan ve makamları kazanılmış hak kabul edecek olursak, bırakın yüksek mahkemeleri ilk derece mahkemeler düzeyinde bile başsavcı, komisyon başkanları, mahkeme başkanı ve üyeler hakkında HSYK'nın takdir ve tasarrufla bulunması mümkün olmaz. Bu hiyerarşik ilişki biçiminde anlaşılması gereken alt, üst ayrımı ilk derece mahkemelerin kendi aralarında da bulunmaktadır. Bu derecelendirme içinde daha kıdemsiz ancak üst dereceli mahkemede görevli hâkim daha kıdemli ancak alt dereceli mahkemede görevli hâkimin kararlarını denetleyebilmekte ve hâkimlerin farklı derece mahkemelerde görevlendirilmeleri asla bir alt, üstlük sınırlaması anlamına gelmemektedir. Anayasa'nın ilgili maddeleri yüksek mahkeme üyelerinin seçiminde asgari bir ölçü getirmiş olmakla birlikte, üyelerin nitelikleri ile seçim usullerinin kanunlarla düzenlenmesini öngörmüş ve görev süresi yönünde sınırlayıcı bir hüküm koymamıştır.

Tasariya ilişkin itirazların başında, geçmiş dönem düzenlemelerine atıfla yöneltilen “Madem istinafları başlatacaktınız, yüksek mahkemelerde daire ve üye sayısını daha önce neden artırdınız?” sorusudur. Bunu biriken iş yükünün içinden çıkılmaz hâle gelmesi için alınan tedbirler bağlamında değerlendirmekte fayda var. Geriye doğru yapılacak bir değerlendirme aslında bu kararların doğru olduğunu da ortaya koyacaktır. İstinafların faaliyete geçirilmesinin günümüze dek ertelenmesi nasıl pratik ve zorunlu nedenlere bağlı olarak gündeme gelmişse bugün eleştirilen kapasite artırıcı önlemler de aynı şekilde pratik ve zorunlu ihtiyaçlardan kaynaklanmıştır.

Bir diğer itiraz, tasarının yasalastıktan sonra yüksek mahkeme üyesi seçilme koşulunu taşıyan birinci sınıf kürsü hâkimlerini kaynak havuzunun dışında tutacak olmasına dayanmakta ve bu durumun seçilme yeterliliğine ilişkin Anayasa hükmüne aykırı olduğu iddia edilmektedir. Anayasa'nın ilgili maddesi, Yargıtay üyelerinin birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hâkim ve cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasında seçilebileceğini öngörmüştür. Ancak, aynı maddenin son fıkrası üyelerin niteliklerini ve seçilme usulünün belirlenmesini kanunlara bırakmıştır. Anayasal nitelikleri belirleme konusunda kanun koyucuya verdiği yetki nedeniyle Anayasa'ya aykırılık iddiasının geçerliliği söz konusu olmaz.

Değerli milletvekilleri, tüm bunlar bir kenara, yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Anayasa ve kanunlara uymak ve uygulamak hem yasamanın hem yürütmenin hem de yargının temel görevidir. Yasama organı, dünyada yaşanan gelişmeleri de dikkate alarak toplumun talep ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yeni kanunlar yapabileceği gibi, mevcut kanunlarda değişikliğe de gidebilir. Dolayısıyla, kanun yapma ya da kanunlarda değişiklik yapma yürütmeye veya yargıya müdahale değildir. Hiç kimse kuvvetler ayrılığı ilkesini erklerin görevlerini yapmasını engelleyecek şekilde yorumlayamaz. Bu, demokratik hukuk devleti anlayışıyla çelişir.

Değerli milletvekilleri, tasariya karşı çıkışın temel gerekçeleri olarak öne sürülen yargı bağımsızlığına ilişkin ise hukukun üstünlüğü hukuk sisteminin, hukukçunun dahi keyfiliğinden uzak bir biçimde kendi nesnel kuralları çerçevesinde çalışabilmesinin imkânıdır. Bu sebeple, hukukun üstünlüğünden hâkimlerin üstünlüğü anlamı çıkarılmamalıdır. Yargının bağımsızlığı yargı mensubunun sadece ama sadece hukuka bağlılığıyla anlaşılmalıdır. Anayasa'nın 138'inci maddesi bu konudaki

çerçeveyi net bir biçimde açıklamıştır: “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar. Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.” Bunun dışındaki her türlü bağılıktan arınmış olmak şarttır. Kişisel mecrası içinde henüz bu reddiye yapılamamış, Anayasa 138’de açıklanan çerçeveye başka etki kaynaklarını ortak etmiş olanları, yargı içinde karargâh kurmuş paralel çetenin varlığını, yaptıklarını ve yapmaya teşebbüs ettiklerini hepimiz biliyoruz. Yargının bağımsızlığı adına bundan daha büyük ve daha vahim bir tehlike düşünülemez. Bunlar pirincin içine gizlenmiş beyaz taşlardır. Pirincin içine gizlenmiş beyaz taşları ayıklamak, suç işlemiş olanları yargının karşısına çıkarmak ise HSYK’nın ve yargının iyidir. Hiçbir demokratik sistem adalet dağıtmakla görevli yargı mensuplarının siyasi, ideolojik ve zümrevi bir yapının ilkelerine dayanarak keyfî muamelede bulunmasına, yetki ve görevlerini suistimal ederek vatandaşların yargı eliyle mağdur edilmesine ve bu haksızlığın yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı adı altında yasama ve yürütmeye fatura edilmesine müsaade etmez kim olursa olsun.

Sayın milletvekilleri, son günlerde devleti temsil eden Cumhurbaşkanımız ile yüksek yargı başkanlarının katıldığı bir sosyal etkinlik üzerinden “Yargı siyasallaştı. Yandaş yargı oluşturuluyor. Yargı bitti.” türü propagandalar yapılmaktadır. Evet, bir şeyler değişti ve bitti. Neler mi bitti? Devletin hiyerarşik yapısı dışındaki ilişkilerden emir, talimat alan anlayış bitti. Darbeleri devrim olarak sunan yargıçların tahakkümü bitti. “Farklı bir karar vererseniz kaos çıkar.” ifadeleriyle yargıya aba altından sopa göstererek tehdit etmek isteyen siyaset tarzı tükendi. “Meclis çatısı altında siz istediğiniz kanunu çıkarın, yasama metninin ağırlığı yüzde 5, Yargıtayın ağırlığı yüzde 95.” diyerek yasamayı tehdit eden yargıç anlayışı bitti. Kısacası, yargı üzerinden Türkiye’yi esir almak isteyen anlayışlar bitti ve çöpe atıldı. Bu, dönüşü olmayan bir yoldur.

Bu düşüncelerle tasarının hayırlı olmasını diliyor, teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tasarı üzerine Hükûmet adına...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kerestecioğlu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sadece yerimden, tutanaklara geçmesi için bir söz talebim var 60’a göre çünkü daha önceki tutanakları gördüm. Siz özellikle belki ara verdiniz, hani, satışmadan dolayı söz alamayacağım ama en azından sadece...

BAŞKAN – Söyleyin, tutanaklara geçsin o şekilde.

Söyleyin, geçiyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sadece şunu ifade etmek istiyorum: Az önce söz alan grup başkan vekili “söz alan tipler” sözünü kullandı. Yani, bir grup başkan vekilinin ya da bir milletvekilinin buradaki milletvekillerine “tipler” sözünü kullanarak konuşmasını kınadığımı ifade etmek istiyorum ve gerçekten, bunu saygısızca bir ifade olarak bulduğumu da belirtmek isterim.

BAŞKAN – Tutanaklara geçmiştir.

Şimdi, Hükûmet adına Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ’da söz hakkı.

Buyurun Sayın Bozdağ. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sözlerimin başında hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada Türk yargısında son derece önemli yapısal değişimleri içeren bir kanun tasarısını birlikte müzakere ediyoruz. Şu ana kadar yapılan değerlendirmeler ve eleştiriler dolayısıyla değerlendirmede bulunan, eleştiri yapan herkese teşekkür ediyorum. Zira, biliyorum ki her konuşan daha iyisi olsun, daha güzeli olsun diye konuştu; bu iyi niyet nedeniyle de hepsine teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

Bu yapısal dönüşüm ve değişim tasarısı neden huzurlarımıza geldi diye baktığımızda birkaç hususun altını çizmekte fayda mülâhaza ediyorum. Birinci olarak: Türkiye’de yargı alanında cumhuriyet tarihinde, belki cumhuriyetin başında Atatürk’ün liderliğinde yapılan büyük reformlar, değişimlerden sonra en önemli değişimi Türkiye 20 Temmuz 2016 tarihinde yaşamaya başlayacaktır. O da istinafin bilfiil faaliyete geçmesidir. İstinafin faaliyete geçmesiyle birlikte büyük bir değişimi, dönüşümü Türkiye yaşayacak, bunun faydalarını görecektir. Zira, istinaf, ilk derece mahkemelerinin verdiği kararları bütün yönleriyle inceleyecek, eksik gördüğünde eksikleri tamamlayacak, yanlış gördüğünde yanlışları düzeltecek, kararı sanki ilk derece mahkemesiymiş gibi sil baştan kendisi verip ihdas edebilecektir. Bu son derece önemlidir. Kararların isabeti bakımından da, adaletin zamanında tecellisi bakımından da önemli bir değişim ve dönüşümdür. Zira, Yargıtay ve Danıştay önüne gelen dosyalarda bozma veya onama kararı vermekte, zarureten vaka incelemesi yapsa bile bu çok sınırlı kalabilmektedir. Dosyalar geldiği gibi mahal mahkemelere gidiyor, yargılamalar uzuyor, geciken adalet vatandaşımızı canından bezdiriyordu. Şimdi bu uygulamanın yürürlüğe girmesinden itibaren gelecek davalardan ceza yargılamasıyla ilgili olanların yüzde 91’i, hukuk yargılamasıyla ilgili olanların yüzde 89’u, idari yargılamayla ilgili olanların da yüzde 80’i istinafta kesinleşecektir. Bu son derece önemli ve büyük bir değişimdir. Yargıtayın da, Danıştayın da iş yükü istinafta kesinleşecek dosyalara göre büyük bir azalmaya gidecektir. Bu neyi getirecek? Bu, yüksek mahkemelerimizin bugüne kadar hepimizin arzu ettiği içtihat mahkemesine dönüşmesine büyük katkı sağlayacaktır. Zira, bu kadar iş yükü altında, dosya yığını altında yüksek mahkemeler dosyalara hem yeteri kadar zaman ayıramamakta hem de yeteri kadar incelemeyi detaylı bir şekilde yapamamakta. Bundan sonra hem daha çok zaman ayıracak hem daha detaylı inceleme yapacak ve gerçek anlamda yüksek mahkemelerin içtihat mahkemesine dönüşmesi sağlanmış olacaktır.

İşte, istinaf yoluyla gerçekleştirilen yargıdaki bu büyük yapısal değişimin, dönüşümün doğal bir sonucu olarak Yargıtay ve Danıştayda da yapısal bir değişime, dönüşüme gitme zarureti hasıl olmuştur. Bu tasarıyla Yargıtaydaki daire sayısı 46’dan 24’e, Danıştaydaki daire sayısı 17’den 10’a; Yargıtaydaki üye sayısı 516’dan 200’e, Danıştaydaki üye sayısı 195’ten 90’a indirilmekte; Yargıtay ve Danıştay üyelerine belirli bir süreyle göreve gelmeleri ve sürenin sonunda görevden ayrılmaları getirilmekte yani üyelik süreyle sınırlandırılmakta; bir kişinin bir defa üye seçilmesi, ikinci defa seçilememesi kuralı getirilmekte; on iki yılı dolduran üyenin HSYK tarafından istinaf veya ilk derece mahkemelerine atama yapılması imkânı getirilmekte ve bugün Danıştayda, Yargıtayda heyet hâlinde, bir daire iki ayrı heyet hâlinde çalışabilmekte. Bu düzenlemeden sonra fiilen heyet hâlinde çalışma da sona ermektedir. Bütün bunların tamamı Yargıtay ve Danıştayda büyük bir yapısal değişimin, dönüşümün gerçekleştirilmesinin doğal bir sonucudur. Böylesi bir değişim, dönüşüm yaparken elbette bununla ilgili birtakım tedbirleri de yasanın kendiliğinden ortaya koyması lazım, geçiş hükümlerinin olması lazım. Bu dönüşümün doğal bir sonucu olarak geçiş hükümleri konulmuş. Mevcut Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile seçilmiş görevlerde bulunanların bu geçiş döneminde hangi kurallara tabi olacakları da ilgili geçici maddelerde tanzim edilmiştir. Bu, yasanın zorunlu ve doğal bir sonucudur.

Yasada getirdiğimiz değişikliklerin Anayasa’mızla uyumu konusuna gelince, bu yapısal dönüşüme -çok net bir şekilde ifade etmekte fayda görüyorum- herkes kendince değerlendirme yapabilir ama Anayasa’nın hiçbir hükmüne doğrudan bir aykırılığı yoktur. Değerlendirmeyle şöyle olur, böyle olur...

Yorumlu aykırılıkları birileri tespit edebilir ama doğrudan doğruya, direkt bir aykırılık değerlendirmesi yapmanın imkânı gerçekten yoktur. Yorumlu değerlendirmeler yapılır. Ne söylendi? Denildi ki: “Burada bu düzenlemeyle beraber bir defa Meclisin on iki yıl yapma gibi bir yetkisi yoktur.” Komisyon da konuşuldu. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama yetkisi asli görevidir. Eğer Anayasa’da bu yasama yetkisini sınırlayan, daha doğrusu yasama yasağı getiren bir düzenleme yoksa Türkiye Büyük Millet Meclisi o alanı dilediği gibi tanzim etme hakkına sahiptir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hiç de öyle değil, hiç de öyle değil.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Anayasa’da hiçbir hüküm yoksa onu da düzenleme hakkına sahiptir. Bakın, Anayasa’mızın “Kişi hürriyeti ve güvenliği” başlıklı 19’uncu maddesinin beşinci fıkrasında deniyor ki: “Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli olan süre hariç en geç kırksekiz saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır.” Şimdi, yasama Meclisi Anayasa’daki bu kurallara rağmen bir düzenleme yapabilir mi? Yapamaz çünkü sınır koymuş. Siz yaptığınızda bu sınırı aşmış olursunuz, çiğnemiş olursunuz. Kırk dokuz saat yapamazsınız veya toplu suçlarda bunu dört gün değil de yedi güne çıkaramazsınız.

Yine, suç ve cezalara ilişkin esaslar, madde 38, Anayasa’mızın “Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.” diyor. Negatif bir yasama yasağı var burada ve deniyor ki: “Veremezsiniz.” Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, buna rağmen kalkıp Anayasa’da bu maddeyi değiştirmeden ölüm cezasını yasa yoluyla veya genel müsadere cezasını yasayla koyamaz çünkü burada yasama yasağı var. Hâlbuki Yargıtay ve Danıştay üyelerinin görev süresine dair Anayasa’da herhangi bir düzenleme yoktur. Bunun Türkçesi şudur: Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konuyu dilediği gibi tanzim edebilir. Üyelerin seçilme usulleri ve seçilecek üyelerin nitelikleri diğer hususların düzenlenmesini de çok açık bir şekilde kanuna bırakmıştır. Bu kanun, bu düzenlemeler, bu Anayasa kurallarına uygun bir biçimde hazırlanmış ve huzurunuzu getirilmiştir.

Peki, yargı bağımsızlığı bakımından bu düzenlemenin sıkıntısı var mı? O zaman nereye bakacağız? Anayasa’ya bakacağız. Anayasa’nın 138’inci maddesi neyi düzenliyor? Mahkemelerin bağımsızlığını düzenliyor. Ne anlıyor mahkemelerin bağımsızlığından baktığımızda? “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.” Son derece önemli. Hâkimlerin Anayasa’ya, yasaya ve kanuna bağlı bir vicdanla karar vermeleri lazım. Anayasa, yasa ve hukuk dışında başka bir yere bağlı olan vicdanın bağımsız olma imkânı yoktur. Eğer bir vicdan Anayasa, kanun ve hukuka bağlı değilse veya hukuka bağlı değilse o zaman öfkesine, nefretine, sevgisine, saygısına, siyasetine, ideolojisine, dinine, konjonktüre, esen rüzgâra bağlı olabilir. Bundan da adalet beklenmez. Anayasa’mızın bu hükmü, esasında yargı görevi yapanların vazifesini milletin Anayasa’da ortaya koyduğu iradeye uygun yerine getirmesi bakımından son derece büyük bir teminattır.

Bugün Türk yargısının içerisinde Anayasa ve yasalara sadakat dışında başka yerlerle irtibatlı, bağlı olduklarına dair yaygın kanaatler, iddialar yok mu? Var. Peki, bütün bunlar karşısında demokratik bir hukuk devleti seyirci kalabilir mi? Bana ne diyebilir mi? Eğer biz yargı bağımsızlığına, tarafsızlığına tam inanıyorsak böylesi bir durum karşısında Anayasa’nın 138’inci maddesinin gereğini yapmak bu Parlamentonun da, bütün siyaset kurumunun da vazifesidir. O yüzden bu düzenlemenin bu yönüyle de mahkemelerin, hâkimlerin bağımsızlığını, tarafsızlığını tahkim eden bir boyutu vardır.

Öte yandan, hiçbir organ, makam, merci, hâkimlere, yargı yetkisinin kullanılması konusunda mahkemelere emir ve talimat veremez. Burada bir emir var mı, bir talimat var mı? Yok. Genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Can Dündar davasında gördük.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Burada biz kimseye bir tavsiyede bulunuyor muyuz? Yargı yetkisini şöyle kullan, böyle kullan diye emir veriliyor mu yasama tarafından? Herhangi bir emir, tavsiye verilmiyor, yapılmıyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Bakan, İzmir Cumhuriyet Savcısına talimat verdiniz mi, vermediniz mi 17-25 Aralıkla ilgili?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Öte yandan, yine, bakın, “Görülmekte olan bir dava hakkında yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz, herhangi bir beyanda bulunulamaz.” Peki, bu düzenlemenin içerisinde böyle bir durum söz konusu mu? Değil. Ancak yargıda olan bir konuyla ilgili Mecliste yasama çalışması yapılamaz mı? Yapılır. Zira Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan yasal düzenlemelerin hemen hemen tamamının yargıda ya bir karşılığı vardır ya da karşılığı olması muhtemel konulardır. Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Hukuk Muhakemesi Kanunu ve diğer kanunları düzenlediğimizde bunlarla ilgili binlerce, yüz binlerce davanın veya soruşturmanın olduğunu biliyoruz. Bu, yasamanın yargıya müdahalesi değildir, yasamanın asli görevidir. Eğer aksini düşünürsek o zaman yasama Meclisinin faaliyetini sürdürebilme imkânı yoktur. Meclisin çalışmasını imkânsız kılacak bir düzenleme kabul edilemez. Anayasa’nın herhangi bir hükmünün Meclisin çalışmasını imkânsız kılacak bir şekilde değerlendirilmesi de, yorumlanması da kabul edilemez.

Bu açıdan, bu düzenlemeler mahkemelerin bağımsızlığı ilkesine kesinlikle aykırı düzenlemeler değildir. Bizim Anayasa’mızda “Yargıtay üyeliği” veya “Danıştay üyeliği teminatı” diye bir teminat var mı? Yok. “Var.” diyen varsa o zaman Anayasa’da Yargıtay üyeliği teminatını, Danıştay üyeliği teminatını alıp bana göstermesi lazım. Bak, burada yazıyor: “Yargıtay üyeliği teminatı şudur, Danıştay üyeliği teminatı şudur.” diye. Anayasa’mızda böyle bir durum yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anayasa 154’ü oku.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Ama Anayasa’mızda yargıyla ilgili genel hükümleri düzenleyen 139’uncu maddenin başlığı “Hâkimlik ve savcılık teminatı”dır. Hem Yargıtay üyeleri hem Danıştay üyeleri hem de ilk derece mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcılarla ilgili Anayasa’mızın öngördüğü teminat hâkimlik, savcılık teminatıdır.

Dolayısıyla, bu düzenleme hâkimlik ve savcılık teminatına ilişkin Anayasa’mızın 139’uncu maddesine sadakat içinde hazırlanmış bir düzenlemedir. Ne diyor 139’uncu madde? “Hâkimler ve savcılar azlolunamaz.”

Bir: Azil var mı? Yok. Yargıtay üyeliği sona eriyor ama hâkimlik ve savcılık görevi devam ediyor ve o vazifeyi sürdürecekler.

İki: Kendileri istemedikçe Anayasa’da öngörülen yaştan önce emekliye sevk edilemezler. Emekliye sevk edilme durumu var mı burada? Yok öyle bir şey.

Üç: Özlük haklarından herhangi bir şekilde yoksun bırakılamaz. Kimse özlük haklarından yoksun bırakılıyor mu? O da yok. Özlük hakları korunarak, kimseyi emekliliğe sevk etmeyen, hâkimlik ve savcılık mesleğiyle ilgili bağıını koruyan bu teminata sadakatle hazırlanmış olan bir düzenlemedir. O açıdan da bu, Anayasa’mızın 139’uncu maddesine aykırı bir düzenleme olarak değerlendirilemez; Anayasa’mızın 139’uncu maddesine sadakatle ve uyumla hazırlanmış bir maddedir, bir tasarıdır, bir düzenlemedir.

Peki, on iki yılla sınırlandırıldığı zaman neler olacak? Burada neyi hedefliyoruz? On iki yılla sınırlandırmak, yargımıza çok şey kazandıracaktır. Ne kazandıracak? Bir defa, görev süresi on iki yılla sınırlı olan hâkimler, Yargıtay veya Danıştay üyesi olduğu zaman, görev süresi bittiğinde ilk derece mahkemesine veya istinafa dönme imkânları olduğunu, zorunlu olduğunu bilecekler; o zaman işlerini yaparken daha titiz, daha dikkatli davranacaklar. Şu anda dosya okumaları, genelde tetkik hâkimleri tarafından yapılıyor ama bu düzenlemeden sonra istinafin da devreye girmesiyle dosya okuma imkânları, oranları daha da artacaktır. Kürsüye dönme ihtimalinin bulunması, kendilerini geliştirme, yenileme konusunda hâkim ve savcılarımıza nasıl bir fırsat sunuyorsa, Yargıtay ve Danıştay üyeleri de -ne yapacak- kendilerini yenileme ve geliştirme konusunda daha gayretli olacaktır. Yargıtay ve Danıştayda elde ettikleri bilgi birikimi ve tecrübelerini istinafa, ilk derece mahkemelerine aktarma imkânı olacaktır. Ayrıca, Yargıtay ve Danıştay ile ilgili diğer mahkemeler arasında bir hiyerarşi yoktur, böyle bir hiyerarşik yapı varmış gibi değerlendirmek de yargı bakımından fevkalade yanlış bir durumdur. Bunu da özellikle ifade etmek istiyorum.

Tabii, başka değerlendirmeler de yapıldı, Komisyonda “Yargıtay ve Danıştay üyeliği, bir kariyer meslektir.” denildi. Arkadaşlar, Yargıtay ve Danıştay üyeliği, kariyer bir meslek değildir. Kariyer meslek, hâkimlik ve savcılıktır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yargıtay Başkanıyla çelişiyorsunuz Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – “Kariyer meslek nedir?” diye baktığımızda...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çay toplarken başka söylüyor. Çay topluyor ya(!)

LEVENT GÖK (Ankara) – Yargıtay Başkanı çay toplarken başka söylüyor, sonra başka söylüyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Ben özellikle çalıştırdım arkadaşları “Kariyer meslek nedir? Şunu bir güzelce inceleyin, bir bakın.” dediğimizde... Kariyer meslek, hâkimlik ve savcılıktır. Bizim hukuk sistemimiz içerisinde yarışma sınavıyla girilen, daha sonra adaylık sürecinde yeterlik aranan, gene sınava tabi olan ve sınavla geline yerler kariyer meslek olarak tanımlanıyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yargıtay Başkanını ne yapacaksınız şimdi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çay toplarken öyle demiyordu.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Bizim sistemimizin içerisinde Yargıtay üyeliği, sınavla geline bir yer değil...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Seçimle geliyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – ...ağır ceza mahkemesi başkanlığı, sınavla geline bir yer değil; başsavcılık, sınavla geline bir yer değil ve birtakım ölçümlmeler sonucunda geline bir yer değil; Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kendi belirlendiği kıstaslar çerçevesinde yaptığı değerlendirmeyle geliniyor. O yüzden kariyer meslek olan şey, hâkimlik ve savcılıktır. Yoksa, üyeliğe “kariyer meslek” demek, fevkalade yanlış bir değerlendirmedir, bunu da buradan özellikle ifade etmekte fayda görüyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Statüdür Sayın Bakan, statü.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani Yargıtay Başkanı bilmiyor bu işi.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Bizim hâkimler ve savcılarımız arasında herhangi bir hiyerarşi yoktur. Bizim yasamızda üçüncü sınıf, ikinci sınıf, birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıf hâkim ve savcılar var. Bunların arasında kıdem olabilir, tecrübe farkı olabilir ama bizim

anladığımız anlamda bir hiyerarşik yapılanma yoktur. Bir günlük hâkimle yirmi yıllık hâkimin bilgi, birikim, tecrübe açısından farklılığı olabilir ama bir hiyerarşik altlık-üstlük ilişkisi yoktur. Böyle bir şey doğru da görülmez; hem Anayasa'nın ruhuna da aykırı böyle bir hiyerarşi hem de bizim mevzuatımızda böyle bir hiyerarşinin olmadığını ifade etmek isterim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hiyerarşi değil o, bilgi var, birikim var, tecrübe var; konu o. Sayın Bakan, siz daha o konuyu anlamamışsınız.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Bu yasa, sonuç itibarıyla Anayasa'mızın lafzına ve ruhuna uygun bir düzenlemedir ve yargının bağımsızlığını, hâkimlik ve savcılık teminatını koruyan esaslara sadakatle düzenlenmiştir.

Ülkemiz için, yargımız için, hepimiz için hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bozdağ.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Muş...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yanlış bir anlaşılardan dolayı bir düzeltmede bulunmak istiyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tutanağa yanlış geçmiş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Evet.

Sanırım birilerini kırdım, bunu düzeltmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, hayırdır?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “Hatip” yerine “bir tip” diye geçmiş herhâlde ama benim orada “hatip” ifade ettiğim...

BAŞKAN – Tamam, yerinizden, o şekilde şey yapalım. Sataşma diye bir şey yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, ara verdikten sonra söz vermeyin. Konuşamaz, öyle bir usul yok, İç Tüzük açık.

BAŞKAN – Ona ben karar veririm Sayın Tanal, siz oradan müdahale etmeyin lütfen.

Buyurun Sayın Muş.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Beşinci Oturumda sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi, ben kürsüden indikten sonra bir iki arkadaşım bana “‘Ya tip’ diye bir ifade kullandın.” dedi, “Hayır, orada ‘hatipler’ diye ben ifade ettim.” dedim. Fakat hem salonda anlaşılması ve tutanaklara geçmesi itibarıyla öyle yanlış bir ifade var. Benim kesinlikle öyle bir maksadım, amacım yok. Orada “hatip” kelimesini kullandım ama ya orada benim sesim çıkarken yanlış çıktı ve tutanaklara böyle geçmiş olabilir. Bu konuda eğer birilerini kırdıysam özür dilerim, maksadım “hatip”tir, “tip” (x) diye bir ifade değil.

BAŞKAN – Tamam, tutanaklara geçmiştir.

Teşekkür ediyorum.

(x) Bu açıklamaya ilişkin ifade bu birleşim Tutanağı'nın 283'üncü sayfasındadır.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 400) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci ve son konuşmacı, Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan.

Buyurun Sayın Aldan, süreniz on dakika. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün görsel basında, bu tasarıyla ilgili, düzenlemeyle ilgili haber şu şekilde verildi: “Danıştayın ve Yargıtayın, hatta Yüksek Seçim Kurulunun yapısında köklü değişiklikler içeren yasa tasarısının görüşmeleri pazartesi günü başlayacak.” Gerçekten köklü değişiklikler içeriyor bu düzenleme. Öncelikle, Yargıtay, Danıştay ve dolayısıyla da Yüksek Seçim Kurulunun, bir anlamda, üyelerini, başkan dışında üyelerini sıfırlıyor.

Bu tasarıda, Yüksek Seçim Kuruluyla ilgili herhangi bir ibare olmadığı görülebilir. Alt koşul yani Yargıtay ve Danıştay üyeliği koşulu ortadan kalktığı zaman, otomatik olarak Yüksek Seçim Kurulu üyeliği de düşer. Bu anlamda, Yüksek Seçim Kurulu üyeliği düşüyor. Adalet Akademisinde, Rekabet Kurulundaki yüksek yargıdan seçilen kişilerin üyelikleri de düşürülüyor. Öte yandan, özel yetkili mahkemeler yeniden getiriliyor. Bir süre önce “Aman, özel yetkili mahkemelerden bir an önce kurtulalım.” denmişken; bugün, özel yetkili mahkemeler, özel yetkili savcılar, tekrar görev başına getiriliyor.

Bir önemli konu, hâkim adaylığı için -hani olur ya araya bir kaçak girmesin diye- önce bir yazılı sınav yapılacak, sonra sözlü sınav; Adalet Akademisine intikal edilecek bir adayın, Adalet Akademisinde yazılı sınavdan sonra mevcut düzenlemeye göre doğrudan ataması yapılırken, bugün tekrar ona bir sözlü aşaması daha getiriliyor ve o sözlü, tamamıyla neredeyse, Adalet Bakanlığı görevlilerince yapılacak bir sözlü imtihan.

Son olarak kayyum. Evet, ben bu kayyum meselesine hakikaten hayret ediyorum. Yani böyle bir iş talebi mi var milletvekilliğinden sonra? 100 bin lira maaş alıyorsunuz, atandığınız kurumu batırıyorsunuz. Yani böyle bir işin dünyada eşi benzeri yok. Ne kadar güzel bir şey, hem 100 bin lira maaş alacaksınız hem de sorumlusu olduğunuz kurumu batıracaksınız! Şimdi, bu düzenlemeyle, o batırmadan dolayı oluşacak zarar da o kişiden tahsil edilmeyecek, görevi kötüye kullanma suçunu işlemediği takdirde. Böyle bir düzenleme.

Benim burada, asıl üzerinde durmak istediğim konu şu: Sayın milletvekilleri, evet, medyanın söylediği gibi köklü bir değişiklik yapıyoruz. Yargıtay, Danıştay gibi yüz yılı aşkın 2 kurumumuzu neredeyse fiilen kapatıyoruz. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, beş gün içerisinde bu kurula yeniden üye ataması yapacak. Sadece Kurulda görev başında kalacak olanlar, başkanlar yani Yargıtay Başkanı, Danıştay Başkanı, her 2 kurumun başsavcıları ve daire başkanları.

Asıl üzerinde durmak istediğim konu, bu tasarının bize 13 Haziran günü geldiğidir. Bugün günlerden 27 Haziran. Bakın, şu Türkiye Büyük Millet Meclisine verilen değer in göstergesidir bu; bu, hepimize büyük bir saygısızlıktır. Çok önemli 2 kurum hakkında önemli bir değişiklik yapılacak ama milletvekillerine tanınan süre bu kadardır ve belki önümüzdeki üç dört gün içinde sabahlara kadar çalışıp bu düzenlemeyi çıkaracağız.

Acaba bu kurumlara hiçbir görüş soruldu mu? Ben şunu tahmin ediyorum, perde gerisinden soruldu, “Merak etmeyin, bu grubu tasfiye edeceğiz, sizi de çizmeyeceğiz.” denildi ama toplum önünde bu yasa hiçbir zaman tartışılmadı, bu tartışma detaylı bir şekilde yapılmadı. Ne Barolar Birliğinden bir şey soruldu ne ticaret odalarından bir şey soruldu. 13 Haziran günü geldi bu düzenleme. Mecburen, İç Tüzük’ün 36’ncı maddesi gereğince iki günlük -kırk sekiz saatlik- zorunlu bekleme süresi var. 16 Haziranda bu düzenleme, Komisyona getirildi ama o Komisyonda görüşülmesinden bir gece evvel ne yapıldı? Bazı aşağılıklar tarafından Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin işte birtakım örgüt üyelerini ziyaret ettikleri şeklinde bir liste düzenlendi ve Ankara’da dağıtıldı. Tabii, böyle bir haksızlığa uğrayan milletvekilleri -30-40 arkadaşımız- feveran içinde ne yaptılar? O Komisyona geldiler, tepkilerini dile getirdiler çünkü biliyorlardı ki Sayın Adalet Bakanından çıkmıştı önce bu söz, Adalet Bakanı da o Komisyonda görev alacaktı, dolayısıyla hesap sormaya girdiler. Evet, amaç, hasıl oldu aslında, bizim arkadaşlarımız büyük bir tuzağa düştü ne yazık ki. Evet, bu düzenleme, böyle bir yöntemle Meclisin de incelemesinden kaçırılmış oldu. Nasıl yansıdı kamuoyuna bu? İşte “Komisyon toplantısında Adalet ve Kalkınma Partililer ile Cumhuriyet Halk Partililer arasında gerilim yaşandı...” ve bu düzenleme güme gitti. Arkasından, karşı oy yazısı için birkaç günlük süre sonucunda on dört gün sonra 27 Haziran günü bu tasarımı görüşüyoruz.

Şimdi, aslında şuna da bir değinmekte fayda görüyorum: İlk dönemlerde, özellikle 2010’dan önceki dönemlerde -hatta 2012-2013’ü de buna dâhil edebiliriz- yasal düzenlemelerde bir keyfilik, bir acelecilik egemendi ve yasalar yapılıyordu, biz gelip burada eleştiriyorduk, altı ay sonra tekrar değiştiriliyordu ama bugün geline durum daha bir vahimdir. Bugün geline noktada belli bir grubun tasfiyesi amaçlanmaktadır. Hepimiz biliyoruz ki yargıya egemen olan bir anlayış vardır ve yargıya egemen olan bu anlayış yaratılmıştır aslında.

Bakın, sizlere 2011 yılında, tarihi tam vereyim, 10 Aralık 2011 günü yani ortada paralelin olmadığı, can ciğer kuzu sarması ortamının olduğu bir dönemde, ortak hareket edildiği bir dönemde, Ergenekon’un savcılığının üstlenildiği bir dönemde, bütçe görüşmeleri sırasında HSYK’yla ilgili yaptığım konuşmadan bir bölümü açıklıyorum: “Değerli arkadaşlarım, burada şunu söyleyeyim: Polisi rejim muhafızı gören, yargıyı toplumsal muhalefeti sindirmede bir araç gibi kullanmaya çalışan anlayışın sonu vahimdir ve dünya bunun örnekleriyle doludur. Değerli Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlarım, aslında kendi Frankenstein’inızı yarattınız bu yargıdaki kadrolaşma girişiminizle. 40 yaş düzeyinde bir gruba yargıyı teslim ettiniz, güya, yaptıklarıyla kendi iktidarınızı ayakta tutacaklardı. Ama, şunu unutmayın: Bunlar bir gün gelip sizi de dinlemeyecekler, belki tasfiyenizi de onlar yapacaklar.” Evet, 2011’de yaptığım konuşma budur. (CHP sıralarından alkışlar)

Keza, bundan birkaç ay önce, 27 Şubat 2016 günü yine bu kürsüde yaptığım konuşma: “516 ve 195 sayısını azaltmak adına birtakım projelerin hayata geçirilmekte olduğunu görüyorum veya geçirilmeye çalışılacağını duyuyorum. Öncelikle, bölge adliye mahkemelerini kurup beğenmedikleri yüksek yargı üyelerini oraya doldurma gibi bir mantık var. Bir diğer mantık, Anayasa’ya açıkça aykırı olduğu hâlde buradan bir yasa çıkarıp Anayasa Mahkemesi kararlarının geriye yürümeceğini göre göre bazı tasfiye etme girişimleri var. Bu konuda hukuk dışına çıkılmamasını özellikle rica ediyorum.” Evet, ikinci konum da bu. İşte, bu düzenleme, benim üzerinde tahmin ettiğim düzenleme ne yazık ki bugün gündeme getirilmiş bulunuyor.

Burada sorun şudur: Karşımızda devlete kafa tutan, adını ne koyarsanız koyun -paralel maralel- böyle bir yapı var, devlet içinde yığınak yapmışlar; bunların tasfiyesi lazım. Tasfiyesi için de birtakım müttefiklere ihtiyaç var. Geçmişte onlar müttefikimizdi, şimdi başkaları müttefik. Aslan sosyal demokratlar müttefik, bazı milliyetçiler müttefik, böyle bir müttefik anlayışıyla bir yola çıkılmış, bunları temizleyelim mantığıyla.

Bu, şöyle bir tehlikeyi beraberinde getirir: Evet, ortada bir sorun var. “Bu sorunun çözümü doğal yollardan olmaz.” dersanız, “Ha, biz bunları halledelim, ondan sonra demokrasiyi getiririz.” dersanız bu, çok büyük bir yanlışlı olur. Otoriter davranış, otoriteyi de beraberinde getirir. Bunun sonu açmazdır, bunun sonu demokrasiden, hukuk devleti ilkesinden giderek uzaklaşmaktır.

Son olarak -zamanım yetmedi, daha devam ederiz- şöyle bir şey var; Sayın Gül’ün bir konusuna açıklık getirmek isterim, keşke bir Komisyon üyesi burada görev yapsaydı, konuşsaydı: Yargıtaydaki dosyalar iade edilmeyecektir. 1 milyon 360 bin dosya Yargıtayda 24 tane daireye sıkıştırılmış olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER SÜHA ALDAN (Devamla) – Emin olun şuna, bir yıl içinde Yargıtaya yeniden üye seçeceğiz, bunu unutmayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yine haklı çıkmayasın.

ÖMER SÜHA ALDAN (Devamla) – Bir, bu daire sayısını artıracacağız, Yargıtaya yeniden üye seçeceğiz. Şu andan itibaren, Yargıtayda bir dosyanın sonuçlanması, bu saatten sonra en az altı yılı bulacaktır. Evet, bu iş uğruna pek çok insanın hakkı ne yazık ki zayi olacaktır diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, 400 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın tümü üzerindeki görüşmelerin devamı hususunda İç Tüzük’ün 72’nci maddesine göre verilmiş bir önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İçtüzük’ün 72’nci maddesi uyarınca, görüşülmekte olan Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın tümü üzerindeki görüşmelerinin devam ettirilmesini arz ve talep ederiz.

Ahmet Akın

Akın Üstündağ

Atila Sertel

Balıkesir

Muğla

İzmir

Türabi Kayan

Kazım Arslan

Musa Çam

Kırklareli

Denizli

İzmir

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

LEVENT GÖK (Ankara) – Önce bir gerekçemizi okumanız gerekiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçe okunmuyor efendim bunda.

LEVENT GÖK (Ankara) – Gerekçemiz okunuyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, hayır. Önerge var, önergeyi direkt Genel Kurulun oylamasına sunuyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Peki.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

LEVENT GÖK (Ankara) - Biz yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Tamam, yoklama talebinizi alıyorum oylamadan önce.

Sayın Gök, Sayın Özel, Sayın Aldan, Sayın Üstündağ, Sayın Gürer, Sayın Adıgüzel, Sayın Sertel, Sayın Karadeniz, Sayın Tüm, Sayın Altay, Sayın Yüksel, Sayın Arslan, Sayın Kaya, Sayın Yıldız, Sayın Uslupehlivan, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Şeker, Sayın Özdemir, Sayın Pekşen, Sayın Havutça.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 400) (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşmelere devam önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye... Bir açıklama yapayım Sayın Gök.

Şimdi, yoklama moduna geçtiği için sistem, az önce sisteme soru sormak için giren sayın milletvekillerinin kaydı da silinmiş oluyor. Biz listeyi yapmıştık daha önce, size de dağıtıldı herhâlde. Buna göre, sayın milletvekillerinin tekrar sisteme girmelerini istirham ediyorum, soru soracak sayın milletvekillerinin.

Sayın Tanal, Sayın Erkek, Sayın Arık, Sayın Ahrazoğlu, Sayın Erdoğan, Sayın Emir, Sayın Havutça, Sayın Arslan, Sayın Pekşen, Sayın Atıcı, Sayın Üstündağ, Sayın Gürer, Sayın Aldan, Sayın Kayan, Sayın Demir, Sayın Sertel, Sayın Çam, Sayın Aydın, Sayın Yıldız, Sayın Öz.

Buyurun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, az önce vermiş olduğumuz, İç Tüzük’ün 72’nci maddesine dayanarak görüşülmesini talep ettiğimiz kanunun tümü üzerindeki görüşmelerle ilgili kapsamlı bir gerekçemiz önergemizin ekinde takdim edilmişti. Bildiğiniz gibi, Meclis çalışmalarında verilen her önerge üzerinde görüşme yapmak mümkündür ya da gerekçesinin okunması mümkündür. Ben ısrarla gerekçemizin okunmasını talep ettiğim hâlde bu gerekçemizi okumayarak vermiş olduğumuz dilekçeyi oya sunmak suretiyle bir İç Tüzük ihlalinde bulundunuz. Dolayısıyla, sakat bir işlem tesis edilmiştir. Bu işlemin düzeltilmesi, tekrarlanması... Eğer farklı bir görüşteyseniz usul tartışması açıyoruz efendim. Geçmişte yapılan bütün örneklerde gerekçeler okutulmuştur Sayın Başkan. Ayrıca, bizim verdiğimiz, dilekçe değildir, önergedir. Yani, şu anda hatalı bir işlem tesis ettiniz.

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Buyurun efendim.

BAŞKAN – Bugüne kadarki uygulamaların hangisinde gerekçe okutuldu, hangisinde, bana bir örnek gösterebilir misiniz? Bir.

İkincisi: 72'nci madde çok açık yazıyor, orada gerekçeden de bahsetmiyor. “Görüşmelerin devam etmesine dair önerge verilmiş ve bu önerge de Genel Kurulun işaret oyuyla kabul edilmiş ise...” diyor. Yani, şey değil: “O zaman görüşmelerin devam kararı...”

LEVENT GÖK (Ankara) – Siz “önerge”den ne anlıyorsunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Dilekçe değil o; verdiğimiz bir önerge.

BAŞKAN – Hayır, bu, zorlama bir şey. Tamamen teamüle, İç Tüzük’e uygun olarak verdiğimiz bir karar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Kesinlikle yanlışır efendim, tamamen bir İç Tüzük ihlali bulunuyorsunuz.

BAŞKAN – İç Tüzük ihlali değil Sayın Başkan.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben usul tartışması açıyorum efendim bu konuda.

BAŞKAN – Efendim, usul tartışmasını her istediğiniz zaman açamazsınız, usul tartışmasının da yöntemi bellidir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, usul tartışmalarında...

BAŞKAN – Kaldı ki, tamamen benim tutumum, İç Tüzük’ün açık hükmünün ve Meclis teamüllerinin bir gereğidir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Neresine uygun efendim, neresine uygun Sayın Başkan?

BAŞKAN – Dolayısıyla, sizin şu anda usul tartışması açma talep etme hakkınız tamamen hakkın kötüye kullanımındır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bir İç Tüzük ihlali bulundunuz.

BAŞKAN – İç Tüzük ihlali bulunmadım Sayın Başkan.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir ara verin lütfen. Eğer tutumunuz doğruysa ben ikna olayım; eğer benim tutumum doğruysa siz ikna olun. Bir ara verin, tartışalım konuyu.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, bana buna ilişkin bir İç Tüzük hükmü ya da bir teamül getirebilir misiniz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, tabii.

LEVENT GÖK (Ankara) – Tabii, bir ara verirsiniz getireceğiz efendim.

BAŞKAN – Hayır, bana bir önerge getirin bunun okunduğuna dair.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, siz bir ara verin, konuşalım diyoruz bu konuyu.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Siz şu anda...

BAŞKAN – Şimdi, soru-cevap işlemine geçiyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, mümkün değil bu, ben usul tartışması açıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gök, bakın, ben İç Tüzük’ü biliyorum, hem İç Tüzük hükümlerini hem teamülleri uyguluyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bugüne kadar uygulanan aksi bir örnek bulduğunuz zaman getirirsiniz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, ben usul tartışması açıyorum. Siz kararı...

BAŞKAN – Usul tartışmasını belli şartlar dâhilinde açabilirsiniz. (CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet, tam da bu durumda.

BAŞKAN – Her zaman, her istediğiniz vakit “Usul tartışmasını açıyorum.” diyemezsiniz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, yaptığınız, çok açık bir İç Tüzük ihlalidir.

BAŞKAN – Kesinlikle değil.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben size dilekçe vermedim, önerge verdim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Gereksiz önerge olmaz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bakın önerge diyoruz biz burada, önerge.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Önerge, gerekçeyle bütündür Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Başkanım...

LEVENT GÖK (Ankara) – Önergelerimiz, gerekçeyle bir bütündür, arkasına bir sayfa gerekçe yazmışız.

BAŞKAN – Şimdi, diğer önergelere bakın “Değişiklik önergelerinde eğer konuşma olmazsa gerekçe okutulur.” diyor. Başka türlü önergelerde farklı ama bu 72’ye göre gerekçeden de, konuşmadan da bahsetmiyor, direkt önerge Genel Kurulun oyuna sunuluyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ama bilmediğimiz bir şey.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, ben, bakın...

BAŞKAN – Buna ilişkin hem İç Tüzük hükmü çok açık hem de Meclis teamülleri bu yönde Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, burada...

BAŞKAN – Lütfen, istirham ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Meclis çalışmalarını aksatan bir işlemde bulunuyorsunuz. Ben, son derece haklı bir talep...

BAŞKAN – Siz Meclis çalışmalarını aksatmaya çalışıyorsunuz Sayın Gök. Ben İç Tüzük’ü uyguluyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, o nasıl şey öyle?

BAŞKAN - Ben İç Tüzük’ü uyguluyorum. Böyle bir şey var mı? (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Olur mu öyle şey?

BAŞKAN – Bakın, ben size söylüyorum.

Lütfen sayın milletvekilleri...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, ara verin, ben size anlatacağım onu.

BAŞKAN – Bir saniye... O, benim takdirimde, ara verip vermemek. Bir saniye...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Burada, muhalefet partileri, İç Tüzük 72'ye göre devam önergesi verebilir. Bu, onların en doğal hakkıdır. Burada, daha önceki birleşimlerde de, farklı dönemdeki çalışmalarda da muhalefet bu İç Tüzük'ten kaynaklanan hakkını kullanmıştır. O dönemlerde kullanıldığı zaman bu zamandan farklı bir uygulama olmamıştır. Örneği varsa, Sayın Gök, buyurun ortaya koyun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Var efendim, var.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Varsa buyurun ortaya koyun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir ara verin, göstereceğiz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - İç Tüzük 72 diyor ki...

LEVENT GÖK (Ankara) – Önergeden bahsediyoruz Sayın Grup Başkan Vekili. Önergeler nasıl işleme alınır? Bir anlatın da öğrenelim hemen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, İç Tüzük 72 çok açık. Görüşmeler bittikten sonra bir önerge verilirse Başkan görüşmelerin bittiğini ifade eder, bu, Genel Kurulun oyuna sunulur ve bu noktada çıkan neticeye göre çalışmalara devam edilir. Burada verilen önergeyi Genel Kurul reddetmiştir.

Lütfen soru-cevaba geçelim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök, bakın, lütfen birbirimizi zorlamayalım. Varsa açarım, ben bundan da geri kalmam, bugüne kadarki uygulamamı da biliyorsunuz. Yani söz hakkı noktasında da yerinizden yine söz veririm ben size, sataşmalarda ve usul tartışmasında da mümkün mertebe sizlerin taleplerinizi karşılamaya çalışıyorum ama bunu yaparken de bana “İç Tüzük’ü ihlal ediyorsunuz.” diyorsunuz ama sizin talebiniz asıl, İç Tüzük ihlaline dönük bir talep olmasın. Ben, onu istirham ediyorum, birlikte bu İç Tüzük’ü uygulayacağız. Yoksa, gerekçeyi okutmak ya da okutmamak, çok ekstra bir şey değil ki, okutabiliriz de, problem değil.

LEVENT GÖK (Ankara) - Sayın Başkan, bakın...

BAŞKAN - Ama ben, bunu uygulamaya çalışıyorum. Buradaki arkadaşlarla da istişare ediyorum, yasamadaki arkadaşlarla da.

LEVENT GÖK (Ankara) – Beraber yapalım istişareyi.

BAŞKAN - Bugüne kadarki teamüllerle de gereği neyse onu yapmaya çalışıyorum.

Lütfen...

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir bakalım teamüllere. Lütfen, bir ara verin.

BAŞKAN – Daha sonra bir çay içtiğimizde oturur konuşunuz Sayın Başkan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, telafi edemeyiz efendim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, telafi edilemez bu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 2015, İç Güvenlik Yasası Oktay Vural ve arkadaşları.

LEVENT GÖK (Ankara) - Bakın, örnekleri de var.

BAŞKAN – Nerede? Nerede örnekleriniz var, Özgür Bey mi yazdı, verdi şimdi örneği? Sayın Özel...

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır, hayır; ben tarihini aldırırım sadece, o kadar. Orada Kanunlardaki arkadaşlarımız da görünce hatırlayacak.

BAŞKAN – Dur, dur; bir dakika, örneği alabilir miyim? Lütfen örneği alabilir miyim Sayın Gök?

LEVENT GÖK (Ankara) – Vereceğiz tarihi.

BAŞKAN – Ben örneği alayım, tamam.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, söyleyeceğim.

BAŞKAN – Tamam, söyleyin, verin.

LEVENT GÖK (Ankara) – Söyleyeceğim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani önümde, niçin söylemeyeyim?

Şimdi, bakın, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ama o örneği alacağım ben sizden Sayın Gök, ona göre...

LEVENT GÖK (Ankara) – Elbette vereceğim Sayın Başkan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tarih yazıyor, oturum yazıyor örnekte de.

BAŞKAN – Tamam, alacağım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Tarih ve oturum yazan örneği vereceğim sizlere.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şubat 2015, Oktay Vural ve arkadaşları.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, aslında siz çok basit bir meseleyi büyütüyorsunuz.

BAŞKAN – Basit bir mesele ama siz büyütüyorsunuz, ben büyütüyorum ki; mesele hakikaten basit yani burada...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama bakın, dinlemiyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen, bir dahaki sefere veririm ben size, ayrı bir şey; başka türlü söz vereyim ama bakın, bunu oyladık, geçti.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır efendim.

BAŞKAN - Bunu oyladık, geçtik; bundan sonra yapılacak usul tartışmasının dahi bir faydası yok.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bakın, bu, yanlış bir iş, oldu mu, düzeltilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) - Sayın Başkanım, düzeltilmesi gerekiyor. Ara verin lütfen, yanlış yapıyorsunuz, ara verin. Bakın, bir hukukumuz da var sizinle, siz ara verin, bunu kanıtlayalım sizlere.

BAŞKAN – Sayın Gök, ben İç Tüzük’ü uyguluyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben getirdim buraya tarihi, getirdim tarihi.

BAŞKAN – Bakabilir miyim ben ona, alabilir miyim?

LEVENT GÖK (Ankara) - Ara verin.

BAŞKAN – Tamam verin, ara vereyim; verirsiniz...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayısız örnek var, sayısız.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bakın, ısrarla tutanaklara geçiriyorum.

BAŞKAN – Tamam, siz onu bana verin, ben ara vereceğim, söz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Meclis Başkan Vekili olarak hata...

BAŞKAN – Söz, ara vereceğim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır, ben size içeride söyleyeceğim onu. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Yok, bana verin, ben ara vereceğim, Sayın Gök.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir usul yok.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Sayın Gök; lütfen.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, lütfen bu söylediklerimi değerlendirin ve ara verin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

LEVENT GÖK (Ankara) - Sayın Başkan, aynı örneği bilen sanırım Erkan Bey de söz aldı bu durumda. Örnek var, yanlış yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Tamam, alayım o örneği, arkadaşlarla çıkartayım, ara vereyim. Örneği alayım sizden.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, böyle bir usul yok. Burada bir önerge işleme konulmak istenmiştir, Genel Kurul kararını vermiştir. Bunun üzerinden “Ara verin.”, “Arkada görüşelim, konuşalım.” gibi işi uzatmaya çalışmak, Genel Kurulu bununla meşgul etmek doğru değildir, buna kimsenin hakkı yoktur. Lütfen soru-cevap kısmına doğru devam edin, soru-cevapta kaldık.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bakın şimdi...

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Akçay’ı da dinleyelim.

Sayın Gök, tamam.

LEVENT GÖK (Ankara) – Beni doğrulayacak ve mahcup olacaksınız. Ben, mahcup olmamanız için çalışıyorum ama mahcup olacaksınız.

Buyurun.

BAŞKAN – Estağfurullah, estağfurullah. Mahcup olmam, hayır; varsa bir şey düzeltiriz ama zorlama şeylerle de olmaz Sayın Gök, kusura bakmayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Burada maksadımız, görüşmelerin devam etmesi, herhâlde iktidar grubu da, Cumhuriyet Halk Partisi de bu konuda iradesini de beyan ettiğine göre maksadın hasıl olması için ya bu konuda, bir ara verip konuyu aramızda değerlendirelim veya usul tartışması talebini karşılayın.

İç güvenlik paketi görüşmeleri sırasında -şimdi yanımda değil ama bunun örneğini de alırsız- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına örneği de var, onu bir tezekkür edebiliriz. Aksi takdirde, aslında bu iş, daha da uzatmaya gidecek Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yani şimdi...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, hukukta istisnai maddeler dar yorumlanır. Bu, istisnai bir maddedir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bunun örneği uygulandı.

BAŞKAN – Bir saniye... Bir saniye...

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir ara verin efendim, ne olacak yani, beş dakika.

BAŞKAN – Tamam, beş dakika ara veririm, problem değil, problem değil, beş dakika oturur çay içeriz, sohbet ederiz ama...

LEVENT GÖK (Ankara) – Bize de bir itibar edin Sayın Başkan.

BAŞKAN – ...İç Tüzük’ü de zorlama yöntemle Başkanlık Divanını lütfen baskı altına almaya çalışmayın.

Ben birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.31

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.53

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 107’nci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

İç Tüzük’ün 72’nci maddesine göre verilen görüşmelere devam edilmesine dair önerge reddedilmişti.

400 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon ve Hükûmet burada.

Buyurun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) - Sayın Başkan, az önce arz ettiğim husus konusunda, vermiş olduğumuz önergenin gerekçesini okumamak suretiyle yapmış olduğunuz İç Tüzük ihlali konusunda bir usul tartışması açmak istiyorum. Buradaki amacımız bu Parlamentonun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin hata yapmadan çalışmasını sağlamaktır. Olabilir, fazla örneği olmayan konularda zaman zaman çeşitli talepler gelir ama burada vereceğimiz kararlarda bundan sonraki nesillere de uygulamada bir kararlılık sağlaması açısından bu usul tartışmasının yararlı olduğunu düşünüyorum ve az önce size ifade ettiğim örnekleri de o açtığım usul tartışmasında hem Meclisimize hem de sizlere takdim etmek istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun, iki dakika veriyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Usul tartışmasında iki dakika olmaz Başkan.

BAŞKAN - Levent Bey iki dakika istemişti.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Lehte...

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Aleyhte...

BAŞKAN - Lehte Sayın Mehmet Muş.

LEVENT GÖK (Ankara) - Aleyhte bizimki.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) - Aleyhte...

BAŞKAN - Aleyhte Sayın Levent Gök.

Sayın Erkan Akçay aleyhte.

2’nci lehte Sayın Çağlar Demirel.

Buyurun Sayın Muş.

İki dakika süre veriyorum.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- İç Tüzük’ün 72’nci maddesi uyarınca, görüşülmekte olan Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın tümü üzerindeki görüşmelerinin devam ettirilmesi amacıyla verilen önergenin gerekçesinin okunmamasının İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün önemli bir yasa tasarısını görüşüyoruz. Tabii ki muhalefet İç Tüzük’ten kaynaklanan haklarını kullanacaktır. Parlamento İç Tüzük’e göre yönetilir; Başkan da bizler de bu Parlamento hukukuna göre hareket ederiz.

Burada 72'nci madde istisnai bir maddedir. Hukukta istisnai maddeler dar yorumlanır, geniş yoruma tabi tutulmaz. Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu, tümü üzerindeki görüşmelerin devamı noktasındaki önergesi İç Tüzük 72'ye dayanıyor ve burada bu önerge okunmuştur. Daha sonra, Başkan bunu Genel Kurulun takdirine sunmuştur ve Genel Kurulun kararı, görüşmelerin sonlandırılması noktasındadır. İtiraz şudur: Önergenin gerekçesi neden okunmadı? Daha önceki uygulamalarda gerekçesi okunanlar da var, okunmayanlar da var. Burada, Başkan gerekçeyi okutabilir de okutmayabilir de yani bu, usul tartışması açmayı gerektirecek veya Sayın Meclis Başkan Vekilimizin uygulamasının yanlış olduğuna delalet edecek bir durum değildir. Bu açıdan, biz, Başkanın tutumunun lehinde olduğumuzu bu noktada ifade ediyoruz, Başkanın tutumunun doğru olduğunu düşünüyoruz çünkü geçmişte de bu tip önergelerin gerekçelerinin okunmadan direkt Genel Kurulun oylamasına sunulduğunu biliyoruz, Meclisin kayıtlarında bunlar vardır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 2 örnek buldular; 100 örnek bulduk, 100. Sizininki eser miktarda, istisna.

MEHMET MUŞ (Devamlı) – Dedğim gibi, bu, Meclisi yöneten başkan vekilinin tutumuyla ilgili bir şeydir.

Meclis Başkan Vekilimizin tavrının lehinde olduğumuzu tekrar ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aleyhte ilk söz, Sayın Levent Gök'e aittir.

Buyurun Sayın Gök. (CHP sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vermiş olduğumuz önergeyle tümü üzerindeki görüşmelerin devam etmesinin teminini sağlamaya dönük uzunca da bir gerekçe sunmuştuk.

Şimdi, Sayın Başkan, dilekçe ile önerge arasında doğaldır ki bir fark var. Önergeler gerekçeli olur ve bu gerekçeler okunacaktır ki Meclisteki milletvekilleri de bu önergenin niçin verildiği konusunda bilgi sahibi olacaklardır. Sadece o önergenin verilmesi, gerekçenin okunmaması o önergeyi eksik bırakır, sakatlar. Ya burada konuşulacaktır ya gerekçe okutulacaktır. Ben ısrarla “Gerekçe okunsun.” dedim. Bakın, bir sayfalık gerekçemiz var. Belki bu gerekçemiz okunsa sizler de bu önergeye iştirak edeceksiniz. Önergemizin gerekçesi okunmadan bir oylama yapılıyor. Bu zaten önergenin mantığına aykırı değerli arkadaşlarım. Bir kere çok basit bir hukuk mantığıyla olaya baktığımız zaman, her önergenin dayandığı bir dayanak vardır, bir hukuki dayanağı vardır, biz bunu anlatmaya çalıştık. Ondan sonra süregelen tartışmalarda Sayın Başkan gerekçemizi okumadan oylamayı yaptırdı, biz de doğal olarak buna itiraz ettik çünkü ben -o anda aklımda değildi ama- geçmişteki örneklerinden çoğunu bildiğim örnekleri burada huzuruza çıkartarak sizlerle yüzleşmek adına bir ara vermesini talep ettim. Hem Sayın Meclis Başkan Vekilinin de hukukunu korumak hem Meclisin de hukukunu korumak bizim görevimiz.

Bakın, değerli arkadaşlarım, 16 Haziran 2016 tarihli 103'üncü Birleşimde, 9 Mart 2015 tarihli 72'nci Birleşimde -bunlar Meclis tutanakları- 11 Şubat 2015 tarihli 54'üncü Birleşimde... Daha bir tanesi geçen hafta yapılmış, Maarif Kanunu'nda 72'nci maddeye dayalı önerge verilmiş ve Başkan da -ki kendi Başkanınız- AKP Grubu Başkan Vekili Sayın Ayşe Nur Bahçekapılı önergeyi okutmuş. Şimdi, bu örnekleri ben sizlere sunuyorum. Bunlar birer emsal olacaktır. Bundan sonraki Meclisin işleyişine de, hepimize rehber olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEVENT GÖK (Devamla) - Bu açıdan bunları sizlere takdim etmenin mutluluğuyla, huzuruyla, görevi yapmış olmanın rahatlığıyla bunları sizlere izah ediyorum; takdir Sayın Başkanındır.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Lehte Sayın Çağlar Demirel, buyurun.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Her ne kadar lehte söylense de aleyhte konuşacağım.

Başkanın yapmış olduğu tutum ve yaklaşıma ilişkin; değişiklik önergesinin verileceğini İç Tüzük 87’nci madde çok açık bir şekilde ifade ediyor. Bir değişiklik önergesi vermişseniz bunun gerekçesini okutmak zorundasınız. Ya gerekçesini okutacaksınız ya da o konuya ilişkin, önergeye ilişkin konuşma yapacaksınız. Bu, çok açık bir şekilde İç Tüzük’te yerini koruyor. Ama nedense, Sayın Başkan, bu süreci çok hızlı bir şekilde geçirmek için ve -zaman açısından da- aslında tartışmalara çok fazla açık olmamaktan kaynaklı olarak ne yazık ki ikinci seferdir yine usul tartışmasıyla karşı karşıya kaldık. Oysaki zaman verilse ve herkes burada düşüncelerini ifade etse, herkes bu konuda tartışsa bu süreç daha iyi işleyecektir. Bir müzakere süreciyle bu sürecin örtüşmesi gerekirken ne yazık ki muhalefetin sesi kısılmaya çalışılıyor ve bu geçirtilmeye çalışılıyor.

Yine, İç Tüzük 72’de de görüşmelerin tamamlanması konusunda çok açık ve net olarak ifadeler veriliyor. Evet, bazı dönemlerde belki gerekçeler okutulmamıştır ama sonuç olarak hem İç Tüzük’e ilişkin olarak hem de genel usullere yönelik olarak baktığımızda İç Tüzük’ü uygulamak zorundayız ve Başkanın bir önergeye karşılık gerekçesini okutarak, gerekçede ne yazdığını bilmeden bir şeyin onaylanmasının da mümkün olmadığını görerek ona göre bir usulün uygulanması gerekiyor. Sayın Başkanın bu usule uygun hareket etmediğinden kaynaklı usul tartışmasından dolayı ben de bu konuda düşüncelerimizi ifade ettiğimizi söylemek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aleyhte Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay. (MHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, iktidar grubu bu tasarının bir an evvel çıkmasını arzu ediyor, görünürde bu, biz de öyle görmek istiyoruz ama tam aksi netice alıyor yanlış tutumu nedeniyle. Oysa İç Tüzük’e göre hareket edilse inanır... Tam arzu ettiğinin aksi bir netice çıkıyor. Saatlere bakarsak bu kadar boş bir inada ve itiraza girmenin hiçbir anlamı yok.

Önergeler gerekçeyle anlam bulur, kanun tasarıları da yine aynı şekilde. Ve Cumhuriyet Halk Partisinin sayın grup başkan vekili gerekçenin okunmasını talep ediyor; nihayetinde birkaç cümle. Şimdi, çok örnekleri de var. Bendeki örnek 9 Mart 2015 tarihli 72’nci Birleşim tutanağı. Milliyetçi Hareket Partisinin, bölüm üzerine İç Tüzük’ün 72’nci maddesine göre verilmiş bir önerge var. Başkan da diyor ki: “Önergeyi okutuyorum.”

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bölüm görüşmelerinin İç Tüzük 72’ye göre devam etmesini arz ederim.

Oktay Vural

MHP Grup Başkan Vekili”

“Gerekçe...” diyor Oktay Vural, gerekçenin okutulmasını istiyor, Levent Bey’in talep ettiği gibi. Başkan da “Gerekçeyi okutuyorum: “ diyor. Gerekçe de “Daha ayrıntılı bilgi edinmek için.” Oylanıyor, reddediliyor.

Şimdi, yarım saatlik bir zaman geçti. Kimin lehine, kimin... Kim istedi bunu? Oysa muhalefet İç Tüzük'ten kaynaklanan hakkını kullanacak ve bu hakka saygı duysanız, inanın, zaman çok daha az işleyecek.

Bu düşüncelerle tutumunuzun aleyhinde olduğumu belirtiyorum Sayın Başkan, gerekçenin de mutlaka okunması gerekir. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, tutanaklara geçmesi açısından bir açıklama yapmama izin verir misiniz.

BAŞKAN – Sisteme girin.

Buyurun

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, İç Tüzük'ün 72'nci maddesiyle ilgili önerenin okunup okunmamasının Genel Kurulun takdirine sunulması gerektiğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, arkadaşlar bugüne kadarki değişik uygulamaların yapıldığıyla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi tutanaklarından bu konudaki görüşleri ifade ettiler. Fakat İç Tüzük'ün 72'nci maddesi farklı bir şekilde düzenlenmiş. İç Tüzük'ümüzü incelediğimiz takdirde önergeyle ilgili “önerge” kelimesinin geçtiği değişik şeyler var, belki 5 veya 6 maddede geçiyor önergeyle ilgili kısım. Biri 70'inci maddede geçiyor, 70'inci maddede “Kapalı oturum istemi olduğu takdirde bu önerge kapalı oturuma geçildikten sonra önerge sahibi tarafından dinlenir.” deniyor. 72'nci maddede, kanun tasarısının veya teklifinin tümü üzerinde veya normal bölümler üzerinde görüşmeler yapıldıktan sonra kâfi derecede bilgilenme olmadığı takdirde böyle bir istem yani müzakerelerin devam etmesiyle ilgili bir önerge ortaya çıkmış olabilir. Zaten önerenin gerekçesinde bu açık ve net bir şekilde yapılmıştır. “Kanun teklifinin görüşmeleri sırasında maddelerin değiştirilmesiyle ilgili verilen önergelerde açık ve net bir şekilde önerge sahibine beş dakikayı geçmemek üzere açıklama hakkı verilebilir.” diye bir ifade kullanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın efendim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Mesela, bizim 19'uncu maddede koyduğumuz, “grup önerileri” diye söylediğimiz şey 19'uncu maddede “önerge” diye gelmez. “Bu istem, Genel Kurulda siyasi parti grupları tarafından teklif olunabilir.” şeklinde ifade edilmektedir.

Açıkçası, İç Tüzük'ün 72'nci maddesiyle ilgili uygulamalarda yapılan değişik uygulamalar çerçevesinde baktığımızda İç Tüzük'e aykırı bir hareket ortaya çıkmıştır. Bu önerenin okunmamasıyla ilgili kısım Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun takdirine bırakılan bir konudur ve bugüne kadar yapılan yanlışlar varsa onları da bugün oylamayla birlikte Genel Kurulun takdirine sunmanız gerekir. Yani, şimdi, Sayın Baykal konuşma yaptı, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu üyeleri konuşma yaptı. Diğer arkadaşlar -AK PARTİ Grubu adına da yapılan konuşmalar çerçevesinde Genel Kurul- bu müzakerelerin uygun olduğunu, muhalefet partilerinin de bu görüşmeler çerçevesinde yeterli değerlendirmede bulunduğunu ve maddeler üzerinde görüşmeler sonucunda bir noktaya varacaklarını ifade etmişlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O anlamda, İç Tüzük'te bugüne kadarki yapılan hatalı uygulamaları düzeltmek adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna eğer bir sunarsanız -uygulamanın yeknesaklığı açısından- Genel Kurulda oylama -70'inci maddeyle ilgili- sadece önerge okunur ve oylanır şeklinde yapılırsa bundan sonra da tartışmalar ortadan kalkmış olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Elitaş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel...

31.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İç Tüzük'ün 72'nci maddesiyle ilgili önerge verilmesinin bir hak olduğuna ve önergenin gerekçesiyle bütün olduğuna ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Elitaş yapmış olduğu açıklamalarla aslında ne kadar vahim bir hata yapmakta olduğumuza ve bu vahim hatayı Meclisteki müzakereleri kısıtlama konusunda iktidar iradesinin ne noktalara vardırabileceğine ilişkin çok önemli tespitlerde bulundu. Aslında bu metin kendi içinde her şeyi anlatıyor, söylediği şu: Bu konuşmalar yapıldıktan sonra görüşmelerin devam etmesine dair önerge verilmemişse... Yani, aslında İç Tüzük bu tip bir önergenin verilmesini bir hak olarak tanımlıyor ve doğal görüyor, verilmeme durumunda resen bir yetki kullanımı var.

BAŞKAN – Verilmemişse problem yok, zaten devam ediyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Önerge verilmişse önerge okunacak. Her önerge gerekçesiyle bir bütün. Şöyle de bir şey olmaz: Cumhuriyet Halk Partisi diyor ki: “Görüşmeler devam etsin.” Doğal soru: “Niye?” Demez mi adam: “Niye?” Ben anlatacağım merakımı, niye istiyorum devamını.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Kıfayetsiz kaldık.” mı demek istiyorsunuz açıklamada?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Diyecek ki örneğin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Ya, neden devam etsin gecenin bu vaktinde?” diyor. Ben gerekçemde ne için devam etmesi gerektiğini anlatacağım ve bunun sonucunda Genel Kurul bir karar verecek yoksa ben keyfî bir şekilde devamını isteyeceğim, gerekçeyi söylemeden oylama yapılacaktır; o zaman böyle bir hakka da, böyle bir hakkın kullanımına da gerek yok.

Sayın İyimaya burada, biz kendisinin eserlerinden zaman zaman yararlanıyoruz. Biz buraya gelip bir şey iddia ederken bulamayız diye düşünüyordunuz ya, bu bir çalışmanın, bir emeğin, bir alın terinin, bir merakın, bir titizliğin ürünü. O yüzden, kimse Cumhuriyet Halk Partisi Grubunu bu noktada hafife almasın ve Sayın İyimaya'nın bu konuda nasıl bir yorum getireceğini -bize şifahen ve vücut diliyle yaptığı desteğe teşekkür ediyoruz ama- bu konuda kendisinin de görüşü sorulursa en doğruyu yapma konusunda önemli bir otoriteye de başvurmuş oluruz. Bu imkân salonda mevcuten yararlanmamak da Meclise haksızlık olur efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özel.

Şimdi, sayın milletvekilleri, bir defa tutumunda İç Tüzük'e aykırılık yok.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Grubumuz adına konuşmayı yapacak...

BAŞKAN – Usul tartışması açtık, konuşmalar yapıldı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Elitaş'ın başlattığı...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben orada söz istiyorum.

BAŞKAN – Grup başkan vekillerine söz verdim efendim.

Siz az önce konuştunuz Sayın Demirel.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Başkan, ben konuşacağım.

BAŞKAN – Evet, tamam, bir dakika size de veririm.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yetki vererek konuşamıyor mu?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Demirel.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan, biz grup başkan vekilleri olarak yetki verebiliyoruz başka bir arkadaşımıza ve konuşabiliyor bu konuda. O yüzden...

BAŞKAN – Böyle bir şey yok, böyle bir şey yok, hayır.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Var Sayın Başkan, öyle bir usul de var. Onu da biliyoruz.

BAŞKAN – Mikrofonunuz açıldı, buyurun söyleyin.

32.- Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, önergelerin hepsinde gerekçelerin okutulması ve daha önceki süreçlerde gerekçe okutulmıyışsa bu yanlışlıktan geri dönülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Biz de söyleyebiliriz, fark etmiyor ama hani, grup başkan vekilinin konuşmasına istinaden biz de ona cevap vermek istiyoruz. Sonuçta, yapılan bir tartışma var, bu tartışmanın sonlanması gerekiyor tabii ki ama usule uygun sonlanması gerekiyor.

Şimdi, İç Tüzük'e uygun olarak ve genel anlamda da ifade ettiğimiz şekilde, gerekçesini okumadığımız bir konu hakkında nasıl bir değerlendirme yapacağız? O yüzden, eğer daha önceki süreçlerde gerekçe okutulmıyışsa bu yanlışlıktan geri dönülmesi ve bundan sonraki süreçte de aslında, Meclisin bu konuda daha fazla bilgilenebilmesiyle birlikte, bundan sonra verilen önergelerin hepsinde gerekçelerin okutulması gerekiyor. Yani eğer bir yanlışlık ve bir usulsüzlük varsa İç Tüzük haklarını da kullanarak bu haksız ve hukuksuz uygulamadan vazgeçilmesi ve bu sistemin bundan sonraki süreçte de devam etmesi gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demirel.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- İç Tüzük'ün 72'nci maddesi uyarınca, görüşülmekte olan Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın tümü üzerindeki görüşmelerinin devam ettirilmesi amacıyla verilen önergenin gerekçesinin okunmamasının İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, az önce, gerekçenin okutulmasına dair örnekler verildi. Doğrudur, geçmişte gerekçenin okutulduğuna dair örnekler de yaşanmış. Ama ağırlıklı olarak, 59'uncu Birleşim, 11 Şubat 2014, Sayın Oktay Vural'ın 72'ye göre önergesi; 26 Mart 2015 Perşembe, 84'üncü Birleşim, Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi'nin 72'ye göre önergesi; 24'üncü Dönem 81'inci Birleşim, 23 Mart 2015, yine Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi'nin 72'ye göre önergesi ve devamında da gerekçeler okutulmadan bu oylamalar yapılmış. Şimdi, 87'nci maddeyi açın, bakın...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama o...

BAŞKAN – Siz konuştunuz, ben de konuşayım lütfen.

87’nci madde ve diğer maddelerde, önerge geçen maddelerde gerekçe okutulması noktasında açık düzenleme var, ya önerge sahibi önerge üzerinde söz alacak ya da gerekçesi okutulacak. Şimdi, bir defa, burası, bu 72’nci madde özel ve istisnai bir madde. Bu bir değişiklik önergesi olarak algılanamaz ve böyle bir anlam da atfedilemez buna. Dolayısıyla, bu maddeye ilişkin olarak asıl tartışma, bu maddenin gerekçesinin yazılıp yazılmayacağı yolunda yani gerekçesinin yazılıp yazılmayacağı noktasında tartışma olan bir maddede gerekçesinin okutulmasının zorunlu olarak koşulması doğru bir şey değildir. Böyle bir tartışma olurken de kalkıp bunu ısrarla, İç Tüzük ihlali olarak göstermek de doğru değil ve gördüğüm bu teamüller üzerine farklı uygulamaları da dikkate alarak ben İç Tüzük 72’ye göre verilen önergenin gerekçesinin okutulmaması yönündeki tutumumu Genel Kurulun oyuna sunacağım ve bu konuda bir teamül oluşturacağız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Tutumumu kabul edenler...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir dakika... Böyle bir şey yapamazsınız.

BAŞKAN - Yaparım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yaparsınız da...

BAŞKAN - Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, Sayın Başkan...

BAŞKAN - Dolayısıyla, tutumumda bir değişiklik yoktur.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, çok özür dilerim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Oylamaya sunun.” diyen siz değil misiniz?

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Sunuldu, bitti, işlem bitti ya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama, şöyle bir şey yapamazsınız...

BAŞKAN – Niye yapamam?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakın, biz sizin sözüne güvenen, adaletine teslim olmuş kişileriz burada. Dediniz ki: “Bir tane örnek bulursanız o gerekçeyi okuturum, bir tane örnek.”

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, hayır, “bakacağım” dedi. Olur mu öyle şey?

BAŞKAN – Hayır, öyle demedim, getirin bakalım, olabilir dedim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz hazırladık.

BAŞKAN - Hatta arayı o yüzden verdim gene yoksa ara da vermeyip devam edecektim, olabilir dedim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 63’ün sonunu oku.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Genel Kurulun görüşünü alma aşamasında şu var, şöyle söylüyorsunuz Genel Kurula: “Öyle de örnekler var ama daha çok bu yönde.” Bakın, biz örnekleri saydık, şu ana kadar 17 tane gerekçe okutulan, 4 tane gerekçe okutulmayan örnek var. Siz, Genel Kurula “Çoğunlukla gerekçe okutulmamış.” diye bilgi... Doğru değil.

BAŞKAN – Sayın Özel, İç Tüzük de bu noktada...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, oylamayı yaptınız, 63’ün son fıkrasına göre oylamayı yaptınız.

BAŞKAN - Bakın, 72'nci maddeye baktığınızda, asla ne önerge üzerinde konuşma ne de gerekçesinin okutulmasıyla ilgili en ufak bir şey yok yani İç Tüzük açık bu noktada.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Başkanım, işlem bitti.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, 63'ün son fıkrasına göre oylama yaptınız, Genel Kurulun oyuna sundunuz, Genel Kurul da oyunu verdi, bitti iş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, 17'ye 4... Bakın, Genel Kurula “Bu yöndeki örnekler daha çok.” demek yoluyla Genel Kurulun iradesini yönlendiriyorsunuz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ne alakası var ya! Olur mu öyle şey?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bunu yaptığınız doğru değil. Bu bilgiyi paylaşmamıza izin vermeden, söz talep ettiğim hâlde, ayağa kalktığım hâlde “Hadi bakalım, yapalım, geçelim.” Böyle bir şey yok. 17 tane bizim dediğimiz gibi örnek var, 4 tane sizin dediğiniz gibi. Bunu söylemeden, bunun dışında doğru olmayan bir ifadeyi doğruymuş gibi söyleyip oya başvurursanız Genel Kurulu yanlış yönlendirmiş olursunuz.

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen... Bu konu kapanmıştır efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, yaptığınız iş doğru değil, eylemli bir İç Tüzük ihlalindesiniz, tutanaklara geçiriyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özel.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 400) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, soru-cevap işlemini yapacağız.

Sisteme giren sayın milletvekillerine on dakika süreyle soru sormak için süre vereceğim, yine on dakikayı da Hükûmete cevaplandırmak üzere süre vereceğim.

Daha önceden, dediğim gibi, elimdeki liste sırasına göre ben onu okuyacağım, bu size dağıtılmıştı.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Türkiye’de ilk derece mahkemelerinde görev yapan kaç hâkim ve savcı bulunmaktadır?

Soru 2) Türkiye’de yüksek mahkemelerde kaç hâkim ve savcı görev yapmaktadır?

Soru 3) Adliye içerisindeki kantinler, lokantalar, otoparklar ne kadar para kazanmakta, ne kadar gelir getirmekte?

Soru 4) Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfına ait kaç tane araç vardır, kaç sürücü çalışmaktadır? Bu sürücülerle prim usulü mü çalışmakta yoksa maaş artı prim mi vardır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Erkek...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Danıştay Başkanı Sayın Güngör'ün kızının sarayda, damadının ise sarayı inşa eden şirkette çalıştığını öğrenmiş bulunmaktayız. Hepimizin bildiği gibi Danıştay, yürütmeyi denetleyen bir yüksek yargı organıdır. İdarenin tüm eylem ve işlemleri de yargı denetimine tabidir. Yargı bağımsız ve tarafsız olmanın yanında bağımsız ve tarafsız da gözükmek zorundadır. Bu mevcut durumu Sayın Adalet Bakanı nasıl değerlendiriyor? Bu durum yargının bağımlılığını ortaya koymaz mı? Bu durumdaki bir Danıştay Başkanı görevde kalmalı mıdır, çekilmeli midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Arık...

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2012’de bir devlet büyüğümüz katıldığı bir etkinlikte bakınız ne diyor: “Bu okullara husumet beslemeyi ibadet sayanlara bir kez daha sesleniyorum: Elinizi vicdanınıza koyun, şu tabloya, esere bakın. Bu eseri yaratanlara husumet beslemeye sizin vicdanınız izin verir mi? Eğer kara vicdan değilse izin vermez. Sadece dua etmek, alkış vurmak, destek olmak ister insan. Onun için de bu ateşi yakan, bu fikri veren, bu yolda yürüyenlere destek olan muhterem Fethullah Gülen Hoca’ya Antalya’dan gönül dolusu selamlar, saygılar gönderiyorum.” diyor Sayın Bekir Bozdağ.

Sayın Bakan, dün övgüler dizdiğiniz biri için bugün “terörist” demek, kırmızı bülten çıkarmak nasıl bir duygu? Eğer yanıtınız “Kandırıldık.” ise terör örgütünü övdüğünüz için suç işlemiş olmuyor musunuz? Adalet Bakanı olarak böyle bir suç işlemekten mahcubiyet duymuyor musunuz? Hiç istifa etmeyi düşündünüz mü?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ahrazoğlu...

MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz hafta içerisinde Sayın Başbakan, doğu ve güneydoğuda 4 ilin cazibe merkezi hâline getirileceğinden bahsetmişti. Suriye’deki iç savaştan dolayı ve beraberinde meydana gelen siyasi göç, Suriye’ye sınırı olan bölge coğrafyasını, özellikle de Hatay’ı ve Kilis’i çok etkilemiştir. Suriye’de yaşanan sorunlar sonucunda Hatay ekonomik ve turizm bakımından başta olmak üzere çok etkilenen illerin başında gelmektedir. Kilis’le birlikte Hatay cazibe merkezi olarak düşünülüyor mu? Hükûmetin böyle bir planı var mıdır? Buralara yapılacak yatırımlar, cazibe merkezlerine yapılacak yatırımlar bu iki ilimize de yapılacak mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bu görüşmekte olduğumuz kanunun gerekçesi, kamuoyuna mal edilişi paralel yapıyla mücadele. Şimdi, ben bunu daha önce de defalarca sordum, cevap alamadım, inşallah bugün cevap verirsiniz. Bakanlığınızda yani hâkim, savcı olarak görev yapan kaç tane paralelci hâkim, savcı var?

Bir de, AKP iktidarı döneminde mesleğe alınan paralelci hâkim, savcı sayısı kaçtır? Bunu çok merak ediyoruz.

Kendiniz milletin başına önce bunları getiriyorsunuz, sonra bunu ayıklamak için uğraşıyorsunuz. Ama bu sayıları bir türlü açıklamıyorsunuz. İnşallah bugün açıklamanızı umarak sorumu tekrar ettim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Emir...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Bakan, özellikle dış basına yansıdığı kadarıyla, İsrail’le anlaşma yapılırken Mavi Marmara olayında yaşamını yitirenlerin yakınlarının yargı yoluna gitmesinin yasa yoluyla önünün tıkanacağı yönünde haberler okuyoruz. Bu doğru mudur? Böyle bir taahhüt verilmiş midir? Sizden açık ve net bir biçimde bir cevap bekliyoruz. Yüce Meclis adına böyle bir söz altına girildi mi? Bu Meclisin önüne böyle bir yasa getirecek misiniz ve İsrail’i bu anlamda tatmin etmenin bir yolunu bulacak mısınız ve buna da yüce Meclisin iradesini alet edecek misiniz?

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Havutça...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Bakan, şu anda, ceza ve infaz kurumlarımızda kapasitenin çok üzerinde hükümlü ve tutuklunun bulunduğu ve koşullarda tutukluların yerlerde yattığı duyumları sürekli bize ifade edilmektedir. Bu anlamda cezaevlerimizde şu anda bulunması gereken kapasite nedir? Kapasitenin üzerinde ne kadar hükümlü ve tutuklu bulunmaktadır?

Ayrıca, denetimli serbestliğin iki yıla çıkarılmasıyla ilgili hükümlü ve mahkûm yakınlarının sürekli bize baskıları var. Bu konuda Hükûmetinizin tutumu ne olacaktır?

BAŞKAN – Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Adalet Bakanına soruyorum:

1) Yargının çökmeye başladığı, adaletin geç tecelli ettiği ülkemizde, Yargıtay Başkanının adalete güvenin yüzde 30 olduğunu söylediği bir dönemde, bu güvensizliğin şahsınıza da olduğunu dikkate alarak Bakanlıktan istifa etmeyi düşünüyor musunuz?

2) Yargıtayın ve Danıştayın üye sayısını ve daire sayılarını iki yıl öncesinde artırdığımız hâlde, o günden bugüne iş yükünün arttığı dikkate alındığında şimdi de Yargıtayın ve Danıştayın üye ve daire sayısını azaltmaktaki siyasi hesabınız nedir? Bu değişiklik adaletin geç tecelli etmesine neden olmayacak mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Pekşen...

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Balyoz davasında yargılanan çok sayıda Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu ağır bir mağduriyet sürecinden geçtiler. Bunu Hükûmetiniz de, kamuoyu da, herkes artık takdir ediyor. Bu yargılanan arkadaşların uğradıkları mağduriyet sebebiyle açmış oldukları tazminat davaları ne yazık ki mağduriyeti giderek daha da ağırlaştırmış bir hâlde. Uzun bir süredir bu tazminat davaları devam ediyor ve bir ahenksizlik var. Hâlbuki Bakanlığınızın almış olduğu bir yasal yetki var, bu yetki doğrultusunda 1 milyon liraya kadar tazminat kısmına ilişkin, Bakanlığınız bu konuda uzlaşmayla sorunları çözebilir. Bu davaların uzlaşmayla çözülmesi yönünde herhangi bir çalışmanız var mıdır? Böyle bir düşünceniz var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturan kişi hakkında savaş suçu işlemek ve insan haklarını ihlal ettiği iddiasıyla savcılığa suç duyurusunda bulunuldu. Nerede? Almanya’da. Kim başvurdu? Alman milletvekilleri, hukukçular, gazeteciler, akademisyenler ve insan hakları savunucuları.

Sayın Bakan, Recep Tayyip Erdoğan'ın yönetim anlayışını hiç sevmememize rağmen, bu durum bizi de üzmüştür. Uluslararası arenada milletimizin başını öne eğmeye, boynunu bükmeye hakkınız yoktur. Bugün burada yapmaya çalıştığımız bu yargı darbesinin hesabını da milletimiz adına elbette Cumhuriyet Halk Partisi soracaktır.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Bakan, konuşmanızda kariyerle ilgili son derece yanlış bilgiler verdiniz. Kariyer, bir meslekte zaman ve çalışmayla elde edilen aşama, başarı ve uzmanlık demektir. Sayın Bakan, sizin dediğiniz gibi, mesleğin kendisi kariyer demek değildir; kariyer, meslekte gelinen aşamadır.

Ayrıca, Anayasa'ya, kuvvetler ayrılığına, yargı bağımsızlığına aykırı olarak Danıştay ve Yargıtay etkisizleştiriyorsunuz. Hukuka aykırı olan bu hareketiniz hukuk ve siyasi tarihimize kara bir leke olarak geçecektir, bunun farkında mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP hükümetleri döneminde 2011 yılında kanun değişiklikleriyle Yargıtay üye sayısı 250'den 387'ye, Danıştay üye sayısı 95'ten 156'ya çıkarılmıştı. Yargıtay ve Danıştayın dosya yükünün artması, dosyaların sürüncemede kalması, yoğun iş yükü gerekçe gösterilmişti. 2014 yılında ise Yargıtay üye sayısı 516'ya, Danıştay üye sayısı 195'e çıkarıldı. Bu kez bu yasa tasarısıyla Yargıtay üye sayısı 300'e, Danıştay üye sayısı 116'ya düşürülüyor. Üç yılda Yargıtay üye sayısının 200'e, Danıştay üye sayısının da 90'a düşmesi hedefleniyor. 2012'de 136 bin, 2014'te 158 bin, 2015'te 165 bin tutuklu var. Dosya sayısı artarken bu yasa tasarısıyla oluşan daralmayı aşmak için bazı dosyalarla ilgili bir af hazırlığı mı vardır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, soruları cevaplandırmak üzere sözü Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ'a bırakıyorum.

Buyurun Sayın Bozdağ.

Sizin de on dakikanız var.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Tanal'ın sorusu: “Şu anda ilk derece mahkemelerinde görev yapan kaç hâkim, savcı var?” İlk derece mahkemelerinde görev yapan 6.099 hâkim, 4.359 savcı var; bölge adliye mahkemelerine ataması yapılmış 874 hâkim, 189 savcı var; Yargıtayda 516 üye var, şu anda 471'i dolu; Danıştayda 195 üye var, şu anda 177'si dolu. Tabii, Bakanlıkta ve Yargıtayda görev yapan tetkik hâkimlere ilişkin rakamlar burada yok.

Vakıfla alakalı diğer sorduğunuz sorular incelemeyi gerektiriyor, şu anda, kısa sürede size cevap verme imkânım yok ama onu yazılı olarak cevaplandıracağımı buradan ifade etmek isterim.

Danıştay Başkanının çocuklarıyla ilgili basında yer alan haberler ne kadar doğru, ne kadar eğri onu tetkik etme imkânım olmadı, doğru mudur eğri midir bilmiyorum ama Danıştay Başkanı veya bir milletvekili, bir bakan, herhangi bir kişi devlette önemli bir görev yapıyor diye çocuklarının işsiz kalması, çalışmaması, çalışmasının da yanlış değerlendirilmesi, esasında doğru bir yaklaşım değildir. Yani hepimizin evladı var, yarın herhangi bir yerde işe girdiği zaman, çalıştığı zaman, hemen orada milletvekillerini veya bakanları, hâkimi, savcıyı töhmet altında bırakan bir değerlendirme yapmak

yanlıştır. Doğru olan, ekmeğini alın teriyle kazanıyor mu? Kazanıyor. Bir iş üretiyor mu? Üretiyor. Bir yerde çalışıyor mu? Öyle bakmak lazım. Öbür türlü değerlendirmenin fevkalade yanlış bir değerlendirme olduğunu ifade etmek isterim.

Tabii, benim geçmişte söylediğim sözlerden alıntı yaptı Sayın Arık, benim Antalya konuşmamdan bir alıntı yaptı. Başka konuşmalarım da var, geçmişte Parlamentoda yaptığım konuşmalar da var; oradan da alıntı yapanlar olabilir. Onun için ben hep şunu söylüyorum: Bizim geçmişte söylediğimiz olumlu sözleri, ortaya çıkan kriminal durumlar ve hukuka aykırı başka pek çok olumsuzluklardan sonra, ben geçmişte bunları söylemiştim ama bugün gene bunları söylemem lazım çünkü ayıp olur, geçmişte bu lafları söyledik diye yanlışa devam etmek daha büyük bir yanıltır, daha büyük bir hatadır. Biz o sözleri din ve eğitim gibi önemli konularla ilgilendiğini düşündüğümüz birileri için söyledik ama milletvekillerini dinleyen, Başbakanı dinleyen, Başbakanın çalışma ofisine, evine dinleme cihazları koyan, milletvekillerinin, pek çok insanın yatak odalarına kadar gayrimeşru işler yaptığını dair iddialar bulunan, hakkında böylesi çok vahim iddialar olan birisiyle ilgili, bu iddialar ortaya çıktıktan sonra ben dün bunları söyledim, bundan geri adım atamam diyemem.

Şimdi konuşuyorlar “Niye bunları söylüyorsunuz?” diye. Yani birisi hakkında “Her hafta perşembe günü Peygamber Efendimiz’le konuşuyor, ona göre kararlar alıyor, ona göre uyguluyor.” birileri böyle diyebilir, inanabilir de ona ama bana göre bu saçma sapan bir şeydir, kabul edilemez bir şeydir. Yani din eğitimi veya eğitimle ilgilenen bir kişinin Türkiye’nin savunma sanayisinde çalışan teknik elemanları dinlemesi, dinlettirmesine ilişkin iddialar var, böyle bir şey varsa -tabii, yargıda bunlar- doğruysa onlar da çıkacak. Şimdi, ben her zaman soruyorum: Ayeti daha iyi anlamak için mi dinliyorlar, yoksa hadisleri daha iyi anlatmak için mi dinliyorlar? Ne işine yarar? Türkiye’nin Başbakanının ofisine veya evinin altına böcek koyduğunuzda bu ne işine yarayacak dinle, eğitimle ilgilenen bir yapının? Eğer işi oysa ne yapacak, eğitimi daha iyi yapmak için mi işine yarayacak? Bu bilgiler kimin işine yarar? Eğitimle samimi olarak ilgilenenin, dinle samimi olarak ilgilenenin böyle bir bilgiye ihtiyacı da olmaz. Şimdi, buna ülkelerin ihtiyacı olur, başka başka güçlerin buna ihtiyacı olur. O bilgiler nereye gidiyor, nasıl oluyor, bunları bizim sorgulamamız lazım. Türkiye’de şu anda devlet içerisinde görev yapan insanların sadakati Anayasa’ya olmalıdır, yasalara olmalıdır ve meşru yönetime olmalıdır. Eğer devlet içerisinde görev yapanlar, Anayasa, yasa ve meşru otorite dışında başka bir yere sadakat gösteriyorlarsa bizim bunun karşısında hep beraber durmamız lazım. Örnek vereyim, ben diyelim Adalet Bakanım şu anda. Benim müsteşarım var, müsteşarıma bir talimat veriyorum, diyorum ki: Bak şu işi böyle yap. “Emredersiniz.” diyor, gidiyor ve mahallenin imamına soruyor mensup olduğu yapı itibarıyla, kim sorumluysa: “Bizim Bakan böyle bir talimat verdi, yapayım mı, yapmayayım mı?” “Yap.” derse anında yapıyor. “Yapma.” dediği zaman bir bahane getiriyor veya unutturuyor. Ben bakan olarak böyle bir durumu gördüm, fark ettim ve bunlarla ilgili de olumlu şeyler söyledim. Ne yapacağım? Göz mü yumacağım buna? Ben eğer bunlara göz yumarsam vazifemi ihlal etmiş olurum, yeminimin de sadakatle gereğini yapmamış olurum.

Biz, bu ülkenin içerisinde görev yapan herkesin, Anayasa, yasa ve meşru otoriteye saygıyla, onların talimatları doğrultusunda hizmet etmesi gerektiğine inanıyoruz. Kim bunun dışına çıkarsa biz onunla mücadele ederiz. Bugün diyelim paralel devlet yapılanması bunu yapıyor, yarın başka birisi yapar, onunla da... Çünkü, Türkiye Cumhuriyeti devletinde görev yapan herkes bu devlete hizmet edecek, bu millete hizmet edecek. Başkalarına uşaklık edenlerin bu devlete hizmetini Anayasa ve yasaya sadakatle yapabilmesi mümkün değildir.

O nedenle, benim geçmişte söylediklerimi buraya çoğaltabilirsiniz. Ben onların iyi işler yaptığına inandığım için o dönemde onları konuştum. Ama şu anki bilgilerin sahibi olsaydım, o kelimeleri, cümleleri bırakın virgülünü kurban ederdim. Ama bakın, siz dün onlarla ilgili benim bugün söylediklerimden daha ileri laflar söyleniyor, şimdi bugün başka yerdeyiz. Ben diyorum ki Cumhuriyet Halk Partili, diğer partililer, herkese: Ya biz yanlış yapabiliriz, dün şöyle dedik, siz böyle dediniz ama bir noktada, bir yanlışlık noktasında birleşiyorsak o zaman birbirimizin laflarını birbirimizin yüzüne vura vura bununla mücadele edemeyiz. Gelin, hep beraber biz bununla mücadele edelim bu ülkenin birliği için, beraberliği için, yargının da bağımsızlığı için.

Şimdi düşünün, yargıyla ilgili iddialar var, ben geçen Komisyonunda da söyledim. Şimdi, bir yargıç düşünün; Fethullah Gülen'den gelen herhangi bir işareti ve onun gereğini yapmayı kendini cennete götürecek bir anahtar olarak görüyor; bu, bağımsız, tarafsız bir yargıç olarak görev yapabilir mi?

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Şimdi de aynısını yapacaklar.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben, şimdi, bunu Adalet Bakanı olarak gördüğüm zaman bununla mücadele etmek benim anayasal vazifem değil mi?

Kim Anayasa ve yasalara ve meşru idare dışında başka yere sadakat gösterip oraya göre hizmet ediyorsa biz onun karşısında olduk, bundan sonra da olacağız. Dün onlarla ilgili olumlu şeyler söylememiz bugün doğru noktada durmamıza engel olmayacaktır. Her zaman biz doğru neredeyse orada...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Başka sorular da var Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yanlış yaptığımızı gördüğümüzde, efendim, yanlış bırakalım Bağdat'a kadar gitsin... Niye Bağdat'a kadar gitsin yanlış? Oradan döneceğine, fark ettiğimiz yerde o yanlış düzeltmek hepimizin vazifesidir. O yüzden, bu konuda Türkiye'de bütün siyasi partilerin, her birimizin birlikte hareket etmesi, birlikte mücadele etmesi lazım; bu hepimizin ortak vazifesidir.

Dün AK PARTİ'ye yakın duranlar bugün başkalarına yakın duruyorlar; dün AK PARTİ'yi övenler, yere göğe sığdıramayanlar bugün AK PARTİ'ye yapmadıkları iftirayı, yapmadıklarını bırakmıyorlar. Mezardan bile ölüleri kaldırıp oy kullandırmaya davet edenler, bugün, bakın, AK PARTİ aleyhine neler yapıyorlar, neler.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman beraberiniz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, dün bunlar bunu dedi, bugün biz bunların yaptıklarını görmeyecek miyiz? Göreceğiz, kim suç işliyorsa, kim yasalara aykırı davranıyorsa hukuk onunla ilgili gereği neyse yapacaktır. Tabii, bununla ilgili, bir diğer milletvekili arkadaşımız da hâkim ve savcılarla ilgili “Kaç tane var?” diye rakamlar sordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yazılı cevap verin Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, buna dair benim bir rakam verme imkânım yok. Bununla ilgili...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Niye yok?

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) – Niye yok? “Var.” diyorsunuz Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Bakan, yazılı cevap verin, yazılı cevap.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bunlarla ilgili benim bir kesin rakam verme imkânım yok ama bunlarla ilgili soruşturmalar var, bunlarla ilgili disipline ilişkin yapılan incelemeler, araştırmalar var. Hukuk devletindeyiz, bunlar ancak birtakım hukuka uygun incelemeler sonucunda ortaya çıkacaktır. Bizim gördüğümüz, bildiğimiz var ama bunu hukuken de meşru delillerle de ortaya koymak gerekir. Onunla ilgili işlemler sürüyor. Bunlar ortaya çıkınca zaten ona göre de hukuk ne diyorsa onun gereği yapılacaktır.

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Böylece tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.36

SEKİZİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 01.38****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 107’nci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

400 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemin 2’nci sırasında yer alan, Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasasına Sekizinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasasına Sekizinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 343)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonun olmayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, kanun tasarısı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 28 Haziran 2016 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum; hayırlı sahurlar diliyorum.

Kapanma Saati: 01.39

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Hatay Milletvekili Hilmi Yarayıcı'nın, Kurum kadrolarına ve yapılan atamalara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/5476)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın TBMM Başkanı Sayın İsmail KAHRAMAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Hilmi YARAYICI

Hatay Milletvekili

12.04.2016 tarihinde Başkanlığınıza vermiş olduğum yazılı soru önergemde; TBMM İdari Teşkilatı'nda görev yapmakta olan, Genel Sekreter ve yardımcıları, birim başkan ve yardımcıları ile başkan müşaviri, başkan danışmanı görevlerinde bulunan şahıslardan kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı kurumlar veya kamu tüzel kişiliğine haiz yerlerde yönetici veya yönetim kurulu üyeliği yapanların olup olmadığını, varsa aldıkları ücretleri sormuştum. Ancak tarafıma iletilen yanıtta sadece bir TBMM başkan müşavirinin bir başka kamu kurumunda geçici süreyle görevlendirildiği ancak görevlendirildiği kurumdan ücret almadığı bilgisi verildi.

Yanıtta TBMM Genel Sekreteri İrfan Neziroğlu'nun Havelsan Yönetim Kurulu Üyeliği ile önergemde, saydığım görevlerde bulunup başka kurumlarda yönetim kurulu üyeliği görevlerinde bulunanlara ait bilgiler gizlenmiştir.

Yapılan açıklamalar ışığında;

- 1- Bir önceki önergemde yer alan soruyu tekrarlamakla birlikte, verilen yanıtta yanlış ve yanıltıcı bilgi talimatlarınız doğrultusunda mı, bilginiz dışında bürokratlarınızca mı verilmiştir?
- 2- Bilginiz dışında, yanlış ve yanıltıcı bilgi verildiğini tespit etmeniz durumunda, ilgili bürokratlarınız hakkında işlem yapacak mısınız?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-120.07-47410
Konu : Soru Önergesi

24.06.2016

Sayın Hilmi YARAYICI
Hatay Milletvekili

- İlgi : a) 12.04.2016 tarihli ve (7/3991) esas numaralı yazılı soru önergeniz.
b) 04.05.2016 tarihli ve 34041 sayılı yazımız.
c) 13.05.2016 tarihli ve (7/5476) esas numaralı yazılı soru önergeniz.

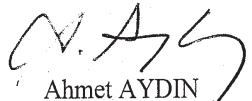
14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 14'üncü maddesi uyarınca devlet memurları; kendileri ile eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında, özel kanunda yazılı hükümler uyarınca, mal bildirimini vermekle yükümlüdürler. 19.04.1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 2'nci maddesi ile Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde mal bildiriminde bulunacak olanlar; Kanun'un 5'inci maddesi ve Yönetmelik'in 8'inci maddesinde ise mal bildirimlerinin konusu belirlenmiştir.

3628 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrası "*Mal bildirimleri, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla bildirimde bulunanın özel dosyasında saklanır. Bildirimlerin içeriği hakkında, 20 nci madde hükmü dışında hiçbir şekilde açıklama yapılamaz ve bilgi verilemez. Ayrıca mal bildirimlerindeki bilgiler ve kayıtlar esas alınarak içeriği hakkında yayında bulunulamaz*" hükmünü haizdir. Bu kapsamda, Kurumumuza bildirilen mal bildirimleri ile ilgili açıklamada bulunulması mümkün görülmemektedir. Bunun dışında, kurum ve kuruluşların yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ve benzeri görevler ile ilgili Kurumumuza bildirimde bulunulmasına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Söz konusu nedenlerle ilgi (b) yazımızda bu hususa yer verilmemiştir.

Diğer taraftan, 13.01.2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 39'uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca anonim şirketlerin tescil edilmiş internet sitelerinde yönetim kurulu başkan ve üyelerinin adları ve soyadlarının yayımlanması zorunluluğu bulunmaktadır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Ahmet AYDIN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

2.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Başbakanlığa ait makam araçlarına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin cevabı (7/5490)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Sayın Ahmet DAVUTOĞLU** tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Altan TAN

Diyarbakır Milletvekili

1. Başbakanlığa ait 2014 – 2016 yılları arasındaki toplam makam aracı sayısı kaçtır?
2. 2014 – 2016 yılları arasında satın alınan makam araçları için yapılan toplam ödeme tutarı ne kadardır?
3. 2014 – 2016 yılları arasında Başbakanlık tarafından kiralanmış olan makam aracı sayısı kaçtır?
4. 2014 – 2016 yılları arasında Başbakanlık tarafından kiralanmış bu araçlar için yapılan toplam ödeme tutarı ne kadardır?
5. 2016 yılı içerisinde yeni araçlar satın almayı veya kiralamayı planlamakta mısınız?

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : 75104166-610 -418
Konu : Soru Önergesi

23 /06/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın, 27/05/2016 tarihli ve KAN. VE KAR.BŞK.43452547-120.07-[7/5490]-38403 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün, 03/06/2016 tarihli ve 31853594-610-2-1286-2381 sayılı yazısı

Diyarbakır Milletvekili Altan TAN tarafından Sayın Başbakanımıza tevcih edilen ve koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip olunan [7/5490] esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Nurettin CANIKLI
Başbakan Yardımcısı

Ek: Önerge Cevabı

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN ALTAN TAN'IN SAYIN BAŞBAKANIMIZA TEVCİH
ETTİĞİ [7/5490] ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

Başbakanlık hizmetleri için ihtiyaç duyulan 237 sayılı Taşıt Kanunu eki (1) ve (2) sayılı cetvel muhteviyatı araçlar, güvenlik önlemleri araçlar ve hizmet araçları yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli şekilde kullanılması ilkeleri ile tasarruf tedbirleri gözetilerek temin edilmekte ve kullanılmaktadır.

2014-2015 yıllarında Başbakanlık hizmetlerinde kullanılan araçlar mülkiyet ve kiralama bazında Başbakanlık faaliyet raporlarında kamuoyuna duyurulmuştur.

Satın alma ve kiralama ile ilgili 2014-2015 dönemi harcamaları yıllar itibarıyla Kesin Hesap Kanunu'nun ilgili harcama kalemlerinde, 2016 yılı için Başbakanlığa alınacak taşıt sayısı ile azami satın alma bedelleri ise Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ilgili cetvellerinde gösterilmektedir.

3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Üsküdar Belediyesinin borçlarına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/5557)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki belirtilen sorularımın, Maliye Bakanı Naci AĞBAL tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasa'nın 98. Maddesi ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince saygıyla arz ederim.

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

5393 sayılı Belediye Kanunu ile ülkemizde belediyelere oldukça geniş yetkiler tanınmasına karşılık gelir kaynaklarının oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Belediyeler matrahı ve oranları merkezi yönetimde belirlenen yerel vergileri tahsil etmektedirler. Öte yandan belediyelere tahsilatı bırakılan vergilerin verimlilikleri de oldukça düşüktür. Üsküdar Belediyesi ile basında çıkan haberlerden sonra, belediye borçları hakkında yeniden hukuksuzluk içeren olaylar gündeme gelmiştir.

İşbu bağlamda ;

1. İstanbul ili Üsküdar Belediyesi'nin maliyeye olan 2002 tarihinden önerge tarihine kadar yıllara göre belirtilmek kaydı ile borcu ne kadardır? Bu yıllar arasındaki borç artışı istatistikleri ne şekildedir? Bu yıllar arasındaki gelir durumları hangi oranlardadır?
2. Üsküdar Belediyesi maliyeye olan borçlarını nakit şeklinde mi yoksa aynı ödeme şeklinde mi yaptı? 2002 tarihinden önerge tarihine kadar borçlar ne şekilde ödenmiştir?
3. Üsküdar Belediyesi'nin aynı ödeme ile kapanan borçlar için kaç adet taşınmaz satılmıştır? Maliyeye borçlarına ilişkin Üsküdar Belediyesi'nin devrettiği bu taşınmazların üstünde cami ve okul var mıdır? Var ise kaç tanesi okul kaç tanesi camidir? Okul ve cami dışında devredilen taşınmaz mevcut mudur?
4. Maliyeye satılan taşınmazlar tapuda ne şekilde kayıtlıdır? Satıştan sonraki taşınmazların tapu kayıt şekli ve bu taşınmazlardan vatandaşların yararlanma durumu ne şekilde değişecektir? Bu taşınmazların satışından sonra başka amaçlı kullanımları mümkün olacak mıdır?
5. Üsküdar Belediyesi'nin borçları karşılığı devrettiği taşınmazları maliye satışa mı çıkaracaktır? Satmayacak ise bu sanal bir tahsilat olup nitelikli dolandırıcılık suçü kapsamında bir fiil olmayacak mıdır?

6. Devredilen taşınmazların fiyat değerlendirmesi neye göre yapılmıştır? Taşınmazlar arsa üzerinden fiyat değerlendirilmesi ile mi devredilmiştir? Üzerlerindeki yapılar da devir konusu olmuş mudur ve bu yapılar fiyat değerlendirmesinde esas alınmış mıdır?
7. Üsküdar Belediyesi'nin Maliyeye taşınmaz satışları için yapılan "Kamu tesislerinin arazileri zaten Milli Emlak Genel Müdürlüğü'ne aittir. Bahsi geçen camilerin arazileri bugüne kadar Üsküdar Belediyesi bünyesinde iken anlaşma sonrası olması gerektiği gibi Milli Emlak Genel Müdürlüğü'ne belediyemizin Maliye'ye ait borcuna karşılık devredilmiştir. Fiili durum yasal hale geldi." Açıklamasının hukuki düzenlemelerde bir temeli var mıdır?

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Muhasebat Genel Müdürlüğü

Sayı : 42013280-230-263-**12333**
Konu : Soru Önergesi

27.06.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

27.05.2016 tarih ve 38403 sayılı yazınız ekinde gönderilen İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL a ait 7/5557 esas numaralı yazılı soru önergesi incelenmiş olup,

Önergede belirtilen sorulara ilişkin olarak; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun “Vergi Mahremiyeti” başlıklı 5 inci fıkrasında, vergi muameleleri ve incelemeleri ile uğraşan memurların, vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştayda görevli olanların, vergi kanunlarına göre kurulan komisyonlara iştirak edenlerin ve vergi işlerinde kullanılan bilirkişilerin görevleri dolayısıyla, mükellefin ve mükellefle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine veya mesleklerine müteallik olmak üzere öğrendikleri sırları veya gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa edemeyecekleri ve kendilerinin veya üçüncü şahısların nef’ ine kullanamayacakları hüküm altına alınmış, anılan Kanunun 362 inci maddesinde ise vergi mahremiyetini ihlal edenlerin, Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi hükümlerine göre cezalandıracağı hükme bağlanmıştır.

Öte yandan 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 107 nci maddesinde de aynı yönde bir düzenlemeye yer verilmiş olup, bahsi geçen maddede, anılan Kanunun tatbikinde görevli bulunan kimselerin, bu vazifeleri dolayısıyla amme borçlusunun ve onunla ilgili kimselerin şahıslarına, mesleklerine, işlerine, muamele ve hesap durumlarına ait öğrendikleri sırlarla, gizli kalması icap eden hususları açıklamaları halinde yine Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi gereğince cezalandırılacakları hükme bağlanmıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı soru önergesinde konu edilen hususlarla ilgili bilgi paylaşılmasına yasal olarak imkan bulunmamaktadır.

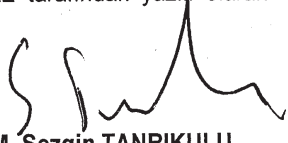
Bilgilerini arz ederim

Naci AĞBAL
Maliye Bakanı

4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, 2014-2016 yılları arasında Bakanlıkta görev yapan özel kalem müdürlerine ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/5676)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Maliye Bakanı **Sayın Naci AĞBAL** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

1. 2014-2016 tarihleri arasında Bakanlığınızda kaç özel kalem müdürü görev yapmıştır?
2. Mevcut tarihler arasında görev yapan özel kalem müdürlerinden kaç başka kurumlara geçmişlerdir? Geçiş yaptıkları kurumlar hangileridir?
3. Özel Kalem Müdürü fiili çalışan mıdır yoksa kadrosu başka kişi üzerinde midir?
4. Özel Kalem Müdürü kim veya kimlerin referansı ile atanmıştır?

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : 14202119-610- **15231**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/5676)

20 / 06 / 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27.05.2016 tarihli ve 43452547-120.07-38419 sayılı yazınız

İstanbul Milletvekili Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun Bakanlığımıza tevcih ettiği 7/5676 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız aşağıdadır:

Bakanlığımızda Özel Kalem Müdürlüğü kadrosu 05/06/2009 tarihinden itibaren boş bulunmakta olup soru önergesinde belirtilen 2014-2016 tarihleri arasında ise;
-07/01/2014-27/11/2015 tarihleri arasında Gelir İdaresi Başkanlığı Grup Başkanı Zekeriya KAYA,

-27/11/2015-29/01/2016 tarihleri arasında Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Daire Başkanı Hakan AKTÜRK,

-29/01/2016 tarihi itibarıyla Bakanlığımız Maliye Uzmanı Mücahit CİVRİZ vekaleten Özel Kalem Müdürü olarak görevlendirilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Naci AĞBAL
Maliye Bakanı

5.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, TBMM bünyesinde bulunan kiralık araçlara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/5719)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın İsmail Kahraman tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.25.05.2016

Barış YARKADAŞ
CHP İstanbul Milletvekili

- 1- 26. dönemde TBMM bünyesinde araç kiralaması yapılmış mıdır? Yapılmışsa kaç adet kiralama yapılmıştır? Kiralanan araçların marka ve modelleri nedir? Araçlar hangi firma ya da firmalardan kiralanmıştır? Kira bedelleri nedir? Araçlar kimlere tahsis edilmiştir?
- 2- TBMM bünyesinde kaç adet kiralık araç vardır? Bu araçların kira bedelleri nedir? Sözleşme süreleri nedir? Hangi firma ya da firmalardan kiralanmıştır? Kaç firmadan teklif alınmıştır?
- 3- 2015 yılında TBMM bünyesindeki kiralık araçların akaryakıt gideri ne kadardır? Tahsis edilen kişilere göre akaryakıt tüketim miktarı nedir? Bakım masrafları ne kadardır? Akaryakıt tüketiminde bir üst sınır var mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-120.07- 43412
Konu : Soru Önergesi

24.06.2016

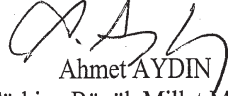
Sayın Barış YARKADAŞ
İstanbul Milletvekili

İlgi : 26.05.2016 tarihli ve (7/5719) esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM bünyesinde bulunan kiralık araçlara ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Ahmet AYDIN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1 ve 2.- 26. Yasama Dönemi için TBMM Başkanlık Divanı Üyeleri, Parti Grup Başkanvekilleri, İhtisas Komisyonu Başkanları ve Uluslararası Komisyon Başkanlarının makam hizmetlerinde kullanılmak üzere; 29 adet Volkswagen Passat, 29 adet Audi A-6 marka olmak üzere toplam 58 adet araç, 31.07.2014 tarihinde imza altına alınan sözleşmeyle kiralanmıştır. 26. Yasama Dönemi 1. Yasama Yılı'nda TBMM Başkanlık Divanı üye sayısına 5 üyenin ilave edilmesi ve 17.04.2014 tarihli ve 6532 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile kurulan Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu Başkanı'nın makam hizmetlerinde kullanılmak üzere 1 adet araç ihtiyacının ortaya çıkması ile birlikte toplam 6 adet makam aracı için de iş artışına gidilmiş, toplamda kiralanarak araç sayısı 64 adet olmuştur. Audi marka araçlar TBMM Başkanlık Divanı Üyeleri ve Parti Grup Başkanvekillerine, Passat marka araçlar ise İhtisas Komisyonu Başkanları ile Uluslararası Komisyon Başkanlarının makamlarına tahsis edilmiştir. Kiralanan araçlar 2014 modeldir. Söz konusu hizmet alımı 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile gerçekleştirilmiş, 15.05.2014 tarihinde Kamu İhale Bülteninde ilan edilerek duyurulan ve 26.06.2014 tarihinde yapılan ihaleye 7 istekli firma dosyasını teslim ederek katılmıştır. Sürücüsüz araç kiralama hizmet alımı işi en düşük teklifi veren Şözkur Turizm Otom. Petrol Ürün. İnş. Temizlik Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şirketine ihale edilmiştir.

TBMM İdari Teşkilatının Ankara'da yerleşik birimleri bünyesinde toplam 64 adet kiralık araç vardır. 2 yıllığına sabit fiyat garantisinde kiralanarak Volkswagen Passat marka araçların her birine aylık 3.443 TL + KDV, Audi A6 marka araçların her birine ise aylık 5.893 TL + KDV aylık kira bedeli ödenmektedir. Kiralanan sürücüsüz makam araçlarının şoför ve akaryakıt dışındaki tüm giderleri yüklenici firma tarafından karşılanmaktadır. Hizmet alımı sözleşmesi 01.01.2015 - 31.12.2016 tarihleri arasındaki 24 aylık dönemi kapsamaktadır.

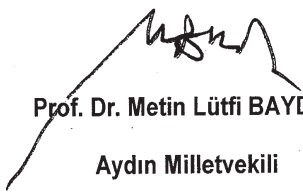
TBMM İdari ve Mali İşler Başkanlığı bünyesinde ifa edilmekte olan ulaştırma hizmetlerinde kullanılmak üzere ise 26. Yasama Dönemi içinde 10 adet araç kiralanmıştır. Söz konusu araçlardan Volkswagen Passat marka 6 araç Divan ve Komisyon Üyeleri hizmetlerinde; Renault Fluence marka 3 araç diğer genel hizmetlerde ve Ford marka 1 minibüs yemek nakil hizmetlerinde kullanılmaktadır. Araç kiralama hizmet alımı işi için 2 firmadan teklif alınmış olup araçlar Şözkur Turizm Otom. Petrol Ürün. İnş. Temizlik Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şirketinden kiralanmıştır ve sözleşme süresi 01.01.2016-31.12.2016 tarih aralığını içermektedir. İhale süreci olan 2016-2018 yılları için sürücülü araç kiralama bedeli toplam 2.514.960 TL+KDV'dir ve bu miktarın 1.118.160 TL+KDV'lik kısmı sürücü bedeli hariç olarak sadece araçları kapsamaktadır.

Cevap 3.- Kurumumuzca kiralanarak araçların bakım masrafları sözleşme gereği yüklenici firma tarafından karşılanmaktadır. Araçlarda tüketilen yakıt, Kurumumuzca karşılanmakta olup 2015 yılında TBMM Başkanlık Divanı Üyeleri, Grup Başkanvekilleri ve Komisyon Başkanlarına tahsis edilen 64 adet kiralık aracın yıllık akaryakıt tüketim bedeli 873.341,35 TL; TBMM İdari ve Mali İşler Başkanlığı bünyesinde kullanılan 10 adet kiralık aracın yıllık akaryakıt tüketim bedeli ise 56.504,66 TL'dir.

6.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, 2016 yılında Aydın ili için ayrılan bütçeye, 2016 yılında Aydın ili için ayrılan bütçeye, İlişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/5814) (7/5816)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Maliye Bakanı Sn. Naci Ağbal tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

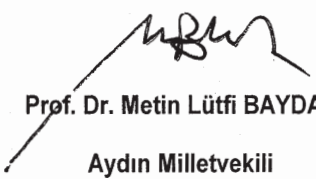

Prof. Dr. Metin Lütfi BAYDAR

Aydın Milletvekili

- 1) Aydın İline “2016 yılı bütçesi”nden toplamda ne kadar pay ayrılmıştır?
- 2) Aydın’a ayrılan bu payın ne kadarı “eğitim bütçesine” aittir?
- 3) Aydın’a ayrılan bu payın ne kadarı “sağlık bütçesine” aittir?
- 4) Aydın’a ayrılan bu payın ne kadarı “çevre ve şehircilik bütçesine” aittir?
- 5) Aydın’a ayrılan bu payın ne kadarı “tarım bütçesine” aittir?
- 6) Aydın’a ayrılan bu payın ne kadarı “ulaştırma bütçesine” aittir?
- 7) Aydın’a ayrılan bu payın ne kadarı “turizm bütçesine” aittir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Maliye Bakanı Sn. Naci Ağbal tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Prof. Dr. Metin Lütfi BAYDAR

Aydın Milletvekili

- 1) Aydın İline “2016 yılı bütçesi”den toplamda ne kadar pay ayrılmıştır?
- 2) Bu bütçeden yararlanan kurumlar ne oranlarda pay almaktadır?

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : 72252440-610-[2016-73,75]- 5686
Konu : Yazılı soru önergesi

20.06/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 02.06.2016 tarihli ve 39522 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Aydın Milletvekili Sayın Metin Lütfi BAYDAR' a ait 7/5814 ve 7/5816 esas numaralı yazılı soru önergelerinde yer alan hususlar değerlendirilmiştir.

Yıllar bazında yapılan yatırımlara yönelik verilere Kalkınma Bakanlığı'nın internet sayfasında "Programlar" başlığı altında yer alan "Kamu Yatırımlarının İllere Göre Dağılımı" bölümünden (www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/il.html) ulaşılabilir.

Ayrıca, Aydın iline ait harcamalara ilişkin veriler Bakanlığımız Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasında (www.muhasebat.gov.tr/content/genel-yonetim-mali-istatistik-detayi?tabId=2&pageId=3) yayımlanmaktadır.

Anılan soru önergelerindeki Aydın iline ait hususlara ilişkin olarak ilgili Bakanlıklardan bilgi alınabileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

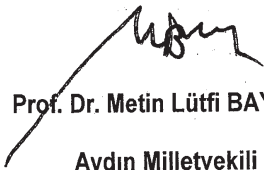

Naci AĞBAL
Maliye Bakanı

7.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar 'ın, 2016 yılında Nevşehir ili için ayrılan bütçeye, 2016 yılında Nevşehir ili için ayrılan bütçeye, İlişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/5815) (7/5817)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Maliye Bakanı Sn. Naci Ağbal tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

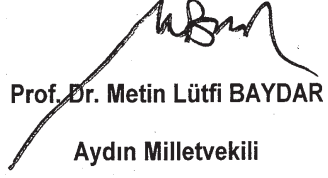

Prof. Dr. Metin Lütfi BAYDAR

Aydın Milletvekili

- 1) Nevşehir İline “2016 yılı bütçesi”nden toplamda ne kadar pay ayrılmıştır?
- 2) Bu bütçeden yararlanan kurumlar ne oranlarda pay almaktadır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Maliye Bakanı Sn. Naci Ağbal tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Prof. Dr. Metin Lütfi BAYDAR

Aydın Milletvekili

- 1) Nevşehir İline “2016 yılı bütçesi”nden toplamda ne kadar pay ayrılmıştır?
- 2) Nevşehir’e ayrılan bu payın ne kadarı “eğitim bütçesi”ne aittir?
- 3) Nevşehir’e ayrılan bu payın ne kadarı “sağlık bütçesi”ne aittir?
- 4) Nevşehir’e ayrılan bu payın ne kadarı “çevre ve şehircilik bütçesi”ne aittir?
- 5) Nevşehir’e ayrılan bu payın ne kadarı “tarım bütçesi”ne aittir?
- 6) Nevşehir’e ayrılan bu payın ne kadarı “ulaştırma bütçesi”ne aittir?
- 7) Nevşehir’e ayrılan bu payın ne kadarı “turizm bütçesi”ne aittir?

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : 72252440-610-[2016-74,76]- 5683
Konu : Yazılı Soru Önergesi

20..06/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 2/6/2016 tarih ve 43452547-120.07-39522 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ekinde alınan Aydın Milletvekili Sayın Metin Lütfi BAYDAR' a ait 7/5815 ve 7/5817 esas numaralı yazılı soru önergelerinde yer alan hususlar değerlendirilmiştir.

Yıllar bazında yapılan yatırımlara yönelik verilere Kalkınma Bakanlığı'nın internet sayfasında "Programlar" başlığı altında yer alan "Kamu Yatırımlarının İllere Göre Dağılımı" bölümünden (www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/il.html) ulaşılabilir.

Ayrıca, Nevşehir iline ait harcamalara ilişkin veriler Bakanlığımız Muhasebat Genel Müdürlüğünün internet sayfasında (www.muhasebat.gov.tr/content/genel-yonetim-mali-istatistik-detayi?tabId=2&pageId=3) yayımlanmaktadır.

Anılan soru önergelerinde belirtilen Nevşehir iline ait hususlara ilişkin olarak ilgili Bakanlıklardan bilgi alınabileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Naci AĞBAL
Maliye Bakanı

8.- Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara'nın, TBMM Kreşinin bir etkinliği ile ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/5983)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sayın TBMM Başkanı tarafından YAZILI olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim. 01/06/2016

Dr. Niyazi Nefi KARA
Antalya Milletvekili

- 1) Meclis Kreşi'nin 30 Mayıs 2016 günü yapılan yılsonu etkinlik programının TBMM Başkanlığının müdahalesi ile etkinliğe birkaç gün kala değiştirildiği iddiası doğru mudur?
- 2) TBMM Başkanlığının 'Atatürk Şarkıları', 'Drama' ve 'Bale Gösterisi'ni sakıncalı bulmasının ve yasaklamasının sebebi nedir?
- 3) 'Atatürk Şarkıları'nın iptal edilmesinde AKP iktidarlarının Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü unutturma ve silme gayretlerinin bir etkisi var mıdır?
- 4) Drama gösterisinin 'Ecnebilerin oyunlarını neden çocuklarımıza öğretiyorsunuz' gerekçesi ile iptal edildiği doğru mudur?
- 5) Drama ve bale gibi gösterilerin 'ecnebi' oyunları olduğuna dair olan söylemin gerekçesi nedir? Çocukların bu etkinliklere katılmasının sakıncalı görülmesinin nedeni nedir?
- 6) Yapılan bu iptaller Türkiye'nin modern ve gelişmiş bir uygarlığa ulaşmasının engellenmesi gibi görülebilir mi? Kültürel faaliyetler arasında yasaklanması düşünülen başka etkinlik alanları da var mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-120.07-43413
Konu : Soru Önergesi

24 .06.2016

Sayın Niyazi Nefi KARA
Antalya Milletvekili

İlgi : 02.06.2016 tarihli ve (7/5983) esas numaralı yazılı soru önergeniz.

İlgi soru önergeniz ile TBMM Kreşi'nin bir etkinliği ile ilgili iddialar soru konusu yapılmıştır. TBMM Kreşi'nde 30 Mayıs 2016 tarihinde düzenlenen yıl sonu gösterisi program akışında herhangi bir değişiklik yapılmamış olup gösteri programı, ekte yer alan davetiyede belirtildiği şekilde uygulanmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Ahmet AYDIN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: TBMM Kreşi Davetiye Örneği

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 1

107'NCİ BİRLEŞİM

27 HAZİRAN 2016 PAZARTESİ

SAAT: 14.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, “Sunuşlar” ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.12.2015 tarihli 14’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun, 26’ncı Dönem 1’inci Yasama Yılı sonuna kadar Salı günleri 15.00 - 24.00, Çarşamba ve Perşembe günleri 14.00 – 24.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.3.2016 tarihli 59’uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- 307 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 8’inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dâhil olmak üzere 9 ila 17’nci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 25.4.2016 tarihli 80’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun;

28 Haziran 2016 Salı günü Birleşiminde Sözlü Sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

29 Haziran 2016 Çarşamba günü Birleşiminde Sözlü Soruların görüşülmemesi,
Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 1.6.2016 tarihli 96’nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin, TBMM İçtüzüğü’nün 5’inci maddesine göre 1 Temmuz 2016 tarihinde tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi,

Genel Kurulun;

12, 19 ve 26 Temmuz 2016 Salı günü birleşimlerinde Sözlü Sorularla diğer denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

13, 20 ve 27 Temmuz 2016 Çarşamba günü birleşimlerinde Sözlü Soruların görüşülmemesi,

Haftalık çalışma günlerinin dışında 27 Haziran 2016 ile 1 Temmuz 2016 Pazartesi ve Cuma günleri saat 14.00’te toplanarak bu birleşimlerinde Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

27 Haziran 2016 Pazartesi günü Birleşiminde 33 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

28 Haziran 2016 Salı günü Birleşiminde 35 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

29 Haziran 2016 Çarşamba günü Birleşiminde 187 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

30 Haziran 2016 Perşembe günü Birleşiminde 306 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

1 Temmuz 2016 Cuma günü Birleşiminde 75 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

12 Temmuz 2016 Salı günü Birleşiminde 55 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

Yukarıda belirtilen birleşimlerde gece 24.00’te günlük programların tamamlanamaması hâlinde günlük programların tamamlanmasına kadar,

Çalışmalarına devam etmesi;

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 21.6.2016 tarihli 104’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

5.- 400 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İçtüzüğü’nün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 14’üncü maddelerden, ikinci bölümünün 15 ila 36’ncı maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.6.2016 tarihli 105’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

*** Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu**
27.6.2016 Pazartesi - Saat: 11.00

*** Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu**
28.6.2016 Salı - Saat 15.30

*** Plan ve Bütçe Komisyonu**
28.6.2016 Salı - Saat 15.15

*** Meclis Araştırması Komisyonu (Çocuk İstismarının Önlenmesi)**
30.6.2016 Perşembe – Saat: 10.30

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

107'NCİ BİRLEŞİM

27 HAZİRAN 2016 PAZARTESİ

SAAT: 14.00

1 - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1.- Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü Bünyesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin 5 Eylül 2016 Tarihinden İtibaren Bir Yıl Daha UNIFIL Harekatına İştirak Etmesi Hususunda Anayasa'nın 92'nci Maddesi Uyarınca Hükümete İzin Verilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi (3/802)

2 - ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 - SEÇİM

4 - OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 - MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 - GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 - SÖZLÜ SORULAR

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

- 1.- **(S. Sayısı: 400)** Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.06.2016) **(**)**
- 2.- **(S. Sayısı: 343)** Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasasına Sekizinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/643) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.06.2016) **(X)**
- 3.- **(S. Sayısı: 398)** Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/717) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.06.2016) **(X)**
- 4.- **(S. Sayısı: 183)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/527) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) **(X)**
- 5.- **(S. Sayısı: 263)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brunei Sultanlığı Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticaret ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/573) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) **(X)**
- 6.- **(S. Sayısı: 328)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) **(X)**
- 7.- **(S. Sayısı: 338)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/670) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) **(X)**
- 8.- **(S. Sayısı: 339)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/680) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) **(X)**
- 9.- **(S. Sayısı: 88)** Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Kültür Yollarına İlişkin Genişletilmiş Kısmi Anlaşmayı Tesis Eden Kararına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2016) **(X)**
- 10.- **(S. Sayısı: 33)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Singapur Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Bilim, Eğitim, Basın-Yayın ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/334) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**
- 11.- **(S. Sayısı: 289)** Kamu Denetçiliği Kurumu 2015, 2014 ve 2013 Yıllık Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları (5/5, 5/4, 5/3) (Dağıtma tarihi: 24.05.2016)
- 12.- **(S. Sayısı: 35)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Surinam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/337) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

() İhtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.**

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

13.- **(S. Sayısı: 187)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göç Konularına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/620) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) **(X)**

14.- **(S. Sayısı: 270)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşmasına Ek Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının (TİKA) Statüsüne Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) **(X)**

15.- **(S. Sayısı: 306)** Türkiye Cumhuriyeti ile Slovak Cumhuriyeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Eşya Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/649) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.04.2016) **(X)**

16.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/374) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

17.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Yönelik Anlaşmaya İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/298) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

18.- **(S. Sayısı: 69)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/351) Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

19.- **(S. Sayısı: 55)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/378) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

20.- **(S. Sayısı: 48)** Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

21.- **(S. Sayısı: 54)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/376) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.01.2016) **(X)**

22.- **(S. Sayısı: 307)** Siyasi Etik Kanunu Teklifi (2/1000) ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Anayasa Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 23.04.2016) **(**)**

23.- **(S. Sayısı: 248)** Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/672) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.03.2016) **(X)**

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

24.-(**S. Sayısı: 87**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/419) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (**X**)

25.-(**S. Sayısı: 5**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/308) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) (**X**)

26.- (**S. Sayısı: 10**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/316) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) (**X**)

27.- (**S. Sayısı: 24**) Türkiye Cumhuriyeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Dostluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/325) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) (**X**)

28.- (**S. Sayısı: 26**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/332) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) (**X**)

29.- (**S. Sayısı: 31**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/330) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

30.- (**S. Sayısı: 32**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel ve Eğitsel İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/333) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

31.- (**S. Sayısı: 34**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

32.- (**S. Sayısı: 36**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Gençlik Faaliyetleri ve Spor Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/338) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

33.- (**S. Sayısı: 37**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Kültür ve Sanat Alanında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/340) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

34.- (**S. Sayısı: 38**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/341) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

35.- (**S. Sayısı: 39**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/342) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

36.- **(S. Sayısı: 40)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/343) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

37.- **(S. Sayısı: 41)** Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/346) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

38.- **(S. Sayısı: 42)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/347) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

39.- **(S. Sayısı: 43)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/348) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 44)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/349) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 45)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/355) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 46)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/358) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 47)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 49)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 50)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 56)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/379) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 57)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Belize Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/380) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

48.- **(S. Sayısı: 58)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Peru Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/381) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

49.- **(S. Sayısı: 59)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/382) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

50.- **(S. Sayısı: 62)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/345) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.01.2016) **(X)**

51.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Temsilcilik veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Fertlerinin Gelir Getirici İşlerde Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/352) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

52.- **(S. Sayısı: 71)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

53.- **(S. Sayısı: 72)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı (1/364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

54.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

55.- **(S. Sayısı: 76)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

56.- **(S. Sayısı: 77)** Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

57.- **(S. Sayısı: 78)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Örgütlü Suçlar ve Terörizmle Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/383) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

58.- **(S. Sayısı: 79)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/384) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

59.- **(S. Sayısı: 80)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Uluslararası Ticaretiyle Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/385) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

60.- **(S. Sayısı: 81)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guyana Kooperatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/389) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

61.- **(S. Sayısı: 82)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/394) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

62.- **(S. Sayısı: 83)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulaştırma Altyapısı ve Denizcilik Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/407) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

63.- **(S. Sayısı: 84)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Yük Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

64.- **(S. Sayısı: 89)** Denizcilik Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

65.- **(S. Sayısı: 90)** Uluslararası Sivil Havacılığa İlişkin Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

66.- **(S. Sayısı: 91)** Uçakların Kanundışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

67.- **(S. Sayısı: 92)** Akdeniz ve Karadeniz İçin Sanal Bölgesel Deniz Trafik Merkezi Kurulmasına Dair Operasyonel Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/463) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

68.- **(S. Sayısı: 93)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/375) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

69.- **(S. Sayısı: 94)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Dominik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/377) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

70.- **(S. Sayısı: 96)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/464) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

71.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/395) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

72.- **(S. Sayısı: 99)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/416) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

73.- **(S. Sayısı: 100)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/436) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

74.- **(S. Sayısı: 101)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı (1/437) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

75.- **(S. Sayısı: 102)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

76.- **(S. Sayısı: 103)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/439) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

77.- **(S. Sayısı: 104)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/440) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

78.- **(S. Sayısı: 105)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/441) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

79.- **(S. Sayısı: 106)** Gemilerin İhtiyati Hazine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/443) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

80.- **(S. Sayısı: 108)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

81.- **(S. Sayısı: 109)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/446) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

82.- **(S. Sayısı: 107)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Değiştirilmiş Şekliyle 1978 Tarihli Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirilme ve Vardiya Standartları Uluslararası Sözleşmesi Kural 1/10 Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınması Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/444) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

83.- **(S. Sayısı: 110)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/447) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

84.- **(S. Sayısı: 112)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/449) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

85.- **(S. Sayısı: 111)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/448) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

86.- **(S. Sayısı: 113)** Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Milli Muhafız Birlikleri Genel Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/450) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

87.- **(S. Sayısı: 114)** Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

88.- **(S. Sayısı: 115)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/452) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

89.- **(S. Sayısı: 116)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

90.- **(S. Sayısı: 120)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ulaştırması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/465) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

91.- **(S. Sayısı: 121)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/479) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

92.- **(S. Sayısı: 122)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/480) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

93.- **(S. Sayısı: 124)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/483) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

94.- **(S. Sayısı: 125)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/484) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

95.- **(S. Sayısı: 126)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Portekiz Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/485) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

96.- **(S. Sayısı: 127)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/486) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

97.- **(S. Sayısı: 128)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/488) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

98.- **(S. Sayısı: 129)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/489) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

99.- **(S. Sayısı: 130)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/491) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

100.- **(S. Sayısı: 131)** Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokole Ait 2005 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/459) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

101.- **(S. Sayısı: 132)** Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında İade Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/500) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

102.- **(S. Sayısı: 133)** Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/501) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

103.- **(S. Sayısı: 135)** Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Karadağ Dışişleri Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

104.- **(S. Sayısı: 138)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/350) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

105.- **(S. Sayısı: 142)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/509) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

106.- **(S. Sayısı: 143)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

107.- **(S. Sayısı: 147)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükümeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/528) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

108.- **(S. Sayısı: 134)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/502) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

109.- **(S. Sayısı: 137)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/331) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

110.- (S. Sayısı: 139) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhturasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/357) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

111.- (S. Sayısı: 141) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/493) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

112.- (S. Sayısı: 153) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/490) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

113.- (S. Sayısı: 156) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/412) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

114.- (S. Sayısı: 158) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/477) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

115.- (S. Sayısı: 159) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/473) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

116.- (S. Sayısı: 160) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/467) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

117.- (S. Sayısı: 172) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Hayvancılık ve Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/423) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

118.- (S. Sayısı: 173) Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Deniz Balıkçılığı ve Kültür Balıkçılığı İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/442) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

119.- (S. Sayısı: 174) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

120.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/392) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

121.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/409) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

122.- (S. Sayısı: 181) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/507) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

123.- (S. Sayısı: 140) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/368) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

124.- (S. Sayısı: 144) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/513) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

125.- (S. Sayısı: 145) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/515) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

126.- (S. Sayısı: 150) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/404) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

127.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/400) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

128.- (S. Sayısı: 154) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

129.- (S. Sayısı: 155) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/495) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

130.- (S. Sayısı: 166) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/426) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

131.- (S. Sayısı: 182) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Arasında Hükümetlerarası Tahıl Grubu 31 inci Oturumu ve Hükümetlerarası Pirinç Grubu 42 nci Oturumu Ortak Toplantısına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/524) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

132.- (S. Sayısı: 146) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Makedonya Cumhuriyetinin Kazakistan Cumhuriyetindeki Temsilinin Türkiye Cumhuriyeti Astana Büyükelçiliği İmkânlarından Yararlanılarak Gerçekleştirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/519) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

133.- (S. Sayısı: 157) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Demiryolu Bağlantısı Olan Limanları ile Ukrayna Limanları Arasında Uluslararası Doğrudan Yük Demiryolu Feri Hizmetinde Yük Taşımacılığına İlişkin Kurallar ve Ekleri ile Yük Vagonlarının İşletiminin Organizasyonuna İlişkin Kuralların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/492) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

134.- (S. Sayısı: 162) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/390) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

135.- (S. Sayısı: 163) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/388) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

136.- (S. Sayısı: 164) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/391) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

137.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/425) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

138.- (S. Sayısı: 169) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallık Hükümeti Arasında Savunma Sanayi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/510) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

139.- (S. Sayısı: 171) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/393) ve Tarım, Orman ve Köyşleri ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

140.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

141.- (S. Sayısı: 161) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/466) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

142.- (S. Sayısı: 167) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/428) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

143.- (S. Sayısı: 175) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/521) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

144.- (S. Sayısı: 180) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 24 Mart 2008 Tarihinde İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

145.- (S. Sayısı: 184) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/482) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

146.- (S. Sayısı: 190) Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve İtalya Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan-İtalya Gaz Nakil Koridorunun Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/615) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

147.- (S. Sayısı: 192) Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/624) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.03.2016) (X)

148.- (S. Sayısı: 185) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/579) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

149.- (S. Sayısı: 188) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/622) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

150.- (S. Sayısı: 189) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Madenler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

151.- (S. Sayısı: 191) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/616) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

152.- (S. Sayısı: 193) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/625) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

153.- (S. Sayısı: 194) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Krallığı Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/626) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

154.- (S. Sayısı: 195) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/627) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

155.- (S. Sayısı: 196) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Kültür Varlığının Yasa Dışı İthal ve İhracının, Transitinin ve Mülkiyet Transferinin Yasaklanması ve Önlenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/396) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

156.- (S. Sayısı: 197) 2009 Gemilerin Emniyetli ve Çevreye Duyarlı Geri Dönüşümü Hakkında Hong Kong Uluslararası Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/474) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

157.- (S. Sayısı: 201) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/544) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

158.- (S. Sayısı: 203) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/547) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

159.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Mali Cumhuriyeti Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

160.- (S. Sayısı: 205) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/549) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

161.- (S. Sayısı: 208) Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlarla Kullanımına Dair Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/475) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

162.- (S. Sayısı: 209) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

163.- (S. Sayısı: 210) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayisi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/551) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

164.- (S. Sayısı: 211) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Hususunda İkili Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/554) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

165.- (S. Sayısı: 212) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/556) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

166.- (S. Sayısı: 216) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İslam Kalkınma Bankası Grubu Arasında Türkiye ve İKB Üye Ülkeleri Arasındaki Ticaret ve Yatırımların Teşviki İçin İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/535) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

167.- (S. Sayısı: 217) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkezi Arasında Yapılan İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/569) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

168.- (S. Sayısı: 218) Türkiye Cumhuriyetine Şanhay İşbirliği Örgütünün Diyalog Ortağı Statüsü Tanınmasına İlişkin Muhtıranın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/588) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

169.- (S. Sayısı: 219) Uzak Pazarlardan Turist Çekilmesi Hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/420) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

170.- (S. Sayısı: 220) Dünya Turizm Örgütü Statüsünün 38 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/530) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

171.- (S. Sayısı: 221) Eşyaların Karayolundan Uluslararası Nakliyatı İçin Mukavele Sözleşmesi Elektronik Taşıma Belgesi ile İlgili Ek Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/531) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

172.- (S. Sayısı: 222) Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Uluslararası Demiryolu Yük Taşımacılığına İlişkin Sınır Geçiş İşlemlerinin Kolaylaştırılması Başlıklı 9 Numaralı Ekinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/536) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

173.- (S. Sayısı: 223) Trans-Asya Demiryolu Ağı Hükümetlerarası Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/537) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

174.- (S. Sayısı: 225) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında Sanayi ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/538) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

175.- (S. Sayısı: 226) Gemi Alacaklısı Haklarına ve Gemi İpoteklerine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/476) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

176.- (S. Sayısı: 227) 1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/478) ile Çevre Komisyonu ve Dışışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

177.- (S. Sayısı: 228) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/397) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

178.- (S. Sayısı: 229) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/398) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

179.- (S. Sayısı: 230) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

180.- (S. Sayısı: 231) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/421) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

181.- (S. Sayısı: 232) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/560) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

182.- (S. Sayısı: 233) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/561) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

183.- (S. Sayısı: 234) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve E-Devlet Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/566) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

184.- (S. Sayısı: 235) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Mali İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/581) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

185.- (S. Sayısı: 236) 3 Mart 2005 Tarihinde Pretoriada İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

186.- (S. Sayısı: 239) Güneyde Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji Komisyonuna Üye Devlet Olarak Katılım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/526) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

187.- (S. Sayısı: 242) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Cibutide TİKA Program Koordinasyon Ofisi Kurulmasına ve Teknik İşbirliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/578) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

188.- (S. Sayısı: 244) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/552) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

189.- (S. Sayısı: 246) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Balıkçılık Alanında İşbirliği Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/559) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

190.- (S. Sayısı: 249) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/344) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

191.- (S. Sayısı: 250) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/339) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

192.- (S. Sayısı: 251) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/468) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

193.- (S. Sayısı: 252) Türkiye Cumhuriyeti Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı Arasında Bilim, Teknoloji, Sanayi ve Girişimcilik Alanında İşbirliğini Güçlendirmeye Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/504) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

194.- (S. Sayısı: 259) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne İlişkin Taraflar Konferansında Alınan Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/595) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

195.- (S. Sayısı: 261) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/328) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

196.- (S. Sayısı: 262) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

197.- (S. Sayısı: 264) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/523) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

198.- (S. Sayısı: 265) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/605) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

199.- (S. Sayısı: 271) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/607) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

200.- (S. Sayısı: 275) Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Avrupa Özel Harekat Komutanlığı Arasında Birleşik Özel Harekat Kuvvetleri Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/487) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

201.- (S. Sayısı: 198) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Reasürans Şirketi Anlaşma Hükümlerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/533) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

202.- (S. Sayısı: 199) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/557) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

203.- (S. Sayısı: 200) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/558) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

204.- (S. Sayısı: 202) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

205.- (S. Sayısı: 206) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/550) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

206.- (S. Sayısı: 213) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/623) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

207.- (S. Sayısı: 214) Tıbbi Ürün Sahteciliği ve Halk Sağlığına Tehditler İçeren Benzeri Suçlar Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/321) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

208.- (S. Sayısı: 215) Gelişen Sekiz Ülke Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

209.- (S. Sayısı: 237) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/429) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

210.- (S. Sayısı: 240) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

211.- (S. Sayısı: 241) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/572) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

212.- (S. Sayısı: 243) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

213.- (S. Sayısı: 245) Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Senegal Cumhuriyeti Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/553) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

214.- (S. Sayısı: 247) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/563) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

215.- (S. Sayısı: 253) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliğine Yönelik Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/506) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

216.- (S. Sayısı: 254) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Guernsey Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/564) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

217.- (S. Sayısı: 255) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Man Adası Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Söz Konusu Anlaşmaya İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/565) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

218.- (S. Sayısı: 256) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cebelitarık Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/567) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

219.- (S. Sayısı: 258) Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/594) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

220.- (S. Sayısı: 260) Türkiye Cumhuriyetinin Orta Amerika Entegrasyon Sistemine Bölge Dışı Gözlemci Olarak Katılımı Konusunda Türkiye Cumhuriyeti ile Orta Amerika Entegrasyon Sistemi Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/640) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

221.- (S. Sayısı: 266) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/614) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

222.- (S. Sayısı: 267) Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/322) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

223.- (S. Sayısı: 268) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Dair Kanun Tasarısı (1/422) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

224.- (S. Sayısı: 269) Antarktika Andlaşması Çevre Koruma Protokolüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/592) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

225.- (S. Sayısı: 272) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/618) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

226.- (S. Sayısı: 276) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında İcra Edilecek Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikatı İçin Ev Sahibi Ülke Desteği Koşullarına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/508) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

227.- (S. Sayısı: 207) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

228.- (S. Sayısı: 257) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/617) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

229.- (S. Sayısı: 282) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/520) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

230.- (S. Sayısı: 283) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/522) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

231.- (S. Sayısı: 284) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/580) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

232.- (S. Sayısı: 285) Türkiye Cumhuriyeti ile Faroe Adaları ile İlgili Olarak Danimarka Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/585) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

233.- (S. Sayısı: 286) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

234.- (S. Sayısı: 287) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/604) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

235.- (S. Sayısı: 288) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Muhtemel Bir Serbest Ticaret Anlaşmasının Etkilerinin Değerlendirilmesine Dair Bir Ortak Komisyon Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/609) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

236.- (S. Sayısı: 290) Güneydoğu Avrupa Kanun Uygulama Merkezinin Ayrıcalık ve Bağışıklıklarına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

237.- (S. Sayısı: 291) Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

238.- (S. Sayısı: 292) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Krallığı Hükümeti Arasında Kanun Uygulama Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/677) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

239.- (S. Sayısı: 299) Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Mali Cumhuriyeti Savunma ve Mücahitler Bakanlığı Arasında Askeri Eğitim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/555) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

240.- (S. Sayısı: 300) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/577) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

241.- (S. Sayısı: 302) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/583) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

242.- (S. Sayısı: 304) Bazı Tehlikeli Kimyasalların ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/603) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

243.- (S. Sayısı: 305) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/639) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

244.- (S. Sayısı: 152) 1974, Yolcuların ve Bagajlarının Deniz Yolu ile Taşınmasına İlişkin Atina Sözleşmesine Ait 2002 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/470) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

245.- (S. Sayısı: 293) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesine Dair Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/683) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

246.- (S. Sayısı: 301) Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Birleşik Arap Emirlikleri Silahlı Kuvvetleri Genel Karargahı Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/582) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

247.- (S. Sayısı: 303) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/584) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

248.- (S. Sayısı: 308) İsviçre Konfederasyonu ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Viyana’da Uluslararası Göç Siyasetleri Geliştirme Merkezi Kurulması ve İşleyişine Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/621) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

249.- (S. Sayısı: 309) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/641) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

250.- (S. Sayısı: 310) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/642) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

251.- (S. Sayısı: 311) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/648) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

252.- (S. Sayısı: 314) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Serbest Bölgeler Alanında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/574) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

253.- (S. Sayısı: 316) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Belarus Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

254.- (S. Sayısı: 317) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/637) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

255.- (S. Sayısı: 318) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Saint Lucia Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/638) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

256.- (S. Sayısı: 319) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Irak ve Türkiye’de Düzenlenen Fuarlara Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/405) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

257.- (S. Sayısı: 320) Mucavir Atlantik Deniz Bölgesi, Akdeniz ve Karadenizdeki Deniz Memelilerinin Korunmasına Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/472) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

258.- (S. Sayısı: 322) Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stokholm Sözleşmesine İlave Edilen Anlaşmazlıkların Çözümü Hakkında EK-G’nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/636) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

259.- (S. Sayısı: 323) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ekvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/658) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

260.- (S. Sayısı: 325) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/661) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

261.- (S. Sayısı: 329) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/668) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

262.- (S. Sayısı: 330) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/674) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

263.- (S. Sayısı: 331) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/686) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

264.- (S. Sayısı: 333) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Komorlar Birliği Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/665) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

265.- (S. Sayısı: 334) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Madagaskar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/669) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

266.- (S. Sayısı: 336) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moritanya İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/676) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

267.- (S. Sayısı: 340) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/682) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

268.- (S. Sayısı: 341) Sınai Mülkiyet Kanunu Tasarısı (1/699) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

269.- (S. Sayısı: 315) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

270.- (S. Sayısı: 321) Enerji Şartı Antlaşmasının Ticaretle İlgili Hükümlerine Getirilen Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/628) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

271.- (S. Sayısı: 324) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim ve Öğretim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/659) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

272.- (S. Sayısı: 326) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine-Bissau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/660) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

273.- (S. Sayısı: 327) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/662) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

274.- (S. Sayısı: 332) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/664) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

275.- (S. Sayısı: 335) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Madagaskar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/675) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

276.- (S. Sayısı: 337) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/678) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

277.- (S. Sayısı: 224) Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının Tadil Edilen Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.06.2016) (X)

278.- (S. Sayısı: 344) Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesine Ek İnsan Kopyalanmasının Yasaklanmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/646) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.06.2016) (X)

279.- (S. Sayısı: 342) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi Arasında İki Yıllık İşbirliği Anlaşması 2010/2011'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/610) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

280.- (S. Sayısı: 346) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Türkiye'deki Işık Tatbikatı Sırasında Ev Sahibi Ülke Tarafından Sağlanacak Destek Konusunda Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/671) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

281.- (S. Sayısı: 347) Avrupa-Kafkasya-Asya Ulaştırma Koridorunun Üzerinde Uluslararası Taşımacılığın Geliştirilmesi Çok Taraflı Temel Anlaşmasına Değişiklikler Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/679) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

282.- (S. Sayısı: 348) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gizlilik Dereceli Bilginin Karşılıklı Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/681) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

283.- (S. Sayısı: 349) Türkiye Cumhuriyeti Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti İskan ve İnşaat Bakanlığı Arasındaki Yapı Malzemeleri Alanında Mutabakat Zaptı ile Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/408) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

284.- (S. Sayısı: 351) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanı ile Avusturya Cumhuriyeti Federal, Tarım, Ormancılık, Çevre ve Su Yönetimi Bakanı Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/608) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

285.- (S. Sayısı: 352) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/629) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

286.- (S. Sayısı: 353) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/632) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

287.- (S. Sayısı: 354) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Çevre Bakanlığı Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/634) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

288.- (S. Sayısı: 386) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/724) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 15.06.2016) (X)

289.- (S. Sayısı: 355) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye-İran Hududunda Yeni Kara Hudut Kapılarının Açılmasına Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

290.- (S. Sayısı: 356) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan 14 Şubat 2011 Tarihli Kapıköy ve Razi Kara Hudut Kapılarının Ortak Kullanımına Dair Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapan Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/570) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

291.- (S. Sayısı: 357) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan 22 Mart 2010 Tarihli Esendere ve Sero Kara Hudut Kapılarının Ortak Kullanımına Dair Anlaşmada Değişiklik Yapan Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/571) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

292.- (S. Sayısı: 358) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/606) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

293.- (S. Sayısı: 359) Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Gümrük İdaresi Arasında Gümrük Alanında Ortak Komite Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/684) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

294.- (S. Sayısı: 360) Türkiye Cumhuriyeti ile Kore Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Çerçeve Anlaşma Kapsamında Hizmet Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/690) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

295.- (S. Sayısı: 361) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

296.- (S. Sayısı: 362) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Meteoroloji ve Hidroloji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/696) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

297.- (S. Sayısı: 363) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın 9/7 nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

298.- (S. Sayısı: 364) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/403) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

299.- (S. Sayısı: 365) Tütün Ürünlerinin Yasadışı Ticaretini Önlemeye Yönelik Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/575) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

300.- (S. Sayısı: 366) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Su Ürünleri Alanında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/589) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

301.- (S. Sayısı: 367) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/630) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

302.- (S. Sayısı: 368) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/631) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

303.- (S. Sayısı: 369) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/633) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

304.- (S. Sayısı: 370) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Orman ve Ormancılık Araştırmaları Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/635) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

305.- (S. Sayısı: 371) Çiftçilik Amaçlarıyla Beslenen Hayvanların Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

306.- (S. Sayısı: 372) Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/701) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

307.- (S. Sayısı: 373) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/703) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

308.- (S. Sayısı: 374) Hava araçlarında İşlenen Suçlar ve Diğer Bazı Eylemlere İlişkin Tokyo Sözleşmesini Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/469) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

309.- (S. Sayısı: 375) Yasa Dışı, Kayıt Dışı ve Düzenlenmemiş Balıkçılığı Önleme, Caydırma ve Ortadan Kaldırmaya Yönelik Liman Devleti Tedbirlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/471) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

310.- (S. Sayısı: 376) 2001, Gemilerdeki Zararlı Organik Tutunma Önleyici Sistemlerin Kontrolüne İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/562) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

311.- (S. Sayısı: 378) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İpek Yolu Ekonomik Kuşağının, 21. Yüzyıl Denizdeki İpek Yolunun ve Orta Koridor Girişiminin Uyumlaştırılmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/673) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

312.- (S. Sayısı: 379) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/685) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

313.- (S. Sayısı: 381) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Evrensel Posta Birliği (UPU) Arasında Yirmi Altıncı Dünya Posta Kongresine Yönelik Düzenlemelere İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/714) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

314.- (S. Sayısı: 382) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşma ve Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

315.- (S. Sayısı: 384) Balınacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Sözleşmeye Ait Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/593) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

316.- (S. Sayısı: 385) Geçici İthalat Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklere İlişkin Belgelerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/712) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

317.- (S. Sayısı: 388) Bilirkişilik Kanunu Tasarısı (1/687) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016)

318.- (S. Sayısı: 389) Yüksek Öğretimde Yeterliklerin Tanınmasına İlişkin Asya-Pasifik Bölgesel Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/399) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016) (X)

319.- (S. Sayısı: 392) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 2010-2013 Yıllarına İlişkin Kültürel Değişim Programının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/576) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016) (X)

320.- (S. Sayısı: 395) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında KKTC’de Bulunan Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon İşlerinin Yürütülmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/644) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 400

**Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve
Adalet Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/726 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 3
- Genel Gerekçesi 3
- Madde Gerekçeleri 6

• Adalet Komisyonu Raporu 20

• Muhalefet Şerhleri.....28

• Tasarı Metni 51

• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....51

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

13/6/2016

Sayı: 31853594-101-1302-2495

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 6/6/2016 tarihinde kararlaştırılan “Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Binali Yıldırım

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/726)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Cumhuriyetin temel niteliklerinden biri olan “hukuk devleti” ilkesi gereğince yargı sistemi, adil olduğu kadar etkin, hızlı ve verimli olmalıdır. Yargının en önemli işlevlerinden biri, Anayasanın 36 ncı maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri gereğince teminat altına alınan adil yargılanma hakkı ve bu hakkın ayrılmaz bir parçası olan makul sürede yargılanma hakkını sağlamaktır.

İstinaf kanun yolu bulunmayan ülkelerde ilk derece mahkemelerince verilen kararları kanuna ve hukuka uygunluk bakımından denetleyen yüksek mahkemeler bulunmaktadır. Halen ülkemizde de temyiz edilebilen bütün kararlar yüksek mahkemelere taşınmakta, bu mahkemeler inceledikleri kararları sadece kanuna ve hukuka uygunluk yönünden değil delil değerlendirmesi yaparak maddi olaya uygunluk yönünden de incelemektedir. Bu durum, yüksek mahkemelerin olağan dışı bir iş yükü ile karşı karşıya kalmalarına ve buna bağlı olarak içtihat mahkemesi olma işlevlerini yeterince yerine getirememelerine neden olmaktadır.

İstinaf ve temyiz mahkemelerinin bulunduğu ülkelerde ise istinaf mahkemeleri ilk derece mahkemelerince verilen kararları kanuna, hukuka ve maddi olaya uygunluk yönünden denetlemekte ve kararların büyük bir çoğunluğu istinaf mahkemelerinde kesinleşmektedir. Buna bağlı olarak temyiz mercii olan yüksek mahkemeler ise gerçek manada içtihat mahkemesi olarak sadece kanuna ve hukuka uygunluk denetimi yapmaktadır.

Davaların daha kısa zamanda sonuçlandırılması, somut olay denetiminin istinaf mercileri tarafından yapılması, yüksek mahkemelerin ise aslı görevini icra ederek “ıçtihat müessesesi” haline gelmesine imkân sağlanması amacıyla 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge

Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunla bölge adliye mahkemelerinin kurulmasının hukuki alt yapısı oluşturulmuştur. 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanunla da 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda değişiklik yapılarak halen faaliyette bulunan bölge idare mahkemeleri istinaf mercii olarak yapılandırılmıştır.

Söz konusu kanunlarla istinaf sisteminin hukuki alt yapısı kurulmuş ise de hâkim, savcı ve personel sayısının yetersizliği, altyapı çalışmalarının tamamlanamaması gibi sebeplerle istinaf sistemine geçilememiş ve mevcut sistem uygulanmaya devam edilmiştir. Ancak geçen sürede altyapı eksiklikleri tamamlanmış ve istinaf mercilerinde görev yapacak yargı mensupları ile diğer yardımcı personelin atamaları yapılmıştır. 7/11/2015 tarihli ve 29525 sayılı Resmi Gazetede yayımlandığı üzere istinaf incelemesi yapacak bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçecektir. İlk derece mahkemelerinin verdiği kararların adli yargıda yaklaşık yüzde doksanın, idari yargıda ise yaklaşık yüzde sekseninin istinaf kanun yolunda kesinleşeceği tahmin edilmektedir. Bunun doğal sonucu olarak, Yargıtay ve Danıştayın iş yükü de aynı oranda azalacaktır. Bu nedenle Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayılarını yeniden belirleme ihtiyacı doğmuştur.

Anayasanın 154 üncü maddesinin son fıkrasında; “Yargıtayın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekilinin nitelikleri ve seçim usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.”; 155 inci maddesinin son fıkrasında ise “Danıştayın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkanvekilleri, daire başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usulleri, İdarî yargının özelliği, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.” hükümlerine yer verilmiştir. Buna göre Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayıları ile üyelerin görev süreleri, Anayasada kanunla düzenlenebilecek bir konu olarak öngörülmüştür. Bu nedenle yüksek mahkemelerin daire ve üye sayılarının kanunla artırılması veya azaltılmasının ya da yüksek mahkeme üyelerinin görev sürelerinin kanunla belirlenmesinin Anayasaya aykırı bir yönü bulunmamaktadır. Nitekim daha önce, bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçirilememesi ve yüksek mahkemelerin artan iş yüküne bağlı olarak temiz aşamasının makul süreleri aşması nedeniyle 2011 yılında 6110 sayılı Kanunla ve 2014 yılında 6572 sayılı Kanunla Yargıtay ve Danıştayda yeni daireler kurulmuş ve bu mahkemelerin üye sayıları artırılmıştır.

İstinaf incelemesi yapacak bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesi neticesinde yüksek mahkemelerin iş yükünün büyük oranda azalacağı dikkate alınarak Tasarıyla, Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayıları azaltılmaktadır.

Tasarıda düzenlenen en önemli konulardan biri de, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin Anayasa Mahkemesi üyelerinde olduğu gibi oniki yıllık süre için seçilmeleri ve görev süreleri bittiğinde yeniden yüksek mahkeme üyesi seçilememeleridir. Anayasamızın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ıncı maddesinde hâkim ve savcılara görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar; hâkimler ve savcılarının altmış beş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolunamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılammamaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılmamaları şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasanın 154 üncü ve 155 inci maddelerinde Yargıtay ve Danıştay üyelikleri düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Yargıtay ve Danıştay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü

üzere, yüksek mahkeme üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup, hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Yargıtay ve Danıştay üyeliğinin oniki yıla sınırlanmasının ve mevcut üyelerden yeniden seçilmeyenlerin üyeliklerinin sona ermesinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Yüksek mahkeme üyelerinin belirli aralıklarla değişmesi, içtihatların yeni bir bakış açısıyla değerlendirilerek sürekli gelişmesine ve toplumun ihtiyaçlarına daha fazla cevap vermesine; üyelerin sürekli kendilerini yenilemelerine ve geliştirmelerine; yüksek mahkeme üyelerinin bilgi ve tecrübelerini istinaf ve ilk derece yargı mercilerine aktarmalarına imkân sağlayacaktır.

Öte yandan, üye sayısı ciddi oranda azaltılan yüksek mahkemelerin üyelerinin görev sürelerinde herhangi bir sınırlama olmadan emekliliklerine kadar çalışmaya devam etmeleri, ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hâkim ve savcıların üye olma beklentilerini önemli derecede azaltacaktır. Yapılan düzenlemeyle, üye olma niteliğini haiz hâkim ve savcıların üyelik beklentilerinin canlı tutulması, çalışma şevklerinin artırılması ve kendilerini daha fazla geliştirmeleri de amaçlanmaktadır.

Tasarıyla; Danıştayın onyedii olan daire sayısı ona ve yüzdoksanbeş olan üye sayısı doksana, Yargıtayın kırkaltı olan daire sayısı yirmidörde ve beşyüzonaltı olan üye sayısı ikiye düşürülmektedir. Ancak Yargıtay ve Danıştaydaki iş yükü dikkate alınarak daire ve üye sayılarının Tasarıda belirlenen sayıya indirilmesi için kademeli bir geçiş öngörülmüştür. Bu nedenle Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtaydaki üye sayısı üçyüz, Danıştaydaki üye sayısı ise yüzonaltı olarak belirlenmiştir. Daire sayılarını Yargıtayda Birinci Başkanlık Kurulu, Danıştayda Başkanlık Kurulu Kanunda öngörülen sayılara üç yıl içinde tedricen indirecektir. Üye sayıları ise boşalan her iki üyelik yerine bir üye seçilmek suretiyle Kanunla belirlenen sayılara tedricen düşecektir.

Tasarıda yer verilen önemli düzenlemelerden biri de hâkim ve savcı adaylarına meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav getirilmesidir. Yargı sisteminin sağlıklı olarak işleminde insan kaynağı önemli bir yer tutmakta olup, bu kaynağın temelinde de hâkim ve savcılar yer almaktadır. Bu itibarla, hukuk devletinin vazgeçilmez unsuru olan adil, etkin ve güvenilir bir yargının temini bakımından hâkim ve savcılarının en iyi şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir. Meslek öncesi eğitimin; mesleğin ifası için gereken bilgi ve beceriye sahip, tarafsızlık duygusu ve meslek onuru ile adalet anlayışı gelişmiş, mesleğin etik ilkelerine bağlı, araştırma ve inceleme yeteneğini kazanmış, temel hukuk ilkelerini kavramış, hukuki uyumsuzlukları yorumlayıp çözüm üretebilen hâkim ve savcılarının yetiştirmelerini sağlaması gerekmektedir. Eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi, mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözme ve ifade etme yeteneği, özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışlarının mesleğe uygunluğu hususlarında daha sağlıklı değerlendirme yapmak amacıyla, yazılı sınava ilaveten sözlü sınav getirilmektedir.

Tasarıda yer alan düzenlemelerden bir diğeri ise yargılama sürecine katılan hâkim ve savcılar hakkında düzenlenecek kanun yolu değerlendirme formlarıdır. Yargıtay veya Danıştay daireleri ve genel kurulları yaptıkları kanun yolu incelemeleri sonunda ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenleyeceklerdir. Ayrıca aynı usul ve esaslar dahilinde istinaf mercilerinin de ilk derecede görev yapan hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlemeleri hükme bağlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Danıştay üyeliğinin süresi, Anayasa Mahkemesi üyeliğinde olduğu gibi, üyelerin yeterince tecrübe kazanması ve tecrübelerini mahkeme çalışmalarına yansıtması bakımından makul bir süre olan oniki yıl olarak belirlenmektedir.

Anayasanın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ıncı maddesinde, görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için hâkim ve savcılara bazı Anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar; hâkimler ve savcıların altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolanamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamamaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılamamaları şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasanın 155 inci maddesinde Danıştay üyeliği düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Danıştay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, Danıştay üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup; hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Danıştay üyeliğinin oniki yıllı sınırlanmasının mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Bu itibarla Danıştay üyeliği için oniki yıllık görev süresi getirilerek görev süresi sona eren Danıştay üyelerinin Anayasamızın 139 uncu ve 140 ıncı maddelerinde düzenlenen teminatlar gereğince her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanmaları hükmüne bağlanmaktadır. Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş olup da yeniden seçilmeyen üyelere ise aynı teminatlar kapsamında bir tercih hakkı verilmektedir. Bu üyeler isteklerine göre idari yargıda bir göreve atanabilecekleri gibi idare bünyesinde başka bir göreve de atanabileceklerdir.

Yüksek mahkeme üyelerinin belirli aralıklarla değişmesi, içtihatların yeni bir bakış açısıyla değerlendirilerek sürekli gelişmesine ve toplumun ihtiyaçlarına daha fazla cevap vermesine; üyelerin sürekli kendilerini yenilemelerine ve geliştirmelerine; yüksek mahkeme üyelerinin bilgi ve tecrübelerini istinaf ve ilk derece yargı mercilerine aktarmalarına imkân sağlayacaktır.

Öte yandan, üye sayısı ciddi oranda azaltılan yüksek mahkemelerin üyelerinin görev sürelerinde herhangi bir sınırlama olmadan emekliliklerine kadar çalışmaya devam etmeleri, ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hâkim ve savcıların üye olma beklentilerini önemli derecede azaltacaktır. Yapılan düzenlemeyle, üye olma niteliğini haiz hâkim ve savcıların üyelik beklentilerinin canlı tutulması, çalışma şevklerinin artırılması ve kendilerini daha fazla geliştirmeleri de amaçlanmaktadır.

Görevi sona eren üyelerin Danıştayla ilişkileri kesilecektir. Ancak herhangi bir şekilde üyelerin atama işlemlerinin gecikmesi durumunda, hak kaybına neden olunmaması amacıyla atama gerçekleşinceye kadar özlük haklarının Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunması özel olarak düzenlenmektedir.

Madde 2- Tasarıyla yüksek mahkeme üyelerine oniki yıllık görev süresi getirilmesi nedeniyle Yargıtay Birinci Başkanı seçilebilmek için gerekli olan on yıllık kıdemin altı yıla düşürülmesi öngörülmektedir. Bu düzenlemeye bağlı olarak Danıştay Başkanı seçilebilmek için gerekli olan dört yıl Danıştay üyeliği yapma şartı altı yıl olarak düzenlenmektedir.

Madde 3- 2576 ve 2577 sayılı Kanunlarda 6545 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle halen faaliyette bulunan bölge idare mahkemeleri istinaf mercii olarak yapılandırılmış ve bölge idare mahkemelerinin 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçirilmesi kararlaştırılmıştır. Anılan tarih itibarıyla

idari yargıda istinaf sistemine geçilecek olması nedeniyle ilk derece mahkemelerinin kararlarının büyük bir çoğunluğu bölge idare mahkemelerinde kesinleşecektir. Bu durumun Danıştayın iş yükünü önemli ölçüde hafifletecek olmasından dolayı Danıştayın daire sayısının yeniden belirlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu itibarla, maddede yapılan değişiklikte Danıştayın daire sayısı azaltılmaktadır. Ancak Danıştay, uhdesinde bulunan dosyaları kendisi çözeceğinden, dosya sayısı kısa zamanda istenilen seviyeye düşmeyecektir. Bu nedenle geçici maddeyle dairelerin tedrici olarak kapatılarak bu maddede belirlenen sayıya indirilmesi öngörülmektedir.

Madde 4- Danıştay Genel Kurulunca üye tam sayısı esas alınarak yapılan seçimlerde ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boşalan üyeliklerin de hesaba katılması, bazı seçimlerin aylarca tekrarlanmasına ve seçimlerin tıkanmasına neden olmaktadır. Ayrıca bu durum, Danıştayın çok uzun süre seçim gündemiyle meşgul olmasına ve yargılama faaliyetlerinin aksamasına yol açmaktadır. Bu sorunların önüne geçilmesi amacıyla, 2575 sayılı Kanun ve diğer kanunlara göre yapılacak seçimlerde Danıştay üye tam sayısının hesabında; görev süresinin dolması, ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boşalan üyeliklerin dikkate alınmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 5- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikte, idari daire sayısının bire düşürülmesine bağlı olarak İdari İşler Kuruluna idari daireden katılacak başkan ve üye sayısı yeniden belirlenmektedir. Maddeyle ayrıca, Danıştay daire sayılarının azaltılması nedeniyle İdari İşler Kurulunun toplanma ve görüşme yeter sayısı da buna göre yeniden düzenlenmektedir.

Madde 6- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikte daire sayısının azaltılmasına bağlı olarak idari ve vergi dava daireleri kurullarının toplantı ve görüşme yeter sayıları yeniden belirlenmektedir.

Madde 7- İlk derece mahkemelerince verilen kararlar, istinaf kanun yolunun uygulanmaya başlamasıyla kanuna, hukuka ve maddi olaya uygunluk yönünden istinaf mercilerince denetlenecek ve kararların büyük bir çoğunluğu bu aşamada kesinleşecektir. Bu nedenle, iş yükü önemli ölçüde azalacak olan Danıştay, asli görevi olan içtihat mahkemesi niteliğine kavuşacaktır. Bu itibarla, 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendine eklenmesi öngörülen cümleyle Danıştayın temyiz mercii olarak görev ve yetki sınırı vurgulanmaktadır. Böylece Danıştayın temyiz mercii olarak dosyaları sadece hukuka uygunluk yönünden incelemesi ve içtihat mercii olarak görev yapması sağlanacaktır.

Madde 8- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yapılan değişiklikte daire sayısının azaltılması öngörüldüğünden, buna bağlı olarak dava dairesi sayısı yeniden belirlenmektedir.

Madde 9- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe bağlı olarak idari işlere ilişkin uyumsuzlıklara bakmakla görevli daire sayısı bire düşürülmektedir.

Madde 10- İdari işlere bakacak daire sayısı ikiden bire düşürüldüğünden, idari dairelerin görevlerini düzenleyen 42 nci maddenin başlığı ve birinci fıkrası 41 inci maddeye uyum sağlanması amacıyla değiştirilmektedir.

Madde 11- Başkanlık Kurulunun kararlarının kesin olduğu ve bu kararlara karşı başka bir yargı merciiine başvurulamayacağına ilişkin 2575 sayılı Kanunun 52/A maddesinin ikinci fıkrası Anayasa Mahkemesinin 10/2/2016 tarihli ve E.: 2015/18 ve K.: 2016/12 sayılı Kararıyla iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesinin bu kararında atfı yaptığı ve Yargıtay Kanununda yer alan, Tasarıyla getirilen düzenlemeye benzer bir hükme ilişkin olarak verdiği 21/1/2010 tarihli ve E.: 2008/74 ve K.: 2010/15 sayılı Kararında, yüksek yargı organlarının ifa ettiği yargı hizmetlerinin yönetiminden kaynaklanabilecek kimi uyumsuzlıkların o yüksek yargı içinde öngörülen çözüm mekanizmalarıyla sonuçlandırılmasını yargısal ağırlıklı bir faaliyet olarak değerlendirmiş ve bu bağlamda, kanun

koyucunun bu tür uyuşmazlıkların özel bir yargılama usulü çerçevesinde yüksek yargı organı üyelerinden oluşan bir kurulca çözümlenmesini öngörmekte takdir yetkisini haiz olduğunu kabul etmiştir. Anayasa Mahkemesinin anılan iptal kararı doğrultusunda Başkanlık Kurulu kararlarına karşı bir itiraz müessesesi getirilerek bu kararların Yargıtayda olduğu gibi bütün daire başkanlarından oluşan Başkanlar Kurulunca incelenmesi ve kesin olarak karara bağlanması öngörülmektedir.

Madde 12- 6352 sayılı Kanunla, mevcut dosyaların makul sürede karara bağlanabilmesi amacıyla üç yıl süreyle İdari Dava Daireleri Kurulunun sürekli görev yapan bir Kurul haline getirilmesi ve bu kapsamda Kurulda görevli üyelerin dairelerinde heyete katılmaması sağlanmıştır. Daha sonra 6572 sayılı Kanunla bu süre iki yıl uzatılmış olmasına rağmen Kurulun iş yükünün yeteri kadar azalmaması nedeniyle İdari Dava Daireleri Kurulunun sürekli görev yapmasına ilişkin süre iki yıl daha uzatılmaktadır. Bununla birlikte Danıştay üye sayısının azaltılmasına bağlı olarak İdari Dava Daireleri Kurulunun üye sayısı ile toplantı ve görüşme yeter sayısı azaltılmaktadır.

Madde 13- Maddeyle, istinaf incelemesi yapacak olan bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle birlikte Danıştayın iş yükünün büyük oranda azalacak olması nedeniyle, Danıştayın üye sayısının azaltılması amaçlanmaktadır.

Anayasanın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ncı maddesinde hâkim ve savcılara görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar, hâkimler ve savcıların altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolanamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamamaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılamamaları şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca, Anayasanın 155 inci maddesinde Danıştay üyeliği düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Danıştay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, Danıştay üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup; hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Danıştay üyeliğinin oniki yılla sınırlandırılmasının ve kanunla üyeliklerinin sona erdirilmesinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Maddenin birinci fıkrasına göre Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay üyelerinin üyelikleri sona ermektedir. Ancak bu tarih itibarıyla Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların üyelikleri devam edecektir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre, üyelikleri sona erenler arasından ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu veya Cumhurbaşkanınca Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, Danıştayın üçüncü fıkraya göre belirlenen yeni kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle üye seçimi yapılacaktır.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Danıştay üyeliğine seçilmiş olup da Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte üyeliği sona erenlerden yeniden üye seçilmeyenlerin her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanmaları hükme bağlanmaktadır. Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş olup da ikinci fıkra uyarınca seçilmeyen üyelere ise aynı teminatlar kapsamında bir tercih hakkı verilmektedir. Bu üyeler isteklerine göre idari yargıda bir göreve atanabilecekleri gibi her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla idare bünyesinde başka bir göreve atanabileceklerdir.

Danıştay üyeliğinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kurul üyeliği devam edenlerin Kurul üyeliklerinin sona ermesinden üç ay önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca veya Cumhurbaşkanınca yeniden Danıştay üyeliğine seçilmeleri halinde oniki yıl süreyle Danıştay üyesi olarak görev yapacakları hükme bağlanmaktadır. Yeniden seçilmeyenler hakkında maddenin beşinci ve altıncı fıkraları uygulanacaktır. Kurul üyelerinden yeniden Danıştay üyeliğine seçilmeyip idari yargıda bir göreve atanacaklara 6087 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanacaktır. Bu hüküm gereğince tercih ettikleri üç ayrı yerden birine atama yapılacaktır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki yıl görev yapacaktır. Ayrıca bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam edecektir.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erecektir. Örnek vermek gerekirse, halen Yüksek Seçim Kurulu üyesi olarak görev yapan bir üyenin yeniden seçilmemesi halinde Yüksek Seçim Kurulu üyeliği de Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erecektir. Bu şekilde boşalan görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlandığı tarihten itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılacaktır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Danıştay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınacaktır. Buna göre, belli bir kıdem gerektiren daire başkanlığı, Başsavcılık gibi görevlere aday olan üyelerin daha evvel Danıştay üyesi olarak çalıştıkları sürelerin kıdemlerinin belirlenmesinde dikkate alınacağı açıklığı kavuşturulmaktadır.

Danıştay üye sayısının azaltılmasıyla birlikte hangi daireden kaç üyenin seçileceği belli olmadığından, onikinci fıkrayla seçilen üyelerin çalışacakları dairelerin yeniden belirlenmesi hükme bağlanmaktadır.

İstinaf incelemesi yapacak bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle ilk derece mahkemeleri tarafından verilen kararların büyük çoğunluğu bu mahkemelerde kesinleşecek, buna bağlı olarak Danıştaya gelecek dosya sayısı aynı oranda azalacaktır. Bu itibarla Kanunun 13 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle Danıştayın onyedisi olan daire sayısı ona düşürülmektedir. Ancak, Danıştay, uhdesinde bulunan dosyaları kendisi çözeceğinden, dosya sayısı kısa zamanda istenilen seviyeye düşmeyecektir. Bu nedenle maddenin onüçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle dairelerin en geç üç yıl içinde kademeli olarak kapatılması, bu dairelerin Başkanlık Kurulunca kapatılınca kadar görevlerine devam etmeleri öngörülmektedir. Maddenin ondördüncü fıkrasında Başkanlık Kurulunun her daire kapatma işleminden sonra daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirlemesi ve bu kararların derhal Resmi Gazetede yayımlanarak yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanması öngörülmektedir.

Kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağıın Başkanlık Kurulu tarafından belirlenmesi ve dairelerde görev verilmeyen daire başkanlarının, başkanlık sürelerinin bitimine kadar Danıştay Başkanlığı nezdinde görev yapmaları hükme bağlanmaktadır. Başkanlık görev süresi Danıştay Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin başkanlık kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşecektir.

Kapatılan dairelerin uhdesinde bulunan dosyalarla ilgili oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla dairelerin kapatılması üzerine Başkanlık Kurulunun iş bölümüne ilişkin kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, kapatılan dairelerde bulunan dava dosyalarının ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerleriyle ilgili daireye devredileceği hükme bağlanmaktadır.

Danıştayın daire sayısının kademeli olarak azaltılmasına bağlı olarak boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılmak suretiyle meslek mensupları kadro sayısı da kademeli olarak doksana düşürülecektir. Seçim yapılmayan üye kadroları ise başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılacaktır.

Madde 14- Tasarıyla 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesinde yapılan değişiklikle, nöbetçi bölge idare mahkemesi heyetinin bölge idare mahkemesi başkan ve üyeleri arasında belirleneceğinin hüküm altına alınması nedeniyle mevcut durumda olduğu gibi nöbetçi idare ve vergi mahkemesi hâkimleri aynı zamanda nöbetçi bölge idare mahkemesinde görev yapmayacaklardır. Bu nedenle 27 nci maddenin yedinci fıkrasında yer alan çalışmaya ara verme süresi içinde idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen yürütmenin durdurulması kararlarına karşı yapılan itirazların en yakın nöbetçi mahkeme tarafından incelenmesini öngören hüküm madde metninden çıkarılmaktadır. Zira 61 inci maddede yapılan değişiklikle nöbetçi bölge idare mahkemesi heyeti ile nöbetçi idare mahkemesi heyeti farklı hâkimlerden oluşacağından itiraza konu dosyanın en yakın bölge idare mahkemesine gönderilmesi zorunluluğu ortadan kalkmaktadır.

Madde 15- 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesine göre sadece bölge idare mahkemelerinin bulunduğu il merkezlerindeki bölge idare mahkemesi ile idare ve vergi mahkemeleri çalışmaya ara vermeden faydalanabilmektedir. Halen yirmi beş ilde bölge idare mahkemesi bulunmaktadır. Ancak 6545 sayılı Kanunla istinaf mercii olarak yapılandırılan bölge idare mahkemelerinin 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçmelerine karar verilmiş ve bölge idare mahkemesi sayısı yediye düşürülmüştür. Bu itibarla mevcut hükme göre sadece yedi ilde bulunan idari yargı mercileri çalışmaya ara vermeden faydalanabilecektir. Maddeyle, bölge idare mahkemesi bulunmayan illerde birden fazla idare veya vergi mahkemesi bulunması kaydıyla bu mahkemelerin de çalışmaya ara vermeden faydalanabilmeleri sağlanmaktadır.

Bununla birlikte 61 inci maddenin ikinci fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle, çalışmaya ara vermeden faydalanacak mahkemelerde nöbetçi heyetin oluşturulmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Öte yandan, bölge idare mahkemelerinde bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından tüm daire başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeterli sayıda nöbetçi daire kurulması öngörülmektedir.

Madde 16- 5235 sayılı Kanunla adli yargıda kanuni alt yapısı oluşturulan bölge adliye mahkemelerinin 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçirilmesine ilişkin karar 7/11/2015 tarihli ve 29525 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Anılan tarih itibarıyla adli yargıda istinaf sistemine geçilecek ve ilk derece mahkemelerinin kararlarının büyük bir çoğunluğu bölge adliye mahkemelerinde kesinleşecektir. Bu durum Yargıtayın iş yükünü önemli ölçüde hafifleteceğinden, daire sayısının yeniden belirlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu itibarla, maddede yapılan değişiklikle Yargıtayın daire sayısı azaltılmaktadır. Ancak Yargıtay, uhdesinde bulunan dosyaları kendisi çezeceğinden, dosya sayısı kısa zamanda istenilen seviyeye düşmeyecektir. Bu nedenle geçici maddeyle dairelerin tedrici olarak kapatılarak bu maddede belirlenen sayıya indirilmesi öngörülmektedir.

Madde 17- Yargıtay Büyük Genel Kurulunca üye tam sayısı esas alınarak yapılan seçimlerde ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boşalan üyeliklerin de hesaba katılması bazı seçimlerin aylarca tekrarlanmasına ve seçimlerin tıkanmasına neden olmaktadır. Ayrıca bu durum, Yargıtayın çok uzun süre seçim gündemiyle meşgul olmasına ve yargılama faaliyetlerinin aksamasına yol açmaktadır. Bu sorunların önüne geçilmesi amacıyla, 2797 sayılı Kanun ve diğer kanunlara göre yapılacak seçimlerde Yargıtay üye tam sayısının hesabında; görev süresinin dolması, ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boşalan üyeliklerin dikkate alınmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 18- İlk derece mahkemelerince verilen kararlar, istinaf kanun yolunun uygulanmaya başlamasıyla kanuna, hukuka ve maddi olaya uygunluk yönünden istinaf mahkemelerince denetlenecek ve kararların büyük bir çoğunluğu bu aşamada kesinleşecektir. Bu nedenle, iş yükü önemli ölçüde azalacak olan Yargıtay, asli görevi olan içtihat mahkemesi niteliğine kavuşacaktır. Bu itibarla, 2797 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine eklenmesi öngörülen fıkra ile Yargıtayın temyiz mercii olarak görev ve yetki sınırı vurgulanmaktadır. Böylece Yargıtayın temyiz mercii olarak dosyaları sadece hukuka uygunluk yönünden incelemesi ve içtihat mercii olarak görev yapması sağlanacaktır.

Madde 19- Yargıtay üyeliğinin süresi, Anayasa Mahkemesi üyeliğinde olduğu gibi, üyelerin yeterince tecrübe kazanması ve tecrübelerini mahkeme çalışmalarına yansıtması bakımından makul bir süre olan oniki yıl olarak belirlenmektedir.

Anayasanın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ıncı maddesinde, görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için hâkim ve savcılara bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar; hâkimler ve savcılarının altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolanamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılammaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılamamaları şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasanın 154 üncü maddesinde Yargıtay üyeliği düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Yargıtay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, Yargıtay üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup; hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Yargıtay üyeliğinin oniki yıllı sınırlandırılmasının mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Bu itibarla Yargıtay üyeliği için oniki yıllık görev süresi getirilerek görev süresi sona eren Yargıtay üyelerinin Anayasanın 139 uncu ve 140 ıncı maddelerinde düzenlenen teminatlar gereğince her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanmaları hükme bağlanmaktadır.

Yüksek mahkeme üyelerinin belirli aralıklarla değişmesi, içtihatların yeni bir bakış açısıyla değerlendirilerek sürekli gelişmesine ve toplumun ihtiyaçlarına daha fazla cevap vermesine; üyelerin sürekli kendilerini yenilemelerine ve geliştirmelerine; yüksek mahkeme üyelerinin bilgi ve tecrübelerini istinaf ve ilk derece yargı mercilerine aktarmalarına imkân sağlayacaktır.

Öte yandan, üye sayısı ciddi oranda azaltılan yüksek mahkemelerin üyelerinin görev sürelerinde herhangi bir sınırlama olmadan emekliliklerine kadar çalışmaya devam etmeleri, ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hâkim ve savcılarının üye olma beklentilerini önemli derecede azaltacaktır. Yapılan düzenlemeyle, üye olma niteliğini haiz hâkim ve savcılarının üyelik beklentilerinin canlı tutulması, çalışma şevklerinin artırılması ve kendilerini daha fazla geliştirmeleri de amaçlanmaktadır.

Görevi sona eren üyelerin Yargıtayla ilişkileri kesilecektir. Ancak herhangi bir şekilde üyelerin atama işlemlerinin gecikmesi durumunda, hak kaybına neden olunmaması amacıyla atama gerçekleştirinceye kadar özlük haklarının Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunması özel olarak düzenlenmektedir.

Madde 20- Maddeyle, 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle Yargıtay üyeliği süresinin oniki yıl olarak belirlenmesi nazara alınarak maddeyle Yargıtay Birinci Başkanı seçilebilmek için öngörülen kıdem süresi yeniden düzenlenmektedir.

Madde 21- Maddeyle, Danıştay Genel Sekreteri ile Yargıtay Genel Sekreteri seçilme şartlarında yeknesaklık sağlamak amacıyla Yargıtay Genel Sekreteri seçilebilmek için aranan beş yıl üyelik kıdemi şartı kaldırılmaktadır.

Madde 22- Maddeyle, Yargıtay Yayın İşleri Müdürlüğü görevlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla Yargıtay Yayınları Döner Sermayesi artırılmaktadır. Maddeye eklenmesi öngörülen fıkrayla ulusal veya uluslararası sempozyum, seminer ve diğer bilimsel toplantılar ile fiziki veya elektronik olarak kitap, dergi veya diğer her türlü yayın faaliyetlerinin giderleri ve kütüphaneye satın alınacak her türlü süreli veya süresiz yayınların bedelinin Yargıtay bütçesine yük getirmeden döner sermayeden elde edilecek gelirle karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 23- 1/4/2015 tarihli ve 6644 sayılı Kanunla maddede yapılan değişiklikten sonra, Yargıtay hukuk dairelerinin ilk görevsizlik kararlarında büyük oranda doğru daireyi gösterdikleri müşahade edilmiştir. Buna rağmen, mevcut düzenleme uyarınca görevsizlik kararı veren dairenin dosyayı görevli gördüğü daireye göndermek yerine Hukuk İşbölümü İnceleme Kuruluna göndermek zorunda olması, gereksiz iş yüküne ve zaman kaybına neden olmaktadır. Maddeyle, dosyaların en kısa sürede görevli daireye ulaştırılması ve Hukuk İşbölümü İnceleme Kurulunun gereksiz iş yükünün ortadan kaldırılması amacıyla, kendisini görevsiz gören dairenin dosyayı doğrudan Kurula göndermesi yerine görevli olduğu kanısına vardığı daireye göndermesi, bu dairenin de kendisini görevsiz görmesi halinde dosyayı anılan Kurula göndermesi öngörülmektedir. Bununla birlikte, iki haftalık ön inceleme süresinin geçmesinden sonra dosyanın Kurula gönderilmesine karar verilemeyecektir.

Uygulamada bazı dairelerin duruşma günü verdikleri dosyalar hakkında da gönderme kararı vermelerinin hem taraflar hem de Hukuk İşbölümü İnceleme Kurulu bakımından bazı zorluklar doğurduğu görülmektedir. Bununla birlikte dosyalar üzerinde herhangi bir inceleme yapılmadan duruşma günü verilemeyeceğinden, duruşma günü verilen dosyalar hakkında gönderme kararı verilemeyeceği hükmüne bağlanarak dairelerin bu konuda daha titiz olması amaçlanmaktadır.

Ayrıca ivedi karar verilmesi gereken hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkındaki kararların gecikmemesi ve bu kararları verecek merci hususunda uygulamada meydana gelen tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla, geçici hukuki koruma tedbirlerine dair taleplerin Hukuk İşbölümü İnceleme Kuruluna gönderme kararı veren daire tarafından karara bağlanacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 24- Maddeyle, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle birlikte Yargıtayın iş yükünün büyük oranda azalacak olması nedeniyle, Yargıtayın üye sayısı azaltılmaktadır.

Anayasanın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ıncı maddesinde hâkim ve savcılara görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar, hâkimler ve savcıların altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolunamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamamaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılamamaları şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca, Anayasanın 154 üncü maddesinde Yargıtay üyeliği düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Yargıtay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada

tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, Yargıtay üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup; hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Yargıtay üyeliğinin oniki yılla sınırlandırılmasının ve kanunla üyeliklerinin sona erdirilmesinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Öte yandan, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcivekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyelikleri devam edecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Yargıtay meslek mensuplarının kadro sayısı üçyüz olarak belirlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasına göre, üyelikleri sona erenler arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, Yargıtayın üçüncü fıkraya göre belirlenen yeni kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle üye seçimi yapılacaktır.

Yargıtay üyeliğine seçilmiş olup da Kanunun yürürlüğe girmesiyle üyeliği sona erenlerden yeniden üye seçilmeyenlerin her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanmaları hükme bağlanmaktadır.

Yargıtay üyeliğinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kurul üyeliği devam edenlerin Kurul üyeliklerinin sona ermesinden üç ay önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yeniden Yargıtay üyeliğine seçilmeleri halinde oniki yıl süreyle Yargıtay üyesi olarak görev yapacakları hükme bağlanmaktadır. Yeniden seçilmeyenler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği sona erdikten sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanacaklardır. Ayrıca bu kişilere 6087 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanacaktır. Bu hüküm gereğince tercih ettikleri üç ayrı yerden birine atama yapılacaktır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki yıl görev yapacaktır. Ayrıca bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam edecektir.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erecektir. Örnek vermek gerekirse, halen Yüksek Seçim Kurulu üyesi olarak görev yapan bir üyenin yeniden seçilmemesi halinde Yüksek Seçim Kurulu üyeliği de Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erecektir. Bu şekilde boşalan görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçim tarihinden itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılacaktır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınacaktır. Buna göre, belli bir kıdem gerektiren daire başkanlığı, Başsavcılık gibi görevlere aday olan üyelerin daha evvel Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları sürelerin kıdemlerinin belirlenmesinde dikkate alınacağı açıklığa kavuşturulmaktadır.

Yargıtay üye sayısının azaltılmasıyla birlikte hangi daireden kaç üyenin seçileceği belli olmadığından, seçilen üyelerin çalışacakları dairelerin yeniden belirlenmesi hükme bağlanmaktadır.

Bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle ilk derece mahkemeleri tarafından verilen kararların büyük çoğunluğu bu mahkemelerde kesinleşecek, buna bağlı olarak Yargıtaya gelecek dosya sayısı aynı oranda azalacaktır. Bu itibarla Kanunun 5 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle

Yargıtayın kırkaltı olan daire sayısı yirmidörde düşürülmektedir. Ancak Yargıtay, uhdesinde bulunan dosyaları kendisi çözeceğinden, dosya sayısı kısa zamanda istenilen seviyeye düşmeyecektir. Bu nedenle maddenin onikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle dairelerin en geç üç yıl içinde kademeli olarak kapatılması, bu dairelerin Birinci Başkanlık Kurulunca kapatılıncaya kadar görevlerine devam etmeleri öngörülmektedir. Maddenin onüçüncü fıkrasında Birinci Başkanlık Kurulunun her daire kapatma işleminden sonra daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirlemesi ve bu kararların derhal Resmi Gazetede yayımlanarak yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanması öngörülmektedir.

Kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını Birinci Başkanlık Kurulu tarafından belirlenmesi ve dairelerde görev verilmeyen daire başkanlarının, başkanlık sürelerinin bitimine kadar Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde görev yapmaları hükme bağlanmaktadır. Başkanlık görev süresi Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin başkanlık kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşecektir.

Kapatılan dairelerin uhdelerinde bulunan dosyalarla ilgili oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilebilmesi amacıyla dairelerin kapatılması üzerine Birinci Başkanlık Kurulunun iş bölümüne ilişkin kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, kapatılan dairelerde bulunan dava dosyalarının ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerıyla ilgili daireye devredileceği hükme bağlanmaktadır.

Yargıtayın daire sayısının kademeli olarak azaltılmasına bağlı olarak boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılmak suretiyle meslek mensupları kadro sayısı da kademeli olarak ikiyüze düşürülecektir. Seçim yapılmayan üye kadroları ise başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılacaktır.

Madde 25- Tasarıyla 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 28 inci maddesinde yapılan değişiklikle meslek öncesi eğitim sonunda adaylara yazılı sınava ilaveten sözlü sınav da yapılması öngörülmektedir. Maddeyle, bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 13 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 26- Tasarıyla 2802 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde yapılan değişiklikle kanun yolu incelemeleri sonunda hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenleneceği hükme bağlanmaktadır. Maddeyle, hâkim ve savcılar hakkında düzenlenen kanun yolu değerlendirme formlarının derece yükselmelerinde dikkate alınması amacıyla 2802 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 27- 2802 sayılı Kanunun mülga 28 inci maddesi uyarınca, hâkim ve savcılarının kanun yolu incelemesinden geçen işleri için yüksek mahkemeler ile bölge idare mahkemeleri ilgili hâkim ve savcılara not vermekte, bu notlar ise 2802 sayılı Kanunun 21 inci ve 33 üncü maddeleri uyarınca hâkim ve savcılarının terfilerinde aranan kriterler arasında yer almaktaydı. Ancak, 31/3/2011 tarihli ve 6217 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 31 inci maddesiyle 2802 sayılı Kanunun 28 inci maddesi yürürlükten kaldırılarak hâkim ve savcılarının kanun yolu incelemesinden geçen işleri için not verilmesi uygulamasına son verilmiştir.

Aradan geçen zamanda, hâkim ve savcılarının, yüksek mahkemelerin içtihatlarını yeteri kadar takip etmedikleri ve kararlardaki isabet oranlarında beklenen artışın sağlanamadığı aksine düşüş olduğu görülmüştür. İlk derece ve istinaf mahkemelerince verilen kararların mahiyeti ve niteliği hususunda maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen kriterler dikkate alınarak en doğru tespiti, kanun yolu incelemesini gerçekleştiren merciler yapabilecektir. Bu itibarla kanun yolu incelemesi yapan mercilerce

düzenlenecek kanun yolu değerlendirme formu, hâkim ve savcıların dosyalardaki hukuki bilgi ve performanslarını ölçecek en etkili yoldur. Düzenlemeyle hâkim ve savcılarının, duruşmalara hazırlıklı çıkmaları, hukuki gelişmeleri takip etmeleri, soruşturma ve davaları makul sürede sonuçlandırmaları ve daha isabetli karar vermeleri amaçlanmaktadır.

Maddeyle, Yargıtay ve Danıştay daireleri ile genel kurullarının yaptıkları kanun yolu incelemeleri sonunda, maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kriterler dikkate alınarak, ilk derece ve istinaf kanun yolu incelemesinde görev alan hâkim ve savcılar hakkında çok iyi, iyi, orta ve zayıf şeklinde kanun yolu değerlendirme formu düzenlenmesi öngörülmektedir. Yapılan incelemede olumlu veya olumsuz kanaat edinilememesi halinde, bu durum değerlendirme formunda belirtilmekle yetinilecektir. Ayrıca, bölge adliye mahkemeleri veya bölge idare mahkemeleri dairelerince yapılan istinaf incelemesi sonucunda da aynı kriterler dikkate alınarak hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlenecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, hükmün onanmış veya bozulmuş olmasının, tek başına olumlu veya olumsuz değerlendirme yapılmasını gerektirmediği belirtilmektedir.

Değerlendirme formu, kararı inceleyen heyetin başkanı tarafından düzenlenecektir. Söz konusu form daha sonra UYAP’a kaydedilecek ve hakkında değerlendirme formu düzenlenenler, formun UYAP’a kaydedilmesinden itibaren bir ay içinde gerekçelerini belirtmek suretiyle değerlendirme formunun yeniden incelenmesini isteyebileceklerdir. Yeniden inceleme talebi, incelemeyi yapan heyetin başkan ve üyeleri tarafından birlikte karara bağlanacaktır.

Hukukun üstünlüğüne dayalı demokratik hukuk devletlerinde şeffaflık ve hesap verebilirlik kamuoyu denetimini sağlayan en önemli araçlardan biridir. Birçok ülkede soruşturma, kovuşturma ve yargılamanın tamamlanması için makul sürelerin belirlenerek duyurulması hem şeffaflık ve hesap verebilirlik hem de yargıya olan güveni güçlendirici etkisi nedeniyle tercih edilmektedir. Ülkemizde de yargıya olan güveni güçlendirmek, mahkeme ve Cumhuriyet başsavcılıklarının verimliliğini artırmak ve soruşturmaya başlandığında veya dava açıldığında tarafların yargılamanın ne zaman tamamlanacağını bilmelerini sağlamak amacıyla makul sürelerin belirlenmesi öngörülmektedir.

Madde 28- Tasarıyla 2802 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde yapılan değişiklikle kanun yolu incelemeleri sonunda hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenleneceği hükmüne bağlanmaktadır. Maddeyle, hâkim ve savcılar hakkında düzenlenen kanun yolu değerlendirme formlarının birinci sınıf olan hâkim ve savcıların başarılı olup olmadıkları konusunda yapılacak incelemede dikkate alınması amacıyla 2802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 29- Yargı sisteminin sağlıklı olarak işleminde insan kaynağı önemli bir yer tutmakta olup, bu kaynağın temelinde de hâkim ve savcılar yer almaktadır. Bu itibarla, hukuk devletinin vazgeçilmez unsuru olan adil, etkin ve güvenilir bir yargının temini bakımından hâkim ve savcılarının en iyi şekilde yetiştirilmeleri gerekmektedir. Meslek öncesi eğitimin; mesleğin ifası için gereken bilgi ve beceriye sahip, tarafsızlık duygusu ve meslek onuru ile adalet anlayışı gelişmiş, mesleğin etik ilkelerine bağlı, araştırma ve inceleme yeteneğini kazanmış, temel hukuk ilkelerini kavramış, hukuki uyumazlıkları yorumlayıp çözüm üretebilen hâkim ve savcılarının yetiştirmelerini sağlaması gerekmektedir.

Yargı görevini icra edecek adayların mesleğe kabullerinden önce başarı ve liyakat durumlarının bütün yönleriyle değerlendirilmesine ihtiyaç bulunduğundan, hâkim ve savcı adaylarına meslek öncesi eğitim sonunda yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav getirilmektedir.

Düzenlemeyle hâkim ve savcı adaylarının; eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi, mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözme ve ifade etme yeteneği, özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışlarının mesleğe uygunluğu hususlarında daha sağlıklı değerlendirme yapılması amaçlanmaktadır. Bu maksatla hâkim ve savcı adaylarına eğitim sonunda yapılacak yazılı ve sözlü sınavlar için ayrı kurullar kurulmaktadır. Yazılı sınavda başarılı olan adaylar sözlü sınava alınacaktır. Eğitim dönemi sonunda başarılı sayılabilmek için, yazılı sınavda en az yetmiş puan alarak başarılı olunması, yazılı sınav puanının yüzde altmış ile sözlü sınav puanının yüzde kırkının toplamının en az yetmiş olması gerekmektedir.

Madde 30- Maddenin birinci fıkrasıyla, 4954 sayılı Kanunun değiştirilen 28 inci maddesinin; Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla henüz mesleğe kabulü yapılmayan hâkim ve savcı adayları hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

İkinci fıkrayla bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin göreve başlamasıyla ilk derece yargı mercilerinde oluşacak hâkim ve savcı ihtiyacının karşılanması amacıyla Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Bakanlığın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı ile bir yıllık staj süresini tamamlayan adli ve idari yargı hâkim ve savcı adaylarının Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca mesleğe kabul edilmeleri hâlinde, hâkimlik ve savcılık mesleğine atanabileceği düzenlenmektedir.

Madde 31- Maddeyle, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 15 inci maddesine yeni bir fıkra eklenerek, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan bazı suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan dolayı açılan davaların, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülmesi sağlanmaktadır. Hâlen bu suçlarla ilgili davaların, suçun işlendiği yer il veya ilçe ağır ceza merkezlerinde dağınık biçimde görülmeleri, ihtisaslaşmanın sağlanması ile adli ve idari kapasitenin etkin ve verimli kullanımı bakımından zorluklar doğurmaktadır. Özellikle terör suçlarında, örgüt ve mensuplarının aynı il ancak birden fazla ilçe idari sınırları içinde kalan eylemlerinin soruşturulması ve kovuşturulması sürecinde bu zorluklar daha belirgin hale gelmektedir. Başta Ankara ve İstanbul gibi büyükşehirler olmak üzere, il merkezlerinde fakat farklı ilçe ve yetki alanlarında işlenen suçlarla ilgili kovuşturmalarda farklı mahkemeler arasında yetkiye ilişkin tereddütler doğabilmektedir.

Kolluk teşkilatlarının uzman birim ve personelinin il merkezlerinde bulunması, tecrübeli yargı mensubu ve nitelikli personelle adli ihtisaslaşmanın il merkezlerinde daha kolay sağlanabilmesi ve ihtiyaç duyulan idari kapasitenin il merkezlerinde daha güçlü olması öngörülen düzenlemenin gerekçeleri arasındadır. Terör suçlarının yargılamaları söz konusu olduğunda, daha kritik bir öneme kavuşan nakil güvenliği ve yargılama faaliyetinin güven içinde sürdürülebilmesi ihtiyacı da böyle bir düzenlemeyi gerekli kılmaktadır.

5235 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasına 2/12/2014 tarihli ve 6572 sayılı Kanunla eklenen hükümle, ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ceza mahkemelerinin belirli bir mahaldeki daireleri arasındaki iş dağılımının Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilmesi imkânı getirilmiştir. Ancak, terör suçlarıyla ilgili davaların il ve ilçe ağır ceza mahkemelerinde dağınık biçimde görülmesi ve çoğu ilçe ağır ceza mahkemesinin tek daire (mahkeme) olarak çalışması nedeniyle sözü edilen kanun hükmü işletilememekte ve ihtisaslaşma sağlanamamaktadır. Düzenlemeyle bu sorun aşılarak, bahsedilen davaların il merkezindeki ağır ceza mahkemelerinde görülmesi sağlanmaktadır. Bu düzenlemeyle örneğin, eylemlerini İstanbul'un birden

fazla ağır ceza merkezinin yetki alanında gerçekleştiren terör örgütü üyelerinin yargılamaları İstanbul Adliyesinde yürütülecek, keza, ağır ceza merkezi olan bir ilçede işlenen aynı kapsamdaki suçlar nedeniyle açılacak davalar da o ilçenin bağlı bulunduğu il merkezindeki ağır ceza mahkemesinde görülecektir.

Değişiklikle, söz konusu suçların kovuşturulmasına ilişkin mevcut usul hükümleri değiştirilmemektedir. Sadece, çözümü uzmanlık gerektiren terör suçlarının kovuşturmalarının, işlendikleri yerin bağlı olduğu il merkezinde kurulu bulunan ağır ceza mahkemelerinde, daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amaçlanmaktadır. Benzer bir düzenleme, bankacılık faaliyeti çerçevesinde işlenen belirli suçların kovuşturulmasıyla ilgili olarak 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 164 üncü maddesinde de yer almaktadır. Bu hüküm gereğince ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren belli başlı bankacılık suçlarına ait davalar, fiilin işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan (1) numaralı ağır ceza mahkemesinde görülmektedir.

Madde 32- Maddeyle, 5235 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde değişiklik yapılarak, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan bazı suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar sebebiyle açılacak soruşturmaların, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülmesi sağlanmaktadır. Hâlen bu suçlarla ilgili soruşturmaların, suçun işlendiği yer il veya ilçe Cumhuriyet başsavcılıklarınca dağınık biçimde yürütülmesi, ihtisaslaşmanın sağlanması ile adli ve idari kapasitenin etkin ve verimli kullanımı bakımından ciddi zorluklar doğurmaktadır. Özellikle terör suçlarında, örgüt ve örgüt mensuplarının aynı il ancak birden fazla ilçe idari sınırları içinde kalan eylemlerinin soruşturulması sürecinde bu zorluklar daha belirgin hale gelmektedir. Başta Ankara ve İstanbul gibi büyükşehirler olmak üzere, il merkezlerinde fakat farklı ilçe ve yetki alanlarında işlenen suçlarla ilgili yürütülen soruşturmalarda, farklı savcılık birimleri arasında yetkiye ilişkin tereddütler doğabilmektedir. Aynı olayla ilgili farklı hukuki değerlendirmelere bağlı olarak verilebilen farklı kararlar soruşturmanın bütünlüğünü ve farklı adli mercilerle yazışma ihtiyacı da soruşturmanın gizliliğini bozabilmektedir.

Kolluk teşkilatlarının uzman birim ve personelinin il merkezlerinde bulunması, tecrübeli yargı mensubu ve nitelikli personelle adli ihtisaslaşmanın il merkezlerinde daha kolay sağlanabilmesi ve ihtiyaç duyulan idari kapasitenin il merkezlerinde daha güçlü olması öngörülen düzenlemenin gerekçeleri arasındadır. Terör suçlarının soruşturulması söz konusu olduğunda, daha kritik bir öneme kavuşan nakil güvenliği ve soruşturma faaliyetinin güven içinde sürdürülebilmesi ihtiyacı da böyle bir düzenlemeyi gerekli kılmaktadır.

Değişiklikle, söz konusu suçların soruşturulmasına ilişkin mevcut usul hükümleri değiştirilmemektedir. Sadece, çözümü uzmanlık gerektiren terör suçlarına ilişkin soruşturmaların, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu il merkezinde bulunan il Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amaçlanmaktadır.

Düzenlemeyle, ayrıca, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısının soruşturma (kaybolma ihtimali bulunan delilleri toplama) yetkileri saklı tutulmaktadır. Örneğin, otopsi işlemi veya gözaltı, arama ve elkoyma gibi koruma tedbirlerinin alınmasını gerektiren, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından zorunlu olan delillerin her hâlükarda toplanması ve karar alınması gereken durumlarda bulunduğu yer sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunması imkânı tanınmaktadır. Bunun yanı sıra, belli başlı soruşturma işlemlerinin yetkili ve görevli il Cumhuriyet savcısına niyabeten, suçun işlendiği yerdeki Cumhuriyet savcısı tarafından yapılabilmesi mümkün olacaktır. Soruşturma işlemlerinin kısmen veya tamamen suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısınca yerine getirilmesine, görevli ve yetkili il Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilecektir.

Madde 33- 5235 sayılı Kanunun 15 inci ve 21 inci maddelerine eklenen hükümlerle bazı suçların soruşturulması veya kovuşturulması suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca ve ağır ceza mahkemelerince yürütüleceği düzenlenmektedir. Ancak, halen yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar belli bir aşamaya gelmiş olup, bu dosyaların mevcut mahkemelerce veya Cumhuriyet savcıları tarafından tamamlanmasının usul ekonomisi bakımından daha uygun olacağı değerlendirilmiştir. Bu nedenle geçici düzenleme yapılmaktadır.

Madde 34- 5271 sayılı Kanunun 133 üncü maddesine göre, suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde soruşturma ve kovuşturma sürecinde, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atanabilmektedir. Maddede yapılan değişiklikle, şirketlerin ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin de kayyıma devredilebileceği öngörülmekte ayrıca, suçlarla daha etkili mücadele edilebilmesi amacıyla tedbirin uygulanabileceği suçlar listesi genişletilmektedir.

19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 127 nci maddesinin beşinci fıkrasında, fona devredilen bankalara atanan yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerine karşı görevlerinin ifası nedeniyle açılan davaların atamayı yapan Kurum veya Fon aleyhine açılmış sayılacağı ve husumetin de ilgili kuruma yöneltilmesi gerektiği belirtilmiştir. 5271 sayılı Kanunun 133 üncü maddesi uyarınca görevlendirilen kayyımlara ilişkin olarak da benzer bir düzenleme yapılmaktadır.

5271 sayılı Kanunun 133 üncü maddesi uyarınca atanan kayyımlara görevleri nedeniyle yapmış oldukları işlemlerden dolayı doğrudan tazminat davası açılabilmesi, bu kişilerin tazminat davalarıyla karşı karşıya kalması sonucunu doğurabilecektir. Bu nedenle kayyımlara karşı açılacak tazminat davalarının, Bankacılık Kanununda olduğu gibi doğrudan kendilerine değil, Devlete karşı açılması yönünde düzenleme yapılmaktadır. Kamu görevlilerinin sebep oldukları zararlar yönünden tazminat istemlerinin, rücu saklı kalmak üzere öncelikle Devletten istenebilmesi anayasal düzeyde kabul edilmiş bir usuli güvencedir. Maddeye göre atanan kayyımlar, personel rejimi bakımından kamu görevlisi sayılmamakla birlikte, muhakeme sürecinde üstlendikleri görev esasen bir kamu görevi niteliği taşımaktadır. Şirketin faaliyeti çerçevesinde suç delillerinin araştırılıp ortaya çıkarılmasında soruşturma makamlarına yardımcı olan kayyımların, görevlerinden kaynaklanan tazminat istemleriyle bireysel olarak başbaşa bırakılmamaları amacıyla kayyımların sorumluluk rejimi belirlenmektedir.

Madde 35- 5320 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce aleyhine temyiz kanun yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 322 nci maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları hariç olmak üzere, 305 ila 326 ncı maddelerinin uygulanması ve temyiz incelemesinin Yargıtay tarafından yapılması hükme bağlanmıştır. Bir başka ifadeyle kararların tabi olacağı kanun yolu karar tarihine göre değil, kanun yolu müracaat tarihine göre belirlenmektedir. Maddeyle, uygulamada yaşanabilecek karışıklıkların önlenmesi amacıyla kararın tabi olacağı kanun yolunun tespitinde karar tarihi esas alınmaktadır. Böylece istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce verilen kararlar hakkında istinaf usulü uygulanmayacak, bu mahkemelerin faaliyete geçmesinden sonra verilen kararlar ise istinaf kanun yoluna tabi olacaktır. Bununla birlikte oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilebilmesi amacıyla istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce verilen kararlara ilişkin dosyaların Yargıtay tarafından istinaf mahkemelerine gönderilemeyeceği vurgulanmaktadır.

Madde 36- 6100 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinde, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce aleyhine temyiz kanun yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ila 454 üncü madde hükümlerinin uygulanması ve temyiz incelemesinin Yargıtay tarafından yapılması hükme bağlanmıştır. Bir başka ifadeyle kararların tabi olacağı kanun yolu karar tarihine göre değil, kanun yolu müracaat tarihine göre belirlenmektedir. Maddeyle, uygulamada yaşanabilecek karışıklıkların önlenmesi amacıyla kararın tabi olacağı kanun yolunun tespitinde karar tarihi esas alınmaktadır. Böylece istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce verilen kararlar hakkında istinaf usulü uygulanmayacak, bu mahkemelerin faaliyete geçmesinden sonra verilen kararlar ise istinaf kanun yoluna tabi olacaktır. Bununla birlikte oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilebilmesi amacıyla istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce verilen kararlara ilişkin dosyaların Yargıtay tarafından istinaf mahkemelerine gönderilemeyeceği vurgulanmaktadır.

Madde 37- Yürürlük maddesidir.

Madde 38- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

21/6/2016

Esas No: 1/726

Karar No: 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726)” 13/6/2016 tarihinde esas Komisyon olarak Komisyonumuza ve tali Komisyon olarak Anayasa Komisyonuna havale edilmiştir. Tasarı, Adalet Komisyonu Başkanı Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen Komisyonumuzun 16/6/2016 ve 17/6/2016 tarihli 10 ve 11’inci toplantılarında Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Türkiye Adalet Akademisi ve Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür. Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç, İzmir Milletvekili Kerem Ali Sürekli, Nevşehir Milletvekili Murat Göktürk ile Sivas Milletvekili Hilmi Bilgin özel sözcü seçilmişlerdir.

Tasarının lehinde genel olarak aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir:

İstinaf incelemesi yapacak bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçecektir. İlk derece mahkemelerinin verdiği kararların adli yargıda yaklaşık yüzde doksanı ve idari yargıda ise yaklaşık yüzde sekseni istinaf kanun yolunda kesinleşeceğinden Yargıtay ve Danıştayın iş yükü aynı oranda azalacaktır. Bu nedenle Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayılarını yeniden belirleme ihtiyacı doğmuştur. İstinaf incelemesi yapacak bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesi neticesinde yüksek mahkemelerin iş yükünün büyük oranda azalacağı dikkate alınarak Tasarıyla, Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayıları azaltılmaktadır. Bu bağlamda değişiklik esasen bir zorunluluğun sonucudur.

Anayasanın 154’üncü maddesinin son fıkrasında, Yargıtay’ın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekilinin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Yine Anayasanın 155’inci maddesinin son fıkrasında Danıştay’ın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkanvekilleri, daire başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Buna göre Yargıtay ve Danıştay’ın daire ve üye sayıları ile üyelerin görev süreleri, Anayasada kanunla düzenlenebilecek bir konu olarak öngörülmüştür. Bu nedenle yüksek mahkemelerin daire ve üye sayılarının kanunla artırılması veya azaltılmasının ya da yüksek mahkeme üyelerinin görev sürelerinin kanun yoluyla belirlenmesinin Anayasaya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer taraftan Anayasanın 154’üncü maddesinde Yargıtay ve 155’inci maddesinde Danıştay üyeleri için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına

göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Yargıtay ve Danıştay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada diğer hâkim ve savcılar için öngörülen teminatın farklı değildir. Yargıtay ve Danıştay üyeleri için cari olan teminat, hâkimlik ve savcılık teminatıdır ve hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması bakımından gerekli ve yeterlidir.

Yargıtay ve Danıştay üyelerinin on iki yıllık süre için seçilmeleri ve görev süreleri bittiğinde yeniden seçilememeleri, Anayasanın 139 ve 140'ıncı maddeleri ile uyumludur. Şöyle ki, anılan maddelerde hâkim ve savcılara görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar; hâkimler ve savcılarının altmış beş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolanamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye sevk edilememeleri, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılamamalarıdır. Bu kapsamda Tasarı, söz konusu teminatlar ekseninde düzenlemeler öngörmektedir.

Son tahlilde Yargıtay ve Danıştay üyeliklerinin sona erdirilmesinin ve üyelik süresinin on iki yılla sınırlandırılmasının mahkemelerin bağımsızlığını ve hâkimlik ve savcılık teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer taraftan Yargıtay ve Danıştay üyelerinin belirli aralıklarla değişmesi, içtihatların yeni bir bakış açısıyla değerlendirilerek sürekli gelişmesine, toplumun ihtiyaçlarına daha fazla cevap vermesine ve üyelerin bilgi ve tecrübelerini istinaf ve ilk derece yargı mercilerine aktarmalarına imkân sağlayacaktır. Ayrıca yapılan düzenlemeyle, üye olma niteliğini haiz hâkim ve savcılarının üyelik beklentilerinin canlı tutulması, çalışma şevklerinin artırılması ve kendilerini daha fazla geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Hâkim ve savcı adayları için mesleğe uygunluğun tespiti amacıyla yazılı sınava ek olarak diğer kariyer mesleklerde de olduğu üzere sözlü sınavın öngörülmesinin nedeni, itiraza konu iddiaların aksine hâkim ve savcı adaylarının eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi, özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışları ve benzeri diğer niteliklerinin mesleğe uygunluğu hususunda sağlıklı değerlendirme yapılabilmesine imkân sağlamaktır.

Tasarı ile 5235 sayılı Kanuna eklenmesi ve değiştirilmesi öngörülen maddelerde belirtilen suçlarla ilgili soruşturmaların, suçun işlendiği yer il veya ilçe Cumhuriyet başsavcılıklarınca dağınık biçimde yürütülmesi, ihtisaslaşma ve adli ve idari kapasitenin etkin ve verimli kullanımı bakımından ciddi zorlukları beraberinde getirmektedir. Özellikle terör suçlarında, örgüt ve örgüt mensuplarının aynı ilde ancak birden fazla ilçe sınırları içinde kalan eylemlerinin soruşturulmasında bu zorluklar daha da artmaktadır. Bu durumda aynı olayla ilgili olarak verilen farklı kararlar soruşturmanın bütünlüğünü ve dolaylı olarak soruşturmanın gizliliğini ihlal edebilmektedir. Kolluk teşkilatlarının uzman birim ve personelinin il merkezlerinde bulunması, tecrübeli yargı mensubu ve nitelikli personelle adli ihtisaslaşmanın il merkezlerinde olması ve ihtiyaç duyulan idari kapasitenin il merkezlerinde daha güçlü olması, öngörülen düzenlemenin iddia edilen amaca yönelik olmadığını açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Ceza muhakemesindeki diğer koruma tedbirlerinde olduğu gibi, kayyım tayini tedbirinde bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilmektedir. Dolayısıyla kayyım tayininde hukuka aykırılık iddiasında bulunan taraflar, kanunda belirtilen kanun yollarına başvurmamak suretiyle hukuka aykırılıkların giderilmesini temin imkânına haiz olduklarından bu kapsamda tedbir, mülkiyet hakkı bakımından herhangi bir tehdit oluşturmamaktadır. Aksine bu tedbir vasıtasıyla soruşturma ya da kovuşturma

konusu suçla ilgili, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amaçlanmakta ve bir yandan soruşturma ve kovuşturma devam ederken şirketin faaliyetine devam etmesi sağlanmaktadır. Sonuç olarak da muhakeme sonucunda tüzel kişinin mallarının müsaderesine veya başka bir koruma tedbirine karar verilmesi durumunda, verilen bu kararların yerine getirilmesine de imkân sağlamaktadır.

Müzakerelerde Tasarı hakkında genel olarak aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Tasarının üzerinde durulan önemli kısmı, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin üyeliklerine son verilmesini ve Tasarıda belirtilen sürede yerlerine yeni üyelerin atanmasını öngören maddelerdir. Bu maddeler, yargıya açık bir müdahale niteliği taşımaktadır. Şöyle ki, anılan maddeler vasıtasıyla yüksek yargı organları bir bakıma tasfiye edilmekte ve yeni bir yüksek yargı düzeni oluşturulmaya çalışılmaktadır. Başta bu düzenlemeler olmak üzere Tasarıdaki birçok düzenleme; bu kapsamda Anayasanın hukuk devleti ilkesine (m. 2), yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerce kullanılacağı kuralına (m. 9), demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük kriterine (m. 13), mahkemelerin bağımsızlığı ilkesine (m. 138), hâkimlik ve savcılık teminatına (m. 139) ve Anayasanın Yargıtay, Danıştay ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun düzenlendiği 154, 155 ve 159’uncu maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Tasarıda gerek Yargıtay gerekse Danıştay üyeliklerinin süresi, on iki yıl ile sınırlandırılmaktadır. Bu sürenin tespitinde hangi bilimsel verilerin göz önünde bulundurulduğu izah edilememiştir. Bu süreler bahse konu yüksek mahkemelerin içtihat mahkemesi hâline getirilmesi amacı göz önünde bulundurulduğunda, amaca uygunluk bakımından da sorun teşkil etmektedir. Ayrıca Yüksek Mahkeme üyeliğinin belli bir süreyle sınırlandırılması, Anayasanın 154 ve 155’inci maddelerinin son fıkralarına açık aykırılık teşkil etmektedir. Zira anılan fıkralarda hangi hususların kanunla düzenleneceği sayma yoluyla tüketilmiş olup, bunların dışındaki bir alanın kanuni düzenleme konusu yapılması mümkün değildir.

Geçici maddelerle mevcut üyelerin görev sürelerinin sona erdirilmesi ve on iki yıllık süre nedeniyle sonraki seçilecek olan üyelerin görev sürelerine kanun yoluyla son verilmesi, hâkim ve savcılarının azlolunamayacağı kuralı başta olmak üzere Anayasanın 139 ve 140’ıncı maddelerine açık aykırılık teşkil etmektedir.

Yargı organlarına kanuni düzenlemeler vasıtasıyla bu şekilde müdahale edilmesi ve bu müdahalenin de son zamanlarda sıklıkla yapılması, yargının siyasallaşmasına neden olmaktadır. Bu şekildeki müdahaleler hukuk devletine ve hâkimlik ve savcılık teminatına aykırılık teşkil ettiğinden yargıya olan güvenin de ciddi bir biçimde zarar görmesine neden olmaktadır.

Yüksek yargı üyelerinin üyeliklerine son verilirken başkan, başsavcı ve daire başkanlarının görevlerine son verilmemesi Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Hâkim ve savcı adaylarının mesleğe uygunluğun tespiti amacıyla yazılı sınava ek olarak sözlü sınavın getirilmesi, mesleğe kabulde bu yolla keyfi uygulamaların yapılarak yargıya müdahil olunabilmesinin yolunu açacak niteliktedir.

Tasarı ile 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Kanuna eklenmesi ve değiştirilmesi öngörülen maddelerle yeni özel yetkili mahkemeler ve savcılıklar kurulmaktadır. Bir diğer ifadeyle Ceza Muhakemesi Kanunun mülga 250’nci maddesinde düzenlenmiş olan özel yetkili ağır ceza mahkemeleri yeniden ceza yargılaması sistemine sokulmaya çalışılmaktadır. Bu düzenlemeler Anayasanın kanuni hâkim ilkesini düzenleyen 37’nci maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 133'üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikler ile şirket yönetimi için kayyım tayininde katalog suçların kapsamının genişletilmesi ve bu madde kapsamında tayin olunan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı açılacak tazminat davalarının Devlet aleyhine açılması ve ödenen tazminatların daha sonra görevini kötüye kullanan hâkimlere rücu edilmesi amaçlanmaktadır. Şirket yönetimi için kayyım tayininde katalog suçların bu denli genişletilmesi, hem mülkiyet hakkı (Anayasa m. 35) bakımından bir ihlal oluşturmakta hem de başta yabancı yatırımlar başta olmak üzere tüm yatırım ve teşebbüsler bakımından ciddi bir tehdit algısı oluşturmaktadır. Tayin olunan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı açılacak tazminat davalarının Devlet aleyhine açılması ise kayyımları bir nevi koruma altına almakta ve hatta onları tazminata neden olacak iş ve işlemler bakımından cesaretlendirmektedir. Bu kapsamda madde ile ilgili gerekli değişikliklerin yapılması, yukarıda ifade olunan sakıncaların giderilmesi bakımından elzemdir.

Tasarının lehinde ve aleyhinde ortaya konan görüşler genel hatlarıyla yukarıda belirtildiği şekildedir.

VURGU İLE BELİRTİLMELİDİR Kİ;

Bağımsızlık, tarafsızlık ve teminatlar, yargı erkinin özüdür; adil yargılanma hakkının vazgeçilmezleridir (Any.m.9, m.138, m.139 ve diğ.). Bu temel değerlerin taşıyıcısı da, koruyucusu da, evvel emirde hakimler olmak gerekir.

Yargıtay ve Danıştay gibi kadim ve güzide Yüksek Yargı kuruluşlarımızla ilgili bir düzenleme zarureti ile karşı karşıya kalınması, kimseyi sevindirmez. Ama “zaruret”, yasama organını da zorunlu olarak hareket geçirir.

Benzeri bir düzenlemede Adalet Komisyonu şu değerlendirmede bulunmayı zorunlu görmüştür: (aynen) *“Türkiye'nin muhtaç olduğu şey, Yargıtay ve Danıştayımızı İçtihat Mahkemesine döndürecek yapılanmayı sağlamaktır. Bu, bilim, tecrübe ve konsensüs ekseninde oluşturulacak adalet ve hukuk reformuna bağlıdır..... Yargıtay ve Danıştay, hak ve adalet vatanının kalbidir, merkezidir ve öyle de olmalıdır..... Reformun nesnesi, kurumlardır, kurullardır ve kurallardır. Genel olarak hâkimin, evleviyetle elbette ki Türk hâkiminin, en altından doruğuna kadar topyekun hepsinin, negatif görevi, kararlarını hukuk dışı mülahazalara dayandırmaması, pozitif görevi ise yegane referans olarak yalnızca “hukuk kuralına yaslanması”dır. İdeolojiler ve hukuk dışı diğer saikler, adalet kapısından içeri girdiğinde, kendine has usul ile dosyaya sızdığında; vicdan ve adalet, oradan firar eder. Aynı durum, FİLHAL GÖREVDE OLANLAR KADAR, GÖREVE YENİ SEÇİLECEKLER İÇİN DE VARİTTİR. Türk siyaset kurumunun temel görevi, evrim süreci ve konjonktürel patolojiler dahil, sorunu bütün boyutlarıyla kuşatan büyük hukuk reformunu gerçekleştirmektir. Bu görev, askıya alınamaz, indirgemeci yaklaşımlara feda edilemez ve ertelenemez.”* [TBMM Adalet Komisyonunun 2/2/2011 t, 610 S.S.'li raporu, s.25].

Adalet Komisyonu, Tasarırı bu anlayış içinde ele almış ve bütün görüşler dile getirilmiştir. Anayasaya aykırılık genel itirazı yönünde bir önerge verilmiştir.

Yasama komisyonlarının, teklif veya tasarıların anayasaya uygunluğu (İçtüzük m.38) yahut aykırılığına (İçtüzük m. 84) ilişkin denetimleri, YARGISAL değil; SİYASAL bir denetimdir.

Herkesi bağlayan temel norma (Anayasa m. 11/1) uygunluk denetiminin TBMM Genel Kurulu aşamasında cereyan edecek bölümü de aynı değerdedir (Anayasa m. 84). (ONAR Erdal, Kanunların Anayasa Uygunluğunun Siyasal ve Yargısal Denetimi ve Yargısal Denetimi Alanında Ülkemizde Öncüler, Ankara 2003, s.19 ve dev.; FEYZİOĞLU Turhan, Kanunların Anayasaya Uygunluğun Kazai Murakabesi, Ankara 1951; TUNAYA Tarık Zafer, Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku, İstanbul 1980, s.143; ÖZBUDUN Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Ankara 2013, 14.bası, s.397). Bu denetim, temel norm seviyesinde 1876 yılından bu yana hukukumuzda mevcuttur. 1876 Anayasası, m.64; 1924 Anayasası, m.103; 1961 Anayasası, m. 8. Yürürlükteki İçtüzük hükmünün kökeni, 1973 İçtüzüğüdür (İçtüzük, m. 38).

Denetimin siyasallık niteliği, Anayasaya uygunluk değerlendirmesini hafifleten veya önemden düşürecek olan bir veri olarak değerlendirilemez; değerlendirilmemelidir (Anayasa m. 11 “Bağlayıcılık Paradigması”). [TBMM Adalet Komisyonunun 17/01/2014 t, 523 S.S. raporu, s.15-16].

Komisyon, Anayasaya aykırılık itirazlarını değerlendirmiş, geneli ve maddeler somutunda bir aykırılık görmemiştir (Any.m.11, TBMM İç Tüzüğü, m.38).

Tasarının, henüz uygulamaya konan istinaf rejimine dayalı uyarılama karakteri taşıdığı açıktır. Bu uyarılamanın ana amacı, her iki Yüksek Mahkemeyi, bir içtihat organı haline getirmektir. Tartışma, bu uyarılamanın, her iki Yüksek Mahkeme üyelerinin üyeliklerinin sona erdirilmesi ve üyelikleri sona erenler arasından derhal seçim yapılması yoluyla gerçekleştirilmesi (yöntem) üzerinde yoğunlaşmıştır.

Tasarı bütünü dahil bu yöntemin, Yargıtay ve Danıştay tarafından da benimsendiği, Komisyonadaki Yüksek Mahkeme temsilcilerince dile getirilmiştir.

Bu bağlamda komisyon, aşağıdaki noktaları özellikle vurgular:

a- Anayasamız, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin süreleri konusunda özel bir hüküm sevketmemiştir. Bu konuda bir sınır koyup koymama, Yasama Organının takdirindedir (Any.m.154, m.155, m.7. Keza, 1961 Anayasa. m.139, m.140).

b- Komisyon müzakerelerinde, her iki Yüksek Mahkemede, bağımsızlık ve tarafsızlığı çökerten, yoğunluk ve süreklilik kazanan, görülmekte olan işlerde sonuca etkili sistematik bir güdüm ve dayanışmanın, giderek bloklaşmanın varlığı açıkça dile getirilmiştir. Hatta bir devlet krizi ile karşı karşıya kalındığı vurgulanmıştır. Anayasa, Türk Yargı tarihinde örneğine rastlanmayan, hiçbir şekilde kabul edilemez ve sürdürülemez bu hâli ve benzerlerini genel formatta “hakimlik ve savcılık teminatı”nın istisnası saymış ve Yasama Organına yetki tanımıştır. Hakimlik teminatını düzenleyen Anayasa maddesinin istisna kısmı şöyledir: “... *Meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır*” (Any.m.139/2).

Tasarı, Anayasanın bu istisnası karşısında oldukça ılımlı bir düzenleme görünümündedir. Any. m.139/2 yoluyla bu tür yapısal bozuklukları giderecek farklı kurumsal seçenekler de düşünülebilir.

c- Yargıtay ve Danıştay üyelerinin seçiminin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna ait olduğu, Danıştay üyelerinin bir kısmının ise Anayasa hükmü uyarınca Cumhurbaşkanımızca seçileceği hatırlanmalıdır (Any.m.159,m.104, m.155).

d- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun seçimine ilişkin Anayasa hükmünün değiştirilmesi ve olası krizleri önleyici rasyonelleştirme gereğine Komisyonunda yoğun şekilde vurgu yapılmıştır.

e- CMK rejiminde kayyımın kamu görevi icra ediyor olması, memur sayılması karşısında bu görevden kaynaklanan zararlarda (sorumluluk davasında) husumetin devlete tevcihi ve rücu düzeni, Anayasanın özel hükmü gereğidir (Any.m.129/5).

Tasarının geneli üzerinde yapılan müzakerelerden sonra maddelerine geçilmesi oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Komisyonumuzda yapılan çalışmalar sonunda, maddeler üzerindeki değişiklikler ve kabuller aşağıdaki şekildedir.

Tasarının çerçeve 1’inci maddesi; Danıştay üyeliği sona erdiğinde özlük haklarının korunmasını sağlayacak bir düzenlemeye ihtiyaç olmadığından değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 2 ve 3’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesi, Danıştay Genel Kurulu tarafından yapılan seçimlerde üye tam sayısının hesabında boş olan üyeliklerin dikkate alınamayacağı hususunun düzenlenmesi amacıyla metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 5’inci maddesi, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 4’üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 6’ncı maddesi, Danıştay vergi dava daireleri ile vergi dava dairelerince müşterek heyet yapılması hâlinde müşterek heyette yer alan Danıştay üyelerinin sayıları dikkate alınarak Vergi Dava Daireleri Kurulunun toplantı ve görüşme yeter sayısının artırılması amacıyla değiştirilerek, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 5’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 7 ilâ 12’nci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 6 ilâ 11’inci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 13’üncü maddesi; idari yargıda hâkim veya savcı unvanıyla bir göreve atanan Danıştay üyelerinin hâkimlik teminatlarının devam edecek olması ve hâkimlerin yararlandığı her türlü mali ve sosyal haklardan yararlanacak olmaları nedeniyle, bu kişilerin özlük haklarını koruyucu bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmaması, Danıştay üyesi iken Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yedek üyeliğine seçilen ancak Danıştay üyeliği sona eren ve yeniden Danıştay üyesi seçilmeyenlerin Kurul yedek üyeliklerinin, Anayasa hükmü gereğince dört yıllık yedek üyelik süresi bitinceye kadar devam ettiğinin açıklığa kavuşturulması, Danıştay’ın üye kadrosu doksana düşünceye kadar boşalan iki üyelik için bir üye seçimi yapılacağı öngörüldüğünden Anayasanın 155’inci maddesinde Danıştay üyelerinin dörtte birinin Cumhurbaşkanınca, dörtte üçünün Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca seçileceğine ilişkin hükmün uygulanabilmesi için 9’uncu maddedeki boşalan üyelik sayısının dördü bulması halinde Başbakanlığa ve Adalet Bakanlığına üye seçimi için yapılacak duyurunun üye kadrosunun doksana düşmesine kadar boşalan üyeliğin sekizi bulması halinde yapılacağı hususlarının açıklığa kavuşturulması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 12’nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 14 ilâ 16’ncı maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 13 ilâ 15’inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 17’nci maddesi, Yargıtay’ın üye sayısının Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte üç yüze ve boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılmak suretiyle tedricen iki yüze indirilmesi ve bu durumun her dairede sadece bir heyetin çalışmasına imkân sağlaması nedeniyle Hukuk Genel Kurulu veya Ceza Genel Kurulunun toplantı günlerinde dairelerin heyet oluşturabilmesi için anılan Kurullara katılacak üye sayılarının yeniden belirlenmesi amacıyla değiştirilmiş, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 16’ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 18’inci maddesi, hükmün tekrarı niteliğinde olduğundan metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 19’uncu maddesi, Yargıtay üyeliğinin süresinin bitmesi nedeniyle, adli yargıda hâkim veya savcı unvanıyla bir göreve atanmaların hâkimlik teminatları devam edecek ve hâkimlerin yararlandığı her türlü mali ve sosyal haklardan yararlanacak olmaları nedeniyle, bu kişilerin özlük haklarını koruyucu bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmadığından değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 17’nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 20 ilâ 23’üncü maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 18 ilâ 21’inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 24’üncü maddesi, Yargıtay üyeliğinin bitmesi nedeniyle, adli yargıda hâkim veya savcı unvanıyla bir göreve atanmaların hâkimlik teminatları devam edecek ve hâkimlerin yararlandığı her türlü mali ve sosyal haklardan yararlanacak olmaları nedeniyle, bu kişilerin özlük haklarını koruyucu bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmadığından ve Yargıtay üyesi iken Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yedek üyeliğine seçilen ancak bu Kanunla Yargıtay üyeliği sona eren ve yeniden Yargıtay üyesi seçilmeyenlerin Kurul yedek üyeliklerinin, Anayasa hükmü gereğince dört yıllık yedek üyelik süresi bitinceye kadar devam ettiği hususunun açıklığa kavuşturulması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 22’nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 25 ve 26’ncı maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 23 ve 24’üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 27’nci maddesi, yargılamanın sonuçlandırılması için belirlenen süreler hedef süre olması nedeniyle “makul” ibaresi yerine “hedef” ibaresinin kullanılması, değerlendirme formuna konu kararı inceleyen heyette emeklilik ve benzeri nedenlerle boşalma ihtimali nazara alınarak değerlendirme formunun yeniden incelenmesinin talep edilmesi halinde bu talebin incelemeyi yapan heyetin başkan ve üyeleri yerine incelemeyi yapan daire tarafından inceleneceği ve dairenin karar verme usulü belli olduğundan fıkradaki oyçokluğuyla ibaresinin madde metninden çıkarılması amacıyla verilen önerenin kabulü ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 25’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 28 ilâ 33’üncü maddeleri, yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 26 ilâ 31’inci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 34’üncü maddesi, Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesine eklenmesi öngörülen suçların metinden çıkarılmasını amaçlayan önerenin kabulü ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 32’nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 35 ve 36’ncı maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 33 ve 34’üncü maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 37 ve 38’inci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde 35 ve 36’ncı maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarı oy çokluğu ile kabul edilmiş, maddeleri görüşmeler sırasında ve yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Serap Yaşar</i>
Ankara	Kastamonu	İstanbul
Kâtip	Üye	Üye
<i>Adnan Boynukara</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Necati Yılmaz</i>
Adıyaman	Afyonkarahisar	Ankara
	(Son oylamada bulunamadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Poyrazlı</i>	<i>Namık Havutça</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Balıkesir	Balıkesir	Bartın
	(Son toplantıya katılamadı,	(Bu raporun özel sözcüsü)
	muhalefet şerhi eklidir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mizgin İrgat</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Cahit Özkan</i>
Bitlis	Bursa	Denizli
(Son toplantıya katılamadı)	(Son oylamada bulunamadı)	(Son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Okan Yüksel</i>	<i>Mehmet Gökdağ</i>	<i>Sabri Öztürk</i>
Eskişehir	Gaziantep	Giresun
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Celal Adan</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Zeynel Emre</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Son toplantıya katılamadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Kerem Ali Sürekli</i>	<i>Mahmut Atilla Kaya</i>	<i>Ömer Süha Aldan</i>
İzmir	İzmir	Muğla
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Son oylamada bulunamadı)	(Toplantıya katılamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Murat Göktürk</i>	<i>Hilmi Bilgin</i>	<i>İbrahim Halil Yıldız</i>
Nevşehir	Sivas	Şanlıurfa
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	
<i>Aycan İrmez</i>	<i>Bedia Özgökçe Ertan</i>	
Şırnak	Van	
(Toplantıya katılamadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

ALINTI:

“TBMM’ye son yıllarda yargı paketi adı altında sunulan tasarı ve tekliflerin içeriğinde yargı mevzuatına yönelik gerekliliğin dışında konjonktürel olguyu esas alan değişiklikler göze çarpmaktadır. Çoğu zaman kişiye veya iktidara yakın olanlara özgü özel düzenlemelerin, araya serpiştirildiği teklif ve tasarılar reform paketleri olarak sunulmakta, o düzenlemedeki asıl amaç gizlenmeye çalışılmaktadır. Öte yandan kimi zaman da yasal düzenlemeler birkaç aylığına değiştirilip, kişisel yarar amacı gerçekleştirildiğinde ise eski haline getirilmektedir.

Ülkemiz geçmişte; döneme, ideolojik bakış açısına veya toplumsal değişime yönelik yasa değişiklikleri görmüş ise de, bu teklif gibi örnekler göz önüne alındığında artık doğrudan kişiye özel ve aylık-haftalık değişikliklere tanık olunmaktadır.

Bu olgu hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayan ve yargı yanında parlamentoya da güveni giderek ortadan kaldıran sonuçlar yaratmaktadır.

AKP iktidara geldiği günden beri Parlamentodaki sayısal çoğunluğuna dayanarak sürekli Yargıya egemen olma, Yürütme ile uyumlu yargı oluşturma çabası içindedir. AKP’nin yargıya ilişkin yasama faaliyeti; yargıyı ele geçirme amacından ibarettir. AKP iktidarı, Hukuk devleti anlayışını ve kuvvetler ayrılığı ilkesini hiçe sayarak kendisi için her sorunu yasa yaparak aşmaya çalışmıştır. Yasama faaliyetinin; Anayasa’ya, Meclis İçtüzüğü’ne, Parlamento hukukuna ve teamüllerine, Hukuk Devleti olmanın gereklerine aykırı oluşu, İktidar partisinin umurunda dahi olmamıştır. İktidar; toplumun ve hukukun gereksinimlerini gidermek için değil, kendi günlük gereksinimlerini karşılamak için yasa çıkarmayı kural haline getirmiştir. Dün büyük reform diyerek kaldırdıkları yasa hükümlerini bu gün noktasına virgülüne kadar tıpa tıp aynısını yeniden geri getirmişler, ne yazık ki buna da, büyük reform demişlerdir. AKP iktidarı, Reform kurumunun cılcını çıkarmıştır...

Dünyada hangi hukuk devletinde 6-7 arayla iki yargı paketi çıkarılır ve üstelik bir yasa ile yapılan düzenlemeler, ardından yapılan bir başka kanunla kaldırılır. Bir kanun tasarısının gerekçesi, sonraki düzenlemenin gerekçesi ile tümüyle zıt.

YARGITAY VE DANIŞTAY’IN TEŞKİLAT YAPISINDA SIK SIK DEĞİŞİKLİK, DAHA İYİ BİR HUKUK ARAYIŞINA DEĞİL; HUKUKA EGEMEN OLMA AMACINA İŞARET EDER. TEŞKİLAT YASALARI, KURAL OLARAK UZUN ÖMÜRLÜ YASALAR OLMAK GEREKİR. AKP’NİN BU ALANA SIK MÜDAHALE İTİYADI, SÜRDÜRÜLEMEZ VE KABUL EDİLEMEZ. ADALETE TESLİM OLMA ERDEMİ, ADALETİ TESLİM ALMA HEDEFİ İLE ADETA DEVŞİRİLMEKTEDİR.

Bir ülkede, siyasi iktidar, bu denli yargı ile oynayabiliyorsa, o ülkede hiç kimsenin hukuk güvenliği yok demektir. Bugün de yok demektir gelecekte de. Zira; siyasi iktidarlara gelip geçicidir. Bugünkünün bozduğunu, sonra gelenin düzeltmek amacıyla daha da bozacağı kuşkusuzdur.”

Yukarıda alıntıladığımız metin TBMM’ce 02.12.2014 tarihinde kabul edilen 6572 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu’na karşı Cumhuriyet Halk

Partisi Grubu'nun Muhalefet Şerhi'nden kısa bir bölümdür. Görüldüğü üzere Cumhuriyet Halk Partisi tarafından tarihe not düşen bu tespitlerin hepsi güncelliğini korumaktadır.

CHP, AKP'nin iktidara geldiği günden beri kendisine bağlı Yargı yaratma, Yüksek Yargı'da sayısal çoğunluğu ele geçirerek Yüksek Yargı organlarını yandaştırma ve Kuvvetler Ayrılığı'nı ortadan kaldırma amaçlarını güden ve TBMM'de parmak çokluğuna dayanarak yasallaştırılan düzenlemelerin karşısında Yargı Bağımsızlığı'nı, Kuvvetler Ayrılığı'nı savunmuş, gerek komisyonlarda, gerek Genel Kurul'da reform adı altında getirilen düzenlemelerin gerçek amaçlarını anlatmış, fakat gözünü "HERŞEYE VE HERKESE HAKİM" olma hırsı bürüyen AKP'li çoğunluk karşısında tekliflerin ya da tasarıların yasalaşmasını, sayısal azınlık nedeniyle engelleyememiştir.

İşbu muhalefet şerhimize konu Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'ndan önce Yüksek Yargı'yı hedefleyen iki büyük değişiklik 2011 ve 2014 yıllarında yapılmıştı. Yargının getirildiği acınası durumu gözler önüne sermek ve alelacele çıkardıkları yasalarla Yargıtay Başkanı'nın dahi "Yargı'ya güven yüzde 30'lara düştü" tespitini yapmasına yol açan AKP Hükümeti'nin gizli amaçlarını anlamak için son 5 yıllık Yargı'ya darbe yasalarını kısaca incelemekte yarar vardır.

TBMM tarafından 09.02.2011 tarihinde kabul edilen 6110 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun son 5 yılda AKP tarafından yargıyı Yürütme'ye bağlı hale getirmeyi hedefleyen 3 değişiklikten ilkidir. Bu yasa ile Yargıtay'ın 250 olan üye sayısı 137 artırılarak 387'ye, Danıştay'ın 95 olan üye sayısı ise 61 artırılarak 156'ya çıkartılmıştır.

Yasanın gerekçesinde AKP tarafından gösterilen görünürdeki amaç, Yargıtay ve Danıştay'daki dosya yükünün artmış olması, dosyaların sürüncemede kalmaması, yoğun iş yükü altında çalışan hakimlerin hata yapmasının önüne geçilmesi ve toplumda Adalet'e olan güvenin zaafa uğramasının önüne geçilmesidir. Halbuki amaç hiç de anlatıldığı gibi değil. Şöyle ki;

Yasa kabul edildiği tarihte henüz 17-25 Aralık operasyonları yapılmamıştı. Başka bir söyleyiş ile adını AKP'nin koyduğu “Devlete Paralel Yapı” ile AKP henüz muteber birer ortaktı. AKP özellikle Yüksek Yargı’dan her istediği kararı istediği şekilde çıkartamıyordu. Yüksek Yargı’da siyasi baskıdan korkmayan, kararlarını hukuka ve vicdanlarına uyararak veren, Kuvvetler Ayrılığı’nı özümsemiş üyeler bulunmaktaydı. Bu durum her koşulda ve herkes tarafından kesin biat ve sadakat arayan AKP için çok sakıncalıydı. Çünkü yukarıda bahsedilen ve biat etmeyen hakimler, oylarıyla Yüksek Yargı Başkanları’nı seçmekteydi. Ayrıca Yargıtay ve Danıştay’daki biat etmeyen bu hakimler, AKP’nin hukuksuz ve adaletsiz kararlarına karşı Yargı Denetimi yapıyor ve AKP’nin çıkar tekerine çomak sokuyordu.

2011’de AKP’nin kendisi açısından mevcut olan bu olumsuz duruma karşı bulduğu çare Yargıtay ve Danıştay’daki üye sayılarını artırarak sayısal çoğunluğu ele geçirmek ve çoğunluğun azınlığa tahakkümü suretiyle Yüksek Yargı’yı AKP’nin arka bahçesi yapmaktı.

Bu amaçla; Yargıtay’a 137, Danıştay’a 61 yeni üye atamasını, işte bu ortamda yaptılar. O dönemde AKP henüz “Devlete Paralel Yapı” terimini icat etmemişti. Siyaset ve Yargı çevrelerinde bu yeni üye atanan hakimlerin çoğunun henüz icat edilmemiş bu yapıya yakın olduğu dillendirildi. Biraz önce söylediğimiz üzere ortada henüz bir kavga da olmadığından bu değişiklikle Yüksek Yargı’da çoğunluk “görünürde” AKP iktidarına yakın üyelerden oluştu.

Fakat 2013 yılında hiç beklenmedik bir durum ortaya çıktı. 17-25 Aralık operasyonları. Dönemin Başbakan’ının “ne istediler de vermedik” sözüyle akıllara kazınan AKP – PARALEL YAPI ortaklığı bir günde son buldu. Dünün muteber ortağı bugünün azılı düşmanı ve terör örgütü haline geldi. Kendi icat ettikleri terimle “Devlete Paralel Yapı” ile mücadele hükümetin en öncelikli işler sıralamasında bir numaraya çıktı.

Gelişen bu yeni ve beklenmedik durum karşısında AKP paniğe kapıldı. Çünkü Yüksek Yargı’yı kendi elleriyle “Devlete Paralel Yapı”ya teslim etmişlerdi. Yüksek Yargı’nın genleri ve yapısıyla oynamanın acı meyveleri hem AKP’nin hem de Türk halkının tabaklarına düşmeye başlamıştı.

Bunun üzerine AKP aradan 3 yıl geçmeden 2014 yılında yargıya ikinci bir müdahalede bulunma gereği duydu. 6572 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 02.12.2014 tarihinde TBMM’ce kabul edilerek yasalaştı. Bu kanun bir önceki ile aynı yöntemi izleyerek Yüksek Yargı’da 2011 yılında oluşturulan yapıyı kırmak ve Yüksek Yargı’da AKP Hükümeti’ni egemen kılmak amacını taşıyordu. Şöyle ki;

2014 yılında getirilen düzenleme ile Yargıtay’a 129 yeni üye seçilerek Yargıtay üye sayısı 516’ya, Danıştay’a 39 yeni üye seçilerek Danıştay üye sayısı da 195’e çıkartıldı. Bu yöntemle her iki Yüksek Yargı organındaki üye sayıları milimetrik hesaplarla AKP’nin lehine olacak şekilde ayarlandı.

Yukarıda anlatılanları çok kısaca özetleyecek olursak AKP ilk önce Yargıtay’ın üye sayısını 250’den 387’ye, Danıştay’ın üye sayısını 95’ten 156’ya çıkarmış daha sonra “Devlete Paralel Yapı”nın bu Yüksek Yargı organlarındaki gücünü kırmak için ikinci bir aktarımla 387’ye çıkardığı Yargıtay üye sayısını 516’ya, 156’ya çıkardığı Danıştay üye sayısını da 195’e çıkarmıştır. Fakat ne yaparsa yapsın bu yapının gücünü kırmaya gücü yetmemiştir.

Şimdi ise iş bu kanun tasarısı gerekçesinde İstinaf Mahkemeleri’nin faaliyete gireceği, Yüksek Yargı’nın iş yükünün hafifleyeceği “görünürdeki” gerekçesiyle ilk etapta 516’ya çıkartmış olduğu Yargıtay üyelik sayısını 300’e, 195’e çıkartmış olduğu Danıştay üyelik sayısını ise 116’ya düşürecek ve 3 yıl içinde de Yargıtay için 200, Danıştay için 90 üyeli bir sisteme geçmek için Yasama yoluyla Yargı’ya darbe yapacaktır. Adalet Bakanı Sn. Bekir Bozdağ’ın deyişiyle Yargı yapboz tahtasına dönüştürülmüştür.

Tasarının “görünürdeki” gerekçesini bir tarafa bırakırsak kanunun esas amacının “Devlete Paralel Yapı”yı Yargı’dan tasfiye etme olduğu İktidar Kulisleri’nde dile getirilmektedir. Ama bu beyanlar dahi gerçeği yansıtmamaktadır. AKP’nin asıl amacı Yargı’dan “KENDİNDEN OLMAYAN HERKESİ” tasfiye etmektir.

AKP’nin Yargı’yı arka bahçesine çevirmeyi amaçlayan son 5 yıllık yakın tarihinin kısa özetini yaptıktan sonra Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda

Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'na ilişkin karşı olduğumuz hususlar aşağıda anlatılmıştır.

Tasarı, Anayasa'nın 2, 9, 13, 138, 139, 154 ve 155'inci maddelerine açıkça aykırıdır. Bu aykırılığın yanında tasarı Yüksek Yargı organlarının çoğunluk tahakkümüne tabi kılınması, siyasallaştırılması ve yandaş yargı kurumu haline getirilmesi amacını ortaya koymaktadır. Şöyle ki;

Tasarıyla Yüksek Yargı üyelerinin görev süresi 12 yıl ile sınırlanmakta ve bir kimsenin ikinci defa Yüksek Yargı üyesi seçilmesi engellenmektedir. Bilindiği üzere Anayasa'nın 154 ve 155'inci maddeleri Yargıtay ve Danıştay ile ilgilidir. Yasal düzenleme ve teamüllere göre; bir kimse bir defa Yüksek Yargı üyesi olarak seçildikten sonra artık emekli olana kadar o makamda kalmaktadır. Bu düzenlemeden amaç hakimlik teminatı ile Yüksek Yargı üyesi hakimleri vereceği kararlardan, Yürütme'nin rahatsız olacağı endişesinden kurtarmaktır. Hakim, hukuka ve vicdanına göre karar verecek, verdiği karar Yürütme'yi rahatsız etse dahi hiçbir şekilde Yüksek Yargı üyeliğinden azledilemeyecektir. Tasarıyla Yüksek Yargı üyelerinin görev süreleri 12 yıllı sınırlandığından emeklilik yaşı gelmemiş hakimler, Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki mahkemelere Kürsü Hakimi olarak atanacaktır. Yeni düzenleme ile karar verirken kısmen bile olsa AKP'nin baskısından biraz uzaklaşarak, hukuka ve vicdanına göre karar vermeyi düşünen Yüksek Yargı üyelerinin 12 yılın sonunda sürgün anlamına gelecek taşra görevlendirilmesiyle karşılaşmak endişesiyle AKP'ye bağlılıklarını ispat etmek zorunluluğunu duyma ihtimalleri bulunmaktadır. Anayasa'nın 13'üncü maddesinde anlamını bulan kazanılmış hak kavramıyla ilişkili olarak kariyer – statü durumu ile ayrıcalıklı bir statüde bulunan Yüksek Yargı üyelerinin Anayasal bu hakkı ellerinden alınmış olacaktır. Öte yandan halen Yüksek Yargı üyesi olan hakimlerin geleceğini planlama hakkı ile de çelişen bu tasarı maddesi, bu yönüyle de temel insan haklarına ve Anayasa'nın ruhuna aykırılık taşımaktadır.

Tasarı ile Yargıtay'ın 46 olan daire sayısı 24'e, Danıştay'ın 17 olan daire sayısı ise 10'a düşürülmektedir. Komisyon çalışmaları esnasında bu yeni daire sayılarının hangi bilimsel ya da hukuksal gerekçe ile belirlendiği Sn. Adalet Bakanı'na sorulmuş fakat tatmin edici bir cevap alınamamıştır. Kaldı ki gerek

Yargıtay gerek Danıştay’da daireler arasındaki iş bölümünden kaynaklanan bir uzmanlaşma vardır. Tasarı ile dairelerin ilgilendiği davalarla ilgili hukuki çeşitlilik yaklaşık 2 kat artacak ve dairelerin iş bölümü ile kendilerine gelen davalar çeşitlendiğinden ve konunun uzmanı olan hakimlerin çoğunun üyelikleri de düşürüldüğünden Yargıtay ve Danıştay daireleri kendilerine iş bölümüne göre gelecek yeni tür hukuki uyumsuzluklar yönünden zorlanacaklardır.

Tasarı ile Yüksek Mahkeme’nin Başkanlık Kurulu kararına karşı 7 gün içerisinde Başkanlar Kurulu’na itiraz yolu öngörülür iken, itiraza ilişkin Başkanlar Kurulu kararının kesin nitelikte bir karar olduğu belirtilmekte ve ayrıca bu karar aleyhine başka bir yargı merciine başvurulamaz denilmektedir. Böylelikle idari bir organ olan Başkanlar Kurulu kararlarına karşı yargı yolu kapatılmaktadır. Bu durum Anayasa’nın 125’inci maddesinin “İdarenin her türlü işlem ve eylemlerine karşı yargı yolu açıktır” şeklinde idarenin yargısal denetimini öngören hukuk devletinin temel ilkesinin açıkça ihlali niteliğindedir. Nitekim daha önce bu konuda Başkanlık Kurulu’nun kararlarının kesin olduğuna dair düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa’ya aykırı bulunarak iptal edilmiş olmasına rağmen bu düzenlemeyle kanuna karşı hile yolunu kullanarak hukuka aykırı tutumunda ısrar etmesi kabul edilemez.

Tasarıyla kanun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay ve Danıştay üyeliklerinin sona ermesi öngörülmektedir. Bir başka söyleyiş ile Yargıtay ve Danıştay’ın tüm üyelerinin üyelikleri bir gecede sıfırlanarak Türk Yargı Tarihi’nde görülmemiş bir şekilde Yargıtay ve Danıştay lağvedilerek Yargı’ya darbe yapılmaktadır. Burada gözden kaçırılmaması gereken husus şudur. Yargıtay ve Danıştay’da Başkan, Başsavcı, Başkanvekili ve Daire Başkanları’nın üyelikleri sona ermemektedir. Bu sıfatların sahipleri öncelikle Yüksek Mahkeme üyeleridir. Yüksek Mahkeme üyesi olmadan Mahkeme Başkanı, Başsavcı, Başkanvekili ve Daire Başkanı olmak mümkün değildir. Şayet üyelik Anayasal teminat altında değilse ve bu değişikliklerle sona eriyorsa bu durum Anayasa’nın eşitlik ilkesi gereği tüm üyeler ve dolayısıyla bahsi geçen sıfatlara sahip üyeler için de geçerli olacaktır. Anayasa’nın eşitlik ilkesi bir yana “eşitler arasında eşitsizlik yaratacak” bu madde iktidara yakın olan bir takım Yargı mensuplarının koltuklarını korumasına yol açmaktadır. Anayasa tarafından Mahkeme Başkanı, Başsavcı, Başkanvekili ve Daire Başkanları’nın

seçildikleri süre içinde görevlerinin Anayasal güvence altında olması, üyelik güvencesinin öncelikle güvence altında olduğu anlamındadır. Esasen ana sıfatı Yüksek Yargı Organı Üyesi olmak olan ve diğer üyelerin oylarıyla seçilmiş bulunan bu yukarıda sayılan üyelerin üyeliklerinin Anayasa hükmü gereği düşürülememesi, üyeliğin katiyetle düşürülemeyeceği şeklinde değerlendirmek gerekir. Tasarının ilgili maddeleri Anayasa'nın 9'uncu maddesinde belirtilen "mahkemelerin bağımsızlığı", 138'inci maddesinde belirtilen "hakimlerin bağımsızlığı", 139'uncu maddesinde belirtilen "hakimlik ve savcılık teminatı", 154 ve 155'inci madde ile düzenlenen "Yargıtay ve Danıştay ile ilgili" hükümlere tamamen aykırıdır.

Düzenlemeye göre üyelikleri düşürülen Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasından kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 gün içerisinde Yargıtay'a 300 Danıştay'a 116 üye seçilecektir. Yine tasarıya göre 3 sene içerisinde Yargıtay üye sayısı 200'e Danıştay üye sayısı ise 90'a indirilecektir. Toplamda 421 Yüksek Yargı üyesinin üyelikleri Anayasa'ya aykırı bir şekilde bitirilmektedir. Yani, AKP 2011 yılından bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Yargı'ya 3 ayrı kanunsuz müdahale ile 366 Yüksek Yargı üyesi tayin etmiş ve tasarı kanunlaştığı taktirde 421 Yüksek Yargı üyesini tasfiye etmiş olacaktır. Yüksek Yargı organlarının yapısıyla bu denli oynayarak kendisine biat eden ve adeta arka bahçesi gibi kullanmak amacıyla Anayasa'ya açıkça aykırı bu tür düzenlemeler yapmak ancak AKP Hükümetlerinin aklına gelir.

Bilindiği üzere Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararları geçmişe yürümez. Yani, Anayasa Mahkemesi bu kanunun Anayasa'ya aykırı olduğuna karar verse dahi bu kanuna göre yapılan atamalar geçerli olacaktır. Kanuna göre, kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 5 gün içinde yeni üyeler seçilmiş olacaktır. Yani, Anayasa Mahkemesi iptal kararı verse dahi *atı alan Üsküdar'ı geçecektir*. Bu tasarının Anayasa'ya açıkça aykırı olduğunu AKP içindeki hukukçuların bilmemesi olanaksızdır. İşte vahim olan da budur. Vahim olan, Anayasa'ya aykırılığı kesin olan bu tasarıyı *Üsküdar'ı* geçmek amacıyla hazırlamak ve Genel Kurul gündemine sokmaktır.

Tasarı ile tekrar kanun yolu değerlendirme formu getirilmektedir. Bu forma ilişkin olarak yasada uyarlamalar yapılmak suretiyle düzenlenen kanun yolu

değerlendirme formu hakim ve savcıların mesleki ilerlemesinde belirleyici unsurlardan biri olarak öngörülmektedir. Tasarının genel gerekçesinde Bakanlık ve İktidar Partisi adına yapılan konuşmalarda tasarı ile getirilen değişikliklerle Yüksek Mahkemelerin bir İctihat Mahkemesi'ne dönüştürülmesinin yanısıra İctihat'ların güncel tutulmasının gerekliliğine de güçlü vurgular yapılmıştır. Ancak, kanun yolu değerlendirme formunun mesleki ilerlemede etkili unsur haline getirilmesi, İctihat güncellemesi ihtiyacı ile çelişen sonuçlar yaratması kaçınılmaz görülmektedir. Şöyle ki; hukuka ve vicdanına göre özgürce karar verme durumunda olan yerel mahkeme yargıcının, ilgili dairenin hakkında düzenleyeceği kanun yolu değerlendirme formunun baskısı ile daire görüşü doğrultusunda karar vermesi ihtimali yüksektir. Bu durum yerel mahkemelerde verilecek kararların vicdan, hukuk ve çağın ihtiyaçları çerçevesinde güncellenmesini engelleyerek Yüksek Yargı'da da İctihat güncellenmesine engel olacaktır.

Muhalefet Şerhimizde sürekli tekrarlar vurgulamak durumda kaldığımız üzere tasarının ana gayesi, yargıyı İktidarın ve bağlı olduğu iradenin ihtiyaçlarına uygun olarak dizayn etmektir. AKP 14 yıllık iktidarı süresince yargı erkini sürekli birilerinin elinden kurtaracağını söyleyerek yaptığı değişikliklerde olduğu gibi bu defa da örtülü bir şekilde yargıyı "Devlete Paralel Yapı"nın elinden kurtarmak gibi kendilerince makul ve haklı bir iddia içerisindedir. Ancak görülmüştür ve görülmektedir ki, AKP iktidarı bir tek şeyin peşindedir. Yargı'ya hakim olmak ve Yargı'yı siyasal iktidarlarının baskı aracına dönüştürmek.

Bu yaklaşımla hakimlik mesleğine girişte yazılı sınavın yanısıra, sürekli haksızlıkların, kayırmaların ve ötekileştirip dışlamaların aracı olarak kullanılan sözlü sınav yeniden getirilmek istenmektedir. Yazılı sınav sonuçlarının denetime elverişli, sözlü sınav sonuçlarının ise sınavı yapan heyetin subjektif kriterlere göre yapacakları değerlendirmeler olduğu açıktır. Adayların mesleğe kabulünde yazılı sınav sonucunun yüzde 60, sözlü sınav sonucunun da yüzde 40 ağırlıkla dikkate alınacağı gözönünde bulundurulduğunda sözlü sınavı yapacak heyetin yazılı sınavdan çok yüksek puan almış adayların dahi mesleğe kabulünü engelleyecekleri bir vakıdır. İşte bu düzenleme dahi iktidarın Yargı'yı ele geçirme niyetini açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle sözlü sınavda değerlendirmede esas olacak kriterlerden ilk ikisinin (a- Eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat

bilgisi, b- Mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözme ve ifade etme yeteneği,) yazılı sınavda ölçüp değerlendirilmesi mümkün iken bunların ayrıca sözlü sınavın konusu yapılması gereksizdir. Üçüncü ölçme ve değerlendirmeye esas konu olan “özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışların mesleğe uygunluğu” hususları da kısa sözlü sınav süresinde ölçülebilir durumlar olmadığı kanaatindeyiz. Kaldı ki, tasarıda başarısız hakim adayının ikinci kez yazılı sınava girmesine olanak tanınırken sözlü sınava ikinci kez girme imkanının hiçbir şekilde olmayışı da kabul edilemezdir. Zira günümüzde artık özgüven ve temsil kabiliyeti de dahil olmak üzere kişisel gelişimin kısa sürede eğitimle mümkün olduğu bilinmektedir. Yazılı sınavda başarılı olmasına rağmen sözlü sınava girme imkanı dahi elinden alınan adaylar bakımından sınavını kazandığı, stajını gördüğü, düşünüyorduğu mesleği edinmesi denetimi mümkün olmayan subjektif değerlendirmelerle yapılacak olan sözlü sınavda siyasal iktidarın etkisinden kurtulamayacak olan sınav komisyonunun keyfiyetine terk edilmek istenmektedir.

Tasarı ile hukuk devletinin birçok ilkesi ve Anayasa hükümleri ihlal edilirken bir ihlal de tabii yargıç ilkesinin ihlali ile kendini göstermektedir. Tasarının 31’inci maddesinde 5235 sayılı yasanın adli yargı ilk derece mahkemeleri ile bölge adliye mahkemelerinin kuruluş, görev ve yetkileri hakkında kanunun 15’inci maddesine eklenen hükümle TCK’nın ikinci kitap dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci bölümlerinde tanımlanan suçlar (TCK 318, 319, 324, 325 ve 332’nci maddeleri hariç) ile 3713 sayılı kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülür denilmektedir. Bu düzenleme ile son yıllarda uygulamaları ile hukuki eleştirilerin ve Anayasa’ya aykırılık iddialarının muhatabı olarak görülen Olağanüstü Hal Mahkemeleri, Devlet Güvenlik Mahkemeleri, Özel Yetkili Mahkemelerin bir yenisi ihdas edilmektedir. Tabii yargıç ilkesine aykırı olarak bazı suçlar bakımında yargı çevreleri genişletilerek hakimi özel, savcısı özel, soruşturmayı yapacak adli kolluk mensupları özel olarak belirlenmiş yargılama süreçlerinden özel isteğe uygun sözde yargı kararları elde edilmek istenmektedir. Bu niyet o denli açıklıkla ortaya konulmuştur ki belirtilen kapsama giren suçlar dolayısıyla açılmış olan davalarda yetkisizlik kararı verilemez denilmekle yetinilmiş,

tabii hakim ilkesinin uygulamasına esas olan suçun işlendiği tarih ölçütü dikkate dahi alınmamıştır.

Tasarı sadece Yargı'ya darbe ile sınırlı kalmayıp, ticari hayata darbe manasına da gelen ve hukuka, ticari hayata ve ahlaka aykırı hareket etmek sureti ile devlete zarar veren kayyımlara da hukuki bir koruma zırhı getirmektedir. AKP İktidarının daha önce devletin kaynaklarını hukuksuz bir şekilde kendi yandaşlarına ve özellikle paralel devlet yapısına yakın şirketlere aktardığı hususu bir vakıadır. 17-25 Aralık operasyonlarından sonra ise kendi elleri ile besledikleri bu tür şirketlerin ticari hayattaki güçlerini kırmak için, bu şirketlere kayyım atamak sureti ile şirketlerin yönetimlerini ele geçirerek iflasa sürüklemek AKP'nin temel politikası olmuştur. Gerçekten de AKP'nin emir ve talimatı altındaki bazı kayyımlar yönetimine atandıkları şirketleri iflas ettirmek için basiretli tacir sıfatının dışına çıkarak hukuksuz bir takım iş ve işlemlerle atandığı şirketleri batma noktasına getirmiştir.

Şirketleri kasten batma noktasına getirilen ya da maddi zarara uğratılan şirket sahipleri kanuni haklarını arayarak ilgililer hakkında tazminat davaları açmaya başlamışlardır. İşte bu noktada AKP, tasarıya kayyımlara hukuki koruma zırhı getiren bir madde koymuştur. Maddeye göre; kayyımların görevleri ile ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları devlet aleyhine açılacak, devlet ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle **görevini kötüye kullanan** kayyımlara rücu edecektir. Bu madde ile kayyımlara rücu edilebilmesi şarta bağlanmıştır. Eğer bir kayyım TCK 257'nci madde uyarınca görevi kötüye kullanma suçundan hüküm giymemişse devlet bu kayyıma rücu edemeyecektir. Başka bir deyişle, örneğin kayyım şirketin vadesi gelmemiş borçlarını öderse, çalışan işçilerin iş akitlerini fesih ederek hepsinin kıdem ve ihbar tazminatlarını öderse ve meslek ve sanatta tecrübesizlikten kaynaklı olarak şirketin gelir kaynaklarını azaltırsa kendisine devlet tarafından rücu davası açılmayacaktır. AKP hükümetinin kendi çıkarı için atadığı kayyımlar yüzünden şirket sahiplerinin açacağı tazminat davalarında devlet tazminat ödeyecek fakat ödediği tazminatı kayyımdan talep edemeyecektir. İşte bu şekilde getirilen hukuki koruma zırhı kayyımların AKP hükümetinin talimatlarına sıkı sıkıya bağlı kalması

için düşünölmüştür. Kendi hakimini, kendi memurunu, kendi yandaşı yaratan AKP iktidarı şimdi de kendi kayyımını koruma derdine düşmüştür.

Maddede öngörölen ve devletin kayyıma rücu için 1 yıllık hak düşürücü süreye tabi olması yasaya kurnazca sokulmuş kayyımları koruyucu bir hükümdür. Yani bir kayyım görevi kötüye kullanmadan dolayı hüküm giyse dahi devlet ona bir yıl içinde rücu etmezse bir daha rücu edemeyecektir. İşte kayyıma 1 yıl içinde rücu etmeyerek kayyımı sorumluluktan kurtaran yetkililerin cezai ya da hukuki sorumluluğu ile ilgili yasada hiçbir madde yoktur. Bu madde de AKP'nin ben yaptım oldu mantığı ile kişiye özel yasa yapma mantığının bir tezahürüdür.

Yukarıda, Muhalefet Şerhi'nin el verdiği ölçüde kısaca anlatıldığı gibi bu yasa tasarısı AKP'nin yargıyı tamamen ele geçirme operasyonunun son adımıdır. Bu yasa, AKP'nin Yüksek Yargı'dan "KENDİSİNDEN OLMAYAN HERKESİ" tasfiye etme yasasıdır. Kuvvetler Ayrılığı İlkesi'ni yok eden, otoriter yönetime giden yolda çok önemli bir aşama olan bu tasarı ile AKP yargı sistemini kendi arka bahçesi haline getirmeyi amaçlamaktadır. Yargı'yı siyasallaştıran, Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı, Hukukun Üstünlüğü, Hukuk Devleti, Tabii Hakim ilkelerini ayaklar altına alan bu yasa tasarısı Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bir ülkede siyasi iktidarın yargıya bu denli müdahalesi, yargının dengelerini bu kadar alt üst etmesi ülkede hukuk güvenliğini tamamen tahrip eder. Siyasi iktidarlar gelip geçicidir. Bugün AKP'nin bu denli bozduğu sistemi; ondan sonra gelecek olanın düzeltmek amacıyla daha da bozacağı kuşkusuzdur.

Yukarıda anlatılan gerekçelerle Yasa Tasarısı'na ve Adalet Komisyonu raporuna karşıyız.

Namık Havutça

Balıkesir

Necati Yılmaz

Ankara

Mehmet Gökdağ

Gaziantep

Cemal Okan Yüksel

Eskişehir

Zeynel Emre

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

1/726 esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı 16 ve 17 Haziran 2016 tarihlerinde Adalet Komisyonu'nda, tasarının daha iyi anlaşılması adına alt komisyon kurulmasına imkân verilmeksizin görüşülmüştür.

Tasarı ile; Danıştayın daire sayısının 10'a, üye sayısının 90'a, Yargıtayın daire sayısının 24'e, üye sayısının 200'e düşürülmesi, bu kurumlara seçilecek üyelerin görev sürelerinin 12 yıl olması, hakim ve savcı adaylarına meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav getirilmesi ve Yargıtay veya Danıştay daireleri ve Genel Kurullarının yaptıkları kanun yolu incelemeleri sonunda ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hakim ve savcılar hakkında, istinaf mercilerinin de ilk derecede görev yapan hakim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlemeleri ve her ile ilçelerini de kapsayacak şekilde özel yetkili mahkemeler kurulması hükmüne bağlanmaktadır.

Tasarının ele alınış biçimine baktığımızda önceden tasarının kamuoyuna sunulurken fikir alışverişi yapılması, bilim insanlarının ve ilgili uzman kurumların görüş sunması sağlanırdı. Fakat bu tasarıda tüm bunlar devre dışı bırakılmış ve süreç şeffaflıktan yoksun bir halde yürütülmüştür.

Bu kadar kapalılık, asgari hukuk devleti standardı ile uyuşmamaktadır. Yasa tasarıları, adeta bir savaş planı gizliliği içinde hazırlanıyor ve son dakikada TBMM'ye gönderilerek baskın yapar gibi görüşülüyor. Bu yasa tasarısında da görmüş olduk ki yasama faaliyeti kapsamında artık katılımcılıktan uzak, iktidar partisinin talep ettiği halde düzenlemeler gerçekleştirilmektedir. Ortaya çıkan tasarılar artık sadece sonuçlanma aşamasında öğrenilir hale geldi.

Türkiye'de yargı sisteminin son 15 yıldaki işleyiş dinamiklerine baktığımızda tasarının doğrudan iktidar ilişkileri ile bağlantılı olduğunu görmekteyiz. Yüksek yargı organlarına yönelik bu düzenleme sadece AKP hükümetleri döneminde yapılmış 4. değişikliktir. Bu girişimler toplumda var olan rejim değişikliği kaygılarını güçlendirmektedir. Aksi halde 2010'da Yargıtay'da 250 olan üye sayısının önce 387'ye, 1,5 yıl önce de 516'ya çıkarıldıktan sonra şimdi 300'e düşürülmek istenmesi başka türlü izah edilemez.

Yukarıdaki bahsedilen kaygıların artmasında HSYK kanunu değişikliğinin, sulh ceza hâkimliklerinin ve ihtisaslaşma adı altındaki ağır ceza mahkemelerinin kurulmasının, siyasal iktidara yönelen soruşturma ve kovuşturmaları yürüten yargıç ve savcılarının tamamının yer değiştirmesinin de aynı zamanda etkisi olmuştur.

Önceki değişikliklerin tamamına baktığımızda amaçlanmak istenenin Yargıtay ve Danıştay'da hakim güç olma çabasıdır. Bu bağlamda aynı gerekçelerle her iki yüksek yargı organının örneğin üye ve daire sayısı artırılmışken 1/726 esas sıra sayılı tasarıda bu sefer de azaltma çabaları vardır.

Tasarı ancak olağanüstü rejim dönemlerinde görebileceğimiz bir girişimle üye sayıları azaltılan Yargıtay ve Danıştay'da başkanlar, başkanvekilleri ve daire başkanları hariç diğer tüm üyelerin de üyeliklerinin düşürülmesini getirmektedir.

Yeni seçilecek üyelerin ise üyelikleri 12 yıl ile sınırlandırılmakta ve Anayasa'da yer aldığı itibarıyla “hakim teminatı” ilkesi fiilen sonlandırılarak “yargı bağımsızlığı” ve “hukuk ilkesi” sona erdirilmektedir. Diğer bir ifadeyle yasama, yürütme ile yargı da bir elde toplanmış olacak.

Bu bakımdan tasarı yargıda reform olarak görülmemelidir, tasarı yargıyı araçsallaştırarak iktidarın bir nesnesi haline getirmektedir. İktidar tasarıyla adeta “dikensiz bir gül bahçesi” istemekte ve başkanlık sistemine yönelik yapılan hamlelerde son halka olarak görülmektedir.

Başkanlar hariç tüm üyelerin görevlerine son verilerek court-packing (mahkeme doldurma planı) denilen yöntemle her iki yüksek yargı organının da iktidara yakın olduklarından şüphe duymadığımız yeni üyelerle doldurulacak olmasına yakın bir süreç 1980 darbesinden sonra çıkarılan 2575 sayılı Yasa ile Danıştay'da yaşanmıştır. Bu yasada geçici bir madde ile Danıştay üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından Bölge İdare Mahkemesi başkanlıklarına atanabileceği öngörülmüştü.

Anayasa'nın “Yargı” bölümünün sistematığına baktığımızda anayasa koyucunun yüksek mahkemelere ilişkin sıkı kurallar getirerek, olağan kanunlar aracılığıyla bu yargı organlarına politik müdahaleleri engellemek istediği anlaşılmaktadır. Anayasa'nın 68. maddesinde siyasi partilere üye olamayacak kişiler ve 76. maddesinde milletvekili seçimlerinde aday olmak için görevlerinden çekilmesi gerekenler, “hakim ve savcılar, yüksek yargı mensupları ” olarak ifade edilmiştir. Dikkat edilirse hâkim ve savcılar dışında yüksek yargı mensupları ayrıca ve özellikle sayılmıştır. Dolayısıyla genel anlamda hakim ve savcı statüsüne sahip olan yüksek yargı organı mensuplarının bunun yanında ayrı ek bir statüye sahip oldukları görülmektedir. Bu bazılarının söylediği gibi yüksek yargıçlık statüsü değil, Yargıtay ve Danıştay üyeliği statüsü. Nitekim Anayasa'nın 154. ve 155. maddelerinde de anayasa koyucu, Yargıtay ve Danıştay'da görev yapan yargıçlar için “Yargıtay üyeliği” ve “Danıştay üyeliği” adı altında anayasal bir statü ihdas etmiş ve böylece bu statüyü anayasal güvenceye kavuşturmuştur. Bu çerçevede; Anayasa'nın 154. ve 155. maddelerinde Yargıtay ve Danıştay üyeliği için bu üyeliklere kimlerin hangi nitelikler aranarak seçileceği kural altına alınmış ve ardından da söz konusu üyelikler için herhangi bir süre sınırı koyulmamıştır. Dolayısıyla anayasa koyucu Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilecek kişilerin bu görevi yargı mensupları için zorunlu emeklilik sınırı olan 65 yaşının tamamlanmasına kadar sürdürmelerini öngörmüştür. Zira eğer anayasa koyucu söz konusu üyeliği belli bir zaman dilimi ile sınırlamak isteseydi bu yöndeki iradesini açıkça belirtirdi. Nitekim anayasa koyucu 147. maddede Anayasa Mahkemesi üyeleri için 12 yıl, 159. maddede HSYK üyeleri için 4 yıl, Askeri Yüksek İdare

Mahkemesinde askeri hâkim sınıfından olmayan üyeler için 4 yıl, yine 154. maddenin üçüncü fıkrasında Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri ve daire başkanları, dördüncü fıkrasında ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekili için 4 yıl gibi süre öngörerek bu statülerin belli bir zaman dilimi için geçerli olduğunu belirtmiştir. Bu noktada eğer anayasa koyucu Yargıtay ve Danıştay üyeliği statüsünü de belli bir zaman dilimi ile sınırlamak isteseydi tıpkı diğerlerinde olduğu gibi bu iradesini özellikle ve açıkça ifade ederdi. Ancak ilgili maddelerde bu yönde bir irade özellikle ve açıkça ifade edilmediğine göre anayasa koyucu Yargıtay ve Danıştay üyeliğinin belli bir süre ile sınırlı olmaksızın zorunlu emeklilik yaşı olan 65 yaşın tamamlanmasına kadar ifa edileceğini kabul etmiştir. Aynı maddelerin son fıkralarında, üyelerin görev süresini kanunla düzenlenebilecek hususlar arasında da saymayarak bu konuda yasama organına herhangi bir takdir hakkı vermemiştir. Dolayısıyla bu düzenleme olağan bir yasayla değil ancak anayasa değişikliği ile yapılabilir.

Geçiş hükmü öngörülmeden süre sınırlaması getirilmesi, mevcut üyeler bakımından hem mahkemelerin bağımsızlığını hem yargıç güvencesini hem de hukuk güvenliğini ihlal etmektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi üyeliği de 12 yıllı sınırlandı ama bu değişiklik, yasa ile değil anayasa ile yapıldı ve geçiş hükmü konularak anayasa yürürlüğe girdiğinde mevcut üyelerin süre sınırlaması olmaksızın 65 yaşına kadar görev yapacağı güvence altına alındı.

AİHM'e göre, bir mahkemenin bağımsızlığının ölçütlerinden biri de mahkeme üyeliklerine yapılan atamanın usulü ve atanan yargıçların görev süreleri dolmadan görevden alınamamalarıdır. Anayasa'ya göre emeklilik yaşına kadar Yargıtay ve Danıştay üyesi olarak görev yapabilecek yargıçların bu süreden önce kendi istekleri dışında görevden alınmaları tek başına bu mahkemelerin bağımsızlığını ve sistematik bir sorun olarak genel anlamda yargı bağımsızlığını ihlal eder. Tasarının bu haliyle geçmesi halinde devletin, AİHM'de adil yargılanma hakkını ihlalden mahkûm olacağı aşikardır.

Geçici madde ile tüm üyelerin görevine son verilmesi, hem seçilerek elde ettikleri ve anayasal güvenceye kavuşturulmuş kazanılmış hakkın ihlali hem de göreve son verme gibi bireysel mahiyetteki bir işlemin yasa yoluyla yapılması sonucu yargısal denetim dışında bırakılması nedeniyle mahkemeye erişim hakkı ve dolayısıyla hak arama özgürlüğünün ihlalidir. Nitekim Venedik Komisyonu Macaristan'da benzer bir olayda, belli kriterler yerine getirilerek kazanılan pozisyonun ilgililerin kazanılmış hakları ve tecrübesi yok sayılarak yasa ile ellerinden alınmasının kabul edilemez olduğunu belirtti. AİHM de, Baka/Macaristan kararında (B. No:20261/12) Macaristan Yüksek Mahkemesi Başkanı olan başvurucunun yasa ile görevden alınmasının Sözleşme'nin 6. maddesinde güvenceye kavuşturulan adil yargılanma hakkını ihlal ettiğine karar verdi.

Hatırlanacağı üzere Anayasa Mahkemesi, benzer bir sürecin yaşandığı 2014'teki HSYK Kanunu değişikliği ile Kurul'da görev yapan tetkik hâkimlerinin görevlerine yasa ile son verilmesini hukuki güvenlik ilkesinin ihlal edildiği ve Anayasa ile HSYK'ya verilen atama yetkisine karşılık yasa ile göreve son verilmesinin 159. maddeyi işlevsiz hale getirdiği gerekçesiyle Anayasa'ya aykırı bulmuştu.

Venedik Komisyonu ise Polonya'daki anayasal krize ilişkin hazırladığı görüşte, Anayasa Mahkemesi üyelerinin yasayla bile değil anayasa değişikliği ile topluca görevlerine son verilmesinin hukukun üstünlüğü ve güçler ayrılığı gibi evrensel kabul görmüş standartlar açısından kabul edilemez olduğunu ifade etmişti. Bu bakımdan tasarı hem anayasaya hem de evrensel hukuk ilkelerine aykırılık taşımaktadır.

Tasarıyla Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla suçlar dolayısıyla açılan soruşturmalar suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülürken, İl Cumhuriyet savcısı, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilecek, açılan davalar ise suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülecek denmektedir.

AKP iktidarının daha önce yine reform adı altında kaldırdığı özel yetkili mahkemeler bir başka forma bürünerek ve “DGM Ruhu” ile geri dönmektedir.

Tamamen geri çekilmesini talep ettiğimiz tasarımı madde madde ele almak isteriz.

Tasarının Danıştay ve Yargıtay üyelerinin görev sürelerinde ve üyelik şartlarında değişiklik yapan 1, 13, 19 ve 24. Maddeleri ile yapılan düzenlemeler Anayasa'ya aykırılık teşkil etmektedir. Danıştay ve Yargıtay üyelerinin görev süreleri 12 yıl ile sınırlandırılmıştır. Yargıtay ve Danıştay üyeliğine kanun ile müdahale etme imkanı bulunmamaktadır. Bu yetki yasaya tanınmayarak üyelik statüsü Anayasal güvence altına alınmıştır. Bu statü Anayasa'nın 154. ve 155. Maddeleri ile tanınmıştır. Danıştay 9. Madde üye seçimine ilişkin olup, görev süresi bu madde kapsamında düzenlenmemiştir. 139 gereği “hakimler ve savcılar azlounamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen süreden önce emekli ayrılama, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle özlük haklarından ...” şeklinde güvence sağlamış olmasına rağmen tasarı maddelerinin gerekçelerinde ısrarla madde metinlerinin Anayasa'ya aykırı olmadığı vurgulanmışsa da, Anayasa 139. Madde de teminat altına alınan hakimlik mesleği teminatı göz ardı edilerek düzenleme yoluna gidilmiştir.

Türkiye’de yargıçların meslekte ilerlemeleri ve görev süreleri kıta Avrupa sistemine denk düşmekte, liyakate ve başarıya dayalı bir görev sistemine göre ilerlemektedir.

Yine Türkiye’nin benimsediği Bangolera yargı etiği ilkeleri ışığında, taahhüt edilen niteliklerde, ilke metninin 6. Maddesinde sayılan “kariyer, liyakat ve ehliyet” koşullarını taşıması gerekmektedir. Tüm bu hususlar net iken günü birlik politikalarla yargı alanı yap boz tahtasına çevrilemez.

Yüksek yargı üyelerine ilişkin yapılacak düzenlemelerin Anayasa değişikliği yolu ile yapılması şarttır.

Adalet Bakanı “bunun bir ayıklama operasyonu olduğunu beyan etmiştir” bu talihsiz açıklama ne yazık ki doğrudur. İktidar bu düzenleme ile pensilvanyaya biat edenleri ayıkladığını dillendirmekte ancak bununla birlikte yargıyı kontrol altına alma ve başkaca birimlere itaat edenleri atama darbesidir. Siyasal İktidar hayatın pek çok alanına yaptığı gibi yargı alanına da müdahale ederek, yargıyı da siyasallaştırmaya çalışmaktadır.

Ülkede yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı temel ihtiyaç olup, iktidarlar yargıyı arka bahçeleri gibi görüp, rol yüklemişlerdir. AKP iktidarı da 2010 yılında hızla bu amaç doğrultusunda hareket emiş ve bu gün gelinen noktada bu kadroların bir kısmını tasfiye etme ve siyasal açıdan daha homojen bir yapı kurmak istemektedir. Bu durum Anayasa’nın 2. Maddesi başta olmak üzere pek çok maddeye aykırılık teşkil etmektedir. Anayasa koyucu yargıya olası politik müdahaleleri engellemek için özel olarak düzenlemeler yapmış Anayasa 68. Ve 76. Maddelerinde de hakim savcı ve yüksek yargı üyelerinin milletvekili seçilmelerinde aday olmak için görevden ayılmalarını düzenlemiştir.

Anayasa Mahkemesi üyeliğine dair değişiklikler de yine Anayasa değişikliği ile yapılmıştır. Yine AİHM kararlarında da mahkeme üyeleri görev süreleri dolmadan görevden alınamazlar ve aksi halde mahkemelerin bağımsızlığı zedelenmiş kabul edilmektedir.

Tasarının 3. ve 16. Maddelerinde de Danıştay ve Yargıtay daire sayılarının azaltılması yoluna gidilmektedir. Anayasa bu işlemin kanun yapımı şeklinde yapılmasına izin vermemektedir. Yetkisinin olmadığı bir konuda yetki yönünden yok hükmünde sayılmasına sebebiyet verecek olan bir düzenlemedir yapılan.

Ancak bu düzenleme dahi eşitlik ilkesine aykırı şekilde düzenlenmiştir. Yargıtay ve Danıştay başkanları, daire başkanları ve savcıları bu işlemin dışında tutulmuştur. Bu da açıkca bir kesimin iktidar tarafından hedef alındığı ve asıl amacın bu kesimi tasfiye etmek olduğudur. Hukuk ve Anayasaya aykırı düzenlemelerle yargı bağımsızlığı daha fazla zarar görmektedir.

Tasarının 7. Ve 18. Maddeleri Danıştay ve Yargıtayın görev alanına sınırlama getirmekte olan maddelerdir. Yargıtay’ın görev alanının bu denli sınırlandırılması Yargıtay’dan beklenen amacın önüne geçmektedir. Bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyulduğunun da izah edilmesi gerekmektedir. İstinaf kanun yolu Yargıtay’ın iş yükünü azaltabilir. Bu denli bir sınırlama getirmek Yargıtay’ı içtihat mercii yapmaktan da alıkoyacaktır. Kaldı ki sadece hukuka uygunluk denetimi yapmak gibi görevler Anayasa Mahkemesi’nin görevi olup Yargıtay’ın kuruluş amaç ve maksadına uygun da değildir. Danıştay yeri geldikçe yerindelik denetimi yapmaktadır. Danıştay ve Yargıtay sadece hukuki denetim yaparlar demek bu kurumları işlevsizleştirmek, kamu yararı göz ardı edilerek yapılan işlemlerde denetimi imkansız hale getirmektedir.

Tasarının 8 ve 9. Maddelerinde, devlete hakim olan siyasal anlayışın, devletin denetleyici gücü olan yargıda etkili olma çabasıdır. Hukuku tarafsız bağımsız ve etkin kılmak yerine iktidarın sopası haline getirme çabasıdır. Şayet hukuka aykırı şekilde emir ve talimatlarla karar veren bir hakim var ise disiplin kuralları işletilmeli ve meslekten uzaklaştırılmalıdır. Ancak tasarı gerekçesine göre bu koşullarda karar verenler yüksek yargıdan uzaklaştırılacaklar ancak bu hukuksuzluğu kürsü hakimi olarak yapabileceklerdir.

Yine tasarının 25, 26,27,28 ve 29. Maddelerinde de kanun yolu değerlendirme formları ve sözlü sınav uygulaması getirilmeye çalışılmıştır. Temsil kabiliyeti gibi subjektif kriterler ve denetleme imkanı sunmayan yöntemlerle siyasi iktidar tam olarak dilediğim kişiyi atayacağım, dilediğimi meslekte tutacağım demektedir.

Tasarının 31, 32 ve 33. Maddelerinde devlete karşı işlenen suçlarda açılan davalar suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülür. Aynı tip suçların soruşturmalarının suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan cumhuriyet başsavcılığınca yürütülmesi ya da o ilin cumhuriyet savcısının suçun işlendiği yer cumhuriyet savcısından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilmesi düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile hem tabii hâkim ilkesi hem de adil yargılanma hakkı ihlal edilecektir.

AKP hükümeti sıkıyönetim ilan etmeden “sokağa çıkma yasakları” ile 10 aydır ülkenin bir bölgesinde fiilen sıkıyönetim koşullarının çok daha gerisine denk düşecek hukuksuz uygulamalarına şimdi de isim zikretmeden, herhangi bir kanuna dayandırmadan “özel olarak belirleyeceği mahkemeler, hakim ve savcılarla” Şeyh Sait’ten Seyit Rıza’ya binlerce Kürdün kıyımından geçirilme kararlarının verildiği İstiklal mahkemelerinden, darbe dönemlerinin sıkıyönetim mahkemeleri ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri ruhuyla bu mahkemeleri kurmayı amaçlamaktadır.

Bu mahkemeler ve savcılıklar DGM zihniyeti ile kurulmaktadır. Aynı ihlallere sebebiyet verecek olsalar bile onların gerisindedir çünkü korsandır. Örneğin DGM’lerin Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkında Kanunları vardı ancak DGM’ler ile aynı işlevi görecek olan bu Mahkemeler ve Savcılıkların yok. Niyetleri “ben o mahkemelere belirlediğim hakim ve savcıları atar, soruşturma ve kovuşturmaları şansa bırakmadan tüm hakim ve savcılarla değil sadece benim belirlediklerimle yürütürüm, sürpriz kararlar da verilmemiş olur mantığı ve isteğiyle hareket edilmektedir. Tabii yargıç ilkesinin zedelenmesi, adil yargılanma hakkının ihlal edilmesi gibi durumlar bu hukuksuzlukta dikkat edilecek hususlar olamayıp iktidar her yolu kendine mübah görmektedir.

Sıkıyönetim mahkemeleri, devlet güvenlik mahkemeleri, özel yetkili mahkemeler gibi özel bir alanı ifade ettikleri için çifte standartlı uygulamalara neden olan, tabii hâkim ilkesine aykırı olduğu, demokratikleşme süreci içerisinde, daha adil yargılamaların sağlanması amacıyla kaldırılan Devlet Güvenlik Mahkemeleri ve ya özel yetkili mahkemeler bir başka düzenlemeyle tekrar yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır.

Var olan Ağır Ceza Mahkemelerinin tamamının yargılamayı başarılı yürütemedikleri gerekçesi ile kurulduğu iddia edilmekte ise de düzenleme, terör suçlarına ilişkin yargılamalar için getirilmektedir. Kaldırılması gereken, ayrımcı uygulamalara sebebiyet vererek eşitlik ve adil yargılanmayı ihlal eden 5713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun tam da bu durum için var olduğu iddia edilmektedir. Bu uygulama ile TMK dahi mahkeme ve savcılıklar tarafından eşit olarak uygulanmayacaktır. Düzenleme ile hedeflenenin Kürtlerin yoğunlukta yaşadığı iller ve Kürt siyasi hareketi olduğu açıktır. Bu dillendirilmeden etrafından dolanılarak Kürtleri yargılayacak mahkemeler kurulmaya çalışılmaktadır. Yine madde gerekçesinde nakillere atfı yapılmış ise de bu gerçeklikle örtüşmeyen bir tespittir. Mevcut nakiller aynı ya da yakın şehirlere değil tam tersine ülke içerisindeki uzak illere bölgelere yapılmaktadır. Bu nedenle nakillerin önüne geçmek gibi bir amaç gerçeklikle ters düşmektedir.

Gerekçede de deniyor ki: “Kolluk teşkilatlarının uzman birim ve personelinin il merkezlerinde bulunması tecrübeli yargı mensubu ve nitelikli personelle adli ihtisaslaşmanın il merkezlerinde daha kolay sağlanabilmesi ve ihtiyaç duyulan idari kapasitenin il merkezlerinde daha güçlü olması öngörülen düzenlemenin gerekçeleri arasındadır.” Ancak mahkemeler denmemekte özellikle tek bir mahkeme ismi zikredilmektedir. Eğer gerekçede iddia edildiği gibi ihtiyaçtan kaynaklanmış olsa idi tek bir mahkemeye işaret edilmezdi. O il merkezindeki herhangi bir ağır ceza mahkemesinde görülür denirdi. Ancak yapılan bir mahkemeye bir savcıya işaret etmektir ki bu da sulh ceza hakimliklerine benzer iktidarın kendi istemleri doğrultusunda kararlar vermesini istediği yeni savcılıklar ve ağır ceza mahkemeleri demektir. Yetki farklılığı yok denilmekte ise de asıl yapılmak istenen fiiliyatta hiyerarşik ilişki kurulmaya çalışılmaktadır. Yine suç işlendikten sonra mahkeme kurulamaz.

Kısacası yasama ve yürütme güçleri, mahkemelerin vereceği kararları baskılamak ve belirlemek maksatlı hukuk dışı bir işlemle düzenleme yapmaya çalışılmaktadır.

Sonuç olarak, hukuk devleti ilkesine, hakimlik teminatına ve yargı bağımsızlığına darbe vurması ve Anayasaya aykırılıklar taşıması nedeniyle 1/726 esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumu bildiririm.

Bedia Özgökçe Ertan

Van

MUHALEFET ŞERHİ

1/726 Esas numaralı Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'na ilişkin Adalet Komisyonu muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak “Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın; adaletin hızlı, güvenilir ve adil bir şekilde tesis edilmesine katkı sağlayacak bir yapıda olmadığı, yapılan düzenlemelerin Anayasa’nın yargıyı ve yüksek yargıyı düzenleyen hükümlerine aykırı olduğu ve subjektif değerlendirmelere açık hususlar içerdiği gerekçesi ile geneli ve maddeleri üzerinde aşağıda belirttiğimiz nedenlerle bu haliyle kanunlaşmasına muhalifiz.

TASARININ GENELİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Adaleti, temel hak ve özgürlüklerin güvencesi ve devletin temeli olarak görüyoruz. Bu nedenle yargı, insanların tereddütsüz güvenebileceği, adalet duygusunun zihinlerde ve kalplerde yer ettiği bir yapıda olmalıdır.

Seçim Beyannamemizde insanlarımızın adaletli ve hakkaniyetli bir sosyal düzen içerisinde yaşamasının sağlanacağı, hukukun üstünlüğü prensibinin hâkim kılınacağı, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınacağı belirtilmiştir.

Yargının siyasi iktidarların veya belirli kişi ya da grupların güdümünde hareket etmeyeceği, bir kısım aidiyetlerin “adalet” duygusunun önüne geçmesine imkân verilmeyeceği, daima ve her şartta hakkı savunan bir yapıya büründürüleceği; bu amaçla fiziki ve teknolojik imkânların geliştirileceği, insan kaynaklarının nitelik ve nicelik olarak güçlendirileceği, hukuki tedbirlerin alınacağı ifade edilmiş, çeşitli güç unsurlarının hukuk devleti kurallarına göre sınırlandırılması suretiyle gücünün değil hakkının korunmasının, toplumsal ahengin ve huzurun tesis edilmesinin devletin temel görevleri olacağına vurgu yapılmıştır.

Tasarının gerekçesinde Bölge Adliye ve İdare Mahkemelerinin 20 Temmuz 2016 tarihinde faaliyete geçeceği belirtilerek “İlk derece mahkemelerinin verdiği kararların adli yargıda yaklaşık yüzde doksanın, idari yargıda ise yaklaşık yüzde sekseninin istinaf kanun yolunda kesinleşeceği tahmin edilmektedir. Bunun doğal sonucu olarak, Yargıtay ve Danıştay’ın iş yükü de aynı oranda azalacaktır. Bu nedenle Yargıtay ve Danıştay’ın daire ve üye sayılarını yeniden belirleme ihtiyacı doğmuştur ” denilmektedir.

Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nda, Danıştay ve Yargıtay’ın teşkilat yapısında birtakım düzenlemeler yapılmakta iş yükünün azaldığı gerekçesiyle daire ve üye sayısı azaltılmaktadır.

Bağımsız yargı hukukun temel güvencesidir. Özellikle üst mahkemelerde istikrarlı bir yapı oluşması ise hâkimlerin güvencesidir. 2014 yılında Yargıtay ve Danıştayın iş yükünün fazlalığı gerekçesiyle yapılan düzenlemelerle daire ve personel sayısı artırılmıştır. Bu defa iş yükündeki azalma gerekçesi ile daireler kapatılmakta, üyelikler düşürülmektedir. Aslında yargıdaki sorun dün de bugün de sadece iş yükü değildir. Sorun yargının üzerindeki kara bulutlardan, çeşitli vesayet unsurlarından yargının bir türlü kurtarılamamasıdır, birisi giderken bir başkasının gelmesidir. Yargının doğru, hızlı ve adil işlemesi yerine, yargıya müdahale imkânını nasıl sağlarız yönündeki düzenlemeler, yargının devasa sorunlarını çözmekten uzak kalmaktadır.

İş yükünün azaldığı gerekçesiyle her ne kadar daire sayıları ve üye sayısı azaltılsa da Danıştay ve Yargıtay üye sayılarının neye göre belirlendiği, bununla ilgili etki analizi yapıp yapılmadığı konusunda bir bilgi yoktur. Diğer taraftan, böylesine kapsamlı bir değişiklik yapılırken konuyla ilgili kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının geniş katılımı sağlanmamıştır.

Üyelerin görev süreleri Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte sona erdirilmekte ve üç yıllık kademeli bir geçiş ile üye sayısının Kanunda belirtilen sayıya ulaşması öngörülmektedir. Ancak, Başkan, Başsavcı, Birinci Başkanvekili ve Daire Başkanları bundan istisna tutulmaktadır. Üyelerin azami görev süresine 12 yıl sınırı getirilmektedir.

Hakim ve savcı adaylarına meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav yapılması öngörülmektedir.

Tasarıyla hakim ve savcılar için daha önce olduğu halde 2011 yılında kaldırılmış bulunan “Kanun Yolu Değerlendirme Formu” uygulaması yeniden getirilmektedir.

Yine terör soruşturmaları yeni bir düzenlemeye tabi tutularak davaların suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülmesi öngörülmektedir. Devam eden davalarda yetkisizlik kararı verilemeyeceği ve bu mahkemelerce bakılmaya devam edileceği düzenlenmektedir.

Yargıtay’ın daire sayısının 46’dan 24’e; üye sayısı 516’dan Kanun yürürlüğe girdiği tarihte 300’e, boşalan her iki üyelik için bir üye seçilmek suretiyle kademeli olarak 200’e indirilmesi öngörülmektedir. Kapatılması öngörülen 22 daire 3 yıl içerisinde Birinci Başkanlık Kurulunca kademeli olarak kapatılacaktır.

Danıştay’ın daire sayısı 17’den 10’a düşürülmekte olup kapatılması öngörülen 7 daire, 3 yıl içinde Başkanlık Kurulunca kademeli olarak kapatılacaktır.

Danıştay’ın 195 olan üye sayısı kanunun yürürlüğe girmesini takiben 116’ya düşürülecektir. Boşalan her iki üyelik için bir üye seçilerek kademeli bir şekilde nihai olarak 90’a düşürülecektir.

Şirketlere kayyım atanmasında kayyımın yönetim organının yetkilerini kullanabilme yetkilerine ilave olarak “ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin” de tümüyle kayyıma verilmesi öngörülmektedir.

Tasarı; yargının doğru, hızlı ve adil karar vermesine, yargının işleyişten kaynaklanan sorunlarına çözüm getirmesine dönük hususlar içermemektedir.

Düzenlemeler Anayasanın yüksek yargıyı düzenleyen maddelerine aykırılık tartışmalarını beraberinde getirecektir.

Yargıtay ve Danıştay’daki küçülmeye iş yükü açısından bakıldığında halen Yargıtay’da sonuçlandırılmayı bekleyen 1 milyon 260 binin üzerindeki dosyanın olması yeni gelecek işler de dikkate alındığında heyetlerin teşekkülü için kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki üye sayısının yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır.

Henüz faaliyete geçmeyen istinaf mahkemeleri ile Danıştay ve Yargıtay’da bekleyen dosyalar göz önüne alındığında bu kanun tasarısının amacının siyasi iradenin yargı üzerinde bir hâkimiyet alanı oluşturması çabası olduğu görülmektedir. İş yükündeki azalma doğrultusunda bir küçülmenin daha objektif kriterlerle mümkün olacağı açıktır. Oysa burada

yapılan toptancı yaklaşım Anayasal bir yargı organının sıfırlanmasıdır ki bunun siyasallaşmadan başka bir anlamı da olmayacaktır.

Kanun gerekçesi istinafların faaliyete geçmesi sebebiyle Yargıtay'ın iş yükünün azalacağı şeklinde olsa da bu gerekçe Danıştay için geçerli değildir. Ayrıca istinafların kurulması halinde Yargıtay'a gelecek dosya sayısında yüzde doksan azalma olacağı ifadesi sağlıklı bir tespit olarak görülmemektedir. Zira istinafta çözilemeyen hususlar da Yargıtay'a gelecektir.

Diğer taraftan her ne kadar Anayasal kurumların kadrolarında kanun ile değişiklik yapılabilirse de bunda kamu yararının olması gerekir. Anayasa Mahkemesi'nin de yapılan bu işlemde kamu yararının varlığını denetlemesi gerekmektedir.

Yargı erkinin temel kurumlarından birisinin üyeliklerinin kısa bir süreliğine de olsa tamamen sonlandırılması hukuk devleti ilkesine aykırılıktır.

Tasarı ile hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlemesi getirilmektedir. Hâkimlere, yargısal işlemleri üzerinden değerlendirme yapmak için not verilmesi sistemi oluşturulmaktadır. Buna göre kanun yolu incelemesi yapan istinaf ve temyiz mercileri, kanunda belirtilen ilkeler doğrultusunda ilgili hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenleyecek ve bu formlar hâkim ve savcılarının terfilerinde dikkate alınacak unsurlardan biri olacaktır. Bu değerlendirme objektif kriterlere göre yapılmazsa, hakimlerin üzerinde bir baskı oluşturacak ve hakim bağımsızlığı tehlikeye düşecektir.

Yine hakim adaylığı dönemi sonunda mesleğe girişte yapılan yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav getirilmesi, mesleğe alınmada sübjektif yargıların hakim olacağı şeklinde bir şüphe oluşturabilecektir.

TASARININ MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Tasarının 1. maddesi ile 2575 sayılı Danıştay Kanununun 9'uncu maddesine eklenen 3'üncü fıkra ile Danıştay üyelerinin görev süresi 12 yıl ile sınırlanmaktadır. Anayasanın 139'uncu maddesinde "Hâkimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz" hükmü bulunmaktadır. Anayasa'nın 140'ncı maddesinde ise "Hâkimler ve savcılar altmış beş yaşını bitirinceye kadar hizmet görürler; askerî hâkimlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunda gösterilir" hükmü bulunmaktadır.

Halen görev yapmakta olan Danıştay üyelerinin bu madde hükmüne göre 65 yaşına kadar hizmet etmesi gerekirken tüm üyelerin görev süreleri Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sona erdirilmektedir.

Yargıtay ve Danıştay üyelerinin teminatı 139 uncu maddeyle sınırlı değildir. Anayasanın 140'ıncı maddesinin 3 üncü fıkrasına göre görev süresi 65 yaşına kadar devam etmekte olup görev süresinin Anayasa yerine kanunla sınırlandırılması Anayasaya uygun bulunmamaktadır. Nitekim Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev süreleri 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğine ilişkin referandum sonucu Anayasanın 147'nci maddesinde düzenlenmiş ve 12 yıl olarak belirlenmiştir.

Tasarının 11 inci maddesi ile 2575 Sayılı Kanuna eklenen 52/A maddesinde Başkanlık Kurulu kararına karşı, Başkanlar Kuruluna itiraz hakkı getirilmektedir. Ancak bu düzenleme de Anayasa Mahkemesi kararını karşılamamaktadır. Başkanlar Kurulunun kararlarına karşı itiraz yolunun olmaması Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen gerekçelerle örtüşmemektedir. Oysa Anayasanın 125 inci maddesinde idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu hükme bağlanmıştır. Bu sebeple HSYK ve YAŞ kararlarında olduğu gibi tüm idari işlemlere de yargı yolunun açılması gerekli görülmektedir.

Tasarının 13'üncü maddesiyle yapılan düzenlemeyle, üyelerin sınırlandırılan görev süresi sonunda bir alt göreve getirilmeleri riski, hakim teminatı ve yargı bağımsızlığını zedeleyecek bir durumdur.

Tasarının 13'üncü maddesinde 2575 sayılı Danıştay Kanununa eklenen geçici 27'nci madde ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Danıştay Başkanı, Danıştay Başsavcısı, Başkan vekili ve daire başkanı olarak görev yapanların dışındaki tüm üyelerin görevleri sona erdirilmektedir. 25 Şubat 2014'te çıkarılan torba yasa ile HSYK'nın bürokratik kadrosu kaldırılarak sıfırlanmış, yerlerine yeni atamalar yapılmıştı. Ancak, Anayasa Mahkemesi 10 Nisan 2014 tarihinde kamu görevlilerinin görevlerine kanuni düzenlemelerle son verilmesinin hukuki güvenlik ilkesinin ihlali olduğu ve bundan dolayı da Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle bu düzenlemeyi iptal etmiştir. Bu defa hâkim teminatına sahip yüksek hakim ve savcıların görevlerinin sona erdirilmek istenmesi de Anayasaya uygun bulunmamaktadır.

Aynı maddenin 2'nci fıkrası, (b) bendi ile görevi sona eren üyelerin yerine beş gün içerisinde yeni görevlendirmeler yapılacağı hükme bağlanmaktadır. Bu kadar kısa süre içinde atama yapılması gerekliliği Yargıtay'ın fonksiyonlarının bir an önce devam ettirilmesi olsa da bu durum Anayasa Mahkemesinin denetiminden kaçınılmak istendiği izlenimini vermektedir. Zira Anayasa Mahkemesi kararları geriye yürümediği için Kanunu Anayasa Mahkemesi iptal etse bile yeni yapılan atamalar iptal edilmeyecektir.

4'üncü fıkra ile 3'üncü fıkradaki sayıyı aşan üyelere ait kadrolarını başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmesi de Anayasa'nın 139'uncu maddesindeki hakim teminatı karşısında Anayasaya aykırı yapılmış bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir.

Tasarının 19. Maddesi ile Yargıtay üyelerinin görev süresi 12 yıllı sınırlandırılmakta, 20'nci Madde ile Başkan olabilmek için 10 yıl olan üyelik yapmış olma şartı 6 yıllı indirilmektedir.

Tasarının 24'ncü maddesi ile de 2797 sayılı Yargıtay Kanununa eklenen geçici 15'inci maddenin 1'inci fıkrasıyla Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci Başkan vekili, Cumhuriyet Başsavcıvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların dışındaki tüm üyelerin görevleri sona erdirilmektedir.

Burada esasen Danıştay ile ilgili olarak Tasarının 9 ve 13'ncü maddelerine ilişkin olarak ifade edilen Anayasaya aykırılıkla ilgili düşüncelerimiz, 19 ve 24'ncü Maddelerde yapılan Yargıtay düzenlemeleri için de geçerlidir.

Tasarının 25'inci maddesinde hakim ve savcı adaylarının adaylıktan sonra mesleğe girişleri sırasında yazılı sınavdan sonra sözlü sınava tabi tutulması öngörülmektedir. Bilindiği gibi hakim savcı adaylığı için yapılan sınavlar, yazılı ve sözlü olarak iki ayrı aşamadan oluşmaktadır. Mesleğin gerektirdiği ve yazılı olarak ölçülebilir bilgiler dışındaki hususlar

bakımından bir değerlendirme bu aşamada yapılmaktadır. Bu nedenle adaylık sonunda tekrar sözlü yapılmasının görevle herhangi bir ilişkisi kurulamamaktadır. Esasen yazılı sınavlar kamudaki personelin niteliğinin artmasını sağlamıştır. Sözlü sınav ise sübjektif değerlendirmelere açık bir durum ortaya çıkarmaktadır. Nitekim yapılan sözlü sınavlara ilişkin olarak başvuru halinde yargı, çoğunlukla idarenin objektif ölçütler oluşturmamış olmasını gerekçe göstererek işlemin iptaline hükmetmektedir.

Tasarının 26'ncı maddesi daha önce olduğu halde 2011 yılında kaldırılan hakim ve savcı değerlendirme formu ile hakim ve savcıların zayıf, orta, iyi, çok iyi şeklinde değerlendirilmesini öngörmektedir. Hakim ve savcıların terfilerinde de etken olacak bu değerlendirmeler, ilgili hakkında objektif esaslardan uzak bir yargı oluşmasına fırsat vermektedir.

Tasarının 34'üncü maddesinde şirketlere kayyım atanmasıyla ilgili 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 133'üncü maddesine eklenen 5'inci fıkra ile değişiklik yapılmaktadır. Burada kayyım şirketleri zarara uğratsa bile sorumsuz olmasını sağlayacak bir düzenleme getirilmesi kabul edilemez bir anlayıştır. O sebeple kayyımların verdikleri zarar nedeniyle devlet aleyhine dava açılmasına ilişkin kayyımı koruyucu hüküm, görev, yetki ve sorumluluk ilişkisi ile bağdaşmamaktadır.

Sonuç olarak Tasarı Anayasanın 9, 138, 139, 140, 154, 155 inci maddelerine aykırılıklar içermektedir. Nitekim bu durum dikkate alınarak Adalet Komisyonunda "Anayasaya uygunluğun incelenmesi -başlıklı" İçtüzüğün 38 inci maddesinde yer alan "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı ve ya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı ve ya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerinin müzakeresine geçmeden reddeder." hükmüne istinaden tasarının görüşülmeden reddedilmesi yönündeki öneri, Adalet ve Kalkınma Partili Milletvekillerinin oylarıyla kabul edilmemiştir.

Tasarının anılan maddelere ilişkin Anayasaya aykırılık sorunundan sonraki ikinci remel problemi, sübjektif değerlendirmelere açık hükümler içermesi, gerekçelerin yetersiz, hukukiliğinin ve inandırıcılığının olmamasıdır. Daire ve üye sayısı gibi sayısal rakamların neye dayanılarak, hangi esaslar ve somut durumlar dikkate alınarak tespit edildiği belli değildir.

Belirtilen nedenlerle "Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın bu haliyle yasalaşmasına karşı olduğumuzu arz ederiz.

İsmail Faruk Aksu

İstanbul

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DANIŞTAY KANUNU İLE BAZI KANUN- LARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 9 uncu maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“3. Danıştay üyeleri oniki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Danıştay üyesi seçilemez.

4. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Danıştay üyeliğine seçilip görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

5. Cumhurbaşkanı tarafından Danıştay üyeliğine seçilip idari yargıda bir göreve atanmak isteyenler, görev sürelerinin bitiminden bir ay öncesine kadar, idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunur. Talepte bulunanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar, başka bir göreve atanmak üzere Danıştay Başkanlığı tarafından Başbakanlığa bildirilir.

6. Dördüncü ve beşinci fıkralar uyarınca atananlar, Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Görevi sona eren üyelerin Danıştayla ilişkileri kesilir; ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

MADDE 2- 2575 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “dört” ibaresi “altı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on beşi” ibaresi “dokuzu”, “ikisi” ibaresi “biri” ve “on yedi” ibaresi “on” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2575 sayılı Kanunun 15 inci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

DANIŞTAY KANUNU İLE BAZI KANUN- LARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 9 uncu maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“3. Danıştay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Danıştay üyesi seçilemez.

4. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Danıştay üyeliğine seçilip görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

5. Cumhurbaşkanı tarafından Danıştay üyeliğine seçilip idari yargıda bir göreve atanmak isteyenler, görev sürelerinin bitiminden bir ay öncesine kadar, idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunur. Talepte bulunanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar, başka bir göreve atanmak üzere Danıştay Başkanlığı tarafından Başbakanlığa bildirilir.

6. Görevi sona eren üyelerin Danıştay ile ilişkileri kesilir; ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

MADDE 2- 2575 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “dört” ibaresi “altı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on beşi” ibaresi “dokuzu”, “ikisi” ibaresi “biri” ve “on yedi” ibaresi “on” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“3. Bu Kanun ve diğer kanunlara göre yapılacak seçimlerde Danıştay Genel Kurulu üye tam sayısının hesabında; görev süresinin dolması, ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boş olan üyelikler dikkate alınmaz.”

MADDE 5- 2575 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasında yer alan “onbeştir” ibaresi “dokuzdur” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“İdari İşler Kurulu, idari daire başkanı ile her takvim yılı başında Başkanlık Kurulunca idari daireden seçilecek iki üye ve her dava dairesi başkan veya üyeleri arasından seçilecek bir üyeden oluşur.”

“Bu toplantılarda toplanma ve görüşme yeter sayısı yedidir.”

MADDE 6- 2575 sayılı Kanunun 17 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yirmi beş” ibaresi “onbeş” ve “onüçtür” ibaresi “yedidir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 2575 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Danıştayın temyiz mercii olarak görevi, bir hukuk kuralının uygulanmaması veya yanlış uygulanması şeklinde ortaya çıkan hukuka aykırılıkların denetimini yapmakla sınırlıdır.”

MADDE 8- 2575 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Dokuzuncu, Onuncu, Onbirinci, Onikinci, Onüçüncü, On dördüncü, On beşinci ve On altıncı” ibaresi “Dokuzuncu ve Onuncu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 2575 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Birinci ve On yedinci daireler ile” ibaresi “Birinci Daire ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 2575 sayılı Kanunun 42 ncı maddesinin başlığı “Birinci Dairenin görevleri” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “Birinci ve On yedinci daireler;” ibaresi “Birinci Daire;” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4- 2575 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasında yer alan “onbeştir” ibaresi “dokuzdur” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“İdari İşler Kurulu, idari daire başkanı ile her takvim yılı başında Başkanlık Kurulunca idari daireden seçilecek iki üye ve her dava dairesi başkan veya üyeleri arasından seçilecek bir üyeden oluşur.”

“Bu toplantılarda toplanma ve görüşme yeter sayısı yedidir.”

MADDE 5- 2575 sayılı Kanunun 17 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yirmi beş” ibaresi “on beş” ve “onüçtür” ibaresi “on birdir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 2575 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Danıştayın temyiz mercii olarak görevi, bir hukuk kuralının uygulanmaması veya yanlış uygulanması şeklinde ortaya çıkan hukuka aykırılıkların denetimini yapmakla sınırlıdır.”

MADDE 7- 2575 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Dokuzuncu, Onuncu, Onbirinci, Onikinci, Onüçüncü, On dördüncü, On beşinci ve On altıncı” ibaresi “Dokuzuncu ve Onuncu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 2575 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Birinci ve On yedinci daireler ile” ibaresi “Birinci Daire ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 2575 sayılı Kanunun 42 ncı maddesinin başlığı “Birinci Dairenin görevleri” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “Birinci ve On yedinci daireler;” ibaresi “Birinci Daire;” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 11- 2575 sayılı Kanunun 52/A maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“2. Başkanlık Kurulunun kararlarına karşı ilgililerce Başkanlar Kuruluna yedi gün içinde itiraz edilebilir. Başkanlar Kurulu, Başkanlık Kurulu kararlarını aynen onaylayabileceği gibi değiştirerek de onaylayabilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesin olup, bu kararlar aleyhine başka bir yargı merciine başvurulamaz.”

MADDE 12- 2575 sayılı Kanunun geçici 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2016” ibaresi “31/12/2018”, aynı fıkranın (a) bendinde yer alan “yirmi” ibaresi “ondört” ve (c) bendinde yer alan “onbeştir” ibaresi “onbirdir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27- 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak bu tarih itibarıyla Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Danıştay üyelikleri devam eder.

2. Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona erenlerden;

a) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından seçilenler arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna,

b) Cumhurbaşkanı tarafından seçilenler arasından Cumhurbaşkanınca,

bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, bu maddenin üçüncü fıkrasındaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Danıştay üyesi seçimi yapılır.

3. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Danıştay meslek mensuplarının kadro sayısı yüzonaltıdır. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

4. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrafta belirtilen kadro sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 2575 sayılı Kanunun 52/A maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“2. Başkanlık Kurulunun kararlarına karşı ilgililerce Başkanlar Kuruluna yedi gün içinde itiraz edilebilir. Başkanlar Kurulu, Başkanlık Kurulu kararlarını aynen onaylayabileceği gibi değiştirerek de onaylayabilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesin olup, bu kararlar aleyhine başka bir yargı merciine başvurulamaz.”

MADDE 11- 2575 sayılı Kanunun geçici 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2016” ibaresi “31/12/2018”, aynı fıkranın (a) bendinde yer alan “yirmi” ibaresi “on dört” ve (c) bendinde yer alan “onbeştir” ibaresi “on birdir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27- 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak bu tarih itibarıyla Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Danıştay üyelikleri devam eder.

2. Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona erenlerden;

a) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından seçilenler arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna,

b) Cumhurbaşkanı tarafından seçilenler arasından Cumhurbaşkanınca,

bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, bu maddenin üçüncü fıkrasındaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Danıştay üyesi seçimi yapılır.

3. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Danıştay meslek mensuplarının kadro sayısı yüz on altıdır. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

4. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrafta belirtilen kadro sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

5. İkinci fıkranın (a) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

6. İkinci fıkranın (b) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenlerden, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçim tarihinden itibaren beş gün içinde idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunanlar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından takip eden beş gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar ise başka bir göreve atanmak üzere Başbakanlığa bildirilir.

7. Beşinci ve altıncı fıkralar uyarınca atanalar, Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapıncaya kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.

8. Danıştay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu veya Cumhurbaşkanı tarafından yeniden Danıştay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren oniki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler hakkında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona erdiği tarihten itibaren ilgisine göre beşinci ve altıncı fıkra hükümleri uygulanır. Ancak idari yargıda bir göreve atanacaklar bakımından, 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır. Bu fıkra uyarınca atanalar Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

5. İkinci fıkranın (a) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

6. İkinci fıkranın (b) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenlerden, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçim tarihinden itibaren beş gün içinde idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunanlar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından takip eden beş gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar ise başka bir göreve atanmak üzere Başbakanlığa bildirilir.

7. Altıncı fıkranın son cümlesi uyarınca atanalar, Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapıncaya kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.

8. Danıştay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu veya Cumhurbaşkanı tarafından yeniden Danıştay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren on iki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler hakkında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona erdiği tarihten itibaren ilgisine göre beşinci ve altıncı fıkra hükümleri uygulanır. Ancak idari yargıda bir göreve atanacaklar bakımından, 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yedek üyelerinden yeniden Danıştay üyesi seçilmeyenlerin yedek üyelikleri ise yedek üyelik süreleri bitinceye kadar devam eder.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

9. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder. Ancak, İdari Dava Daireleri Kurulunda görevi devam eden üye sayısının ondörtten fazla olması halinde, üyelerden hangilerinin görevlerine devam edeceği Başkanlık Kurulunca belirlenir.

10. Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

11. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Danıştay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınır.

12. Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Danıştay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

13. Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 13 üncü maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Başkanlık Kurulunca kapatılncaya kadar görevlerine devam ederler.

14. Başkanlık Kurulu, onüçüncü fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhal Resmi Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

15. Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

9. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder. Ancak, İdari Dava Daireleri Kurulunda görevi devam eden üye sayısının on dörtten fazla olması hâlinde, üyelerden hangilerinin görevlerine devam edeceği Başkanlık Kurulunca belirlenir.

10. Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

11. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Danıştay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınır.

12. Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Danıştay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

13. Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 13 üncü maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Başkanlık Kurulunca kapatılncaya kadar görevlerine devam ederler.

14. Başkanlık Kurulu, on üçüncü fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhâl Resmî Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

15. Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Danıştay Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Danıştay Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

16. İş bölümüne ilişkin kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerleriyle ilgili daireye devredilir.

17. Danıştay meslek mensupları kadro sayısı doksana düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.”

MADDE 14- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “, çalışmaya ara verme süresi içinde ise idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara en yakın nöbetçi mahkemeye veya kararı veren hâkimin katılmadığı nöbetçi mahkemeye,” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 15- 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “idare ve vergi mahkemeleri” ibaresi “ve sadece bir idare veya bir vergi mahkemesi bulunan yerlerdeki idari yargı mercileri” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Çalışmaya ara verme süresi içinde; bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, birden fazla idari yargı mercii olan yerlerde idare veya vergi mahkemeleri başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeteri kadar hâkimin katıldığı bir nöbetçi mahkeme kurulur. Bölge idare mahkemeleri için ise, bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine, Hâkimler ve Savcılar

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Danıştay Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Danıştay Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

16. İş bölümüne ilişkin kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerleriyle ilgili daireye devredilir.

17. Danıştay meslek mensupları kadro sayısı doksana düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kadro sayısı doksana düşünceye kadar 9 uncu maddeye göre yapılacak duyuru, sekizinci üyeliğin boşaldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde yapılır.”

MADDE 13- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “, çalışmaya ara verme süresi içinde ise idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara en yakın nöbetçi mahkemeye veya kararı veren hâkimin katılmadığı nöbetçi mahkemeye,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 14- 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “idare ve vergi mahkemeleri” ibaresi “ve sadece bir idare veya bir vergi mahkemesi bulunan yerlerdeki idari yargı mercileri” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Çalışmaya ara verme süresi içinde; bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, birden fazla idari yargı mercii olan yerlerde idare veya vergi mahkemeleri başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeteri kadar hâkimin katıldığı bir nöbetçi mahkeme kurulur. Bölge idare mahkemeleri için ise bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine, Hâkimler ve Savcılar

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yüksek Kurulunca, tüm daire başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeterli sayıda nöbetçi daire kurulur.”

MADDE 16- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan “yirmi üç” ibareleri “oniki” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 2797 sayılı Kanunun 8 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanun ve diğer kanunlara göre yapılacak seçimlerde Yargıtay Büyük Genel Kurulu üye tam sayısının hesabında; görev süresinin dolması, ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boş olan üyelikler dikkate alınmaz.”

MADDE 18- 2797 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yargıtayın temyiz mercii olarak görevi, bir hukuk kuralının uygulanmaması veya yanlış uygulanması şeklinde ortaya çıkan hukuka aykırılıkların denetimini yapmakla sınırlıdır.”

MADDE 19- 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Yargıtay üyeleri oniki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

Görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından adli yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Üçüncü fıkra uyarınca atananlar, Yargıtay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Görevi sona eren üyelerin Yargıtayla ilişkileri kesilir; ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

MADDE 20- 2797 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on” ibaresi “altı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 2797 sayılı Kanunun 30/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar” ibaresi “Yargıtay üyeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yüksek Kurulunca, tüm daire başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeterli sayıda nöbetçi daire kurulur.”

MADDE 15- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan “yirmi üç” ibareleri “on iki” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 2797 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “beş” ibaresi “üç”, “beşten” ibaresi “üçten”, “daire sayısının en az iki katı” ibaresi “her daireden en az bir” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan “ve başkanlarının katıldığı dairelerden bir, katılmadığı dairelerden iki üyenin” ibaresi madde metinden çıkarılmıştır.

MADDE 17- 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Yargıtay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

Görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından adli yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Görevi sona eren üyelerin Yargıtayla ilişkileri kesilir; ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

MADDE 18- 2797 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on” ibaresi “altı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 2797 sayılı Kanunun 30/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar” ibaresi “Yargıtay üyeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 22- 2797 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ellimilyar liraya” ibareleri “onmilyon Türk Lirasına” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ulusal veya uluslararası sempozyum, seminer ve diğer bilimsel toplantılar ile fiziki veya elektronik olarak kitap, dergi veya diğer her türlü yayın faaliyetlerinin giderleri ve kütüphaneye satın alınacak her türlü süreli veya süresiz yayınların bedeli döner sermayeden karşılanabilir.”

MADDE 23- 2797 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra uyarınca dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda işbölümü bakımından kendisini görevli görmez ise gerekçesiyle birlikte dosyayı görevli olduğu kanısına vardığı ilgili hukuk dairesine gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra veya duruşma günü verilen dosya hakkında gönderme kararı verilemez. Gönderme kararı üzerine dosya kendisine gelen hukuk dairesi iki hafta içinde yapacağı ön inceleme sonucunda görevli olmadığı kanaatindeyse, varsa geçici hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkında da karar vermek suretiyle dosyayı Hukuk İşbölümü İnceleme Kuruluna gönderir. İki haftalık sürenin geçmesinden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonucunda işbölümüne ilişkin verilen karar kesindir.”

MADDE 24- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak bu tarih itibarıyla Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcivekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyelikleri devam eder.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 20- 2797 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ellimilyar liraya” ibareleri “on milyon Türk lirasına” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ulusal veya uluslararası sempozyum, seminer ve diğer bilimsel toplantılar ile fiziki veya elektronik olarak kitap, dergi veya diğer her türlü yayın faaliyetlerinin giderleri ve kütüphaneye satın alınacak her türlü süreli veya süresiz yayınların bedeli döner sermayeden karşılanabilir.”

MADDE 21- 2797 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra uyarınca dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda iş bölümü bakımından kendisini görevli görmez ise gerekçesiyle birlikte dosyayı görevli olduğu kanısına vardığı ilgili hukuk dairesine gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra veya duruşma günü verilen dosya hakkında gönderme kararı verilemez. Gönderme kararı üzerine dosya kendisine gelen hukuk dairesi iki hafta içinde yapacağı ön inceleme sonucunda görevli olmadığı kanaatindeyse, varsa geçici hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkında da karar vermek suretiyle dosyayı Hukuk İşbölümü İnceleme Kuruluna gönderir. İki haftalık sürenin bitiminden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonunda verilen iş bölümüne ilişkin karar kesindir.”

MADDE 22- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak bu tarih itibarıyla Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcivekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyelikleri devam eder.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona eren Yargıtay üyeleri arasından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, üçüncü fıkradaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Yargıtay üyesi seçimi yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay meslek mensuplarının (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcivekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı üçyüzdür. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrada belirtilen kadro sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Yargıtay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Beşinci fıkra uyarınca atananlar, Yargıtay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılmıyaya kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.

Yargıtay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yeniden Yargıtay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren oniki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği sona erdikten sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Ancak bu kişiler bakımından

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona eren Yargıtay üyeleri arasından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, üçüncü fıkradaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Yargıtay üyesi seçimi yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay meslek mensuplarının (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcivekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı üç yüzdür. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrada belirtilen kadro sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Yargıtay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılmıyaya kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.

Yargıtay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yeniden Yargıtay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren on iki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği sona erdikten sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Ancak bu kişiler bakımından 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır. Bu fıkra uyarınca atananlar Yargıtay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca seçim yapıldığı tarihten itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kідeminde dikkate alınır.

Birinci Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimden itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Yargıtay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Birinci Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 5 inci maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Birinci Başkanlık Kurulunca kapatılncaya kadar görevlerine devam ederler.

Birinci Başkanlık Kurulu, onikinci fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhal Resmi Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

yedek üyelerinden yeniden Yargıtay üyesi seçilmeyenlerin yedek üyelikleri ise yedek üyelik süreleri bitinceye kadar devam eder.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca seçim yapıldığı tarihten itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kідeminde dikkate alınır.

Birinci Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimden itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Yargıtay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Birinci Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 5 inci maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Birinci Başkanlık Kurulunca kapatılncaya kadar görevlerine devam ederler.

Birinci Başkanlık Kurulu, on ikinci fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhâl Resmi Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

Birinci Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Birinci Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

İş bölümüne ilişkin kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerile ilgili daireye devredilir.

Yargıtay meslek mensupları (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcivekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı ikiyüze düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.”

MADDE 25- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yazılı sınavda” ibaresi “yapılan yazılı ve sözlü sınav neticesinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 2802 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “geçen işleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “kanun yolu değerlendirme formları,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 27- 2802 sayılı Kanunun mülga 28 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kanun yolu değerlendirme formu:

MADDE 28- Yargıtay ve Danıştay daireleri ile genel kurullarınca yapılan kanun yolu incelemeleri sonunda;

a) İstinaf kanun yolu incelemesinde görev alan daire başkanı, üye, Cumhuriyet başsavcısı ve savcılar,

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

İş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerile ilgili daireye devredilir.

Yargıtay meslek mensupları (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcivekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı iki yüze düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.”

MADDE 23- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yazılı sınavda” ibaresi “yapılan yazılı ve sözlü sınav neticesinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24- 2802 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “geçen işleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “kanun yolu değerlendirme formları,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 25- 2802 sayılı Kanunun mülga 28 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kanun yolu değerlendirme formu:

MADDE 28- Yargıtay ve Danıştay daireleri ile genel kurullarınca yapılan kanun yolu incelemeleri sonunda;

a) İstinaf kanun yolu incelemesinde görev alan daire başkanı, üye, Cumhuriyet başsavcısı ve savcılar,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) İlk derece yargı yerlerinde duruşmaya, karara veya hükme katılan, karar veya hükmü veren ya da soruşturma aşamasında görev yapan hâkimler,

c) İlk derece yargı yerlerinde soruşturma aşamasında görev alan, iddianameyi tanzim eden, duruşmaya katılan, mütalaa veren veya kanun yoluna başvuran Cumhuriyet savcıları,

hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlenir.

Kanun yolu değerlendirme formu; soruşturmanın niteliği, iddianame, karar veya hükmün hukuka uygunluğu ve isabet derecesi, soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın makul sürede tamamlanması, gereksiz masrafa sebebiyet verilmesi, duruşmalara hazırlıklı çıkılması veya hazırlıksız çıkılarak gecikmelere neden olunması, dosyaların eksiklik nedeniyle geri çevrilmeye neden olma-
yacak şekilde görevli daire veya birime gönderilmesi, bilirkişi görevlendirilmesinin hukuka uygun yapılması, soruşturma, kovuşturma veya yargılama işlemlerinin usul hükümlerine uygun olarak doğru ve zamanında yapılması, dava konularının anlayış ve yönlendirilmesi ile mütalaa, gerekçeli karar ve tebliğnamelerin yazılış, tahlil ve sonuçlandırılmasında başarı gösterilmesi gibi hususlar dikkate alınarak çok iyi, iyi, orta ve zayıf şeklinde düzenlenir. Yapılan incelemede olumlu veya olumsuz kanaat edinilememesi halinde, değerlendirme formu bu durum belirtilerek düzenlenir.

Hükmün onanmış veya bozulmuş olması tek başına olumlu veya olumsuz değerlendirme yapılmasını gerektirmez. Ayrıca, incelenen karara uygun muhalefet şerhi bulunması halinde olumsuz değerlendirme yapılamaz.

Bölge adliye mahkemeleri veya bölge idare mahkemeleri dairelerince yapılan istinaf kanun yolu incelemesi sonucunda yukarıdaki fıkralarda belirtilen kriterler esas alınarak kanun yolu değerlendirme formu düzenlenir. Aynı dosyaya ilişkin olarak istinaf kanun yolu incelemesi sonucu düzenlenen değerlendirme formu ile temyiz incelemesi sonucu düzenlenen değerlendirme formu arasında çelişki bulunması halinde temyiz mercilerince düzenlenen değerlendirme formu esas alınır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

b) İlk derece yargı yerlerinde duruşmaya, karara veya hükme katılan, karar veya hükmü veren ya da soruşturma aşamasında görev yapan hâkimler,

c) İlk derece yargı yerlerinde soruşturma aşamasında görev alan, iddianameyi tanzim eden, duruşmaya katılan, mütalaa veren veya kanun yoluna başvuran Cumhuriyet savcıları,

hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlenir.

Kanun yolu değerlendirme formu; soruşturmanın niteliği, iddianame, karar veya hükmün hukuka uygunluğu ve isabet derecesi, soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın hedef sürede tamamlanması, gereksiz masrafa sebebiyet verilmesi, duruşmalara hazırlıklı çıkılması veya hazırlıksız çıkılarak gecikmelere neden olunması, dosyaların eksiklik nedeniyle geri çevrilmeye neden olma-
yacak şekilde görevli daire veya birime gönderilmesi, bilirkişi görevlendirilmesinin hukuka uygun yapılması, soruşturma, kovuşturma veya yargılama işlemlerinin usul hükümlerine uygun olarak doğru ve zamanında yapılması, dava konularının anlayış ve yönlendirilmesi ile mütalaa, gerekçeli karar ve tebliğnamelerin yazılış, tahlil ve sonuçlandırılmasında başarı gösterilmesi gibi hususlar dikkate alınarak çok iyi, iyi, orta ve zayıf şeklinde düzenlenir. Yapılan incelemede olumlu veya olumsuz kanaat edinilememesi hâlinde, değerlendirme formu bu durum belirtilerek düzenlenir.

Hükmün onanmış veya bozulmuş olması tek başına olumlu veya olumsuz değerlendirme yapılmasını gerektirmez. Ayrıca, incelenen karara uygun muhalefet şerhi bulunması hâlinde olumsuz değerlendirme yapılamaz.

Bölge adliye mahkemeleri veya bölge idare mahkemeleri dairelerince yapılan istinaf kanun yolu incelemesi sonucunda yukarıdaki fıkralarda belirtilen kriterler esas alınarak kanun yolu değerlendirme formu düzenlenir. Aynı dosyaya ilişkin olarak istinaf kanun yolu incelemesi sonucu düzenlenen değerlendirme formu ile temyiz incelemesi sonucu düzenlenen değerlendirme formu arasında çelişki bulunması halinde temyiz mercilerince düzenlenen değerlendirme formu esas alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Değerlendirme formu, kararı inceleyen heyetin başkanı tarafından düzenlenir. Hakkında değerlendirme formu düzenlenenler, formun Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP)’ne kaydedilmesinden itibaren bir ay içinde gerekçelerini belirtmek suretiyle değerlendirme formunun yeniden incelenmesini isteyebilir. Yeniden inceleme talebi, başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde incelemeyi yapan heyetin başkan ve üyeleri tarafından oyçokluğuyla karara bağlanır.

Yukarıdaki fıkraların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yargıtay ve Danıştayın görüşü alınmak suretiyle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın tamamlanması için öngörülen makul süreler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 28- 2802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasına “geçen işleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, kanun yolu değerlendirme formları” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 29- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 28 inci maddesine yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut sekizinci ve dokuzuncu fıkralar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yazılı sınav, Akademide ders veren öğretim elemanları arasından Yönetim Kurulunca seçilen başkan ile dört asıl ve iki yedek üyeden oluşan yazılı sınav kurulu tarafından yapılır.

Sınav, yüz tam puan üzerinden değerlendirilir. Yapılan değerlendirmede yetmiş ve daha yüksek puan alanlar yazılı sınavda başarılı kabul edilir ve sözlü sınava alınır. Yazılı sınavda başarı gösteremeyenlere iki ay içinde bir sınav hakkı daha tanınır.

Sözlü sınav; Başkanın başkanlığında, Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanı ve Bakanlık Personel Genel Müdürü ile Yönetim Kurulu tarafından Akademide ders veren öğretim elemanları arasından seçilen iki asıl ve bir yedek üyeden oluşan sözlü sınav kurulu tarafından yapılır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Değerlendirme formu, kararı inceleyen heyetin başkanı tarafından düzenlenir. Hakkında değerlendirme formu düzenlenenler, formun Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP)’ne kaydedilmesinden itibaren bir ay içinde gerekçelerini belirtmek suretiyle değerlendirme formunun yeniden incelenmesini isteyebilir. Yeniden inceleme talebi, başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde incelemeyi yapan daire tarafından oyçokluğuyla karara bağlanır.

Yukarıdaki fıkraların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yargıtay ve Danıştayın görüşü alınmak suretiyle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın tamamlanması için öngörülen hedef süreler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 26- 2802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasına “geçen işleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, kanun yolu değerlendirme formları” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 27- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 28 inci maddesine yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut sekizinci ve dokuzuncu fıkralar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yazılı sınav, Akademide ders veren öğretim elemanları arasından Yönetim Kurulunca seçilen başkan ile dört asıl ve iki yedek üyeden oluşan yazılı sınav kurulu tarafından yapılır.

Sınav, yüz tam puan üzerinden değerlendirilir. Yapılan değerlendirmede en az yetmiş puan alanlar yazılı sınavda başarılı kabul edilir ve sözlü sınava alınır. Yazılı sınavda başarı gösteremeyenlere iki ay içinde bir sınav hakkı daha tanınır.

Sözlü sınav; Başkanın başkanlığında, Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanı ve Bakanlık Personel Genel Müdürü ile Yönetim Kurulu tarafından Akademide ders veren öğretim elemanları arasından seçilen iki asıl ve bir yedek üyeden oluşan sözlü sınav kurulu tarafından yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sözlü sınavda adayın;

a) Eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi,

b) Mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözme ve ifade etme yeteneği,

c) Özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışlarının mesleğe uygunluğu, değerlendirilir.

Sözlü sınav puanı, üyelerin onbirinci fıkrada belirtilen hususları değerlendirerek yüz üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasıdır.

Eğitim sonunda başarılı sayılmak için, yazılı sınav puanının yüzde altmış ile sözlü sınav puanının yüzde kırkının toplamının en az yetmiş olması şarttır.

Eğitim sonunda başarılı sayılanların mesleğe kabulleri ile atanmaları 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu hükümlerine göre yapılır. Eğitim sonunda yapılan sınavlarda başarı gösteremeyenler, talepleri halinde Bakanlıkça merkez veya taşra teşkilâtında genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanabilir, aksi halde bunların adaylığına Bakanlıkça son verilir.

Yazılı ve sözlü sınavla ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 30- 4954 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- Bu Kanunla değiştirilen 28 inci madde hükümleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla henüz mesleğe kabulü yapılmayan hâkim ve savcı adayları hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Bakanlığın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı ile bir yıllık staj süresini tamamlayan adli ve idarî yargı hâkim ve savcı adayları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca mesleğe kabul edilmeleri hâlinde, hâkimlik ve savcılık mesleğine atanabilirler. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin hususlar Akademinin görüşü alınarak Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.”

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Sözlü sınavda adayın;

a) Eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi,

b) Mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözme ve ifade etme yeteneği,

c) Özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışlarının mesleğe uygunluğu, değerlendirilir.

Sözlü sınav puanı, üyelerin on birinci fıkrada belirtilen hususları değerlendirerek yüz üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasıdır.

Eğitim sonunda başarılı sayılmak için, yazılı sınav puanının yüzde altmış ile sözlü sınav puanının yüzde kırkının toplamının en az yetmiş olması şarttır.”

“Eğitim sonunda başarılı sayılanların mesleğe kabulleri ile atanmaları 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu hükümlerine göre yapılır. Eğitim sonunda yapılan sınavlarda başarı gösteremeyenler, talepleri hâlinde Bakanlıkça merkez veya taşra teşkilâtında genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanabilir, aksi halde bunların adaylığına Bakanlıkça son verilir.

Yazılı ve sözlü sınavla ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 28- 4954 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- Bu Kanunla değiştirilen 28 inci madde hükümleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla henüz mesleğe kabulü yapılmayan hâkim ve savcı adayları hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Bakanlığın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı ile bir yıllık staj süresini tamamlayan adli ve idari yargı hâkim ve savcı adayları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca mesleğe kabul edilmeleri hâlinde, hâkimlik ve savcılık mesleğine atanabilirler. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin hususlar Akademinin görüşü alınarak Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 31- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülür.”

MADDE 32- 5235 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin mülga dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan soruşturmalar suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülür. İl Cumhuriyet savcısı, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcisından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı zorunlu olan delilleri toplar ve gerekmesi halinde alınacak kararlar bakımından bulunduğu yer sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunur.”

MADDE 33- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılmış olan davalarda, bu Kanunla 15 inci maddeye eklenen hüküm uyarınca yetkisizlik kararı verilemez; bu davalara kesin hükümle sonuçlandırılınca kadar bu mahkemelerce

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 29- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülür.”

MADDE 30- 5235 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin mülga dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan soruşturmalar suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülür. İl Cumhuriyet savcısı, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcisından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı zorunlu olan delilleri toplar ve gerekmesi hâlinde alınacak kararlar bakımından bulunduğu yer sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunur.”

MADDE 31- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılmış olan davalarda, bu Kanunla 15 inci maddeye eklenen hüküm uyarınca yetkisizlik kararı verilemez; bu davalara kesin hükümle sonuçlandırılınca kadar bu mahkemelerce bakılmaya devam

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

bakılmaya devam olunur. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bu fıkra kapsamındaki suçlar nedeniyle başlatılmış soruşturmalarda da bu Kanunla 21 inci maddeye eklenen hüküm uyarınca yetkisizlik kararı verilemez.”

MADDE 34- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesinin birinci fıkrasına “yetkilerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin” ibaresi, dördüncü fıkrasının (a) bendine (1) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bentler eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut (8) numaralı alt bent (10) numaralı alt bent olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki bent ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“2. Güveni kötüye kullanma (madde 155, ikinci fıkra),

3. Nitelikli dolandırıcılık (madde 158),”

“10. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313,314,315,316)”

“f) 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 110 uncu maddesinde tanımlanan suçlar.

(5) Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder.”

MADDE 35- 23/5/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan” ibaresi “verilen” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.”

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

olunur. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bu fıkra kapsamındaki suçlar nedeniyle başlatılmış soruşturmalarda da bu Kanunla 21 inci maddeye eklenen hüküm uyarınca yetkisizlik kararı verilemez.”

MADDE 32- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesinin birinci fıkrasına “yetkilerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder.”

MADDE 33- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan” ibaresi “verilen” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 36- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan” ibaresi “verilen” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.
“Bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.”

MADDE 37- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 38- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 34- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan” ibaresi “verilen” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.
“Bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.”

MADDE 35- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 36- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Binali Yıldırım

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Canikli

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. B. Sayan Kaya

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

L. Elvan

Millî Eğitim Bakanı

İ. Yılmaz

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

V. Kaynak

Avrupa Birliği Bakanı

Ö. Çelik

Çevre ve Şehircilik Bakanı

M. Özhasseki

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

N. Avcı

Millî Savunma Bakanı

F. Işık

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

A. Arslan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Özlü

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

TBMM Basımevi - 2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 400)